

8. HİTİT ÖĞRENCİ KONGRESİ

12-15 MAYIS 2022

BİLDİRİLER KİTABI

**DERLEYEN
DOÇ.DR. İSMAİL YILDIRIM**

**E-ISBN
978-605-5244-21-7**

ÇORUM-2022

Bu bildiri kitabının her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü veya hiçbir bölümü önceden izin alınmaksızın çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

E-ISBN

978-605-5244-21-7

İsteme Adresi

Hitit Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Adres : Akkent Kampüsü Akkent 3. Cad. No: 3 Çorum
Telefon : 0364 225 77 00
Faks : 0364 225 77 11
E-Posta: iibf@hitit.edu.tr

Mayıs, 2022

İÇİNDEKİLER

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği.....	10
Antik Yunan Mitolojisinde Ateşin Kökeni ve Akıl İlişkisi	11
Orta Ergenlik Dönemindeki Bireylerde Koruyucu Faktör Olarak Psikolojik Sağlamlık.....	12
Heidegger ve Levinas Felsefesinde Varlık Üzerine Bir İnceleme	14
İslam Felsefesinde Aşk ve İlim Kavramları Üzerine Bir İnceleme	15
Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi.....	16
18-20 Yaş Lisanslı Yüzücülerde 8 Haftalık Pliometrik Antrenmanın Sürat Kuvvet Performans Parametreleri Üzerine Etkisi	22
Mimaride Estetik Olgu Kapsamında Cam Malzeme Kullanımının İncelenmesi	23
Kubadabad ve Keykubadiye Sarayları ve Sarayların Mukayesesi	24
Covid-19 ve Gebelik Yogası.....	25
Konya'nın İnanç Turizmi Açısından Değerlendirilmesi	27
Kanser Tedavisinde İmmün-Beslenme Desteği ve Güncel Kanıtlar	29
Geçiş Döneminde Sayılar	30
18. Yüzyıl Batı Sanatının Türk Resim Sanatına Etkisi	31
Sosyal Problemler Yaklaşımı Işığında Türkiye'de Sakat Hareketi	32
İnternet Haberlerinde Suriyeli Sığınmacıların Temsili	34
Alman Kamu Diplomasisinde Goethe Enstitüsü'nün Rolü	36
Beslenme ve Diyetetik Biliminin Dünü, Bugünü ve Geleceği.....	37
Suriye'den Türkiye'ye Yapılan Göç Hareketinin Güvenlik Bağlamı Üzerinden Değerlendirilmesi.....	38
Üniversite Öğrencilerinin Fıtrat, Şükür ve Yaratılışın Anlamı Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi.....	39
Sporda Psikolojik Dayanıklılık: Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörlere İlişkin Derleme	41
Defne Özütünün İyonik Jelasyon ile Enkapsülasyonu ve Hayvancılıkta Kontrollü Salınımlı Yem Katkısı Olarak Kullanılabilirliğinin In-Vitro Olarak İncelenmesi	42
Avrupa Birliği Kereste Yönetmeliği (Eutr) ve Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme.....	43
Effects of Sestrin On Cancer	46
Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ve Akademik Başarı İlişkisi	47
Olgu Sunumu: Karaciğer Siroz Tanılı Hastada Hemşirelik Bakımı	48
Normalleşme Döneminde Bireylerin Serbest Zaman Tatmini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi	49
Mesane Tümörü Olan Hastalarda İdrar Belirteçleri ve BCG Aşısının Değerlendirilmesi	50
FMF veya Gut Tanısı Olan ve Kolşisin Tedavisi Alan Hastalarda Vitamin B12 İle Böbrek Fonksiyon Testlerinin Karşılaştırılması.....	52
Menopozlu Hastalarda Östradiol E2 Eksikliğinin Osteoporoz Gelişimi Üzerinde Etkisinin Belirlenmesi.....	54
Hallervorden-Spatz (Pantotenat Kinazla İlişkili Nörodejenerasyon) ve Hemşirelik Süreci: Olgu Sunumu	56
Frig Vadisinin Turizm Pazarlamasında Yaşanan Sorunlar Üzerine Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma	57

Kamu Liderliği Ölçeği Kısa Formunun Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Analizlerinin Yapılması.....	58
Davranışsal İktisat Çerçevesinde Tüketici Davranışları İncelenmesi: Karaman İlinde Bulunan Katılım Bankası Çalışanları Örneği.....	60
Corona Virüsünün Restoranlar ve Kafeler Üzerindeki Ekonomik Etkilerinin İncelenmesi: Karaman Örneği ..	62
Farklı Olimpik Branşlarındaki Sporcuların Beslenme Bilgilerinin İncelenmesi.....	63
Din Psikolojisi Açısından Ergenlik Döneminde Dindarlık ve Sosyal Değerler İlişkisi	64
Rusya Ukrayna Savaşının Türkiye Dış Ticaretine Etkisi	65
Tek Adımda Bakır Mikroparçacıklı Kumaş Eldesi ve Hastane Enfeksiyonlarına Karşı Antibakteriyel Aktivitesinin Araştırılması.....	66
Sosyal Medya Pazarlamasının Marka İmajı ve Marka Sadakatine Etkisinin Teorik Olarak Değerlendirilmesi	67
Tac Mahal Türbesi: Mimari ve Süsleme Özellikleri.....	70
Deneysel Epilepsi Modelinde Beyin Sapı, Kalp ve Akciğerde TNF-Alfa İfadesi.....	72
Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Sosyal Medya Kullanımlarının Psikolojik ve Fizyolojik Etkilerinin Fenomenolojik Olarak İncelenmesi	74
Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Başarısızlık Durumlarıyla Yüzleşememelerine İlişkin Algılarının Fenomenolojik Olarak İncelenmesi	75
Anadolu'da Kurulan İlk Beyliklerden Mengücekliler	76
Türkiye'de Kadın Hareketi ve Örgütleri	77
Histoloji ve Embriyoloji ile İlgili Youtube Videolarının Eğitim Materyali Olarak Kullanımının Değerlendirilmesi	78
Sivrihisar Kazasının Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler	79
Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Hastalık ve Tedavi Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi	87
Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâları ile Akademik Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	88
Kişi Merkezli Ergoterapi Müdahale Programının Duyusal İşleme Becerilerine ve Aktivite Katılımına Etkisinin İncelenmesi: Olgu Çalışması.....	89
Üniversite Öğrencilerinin Öteki ve Körlük Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi	90
Üniversite Öğrencilerinin Cömertlik ve Cimrilik Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi	91
Seramik Takviyeli Kompozit Mg Alaşımlarının Yapay Vücut.....	92
7-14 Yaş Arası Futbolu Seçen Çocukların Futbol Mesleğini Seçmelerine İlişkin Ebeveynlerinin Yaklaşımlarının İncelenmesi.....	93
Üniversite Öğrencilerinin Akıl ve Zekâ Kavramlarına İlişkin Oluşan Metaforların İncelenmesi	94
Üniversite Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite ile Benlik Saygısının İncelenmesi	95
Üniversite Öğrencilerinin Beden ve Can Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi	96
Acil Servislerde Preeklampsi ve Eklampsiye Dair Güncel Hemşirelik Yaklaşımları	97
1931 Öğretim Programında Fen Bilimleri Dersi Hedeflerinin Spranger Değer Sınıflandırmasına Göre İncelenmesi.....	99
Monte Carlo Simülasyonu Kullanılarak Gelecek Döneme Ait Talebin Tahminlenmesi ve Kritik Tedarikçilerin Saptanması: Tekstil Sektöründe Bir Çalışma	100

Terörizmin Ortaya Çıkışında ve Gelişmesinde Ekili Olan Nedenler	101
Birleşmiş Milletler	102
Anadolu'nun Kadim Savaşçıları "Hititler"e Genel Bakış	103
Simit Üretiminde Brokoli Tozunun Kullanılabilir Olanaklarının Araştırılması	104
Türkiye'de Spor Yönetimi Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi	105
2008 Küresel Krizi ve Türkiye Bağlamında Bir Değerlendirme	107
Kedilerde Permetrin Zehirlenmesi ve Yardımcı Tedaviler	108
Menderes Dönemi Dış Politika Analizi ve Aktif Amerikancılık İlkesi.....	109
İstihbarat Bağlamında Psikolojik Savaş: Algı Yönetimi	110
Hız Temelli Kuvvet Antrenman Teori Ve Uygulaması (Antrenman Biliminde Yeni Gelişme).....	111
Nano Yapı İlaveli Reçine-3D Yazıcı Ürünlerinin Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi.....	112
Marka Bağlılığında Influencer Etkisi: Moda Sektörü Örneği.....	113
Olgu Sunumu: Kadavra Karaciğer Transplantasyonundan Sonra Karaciğer Yetmezliği Tanılı Hastada Hemşirelik Bakımı	114
Osmanlı- Rus çatışmalarında Kırım Meselesi: Kırım Savaşı	115
Kanser Hücrelerinde Telomeraz Gen Ekspresyonunun Susturulması	116
CRISPR Teknolojisi	117
AZ91 Magnezyum Alaşımının Silisyum ile Kaplama Durumu ve Korozif İncelenmesi	118
Türkiye'de Yaşayan Doğu Türkistanlı Göçmenlerin İnsan Hakları Çerçevesinde Yaşadığı Sorunlar: İstanbul İli Örneği	119
Olağanüstü Durumlarda da Kullanılabilecek Hemşire Çizelgeleme Problemi İçin Bir Karar Destek Sistemi .	120
Özgün Baskı	121
Tüketim Toplumunda Kadın ve Beden Tüketimi	123
Taraftarların Sosyal Medya Takipçiliği İle Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Adanademirspor Örneği	129
Fitness Salonu İşletmeleri Girişimcilerinin Amaçlarının ve Örgütsel Yapısının İncelenmesi: Gaziantep İli Örneği	130
Sığırlarda Organik Fosforlu İnsektisid (OFİ) ve Karbamat Zehirlenmeleri	131
Kontra Tabla Levhaların Yapısı ve Mobilya Endüstrisinde Kullanımı	132
Kronik Kolelityazis Tanısından Sonra, Laporoskopik Kolesistektomi Olan Hastada Karaciğer Enzimleri ve Bilirubin Seviyelerindeki Değişiklikler ve Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu.....	133
Covid-19 Salgınının Türkiye'de E-Ticaret ve Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi	134
Yabancı Terörist Savaşçıları İle Mücadelede Türkiye Örneği.....	135
Arakan Müslümanlarının Zorunlu Göç Süreci ve Ortaya Çıkan Güvenlik Sorunları.....	137
Etkileşimli Kitap Okumanın Dil Gelişimi Üzerine Etkisini Konu Alan Çalışmaların İncelenmesi.....	138
Uzaktan Eğitim Sürecinin SWOT Analizine Göre Değerlendirilmesi	139
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitime Yönelik Görüşleri.....	142
2010-2019 Yılları Arası Tütün Mamulleri Kullanımının İncelenmesi	143

2008- 2019 Yılları Arası Obezite Oranlarının İncelemesi	145
Din ve Maneviyat Kavramlarına İlişkin Üniversite Öğrencilerinin Metaforik Algıların İncelenmesi ve Psikolojik Etkilerinin Ele Alınması	147
Sporcu Seçiminde Bedensel Okuryazarlık	148
Makine Öğrenmesi İle Kredi Kartı Dolandırıcılık Tespiti	149
Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet Vakalarının Çalışan ve İşveren Yönünden Değerlendirilmesi	150
Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı İş Kazaları	152
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Tutumlarına Yönelik Nitel Bir Araştırma	154
Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Ve Mutluluk Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi.....	155
Şecere Turizmi: Ata Topraklarına Seyahat Fenomeninin İncelenmesi	156
Sığırlarda Kurşun Zehirlenmesi	157
Savaş Türlerinin İncelenmesi ve Konvansiyonel Savaşta Kullanılan Siber Faaliyetler	158
Roma İmparatorluğu ve Din: Paganizmden Hıristiyanlığa	160
Üç Boyutlu Biyoyazıcılar	161
A Comparative Examination Of Rational Decision-Making And Bounded Rationality Approaches.....	162
Çatışma Çözümünde Önleyici Diplomasi Teorisinin Önemi: Rusya-Ukrayna Krizi Örneği.....	164
Glutensiz Yulaf Unlu Topkek Üretiminde Portakal Yaprağı Tozunun Kullanılabilme Olanaklarının Araştırılması	166
Londra Türk Dili ve Kültürü Okulları (1-2 Ve 3. Düzey) Kaynak Kitaplarındaki Etkinliklerin Kültürel Değerler Bakımından İncelenmesi.....	167
Trapeziometakarpal Eklem Osteoartriti Tedavisinde Ortez Kullanımı	168
1999-2020 Yılları Arası Türkiye’de Sağlık Harcamalarının İncelenmesi	170
Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Uyanmak Fiiline İlişkin Bir Çözümleme	172
Türkiye’de Bankacılığın Dijital Dönüşümü	173
Ege Bölgesindeki Üniversitelerin 2020 Yılı Performansları: En İyi-En Kötü Yöntemi ve Aras Yöntemi İle İnceleme	174
Osmanlı Döneminde Kelam Karşıtlığının Medrese Eğitimine Yansıması (Mizanu’l-hak fi ihtiyari’l-ehakk Örneği)	175
Sporcu Seçiminde Bedensel Okuryazarlık	176
Kız Meslek Lisesi Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Planlamasında Etkili Olan Faktörlerin ve Etkilerinin Belirlenmesi	177
Televizyon Reklamlarının Okul Öncesi Çocuklarda Beslenme ve Beslenme Davranışlarına Yönelik Yapılan Çalışmaların İncelenmesi	179
Türkiye ve KKTC’deki Türkçe Öğretim Programlarının Karşılaştırılarak İncelenmesi	180
Spor Bilimleri Fakültesindeki Sporcuların Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi.....	181
İslam Düşüncesinde Bir Deist Yaklaşım Örneği: İbnü’r-Râvendî.....	182
Üniversite Öğrencilerinin Genetiği Değiştirilmiş Gıdalar Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Yaklaşımları: Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu Örneği.....	183

Examining Organizational Culture Under the Typology of Competing Values Framework	184
Farklı Branşlarda Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Ölçülmesi: Çorum İli Örneği	186
Öğretmenlerin Akıllı Telefonlarda Kullanılan Mobil Uygulamaların Güvenlik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi: Çorum İli Örneği	187
Deepfake Teknolojisinin Güvenlik Sorunları.....	188
Eyvah Telefonum Kayboldu! Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin İncelenmesi	189
Kaudal Regresyon Sendromu ve Diyabet	190
Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi.....	191
7. Sınıf Öğrencilerinin Sanal Laboratuvara İlişkin Deney Günlüklerinin İncelenmesi	192
Yolda Erginlenme ve Keloğlan'ın Sonsuz Yolculuğu.....	193
Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin İncelenmesi	194
Samsun İli Örneğinde Sağlık Alanında Sosyal Medya Kullanımının İncelenmesi	195
Covid-19 Salgını İle Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü	196
Ev Hanımlarının Egzersize Katılım Güdülerinin İncelenmesi	198
Sedanter Kadın ve Erkek Bireylerin Denge Karşılaştırması.....	200
Asgari Ücret	202
Temiz Enerji	203
Toplumda Bir Grup Kişilerin Çocuk İstismarı ve İhmaline Karşı Bilgilerinin İncelenmesi.....	204
Zimbabve'den Güney Afrika'ya Göç	205
T.C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığının 2020 Yılı Araç Yangını Kayıtlarının Değerlendirilmesi	206
Gençlerin İstihdamı.....	208
Mobbing ve Sosyal Fobi	209
Gelir Dağılımında Adalet.....	210
Lisansüstü Programlarda Yapılan Tezler Üzerine Bir Araştırma: Otizm Spektrum Bozukluğu ve Fiziksel Aktivite.....	211
Ağırılık Kemerinin 1 Tekrar Maksimal Performansı Üzerine Etkisi	212
Lisansüstü Programlarda Yapılan Tezler Üzerine Bir Araştırma: Zihinsel Engelliler ve Fiziksel Aktivite.....	213
Türkiye'de Kadın İstihdamı	214
Türkiye Süper Liginde Mücadele Eden Profesyonel Dört Büyük Kulübün Forma Göğüs Sponsorluklarının Bilinirliğinin İncelenmesi.....	215
Phineas Gage ve Nöropsikoloji	216
Farklı Nanomateryaller Kullanarak Radyasyon Zırhlama Ürünü Üretimi	217
Effects of Solar Mounting Tilt Angle and Wind Pressure On Stress of Solar Lighting Poles.....	219
Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Web 2.0 Araçlarına İlişkin Farkındalık Düzeyleri (Kırşehir İli Örneği).....	221
Uluslararası Örgütlerin Terörle Mücadele Stratejileri ve Birleşmiş Milletler Örneği	223

Boks Milli Takımı Sporcularının Ring Dışındaki Öfke ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi	224
Efes Antik Kenti Mimari Özellikleri	225
Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı: Türk Siyasal Hayatı Kapsamında Bir Değerlendirme	227
Nasr Hamid Ebu Zeyd' İn Çağdaş Dini Söylemleri Ayrımı ve Eleştirisi	229
Reçine 3D Yazıcı İle Elektronik Komponent Soğutucusu Üretimi	230
Kadın Girişimcilik	232
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Takım Sporlarda ve Bireysel Sporlarda Saldırganlık Düzeyinin İncelenmesi	233
Çip Üstü Laboratuvar Sistemlerinin (Lab on a Chip) Komponentlerinin Geliştirilmesi.....	234
Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Açısından Medyada Kadın Cinayetleri Sunumunun Sosyal Hizmet Perspektifiyle Değerlendirilmesi	235
Abdal Ata Zaviyesi.....	236
Liderlerlik Tarzlarının ve Duygusal Zekânın Çalışanların İş Tatminleri Üzerindeki Etkisi	237
Covid-19 Pandemisi ve Spor	238
Adalet ve Kalkınma Partisi Dönemi Türkiye Rusya Arasındaki İlişkiler: Uçak Krizi Öncesi ve Sonrası	240
Öğrencilerin Sosyal Bilgilere Yönelik Görüşleri ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden Beklentileri.....	241
Uluslararası İlişkiler Teorilerinin İncelenmesi.....	242
Kıbrıs Sorunu ve ABD	243
Rusya-AB İlişkileri.....	244
Küreselleşme	245
İki Dünya Savaşı Arası Dönemde Faşizmin Yükselişi	246
Takım Sporlarında Sporcuların Empati Kurma ve Takım Birlikteliği İlişkisinin İncelenmesi	248
Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde İşletmelerde Mesleki Eğitime Giden Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Algılarının İncelenmesi	249
Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Öğrenim Gören Mülteci Öğrencilere Yönelik Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi.....	251
Müziğin Lise Öğrencilerinin Çatışma Yönetim Tarzlarına (Stillerine) Olan Etkisinin İncelenmesi	252
Covid-19 Pandemisi Sürecinde Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Maske Kullanımına Yaklaşımları	253
Çocuk Acil Servislerine Başvuran Ebeveynlerin Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	254
Anne Babaların Çocuklarıyla İlgili Sosyal Medya Paylaşımları:	255
Religion and Civil Society in Afghanistan.....	256
Farklı Sıcaklıklarda Ekstrakte Edilen Çiya (Salvia Hispanica L:) Tohumu Jelinin Kurutulması ve Toz Ürün Özelliklerinin İncelenmesi.....	258
Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi By6676/9 Numaralı Mecmuada Yer Alan Muhyiddîn Abdülkâdir-î Geylânî ve Kâdirlikle İlgili Manzumeler.....	259
Kariyer Geliştirmede Yaşanan Problemler.....	260
Esnek Çalışma Modelleri.....	261
Siber Alanda Terörizm ve Siber Suçlar.....	262

Yaşlı Kadınlarda Ai CHI ve Modifiye Core Egzersizlerinin Düşme Korkusu, Denge ve Bazı Fiziksel Parametreler Üzerine Etkileri	263
Üniversite Öğrencilerinin Mesleki İlgi ve İş Bulma Kaygı Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	265
Yolcu Kabini Tasarımı.....	266
Efficacy and Effects of COVID-19 Vaccines in Inflammatory Bowel Patients	267
Farklı Kaslara Uygulanan Foam Roller Egzersizlerinin Dikey Sıçrama Üzerine Akut Etkileri.....	269
Cumhuriyetten Günümüze Özel Gereksinimli Bireylerde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları Serüveni: Türkiye Cumhuriyeti Örneği	271
Spor Bilimlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Öz Liderlik Davranışlarının İncelenmesi	273
Niğde Amatör Futbol Kulüplerinde Oynayan Sporcuların Fair Play Anlayışlarının İncelenmesi.....	274
Antik Çağ Toplumlarında Zehirli Bitkiler ve Kullanımı	275
Arkeolojik Saha Çalışmalarında İş Sağlığı ve Güvenliği	276
Dijital Bağımlılık İle Vücut Postür Bozukluğu İlişkisi	277
Diyanet İlmihaliinde Namaz Konusunda Referans Gösterilen Hadislerin Tahric ve Değerlendirilmesi.....	278
Kadınların Savunma Sporlarına Yönelme Nedenlerinin ve Beklentilerinin İncelenmesi	279

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği

Haydar KUZUCU

Ahi Evran Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü, haydarkuzucu @yandex.com

Doc.Dr. Oktay KIZILKAYA

Ahi Evran Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İktisat, okizilkaya@ahievran.edu.tr

Mustafa GÜZELTAŞ

Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

İktisat, Mustafaguzeltas66@gmail.com

Özet

Doğrudan Yabancı Yatırımları (DYY), tasarruf ve finansman açığı olan ülke ekonomileri için büyük önem arz etmektedir. DDY'nin ülke ekonomilerinde ekonomik büyüme, kalkınma ve refah seviyesinde artmasına katkı sağladığı kabul görülmektedir. Türkiye'ye 1977-2020 yılları arasında gelen doğrudan yabancı yatırımların büyük bir bölümünün 2004-2008 ile 2010-2016 yılları arasında geldiği gözlenmektedir. Ülkeler bazında incelendiğinde en fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımları yapan ilk üç ülkenin sırasıyla; Hollanda, ABD ve Birleşik Krallık olduğu görülmüştür. Türkiye'nin 1977-2020 dönemini kapsayan bu çalışmada, DYY ile gayri safi yurtiçi hasıla (GDP) arasındaki nedensellik ve eşbütünlük ilişkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

Ampirik analiz olarak Engle-Granger (1987) ve Johansen (1988) eş bütünlük testi ile Granger (1969) nedensellik testi yapılmıştır. Doğrudan yabancı sermaye yatırımı ve gayri safi yurtiçi hasıla değişkenlerin doğal logaritması alınarak model kurulmuştur. Değişkenlerin birim kök testi sınanması için Augmented Dickey-Fuller (ADF) ile Phillips-Perron (PP), Dickey-Fuller /Generalized Least Squares (DF-GLS) birim kök testleri yapılmıştır. Birim kök testi sonuçlarına göre LGDP ve LDYY I(1) derecesinde durağan olması nedeniyle, Engle- Granger (1987) ve Johansen eşbütünlük testi yapılmıştır. Analiz sonucunda hem Engle-Granger (1987) hem de Johansen (1988) eşbütünlük testinde LGDP ve LDYY arasında uzun dönemde bir eşbütünlük olmadığı tespit edilmiştir. Ardından Granger (1969) nedensellik testi yapılmıştır. Nedensellik testi ilk öncesi seriler I(1) seviyesinden durağan olmasından dolayı farkı alınmıştır. Sonra nedensellik analizi öncesi uygun gecikme uzunluğu 1 olarak tespit edilmiştir. Granger (1969) nedensellik testi sonucunda GDP ile DYY arasında nedensellik ilişkisi %5 anlamlılık düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. DYY ile GDP arasında ise nedensellik ilişkisi olmadığı gözlemlenmiştir.

Ampirik bulgular incelendiğinde, çalışmadaki dönem aralığında Türkiye'deki doğrudan yabancı yatırımların önemli bir kısmının özelleştirme kapsamında şirket satın alma ya da şirket birleşme şeklinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu durum doğrudan yabancı yatırımların ekonomik büyümeye beklenen olumlu katkı yapmamasının nedeni olarak gösterilebilir. Türkiye özelleştirme ve şirket birleşmesi/hisse alması yoluyla doğrudan yabancı sermaye yatırımları gelmesi şeklinde politika izlemiştir. Bunun yerine daha çok katma değer, teknoloji transferi, üretim kapasitesini artmasını sağlayacak yatırımların gelmesi sağlanmalıdır. Bunun için vergi, altyapıyı güçlendirici, ekonomik güven, sağlayıcı, mülkiyet haklarının güvenliğini sağlayacak hukuki alt yapının geliştirilmesi yönünde politikalar uygulanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, Eşbütünlük, Nedensellik

Antik Yunan Mitolojisinde Ateşin Kökeni ve Akıl İlişkisi**Enes ALTIPARMAK**

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi
 Sosyal Bilimler Enstitüsü
 Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı
 Din Felsefesi Bölümü
 E-posta: altprmkenes@gmail.com

Özet

Antik Yunan mitolojisinde ateş ve akıl her zaman birbiriyle ilişkilendirilmiş tasarımlardır. Ateşin kökeni ile ilgili bilinen ilk anlatı Hesiodos'un *Theogonia*, *İşler ve Günler* adı verilen eserlerinde karşımıza çıkmaktadır. Antik Yunan tragedyalarının ortaya çıkışıyla birlikte Aiskhylos'un üçlemelerinden (*trilogy*) biri olan *Zincire Vurulmuş Prometheus* eseriyle sahneye de taşınarak güncelliğini her zaman korumayı başarmıştır. Her iki anlatıda da zekasıyla ön plana çıkan Prometheus, tanrılar ve insanlar babası Zeus'u kurban sunumu esnasında kandırarak safını insanlardan yana olduğunu belli eder. Zeus kandırılmanın verdiği öfkeyle ateşi insanlardan saklar. Prometheus Zeus'u bir kez daha kandırarak ateşi bir rezene sapı (*nartex*) içerisinde insanlara armağan eder. Ateşin verilmesiyle birlikte insanoğlu için ilerleme ve aydınlanma kaçınılmaz olmuştur. Kendinden habersiz bir şekilde yaşayan insan, ateşi kullanmasıyla birlikte kendi potansiyelinin farkına varmış ve bu farkındalık sayesinde felsefe, sanat ve bilime kadar pek çok alanda ilerleme ve gelişme sağlamıştır. Bu açıdan bakıldığında ateş akıllı temsil etmektedir. Felsefenin en önemli ilkelerinden biri olan "*kendini bil*" anlayışı ancak akılla varılabilecek yoldur. Ateşin kendisinin yanında, ateşi getiren Prometheus da akılla ilişkilendirilen tanrısal bir karakterdir. Prometheus isminin kelime manası "*öngören*" anlamına gelmekle beraber bu öngörü bir nevi felsefedeki bilgelik anlayışına benzemektedir. Prometheus insan oğluna sadece akıllı değil bilgeliği de armağan etmiştir. O insana ilerlemenin anahtarı ateşle beraber kahinlik sanatını da öğretmiştir. Bu açıdan insan Prometheus gibi öngörü sahibi başka bir değişle bilge bir varlık olmuştur. Akılla ilintili benzer bir anlatı da Prometheus'un kardeşi Epimetheus üzerinden ele alınmaktadır. İkinci kez kandırılmanın ardından Zeus Prometheus'u Hephaistos, Kratos ve Bia'nın yarımıyla Kafkasya dağlarındaki kayalara zincirleyerek cezalandırır. İnsanın da suçlu olmamasına karşın Zeus onları Epimetheus üzerinden cezalandırır. Tanrılar, kendi özelliklerinden katarak bir kadın yaratır ve ona tanrıların armağanı anlamına gelen Pandora ismini verirler. Pandora'nın eline de bütün kötülükleri barındıran bir kutu vererek tanrılar onu Epimetheus'a gönderir. Prometheus daha öncesinde Epimetheus'u uyarmasına rağmen armağanı kabul eder ve bütün kötülükler yer yüzüne dağılır. İnsanın Epimetheus üzerinden cezalandırılması ilk bakışta anlamsız gelebilir ancak asıl olan Epimetheus ismi üzerinde kurgulanan bir akıl anlatısı ele alınmaktadır. Prometheus, Epimetheus'un aksine akıllı bir varlığı temsil etmemektedir. Epimetheus akıl üzerinden kardeşine benzer bir isimlendirmeye tanımlanmaktadır. Epimetheus "*öngöremeyen*" demektir. Epimetheus akıllı kullanmamanın, düşüncesizliğin ve cehaletin sembolüdür. Esasında kötülük bir kadının elinden değil cehalet yüzünden yer yüzüne dağılmıştır. Prometheus ve ateş insan aklını, Epimetheus ise insanın cehaletinin en çarpıcı sembollerinden biridir. Antik Yunan mitoloji ve tragedyaları, yukarıda zikrettiğimiz anlatılara benzer içeriği bakımından zengin pek çok anlatıya ev sahipliği yapmıştır. Bu açıdan dünya üzerindeki diğer mitolojilerden ayrılmaktadır. Ayrıldığı bir diğer nokta ise sağladığı özgürlük alanı ve akıl vurgusu olmuştur. Bu özgürlük alanı ve akıl vurgusu sayesinde *mythos'tan logos'a* geçiş hızlanmış, dünya medeniyet tarihinde ise ilk diyebileceğimiz felsefe, bilim ve sanatın pek çok kolu antik Yunan medeniyetinden çıkarak bu anlamda diğer medeniyetler içinde öncü olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Antik Yunan, Mitoloji, Prometheus, Akıl, Ateş

Orta Ergenlik Dönemindeki Bireylerde Koruyucu Faktör Olarak Psikolojik Sağlık

Oğuzhan YILDIRIM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Doktora Programı, oguzhanyildirim.pdr@gmail.com

Yalçın DEMİR

Şht. Ömer Halisdemir RAM, Niksar

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü, psdanydemir@gmail.com

Münür SUBAŞI

Şht. Ömer Halisdemir RAM, Niksar

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü, munur6015@gmail.com

Ümmügülüm SAĞLAM

Şht. Ömer Halisdemir RAM, Niksar

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü, qlsm_saglam@hotmail.com

Tuncay ARSLAN

Şht. Ömer Halisdemir RAM, Niksar

Kurum Müdürlüğü, tarslan060@gmail.com

Ali Rıza YILMAZ

Şht. Ömer Halisdemir RAM, Niksar

Kurum Müdürlüğü, allirizza@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı orta ergenlik dönemindeki bireylerin koruyucu faktörler açısından psikolojik sağlık düzeylerini incelemektir. Alanyazına göre orta ergenlik dönemi 13-14'lü yaşlarda başlayıp 17-18'li yaşlarda sona eren bir dönemi kapsamaktadır (Arnett, 2000; Steinberg, 2007). Birçok gelişimsel ve travmatik krizlerin yaşandığı bu dönemde (Kaya, 2015) psikolojik sağlık ergenler için önemli bir koruyucu faktör işlevi görmektedir (Arslan, 2015; Gizir, 2007). Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 84 lise öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcıların 62'sinin kadın 21'inin erkek olduğu görülürken bir katılımcı cinsiyetini belirtmemiştir. Bu öğrencilerin yaşları 13 ile 18 arasında değişmektedir (SS= 1.22, Aritmetik Ort.= 15.44). Sınıf düzeylerine bakıldığında ise katılımcıların 16'sı 9. sınıf, 33'ü 10. sınıf, 26'sı 11. sınıf ve 9'u 12. sınıf öğrencisidir. Araştırmada *Ergen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği* ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda; katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, ekonomik durum, ebeveyn birlikteliği, evde yaşanan şiddet, aile bireylerinin psikolojik rahatsızlığı, herhangi bir yere taşınıp taşınmama, kronik rahatsızlık durumu, kaza veya hastalık geçmişi, mutlu hissetme, kendini zeki algılama, iyimser olma, geleceğe yönelik hedef belirleme ve arkadaş ilişkileri ile ilgili sorular yer almaktadır. Verilerin analizinde betimleyici istatistiklerden ve bağımsız gruplar t-testi analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada öncelikle verilerin normallik test edilmiş ve verilerin normal dağılım sergilediği tespit edilmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde kendini mutlu hissedenlerin hissetmeyenlere göre, kendini zeki bulanların bulmayanlara göre, kendini iyimser görenlerin görmeyenlere göre, geleceğe yönelik hedefi olanların olmayanlara göre, yeterince arkadaşı bulunanların bulunmayanlara göre, kaliteli arkadaşlık ilişkileri olanların olmayanlara göre psikolojik sağlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Aynı yaş grubuyla yürütülen bir başka araştırmada ergenlerin algıladıkları ebeveyn tutumları ve aile içindeki yaşantıları psikolojik sağlıkları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Arslan ve Belkıs, 2016). Yapılan benzer bir araştırmada (Güloğlu ve Kararımak, 2010) ise arkadaş ilişkilerinde sorun yaşayan ve kendini yalnız olarak algılayan bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Can ve Cantez (2018) tarafından yapılan çalışmada ise kendini mutlu hisseden bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın bulgularını destekler nitelikte sonuçlar ortaya koyan Seligman (1990) bireylerde psikolojik sağlık özelliği ile ilişkili olarak iyimserliğin önemli olduğunu vurgulamıştır. Ergenlerde psikolojik sağlamlığı inceleyen Güleç (2020) de bu araştırmanın bulgularıyla paralel şekilde bir yaşam amacı

ve hedefi bulunan ergenlerin daha yüksek düzeyde psikolojik sağlamlığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Zekâ ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi inceleyen Özer ve Deniz (2014) duygusal zekâ ile psikolojik sağlamlık arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğunu tespit etmiştir. Alanyazın incelendiğinde psikolojik sağlamlık ile yapılmış olan çalışmaların bu araştırmanın bulgularıyla benzer sonuçlar ortaya koyduğu görülmüştür. Psikolojik sağlamlığın gelişimsel krizler ve travmatik problemler yaşayan ergenlerde koruyucu, önleyici ve iyileştirici bir işleve sahip olabileceği anlaşılmıştır. Okullarda psikolojik danışmanlar tarafından özellikle risk grubundaki ergenlerin psikolojik sağlamlığını arttıracak uygulamaların yapılması ve bu uygulamaların deneysel çalışma biçiminde alanyazına kazandırılması öneri olarak sunulabilir. Bunun dışında çocukluk ve yetişkinlik dönemindeki bireylerin psikolojik sağlamlıklarını etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması araştırmacılara önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Koruyucu Faktörler, Orta Ergenlik Dönemi

Heidegger ve Levinas Felsefesinde Varlık Üzerine Bir İnceleme

Bilge ÇAKIR

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Felsefe Anabilim Dalı, bilgecakir1@gmail.com

Öz: Aynı dönemde yaşamış hatta biri diğeri tarafından yetiştirilmiş iki filozof olan Heidegger ve Levinas'ın aynı olaylara maruz kalmalarına rağmen nasıl bu kadar farklı ontoloji anlayışlarına sahip oldukları incelemeye değer bir konudur. Bilimin ve felsefenin ulaştığı nokta itibarı ile içinde bulunduğu durumun pek de iç açıcı olmadığını düşünen Heidegger, gelmiş olduğumuz noktada bilginin ön plana çıkması ile birlikte felsefenin en temel sorusu olan varlığın unutulduğunu ve bu sorunun kendi kaderine terk edildiğini düşünmektedir. Heidegger için temel başlangıç noktası varlıktır. Levinas ise Heidegger'in bu tutumundan farklı olarak başkılığın mucidi konumundadır. Levinas'a göre, var uğultu yapar ve bu uğultu sizi bir süre sonra boğmaya başlar. Dolayısıyla özne, bu varın içinden var olan olarak çıkmaya çalışır. Yani Heidegger'in ontolojisindeki ayrışmamış bütünlük kimsenin bireyleşmesine müsaade etmezken, Levinas'a göre var uğultusu ile insanı rahatsız eden ve içinden çıkılması gereken bir yapıdır. Bu bağlamda Levinas, ontolojik olanı etik olan ile kesintiye uğratarak aynılık rejiminden kurtulmaya çalışır. Heidegger'in ontolojik anlayışı, totaliter bir yaklaşımın meşrulaştırılması sonucunu doğurmuştur. Kendi kişisel deneyiminde bu totaliter anlayışın mağduru olan Levinas, varlığın karşısına etiği koymuş, etik ile varlığın tahakkümüne karşı bir duvar örmüştür.

Batı felsefe tarihi geleneği içerisinde varlığa yönelik üç temel varsayım söz konusudur: İlk olarak "varlık kavramların en tümeli ve en boş olanıdır." İkinci olarak "varlık kavramı tanımlanamazdır." Üçüncü olarak ise "varlık kendiliğinden anlaşılır bir kavramdır." (Heidegger, 2020, s. 20-22). Heidegger'e göre, biz bu varsayımları kabul ettiğimiz ve bu varlık anlayışına bağlı kaldığımız sürece varlık sorunun ne olduğunu sormamızın pek bir hükmü yoktur. Çünkü üçüncü maddede bahsettiğimiz gibi eğer varlık herkes tarafından biliniyorsa onu araştırmanın bize bir faydası yoktur. Levinas, nesneyi bir bütünlüğün parçası olarak kurgulayan felsefe yapma biçimine karşıdır. Levinas, bütünlüğün tikel olanları içerisine alıp eritmesi nedeniyle, buradaki bütünlük fikrine karşıdır. Levinas'a göre, ilk karşılaşma, politik ontolojik değil etik olmalıdır ve aynılık rejimi tarihsel olarak en yıkıcı eylemini kendi eliyle yapmıştır. Levinas'ın önerdiği felsefe yapma biçimi ise nesneyi onun başkılığı üzerinden kavrayarak, yani aşkınlığı baz alarak felsefe yapmaktır. Levinas'a göre var, varlığın saf işleyişi değil saf varlıkla tam doluluk halidir. Levinas, Heidegger felsefesindeki hiçliğin varlığın kendisinde hiçleşmesi olgusunun tersine, varlığın saf işleyiş halinde, yani var'da, hiçliğe yer tanımaz. Heidegger ise varlık ve hiçlik arasında bir aynılık öne sürer ve bu noktada özellikle varlığın sonlu olduğunu vurgular.

Anahtar Kelimeler: Heidegger, Levinas, Varlık, Ontoloji, Etik

İslam Felsefesinde Aşk ve İlim Kavramları Üzerine Bir İnceleme

Bilge ÇAKIR

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Felsefe Anabilim Dalı, bilgecakir1@gmail.com

Öz: Felsefi paradigma bakımından İbn Sina ve tasavvufi bakımdansa Mevlana'nın aşk ile ilgili görüşleri, başta varlık görüşleri olmak üzere, diğer felsefe disiplinlerinde de oldukça geniş ve derin bir etki alanını haiz bir felsefi dizgeye sahiptir. İbn Sina, da Aristoteles'in "hareketsiz neden" fikrini benimsemiş ve aşkın sağlamış olduğu yaşam ile hemhal olarak bir manada yokluk ile aynı anlamda olan hareketsizliği bünyesine katmıştır (Kılıç, 2007, s. 321). Kuran'da bahsedilmiş olan yaratan ve yaratılan şeklinde arz edilmiş olan Allah ile insan arasındaki ilişki, tasavvuf düşüncesinin tarihsel akışında aşuk ile maşuk ilişkisine evrilmiştir. Plotinos'un sudur nazariyesi, Leyla ile Mecnun gibi aşk hikâyelerine ilham kaynağı ve tinsel olanın İslam felsefesinde beslendiği kaynaklardan birisi olmuştur. Bu yapı içerisinde, hareketli olan bir yapı olarak insanın yukarı Tanrı'ya doğru olan hareketinden aşk doğmaktadır. Buradan vahdeti vücud düşüncesine geçerek bu düşünceye göre, varlığın sebebi aşktır. Başka bir ifadeyle söylemek gerekirse; aşk olmasaydı, varlık olmazdı. Mevlana'ya göre aşk, yüce bir ışık olmakla birlikte onu tarif edebilecek daha yüce bir varlık mevcut değildir. O, bir sırdır ve tanımı yapılamaz. İbn Sina'ya göre aşk, sadece insana has bir özellik değildir. Aynı zamanda evrende bulunan bitkiler hayvanlar ve diğer canlılarda da aşk, fitratları gereği bulunmaktadır. Bununla birlikte aşk, Allah'ın varlığının da kanıtıdır. Aşk bize en yetkin varlığı yani Tanrı'yı işaret eder. Ve bütün varlıklar Tanrı'ya aşiktir. Fuzuli ise varlığın bilgisine aşkla varılacağını düşünür. Ona göre, aşk hakikate giden yolda önderlik eder ve bu manevi yolculuk aşkın varlığı sayesinde başlar.

İlim, sözlük manası açısından, bir şeyin yapısını ve hakikatini anlamak demektir. İslam felsefesi açısındansa şu tanımlamayı yapmak mümkündür: İlim, yaradanın fiziki veya metafizik âlemlerdeki her şeyi bilmesidir. Tasavvufla ilgilenenler, ilim için zihni çıkarımlardan çıkan manevi aydınlanmaya ve bu aydınlanmayla bağlantılı manevi yetenek gelişimine (kalp gözünün açılması) bel bağlamış olup hakikate erişmek için bu manevi yetenekleri şart saymışlardır. Özellikle kaynağını İslam'dan ve Kuran'dan almayan felsefenin meşruluğu, dini bilgileri tek referans alanlarca sorgulanmıştır. Gazali için ilmin alanı ve kaynağı sadece Allah'tır. O, kendi din anlayışına uygun olarak ilimleri insanı marifetullahıya erdirmeye, nefsi vehimlerden uzaklaştırma ve insanı dünyada ve ahirette yardımcı olma düzeylerine göre yararları temelinde gruplandırmıştır. Ona göre, ilmin maksadı marifetullahıya erdirmeye olduğundan onun amelle ilişkisi olması gerekir. Farabi de ilimleri sınıflandırma çabalarına girişmiş ve ve *İhşâu'l-Ulûm* adlı eserinde ilimleri şu beş ana grup altında tasnif etmiştir: Dil, mantık, matematik, fizik ve metafizik ve medeni ilim. İbn Sina ise Fârâbî'nin aksine ilimleri sınıflandırırken ilim yerine hikmet sözcüğünü kullanmaktadır ancak onun hikmet dediği şeyle Kindî, Fârâbî vb. filozofların felsefe tanımları birbirine denk düşmektedir. Platon, bilimin en büyük faydasını bizi algularımızdan kurtarıp kavramlar üzerinde konuşabilmemizi sağlamasında bulur. Platon'un bilime dönük bu yaklaşımı onu örnek alan çok sayıdaki İslam felsefecisinden de anlaşılacağı üzere klasik İslam düşüncesiyle uyumludur. Tasavvuf alanındaysa bilim tamamen görmezden gelinmesi de kişinin hakikate ulaşması açısından yetersiz bir araç olarak görüldüğü açıktır (Dönmez, Tülüce, & Çaylı, 2018, s. 443-444). İslami felsefe ekolünde sıklıkla görüldüğü üzere, aşk kavramı için de kelami düşünürler ile tasavvufi ve Meşşai düşünürler arasında ciddi tartışmalar yaşanmıştır. İbn Teymiyye ve İbn Kayyim gibi kelami ekole mensup âlimler insan ile Allah arasındaki ilişkiden aşktan bahsedilmesini şirk olarak görmüş, yaratan ile yaratılan arasında ilişkinin muhabbet olarak değerlendirilmesi gerektiğini söylemiştir. Mevlana Celaleddin Rumi, Muhyiddin İbnü'l-Arabî ve ve Ahmed el-Gazzâlî gibi tasavvufçular ve Meşşai düşünürlerse aşkı âlemin özü olarak görmüş ve yöntemleri farklı olsa da aşk kavramını kucaklayıcı bir tavır takınmışlardır. Melâyê Ciziri'ye göre ise dünyevi ilimler ancak nesnelere algılanabilir kısımlara ile ilgili bilgileri ihtiva edebilir. Akıl ve ilim sınırlıdır ve bu halleriyle aşk sırrının kilidini açamazlar.

Anahtar Kelimeler: *Aşk, İlim, Südur, İslam Felsefesi, Tasavvuf*

Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Murat Han SEVER

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık,
murathansvr.01@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3080-8241

Tülay KABAAĞIL

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
tulaykabaagil@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9568-6185

Özet

Psikolojik dayanıklılık, insanların yaşamlarında karşılaştıkları engellerle baş etmelerinde oldukça önemli bir kavramdır. Bu kavram her insanda, her toplumda, her dine ve her kültürde kendini farklı şekillerde göstermektedir. İnsanların sahip olduğu dayanıklılığın; kaynağı, uygulama şekilleri ve birçok etkenin farklılaşması esas alınarak bu kavramın insanların zihninde neyi ifade ettiğini anlamak, psikolojik dayanıklılık kavramını biraz olsun açıklamak ve anlamlandırmak amaç edinilmiştir. Bu nedenle de çalışmanın amacı psikolojik dayanıklılık kavramının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda online olarak hazırlanan form aracılığıyla 7 erkek ve 29 kadın katılımcı olmak üzere 36 katılımcıdan analizlere dahil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “Psikolojik dayanıklılık.....benzer, çünkü.....” olarak metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası şeklinde transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Buradaki amaç psikolojik dayanıklılık kavramının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların psikolojik dayanıklılığı zorluklar karşısında güçlü olmayı sağlayan, umut veren, yaşamlarına anlam ve amaç kazandıran, iç ve dış kaynaklar olarak tanımladığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: *Psikolojik dayanıklılık, Üniversite Öğrencileri, Metafor Çalışması*

Investigation of Metaphorical Perceptions of University Students on the Concepts of Resilience

Abstract

Resilience is a very important concept for people to cope with the obstacles they encounter in their lives. This concept manifests itself in different ways in every person, every society, every religion and every culture. Since many factors such as the source of resilience that people have and the way they apply it differ, the main aim of this study is to understand what this concept means in their minds, to explain and make sense of the concept of psychological resilience. For this reason, the aim of the study is to reveal the metaphorical perceptions of the concept of psychological resilience among university students. For this purpose, data that can be included in the analysis were obtained from 36 participants, 7 male and 29 female participants, together with the form prepared online. A form created by the researchers and consisting of two parts was used. The first part of the form was prepared to determine the demographic variables of the participants. The second part of the form was prepared to measure metaphorical perceptions as “Psychological resilience.....similar, because...”. The data obtained within the scope of the research were transcribed as an excel file and analyzed with the help of Maxqda 20 package program. The aim here is to categorize correctly what and why the concept of resilience is most compared. As a result of the analysis, it is seen that the participants define psychological resilience as internal and external resources that enable them to be strong in the face of difficulties, give hope, give meaning and purpose to their lives.

Keywords: Psychological resilience, *University Students, Metaphor Study*

1. Giriş

Bireyler hayatlarında olumlu ya da olumsuz çeşitli durumlar yaşamaktadır. Bu olumsuz durumlar bireyde hem bedensel hem de ruhsal olarak zarar görmek manasındaki travma (Ekşi, Kırca, Aydoğdu, & Saruhan, 2020) yaşantısına sebep olabilmektedir. 2019'un sonundan itibaren etkisi devam eden pandemi süreci (Bozkurt, 2020), savaş, ekonomik belirsizlikler, hızlı gelişip değişen şartlar gibi olumsuz durumlar baş edilmesi güç olaylar olduğu için bireyi travmaya sürüklemektedir. Olumsuzluklarla baş edebilme manasındaki psikolojik dayanıklılık; stresli yaşam olaylarının üstesinden gelebilme, travmatik deneyimlere rağmen sağlıklı gelişim gösterme becerisi ve kendini toplama gücüdür (Almaçık, ve diğerleri, 2021). Bu kavram her insanda, her toplumda, her dinde ve her kültürde hatta aynı aile içerisindeki farklı yaşam dönemlerinde kendini farklı şekillerde göstermektedir (Ağırkan & Mücahit, 2017). Bu farklılığı gösteren pek çok çalışma mevcuttur.

Birçok araştırmacının dikkatini çeken psikolojik dayanıklılık konusu üzerine literatürde pek çok araştırma mevcuttur. Yapılan bir çalışmada öz duyarlılık, sosyal bağlılık ve iyimserlik gibi faktörlerin psikolojik dayanıklılığı koruyucu faktörlerden olduğunun üzerinde durulmaktadır (Ergün Başak, 2012). Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalar neticesinde psikolojik dayanıklılık ve sosyal ilginin gelişmesinde kültürün önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kayacı & Özbay, 2016). Erdoğan'ın 2015'te 596 üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışma sonucunda sevgi yönelimli Tanrı algısının, içsel dini yönelimin ve öznel dindarlık düzeyinin psikolojik dayanıklılıkla pozitif ilişkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin psikolojik dayanıklılık seviyelerinin kız öğrencilerin dayanıklılık seviyelerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna karşın yapılan bir çalışmada mental iyi oluş ve psikolojik dayanıklılık ölçeğinden elde edilen verilerin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Duman, Köroğlu, Göksu, & Talay, 2020). Ağırkan ve Kağan tarafından 2017'de 551 üniversite öğrencisiyle yapılan değer yönelimi ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiyi araştıran çalışma sonucunda Uyarılma, Öz yönelim-Düşünce, Evrenselcilik-Hoşgörü, Başarı, Güç-Kaynaklar, Güvenlik-Toplumsal ve Evrenselcilik-Doğa değer türleri birlikte üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık seviyelerinin yaklaşık %33' ünün anlamlı ilişkide olduğu bulunmuştur (Akdoğan & Yalçın, 2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıklarını inceleyen bir çalışmada psikolojik dayanıklılığın yaş, kardeş sayısı, mutluluk ve arkadaş desteği ile anlamlı ilişki içinde olduğu ortaya koyulmuştur (Aydın & Egemberdiyeva, 2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerini araştıran bir başka çalışmada ise öğrencilerin cinsiyetine göre psikolojik sağlık seviyelerinin istatistiksel olarak farklılık gösterdiği, sınıfına, öğretim durumuna göre psikolojik sağlık seviyelerinin istatistiksel olarak farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır (Erkoç & Danış, 2020).

Psikolojik dayanıklılık için literatüre bakıldığında pek çok nicel araştırma olduğu görülmektedir. Geniş tanımları ve çeşitli örneklem gruplarında farklı sonuçlar veren kavramı üniversite öğrencileri için neye benzediğine dair metafor çalışması ya da nitel araştırma çok azdır. Yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerine psikolojik dayanıklılık kavramının neye benzediği üzerinde durulmuştur. Psikolojik dayanıklılık kavramına ilişkin öğrencilerin deneyimlerinin incelemesi ayrıca araştırılmaya değer bir konu olarak görülmüştür. Bu araştırma tam olarak bu deneyimleri incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Bu bağlamda psikolojik dayanıklılığın öğrenciler tarafından neye benzetildiğine ilişkin metafor çalışması yapılmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada bir temel soruya cevap aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ile ilgili metaforik algıları nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni:

Psikolojik dayanıklılık kavramı ile ilgili üniversite öğrencilerinin metaforik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışma, temelde nitel araştırma türüne girmektedir. Disiplin kökü felsefe olan (Karataş, 2015) fenomenoloji deseni, bir kavramın derinlemesine incelenmesini (Büyükoztürk, 2011) ve bir olgunun algılamadaki farklılığı içermektedir. Burada öğrencilerin psikolojik dayanıklılık kavramlarına ilişkin algı ve tecrübeleri ele alındığından, nitel araştırma türü fenomenoloji/ olgu bilim deseni olarak da nitelendirilebilmektedir.

2.2. Çalışma Grubu:

Bu çalışmada amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örneklemin kullanılmasındaki amaç, araştırılacak olguyu tecrübe etmiş olan kişilerin belirlenmesidir. Bu nedenle çalışma için, lisans düzeyinde eğitim gören 36 bireye ulaşılmış ve online görüşme form şeklinde veriler toplanmıştır. Bu katılımcıların 29'u kadın ve 7'i erkektir.

2.3. Veri Toplama Aracı:

Araştırmada demografik değişkenlerle birlikte metafor sorusu kullanılmıştır. Bu aşamada “Psikolojik dayanıklılık.....benzer, çünkü.....” şeklindeki metaforik algıya yönelik soru yönergesi kullanılmıştır. Böylece bireylerin psikolojik dayanıklılık metaforu ile ilgili algı ve düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması:

Bu araştırma için online form hazırlanarak veriler elde edilmiştir. Katılımcılardan onay alınarak araştırmaya gönüllü bir şekilde katılmaları sağlanmıştır. İki aşamadan oluşan online form vasıtasıyla katılımcıların psikolojik dayanıklılık kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkartacak cevaplar için veriler toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi:

Araştırma kapsamında hazırlanan online formların doldurulması işleminin tamamlanmasıyla birlikte, veri analiz sürecine geçilmiştir. İlk etapta verilen cevaplar excel dosyası şekline dönüştürülmüştür. Sonra bu veriler Maxqda 20 Paket Programına aktarılmıştır. Daha sonra veriler okunarak neye ve hangi özelliklerden dolayı benzetildiği noktasında tablolaştırma yapılmıştır. İkinci okumayla birlikte kodlamalar yapılmıştır. Kodlamadan sonra birbiriyle ilişkili kodlar bir araya getirilerek alt temalar ve temalar oluşturulmuştur.

3. Bulgular

Bu bölümde online formdan elde edilen verilere ilişkin analiz sonuçları sunulmaktadır. Psikolojik dayanıklılık kavramına dair metaforik çalışmaya ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Bu sonuçlar aşağıda sunulmuştur. Aşağıda üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık kavramına ilişkin verdikleri cevapların tablolaştırılmış hali sunulmaktadır.

Tablo 1. Ruh Kavramına İlişkin Metaforik Algı Sonuçları

Psikolojik Dayanıklılık	Benzerlik	Özellik
1	Soğukkanlılık	Ayırt etme gücüne sahip olmayı gerektirmesi
2	Aile	İnsan yapısının temeli, toplumu ayakta tutması
1	Demir korkuluk	Sağlam olduğu ölçüde insanı zararlı etkilerden koruması
1	Ruh güzelliği	Ruh güzel olursa dünyanın da güzel olması
1	Zifiri karanlık	En kimsesiz ve belirsiz olduğu yer gerçek gücün görülmesi
1	Kurşun kalem	Ucu kırılrsa da tekrar denemede daha dayanıklı olması
2	Ağaç	Zarar verici durumlarda iyileştirecek gücün köklerinde olması, kökleri geniş ve güçlü olması
1	Kalp	Yaşama dört elle sarılması
2	Duygu (sevgi)	Ruhu besleyen en güçlü yer olması, sevgi biterse dayanıklılık kalmaması
1	Futbol	Kaybetsen de kazansan da tutkuyla oynanmaya devam edilmesi
1	Vitamin	Ruhun gerekli tüm ihtiyaçlarını karşılaması
1	Sağlam örülmüş duvar	Zorluklar karşısında yıkılmaması
1	Roket	Kişiyi hedefe yaklaştırması
1	Buz kütlesi	Psikoloji en ufak şeyden bile etkilenmesi
1	Anne	Düştükçe ve dibe vurdukça seni kaldırmayı bilmesi
1	Fidana bağlanan çubuk	Fidanın rüzgâra karşı sağlam durmasını sağlaması
1	Tokluk	Gelişimi için bir şeyler yapabilmesi için harekete geçmeyi sağlaması
2	Çelik zırh	Delmenin zor olması, kötü düşüncelerden koruması, tehlikelerden koruması

1	Bilgisayar işlemcisi	Temel güç kaynağı olması
1	Kökler	Olmadığında ağacın kuruması
1	Kalın giyinmek	Ne kadar kalın olursa o kadar soğuktan korunması
1	İnanç sistemi	İnsana tutunacak kapı açması
1	Temiz kâğıt	İnsana anlam ve amaç kazandırması
1	Deniz kenarındaki kaya	Sert dalgalara rağmen kayanın orada varlığını sürdürmesi
1	Akyuvar	Olumsuz durumlarla baş etmeyi sağlaması
1	Toprak	Bitkileri beslemesi ve güçlü kalmasını sağlaması
1	Doktor	Ölen hastalara duyarsızlaşması ve artık hissizleşmesi
1	İrfan	Kendini buldukça başkasına meşale olması
1	Sanat	Ruhu iyileştirmesi
1	Depremde enkazın altında bekleyen insan	Kurtarma ekibini beklerken sahip olduğu dirayetli olması
1	Kolon	Dışardan görünmese de binayı ayakta tutması
1	Güneş sistemi	Tüm gezegenleri bir arada tutması

Yukarıdaki tablo incelendiğinde katılımcı ifadelerinin özellikle birkaç tema etrafında toplandığı görülmektedir. Bunlar psikolojik dayanıklılığın çelik zırh, duygu (sevgi), ağaç ve aile şeklinde sıralanmaktadır. Bununla birlikte psikolojik dayanıklılığın bireysel olarak farklı kavramlarla da ilişkilendirildiği çok sayıda cevabın da olduğu görülmektedir. Aşağıda psikolojik dayanıklılık metaforuna ilişkin bazı katılımcı cevaplarına yer verilmiştir.

Duygu (sevgi):

- Psikolojik dayanıklılık insanın duygularına benzer, çünkü ruhu besleyen en güçlü yer kalptir.

- Psikolojik dayanıklılık sevgiye benzer çünkü sevgi biterse dayanıklılık kalmaz.

Aile:

- Psikolojik dayanıklılık aileye benzer toplumu ayakta tutar.

- Psikolojik dayanıklılık aileye benzer, çünkü aile nasıl toplum yapısının temeliyse psikoloji de insan yapısının temelidir.

Ağaç:

- Psikolojik dayanıklılık ağaca benzer. Bazen istemediğimiz koşullar bize zarar verip bizi kırmaya çalışsa da bunu iyileştirecek güç yine bizde ve köklerimizdedir.

- Psikolojik dayanıklılık incir ağacına benzer çünkü incir ağacının kökleri çok geniş ve güçlüdür.

Çelik zırh:

- Çelik zırha benzer çünkü bu zırhı delmek zordur.

- Psikolojik dayanıklılık zırha benzer. Çünkü zihnimizdeki kötü düşünceleri birer düşman olarak düşünürsek zırhımız bizi bu düşmanlardan korur.

Çubuk:

- Psikolojik dayanıklılık fidana bağlana çubuğa benzer çünkü o çubuk fidanın rüzgâra karşı sağlam durmasını sağlar. Psikolojik dayanıklılık da hayatın tüm olumsuzluklarına karşı insana dik durma gücü verir.

Kaya:

- Psikolojik dayanıklılık deniz kenarındaki bir kayaya benzer çünkü ne kadar sert gelirse gelsin dalga o kaya hala oradadır.

Kolon:

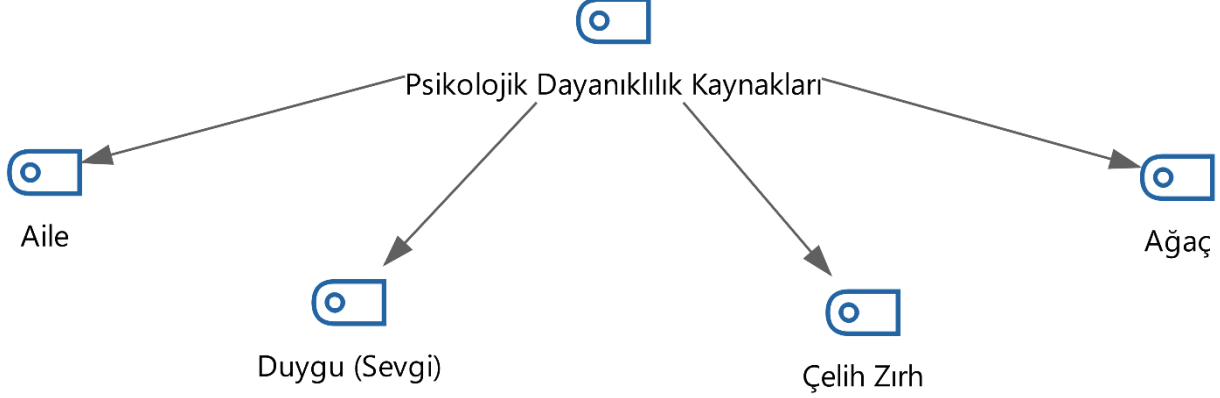
- Psikolojik dayanıklılık kolonları benzer çünkü binaya baktığında aslında mimarisi, renkleri, tasarımı çarpar gözüne oysaki arkada kalan en önemli ve yıkılmaması gereken en önemli şeylerden biridir.

Zifiri karanlık:

- Psikolojik dayanıklılık zifiri karanlığa benzer çünkü en kimsesiz ve belirsiz olduğunuz zamanlarda gerçek gücünüzü görebilirsiniz.

Katılımcıların forma verdikleri cevaplar sonucunda ortaya çıkan temalara bakıldığında psikolojik dayanıklılık kavramının özellikle aile, ağaç, duygu ve çelik zırha benzetildiği görülmektedir. Benzetilme nedeni olarak da toplumu ayakta tutması, köklerinin güçlü olması, ruhu besleyen güç olması ve zarar vermenin güç olması şeklinde ifade edilmiştir. Psikolojik dayanıklılığa ilişkin metaforik cevaplar sonucunda oluşan harita aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1. Psikolojik Dayanıklılık Metaforuna İlişkin Tema ve Alt Temalar

Yukarıdaki şekilden de anlaşıldığı gibi psikolojik dayanıklılık; aile, duygu(sevgi), çelik zırh ve ağaca benzetildiği görülmektedir.

4. Tartışma

Günümüzde değişen iklim koşulları, su kaynakları sorunu, hızla gelişen teknolojiye uyum sağlama sorunu ve değişen yaşam tarzı, bunalım gibi psikolojik sorunların artması, savaşlar gibi zorlu yaşam olayları ile sıklıkla karşılaşılmasından dolayı konu ile ilgili araştırma ortaya koyulması oldukça önemlidir. Bu çalışmada psikolojik dayanıklılık kavramının nasıl algılandığını ortaya koyarak alan yazına katkıda bulunmak ve soyut olan bir kavramı daha somut hale getirerek insanların kendi metaforundan ilham alarak günlük hayatına uygulaması amacıyla bu kavramın metafor araştırması yapılmıştır. Böylece ortaya çıkan sonuçların mevcut alan yazında ne tür ortak ve farklı yönlerinin olduğuna bakılmıştır. Psikolojik dayanıklılık kavramı incelendiğinde ağaç, aile, çelik zırh gibi kavramlarla ilişkilendirildiği görülmektedir (Tablo 1). Bunun nedeni olarak kavramın daha çok somut bağlamda ifade edilmesinde bireye güç veren şeylerin göz önünde bulundurulması olarak görülmektedir. Bu durumu psikolojik dayanıklılıkla ilgili yapılan tanımlamalarla aynı doğrultularda olduğu görülmektedir (Karademir & Açak, 2019; Gökçen, 2015; Ağırkan & Mücahit, 2017; Akdoğan & Yalçın, 2018). Bununla birlikte psikolojik dayanıklılık kavramının çeşitli kavramlarla ilişkilendirildiği de görülmektedir. Alan yazında yapılan nicel araştırmalarda daha çok iki veya daha fazla değişkenlerle yapılanlara rastlanmaktadır. Birden fazla değişkenle çalışılan bu kavrama farklı bir açıdan bakarak bu çalışma ortaya koyulmuştur.

5. Sonuç ve Öneriler

Elde edilen nitel araştırma sonucuna göre farklı üniversitelerde ve fakültelerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ile ilgili genel algılarını birkaç kavram ile daha fazla ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu kavramlar incelendiğinde: aile, çelik zırh, ağaç ve duygu şeklinde olduğu görülmektedir. Ayrıca psikolojik dayanıklılığı, her katılımcının çok sayıda farklı kavramlarla (anne, inanç sistemi, kökler, güneş sistemi, futbol, kolon...) ilişkilendirdiği görülmektedir.

Benzer çalışma veya çalışmaların daha geniş örneklerle yapılması ve anlaşılmayan ya da önemli görülen alanların belirlenip ona göre çözümler veya çalışmalar yapılabilir. Araştırmaya katılan bireylerin cevapları doğrultusunda ortaya çıkan ve çok sayıda katılımcının üzerinde ittifak ettiği kavramların neden psikolojik dayanıklılık ile ilişkilendirildiğine dair derinlemesine nitel araştırmalar yapılabilir. Katılımcıların psikolojik dayanıklılık kavramını en çok duyguya (sevgiye) benzettikleri ve aynı şekilde sebep olarak ruhu besleyen en güçlü yer olması, sevgi biterse dayanıklılık kalmaması şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle bu kavramın neden kullanıldığına ilişkin bir araştırma yapılabilir. Psikolojik dayanıklılık kavramı ile ilgili hem nicel hem de nitel daha farklı örneklem ile farklı araştırmalar yapılabilir. İnsanların psikolojik dayanıklılıklarını arttırmaya yönelik psikoeğitimler verilebilir.

Kaynakça

- Ağırkan, M., & Mücahit, K. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Değer Yönelimleri ile Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2148-7510.
- Akdoğan, B., & Yalçın, S. (2018). Lise Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık ve Çatışma Çözme Davranışlarının Öznel İyi Oluşlarını Yordaması . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 174-197.
- Alnıaçık, E., Of, M., Balkaş, J., Tülemmez, S., Mirzayev, M., & Alfarra, H. (2021). Pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve umutsuzluklarının kariyer geleceği algısı üzerindeki etkileri. *BMIJ*, 248-266.
- Aydın, M., & Egemberdiyeva, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 37-53.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 112-142.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Duman, N., Köroğlu, C., Göksu, P., & Talay, A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Mental İyi Oluşu ile Psikolojik Dayanıklılık İlişkisi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 9-17.
- Ekşi, H., Kırca, B., Aydoğdu, B., & Saruhan, V. (2020). Manevi Danışmanlık Uygulama Alanları. H. Ekşi içinde, *Manevi Yönelimli Psikolojik Danışma* (s. 299-332). Ankara: Nobel yayınları.
- Erdoğan, E. (2015). TANRI ALGISI, DİNİ YÖNELİM BİÇİMLERİ VE ÖZNEL DİNDARLIĞIN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLA İLİŞKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖRNEKLEMİ. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 223-246.
- Ergün Başak, B. (2012, Mart). Düşük Gelirli Ailelerden Gelen Üniversite Öğrencilerinin Öz Duyarlılık, Sosyal Bağımlılık ve İyimserlik ile Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler. *Doktora Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Erkoç, B., & Danış, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2602-4314.
- Gökçen, G. (2015, Haziran). Madde Kullanan ve Kullanmayan Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Karademir, T., & Açak, M. (2019). Üniversiteli Sporcuların Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 803-816.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 62-80.
- Kayacı, Ü., & Özbay, Y. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Travmatik Yaşantı, Psikolojik Doğum Sıraları ve Sosyal İlgilerinin Psikolojik Dayanıklılıklarını Yordaması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 128-142.

18-20 Yaş Lisanslı Yüzücülerde 8 Haftalık Pliometrik Antrenmanın Sürat Kuvvet Performans Parametreleri Üzerine Etkisi

Musa CANSEVER

Artuklu Üniversitesi

Yüksek Lisans Eğitim Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor, musacansever@gmail.com

Özet

Çalışmamız yüzücülerde uygulanan pliometrik antrenmanın sürat ve kuvvet performans parametreleri üzerine etkisinin olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya gönüllü üniversite öğrencisi 18-20 yaş grubu 14 adet (7 adet kontrol grubu 7 adet çalışma grubu) lisanslı yüzücüler katılmıştır. Araştırma üniversite içerisinde bulunan kapalı yüzme havuzunda yapılmıştır. Araştırmaya katılan sporculara ön ve son test olarak; Durarak uzun atlama: Adım almada mesafe alabilmek amacıyla en uzağa sıçradı. 30m sürat testleri sporcular kronometre 1m gerisine çizilmiş olan çizgiye bir ayağı basacak şekilde yüksek çıkış pozisyonunda bekleyerek, kendini hazır hissettiğinde çıkış yapmaları istendi. 30 metre mesafeyi olabildiğince süratli bir şekilde tamamlamaları için motive edildi. Sporculara 30 metre varış fotoseline ulaşmadan hızlarını kesmemeleri için bitiş kronometresinden 5 metre ileriye hedef yerleştirildi. Yapılan iki denemeden en iyisi kaydedildi. Denemeler arasında 2 dk'lık dinlenme verildi. 50m sırasıyla serbest stil, sırtüstü stil, kurbağalama stil ve kelebek stil yüzme yüzdürülüp dereceleri alınmıştır. Çalışma grubuna 8 hafta süresince haftada 1 gün normal antrenmanlarının öncesi 35-45dk arasında süren pliometrik antrenman programı uygulanmıştır. Kontrol grubu ise rutin teknik taktik antrenmanlarına devam etmiş, hiçbir ek uygulama yapılmamıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel analizinde istatistik programı kullanılmıştır. Çalışma ve kontrol gruplarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Yapılan normalite testi sonucunda nonparametrik çıkan verilerin değerlendirilmesinde grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon, gruplar arası karşılaştırmalarda ise Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Araştırmamızda, çalışma grubunun seçilen parametrelerde (30m sürat, durarak uzun atlama, dikey sıçrama, patlayıcı güç, 50m yüzme derecesi) ön-son test verileri karşılaştırıldığında tüm değerler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak pliometrik antrenman çalışmalarının yüzmede kuvvet ve sürat üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Uygulanan pliometrik antrenmanın sporcularda belirlenen performans özelliklerini olumlu etkilediği ve performansın artışına katkı sağladığı ortaya konulmuş oldu. İyi programlanmış pliometrik antrenmanın rutin antrenman programına entegre edilerek kullanımının diğer kuvvet antrenmanlarına alternatif olacağı ve hızlı sonuçlar verebileceği kanaatine varıldı.

Anahtar kelimeler: Yüzme; pliometrik egzersiz; sürat

Mimaride Estetik Olgu Kapsamında Cam Malzeme Kullanımının İncelenmesi

Aslı ÇÜÇEN

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü, aslicucen@gmail.com*

Yusuf Tahir ALTUNCI

*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Teknik Bilimler MYO
İnşaat Bölümü, yusufaltunci@isparta.edu.tr*

Özet

Eski çağlardan itibaren birçok alanda kullanım alanı bulan camın, uzun yıllardır mimarlık alanında da farklı amaçlarla kullanıldığı bilinmektedir. Mimaride cam malzeme kullanımının özellikle hem estetik açıdan hem de kullanıcı konforunun sağlanması için gereken enerji tüketimini sınırlandırmak amacıyla geliştirilmiş olan doğal aydınlatma ve doğal havalandırma sistemlerinin kullanılmaya başlaması, mimari tasarım süreçlerinde cam malzemesinin kullanımını da yaygınlaştırmıştır. Günümüzde bilimsel ve teknolojik alanlarda meydana gelen ilerlemelere bağlı olarak farklı teknik özelliklere sahip olan camların üretilmesi mümkün hale gelmiş ve tasarım süreçlerinde cam malzemenin önemli bir role sahip olması sağlanmıştır. Günümüz mimarisinin mekânsal tasarım uygulamalarında önemli bir yer tutan cam; mekanların oluşumunu sağlayan yatay ve düşey elemanlarda taşıyıcı bir özellik göstermesinin yanında kullanıldığı mekânın daha estetik bir görünüme getirilmesine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada; mimari tasarım süreçlerinde kullanımı yaygınlaşmaya devam eden cam malzemesinin önemini aktarılması, geçmişten günümüze mimaride cam malzemenin kullanımının araştırılarak mimaride cam kullanımının estetik olgu kapsamında ele alınması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında; literatürde cam malzemeyi mimaride estetik kavramı açısından ele alan yerli ve yabancı kaynaklar üzerinden literatür araştırması yapıldıktan sonra klasik ve modern dönem mimarisinde camın mekânsal tasarımlarda kullanıldığı uygulama örnekleri incelenmiştir. Mimarlık alanında cam malzeme kullanımını estetik açıdan değerlendiren bu çalışma kapsamında yapılmış olan araştırmalar doğrultusunda; bilinen en eski yapı malzemelerinden biri olan camın günümüze gelene kadar mimari anlamda yaygın olarak kullanıldığı, günümüzde yapı malzemesi alanında yaşanan teknik gelişmelere paralel olarak cam üretim tekniklerinde ve cam malzemenin niteliğinde gelişmelerin olduğu, camın mimari tasarımlarda sadece pencere açıklıklarını geçmekten öte mekan tasarımlarında farklı amaçlarla kullanılmaya başlandığı, kullanıldığı mekana estetik bir değer kazandırmasının yanında aynı zamanda cam malzemesine uygulanan bir takım işlemler sonucunda iklim koşullarına karşı daha dayanıklı hale geldiği ve özel üretilmiş olan camlar ile iç mekan konfor koşullarının oluşması sağlanarak yapıda ihtiyaç duyulan enerji tüketiminin en az seviyede tutulabildiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda; yapı tasarımında cam malzemesinin kullanılması ile daha estetik ve sürdürülebilir yapılar elde edilebileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Mimarlık, Estetik Olgu, Cam Malzeme.

Kubadabad ve Keykubadiye Sarayları ve Sarayların Mukayesesi

Seda Nur BODUR

Lisans öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Tarih Bölümü Sedabodur1@gmail.com

Özet

İslam devletlerinde saray padişah ve ailesinin yaşadığı yer olmasının yanı sıra devlet işlerinin de görüldüğü önemli bir yapıydı. Aynı zamanda saraylar hükümdarın istirahat etmek üzere çekildiği bir yer konumunda da bulunmaktaydılar. Sarayların mimarisine bütün İslam devletlerinde olduğu gibi Anadolu Selçuklu Devleti'nde de oldukça önem verilmiştir. Özellikle 13. Yüzyılda Selçuklu mimarisinin hız kazanması saraylara da yansımıştır. Bu bağlamda, Kubadabad ve Keykubadiye Sarayları, 13. Yüzyıl Anadolu Selçuklusunda saray mimarisini anlamak açısından ele alınması gereken kıymetli eserlerdendir. I. Alaeddin Keykubad'ın Beyşehir Gölü'nün güzelliklerinden etkilenerek buraya bir saray yapılması emri vermesi üzerine yapılan Kubadabad Sarayı, Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yapan Konya şehrinde yer almaktadır. Keykubadiye Sarayı ise, Anadolu Selçuklularının en parlak döneminde yine I. Alaeddin Keykubad zamanında, Konya'dan sonra başkent olan Kayseri şehrine yapılmıştır. Bu çalışmada, bahsi geçen Kubadabad ve Keykubadiye Saraylarının mimari ve fonksiyonel açılarından karşılaştırılması okuyucuya sunulacaktır.

Belirtmekte fayda vardır ki, bu zamana kadar bahsi geçen saraylar hakkında pek çok eser ortaya konulmuştur. Ancak, bu alanda yapılmış olan çalışmalar iki sarayı mukayese etme yoluna gitmemiştir. Bu bağlamda, iki sarayın mukayese edileceği bu çalışma alanında mevcut olan bir eksikliğe bir nebze de olsa ışık tutmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kubadabad Sarayı, Keykubadiye Sarayı, Anadolu Selçuklu mimarisi.

Abstract

In Islamic states, the palace was the place where the sultan and his family lived, as well as an important structure where the state affairs were also carried out. At the same time, the palaces were also a place where the ruler retreated to rest. As in all Islamic states, the architecture of the palaces was given great importance in the Anatolian Seljuk State. Especially in the 13th century, the acceleration of the Seljuk architecture was reflected in the palaces. In this context, Kubadabad and Keykubadiye Palaces are among the precious works that should be discussed in terms of understanding the palace architecture in the 13th century Anatolian Seljuk. Kubadabad Palace, which was built after Alaeddin Keykubad I ordered a palace to be built here after being influenced by the beauty of Lake Beyşehir, is located in Konya, which was the capital of the Anatolian Seljuk State. Keykubadiye Palace, on the other hand, was built in the city of Kayseri, which was the capital city after Konya, during the time of Alaeddin Keykubad I, in the heyday of the Anatolian Seljuks. In this study, the comparison of the Kubadabad and Keykubadiye Palaces in terms of architectural and functional aspects will be presented to the reader.

It is worth noting that many works have been written about the mentioned palaces until this time. However, none of the studies in this area have attempted to compare the two palaces. In this context, it aims to shed some light on a deficiency in this study area, where two palaces will be compared.

Covid-19 ve Gebelik Yogası

Gülşen ALTUNTAŞ ÇALIM

Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD
Doktora Öğrencisi, Erzurum, Türkiye

e-posta: gulsenaltuntas13@hotmail.com

ORCID NO: [0000-0002-1795-7066](https://orcid.org/0000-0002-1795-7066) (Sorumlu Yazar)

Semra ELMAS

Dr., Lefke Avrupa Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

e-posta: sg.semra.girgec@gmail.com

ORCID: [0000-0002-6510-1799](https://orcid.org/0000-0002-6510-1799)

Özet

Gebelik; bazı fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişimin görüldüğü hassas bir dönemdir. Gebelerde kalp atımının artması, kemiklerden kalsiyum çekilmesi, kan plazma miktarının artması gibi fizyolojik değişikliklerin yanı sıra gerginlik, korku ve tedirginlik gibi psikolojik değişiklikler de görülür. Bu değişiklikler dışarıdan gelen stres ve kaygı ile birleştiğinde annede spontan düşüğe, erken doğuma, preeklampsiye, gebeliğe bağlı hipertansiyona, bebeklerde ise gecikmiş nöropsikolojik gelişime ve düşük doğum ağırlığı gibi çeşitli komplikasyonlara neden olabilmektedir. Gebelerin hastalık salgını sırasında daha yüksek stres ve depresyon geliştirme eğiliminde olduğu bilinmektedir. Bu salgınlardan biri olan COVID-19, genel nüfus arasında ek bir stres kaynağı olarak ortaya çıkıp çocuklar, yaşlılar, gebeler, yeni doğanlar ve sağlık çalışanları gibi daha savunmasız ve duyarlı popülasyon arasında ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. COVID-19 salgını sırasında gebeler, işlerini yürütmek ve hastane hizmeti almak için evlerinden ayrılmak zorunda kaldıklarından dolayı gebelerde, psikolojik sıkıntılar daha fazla görülmektedir. Salgının oluşturduğu stresin gebelerde bağışıklık sistemi üzerinde olumsuz etkisi olduğu bilinmekte ve gebeleri enfeksiyona karşı savunmasız hale getirmektedir. Salgının neden olduğu hareketsiz yaşam tarzı, kısıtlı fiziksel aktivite ve artan stres nedeniyle gebelikte komplikasyonlar daha sık görüldüğü için yeni müdahale stratejileri ve koruyucu faktörler geliştirilmeli ve çözüm yolları üretilmelidir. Nonfarmakolojik yöntemler arasında olan gebelik yogası; ekonomik, konforlu, güvenilir ve uygulanması kolay olan mental ve fizyolojik bir egzersiz uygulamasıdır. Nefes egzersizlerini, duruşları ve meditasyonu kapsayan gebelik yogasının gebelerde stres, anksiyete, depresyon, hipertansiyon, diyabet, kronik ağrı sendromu gibi hastalıklarda faydalı olduğu bilimsel çalışmalarla saptanmıştır. Gebelik sırasında yoganın uygulanması aynı zamanda kadınların yaşam kalitesini de arttırmaktadır. Koruyucu sağlık hizmetlerini geliştirmek isteyen sağlık politikası kurucuları, gebelik sırasında evrensel bir yoga protokolü geliştirmelidir. Hasta bakım lideri olan hemşire ve ebeler sertifika programları ile pandemi sırasında sosyal mesafeye dikkat ederek hastanelerdeki gebe okullarında ve çeşitli yoga merkezlerinde prenatal ve postnatal yoga uygulamaları yaptırmaları önerilmiştir. Bu çalışma COVID-19 sürecinde gebelik yogasının uygulanmasının önemine, fizyolojik ve psikolojik etkisine dikkat çekmek amacıyla ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Yoga, COVID-19, Hemşire

COVID-19 AND PREGNANCY YOGA

Abstract

Pregnancy; It is a sensitive period in which some physiological, psychological and social changes occur. In addition to physiological changes such as increased heart rate, calcium with drawal from bones, increased blood plasma amount, psychological changes such as tension, fear and uneasiness are also observed in pregnant women. When these changes are combined with external stress and anxiety, it can cause various complications such as spontaneous abortion in the mother, premature birth, preeclampsia, pregnancy-induced hypertension, delayed neuropsychological development and low birth weight in infants. It is known that pregnant women tend to develop higher levels of stress and depression during the disease outbreak. One of these epidemics, COVID-19, emerges as an additional source of stress among the general population and poses a serious threat among the more vulnerable and susceptible population such as children, the elderly, pregnant women, newborns and healthcare workers. During the COVID-19 epidemic, psychological problems are more common in pregnant women, as pregnant women have to leave their homes to

carry out their business and receive hospital service. It is known that the stress caused by the epidemic has a negative effect on the immune system of pregnant women and makes pregnant women vulnerable to infection. As complications during pregnancy are more common due to the sedentary lifestyle, limited physical activity and increased stress caused by the epidemic, new intervention strategies and protective factors should be developed and solutions should be produced. Pregnancy yoga, which is among the non-pharmacological methods; It is a mental and physiological exercise application that is economical, comfortable, reliable and easy to apply. It has been determined by scientific studies that pregnancy yoga, which includes breathing exercises, postures and meditation, is beneficial in diseases such as stress, anxiety, depression, hypertension, diabetes, chronic pain syndrome in pregnant women. The practice of yoga during pregnancy also increases the quality of life of women. Health policy makers who want to improve preventive health care should develop a universal yoga protocol during pregnancy. Nurses and midwives, who are patient care leaders, have been recommended to have prenatal and postnatal yoga practices in pregnant schools and various yoga centers in hospitals, paying attention to social distance during the pandemic, with certificate programs. This study was discussed in order to draw attention to the importance and physiological and psychological effects of the practice of pregnancy yoga during the COVID-19 process.

KeyWords: Pregnancy, Yoga, COVID-19, Nurse

Konya'nın İnanç Turizmi Açısından Değerlendirilmesi

Halil ÖZBARAN

Selçuk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Turizm ve Otel İşletmeciliği, hozbaran@selcuk.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GÜRSOY

Selçuk Üniversitesi
Beyşehir Ali Akkanat Turizm Fakültesi
Turizm Rehberliği, ygursoy@selcuk.edu.tr

Özet

Yeryüzünün çeşitli ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de yoğun olarak rağbet gören inanç turizmi “insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına, dini inanışları doğrultusunda bu yerleri görmek amacıyla yaptıkları geziler” olarak tanımlanabilmektedir. En bilinen tanımı ise, inanç turizmi, değişik kültürlerle ve dinsel inançlara haiz bireylerin, manevi taleplerini karşılamak amacıyla din ve inanç bakımından değerli hissettikleri bölgeleri ziyaret ettiği seyahatlerin tamamıdır (Özcan, Bişkin ve Şimşek, 2019).

Konya, İç Anadolu Bölgesi'nde 38.873 km²lik alanı ile Türkiye'nin en büyük ilidir. Konya ili fiziki coğrafya özellikleri açısından büyük bir kısmı sade görünümü, etrafı dağlarla çevrili havza özelliği taşımaktadır. İlde en fazla alana sahip yeryüzü şekli ova ve platolardır.

İnanç turizmi ve kültürel miras bakımından Konya ili önemli bir konumdadır. Çünkü Konya, M.Ö. 5500 yıllarına dayanan tarihi yerleşim yerlerinden ilk Hıristiyanlık yerleşim yerlerine kadar pek çok sayıda değerli eserlere ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca Selçuklulara başkentlik yapmasıyla Selçuklular başta olmak üzere Karamanoğulları Beyliği ve Osmanlılar Konya'da önemli tarihî yapı ve eserler bırakmıştır. Milli kültürümüze büyük etkisi olan Mevlana başta olmak üzere birçok ilim ve fikir adamı Konya'da yaşamış ve eserlerini burada yazmışlardır.

Konya ilindeki önemli inanç turizmi destinasyonları şunlardır (Tapur, 2009);

Kiliseler; Sille Aya Eleni Kilisesi, Sille Mağara Kiliseleri, Konya Merkez Aziz Pavlus Kilisesi, Sille Ak Manastır Kilisesidir.

Camiiler; İplikçi Camii, Nakiboğlu Camii, Alaaddin Camii, Sahip Ata Camii, Ereğli Ulu Camii, Konevi Camii, Beyşehir Eşrefoğlu Camii, Şerafeddin Camii, Aziziye Camii, Kapı Camii, Selimiye Camii, Şems-İ Tebrizi Camii, Piri Mehmet Paşa Camii, Karapınar II. Selim Camii, Akşehir Ulu Camii, Tavusbaba Camii, Hacıveyiszade Camii, Hacı Fettah Camiidir.

Mescitler; Sırçalı Mescit, Ali Efendi Muaalimhanesi, Keçeci Mescidi, Meram (Hasbey) Mescidi, Beyşehir Demirli Mescit, Hacı Ferruh Mescidi, Ferhuniye Mescidi, Beyhekim Mescidi, Hoca Hasan Mescidi, Zelve Sultan Mescidi, Karatay Mescidi, Zenburi Mescididir.

Türbeler; Emir Nurettin Türbesi, Nasreddin Hoca Türbesi, Ateş Baz Veli Türbesi, Selçuklu Sultanlar Türbesi, Şemsi Tebrizi Türbesi, Yeşil Türbe (Mevlana Ve Ailesi), Sadreddin Konevi Türbesi, Tavusbaba Türbesi, Gömeç Hatun Türbesi, Hadim-İ Hazretleri Türbesi, Tahir İle Zühre Türbesi, Ulaş Baba Türbesi, Tac-Ül Vezir Türbesi, Ahmet Fakih Türbesidir.

Başoda ve Aylan (2014) yaptıkları araştırmada, yerli ve yabancı turistlerin inanç turizmi boyutunda organize edilen törenlere tekrar katılma istekleri ile alakalı karar verme aşamasını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda; eylemin öncesinde gerçekleşme tekrarı ve arzu, istek arasında pozitif anlamda ilişki olduğu keşfedilmiştir. Öngörülen pozitif duygu, düşünce ve algılanan davranışsal kontrolün davranışsal isteği; davranışın önceden gerçekleşme sıklığının ve davranışsal isteğin ise davranışsal niyeti olumlu ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkide bulunduğunu açıklamışlardır.

Kaynak ve Karabulut (2016), Konya ilinin kültürel ve tarihsel anlamda çok değişik çekiciliklere haiz olduğunu vurgulayarak, mevcut çekiciliklerin kentsel turizme olan katkısını incelemiş ve bu destinasyonların inanç turizmi bağlamında kent turizmine mühim temel taşları olduğunu saptamışlardır. Bu konuyla ilgili son yıllarda önemli adımların atılmasına rağmen var olan potansiyelin istenilen düzeyde değerlendirilemediği de belirtmişlerdir.

Çalışmanın kavramsal çerçeve formatında literatür taraması araştırma yöntemine yer verilmiştir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan Konya ilinin inanç turizm faaliyetlerinin incelenmesi suretiyle, Konya'nın mevcut inanç turizm potansiyelinin önemini belirlemektir. Daha önce yapılmış araştırmalara da yer verilerek bu alanda çalışmaların genişletilmesinin önemli olduğu görülmüştür.

Literatür taraması sonucunda Konya'da inanç turizmine dair yapılan araştırmaların konu

bakımından geniş kapsamlı olarak incelenmediği görülmüştür. Bundan dolayı, alanyazında incelenen konular bakımından büyük bir boşluk olduğu gözlemlenmiştir. Konya'da inanç turizmine yönelik gelecekte yapılacak çalışmalarda destinasyon imajı, turistik destinasyon pazarlaması, bütünleşik pazarlama iletişimi gibi pek çok farklı konu birlikte incelenebilir. Çünkü yazın taramasından da görüldüğü gibi Konya'da inanç turizmine dair yapılmış olan araştırmalar konu bakımından sınırlıdır. Bu araştırma alanyazındaki çalışmaları derleyerek, ileride gerçekleştirilecek araştırmalara yön vermek ve Konya'da inanç turizmi alanında boşlukları gösterme bakımından mühim olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: İnanç Turizmi, Konya, Konya İnanç Turizmi

Kanser Tedavisinde İmmün-Beslenme Desteği ve Güncel Kanıtlar

Mehmet Emin ARAYICI

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Preventif Onkoloji Anabilim Dalı, mehmet.e.arayici@gmail.com

Özet

İnsan bağışıklık sistemi bizi patojenlere ve diğer dış ve / veya iç tehditlere karşı korur. Kanser tedavisinin başarısı, zarar görmemiş bir bağışıklık sisteminin korunmasına ve anti-tümör bağışıklık tepkisini yeniden oluşturmak için immünojenik tedavilerin kullanılmasına bağlı olabilir. İmmünoterapi, bağışıklık sisteminin kanser tedavisindeki önemli rolü nedeniyle araştırmacıların ilgisini çeken bir çalışma alanı olmuştur. Yapılan gözlemsel ve klinik araştırmalarda, bağışıklık sistemini güçlendirme ve / veya desteklemenin kansere karşı mücadeledeki önemli rolünün altı çizilmiştir. Böylelikle, araştırmacılar, immün beslenmenin bağışıklığı etkileme kapasitesinin bağışıklık durumunu iyileştirmeye, kazanılmış bağışıklık tepkisini modüle etmeye, tedavi toksisitesini azaltmaya ve hasta sonuçlarını iyileştirmeye yardımcı olup olmayacağını analiz etmeye yönelmiştir. Son yıllarda, bağışıklık desteği sağlamak için tanımlanmış miktarlarda esansiyel amino asitler, ω -3 yağ asitleri ve nükleotidler içeren yeni formüller geliştirilmiştir. Bu ürünler, standart besin desteği ile karşılaştırıldığında farmasötik benzeri etkilerinin olması sebebiyle immün beslenme veya farmakonutrisyon olarak adlandırılmıştır. Yeni geliştirilen formüllerin cerrahi hastalarda sonucu iyileştirdiği gösterilmiştir. Bu iyileşme, peri-operatif dönemde inflamatuvar yanıtın modülasyonu ile ilgilidir. Bu derlemenin amacı, kemoterapi veya radyasyon tedavisi almak gibi kanserde proinflamatuvar süreçler geçiren hastalarda immün beslenmenin yararına dair mevcut kanıtları analiz etmektir. Bu amaçla, PubMed ve EMBASE veri tabanlarında kemoradyasyon, immünoterapi, tümör immünolojisi, kanserle ilişkili immün baskılama, dendritik hücre fonksiyonları, doğal ve edinsel immün yanıt, immünojenik hücre ölümü, radyoterapi, galektin 1, RIP1 kinaz, dendritik hücre, ATP, nekroptoz ve DAMPs ile birlikte immün beslenme ve farmakonutrisyon anahtar kelimeleri kullanılarak yapılandırılmış bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Konu farklı yönleriyle dört ana başlıkta incelenmiştir: kanser tedavisinde bağışıklık sisteminin rolü, perioperatif dönemde immün beslenme ile ilgili güncel kanıtlar, kanser hastalarında immün beslenme ile ilgili güncel kanıtlar ve bağışıklık ile radyoterapi arasındaki ilişkide güncel kanıtlar. Bu araştırmanın sonuçları, immün beslenme formüllerinin kanser hastalarında inflamatuvar ve / veya immün yanıtı modüle edebileceğini doğrulamaktadır. Bu etki, akut toksisiteyi azaltır, ancak bu bağışıklık tepkisinin yolları ve ölçüsü belirsizdir. İmmün beslenme onkolojide gelişmekte olan bir alandır ve daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Bağışıklık, Beslenme İmmünolojisi, İmmünoterapi, Kanserde Beslenme

Geçiş Döneminde Sayılar

Zehra BAYIR

Kastamonu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, zehrabayir@aksaray.edu.tr

Özet

Geçiş dönemleri; doğum, evlilik ve ölüm olmak üzere üç safhadan oluşmaktadır. Geçiş dönemleri, bir konumdan başka bir konuma geçişi ifade etmektedir. Geçiş dönemlerine törenler eşlik etmektedir. Geçiş dönemlerindeki âdet ve gelenekler, tüm toplumlarda değişiklik göstermektedir. Türk kültüründe de bu âdet ve gelenekler, yöreden yöreye değişiklik göstermektedir. Gelenek, ihtiyaçlara verilen cevaplar üzerinden anlaşılabilir çözümler olduğu için bu geleneklere de ihtiyaç vardır. Kültür de ihtiyaca bulunmuş çözümlerdir. İhtiyaçlar değiştikçe törenlerde yer alan gelenekler dolayısıyla kültür de değişmektedir. Gelenekler, değişmek zorunda olduğu gibi gelenekleri aynı biçimde devam ettirmek de mümkün değildir. Gelenekler ihtiyaca göre şekil değiştirmektedir. Gelenekleri değiştiren en önemli unsurlar, popüler kültür ve modadır. Ancak geleneklere ve törenlere ihtiyaç olduğu için uygulanan törenlerin ve geleneklerin yerine yine başka törenler ve gelenekler gelerek uygulanmaktadır. Gelenekler; törenler, çeşitli ritüeller aracılığıyla olmaktadır. Ritüeller etrafındaki gelenek, görenek ve inanışlar önem arz etmektedir. İnanışlar, ritüeller aracılığıyla kendini yaşatmaya devam etmektedir. Ritüel, inanışla ve kutsalla ilgili uygulamalar, tekrar edilen eylemler ve davranışlardır. Bu ritüellerdeki uygulamalar, toplumun kültürel kodlarını yansıtmaktadır. Bu törenler aracılığıyla toplumsal hafıza kuşaktan kuşağa aktarılmakta ve kültürün farklı alanlarına dair önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Bu törenlerin işlevlerinden biri, törenlerde bir araya gelen insanların aynı duyguyu, aynı sevinci, başka bir deyişle bir yere ait olma duygusunu yaşatmaktır. Geçiş dönemlerindeki törenlerin başka işlevleri de bulunmaktadır ancak en önemlisi aidiyet işlevidir. Geçiş dönemlerinin kutlama, kutsama, bireyi tehlikelerden koruma ve yerini ya da konumunu sabitleme amaçları bulunmaktadır.

Sayılar, Türk kültüründeki geçiş dönemlerinde uygulanan törenlerde önem arz etmektedir. Bu sayılar günlük yaşamla ilgili olarak kutsal bir önem taşımaktadır. Geçiş dönemlerinde uygulanan inançlar mitolojiden de izler taşımaktadır. Mitin yaşama alanı da ritüellerdir. Mitolojilerin yaşadığı dönemlerden günümüze kadar bu sayıların gizemli olduklarına inanılmaktadır. Üç, yedi, kırk, elli iki sayıları Türk kültüründe uygulanan inanışlarda bulunan sayılardır. Bu sayıların Türk kültüründe de çeşitli anlamları bulunmaktadır. Bu çalışmada geçiş dönemleri olan doğum, evlilik, ölüm ile ilgili inanışlarda üç, yedi, kırk ve elli iki sayıları ile ilgili uygulamaların değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Türk kültürü, geçiş dönemi, sayılar.

18. Yüzyıl Batı Sanatının Türk Resim Sanatına Etkisi

Saliha KARAASLAN

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları e-mail:laffsalatasi@gmail.com

Özet

Osmanlı devletinin Batılılaşma/yenileşme sürecini sanatsal bağlamda ele almak, 18. Yüzyıl özelinde Batı sanatının Türk resim sanatına etkisini incelemek bu çalışmanın amacını oluşturmuştur.

Türklerin İslamiyet öncesinde duvar resimleri yaparak başladıkları sanat etkinlikleri İslamiyet’le birlikte el yazması eserlerde minyatürlerle yeniden doğmuştur. Minyatürden pentüre, geleneksel anlayıştan modern resme geçiş süreci elbette bir anda gerçekleşmemiştir.

İlk kez ayak seslerini Fatih Sultan Mehmet döneminde duyduğumuz batı üsluplu modern resim anlayışının, Tanzimat, Meşrutiyet gibi köklü reformlarla kalıcı hale gelmeye başladığını görüyoruz. İtalyan ressam Bellini’ye portresini yaptıran Fatih Sultan Mehmet’in günümüzde Topkapı Sarayı Müzesi’nde bulunan ve kendisine atfedilen modern portre çizimleri bulunmaktadır. Devlet dairelerine portresini astıran II. Mahmud, ilk kez Avrupalı bir heykeltıraşa heykelini yaptıran Sultan Abdülaziz, döneminde ilk kez Güzel Sanatlar Okulu kurulan, Sultan II. Abdülhamid hepsi batı üsluplu resim sanatının ülkeye yerleşmesinde önemli adımlar atarak Batı üsluplu modern resim sanatına kapı aralamışlardır.

Batılılaşma hareketinin en etkili aşaması olan, askeri eğitimin Batılı bir yapıya dönüştürülmesi, Batı tarzı resim sanatını ortaya çıkarmıştır. III. Selim döneminde, 1793 yılında açılan askeri mühendislik okullarında (Mühendishane-i Berri-i Hümayun ve Mühendishane-i Bahr-i Hümayun) Fransız askeri okullarının eğitimi uygulanmıştır. Batı tarzı resim yapan ilk Türk sanatçıları askeri okul öğrencileridir. Bu okullarda, daha çok askeri amaçlarla verilen resim derslerinde, perspektif kuralları ve ışık-gölge gibi tekniklerle, nesnelere iki boyutlu yüzeylerde üçüncü boyut yansımalarıyla birlikte göstermek öğretilmiştir.

Eğitim programlarında ilk kez resmi olarak resim dersinin yer aldığı yüksek öğretim kurumu olan mühendishanelerin ardından Bahriye ve Harbiye mektepleri açılmış buralardan Batı üslubunda çalışan ilk ressamlar yetişmiştir. Tanzimat’tan sonra 1883’te ilk güzel sanatlar okulu olan Sanayi-i Nefise mektebi kurulmuş buralarda okuyan öğrenciler Avrupa’ya eğitim görmeye gitmiştir Orada sanatın merkezinde Avrupa’daki atölyelerde deneyim kazanmış yurda döndüklerinde ise Türk Empresyonizmini (izlenimcilik) başlatmışlardır.

Tüm bunlar Osmanlı devletinin batılılaşma/yenileşme sürecinde, Batı üsluplu modern resim sanatının gelişimi için önemli kilometre taşlarıdır. Takip eden dönemde 1914 kuşağı ve genç Cumhuriyet’in ilk ressamları Türk resim sanatına ivme kazandırarak önemli bir noktaya taşımışlardır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Sanatı, Batılılaşma dönemi, asker ressamlar

Sosyal Problemler Yaklaşımı Işığında Türkiye’de Sakat Hareketi

Hasan Ozan ATİKASLAN

Hacettepe Üniversitesi

İletişim Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İletişim Bilimleri Doktora Programı, ozanatikaslan@gmail.com

Özet

Çalışmada 1950’lerden 2000’lere Türkiye’deki sakat hareketinin tarihi sosyal problemler sosyolojisi bakış açısıyla incelenmiş, bu incelemede problemler, işaret edilen kaynakları ve çözüm için atılan adımlar ortaya çıkarılmıştır. Sosyal bir hareketin tarihsel izleğinin araştırmanın konusunu oluşturması nedeniyle yöntem olarak doküman tarama yöntemi seçilmiştir. Bu yöntem ile toplanan verilerden elde edilen bulgular sosyal problemler sosyolojisi yaklaşımıyla yorumlanmıştır.

Sakatlık bir deneyim olarak yaş, etnik köken, cinsiyet vb. gibi kısıtlamalardan bağımsız bir şekilde toplumun her alanında yaşanmaktadır. Kimilerince toplumlardaki en büyük azınlık grubu olarak dahi adlandırılan sakat bireyler buna karşılık olumsuz/istenmeyen olarak algılanma, görmezden gelinme, fırsat eşitsizliği gibi birçok etken ile ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Sakatlık sosyolojisi kapsamında bakıldığında sakat bireylere karşı baskı ve ayrımcılığı yaratan paradigmanın büyük ölçüde sakatlığı açıklamaya çalışan modellerden biri olan tıbbi modelden kaynaklandığı düşünülmektedir. Tıbbi model sakat olmayı sadece fizyolojik ve/veya psikolojik olarak açıklamakta, yeti yitimini sakatlık tanımı için odağa yerleştirerek bakışını beden üzerinden kurmaktadır. Bu düşünceden yola çıkarak da sakat olma halinin ortadan kaldırılması gereken veya en azından hafifletilmesi gereken bir problem olarak göstermekte, konunun sosyal yönlerini ise göz ardı etmektedir. Bu modele bir karşı çıkış olarak ise sosyal model sakat hareketi tarafından daha sonraları önerilmiştir. Sosyal modelin sakat tanımına göre toplumsal yapılar ve pratikler yeti yitimli bireyleri sakatlamaktadır, tıbbi modelden farklı olarak sakatlığın kaynağı bu modelde bedenden sosyal alana kaydırılmıştır. Türkiye’de sakat hareketinin tarihsel süreci de bu modeller üzerinden bir paradigma değişimi yaşamıştır. Zira sakatlık bir kimlik olarak ele alındığında onun bir sosyal yapı ve kimi ilişkiler içerisinde inşa edildiği söylenebilmekte ve bu paradigma değişimi de açıklanabilmektedir. Bu çalışma da Spector ve Kitsuse’ye (1973) ait sosyal problemlerin analizine yönelik dört aşamalı doğal tarih modelini izleyerek bir sosyal problem çözücü olarak Türkiye’deki sakat hareketini çözümlenmiştir. Spector ve Kitsuse (1973) sosyal problemler yaklaşımının sosyal, politik, yasal ve ekonomik dezavantajın hafifletilmesi veya diğer hususlar için başkaları üzerinde hak iddiasında bulunan herhangi bir grubun faaliyetlerini kapsaması gerektiğini ifade etmektedir (s. 146). Önerdikleri dört aşamalı modele göre ilk aşamada bazı gruplar bir durumun varlığını iddia etmekte, onu saldırgan, zararlı ve istenmeyen olarak tanımlamakta, bu iddialarını duyurmak ve tartışmayı teşvik etmek için konuyla ilgili kamusal veya siyasi bir gündem yaratmaya çalışmaktadırlar. İkinci aşamada gruplar bir resmi kurum, kuruluş veya aracı tarafından tanınmaktadırlar. Bu tanınma konunun resmi olarak soruşturulmasına, reform önerilerine ve bu iddia ve taleplere yanıt verecek bir kurumun kurulmasına da yol açabilmektedir. Üçüncü aşamada önerilen veya getirilen çözümlere karşı memnuniyetsizliği oluşan grupların bu iddia ve talepleri yeniden gündeme gelmektedir. Dördüncü aşamada ise kurum veya kuruluşun iddia ve taleplerine verdikleri cevaptan veya cevap vermemesinden şikayetçi olan grupların yerleşik prosedürlere karşı olarak alternatif, paralel veya bir karşı kurum oluşturmaya yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi yer almaktadır (s. 147).

Bu model uyarınca yapılan araştırmanın sonuçları da göstermiştir ki Türkiye’de sakat hareketi ilk aşamada 1950’li yıllardan itibaren problemlerin farkına vararak taleplerini dile getirmiş, ikinci aşamada yasal düzenlemeler bu taleplere cevap olarak ortaya çıkmıştır. Ancak üçüncü aşama olarak 2000’li yıllara gelindiğinde sakat hareketi verilen bu cevapları eksik ve yetersiz bularak eleştirmiştir. Son aşamada önceki sakat oluşumlarına alternatif olarak hak temelli söylem geliştiren ve sosyal modeli benimseyen yeni oluşumlar hareket içerisinde ortaya çıkmaya başlamış, bu da sakat hareketini ana akım içerisinde daha da görünür kılmıştır. Türkiye’deki sakat hareketi bu noktada bir sosyal problemin tüm aşamalarından geçmiştir.

Özellikle bir sosyal problem müdahalesi olarak yasal düzlemde gerçekleştirilen düzenlemelerin sakat hareketi için önemi tekrar vurgulanmalıdır. Zira Mauss da (1975) sosyal hareketleri sosyal

problemler kapsamında incelediği kitabında yasal düzlemdeki yoğun ve derin değişimlerin bir sosyal problem hareketi için önemli bir başarı göstergesi olduğunu ifade etmektedir (s. 70). Ayrıca eklemek gerekir ki, sakatlık alanında çalışan akademisyenler de bu paradigma değişimiyle beraber sakat bireylerin de var olan problemleri bireysel değil sosyal alanda görmeye başladığını ve geri dönülmez bir bilinç kazandıklarını ifade etmektedir (Burcu, 2015, s. 167; Yılmaz, 2020, s. 456).

Anahtar kelimeler: Sosyal problemler, Sakatlık, Engellilik, Türkiye’de sakat hareketi

Kaynakça

- Burcu, E. (2015). *Engellilik sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mauss, A. (1975). *Social problems as social movements*. Philadelphia: Lippincott.
- Spector, M., & Kitsuse, J. I. (1973). Social Problems: A Re-Formulation. *Social Problems*, 21(2), 145–159. doi:<https://doi.org/10.2307/799536>
- Yılmaz, E. (2020). 2000 Sonrası Türkiye’de Engelli Hareketi. A. R. Aydın, İ. Keskin, & N. Z. Yelçe (Dü) içinde, *Engellilik tarihi yazıları* (s. 441-457). İstanbul Üniversitesi Yayınevi. doi:10.26650/B/AA09.2020.007

İnternet Haberlerinde Suriyeli Sığınmacıların Temsili

Hasan Ozan ATİKASLAN

Hacettepe Üniversitesi

İletişim Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İletişim Bilimleri doktora programı, ozanatikaslan@gmail.com

Özet

Ulus devletlerin politikalarının kendi fiziki sınırlarında yer alan topluluklara ait kültürlerin tek bir ulus kimlik potası içerisinde eritmeye dayalı olduğunu söylemek mümkündür. Biz kimliği ötekinin üzerinden kurulmaktadır. Aynı ulus kimlik aidiyetine sahip olmayan ancak gündelik yaşamda aynı mekanlarda karşılaşmalar yaşanan ötekilere karşı her türlü olumsuz tutum ve davranışın çoğunlukla önyargılardan kaynaklandığı düşünülürse kültürlerarası iletişimin de bu noktadaki önemi anlaşılacaktır.

İnsanların büyük çoğunluğu diğer kültürleri değerlendirirken kendi kültürünü bir ölçüt olarak ele almakta bu da etnomerkezcilik kavramıyla açıklanmaktadır. En açık şekilde etnik gruplar arasında görülebilen etnomerkezcilik grup içi ve grup dışı ikiliği kurarak kendi kültür normları dışında kalan grupların kültürünü olumsuz olarak konumlandırmaktadır (Kartarı, 2001, s. 185).

Toplumlardaki hâkim ideolojiler söylem ve temsiller ile dolaşıma girmektedir. Medya da toplumda hâkim söylemleri ve ideolojileri yeniden üretmekte, yaymakta ve meşrulaştırmaktadır. Bu şekilde toplumdaki ayrımcılıkları besleyebilmekte ve hatta yeni ayrımlar yaratma potansiyelini oluşturabilmektedir. Bunlardan kaçınmak için azınlık veya kırılgan olarak görülebilecek gruplara dair haberlerde *ötekilerin* lehine yönelik bir haber dili tercih edilmelidir (Çelenk, 2010, s. 227-228).

Suriyeli sığınmacılara yönelik ayrımcı söylem ve ideolojiler de özellikle ana akım medyada bu süreçlerden geçebilmekte, bu da toplumda yabancı düşmanlığı ve ırkçılığı arttırabilmektedir. Bu araştırma da Suriyeli sığınmacıların ana akım medyadaki temsilini internet haber siteleri üzerinden incelemiştir. 29 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Türkiye’de en çok ziyaret edilen üç internet haber sitesi olan ensonhaber.com, hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr sitelerinde Ocak 2021 boyunca çıkan yayınlanan haberler “Suriyeli” anahtar kelimesiyle filtrelenmiş ve bulunan haber metinleri eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir. Söylem ve toplumu birlikte düşünen sosyal temsil kuramına dayanan bu yöntemin tek tipleşme ve ön yargı gibi kavramları ele alması, yöntemin bu çalışma için seçilmesinin nedenlerindedir (Yardım & Doğruel, 2019, s. 137).

Araştırma kapsamında 101 adet haber bulunmuş, bu haberlerden 71’i dört tema altında kodlanmıştır, bu haber temaları yardım, suç, üçüncü sayfa ve terör olarak belirlenmiştir. Geri kalan 30 haberde ise “Suriyeli” kelimesi başka haberler içerisinde veya başka bağlamlarda kullanıldığından bir tema altında değerlendirilmemiş, diğer başlığı altında toplanmıştır. Haber temalarının, yayınlandıkları internet sitelerine göre sayısal dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir;

Tablo 1.

Haber Temalarının Yayınlandıkları İnternet Sitelerine Göre Sayısal Dağılımı

Yardım	Suç	Üçüncü Sayfa	Terör	Diğer	Toplam	
4	8	3	4	5	24	Ensonhaber
6	11	7	5	18	47	Hürriyet
7	7	7	1	8	30	Milliyet

Bu haberlerin 17’si yardım, 26’sı suç, 17’si üçüncü sayfa, 10’u terör teması altındayken, geri kalan 31’i diğer haberler başlığında toplanmış ve bu haberler araştırmaya dahil edilmemiştir.

İncelenen haberlerin neredeyse hepsinde güçlülerin dili kullanılmaktadır, haberin öznesi Suriyeli sığınmacılar olsa dahi haberde sözü söyleyen kişiler siyasetçi ve devlet görevlisi gibi erk sahibi kişiler olmaktadır. Yine haberlerde Suriyeli sığınmacılar pasif cümle yapılarında kurgulanmaktayken yetkililer, uzmanlar gibi kişiler aktif cümle yapıları içerisinde kurgulanarak güç hiyerarşisi vurgulanmaktadır.

Yardım ve üçüncü sayfa temalı haberlerde Suriyeli sığınmacıların yaşadığı sorunlar dramatik bir dille aktarılmakta ve acıları pornografikleştirilerek yansıtılmaktadır. Ancak bu haberlere konu edinen olayların toplumsal ve siyasal arka planlarına dair bilgiler verilmemektedir. Bu noktada gazeteciliğin kamu yararı gözetmesine dair görüşler ana akım gazetecilik için yanlışlanmaktadır. Suç ve terör temalı haberlerde Suriyeli sığınmacıların etnik kökeni haberlerin bağlamından kopuk bir şekilde verilmekte ve Suriyeli kimliği bu haberlerde konu edinilen olaylarla eşleştirilmektedir. Haberin gerçeğin bir kurgusu olduğunu, hâkim söylemleri yeniden dolaşıma soktuğu ve meşrulaştırdığı düşünüldüğünde bu tür haberlerin toplumda yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve göçmen karşıtlığı gibi fikirleri beslediğini söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Suriyeli sığınmacılar, Temsil, Eleştirel söylem çözümlemesi

Kaynakça

- Boztepe, V. (2017). Televizyon haberlerinde Suriyeli mültecilerin temsili. *İlef Dergisi*, 4(1), 91-122.
- Çambay, S. (2019). Türkiye'deki Suriyeli Mültecilerin Dijital Gazetelerdeki Temsil Sorunu. *Turkish Studies*, 14(1), 157-180. doi:https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14791
- Çelenk, S. (2010). Ayrımcılık ve Medya. B. Çaplı, & H. Tuncel (Dü) içinde, *Televizyon Haberciliğinde Etik Sorunlar* (s. 211-228). Ankara: Fersa Yayıncılık.
- Kartarı, A. (2001). *Farklılıklarla yaşamak*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Paksoy, A., & Şentöregil, M. (2018). Türk basınında Suriyeli sığınmacılar: İlk beş yılın analizi (2011-2015). *Selçuk İletişim*, 11(1), 237-256. Ocak 01, 2021 tarihinde alındı
- Pandır, M., Efe, İ., & Paksoy, A. (2015). Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine. *Marmara İletişim Dergisi*, 24, 1-26. doi:10.17829/midr.20152419995
- Şen, F. (2017). Bir 'Öteki'olarak Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Anaakım ve Alternatif Medyada Temsili. *Atatürk İletişim Dergisi*, 12, 27-42. Ocak 01, 2021 tarihinde alındı
- Yardım, G., & Doğruel, H. (2019). Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Haber Metinlerinin İncelenmesi: Pippa Bacca Cinayeti Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 137-148. doi:10.17680/erciyesiletisim.516124

Alman Kamu Diplomasisinde Goethe Enstitüsü'nün Rolü

Gülrihan CİHANOĞLU GÜLEN

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Uluslararası İlişkiler
gulnihanc@hotmail.com

Özet

Günümüzde Kamu Diplomasisi en az hükümetler arasındaki iletişimi ifade eden geleneksel diplomasi kadar önem kazanmış ve popüler bir araştırma konusu haline gelmiştir. Esasen Kamu Diplomasisinin bir parçası sayılabilecek imaj geliştirme gibi faaliyetler, neredeyse diplomasinin kendisi kadar eskidir. Ancak iletişim teknolojilerindeki ilerlemelerle birlikte kamuoyu diplomaside daha etkili hale geldiği için, devletler dış politika hedeflerine ulaşabilmek için yabancı kamuoylarını dahil etmeye daha çok ihtiyaç duymaya başlamışlardır. Kamu Diplomasisi, genel hatları ile uluslararası aktörlerin yabancı kamuoyuyla ilişki kurarak dış politika hedeflerine ulaşmaya çalıştıkları süreç olarak tanımlanabilir. Almanya, köklü Kamu Diplomasisi geleneğine sahip ve ilgili endekslerde ilk sıralarda değerlendirildiği için başarılı Kamu Diplomasisi yürüten devletlerden biri olarak bilinmektedir. Ancak Almanya'nın Kamu Diplomasisi konusunda yapılmış akademik araştırmalar çoğunlukla tarihseldir ve Nazi Almanya'sındaki deneyimleri kapsamakta olduğundan Almanya'nın çabalarını propaganda olarak etiketleme eğilimi vardır. Kamu Diplomasisini propagandanın bir türü olarak gören veya propagandayı örtbas eden bir kavram olarak değerlendiren bazı bilim insanları olmasına rağmen Kamu Diplomasisi kavramı propaganda ile karıştırılmamalıdır. Propaganda, belirli bir inancı veya doktrini yaymak için sarf edilen bir çaba olarak tanımlanabilirken, Kamu Diplomasisi, değerlerin ve fikirlerin manipüle edilmeden yayılmasını içeren daha karmaşık bir olgudur. Bunun yanı sıra güncel araştırmalar Kamu Diplomasisinin ulus devletlerin tekelinde olmadığını ve devlet dışı aktörlerin de ulus devletlerin dış politika hedeflerine ulaşmalarına katkıda bulduklarını göstermektedir. Bu çalışmada Alman Kamu Diplomasisi ana hatları ile ele alınmış, Almanya'da kamu diplomasisi yürüten kilit aktörlerden biri olan Goethe Enstitüsü'nün rolüne odaklanılmıştır. Alman Kamu Diplomasisi konusunda çok fazla araştırma yapılmadığı ve mevcut araştırmaların çoğunun tarihsel olması sebebiyle bu çalışma ile literatürdeki bu boşluğu doldurmak ve gelecekteki çalışmalar için bir perspektif sunmayı amaçlamıştır. Bu çalışma kapsamında İngilizce, Almanca ve Türkçe dillerinde farklı kaynaklardan yararlanılmıştır. Çalışmada Almanya'nın Kamu Diplomasisi konusunda tarihsel bir analiz de sunulacak olmasına rağmen, esas amacın güncel durumu yansıtmak olması sebebiyle, esas olarak Goethe Enstitüsü'nün kuruluşundan sonraki, yani 1950'lerden sonraki döneme odaklanılmaktadır. Çalışmanın ana bulguları, 1951 yılında kurulan Goethe Enstitüsü'nün dünya çapındaki devasa ağı ve 70 yılı aşkın tecrübesi ile Almanya'da Kamu Diplomasisi yürüten en büyük aracı kuruluş olduğunu göstermiştir. (326 Kelime)

Anahtar kelimeler: Kamu Diplomasisi, Alman Kamu Diplomasisi, Goethe Enstitüsü

Beslenme ve Diyetetik Biliminin Dünü, Bugünü ve Geleceği

Ahmet Serhat AFŞAR

Hitit Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi / Beslenme Ve Diyetetik Bölümü
ahmetserht19@mail.com

Özet:

Türkiye’de diyetisyenlik eğitimi 1962 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Prof. Dr. İhsan Doğramacı tarafından başlatılmıştır. Önceleri Diyetetik adı ile açılan program 1963’de Beslenme ve Diyetetik olarak değiştirilmiştir. Daha sonra büyük bir hızla artan bölüm sayısının 2022 yılında 100’ü aştığı görülmektedir. Türkiye’de diyetisyenlik mesleği, ilk mezunların üstün gayretleri ile atılan sağlam temeller üzerinde, diğer ülke gelişmelerinin yakından takip edilmesiyle bugün tanınır bir meslek konumuna gelmiştir. Günümüz dünyasında, gelişen teknolojinin de etkisi ile beslenme ve buna bağlı olarak diyetetik, her disiplini ilgilendiren, bu nedenle sayısız bilimsel araştırma ve yayın konusu olmaları yanında, medya aracılığı ile topluma her gün birbiri ile çelişen haberler yapılmasına bağlı olarak toplumda kargaşa yaratan ve hiç gündemden düşmeyen bilim alanlarıdır. Tarih boyunca, üzerine çeşitli anlamlar yüklenen beslenme, 18.yüzyıla kadar ampirik düzeyde kalmış, bu tarihten sonra bilim adamları besinlerin içerikleri, metabolik etkileri vb. üzerinde çalışmalara başlamışlardır. Bu çalışmalar ancak 19. yüzyıl sonlarına doğru önemli bir ivme kazanmış, beslenme konusunda yapılan araştırmalar ve buna paralel olarak yapılan yayınlar çoğalmaya başlamış ve 20.yüzyılın ikinci yarısından sonra beslenmenin sağlık ve hastalıklar üzerindeki etkisi tüm boyutlarıyla açıkça ortaya konulmuştur. Bu durum, insanlara beslenmelerinin kontrolü ve diyetlerinin planlanması konusunda yardımcı olacak meslek mensupları ihtiyacını doğurduğundan diyetisyen/beslenme uzmanı gibi meslek mensupları ve onların çalışma alanları tanımlanmaya başlanmıştır. Bu alanlara her gün bir yenisinin etkilenmesi, Beslenme ve Diyetetik bilimlerinin 21.yüzyıl başlarında gösterdiği gelişimin, yüzyılın sonlarına doğru ne büyük boyutlara ulaşacağına önemli bir göstergesidir. Beslenme bilimi; tüketilen besinleri, bu besinlerin bileşiminin analizini, birbirleriyle etkileşimlerini ve vücuttaki fonksiyonlarını; diyetetik bilimi, besinlerin hastalıklardan korunma ya da hastalıkların tedavisinde ne tür bir beslenme planı ile sunulması gerektiğini temel alarak gelişmeye devam etmektedir. Beslenme biliminin tarihin tüm dönemlerinde insan yaşamı ve sağlığı için ön planda olduğu, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle beslenme ve diyetetik biliminin sürekli geliştiği, beslenme bilgilerinin yenilendiği görülmektedir. Bu dinamik bilim alanı insan yaşamının merkezinde olup, sağlığı gelecekte de etkilemeye devam edecek gibi görünmektedir. Tüm bu gelişmeler, diyetisyenlik mesleğinin de pek çok alanda gelişme gösterdiğinin ve diyetisyenlerin çalışma alanlarının gün geçtikçe artacağına önemli göstergeleridir. Bu gelişmelere ayak uydurabilmek için üniversitelerdeki beslenme ve diyetetik bölümlerinin çağdaş bilgi ve deneyimle diyetisyen mezun edebilmek için eğitim programlarında sürekli düzenleme yapmaları ve eğitim kadrolarını güçlendirmeleri gerekir.

Anahtar Kelimeler: Diyetetik, Diyetisyen, Beslenme Uzmanı, Tarihçe.

Suriye'den Türkiye'ye Yapılan Göç Hareketinin Güvenlik Bağlamı Üzerinden Değerlendirilmesi

Mikail YILDIRIM

Yozgat Bozok Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü
mikail_yldrm@outlook.com

ÖZET

Dünya düzeninde değişikliğin ilk ortaya çıktığı yıllardan itibaren meydana gelen siyaset, ekonomik, sosyal, kültürel hayattaki değişimlerin sonucu olarak görülen göç sorununun insanların hayatlarındaki rahat yaşama arzusu düşüncesi ile hareket edilerek yapılan bir toplum hareketi sonucunda değişim süreci, ekonomik olarak arz ve talep ilişkilerinde ki değişimleri gözlemlemek ve bu sorun hakkında uluslararası güvenlik alanı içerisinde yapılabilecek çözüm yollarının neler olması gerektiği sorusunun cevabı alınmaktadır. Bir ülkenin güvenli bir ülke olmasının temelinde dışarıdan gelecek olan tehditleri nasıl karşıladığına bakılması gerekmektedir. Güvenlik algısı ülkelere göre farklılık göstermektedir. Örneğin; bazı ülkeler tarafsızlığı seçerken bazı ülkeler tehditlere karşı birlik kurarak güvenliği sağlamıştır. Küreselleşme eksenini ışığında ortaya çıkmış olan göç ülkeler bakımından refah seviyesi ve ekonomilerine bakılarak olumlu veya olumsuz yükselişlerine bakılmalıdır. Küreselleşme ile göç dengesinin ilişkili olduğu bu dönemde ülkeler içerisinde değişen güvenlik algı sistemi bu yazıda kaynaklar ile göstermiş bulunmaktayım.

Maslow'un güvenlik temeli yaklaşımı olan ihtiyaçlar hiyerarşisi teorisi üzerinden ele alınmış bu çalışmada devletler açısından incelendiğinde güvenlik teorisinin ortaya çıkmasından ve bu güvenlik problemlerinin en başında sınır komşumuz olan Suriye'nin Mart 2011 yılından günümüze kadar devam eden iç savaşın etkisi ülkemize göç hareketleri nezdinde göstermiştir. Bu göç hareketi dalgası kısa ve geçici süre ile yapılacağını gösteren politikalar ile on bir yıl boyunca devam etmiştir. Kısa vadede olmayan bu göç hareketi artık güvenlik bağlamında sorunların ortaya çıkardığı gözlemlenmiştir. Göç hareketlerinin Türkiye'ye etkisi olarak Suriye halkının sürekli olarak gelmesi ve ekonomik imkanlar doğrultusunda Suriyeli göçmenleri dışlanmaya, istenmeyen kişiler olarak görülmesine neden oldu. Türk halkının artık bu göç hareketi duruma karşıt olduğunu ve güvenlik problemi yarattığı görülmeye başlanmaktadır. Bununla birlikte güvenlik problemi bazı ülkeleri savaşa götürdüğü gibi bazı ülkeleri de barışa sürükleye bilmektedir. Bu çalışma göç ve güvenlik problemleri üzerine göçmenlerin bir ülkeye göç hareketi neticesinde ortaya çıkaracağı ülke güvenliği zafiyeti açısından önemine değinmek ve oluşturdukları sorunların çözülmesinin neler olacağı üzerine tasnifleme türünde bir deneme mahiyetindedir. Bu çalışmanın sınırı, sadece Suriye'den Türkiye'ye göç etmiş insanlardan oluşmaktadır. Literatür taraması yapılmış olan bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak yazılı, basılı metinler ve internet siteleri seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Küreselleşme, Güvenlik, Türkiye, Suriye

KAYNAKÇA

- CCanpolat, H. (2015). Küresel Göç ve Türkiye'nin Göç Politikalarının Gelişimi. *İdarecinin Sesi, Eylül*, 34-46.
- ORSAM ve The Black Sea International Center for Research and Dialogue (2012). *Küresel Göç ve Avrupa Birliği ile Türkiye'nin Göç Politikalarının Gelişimi* (Rapor No: 123/22). <http://madde14.org/images/3/3a/Orsamkureselgoc2012.pdf>
- Demeny, P. (2002). Prospects for International Migration: Globalization and Its Discontents. *Journal of Population Research*, 19, 65-74. <https://doi.org/10.1007/BF03031969>
- Sezik, M. & Ağır, O. (2016). Suriye'den Türkiye'ye Yaşanan Göç Dalgasından Kaynaklanan Güvenlik Sorunları . *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi* , 5 (1) , 95-124 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/birtop/issue/29486/316345>

Üniversite Öğrencilerinin Fıtrat, Şükür ve Yaratılışın Anlamı Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Şule CANDAR

Marmara Üniversitesi, candarsule124@gmail.com
ORCID. 0000-0002-7162-2857

Ümran Feyza MUTLU

Marmara Üniversitesi, feyzamutlu2001@gmail.com
ORCID. 0000-0002-5546-2048

ÖZET

Yaratılışın anlam arayışı geçmişten günümüze kadar her insan tarafından kendinde özgü açıklanmaya çalışılmıştır. İnsanların mensup oldukları kültür ve din olguları yaratılışlarında bulmaya çalıştıkları anlam arayışlarını şekillendirmiş ve bu kapsamdaki düşüncelerini oluşturmuştur. Öyle olduğu düşünülüyor ki yaratılıştaki bu anlam arayışını, fıtrat ve şükür kavramları bağlamında irdelemek bu ifadenin mahiyetini güçlendirecektir. Esas itibarıyla bu çalışmada yaratılıştaki anlam arayışını fıtrat ve şükür kavramlarıyla temellendirmek amaç edinilmiştir. Bu hususta bu çalışmanın amacı yaratılışın anlamının ne olduğunun yanı sıra fıtrat ve şükür kavramlarının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkarmaktır. Buna yönelik olarak online şekilde hazırlanan form ile birlikte 18-24 yaş aralığında 16 kadın ve 17 erkek olmak üzere 33 katılımcıdan analizde kullanılmak üzere veriler elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından iki kısımdan oluşan verilerin yer aldığı formlar kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmında ise "Fıtrat.....benzer. Çünkü....." "Şükür.....benzer. Çünkü....." Ve "Yaratılışın anlamı.....şudur. Çünkü....." Şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayan üç soru hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda oluşan veriler Excel dosyası halinde dökümanlaştırılmış ve Maxqda 20 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Buradaki amaç şükür ve fıtrat kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğinin kategorik olarak ele alınması ve yaratılışın anlamının ne olduğuna ilişkin düşüncelerin saptanmasıdır. Yapılan analizler neticesinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun fıtrat kavramını somut özelliği olan varlıklara benzetmişler; şükür kavramını ise daha çok manevi duygulara benzetmişlerdir. Bunun yanında yaratılışın anlamı konusunda da katılımcıların büyük çoğunluğu yaratılışın anlamını yaratıcıda bulduklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Şükür, Fıtrat, Yaratılışın Anlamı, Metafor Çalışması.

Investigation of Metaphoric Perceptions of University Students on the Concepts of Fitra, Gratitude and the Meaning of Creation

ABSTRACT

The search for meaning of creation has been tried to be explained in its own way by every person from past to present. The cultural and religious phenomena that people belong to have shaped the search for meaning they tried to find in their creation and formed their thoughts in this context. It is thought to be so, that examining this search for meaning in creation in the context of the concepts of fitra and gratitude will strengthen the nature of this expression. Essentially, in this study, it is aimed to base the search for meaning in creation with the concepts of fitra and gratitude. In this regard, the aim of this study is to reveal the metaphorical perceptions of the concepts of fitra and gratitude in the eyes of university students, as well as what the meaning of creation is. For this purpose, data were obtained from 33 participants, 16 women and 17 men, between the ages of 18-24, to be used in the analysis, together with the online form. Forms containing data consisting of two parts were used by the researchers. The first part of the form was prepared to determine the demographic variables of the participants. In the second part of the form, "Fitra.....similar. Because....." "Thank God.....similar to this. Because" And "The meaning of creation is Because" Three questions were prepared to measure metaphorical perceptions. The data obtained as a result of the research were documented as an Excel file and analyzed using the Maxqda 20 package program. The aim here is to consider categorically what and why the concepts of gratitude and fitra are most similar, and to determine the thoughts about what the meaning of creation is. As a result of the analyses made, the majority of the participants compared the concept of fitra to entities with tangible characteristics; they compared the concept of gratitude

to spiritual feelings. In addition to this, the majority of the participants stated that they found the meaning of creation in the creator.

Keywords: Thanksgiving, Fitra, Meaning of Creation, Metaphor Study.

Sporda Psikolojik Dayanıklılık: Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörlere İlişkin Derleme

Sema GÜLTEKİN ARAYICI

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Psikoloji Bölümü, Semagultekin35@gmail.com

Gizem GEDİK

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Psikoloji Bölümü, gizemgedik92@gmail.com

Sporcular, karşılaştıkları farklı stres faktörlerine dayanmak için koruyucu faktörlerin bir takımını kullanmak ve optimize etmek zorunda olduklarından, psikolojik dayanıklılık sporda oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada, sporcuların karşılaştığı stresörleri (risk faktörlerini) ve bu taleplere karşı koymalarına yardımcı olan koruyucu faktörleri gözden geçirerek spor yapan bireylerde psikolojik dayanıklılığı etkileyen faktörlerin derlenmesi amaçlanmıştır. Bu alanda bilinenleri sentezlemenin sporcularda dayanıklılığı artıracak veya azaltacak faktörlerin belirlenmesine katkı sağlayacağı, bununla birlikte alanda çalışanlara bir çerçeve sunacağı gerekçeleriyle oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Son yıllarda, spor psikolojisi araştırmacıları, spor yapanların karşılaştığı çok çeşitli stres faktörlerini saptamış ve bunları spor yapanların en sık karşılaştığı stresörler olarak üç temel kategori altında incelemiştir; rekabetçi, organizasyonel ve kişisel. Rekabetçi performans (hazırlık (fiziksel, zihinsel ve taktiksel) ve hazırlık sürecindeki talepler, yaralanmalar, baskı, düşük performans, beklentiler, temsil etme ve rekabet vb.); sporcuların faaliyet gösterdiği spor organizasyonu (liderlik ve kişisel meseleler, kültürel ve takım meseleleri (koçun davranışları ve etkileşimleri, medya, seyirciler, lojistik ve çevresel meseleler vb.); ve kişisel "spor dışı" yaşam olayları (iş-yaşam dengesi, aile sorunları ve önemli birinin ölümü vb.) kategorileri literatürde spor yapan kişilerin sıklıkla karşılaştığı risk etmenleri olarak ele alınmıştır. Bunun dışında en iyi sporcuları potansiyel olumsuz etkenlerden koruyan beş ana psikolojik faktör şu şekilde belirlenmiştir: pozitif kişilik, motivasyon, güven, odaklanma ve algılanan sosyal destek. Sporcularda olması istenen pozitif kişilik özellikleri; mükemmeliyetçi, iyimser ve rekabetçi olarak sıralanmıştır. Elit sporcuların motivasyonunu inceleyen araştırmalar, bu sporcuları yalnızca içsel motivasyon faktörlerinden etkilenmediğini aynı zamanda davranışlarının altında birden fazla güdünün var olabileceğini ve kişinin spor katılımını tanımlayan sosyal koşulların motivasyonu üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini bildirmiştir. Araştırmacılar sadece genel bir spor özgüvenine sahip olmanın başarılı bir performans sergilemek için yeterli olmayabileceğini; bunun yerine, sporcuların olası aksiliklerin üstesinden gelmek için sağlam bir özgüvene (örn, onaylanmayan deneyimler karşısında inancını sürdürülebilirlik yeteneği gibi) sahip olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir savundular. Odaklanma veya konsantrasyonun, Sporcular için sosyal desteğin çok boyutlu yapısının; duygusal destek ve bilgi sağlama, saygınlık ve özgüven artırıcı ve somut olması yönlerinin oldukça önemli olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak, antrenman ve müsabaka yükü, seyahat düzenlemeleri, beslenme sorunları, yaralanma riski, liderlik tarzı, sosyal destek eksikliği, yetersiz kariyer ve performans gelişimi, yetersiz iletişim kanalları ve sporcu tükenmişliği ile bağlantılı çok sayıda etkenini ortaya çıkardı. Bu çalışma spor yapan bireylerin karşılaştığı stres ve koruyucu etkenleri gözden geçirmiştir. Uygulamalı bir bakış açısıyla, özellikle rekabete dayalı spor dallarında faaliyet gösteren araştırmacılar, dayanıklılığı artırmak amacıyla sporcuların geliştirmesi gereken psikolojik özellikleri belirlemeli ve süreci takip etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Dayanıklılık, Sporda Tükenmişlik, Koruyucu Faktörler, Risk Faktörleri

Defne Özütünün İyonik Jelasyon ile Enkapsülasyonu ve Hayvancılıkta Kontrollü Salınımlı Yem Katkısı Olarak Kullanılabilirliğinin In-Vitro Olarak İncelenmesi

Nehir Betül YILDIRIM

*Trabzon Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi
Kimya, nehirbetulyildirim@gmail.com*

Gizem DURMUŞ

*Trabzon Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi
Kimya, dgizem683@hotmail.com*

Özet

Hayvancılıkta yemlere antibiyotik eklenmesinin yaygın olması, bu ilaçların bilinçsiz kullanılması, yasal bekleme sürelerinde verilmemesi ve kontrollerin yetersizliğinden dolayı antibiyotik kalıntısı içeren hayvansal ürünler halk sağlığı için önemli zararlar meydana getirmektedir. Ayrıca bu antibiyotikler insan ve hayvan sağlığı ile çevreye verdiği zararlar yanında, ülke ekonomisine ek yük getirmektedir.

Çalışmanın amacı antibakteriyel özelliği bilinen defne yapraklarının, sulu özütünün enkapsülasyonu ile doğal, ucuz ve çevre dostu bir hayvan yem katkısı elde etmektir. Böylece hayvancılıkta antibiyotik kullanımının azalmasına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Enkapsülasyon; bir maddenin veya karışımın başka bir madde veya sistem ile kaplanması veya hapsedilmesi ya da katı, sıvı veya gaz halindeki gıda bileşenlerinin, mikroorganizmaların, enzimlerin, hücre ve diğer maddelerin protein veya karbonhidrat esaslı bir kaplama materyaliyle paketlenmesi şeklinde tanımlanabilir. Enkapsülasyon özellikle son zamanlarda gıda endüstrisi, eczacılık, ziraat gibi birçok uygulama alanında yaygınlaşmıştır. Türkiye'deki önemli tıbbi aromatik bitkilerden olan defne her mevsim yeşil yapraklı, çalı veya ağaç formunda yer almaktadır. Defne yapraklarının antibakteriyel, antiseptik ve ağrı kesici etkileri olduğu çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur

Çalışmada öncelikle defne yaprağının sulu özütü hazırlanmıştır. Kapsüllerin duvar materyali olarak sodyum aljinat ve farklı oranlarda kitosan, çapraz bağlayıcı olarak da kalsiyum klorür kullanılmış ve iyonik jelasyon yöntemi ile enkapsülasyon gerçekleştirilmiştir. Elde edilen kapsüllerle, kapsülleme verimi, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların mide ve bağırsak pH'ına uygun olarak in-vitro ortamda kontrollü salınım çalışmaları yapılmıştır. En yüksek kapsülleme verimi 5 g/L kitosan içeren jelleşme ortamında %75 olarak elde edilmiştir. Kontrollü salınım çalışmalarında ise mide pH'ında biyoyararlılığa uygun olarak salınım gerçekleşmezken, ince bağırsak pH'ında en yüksek salınımın 5 g/L kitosan içeren jelleşme ortamında %41,2 oranında gerçekleştiği görülmüştür. Ayrıca kapsüle edilen özütün disk difüzyon yöntemi ile bakteri ekimi yapılarak hayvanlarda enfeksiyona sebep olan en önemli bakterilerden olan *Stafilokokus aureus*'a karşı etkili olduğu görülmüştür.

Çalışma sonunda defne yaprağı sulu özütünün enkapsülasyonu ile doğal antibakteriyel, ucuz ve çevre dostu bir hayvan yem katkısı elde edilebileceği görülmüştür. Elde edilen kapsüllerin yem katkısı olarak kullanılmasıyla büyük ve küçükbaş hayvancılıkta gereksiz antibiyotik kullanımının önlenmesine ve insan sağlığının korunmasına katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: antibiyotik, antibakteriyel, defne, enkapsülasyon

Avrupa Birliği Kereste Yönetmeliği (Eutr) ve Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme

Yunus AYDIN

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitü,
Orman Mühendisliği, yunaydinorm@gmail.com

Özet

EUTR (European Union Timber Regulation), kereste ve kereste ürünlerini iç piyasaya ilk kez arz eden işletmeciler ile tüccarların yükümlülüklerini düzenlemek amacıyla hazırlanan 995/2010 numaralı AB (Avrupa Birliği) Yönetmeliği'dir [1].

AB Kereste Yönetmeliği'nin (EUTR) amacı; yasallık odağında, ülkesindeki yürürlükteki mevzuata aykırı olarak üretilen yasadışı kereste veya keresteden üretilen ürünün ithalatını ve ticaretini engelleyerek, üye devletler tarafından birlik düzeyinde yasa dışı ağaç kesimi ve ticaretiyle mücadele etmektir.

Bu çalışma ile EUTR ve ilişkili olduğu diğer yasal düzenlemeler incelenerek, yönetmelik içeriğinin ve ülkemizde AB pazarına yönelik kereste ve kereste ürünleri ihracatı yapacak olan şirketlerden EUTR yükümlülükleri kapsamında talep edilecek bilgi ve belgelerin neler olabileceğinin anlaşılması hedeflenmiştir.

Anahtar kelimeler: Avrupa Birliği Kereste Yönetmeliği, EUTR, Yasa Dışı Ağaç Kesimi,

Giriş

Dünya'da artan ormansızlaşma ve orman bozulmalarının olumsuz etkilerinin artması sonucunda insanoğlunda çevre bilinci ve hassasiyeti oluşmaya başlamıştır. Özellikle son otuz yılda çok sayıda yerel, bölgesel veya küresel birçok çaba sarf edilmesine rağmen ormansızlaşmanın, orman bozulmalarının ve yasa dışı ağaç kesiminin istenilen seviyede önüne geçilememiştir. Dolayısıyla küresel boyutta devam eden çevre sorunlarına karşı giderek artan endişeler, mevcut çözüm yollarının geliştirilmesini, yaygınlaştırılmasını, sıkılaştırılmasını ve yeni arayışları beraberinde getirmiştir.

2000'li yılların başında, ticari bir önlem olarak AB pazarına ilk giriş yapacak kereste ve kereste ürünlerinin ulusal yasalara uygun üretim yapan ülkeler ve üreticilerden satın alınmasıyla; odunun üretim yeri ülkesindeki yerel halk ile çevreye karşı sorumlu davranılmasını sağlayacak ve yasadışı ağaç kesmeyi önleyecek bir sistem geliştirilmeye başlanmıştır. AB'nin kereste ürünleri tüketim hacmi ve ithalatının dünyada önemli bir orana sahip olması ve bu alanda yapacağı yasal bir düzenleme, yasadışı ağaç kesimi ve ihracatı yapan ülkeler üzerinde önemli bir etkiye sahip olacaktır.

Tüm bu gelişmeler ışığında 2003 yılında, AB üye ülkelerinin dünya ormanlarında yasadışı ağaç kesimiyle mücadele etmek için kullanabileceği bir takım önlemleri içeren; AB, Orman Hukuku Uygulama, Yönetim ve Ticaret (FLEGT) Eylem Planı yayınlanmıştır. On yıl sonra FLEGT Eylem planının yasal olarak alınacak önlemler kısmını oluşturan EUTR, 2013 yılında yürürlüğe girmiştir[1,2].

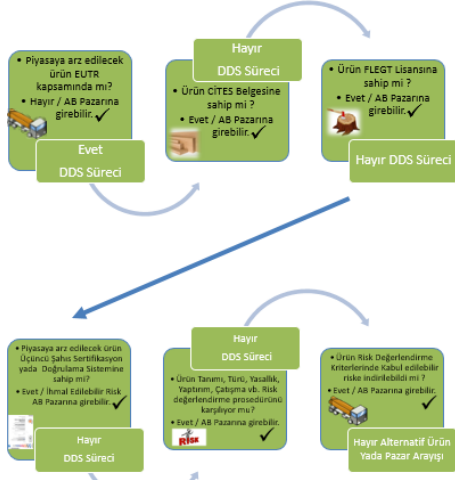
Yöntem

Çalışma konusunu, AB Kereste Yönetmeliği ve uygulamada ilişkili olduğu FLEGT Eylem Planı, Gönüllü Ortaklık Anlaşmaları (VPA), Orman Sertifikasyon Programları ve Yasallık Doğrulama Sistemleri'nin (VLO/VLC) değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Öncelikli olarak yasal mevzuatlar analiz edilerek, tarihsel süreç ve ilgili mevzuatlara ait sistemli bir literatür taraması yapılmıştır. Birbirleri ile bağıntılı olan tüm bilgi ve belgeler tarafsızca değerlendirilip sentezlenerek bütüncül bir yapı altında birleştirilmiştir.

Bulgular

AB Kereste Yönetmeliği, yasadışı kereste ve kereste ürünlerinin ithalatını ve ticaretini engellemede iki tür piyasa katılımcısını tanımlamakta ve ticaret yapacaklara yükümlülükler getirmektedir [1]:

Şekil 1. EUTR/DDS Uygulama Süreci

1. Keresteyi AB pazarına ilk arz eden işletmeciler.
2. AB'de kereste ve kereste ürünleri alan veya satan tüccarlar.

Yönetmelik, özellikle işletmecilere kereste veya kereste ürünlerini piyasaya arz ederken gerekli özeni gösterecekleri ve durum tespiti sistemi (Due Diligence-DDS) olarak anılacak olan bir prosedürler ve önlemler çerçevesini kullanmalarını zorunlu kılmaktadır [1,3].

Ayrıca, EUTR Yönetmeliği'nin FLEGT ve CITES kapsamındaki kereste ve kereste ürünlerinin durumu başlıklı 3.Madde ; 'EUTR, yönetmeliğe uyan kereste/kereste ürünlerini yasal olarak hasat edilmiş olarak kabul edecektir.' hükmünü getirmiştir [1].

Sonuç ve Öneriler

2013'te yürürlüğe giren EUTR, Avrupa Birliği düzeyinde şirketlerin küresel tedarik zincirlerinde zorunlu durum tespiti yapmaları için talep edilen ilk yasal düzenlemedir. Düzenleme, kurumsal yasal sorumluluk kavramını önemli ölçüde genişleterek, ürünün ormandaki ilk çıkış noktasına kadar belge talep etmiş ve yasa ile şirketleri ormandaki kereste üreticilerinin faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmaktan sorumlu tutmuştur. AB pazarına arz edilmeden önce gerekli özenin gösterilmesini gerektiren bir yasal mevzuattır [4].

EUTR; yasa dışı ahşap ürünlerin pazara erişimini engellemeyi, yasal ürünlere olan talepte bir artış sağlamayı teşvik ederek sürdürülebilir orman yönetimini ve aynı zamanda yasal ürün ihrac edilen ülkenin de çevresel, sosyal ve ekonomik gelişimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca EUTR, Orman Hukuku Uygulama Yönetim ve Ticaret (FLEGT) Eylem Planı'nı tamamlayıcı ve destekleyici nitelikte bir yasal düzenlemedir.

2013 yılında yürürlüğe giren ve geçen süreç içerisinde hedeflenen amaca yönelik yasal düzenlemenin etkinliği hakkında birçok çalışma ve rapor bulunmaktadır.

Genel olarak Yönetmelik, ithalatta yasa dışı ağaç kesimine ilişkin farkındalığı artırmaktadır. Ancak yasa dışı kaynaklı kereste ticareti üzerindeki etkileri üzerine hala tartışmalar devam etmektedir. Özellikle yasal düzenlemenin etkinliğinin yetersiz uygulama nedeniyle hedeflenen düzeye ulaşmadığı ve EUTR'nin AB üye ülkeleri içinde uygulanmasının eşit olmaması nedeniyle piyasadaki işletmeciler ve tüccarları etkilediğinden söz edilmektedir [5].

Avrupa Komisyonu raporlarında, bazı ülkelerde ilerleme kaydedildiği, bazı ülkelerde ise mevcut teknik kapasite ile yetkili makamlara tahsis edilen kaynakların (insani ve mali) yetersiz olduğu ve güçlendirilmesi gerektiği, yapılan uygunluk kontrollerinin sayısı ve kalitesinin artırılması yönünde üye ülkelere tavsiyeler bulunmaktadır [6].

Sonuç olarak Avrupa Birliği'nin yasal olarak üretilmiş kereste ithalatını bir dereceye kadar artırmaya rağmen, yasa dışı olarak üretilen kereste ve kereste ürünlerinin yerel olarak tedarik edilmesi ve ticaretinin yapılması riski devam etmektedir.

Yasa dışı ağaç hasadı yapan üretici ülkelerin ihracatı, daha az katı düzenlemelere sahip ülkelere/bölgelere kaydırması söz konusu olabileceğinden [7], küresel boyutta hissedilen yasa dışı

ağaç kesimi ve olumsuz etkileri ile mücadelede yeterli başarı sağlanamamaktadır. Bu nedenle istenilen başarıya, küresel ölçekte varılan bir işbirliği sonucu ulaşılabileceği kaçınılmaz bir gerçektir.

Kaynakça

- [1] Parliament E, C.E. Union. Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council of 20 October 2010 laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market. Off. J. 2010. L, 295, 23-34.
- [2] E Commission. (2003). Communication from the Commission to the Council and the European Parliament. Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT). Proposal for an EU Action Plan. Brussels, 21.05. 2003. COM (2003) 251 final.
- [3] Parliament E, C.E. Union. Commission Implementing Regulation (EU) No 607/2012 of 6 July 2012 on the detailed rules concerning the due diligence system and the frequency and nature of the checks on monitoring organizations as provided for in Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market. Off. J. 2012. L, 177, 16-18.
- [4] Patel N. Illegal timber trade: analyzing the effectiveness of European Union Timber Regulation (EUTR) in the UK (doktora tezi). London: Kingston University; 2019.
- [5] Jonsson R, Giurca A, Masiero M, Pepke E, Pettenella D, Prestemon J, Winkel G. Assessment of the EU timber regulation and FLEGT action plan. From Science to Policy 2015.doi.org/10.36333/fs01
- [6] Radosavljević M, Masiero M, Rogelja T, Glavonjić B. Adaptation to EUTR Requirements: Insights from Slovenia, Croatia and Serbia. Forests 2021.doi.org/10.3390/f12121665
- [7] Rougieux P, Jonsson R. Impacts of the FLEGT action plan and the EU timber regulation on EU trade in timber product. Sustainability 2021.doi.org/10.3390/su131116030

Effects of Sestrin On Cancer

Tuğçe ASLAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Elektronörofizyoloji, aslantugce376@gmail.com

Utku UZUN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Elektronörofizyoloji, zerdauzun.21@gmail.com

Abstract

Cancer is a disease that occurs due to the uncontrolled proliferation of cells due to DNA damage in cells and differs according to each cell type and tissue. Therefore, it is crucial to know the cell type from which cancer originates for diagnosis and treatment. Early diagnosis of all types of cancer, also classified as malignant, is vital. Delayed diagnosis and treatment can lead to critical outcomes. In addition, the prevalence and incidence of cancer are increasing worldwide, which makes cancer a disease that needs to be focused on and investigated in detail.

Various traditional or current methods have been used for years in the fight against cancer. These are chemotherapy, radiotherapy, photodynamic therapy, immunotherapy, combined therapy, surgical treatments, etc. But the background of many of these treatment methods is not so transparent. For example, chemotherapy, the most common cancer treatment method, treats the cancerous area while it can damage healthy cells. Radiotherapy, another widely used cancer treatment method, is one of the critical methods. In this method, the tumor cell is killed by using radiation, but it is known that radiation causes permanent damage to healthy cells as well. Even it is among the risk factors for secondary cancer. Another example is surgical treatment. In surgical treatment, the cancerous area is surgically removed. However, in many cases, surgical intervention in bone cancer results in amputation of the cancerous area, which reduces patients' quality of life. At this point, up-to-date and innovative treatment methods are needed. Scientists focused on new treatment methods such as personalized medicine and innovative medicine systems in this context. In recent studies, a kind of protein family has been found, and it has been seen that this discovered protein family plays a role in various mechanisms. The most impressive of these is its effects on cancer cells. This remarkable family appears as the 'sestrin protein group.' Also known as SESN, this group of proteins is induced by stress. It plays an active role in regulating cell survival in response to conditions such as oxidative stress. In addition, it has been determined that it has a potent antioxidant property that plays a role in regulating metabolic homeostasis, suppressing cancer cells, and detecting cardiovascular diseases. This protein is mainly expressed in mammals and secreted by various cells such as macrophages, T lymphocytes, and epithelial cells.

In this research, we aim to draw attention to the fact that sestrin protein, which has essential roles in many mechanisms, maybe a potential pharmaceutical agent in cancer treatment. Also, we aim to show its potential for integration into treatment methods that may lead to breakthroughs in the future.

Keywords: Cancer, Sestrin, Diagnosis, Treatment

Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ve Akademik Başarı İlişkisi

Derya SARIALTIN

Hitit Üniversitesi

Sungurlu Meslek Yüksekokulu

Sağlık Kurumları İşletmeciliği, deryaa3551@gmail.com

Meryem TAŞ

Hitit Üniversitesi

Sungurlu Meslek Yüksekokulu

Sağlık Kurumları İşletmeciliği, meryemtas234@gmail.com

Özge AKTAŞ

Hitit Üniversitesi

Sungurlu Meslek Yüksekokulu

Sağlık Kurumları İşletmeciliği, aozge538@gmail.com

Özet

İnsanoğlunun varoluşundan beri yazmak ve okumak insanın kendi keşfi adına içgüdüsel olarak ortaya çıkan önemli bir eylem olmuştur. Daha çok çocukluk döneminde kazanılan kitap okuma alışkanlığının bireylerin hayatı algılamasında oldukça önemli bir yeri olduğunu bilmekteyiz. Kitap okumak zihnimizi aktif olmasını sağlarken, dil ve konuşma becerilerimizin gelişmesine, bilgi dağarcığımızın gelişmesine de önemli katkı sağlamaktadır. Bu katkılarının yanında kitap okumanın insana olan katkısı çok geniş olduğunu söylemek gerekir. Bu önemden hareketle bu çalışma, Sungurlu Meslek Yüksekokulunda 2021-2022 eğitim-öğretim yılında eğitime devam eden ön lisans öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarını incelemek ve bu alışkanlığın akademik başarıyı nasıl etkilediğini tespit etmek üzere yapılmıştır. Bu amaçla veri toplamak için bir anket form hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formun 6 maddesi öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek üzere oluştururken, diğer 12 maddelik soru ise öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik sorulardan oluşturulmuştur. Anket formlar bizzat araştırmacılar tarafından yüz yüze uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programında değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının düşük olduğu, okudukları bölümler ve sınıflar olmak üzere kitap okuma oranları ile demografik özellikler arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Araştırma da elde edilen en önemli sonuç ise kitap okuyan öğrencilerinin akademik başarılarının okuma oranı düşük olan öğrencilere göre yüksek olmasıdır. Sonuç olarak bu çalışmanın sonucunda kitap okuma alışkanlığının akademik başarıyı artırdığını söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Kitap okumak, ön lisans öğrencisi, akademik başarı.

Bu çalışma Sungurlu MYO Yönetim ve Organizasyon Bölüm Başkanı, Doç.Dr. Gamze Ebru ÇİFTÇİ'nin danışmanlığında yürütülmüştür.

Olgu Sunumu: Karaciğer Siroz Tanılı Hastada Hemşirelik Bakımı

İlknur YÜCEL

¹İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
i.yucel084@gmail.com

Ayla TİLSİNLİ

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye
ayla.tisinli@yeniuyuzyl.edu.tr

Beyza KARAMAN

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü 2.Sınıf Öğrencisi, İstanbul Türkiye
beyza.krmn67@gmail.com

ÖZET

Dünya yaygın olarak görülen Siroz; obezite, karaciğer hastalığı, yüksek alkol tüketimi, hepatit B veya C enfeksiyonu, otoimmün hastalıklar, aşırı demir veya bakır yüklenmesi gibi farklı nedenlerin sonucu meydana gelmektedir. Siroz, sağlıklı karaciğer parankiminin fibrotik dokusunun rejeneratif nodüllerle yer değiştirmesiyle, uzun bir inflamasyon döneminden sonra gelişir ve portal hipertansiyona yol açar. Hastalık asemptomatik bir fazdan semptomatik bir faza dönüşür. Komplikasyonları sıklıkla hastaneye yatış, bozulmuş yaşam kalitesi ve yüksek mortalite ile sonuçlanır. Progresif portal hipertansiyon, sistemik inflamasyon ve karaciğer yetmezliği hastalık sonuçlarını yönlendirir. Karaciğer sirozu tedavisi, nedenlerin ve komplikasyonların tedavisine odaklanır ve bazı durumlarda karaciğer nakli gerekebilir. Ülkemizde kronik karaciğer hastalığının en sık nedeni kronik viral hepatitlerdir Kronik HBV enfeksiyonu olanların yaklaşık %25-40'ında siroz ya da karaciğer kanseri gelişebilmektedir. Bu olgu sunumundaki amacımız; meslektaşlarımızla hastalık ve olgu hakkındaki bilgi ve tecrübemizi paylaşmaktır. M.Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntülerine göre hastadan veri toplanmıştır. Kuzey Amerika Hemşireler Birliği (NANDA) sınıflandırmasına göre, hemşirelik teşhisleri belirlenmiştir.

Olgu; 63 yaşında erkek, evli ve iki çocuğa sahiptir ailesi ile birlikte büyükşehirde yaşamaktadır. Bilinen hastalık öyküsü olmayan hasta, Kasım 2021 tarihinde halsizlik, yorgunluk, çarpıntı, ayaklarda şişlik şikayeti ile gastroenterohepatoloji polikliniğine başvurmuş, karaciğer enzimleri yüksek olması nedeni ile servisimize yatırılmıştır. Kullandığı ilaç yok, özgeçmiş ve soy geçmişte özellik yok. Kilo 75 kg boy; 1.74 cm'dir. Pupillalarda ve deride yaygın ikterik, deri kuru ve kaşıntılı, yer yer kuruluğa bağlı deride dökülmeler, karın bölgesinde asit mevcut. Laboratuvar Bulguları: AST: 77.9 U/L, ALT: 104 U/L, ALP: 999 U/L, GGT:526 U/L, Total ve direkt bilirubin: 1.84 mg/dl ; 1.66 mg/dl. Bilgisayarlı tomografi, MR, PET sonucu safra yolları, dalak, pankreas ve karaciğerde malignite düşündürecek kayda değer tutulum izlenmemiştir. Tıbbi teşhis ve tedavi; Hepatit B ye bağlı dekompanse karaciğer sirozu, Ursactive tb 2X2 PO, Lasix tb PO 1X1, Rocephine 1 gr IV, Novorapid SC 3X2, Lantus SC 1X10mg. Asit birikimi nedeni ile hastaya parasentez uygulanmıştır. Hemşirelik teşhisleri; ağrı, bulantı, vücut gereksiniminden az dengesiz beslenme, aşırı sıvı hacmi, cilt bütünlüğünün bozulması, yaralanma riski, rahatsız beden imgesi ve bilgi eksikliği. Bu olgunun bakım planında; dinlenme teşvik edildi, uygun beslenme düzenlendi, cilt bakımı, yaralanma riskini azaltma, komplikasyonlar izlendi ve yönetildi. Yatışından 15 gün sonra hastaya karaciğer transplantasyonuna karar verilerek taburcu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer Siroz, Hemşirelik Bakımı, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri

Normalleşme Döneminde Bireylerin Serbest Zaman Tatmini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Keziban Gamze BAŞ

Hitit Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
gamzegulbaz@gmail.com

Rabia Hürrem ÖZDURAK SINGİN

Hitit Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Spor Yöneticiliği Bölümü
hurremo@gmail.com

Tuba DENİZCİ

Hitit Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
tubadenizci@gmail.com

Özet

GİRİŞ: COVID19 pandemi sürecinde spor tesis ve altyapısının kapanması nedeniyle bireylerin sporla ilgili birçok rutin ve alışkanlık bozuldu. Karantina döneminde sonra açık rekreatif alanlar bireylerin psikolojik, sosyal ve spor serbest zamanın aktivitelerine ev sahipliği yaptı. Serbest zaman tatmini, serbest zaman etkinliklerine katılım sonucu kişinin ortaya koyduğu, elde ettiği ve ulaştığı pozitif doyum veya duygulardır. Yaşam tarzının ciddi etkilendiği karantina sürecinden sonra normalleşme döneminde bireylerin açık alan rekreatif etkinliklerindeki serbest zaman tatmininin cinsiyet, yaş, eğitim, medeni durum ve gelir düzeyine göre değişiklik göstereceği öngörülmektedir. Çalışmamızın amacı Çorum il merkezinde bulunan açık alan parklarındaki rekreatif etkinliklere katılan bireylerin serbest zaman tatmin düzeylerinin farklı değişkenlerin etkisinin incelenmesidir.

YÖNTEM: Araştırmanın örneklemini Çorum ili halkı gruplarından tesadüfî seçilen 556 kişi oluşturmaktadır. Gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden bireylerin demografik bilgilerinden oluşan anket ve Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilen ve Karlı (2008) tarafında Türkçe adaptasyonu yapılan 39 maddeli 5'li likert tipi Serbest Zaman Tatmin Ölçeği kullanılarak bireyler 195 puan üzerinden değerlendirildi. Araştırmamızda veri toplama araçlarından elde ettiğimiz verilerin istatistiksel analizleri SPSS Versiyon 22 0 SPSS Inc Chicago, IL, USA paket programı kullanılarak gerçekleştirildi. Tanımlayıcı istatistikler sürekli değişkenlerde normal dağılan veriler için ortalama standart sapma, kategorik verilerin tanımlayıcı istatistikleri sayı ve yüzde olarak sunuldu. Sosyodemografik özelliklere göre bağımsız iki grubun ölçek puanları Student T testi, ikiden fazla bağımsız grubun ölçek puanları ANOVA varyans analizi ile karşılaştırıldı. Varyans analizi post hoc ikişerli karşılaştırma testi kullanıldı ve $p < 0.05$ istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak kabul edildi.

BULGULAR: %67'sinin(376) 18-25 yaş arası ve 45 yaş üstü %24(4,3) olan 308 erkek, 248 kadından elde ettiğimiz verilere göre 423 kişi bekar, 377 kişi önlisans ve üstü eğitilmiş ve ağırlıklı orta gelirli idi. Serbest zamanı tatmini (SZT) düzeyi 109,97±27,92(31-155) olup, alt boyutlarından psikolojik 27,36±8(8-40), eğitim 32,14±8,87(9-45), sosyal 27,89±7,84(8-40), rahatlama 17,76±4,16(4-20), fizyolojik 21,10±6,18(6-30) ve estetik 14,08±4,4(4-20) olarak bulundu. Serbest zaman tatmininin yaş (F(3)=4,66; p=0,003), eğitim durumu (F(4)=8,79;p=0,001) ve aylık gelir (F(3)=4,66;p=0,003), arasında anlamlı fark bulundu. serbest zaman tatmini 18-25 yaşın SZT 36-45 yaştan p=0,003, 26-35 yaş bireylerin SZT 36-45 yaştan p=0,005 düzeyinde anlamlı olarak yüksekti. 5001 TL ve üstü gelirli bireylerin en düşük gelir seviyesine sahip bireylerden p=0,015 düzeyinde anlamlı olarak yüksekti. Bekarların serbest tatmin düzeyleri skorları da (t(554);p=0,001 evlilere oranla düzeyinde yüksekti.

SONUÇ: Uzun kapanma süresinden sonra açık rekreatif alanlarda edinilen serbest zaman tatmini yüksek olup, yaş, gelir durumu, eğitim durumu ve medeni durumla ilişkili olup cinsiyetle ilişkili değildir. Açık alanlarda planlanacak rekreatif aktivitelerin her yaş, cinsiyet, medeni durumdan insanların yararlanacağı şekilde tasarlanması halinde bireylerin tatmin düzeyi artacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Koronavirüs, Sporcu, Serbest zaman, Tatmin

Mesane Tümörü Olan Hastalarda İdrar Belirteçleri ve BCG Aşısının Değerlendirilmesi

Hesna URAL ULUCAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, drhesnaural@gmail.com

Fulya ÖZDEMİR

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, fulya.ozdemir@ufuk.edu.tr

Aleyna YILMAZ

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830017@ufuk.edu.tr

Elif TAŞ

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830007@ufuk.edu.tr

Selen TAŞATAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830035@ufuk.edu.tr

Ayşe Lara DÖNMEZ

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830003@ufuk.edu.tr

Melis Berfin ERDOĞAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830001@ufuk.edu.tr

Selcan YALÇIN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830005@ufuk.edu.tr

Bedriye Elif ERENBİLGE

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830004@ufuk.edu.tr

ÖZET

Özet; Günümüzde en sık görülen kanser türlerinden biri olan mesane kanseri ürogenital bir kanser türüdür(1). Mesane kanseri kadınlarda da görülmekle beraber erkeklerde daha fazla görülür. Mesane kanseri olan kadınlar ve erkeklerde aynı semptomlar gözlenmektedir(2,3). Türkiye'deki veri tabanlarından alınan bilgilere göre mesane kanseri en sık görülen 10 kanser türünün içinde olup sıklığı yaşa göre artmaktadır(4). Genellikle 65 yaş ve üzerinde görülmektedir(5). Mesane kanserinin en önemli bulgusu hematüridir. Ürogenital maligniteler hematürinin altında yatan en önemli olgulardandır. (6) Sistoskopi hastalığın tanı ve takibinde kullanılan önemli bir yöntemdir(7). Bunun yanı sıra idrar tümör belirteçleri kanserin tanısında, prognozun belirlenmesinde, tedavinin yönlendirilmesinde ve yanıtın takibinde önemli rol oynar(8). İdrar belirteçlerinde en çok kullanılan yöntemler; BTA TRAK (Bladder Tumor Antigen), CA 19-9 (Cancer Antigen), CA 125 ve NMP-22'dir (Nükleer Matriks Protein). Bu testler ile aktif mesane tümörü olan hastalarda olmayanlara kıyasla belirteçlerin 5 kat fazla olduğu tespit edilmiştir(9). Tümör belirteçleri kanserli hastaların dokularında, serumda, idrar ya da diğer vücut sıvılarında normalden daha fazla miktarda bulunan moleküllerdir(10). Bu veriler erken teşhiste birçok tümör belirleyicinin serum konsantrasyonundaki MP'nin (Maling Plörezi) teşhis ve ilerlemiş evrelerinde güvenilir bir yardımcıdır. Ancak idrar belirteçleri hala çok fazla doğruluğa sahip değildir(11). Bu nedenle sistoskopi idrar belirteçlerinin yanı sıra hastalığın kesin tanısının konulmasında en sık başvurulan yöntemdir(12). Ayrıca klinik araştırmalarda yardımcı olması amacı ile sitokeratin, BLCA-4, survivin ve HA-HAase (Hyaluronik

Asit-Hyaluronaz) seviyelerine de bakılmaktadır(13). Hastalığın tedavisinde kullanılan BCG (Bacillus Calmette Guerin) aşısının, mesane tümörünün komplet transüretal rezeksiyonu sonrasında takip eden ilk 6 saat içerisinde intravezikal kemoterapi uygulanmasının ardından tedaviye ek olarak uygulanması önerilmektedir(14). Bu yöntem National Comprehensive Cancer Network (NCCN) ve International Bladder Cancer Group (IBCG) tarafından orta risk grubuna ait hastalara önerilmektedir(15). Mesane kanseri insidansı giderek artmakta olup risk faktörleri de günden güne değişiklik göstermektedir(16). Bu nedenle bu derlemede aktif mesane tümörü bulunan orta risk grubu hastalarda önerilen yöntem olan BCG aşısının, hastalığın tedavisinin seyrine olan etkisi araştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Mesane kanseri, sistoskopi, idrar belirteçleri, tümör markerları, BCG(Bacillus Calmette Guerin)

KAYNAKLAR

- 1-MESANE KANSERİNİN TANI VE TAKİBİNDE KULLANILAN SERUM VE İDRAR BELİRTEÇLERİ Mehmet YILDIZHAN1
- 2- www.uronkoloji.org 22:50 19.02.2022
- 3- www.kanser.org 16:40 18:02:2022
- 4- Mesane Kanseri için Tarama: Uygunluğu ve Kısıtlılıkları Screening for Bladder Cancer: Reliability and Limitations Dr. Kamil Fehmi Narter, Dr. Cahit Şahin Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul, Türkiye Üroonkoloji Bülteni 2015;14:38-45 Bulletin of Urooncology 2015;14:38-45
- 5-Gültekin MH, Şimşekoğlu MF, Önal M. Yaşlılıkta üriner sistem kanserleri-mesane kanseri. Döventaş A, editör. Geriatrik Üroloji. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.59-64

FMF veya Gut Tanısı Olan ve Kolşisin Tedavisi Alan Hastalarda Vitamin B12 İle Böbrek Fonksiyon Testlerinin Karşılaştırılması

Hesna URAL ULUCAN

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
drhesnaural@gmail.com

Fulya ÖZDEMİR

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
fulya.ozdemir@ufuk.edu.tr

Didem YILMAZ

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830026@ufuk.edu.tr

Elif Burcu ACAR

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830033@ufukmedu.tr

Ecem SARI

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830008@ufuk.edu.tr

Damla ARAS

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830027@ufuk.edu.tr

Damla ATEŞ

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200840029@ufuk.edu.tr

Erkan KEÇECİ

Ufuk Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830028@ufuk.edu.tr

ÖZET

FMF (Familial Mediterranean Fever); tekrarlayan periyodik yüksek ateş ve karın ağrısı, akciğer ve eklem ağrılarıyla kendini belli eden kalıtsal bir hastalıktır. Genetik nedenlerle vücudun kendi kendini tetiklediği iltihaplı ataklarla seyreden otoinflamatuvar hastalık olarak tanımlanır (1). Destekleyici ölçütler arasında ailede FMF öyküsü başta gelir. FMF'in en önemli ve klinik gidişini belirleyen komplikasyonu amiloidozdur. FMF'de oluşan ikincil amiloidoz AA tipindedir. FMF ile gelişen inflamasyona yanıt olarak karaciğerde üretilen serum Amiloid A adlı proteinin organlarda birikmesine bağlı olarak AA amiloidoz gelişir (2). AA tipinde amiloidozun öncü proteini Akut faz reaktanlarından serum amiloid A dır. Amiloid birçok organda birikmekle birlikte sıklıkla morbidite ve mortaliteye neden olan renal bozukluktur. FMF ile artan amiloidoz yapımı, kanı proteinden temizlemeye çalışan böbrek fonksiyonunu bozar (3).

GUT, pürin metabolizması bozukluğu sonucunda oluşan kalıtsal bir hastalıktır. Eklemlerde ağrı, şişlik, kızarıklık, hassasiyet ve ısı artışına neden olan bir iltihap şeklidir (4). Pürin, vücutta ürik aside yıkılan azotlu bileşiklerdendir. Kanda ürik asit düzeylerinin yükselmesi ile ürik asit kristalleşir eklemler, tendonlar ve çevre dokularda birikir (5). Ani gelişen eklem sorunları ile karakterizedir. Uzun süre devam eden yüksek ürik asit düzeyleri (Hiperürisemi), kireçlenme olarak bilinen sert, ağrısız ürik asit kristalleri birikimini içeren belirtilere neden olabilir. Ürat depolanması ve ardı sıra oluşan GUT daha önce hasarlanmış dokuları tercih eder. Hiperürisemi ve GUT primer ve sekonder olarak sınıflandırılır (6). Serum ürik asit düzeyinin düzenlenmesi böbrekler tarafından yapılır. Serum kreatinin ve üre azotu (BUN) düzeyleri böbrek işlevlerini değerlendirmek için en sık kullanılan testlerdir. BUN, kan üre azotudur. GUT nefrotik durumlarda bu düzeyleri artırabilir.

GUT akut olarak ornitin şeklinde, kronik olarak ürik asitin birikimiyle meydana gelen klinik tablodur.

Kolşisin FMF ve GUT gibi romatizmalı hastalıkların tedavisinde kullanılan Colchicum Autumnale L bitkisinin tohumlarından elde edilen bir alkaloiddir (7). İntrasellüler tübülün proteinine bağlanarak yeni mikrotübüllerin polimerizasyonunu engelleyen antimitotik etkili bir ajandır. Etkisini mikrotübüller üzerinden gösterir. Karaciğer ve bağırsakta bulunan enzim ABCB1 (P-Glikoprotein) ve CYP3A4 ile emilim ve metabolize olması sağlanır (8). %50' si plazma proteinlerine bağlanır, %30' u idrarla atılır. Belli dokularda ise uzun süre kalır (9). FMF hastalarında kolşisin tedavisi amiloidoz gelişimini ve atakları engeller. Böylece akut atakları engellediği gibi hastalığın en önemli komplikasyonu amiloidozis oluşumunu da yavaşlatır. GUT hastalarında kan ürik asit düzeyini normal tutar koruyucu tedavi olarak uygulanmaktadır. Uzun süreli ve düzenli Kolşisin kullanan hastalarda serum vitamin B12 emilimi bozukluğu görülmektedir. Kolşisin ileal mukoza hücreesindeki villusların yapısında hasar oluşturduğu, villusların sayısını azalttığı, böylece ileumdaki B12 vitaminin emilimini sağlayan reseptör fonksiyonlarını bozduğu bildirilmiştir (10).

Bu derlemede konu hakkında yapılan çalışmalar incelenmiştir. Buna göre; kolşisin tedavisi altında olan FMF veya GUT hastalarının tanı içerisinde böbrek fonksiyon testlerinin referans değerlerinin üstünde olduğu fakat kolşisin tedavisi sonrasında ise bu test sonuçlarında anlamlı değişiklikler olduğu bildirilmiştir. Bu sonuç FMF ve GUT hastalarının tedavi yaklaşımında ilacın kullanılabilirliğini ortaya koymaktır. Fakat kolşisin B12 vitamin emilimini bozduğunu yönde sonuç vermektedir. Bu sonuca göre kolşisin tedavisi alan vakalarda B12 takviyesi yapılması daha uygun olacaktır. Aksi durumda kişilerde hem fizyolojik hem de sonrasında psikolojik sorunlar ortaya çıkacaktır. Bu derlemede FMF veya GUT tanısı olan ve kolşisin tedavisi alan hastalarda vitamin B12 ile böbrek fonksiyon testlerinin karşılaştırması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: FMF, GUT, Kolşisin , BUN

Kaynaklar

- (1)Kavak US, Özen S. Ailesel Akdeniz Ateşi. Sted 2003; 12: 137-40 Haghghat M, Derakhshan A, Karamifar H. Familial Mediterranean Fever . Shiraz E Medical Journal 2006; 7: 1-18.
- (2)Sari, İlyas. "Düzcedeki çocukluk çağı Ailevi Akdeniz Ateşi hastalarında MEFV mutasyonlarının ve tedaviye cevaplarının araştırılması." (2013).
- (3)Yüksel, Selçuk. "Ailesel Akdeniz ateşinde akut faz yanıtı olarak prokalsitonin ve faktör VIII düzeylerinin değerlendirilmesi." (2010).

Menopozlu Hastalarda Östradiol E2 Eksikliğinin Osteoporoz Gelişimi Üzerinde Etkisinin Belirlenmesi

Fulya ÖZDEMİR

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, fulya.ozdemir@ufuk.edu.tr

Hesna URAL ULUCAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, hesna.ural@ufuk.edu.tr

Ecem GÜNEŞ

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830013@ufuk.edu.tr

Gökçe İLHAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830016@ufuk.edu.tr

Eyüp YILDIRIM

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830018@ufuk.edu.tr

Gizem ÇEÇEN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830020@ufuk.edu.tr

Esra SOLMAZ

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830025@ufuk.edu.tr

Eda ARSLAN

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830031@ufuk.edu.tr

Ecenaz SOYSAL

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, 200830036@ufuk.edu.tr

Özet

Bir kadının kalıcı olarak âdetten kesilmesi, üreme ve östrojen yapımının sona ermesi durumuna menopoza denir (1). Dünya Sağlık Örgütü bunu üç bölüm altında inceler. Premenopoz, ilk semptomların görüldüğü klimakterium başlangıcından menopoza kadar geçen süreyi kapsar. Menopoz, en son adet kanamasının görülmesi olarak tanımlanır. Postmenopoz ise, menopozdan yaşlılık dönemine kadar geçen süredir (2,3). Menopozda görülen sistemik değişikliklerin en önemli nedeni östrojen eksikliğidir. Kanda bulunan başlıca östrojen, östradiol (E2) dür (4). Östradiol E2 hormonunun kadın sağlığı üzerinde koruyucu etkisi bulunur (5). Östrojen eksikliği postmenopozal kemik kaybının önemli bir nedenidir. Buna bağlı olarak kemik yıkım hızının artması, menopozda osteoporoz gelişimini hızlandırır (6). Osteoporoz, kas-iskelet sisteminin en sık rastlanan hastalıklarından biridir. Başlangıçta hiç belirti vermese de osteoporozun en önemli sonucu zayıf bir darbe ile kırıklar oluşmasıdır(7). Kırıklar genellikle bilek, omurga ve kalça kemiğinde meydana gelir. Genel olarak, osteoporoz her üç kadından birinde görülür(8). Menopozdan sonraki ilk beş yılda kemik mineral yoğunluğu kayıpları en yüksek düzeye ulaşır. Bu nedenle 50 yaşın üstü menopoza girmiş kadınlarda daha sık görülür. Osteoporozda erken tanının konulabilmesi için duyarlı ve güvenilir yöntemlerin geliştirilmesi çok önemlidir (9). Osteoporozda kemik kaybının-yapımının, uygulanan tedavinin etkinliğinin takibinde; kemik mineral yoğunluğunun (KMY) tayini, görüntüleme yöntemleri, serum ve idrarda bazı biyokimyasal göstergeler kullanılır (10).

20.yy'lara kadar insan yaşamının fazla uzun olmayışı veya o yıllarda insan hayatını daha fazla tehdit eden öncelikli sağlık sorunlarının varlığı nedeniyle, osteoporoz yeterince ele alınamamıştır. Buna bağlı olarak gelişen komplikasyonlar, gerek kişilerde gerekse ülke ekonomisinde maddi ve manevi kayıplara neden olmuştur (11). Osteoporoz ve neticesinde oluşan osteoporotik kırıklar önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir ve bu sorun popülasyonun yaşlanması ile daha da önem kazanmaktadır (12). Osteoporoz gelişimi pek çok farklı nedene bağlı olsa da östradiol E2 eksikliği bunların başında gelir. Östrojen tedavisiyle birlikte kalsiyum, D vitamini, beslenme ve egzersizlerle osteoporoz gelişim riski en aza indirilebilir (13). Bu yüzden osteoporoz gelişimi önlenmeli, erken tanısı, uygun ve yeterli tedavisi mutlaka yapılmalı, toplum çok iyi bir şekilde bilgilendirilmeli ve kırık riski azaltılmalıdır (14). Bu derlemede; menopoz sonrası osteoporozda östradiol E2'nin rolü değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Menopoz, Östradiol E2, Osteoporoz

Kaynaklar

1. Doç.Dr.Birsen Karaca Saydam, Olgularda Jinekolojik Hastalıklarda Bakım,2.Baskı,Ankara Nobel Tıp Kitapevleri,2012
2. Evren Bayraktar GÖRGEL, Doç. Dr. Funda Pınar ÇAKIROĞLU, Menopoz Döneminde Kadın, Ankara-2007
3. Nuriye Pekcan, Kerime Derya Beydağ, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Hemşirelik ve Ebelik Öğrencileri İçin, Ankara Nobel Tıp Kitapevi,2012
4. Dr. Tuncay Bıçakçı, Östrojen Replasman (Ert) ve Hormon Replasman Tedavisi (Hrt) Alan Post Menopozal Kadınlarda Serum Svcam, Se-Selektin, Leptin Düzeylerinin Menopozun Patofizyolojisi ve Oksidatif Stres Parametreleri İle İlişkisi, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, Aydın - 2007

Hallervorden-Spatz (Pantotenat Kinazla İlişkili Nörodejenerasyon) ve Hemşirelik Süreci: Olgu Sunumu

¹İlknur YÜCEL, ²Ayla TİSİNLİ, ³Bahar ÖZTÜRK

¹İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
i.yucel084@gmail.com

²İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul,
Türkiye,
ayla.tisinli@yeniuyuzyl.edu.tr

³İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3.Sınıf
Öğrencisi, İstanbul, Türkiye
bahar_ozturkk@hotmail.com

Bu olgu sunumunda kronik böbrek yetmezliği ile nefroloji kliniğimize yatırılan hastanın nadir görülen bir hastalık olması nedeni ile ikinci hastalığı olan Hallervorden-Spatz sendromunda hemşirelik bakımı değerlendirilecektir.

Hallervorden-Spatz sendromu, beyinde distoni, parkinsonizm ve demir birikimi ile karakterize otozomal resesif geçişli bir hastalıktır. Klinik seyir genellikle ilerleyici ve etkilenen bireyler ikinci veya üçüncü on yılda hayatlarını kaybederler. Prevalansın milyonda 1-3 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Belirtileri; progressive demans, extrapyramidal belirtiler (rigidity, distoni), kortikospinal belirtiler (spastisiti, hiperefleksi), disartri, tremors.

43 yaşında, kadın hasta, 1993 yılında dysarthria nedeniyle bir üniversite hastanesine başvuran hastaya Hallervorden-Spatz tanısı konmuş ve nöroloji polikliniğinde takibe alınmıştır. 2019 yılında yarı bağımlı olarak ihtiyaçlarını karşılayan hasta, 2021 de hastalığın ilerlemesi nedeni ile ihtiyaçlarını karşılamada tam bağımlı hale gelmiştir.

Mart, 2022'de hasta Kronik Böbrek Yetmezliği ile bir üniversitesi hastanesinin nefroloji servisi'ne yatırıldı. Hastada Hallervorden-Spatz hastalığı ile ilgili mevcut belirtiler; tremor, dysarthria ve kilo kaybı. Soy geçmişi: kardeşinde Hallervorden-Spatz teşhisi mevcut. Tedavi multidisipliner ve semptomatik yapıldı. Semptomatik olarak tremor için dopaminergik ajan, distoni için botulinum toxin ve baclofen kullanılmaktadır.

Hastanın Gordon'a göre Fonksiyonel Sağlık Örüntülerine göre değerlendirilmesi yapılarak, hemşirelik teşhisleri belirlenmiş ve hemşirelik bakım planı yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hallervorden Spatz, Hemşirelik, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli

Frig Vadisinin Turizm Pazarlamasında Yaşanan Sorunlar Üzerine Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma

Barış Yiğit DEMİRAL

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Bölümü, *b.yigiddemiral@gmail.com*

Fuat ÖZ

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Bolvadin Meslek Yüksekokulu

Pazarlama ve Dış Ticaret Bölümü, *fuat.oz@gmail.com*

Özet: Hititlerin yıkılmasından sonra Avrupa'dan gelen Frigler M.Ö. 8'inci yüzyılda Anadolu coğrafyasında yaşamış ve M.S. 19-20'inci yüzyıldaki özellikle yabancılar tarafından yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda tarihsel kayıtlara geçmeye ve eserleri gün yüzüne çıkartılmaya başlanmıştır. Frigya her ne kadar Sakarya ve Büyük Menderes nehirleri arasında kalan coğrafyayı tanımlasada; Friglere ait en önemli eserler yoğunluk olarak Afyonkarahisar, Kütahya, Eskişehir ve Ankara il sınırları içerisinde yer almaktadır. Frig Vadisi olarak tanımlanan bölge ise genel olarak Kütahya, Afyonkarahisar ve Eskişehir illeri arasında kalan ve çoğunlukla yerleşim yerlerini, kaleleri ve anıt mezarları kapsayan bir alandır. 2008 yılında A.R.O.G filminin büyük kısmının Afyonkarahisar yöresindeki antik Frig yerleşim yerlerinde geçmesi ve film içerisindeki konuşmalarda yörenin isminin yer alması nedeni ile tarihi ve turistik açıdan tanınırlığı artmaya başlamış ve süreç içerisinde yerli ve yabancı turistler çekmeye başlamıştır. Afyonkarahisar ülke çapında termal turizmi ile tanınmada özellikle son yıllarda Kurtuluş Savaşı Alanları/Şehitlikleri ve Frig Vadisi'ni ziyaret maksatlı gelen yerli ve yabancı turistleride misafir etmektedir. Konuyla alakalı araştırma yapılırken öncelikli olarak literatür derinlemesine incelenmiştir; Frig vadisinde yer alan tarihi ve turistik eserler ile tesisler birkaç sefer gezilmiştir; yerel seyahat acenteleri (Afyonkarahisar merkezli), Ayazini, Demirli, Döğer ve Üçlerkaya yerleşim yerlerindeki işletmeciler ve yöresel tur rehberleri (Frig rehberleri) ile Gültekin (2011) tarafından geliştirilen turizm pazarlaması ölçeği esasları çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ile 25 Mart- 3 Nisan 2022 tarihleri arasında üç yerel tur rehberi, iki hem tur rehberi hemde seyahat acentesi işletmecisi, yedi seyahat acentesi işletmecisi ve 10 yerel işletmeci ile yüz yüze mülakat yapılmıştır. Yapılan araştırma neticesinde son yıllarda Afyonkarahisar Valiliği'nin ve İhsaniye Kaymakamlığı'nın Frig Vadisi'nin tanıtılmasına katkılarının ve yerel işletmecilere desteklerinin giderek arttığı fakat halen yörenin tanıtımlarının yetersiz, ulaşım ve iletişim imkanlarının kısıtlı, fiziki imkanların (alt yapı ve üst yapı kapsamında) ihtiyacı karşılamadığı, yetişmiş kalifiyeli personel bulunamadığı, tarihi yapıların tam olarak korunmadığı, bölgede bulunan üç Frig Evi'nin aktif olarak kullanılmadığı, müşteri memnuniyetinin tam sağlanamadığı, Frig Vadisi ile alakalı yeterli eğitimin verilmemesi, yeterli miktarda tanıtıcı işaretlerin ve tur rehberinin olmadığı tespit edilmiştir. Ancak Frig Vadisi'nin potansiyelinin giderek artmasının muhtemel olduğu ve hali hazırda Afyonkarahisar ilinin tanıtımına ve turistlerin ziyaretlerine neden olduğu için turizm pazarlaması açısından katkıları mevcuttur ve gün geçtikçe artmaktadır.

Anahtar kelimeler: Turizm Pazarlaması, Frig Vadisi, Afyonkarahisar

Kamu Liderliği Ölçeği Kısa Formunun Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Analizlerinin Yapılması

Yusuf Taha OKAN

*Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü,
ytoken@harran.edu.tr*

Nihat GÜLTEKİN

*Harran Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
nigultekin@hotmail.com*

Özet

Bu araştırmanın amacı, Vogel, Reuber ve Vogel (2020) tarafından kamuda çalışanların yöneticileri ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Kamu Liderliği Ölçeği Kısa Formu" Türkçe'ye uyarlanmaktadır. Araştırmanın evreni ve örneklemini kamuda çalışan bireylerden meydana gelmektedir. Araştırma kapsamında ilk önce Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ikinci olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve üçüncü olarak da ölçüt geçerliliği olmak üzere üç farklı örneklem grubundan veriler toplanmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için, 117 (%33,5) kadın ve 232 (%66,5) erkek çalışan olmak üzere toplamda 349 katılımcının verileri analizlere dahil edilmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) için, 84'ü (%35,9) kadın 150'si (%64,1) erkek olmak üzere toplam 234 katılımcının verileri analize tabi tutulmuştur. Daha sonra ise ölçeğin ölçüt geçerliliği için, 35 (%43,8) kadın ve 45 (%56,2) erkek olmak üzere 80 katılımcının verileri analizlerde kullanılmıştır. Araştırma kapsamında ilk önce Açıklayıcı Faktör Analizi için veriler toplanmış ve analizlere dahil edilmiştir. Bu bağlamda, "Kamu Liderliği Ölçeği Kısa Formu" için, ilk etapta maddelerin birbirleriyle ve varsa alt boyutlarla olan ilişkilerini belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Bu aşamada Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett değerlerine bakılmış, bu değerlerin uygunluğundan sonra ölçek uyarlanmasının diğer analizlerine geçilmiş ve nihayetinde dik döndürme (varimax rotation) yapılarak çıkan maddeler sunulmuştur. Yapılan ilk analiz işleminde ölçeğin orijinalindeki gibi dört boyutlu yapısı ortaya çıkmıştır. Sonuçlar neticesinde oluşan dört faktörün toplam varyansı açıklama miktarı %81,933 olarak bulunmuştur. Ölçeğin dört faktörlü yapısı 11 madde olarak elde edilmiştir. Madde yükleri; ,891 ile ,683 arasında değişmektedir. Elde edilen maddeler için Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmış ve elde edilen veriler kabul edilebilir uyum iyiliğine sahip olarak bulunduğu gibi ölçeğin dört faktörlü yapısı da doğrulanmıştır. Ölçüt geçerliliği için yapılan analizde kamu liderlik ölçeği kısa formu ile alturistik liderlik ölçeği arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlı olarak bulunmuştur ($r=,678$; $p<,001$).

Anahtar Kelimeler: Kısa Kamu liderliği, alturistik liderlik, ölçek uyarlama.

ADAPTATION OF PUBLIC LEADERSHIP SCALE SHORT FORM INTO TURKISH AND MAKING PSYCHOMETRIC ANALYSIS

Summary

The aim of this research is to adapt the "Public Leadership Scale Short Form" developed by Vogel, Reuber and Vogel (2020) to determine the opinions of public employees about their managers. The universe and sample of the research consist of individuals working in the public sector. Within the scope of the research, data were collected from three different sample groups, firstly Exploratory Factor Analysis (EFA), secondly Confirmatory Factor Analysis (CFA), and thirdly criterion validity. For the Exploratory Factor Analysis (EFA), the data of a total of 349 participants, 117 (33.5%) female and 232 (66.5%) male employees, were included in the analysis. For Confirmatory Factor Analysis (CFA), the data of a total of 234 participants, 84 (35.9%) female and 150 (64.1%) male, were analyzed. Then, for the criterion validity of the scale, the data of 80 participants, 35 (43.8%) female and 45 (56.2%) male, were used in the analysis. Within the scope of the research, firstly, data were collected for Exploratory Factor Analysis and included in the analysis. In this context, for the "Public Leadership Scale Short Form", Exploratory Factor Analysis was carried out to determine the relationships of the items with each other and with the sub-dimensions, if any. At this stage, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett values were checked, after the appropriateness of this value, other analyzes of

the scale adaptation were started, and finally, the items obtained by vertical rotation (varimax rotation) were presented. In the first analysis process, the four-dimensional structure of the scale was revealed as in the original. As a result of the results, the total variance explanation amount of the four factors was found to be 81,933%. The four-factor structure of the scale was obtained as 11 items. substance loads; It varies between .891 and .683. Confirmatory Factor Analysis was performed for the items obtained, and the obtained data were found to have acceptable goodness of fit, and the four-factor structure of the scale was also confirmed. In the analysis for criterion validity, the relationship between the short form of the public leadership scale and the altruistic leadership scale was found to be positive and significant ($r=.678$; $p<.001$).

Keywords: Short Public leadership, altruistic leadership, scale adaptation.

Davranışsal İktisat Çerçevesinde Tüketici Davranışları İncelenmesi: Karaman İlinde Bulunan Katılım Bankası Çalışanları Örneği

Gamze TAN

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Ana Bilim Dalı
gamzetan.42@gmail.com*

Doç. Dr. Bülent DARICI

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Ana Bilim Dalı
bulentdarici@kmu.edu.tr*

Özet

Geçmişten günümüze insanoğlu yaşamını en iyi şekilde sürdürebilmek için tüketimi kullanmaktadır. Kıt kaynaklarla insan ihtiyaçlarını karşılamayı açıklayan iktisat bilimi insanların tüketime olan etkilerini yıllar boyu incelemiştir. Tüketim yaparken insanlar haz alma duygusuyla tüketimlerinde aşırıya kaçabilmektedir. İnsanlar tercihlerinde modaya uyma, diğerlerinden farklı olma, iyi vakit geçirme gibi unsurlardan etkilenmektedir. Bazen insanlar duygularının etkisiyle bazen de belirli etkiler sonucunda ihtiyacı olan ürünlerden fazlasını satın alarak mutlu olup, iyi hissetmek isterler. Tüketicilerin davranışları 3 sonuç ortaya koymaktadır. Bunlar fayda, satın alma ve tüketim sonucunda ortaya çıkan tatmin olma duygusudur. Tüketici davranışları üzerine birçok çalışmalar yapılmış konulardan biridir. Tüketici davranışları belirli bir süreci içermektedir. Tüketicinin istekleri, bu isteklerin tatmin edilmesi, insanların arzularını karşılamak gibi faktörlerden oluşmaktadır. İnsanlar davranışlarıyla ve durumlara verdikleri tepkilerle birbirlerinden farklılaşmaktadırlar.

Son dönemde iktisatçılar insanların ekonomik davranışlarını incelerken psikoloji bilimini de kullanmaya başlamışlardır. İnsan davranışlarını incelerken iktisat biliminin yanında diğer bilimlerden de yararlanmak gerekir. Çünkü insan davranışları her zaman matematiksel çalışmalarla açıklanmaya çalışılması yeterli olmayabilir. Bunun nedeni insanın duygu, arzu ve belirli hazları çerçevesinde hareket edebilen bir varlık olmasıdır. İnsanlar tercihlerini yaparken belirli faktörlere bağlı olarak farklılık gösterebilir. Bu faktörler gelir, beklenti, yaş, cinsiyet, yaşadığı ülke, medeni durumu hatta aile faktörü bile insanların tercihlerinde etkilidir. İktisat biliminde insan hayatının her anında kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden bir rasyonel varlık olarak görülse de insanlar bazı durumlarda irrasyonel davranışlar sergileyebilirler. İktisat bilimi gibi psikoloji bilimi de bireyin davranışlarını inceleyen bir bilim olması nedeniyle birbirlerini etkilenmişlerdir ve bu etkileşim sonucunda ise davranışsal iktisat ortaya çıkmıştır. Davranışsal iktisatçılar insanın matematiksel modellerle açıklanamayacak kadar karmaşık bir yapısı olduğunu, insan davranışlarını analiz ederken ona özgü mutluluk, endişe, riskli durumlardan kaçınma, kesin kazanç ve bedavacılık gibi dürtülerini de ön plana çıkaran durumları da incelemektedir. Davranışsal iktisadın ortaya çıkmasına katkıda bulunanlar hiç şüphesiz Daniel Kahneman ve Amos Tversky'dir. İki düşünür bireylerin karar alırken çoğunlukla rasyonel olmadıklarını öne sürmüşlerdir. Belirsizlik ve riskli durumlarda insanların karar verme davranışlarını analiz etmişlerdir. Kahneman ve Tversky'e göre, insanların davranışları ekonomik teorilerin öne sürdüğü rasyonel insan yaklaşımından çoğu zaman sapmaktadır. İnsanlar günlük hayatlarında bile devamlı ekonomik karar almak zorundadır. Bu kararlar bazen küçük ölçekli tüketim bazen de büyük ölçekli bir tüketim olmaktadır. İnsanlar karar verirken her zaman rasyonel olmayabilir yani her durumda kendisine daha fazla fayda sağlayacak tercihi yapmak yerine o an baskın olan duyguları da karar sürecini büyük oranda etkileyebilmektedir. Bu çalışmada katılım bankası çalışanlarının iktisadi davranışları davranışsal iktisat çerçevesinde incelenmiştir. Çalışma Karaman ilindeki katılım bankası çalışanlarının tüketim davranışlarını kapsamaktadır. Konuyla ilgili çalışmalar yapılmış olsa da literatür için yeterli değildir ve Karaman ili ve katılım bankası çalışanlarını kapsayan bu konuyla ilgili yapılmış bir çalışmaya rastlanamamış olunması çalışmamızın literatüre önemli bir katkısı olacağını göstermektedir.

Analizimizdeki veriler yüz yüze görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Yapılan anket sonucunda tüketim konusunda bireyler yaş ve gelirlerine bağlı olarak yatırım ve lüks mallara olan ihtiyaçları farklılaşmaktadır ve ürünün rengi, markası tüketiciler için önemli bir faktördür.

Anahtar kelimeler: Davranışsal İktisat, Karaman İlinde Bulunan Katılım Bankası Çalışanları, Tüketici Davranışları

Corona Virüsünün Restoranlar ve Kafeler Üzerindeki Ekonomik Etkilerinin İncelenmesi: Karaman Örneği

Seray ERBAY

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Ana Bilim Dalı
erbay.seray94@gmail.com*

Doç. Dr. Bülent DARICI

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Ana Bilim Dalı
bulentdarici@kmu.edu.tr*

Özet

Çalışmada Corona Virüsünün ekonomide meydana getirdiği olumsuzluklardan hareketle Karaman'daki kafe ve restoranlar özelindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmaktadır.

İlk olarak Covid-19 virüsü Çin'in Wuhan kentinde 2019'da ortaya çıkmış olup Türkiye'de ise ilk vaka Mart 2020'de görülmüştür. Tüm dünyada vaka sayıları öyle bir artmıştır ki Dünya Sağlık Örgütü Covid-19 virüsünü pandemi ilan etmiştir. Bu bağlamda bir dizi tedbirler alınmıştır. Getirilen ilk önlemler maske, mesafe ve temizlik kuralları olmuştur. Türkiye'de de 14 adet temizlik kuralı getirilerek insanları bilinçlendirmek amaçlı birçok yere broşürler asılmıştır.

Salgının artmasını önlemek adına insanların toplu şekilde yaptıkları ne varsa kısıtlamalar getirilmiştir. Bu kısıtlamalara örnek verecek olursak: okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş, alışveriş merkezleri, restoranlar, kafeler gibi kapalı mekanlar kapatılmıştır. Hafta sonları evden çıkma yasakları getirilmiş, hasta sayılarında görülen çok fazla artışlar sonucu bu yasaklar daha da artırılmış 15 gün gibi sürelerle evden çıkmama kısıtlaması konulmuştur. Evde kalmayı teşvik etme amaçlı "Evde Kal, Hayat Eve Sığar" gibi sloganlar ve uygulamalar sıkça gündeme gelmiştir. Toplu taşıma araçlarında da yolcu sayılarında azaltmalar sağlanmıştır. Örneğin; iki koltuktan birisi boş kalacak şekilde yasaklar koyulmuştur. Özellikle işletmelerin kapatılması kişilerin gelirlerini ve ekonomiyi ciddi anlamda olumsuz etkilemiştir. Devlet kira ödeyen işletmelere kiranın bir kısmını ödeme anlamında yardımcı olsa da bu kişilerin geçim sıkıntılarını gidermekte çok da yardımcı olmamıştır. Birçok sektör bu durumdan kötü etkilenmiştir. Literatür taraması yapıldığında pandemiden etkilenen kafe ve restoranlar hakkında bazı illerde çalışmalar yapılırsa da Karaman ili hakkında böyle bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bundan dolayı Karaman'daki kafe ve restoranların pandemiden nasıl etkilendikleri, nasıl gelir sağladıkları, maliyetlerini nasıl karşıladıkları, geçimlerini nasıl idare ettikleri araştırılmaya çalışılacaktır. Bahsi geçen konudan hareketle doğru ve sağlıklı sonuçlar alabilmek için anket yönteminden yararlanılacak ve araştırma verileri ortaya konulacaktır.

Yapılan anket sonucunda kafeler ve restoranların pandemi koşullarında maliyetlerini karşılamakta zorlanmaları, geçim sıkıntıları yaşamaları neticesinde ekonomik olarak olumsuz etkilendikleri tespit edilmiştir. Ve bu işletmelerin ekonomi hakkında gelecek kaygılarının çok yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Karaman İli Kafe ve Restoranlar, Ekonomik Etkiler

Farklı Olimpik Branşlarındaki Sporcuların Beslenme Bilgilerinin İncelenmesi

Hakan YARAR

*Yozgat Bozok Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: hakanyarar96@hotmail.com

Mehmet Can AKGÜL

*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: mehmetcanakgull@gmail.com

Muhammed Enes AKGÜL

*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: akgull.enes@gmail.com

Tuğçe CİĞ

*Yozgat Bozok Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: tugcecg11@gmail.com

Özet

Giriş: Beslenme sağlıklı yaşam, büyüme, gelişme, uygun vücut ağırlığı, hastalıklara karşı savunma ve sportif performans için en önemli unsurlardan birisidir. Kişinin yaşına, cinsiyetine, günlük yapmış olduğu fiziksel aktivite durumuna ayrıca antrenman ve müsabakalar öncesi, sonrası ve esnasında uygun şekilde beslenmesi gerekir. Sporcularda performans bedensel efor harcanarak gerçekleştiği için gerekli enerjinin temini performans için anahtar rol oynar.

Amaç: Yapılan bu çalışmanın amacı, farklı olimpik spor branşlarında yer alan sporcuların beslenme bilgilerinin incelenmesidir.

Materyal ve Yöntem: Farklı olimpik spor branşlarında aktif spor yapan yaş ortalaması 22,53 yıl, vücut ağırlığı 68,87 kg, boy uzunluğu 174,44 cm ve spor yaşı ortalaması 8 yıl olan 313 sporcu katılmıştır. Çalışmada veriler, Çırak ve Çakıroğlu, (2019) tarafından geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış “Sporcu Beslenme Bilgisi Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin aritmetik ortalama ve standart sapmaları, tanımlayıcı özellikleri ve yüzde dağılım frekansları belirlenmiş tüm istatistiksel analizler için SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamında elde edilen önemli bulgular; sporcuların %54,8’i protein, egzersiz sırasında kasların kullandığı enerjinin ana kaynağıdır. %50,2’si kas artışı istendiğinde gerekli olan temel diyet değişikliği diyetdeki protein miktarını arttırmaktır. %48,4’ü vejetaryen sporcular protein takviyeleri kullanmadan protein gereksinimlerini karşılayabilirler. %45,8’i Meyve ve Sebzeler en iyi kalsiyum kaynaklarıdır. %49,2’si Süt, Yoğurt ve Peynir en iyi magnezyum kaynaklarıdır. Sporcuların %57,2’si Fiziksel olarak formda olan ve beslenme açısından yeterli diyete sahip olan bir kişi, daha fazla vitamin ve mineral tüketerek performansını artırabilir. Sporcuların %66,2’si C vitamini sporcular tarafından rutin bir şekilde takviye olarak alınmalıdır. Sporcuların %50’si tüm takviyelerin saflığı ve güvenliği satış öncesi test edilir.

Sonuç: Yukarıdaki bulgular incelendiğinde olimpik branşlarla ilgilenen sporcuların sporcu beslenmesi konusundaki bilgilerinin istenilen düzeyde olmadığı, kısmen yanlış beslenme bilgilerine sahip oldukları, kanısına varılmıştır. Beslenme bilgilerinin artırılması ve doğru beslenme alışkanlıkları kazandırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Spor, Olimpik Sporcu, Sporcu beslenmesi

Din Psikolojisi Açısından Ergenlik Döneminde Dindarlık ve Sosyal Değerler İlişkisi

Betül DOĞAN SARIKAYA

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

İslami İlimler Fakültesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü/

Felsefe ve Din Bilimleri/ Din Psikolojisi, dgnbtl.0606@gmail.com

Özet

Dindarlık genel olarak dinin kişiler üzerindeki pratik ve psikolojik (insan ruhu, maneviyatı veya üst ahlaki değerler) etkilerini ifade etmektedir. Bu kavram daha çok kendini kutsala ait hisseden ve kutsal emirlere uyan kişileri tanımlamak için kullanılmaktadır. Dindarlık, inancın duygu, tutum, davranış olarak ortaya çıktığı bilişsel ve sosyal süreçleri içermektedir. Bu çerçevede dindarlığın değerlerle yakından ilişkili olduğu ifade edilmelidir. Sosyal değerler ve dindarlık ile ilgili literatür incelendiğinde değerler ve dindarlığa dair tez ve makale boyutunda spesifik araştırmaların varlığı göze çarpar. Bununla birlikte bildiri alan yazından farklı olarak din psikolojisi açısından dindarlık ve sosyal değer ilişkisini ergenlik dönemi kapsamında değerlendirmektedir. Ergenlerde dini duygu ve dindarlığın gelişimi ile ilgili literatür incelendiğinde genel kanının 12-14 yaş arasında çocukluktan ergenliğe doğru dini düzlemde önemli bir değişimin yaşandığıdır. Ergenlik dönemi insanın yaşam boyu devam eden serüveninin ciddi bir aşamasıdır. Bu dönemde ortaya çıkan dini kimliğin ise süreç içerisinde meydana geldiği gözden kaçırılmamalıdır. Bu açıdan çalışmanın amacı, ergenlik dönemi bilişsel gelişimde önemli bir yeri olan dini inancın edinimi, dindarlığın teşekkülü ile sosyal değerler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Psikoloji bilimi açısından değer kavramına bakıldığında ise kavramın içeriğine dair tartışmalar yerini insan davranışlarının oluşumundaki rolüne dair düşüncelere bırakmaktadır. Bu açıdan değer insan davranışlarının oluşumundaki bir kriter olduğu söylenebilir. Bu noktadan hareketle çalışma, sosyal değerlerin dindarlık ile ilişkilerini saptayarak din psikolojisi alanında gerçekleştirilecek olan alan araştırmalarına teorik bir zemin sunmaya çalışır. Bu çerçevede öncelikle ergenlik dönemi gelişim psikolojisi açısından değerlendirilmektedir. Bunun yanında sosyal değerler olan aile değerleri, bilimsel değerler, çalışma-iş değerleri, geleneksel değerler, siyasi değerler ve son olarak dini değerler dindarlık ile ilişkilendirilerek ele alınmaktadır. Çalışma, nitel araştırma ve tarihsel dokümantasyon tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda ergenlik dönemi dindarlığın gelişiminin farklı evrelere sahip olduğu görülmüştür. Bu dönemde dindarlığın sosyal değerlerin oluşumunda ve ediniminde rol oynadığı tespit edilmiştir. Ergenlik döneminde gerçekleşen gelişimsel süreçler sosyal değerlerin kavranması ve uygulanması noktasında hazırbulunuşluğu etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: Din Psikolojisi, Sosyal değer, Ergenlik, Dindarlık

Rusya Ukrayna Savaşının Türkiye Dış Ticaretine Etkisi

Mertcan Özcan SEZGİN

*Hitit Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Uluslararası Ticaret ve Lojistik,
mertcansezgin61@gmail.com*

Özet

Dünya'daki savaşlar hem savaşan ülkeler üzerinde hem de savaşmayan ülkeler üzerinde sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve diplomatik sorunları beraberinde getirmektedir. Bu bakımdan 24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Rusya-Ukrayna savaşı Türkiye'yi de önemli derecede etkilemiştir. Bu araştırmanın amacı Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın Türkiye'nin dış ticareti üzerine etkisini ele almaktır. Bu amaca ulaşmak için TÜİK, Ticaret Bakanlığı, WTO, OECD, İTC, EUROSTAT, akademik makaleler ve bazı önemli kaynaklardan bilgiler toplanmıştır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde Rusya-Ukrayna savaşı Türkiye'nin turizm, tarım, İnşaat, enerji, hizmet, sanayi ile birlikte birçok sektörü olumsuz etkilediği görülmüştür. Geçtiğimiz aylarda küresel enflasyonist dalganın gelişmekte olan ülkeler üzerinde yarattığı baskı neticesinde Türk lirası ciddi değer kaybı yaşadı. Rus ve Ukraynalı turistler, Türkiye'nin turizm gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturması nedeniyle iki ülke arasında devam eden gerginlik, Türkiye'nin turizm gelirleri üzerinden önemli kayıplara yol açabilir. Türkiye 2022 için toplamda 35 milyon turist ve 35 milyar dolar gelir bekliyordu. İşgalin, savaş ekonomisinin ve yaptırımların Türkiye'ye gelecek turist sayısını da etkilemesi öngörülmüştür. Bu durum şimdiden petrol ve doğalgaz fiyatlarına da yansımış durumda. Enerji kaynaklarının önemli bir kısmını ithal eden Türkiye'nin ithal enerjiye ayırdığı kaynağın artması da ithalat ihracat dengesinde negatif bir sonuç yaratacaktır. Türkiye'nin Ukrayna'ya yaptığı ihracatın sektörel dağılımında savunma sanayinin büyük bir payı bulunmaktadır. Türkiye'deki İHA ve SİHA motorlarının Ukrayna'dan ithal edilmesi göz önünde tutulduğunda Ukrayna'dan gelecek motorların aksaması Türkiye'nin savunma sanayisi için sorun teşkil edebilir. Bu çalışmanın sonucunda Rusya-Ukrayna gerginliğinin devam etmesi durumunda Türkiye'nin enerji konusunda sıkıntı yaşamakta olduğu ve yaşaya devan edeceği ifade edilebilir. Ayrıca birçok tarım ürünlerini (mandarin, limon, portakal vs...) ihraç etmekte ve ithal ettiği buğday, ayçiçek yağı ve arpa alımında da sorunlar olduğu ve olamaya devam edeceği öngörülmektedir. İhracat ve ithalat konusunda Türkiye'nin yeni pazarlara açılması ve özellikle ithalat bakımından yerli üretime ağırlık verilmesi gerekmektedir. Yerli üretim için çiftçilere mazot, tohum, gübre, ilaç ve makine destekleri ile beraber, üretilen ürünlerin satılması ve elden çıkarılması konusunda Toprak Mahsulleri Ofisi üretilen ürünleri çiftçiden alması konusunda, satış açısından ise devletin yol göstermesiyle birlikte ürünleri hem ülkeye hem de dış ülkelere gönderilmesi yerli üretimi oldukça arttıracığı öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: İthalat, İhracat, Savaş, Rusya, Ukrayna

Tek Adımda Bakır Mikroparçacıklı Kumaş Eldesi ve Hastane Enfeksiyonlarına Karşı Antibakteriyel Aktivitesinin Araştırılması

Nihal Ebrar ŞAHİN

*Trabzon Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi
nihalsahin615@gmail.com*

Bahtişen RAMOĞLU

*Trabzon Faruk Başaran Bilim ve Sanat Merkezi
bahtisenram@hotmail.com*

Özet

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, hasta yataklarında ve çalışanların koruyucu giysilerinde kullanılan tekstil yapılarından bulaşan enfeksiyonlar hastane ortamında önemli bir sorundur. Hastaların deri, dışkı, kan gibi vücut maddelerinden bulaşan mikroorganizmalar diğer hastalara, çalışanlara ve tekstilin yapısına zarar verebilmektedir. Ayrıca hastanede yatış süresini uzatması, iş kaybına sebep olması, ilaç kullanımını arttırması, izolasyon gerektirmesi, ekstra laboratuvar gereksinimi ya da diğer tanı yöntemlerinin kullanımı gibi nedenlerle ekonomik yükü de arttırır. Bununla birlikte hastane enfeksiyonlarında önemli rol oynayan metisiline dirençli *Staphylococcus aureus* (MRSA) genellikle, yakın zamanda hastaneye yatış, diyaliz, cerrahi işlemler ve uzun süreli sağlık kuruluşunda kalma gibi sebeplerle enfeksiyonların ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilen önemli bir bakteridir.

Bakır nano ve mikroparçacıkları uzun süredir antibakteriyel kumaş üretiminde kullanılmaktadır. Ancak mevcut yöntemlerin zararlı kimyasallar içeren, maliyetli ve zaman alıcı yöntemler olduğu görülmüştür. Çalışmada toksik olmayan maddelerle tek adımda düşük maliyetli bir yöntem kullanılarak bakır mikroparçacıklı kumaş elde edilmesi ve hastane enfeksiyonlarına karşı kullanılabilirliğinin araştırılması amaçlanmıştır. Bunu gerçekleştirmek için bakır sülfat, toksik olmayan askorbik asit (AA) ile indirgenmiş, böylece tek adımda bakır mikroparçacıkları sentezlenmiştir. Sentezde mikroparçacıkların oksidasyonunun engellenmesi ve kumaşa tutunmaları, yine toksik olmayan sitrik asit (SA) ile sağlanmıştır. Kumaş örneklerinin yüzey yapısı dijital mikroskop ve SEM ile görüntülenmiştir. Yapılan yıkama testlerinin ardından kumaş örneklerinin MRSA bakterisine karşı antibakteriyel aktivitesi disk difüzyon yöntemi ile araştırılmıştır.

Çalışma sonunda ortalama çapları 5,7 µm olan bakır parçacıkları elde edilmiştir. 0,5 g SA kullanılan A örneğinde %27,7, 1 g SA kullanılan B örneğinde %19,6 oranında kütle artışı sağlandığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda A örneğinde B'ye ve gerçek antibakteriyel kumaşa göre daha fazla antibakteriyel aktivite gözlemlenmiştir. Bununla birlikte yıkama sonrası örneklerinde antibakteriyel aktivitenin azaldığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre hastane enfeksiyonlarında önemli bir sorun olan MRSA'ya karşı yüksek antibakteriyel etkiye sahip, tek adımda ve toksik olmayan indirgen maddelerle bakır mikroparçacıklı kumaş elde edilmiştir. Gerekli mekanik ve alerjik testler yapılarak kumaşın geliştirilmesi ve hastanelerde koruyucu giysi, çarşaf, yastık gibi tekstil ürünlerinde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: mikroparçacıklar, bakır, antibakteriyel, enfeksiyon

Sosyal Medya Pazarlamasının Marka İmajı ve Marka Sadakatine Etkisinin Teorik Olarak Değerlendirilmesi

Haıt Murad ILSOYER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme, hilsoyer@gmail.com

Özet

Sosyal medya etkili içerik paylaşım uygulaması olduğu için pazarlama sektöründe yararlanabilecek en uygun uygulamadır. Sosyal medya pazarlaması sayesinde işletmeler daha çok geniş müşteri kitlesine ulaşarak uygun zamanda hedeflenen müşteri kitlesine ulaşabilmektedir. Bu doğrultuda işletmeler sosyal medya aracılığıyla daha çok müşteriye daha az zamanda ulaşmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin marka imajı ve marka sadakati üzerindeki etkilerinin teorik olarak incelenmesi ve bu değişkenler arasındaki ilişkilerin ortaya konulmasıdır. Bu çalışmada elde edilen bulgular sayesinde sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin marka imajı ve marka sadakati üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Medya Pazarlaması, Marka İmajı, Marka Sadakati

Giriş

Sosyal medyanın ortaya çıkması ile beraber sosyal medya aracılığıyla binlerce insanın birbirleriyle iletişim kurma imkânı doğmuştur. Sosyal medya, kullanıcıları arasında etkileşimi, içerik paylaşımı ve işbirliğini kolay hale getiren çevirim içi bir araç olarak ifade edilir (Kim ve Ko, 2012:1481). Bu doğrultuda sosyal medya kullanıcıları birbirleriyle fikir alışverişinde bulunma ve deneyimlerini paylaşma imkânına zaman ve mekân kısıtı olmadan sahip olmuştur. Bilgilerin, fikirlerin, düşüncelerin ve deneyimlerin hedef kitleye hızlı bir şekilde iletilmesi için sosyal medya kullanımı hayatımızın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Günümüzde teknoloji geliştikçe yeni elektronik cihazlar ortaya çıkmaktadır. Bu gelişimle beraber sosyal medya kullanımı da artmaktadır. Her türlü ilgi çekici sosyal medya platformları büyük bir kitle tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Sosyal medya kişilerin ve kurumların işini kolaylaştırmakta olup bireysel ve kurumsal aktivitelerini hedef kitesine ulaştırmadaki rolü çok büyüktür. Sosyal medya markaların hedef kitlelerine ulaşmasını kolaylaştıran çok önemli bir pazarlama aracı olarak bilinmekte ve markaların kalabalık kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Sosyal medya etkin kullanıldığı halde marka imajını artırarak ve marka sadakatini oluşturabilmektedir. Bu sebeplerden dolayı bu çalışmada sosyal medya pazarlamasının marka imajı ve marka sadakati üzerine etkisinin teorik olarak analizi konu alınması hedeflenmiştir.

Amacı

Bu çalışmanın amacı küreselleşmenin geliştiği günümüzde sosyal medya pazarlama faaliyetlerin marka imajı ve marka sadakati üzerine etkisini teorik bir bakış açısıyla incelemektir. Bu doğrultuda bu çalışma teorik bir bakış açısıyla sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin marka sadakati ve marka imajını nasıl etkileyebileceğini ve aralarındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasını hedeflemektedir.

Önemi

Sosyal medya çağımızın vazgeçilmezi olarak hemen hemen herkesin hayatının içerisinde yer almış ve günlük hayatımızın önemli bir parçası olarak yerleşmiştir. Bu gelişmeler tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarını da değiştirmiştir. Sosyal medya pazarlaması sayesinde markalar da tüketicilerin isteklerini takip ederek onların isteklerine doğru zamanda cevap verebilmektedir. Sosyal medya kullanımı diğer sektörlerde olduğu gibi pazarlama sektöründe de önemli olduğu için markalar tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca işletmelerin ürün, kalite, içerik ve güvenilirlik gibi konularında tüketicinin ilgisini çekmek için sosyal medya hesaplarında etkili bir pazarlama stratejisi geliştirmesi gerekmektedir. İşletmeler sosyal medya hesaplarında satışlarını artırmak için marka kampanyaları yapma imkânına sahiptir. Bu sebeplerden dolayı sosyal medya pazarlaması işletmelerin başarısı için son derece önemlidir.

Günümüzde işletmeler sosyal medya pazarlamasını yaygın olarak kullanmaktadır. Tüm sektörlerde dijitalleşmenin geliştiği günümüzde geleneksel pazarlamanın yerini sosyal medya

pazarlaması almaktadır. Tüketicilerin internette daha fazla zaman geçirmesi sosyal medya pazarlamasının gücünün artmasına neden olmaktadır. Bir yandan da işletmeler sürekli satışlarını artırma yöntemi arayışında olduğu için bu faaliyetler sonucunda sosyal medya pazarlaması aracılığıyla daha fazla ürün satarak gelirini artırmaktadır.

Teorik Çerçeve

Çalışmanın bu kısmında sosyal medya pazarlaması, marka imajı ve marka sadakati kavramları ele alınmış ve aralarındaki ilişkiler teorik olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal Medya Pazarlaması

Sosyal medya pazarlaması işletmelerin ürün ve hizmetlerini sosyal medya ve web siteleri aracılığıyla geleneksel reklam sayesinde ulaşılması mümkün olmayacak kadar geniş kitlelere ulaşmasını sağlayan pazarlama sistemidir (Biçer ve Erciş, 2020:1557). Bu amaçla birçok işletme sosyal medya iletişim kanallarında kendi marka profilini oluşturarak ve çevrimiçi ürün bilgileri, indirimler, reklamlar ve promosyonlar gibi tüketicilerin ilgisini çekecek faaliyetleri geliştirmektedir.

Marka İmajı

Marka imajı, tüketici hafızasında tutulan marka çağrışımlarının yansıttığı bir marka hakkındaki algılar olarak tanımlanmaktadır (Keller, 1993:3). Marka imajı, markalar arasında satın alma kararıyla karşı karşıya kalan bir müşteri için hangi markanın akla geldiğini uyarmaktadır.

Marka Sadakati

Marka sadakati, tüketici aynı markayı satın almaya devam ettiğinde bilinçli bir kararı yansıtan bir yeniden satın alma davranışdır. Bu bağlamda sadık müşteri belirli bir ürün veya hizmet kategorisinde sürekli olarak aynı markayı fiyat faktörüne bakmaksızın satın alan veya satın almayı tercih eden tüketiciler olarak ifade edilmiştir (Bilgin, 2018:133).

Sosyal medya pazarlamasının marka imajı ve marka sadakatine etkisinin teorik olarak değerlendirilmesi

İşletmelerin marka imajı ve marka sadakatini geliştirmesi için sosyal medya pazarlaması son derece önem arz etmektedir. Markanın tüketici gözünde kaliteli görünüşü ve tüketiciler ile etkili iletişim kurması marka imajını oluşturmaktadır. Marka imajının artırılması işletmenin başarısı için önemli rol oynamaktadır. Marka imajının artırılması da sosyal medya pazarlaması ile mümkündür. Sosyal medya pazarlamasının marka imajı üzerinde olumlu etkilerin olduğu tespit edilmiştir (Haliloğlu, 2020:92). Tüketici satın aldığı bir üründen memnun kalırsa o ürünü tekrar tercih etmeyi düşünerek devamlı satın almayı düşünebilir. Bu davranışın alışkanlık haline gelmesi marka sadakatini oluşturmaktadır. Marka sadakatinin oluşturulması işletme başarısı için önemli bir role sahiptir. Marka sadakatinin oluşturulması da sosyal medya pazarlaması ile mümkündür. Sosyal medya pazarlamasının marka sadakati üzerinde olumlu etkisinin olduğu tespit edilmiştir (Budak ve Tatlı, 2020:8). Sosyal medya pazarlama faaliyetleri tüketicilerin zihninde olumlu bir marka imajı ve marka sadakati oluşturabilmektedir. Yusuf Bilgin (2018:142) yaptığı analizler sonucunda sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin tüketicilerin marka farkındalığı, marka imajı ve marka sadakati üzerinde önemli pozitif etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu araştırma, sosyal medyadaki pazarlama faaliyetlerinin tüketicilerin marka imajı algıları ve marka sadakati üzerinde etkili olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Sosyal medya pazarlamasının marka imajı ve marka sadakatini artırmaya yönelik faaliyetleri aşağıda açıklanmaktadır. Sosyal medya pazarlaması ürün ve marka iletişim eylemleri için maliyet, zaman ve geniş tüketici kitlelerine ulaşma kolaylığı gibi önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu amaçla birçok işletme sosyal medya iletişim kanallarında kendi marka profilini oluşturmakta ve online ürün bilgileri, reklamlar ve indirimler gibi içerik paylaşımlarıyla tüketicilerin ilgisini çekecek faaliyetler geliştirmektedir. Tüketicilerin aşına oldukları markaları sosyal medyada takip etmeleri sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin marka bilinirliği üzerinde olumlu etki yaratarak marka imajı ve marka sadakatine da yansımaya neden olmaktadır. Bu bağlamda tüketiciler sosyal medyada bir markayı takip ettikçe marka ile ilgili içerikler oluşturuyor veya deneyimlerini paylaşıyor ve böylelikle de marka imajı ve marka sadakati tüketicilerin zihinlerine yansımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

İşletmelerin satış başarısı için marka imajı ve marka sadakatini geliştirmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular sayesinde sosyal medya pazarlama faaliyetlerinin marka imajı ve marka sadakati üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışmada marka imajı ve marka sadakatini geliştirmek için sosyal medya

pazarlama faaliyetlerinin sağlayabileceği etkinliklerinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu çalışmada tanımlanan boyutlar yol gösterici olarak kullanılmalıdır. Bu çalışmaya göre marka imajını ve marka sadakatini geliştirmek için bir diğer yol sosyal medya pazarlama platformları sayesinde müşterilerle iyi etkileşime öncelik vermektir. Sosyal medya pazarlama faaliyetlerine daha fazla çaba ve kaynak ayırımının gerekli olabileceği önerilmektedir.

Tac Mahal Türbesi: Mimari ve Süsleme Özellikleri

Buse Sena YURDAKUL

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, 210455009@ogrenci.hitit.edu.tr

Özet

Babürlü yapısı olan Tac Mahal, Hindistan'ın Agra şehrinde Yamuna nehrinin güneyinde yer almaktadır. Yapı, Şah Cihan tarafından genç yaşta vefat eden eşi Mümtaz Mahal için 1632-1643 yıllarında inşa ettirilmiştir. Lahorlu Ahmed ve Mir Abdul Karim adlı iki önemli mimar ve dünyanın birçok yerinden getirilen mimarlar tarafından yapılmıştır. Kuzey-güney yönünde ki yapı 580 × 305 m. ebadında bir alana inşa edilip, tamamen mermerdendir. Külliye'nin etrafı kırmızı kum taşı duvarlarla çevrilmiştir. Bahçe içerisindeki külliye: Ana Kapı, Bahçe, Türbe, Cami ve Mihmanhane yapılarından oluşmaktadır. Sınırları müstakil dört minareyle belirlenen platformun batısında bir cami ve şadırvan, doğusunda da bir Mihmanhane ve havuz yer alır. Ana taç kapıya bir ön avludan geçerek varılır. Bahçe dört bölmeye ayrılmıştır ve platformlu havuzu bulunmaktadır.

Türbe, 109 m. X 109 m. ölçülerinde 6 m. yüksekliğinde dikdörtgen plana sahip mermer platform üzerinde inşa edilmiştir. Dikdörtgen platformun dört köşesinde simetrik olarak yerleştirilmiş üç şerefeli 42 metre yüksekliğinde dört minaresi bulunmaktadır.

Türbe, her cephe ortasında simetrik olarak yerleştirilmiş, cepheden yüksek, hücreleri mukarnas tonozlu derin sivri kemerli piştak tarzında eyvanlı taç kapılara sahiptir. Taç kapıların yan cephelerinde ikişer katlı olarak sivri kemerli nişler bulunmaktadır.

Türbe içerden sekizgen biçimdedir. Merkezi mezar odasını çevreleyen ve bir ana koridor etrafında sıralanan iki katlı olarak düzenlenmiş köşe odaları yer almaktadır. Ana mekân iki kubbe ile örtülüdür. Şah Cihan ve Mümtaz Mahal'in mezarları ana yapının alt katındadır, üst katta iki adet sembolik sanduka bulunmaktadır.

Türbenin mermer üzerine yüksek kabartma ile bazı yerlerinde renkli taşlarla kakmalarla oluşturulan yapı da yer alan tezyinat programı; zeminlerde, minarelerinde, eyvan biçimli taç kapılarında, köşe odalarında, kubbesinde, giriş mekânında, ana mekânda ve sandukalar da görülmektedir.

Zemin süslemesi mermer, kırmızı kum ve tuf taşından yapılmış dikdörtgen, altı kollu yıldız, sekizgen ve dört kollu yıldızların oluşturduğu geometrik kompozisyonlar uygulanmıştır.

Blok mermerli minareler üzerinde yer alan süsleme programı; kaide üzerinde, şerefeye geçişlerde ve şerefelerde ve çatı uygulaması ile nihayetlenen bölümlerinde yer almaktadır. Minareler biçim ve süslemeleri ile birbirinin tekrarı şeklindedir.

Güney Cephe'de bulunan taç kapısı, belirli bir seviyeye kadar levhalar içerisinde nergis çiçek demetleri ve zambaklar bulunmaktadır. Etrafı çiçekli kakmalarla kaplanmış bir şerit ile çerçevelenmiştir. Çerçevenin içerisinde yer alan renkli taş kakma ile oluşturulmuş karanfiller bulunmaktadır. Diğer giriş cepheleri de süsleme düzeni olarak birbirinin tekrarı şeklinde yapılmıştır.

Soğan biçimli kubbenin geçişinde de süsleme, iki düz silmenin üzerindeki birinci şerit de, uzun sap oluşturacak şekilde ortaya çıkmış siyah konturlu kalp biçimli şerit yer almaktadır. Bunlar renkli taş kakmalarla lotus, palmet ve dört yapraklı çiçek motifinin yer aldığı bitkisel kuşak yer almaktadır. Lotus bir kaide üzerinde yer alan âlemi hilal kısmında üzerinde Allah yazan lale motifi sonlandırılmıştır.

Yıldız tonozla örtülü giriş mekânında yüksek mermer oyma ile oluşturulmuş levhalar yer almaktadır. Bunlar taç kapı görülen levhalar gibi çerçeve içine alınmıştır ve renkli taş kakmalarla yapılmıştır bitkisel kompozisyonlu oymalar da kullanılan motifler iris çiçekleri, zambak, nergis ve ağlayan gelin çiçekleridir.

Kubbe ile örtülü sekizgen plana sahip ana mezar salonu, yapının genelinde olduğu gibi yine belirli bir seviyeye kadar dikdörtgen çerçeveli ve ortasında oyma tekniğiyle yapılmış kurdeleli vazodan etrafa çıkmış üç tane iri yapraklı süsen, lale, nergis, zambak motifleri renkli taş işçiliği ile yapılmış levhalar yer almaktadır.

Ana mezar salonunda Şah Cihan ve Mümtaz Mahal'e ait olan sandukanın etrafı sekizgen mermer şebekeli renkli taş işçiliği ile yapılmış muhaccar çerçeve bulunmaktadır. Gelincik,

karanfil, ağlayan gelin çiçeği, zambak, nergis, nevruz, lale, hanımeli, lotus gibi bitkisel kompozisyonlardan oluşmaktadır.

Ana Salonda yer alan Şah Cihan ve Mümtaz Mahal'e ait olan sembolik sandukalar Mermerden sanduka dikdörtgen şeklinde yüksek bir kaide üzerinde yukarıya doğru kademeli bir şekilde yükselmekte üzeri yine mermerden düz bir kapak ile örtülmektedir. Renkli taş kakmalarla yapılmış olan bitkisel süsleme kuşakları görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tac Mahal, Şah Cihan, Mümtaz Mahal

Deneyisel Epilepsi Modelinde Beyin Sapı, Kalp ve Akciğerde TNF-Alfa İfadesi

Ece EROĞLU

*Yozgat Bozok Üniversitesi
Tıp Fakültesi 3. sınıf
Tıp, dreceeroglu@gmail.com*

Züleyha DOĞANYIĞIT

*Yozgat Bozok Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı,
zuleyha.doganycigit@gmail.com*

Özet

Epilepsi, sinir hücrelerinde normal olmayan deşarjlar sonucunda tekrarlayan nöbetler ile karakterize sistemik bir nörolojik hastalıktır. Epilepsi hastalığında, otonom sistem aracılığıyla kalp ve solunum sistemi ile ilgili işlevsel bozukluklar görülerek hastalarda ciddi komplikasyonlar oluşabilmektedir. Epilepsi hastalığına bağlı ölüm sayısının yüksek seyretmesi ve temel mekanizmanın henüz aydınlatılamaması bu hastalık üzerine yapılan çalışmaların önemini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, epilepsi hastalığında görülen nöronal hasar ile ilişkili gerçekleşen “inflamasyon” yanıtının nöbet oluşumunda ilişkili olabileceği belirtilmektedir.

İnflamasyon, vücuttaki dokularının patojenler, hasarlı hücreler gibi zararlı uyarılara karşı oluşturduğu kompleks bir biyolojik yanıttır. İnflamatuar yanıtın oluşmasında interlökin-6 (IL-6), interlökin-1 β (IL-1 β), ve tümör nekroz faktörü alfa (TNF- α) gibi sitokinler ve sitokinlere bağlı sinyal yolları epilepsi hastalığında düzenleyici olarak görevli görülmektedir. İnflamatuar cevabın oluşmasında öncül bir sitokin olan TNF- α , esas olarak mikroglia, astrositler ve akciğer epitelyum hücrelerinden salgılanmaktadır. Bununla birlikte, TNF- α , kalp ve beyin sapı dokularında da salgılanarak inflamatuvar yanıtta düzenleyici rol oynamaktadır. TNF- α , gama aminobütirik asit (GABA) reseptörü aracılığıyla baskılayıcı nörotransmisyonu azaltarak uyarılabilirlikte değişikliklere neden olabilmektedir. Bu bağlamda, uyarılabilirlikte meydana gelen değişiklikler ile TNF- α 'nın kontrolsüz sinirsel uyarımın görüldüğü epilepsi hastalığı gelişimiyle ilişkili olduğu öne sürülebilir.

Sunulan bilgiler doğrultusunda, bu çalışmada, epilepsi hastalığının gelişiminde TNF- α proteininin beyin sapı, kalp ve akciğerdeki immünreaktivitesi incelenmiştir. İnflamasyona bağlı olarak TNF- α ile ilişkili sinyal yolağının belirtilen dokulardaki ifadesi göz önüne alındığında epilepsi modeli oluşturulan hayvanlarda bu ifadenin potansiyel değişiminin değerlendirilmesi, çalışmanın özgün değerini oluşturmaktadır.

Amaç: Çalışmada, epilepsi hastalığında inflamasyon yanıtında önemli bulunan TNF- α proteininin immünohistokimyasal boyama yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır. Pentilentetrazol (PTZ) ile oluşturulan epilepsi tutuşma modelinde beyin sapı, kalp ve akciğerdeki TNF- α 'nın immünreaktivitesindeki olası anlamlı değişimin ele alınarak epilepsi hastalığında otonomik sinir sistemi tutulumunun inflamasyon parametreleri üzerinden tartışılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışmada, *Wistar Albino* cinsi sıçanlar, PTZ epilepsi grubu (n = 10) ve kontrol grubu (n = 10) olmak üzere 2 gruba ayrılmıştır. PTZ epilepsi modelini oluşturmak için sıçanlara intraperitoneal olarak 35 mg / kg PTZ verilerek bir ay sonunda epileptik nöbetler oluşturulmuştur. PTZ epilepsi grubunda epileptik nöbet davranışları Racine skorlama ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Ardından, tüm gruplar anestezi altındayken kalp, beyin sapı ve akciğerin diseksiyonu yapılmıştır. Çıkarılan dokularda, TNF- α primer antikorumun immünreaktivitesi immünohistokimya yöntemiyle saptanmıştır.

Bulgular: Çalışmada, akciğer (P=0.0011) ve kalp (P=0.0328) kesitlerinde TNF- α ifadesi, PTZ-tutuşma grubunda kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde artmıştır.

Beyin sapı örneklerinde (P=0.1433) ise TNF- α ifadesi yönünden deney grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sunulan çalışmada, elde edilen veriler doğrultusunda, TNF- α ifadesinin epileptik kalp ve akciğer dokularında kontrol gruplarına kıyasla anlamlı olarak artış gösterdiği tespit edilmiştir. Buna karşılık PTZ ile indüklenen tutuşma epilepsi modelinde beyin sapı dokusunda kontrol grubuna kıyasla TNF- α ifadesi anlamlı bulunmamıştır. Bu bağlamda, epilepsi hastalığında TNF- α , inflamasyon yanıtına bağlı olarak kalp ve solunum sisteminde nöbet patolojisi ile ilişkili olabilir.

Anahtar kelimeler: Epilepsi Hastalığı, TNF- α , İnflamasyon, Sitokin, Kemokin, PTZ modeli

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Sosyal Medya Kullanımlarının Psikolojik ve Fizyolojik Etkilerinin Fenomenolojik Olarak İncelenmesi

Elif AKDOĞAN

Fırat Üniversitesi,
Orcid: 0000-0002-6824-770X
akdoganelif77@gmail.com

Neslihan YILMAZ

Fırat Üniversitesi,
Orcid: 0000 00031083 6584
yilmzneslihan23@gmail.com

Nesrullah OKAN

Dr. Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi,
nesrokan@gmail.com
ORCID. 0000-0002-9496-6417

Özet

Günümüz toplumunda sosyal medya platformlarını kullanmak artık sıradan bir durum olarak algılanmakta ve neredeyse toplumun çoğu tarafından belirli zaman dilimlerinde ziyaret edilmektedir. Özellikle beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin uzun bir süreden beridir sosyal medya kullandıkları düşünüldüğünde, sosyal medyanın bu dönemdeki bireyler üzerinde çeşitli psikolojik ve fizyolojik etkilerinin olabileceği düşünülmektedir. Ancak buna ilişkin gerçek bir kanaatin oluşabilmesi için, bu yaş aralığında olup sosyal medya kullanan ve bu durumu deneyimlemiş bireylerden veri toplamak gerekmektedir. Temelde bu çalışmada araştırmacılar, beliren yetişkinlik döneminde olup, günlük yaşantısında sosyal medyaya ilişkin deneyimleri olan bireyler üzerinde, sosyal medyanın ne tür psikolojik ve fizyolojik etkilerinin olduğunu araştırmaktadırlar. Bu araştırma için evren olarak beliren yetişkinlik dönemi (18-25 yaş aralığı) belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu ise beliren yetişkinlik döneminde olan 12 kadın ve 10 erkek olmak üzere 22 kişi meydana getirmektedir. Araştırma kapsamında sosyal medya kullanan bireylerin deneyimleri araştırıldığından, bu çalışma nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) olarak yürütülmüştür. Araştırma kapsamında araştırmacılar tarafından oluşturulmuş demografik değişkenler formu ile birlikte katılımcıların sosyal medyaya ilişkin düşünceleri, görüşleri ve deneyimleri ile birlikte ne tür psikolojik ve fizyolojik deneyimler yaşadıklarına ilişkin hazırlanmış yedi adet yarı yapılandırılmış görüşme sorusundan oluşan form kullanılmıştır. Katılımcı görüşmeleri neticesinde elde edilen veriler öncelikle yazıya dönüştürülmüş ve daha sonra analizlerin yapılabilmesi için Maxqda 20 Paket Programına aktarılmıştır. Her katılımcının cevapları araştırmacılar tarafından ikişer defa okunarak ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, katılımcıların uzun süreli sosyal medya kullanımlarında psikolojik olarak kendilerini mutsuz, üzgün, kaygılı ve buna benzer birçok olumsuz durum içerisinde gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medyanın fizyolojik etkilerine ilişkin de gözlerde yanma, ellerde uyuşma ve hareket edememe gibi çok sayıda olumsuz durumdan bahsettikleri görülmektedir. Bununla birlikte katılımcı ifadelerinden çok sayıda farklı alt temanın da elde edildiğini belirtmek gerekmektedir. Elde edilen verilere sonuç ve tartışma kısmında ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: *Beliren Yetişkinlik, Sosyal Medya, Psikolojik Etki, Fizyolojik Etki*

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Başarısızlık Durumlarıyla Yüzleşememelerine İlişkin Algılarının Fenomenolojik Olarak İncelenmesi

Neslihan YILMAZ

Fırat Üniversitesi, Orcid: 0000 00031083 6584,
yilmzneslihan23@gmail.com

Elif AKDOĞAN

Fırat Üniversitesi, Orcid: 0000-0002-6824-770X,
akdoganelif77@gmail.com

Nesrullah OKAN

Dr. Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi, nesrokan@gmail.com,
ORCID. 0000-0002-9496-6417

Özet

Çoğu zaman insan başarısızlık durumunu kabullenmekte ya da başarısızlıkla yüzleşmekten çekinmektedir. Şüphesiz bu duruma sebep olabilecek çok sayıda faktör ve etmeden söz etmek mümkündür. Bu faktör ve etmenleri belirlemek başarısızlıkla yüzleşebilmek ve gerekirse bu konuda bireyleri eğitmek adına önemli bilgiler sunacaktır. Bu çalışmanın amacı, bireylerin başarısızlıktan ne anladıklarını, başarısızlıkla yüzleşmekten neden kaçındıklarını ve başarısızlık durumunun nasıl bir psikolojik etki oluşturduğunu ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmanın evrenini beliren yetişkinlik (18-25 yaş arası) dönemindeki bireyler oluşturmakta, örnekleme ise bu yaş aralığındaki on yedi kadın ve beş erkek katılımcıdan meydana gelmektedir. Bu araştırma bireylerin başarısızlıkla yüzleşememelerine ilişkin deneyimlerini incelediğinden nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgubilim) desen üzerine inşa edilmiştir. Araştırma kapsamında araştırmacılar tarafından oluşturulmuş demografik değişkenler formu ile birlikte katılımcıların başarısızlığa ilişkin deneyim ve algılarını ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmış sekiz adet yarı yapılandırılmış görüşme sorusundan oluşan form kullanılmıştır. Katılımcı görüşmeleri neticesinde elde edilen veriler öncelikle yazıya dönüştürülmüş ve daha sonra analizlerin yapılabilmesi için Maxqda 20 Paket Programına aktarılmıştır. Her katılımcının cevapları ikişer defa okunarak ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, katılımcıların başarısızlık durumunu kabullenememe sebebi olarak bahanelerin arkasına sığındıkları, bu durumu sindiremedikleri, küçük duruma düşeceklerini düşündükleri ve verilen emekle elde edilen sonuç arasındaki uyumsuzluk için suçluyu dışarıda arama gibi eğilimler içerisinde oldukları görülmektedir. Bununla birlikte katılımcı ifadelerinden çok sayıda farklı alt temanın da elde edildiğini belirtmek gerekmektedir. Elde edilen verilere ilişkin oluşturulan sonuç ve tartışma kısmında tüm sonuçlar ele alınmış, tartışılmış, aynı zamanda araştırmacılara yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: *Beliren Yetişkinlik, Başarısızlıkla Yüzleşme, Deneyim, Fenomenoloji*

Anadolu'da Kurulan İlk Beyliklerden Mengücekliler

Aysu SERBES

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Tarih

serbesaysu22@gmail.com

Özet

Türkler uzun süre göçebe hayat yaşadıklarından dolayı birçok coğrafyada devletler ve beylikler kurmuşlardır. Kurulan bu devletler ve beylikler Türklerin; yaşam şartları, dönemin özellikleri, Türk mimarisi ve kültürleri gibi pek çok unsurları ileri ki nesillere aktararak o dönemin bizlere aydınlatılmasına sebep olmuştur.

1071'de Büyük Selçuklu Sultanı Sultan Alp Arslan'ın Bizans imparatoru Romanos Diogenes (Diyojen) ile karşı karşıya geldiği Malazgirt Savaşı'nda galip gelmesi şu an üzerinde bulunduğumuz Anadolu topraklarının Türkleşmesine vesile olmuştur. Türklerin yeni yerler keşfetme arzusu ve o dönem şartlarından dolayı buraya gelerek kendi beyliklerini kurmaları neticesinde bugün bizlere birçok tarihi ve kültürel miraslar bırakmışlardır. Kurulan bu beyliklerin dışında Anadolu'ya yapılan akınlar hızla devam etmiştir. Tüm bu akınların başlangıcı olarak, Oğuz Yabgu Devleti'nden babasının ölümü üzerine ayrılan Selçuk Bey'in, Cent Havarisi 'ne gelmesi ve burada kendi halkını oluşturması Mengücekliler Beyliği'nin kurulmasının ilk adımlarını atmıştır. Etrafın da Karahanlı Devleti, Gazneli Devleti ve Samani Devleti bulunması dönemin şartlarıncı o coğrafyada kalmasını zorlaştırmıştır. Buna rağmen o bölgede varlığını sürdürmeyi başaran Selçuk Bey'in ileri de adını alacağı Büyük Selçuklu Devleti, beraberinde Malazgirt Savaşı ile kurulacak olan ve isimlerini o dönem de Alp Arslan'ın komutasında olan Mengücek Gazi, Danişmend Gazi, Saltuk Bey ve Artuk Bey'den alan beylikler meydana gelmiştir. Bunlar Mengücekliler, Artuklular, Danişmendliler ve Saltuklular adında kurulmuş olan beyliklerdir. Mengücek Gazi'ye; Divriği, Erzincan ve Şebinkarahisar, Danişmend Gazi'ye; Sivas, Amasya, Niksar, Tokat, Çorum, Kayseri, Elbistan ve Malatya yöreleri, Saltuk Bey'e; Erzurum ve Çoruh Irmağı yöreleri, Artuk Bey'e ise; Kelkit ve Yeşil ırmak havzalarını iktâ olarak verilmiştir. Bu topraklara yerleşme, buralarda kültürel yansımaları göreceğimiz sanat eserleri bırakmaları Türk Tarihi'nin bu topraklardaki varlığımızı öğrenmemize vesile olacaktır.

Malazgirt Savaşı'na katılması ile Mengüceklilerin tarih sahnesine çıkmasındaki en kuvvetli bilgiye ulaştığımızdır. Beyliğin kuruluşu, kültürel mirası, mimarisi vb. özellikleri keşfedildikçe Türk Tarihi'nin geçmişini de bazı alanlarda aydınlatılmış olacaktır. Tarihi bilgilerin keşfi ile o dönemde bulunan devletleri daha yakından tanıma imkânı elde etmiş olacağız.

Anahtar Kelimeler: *Anadolu, Beylik, Malazgirt Savaşı, Mengücekliler.*

Türkiye’de Kadın Hareketi ve Örgütleri

Elif Cemre İZGİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sosyal Hizmet, elifcemreiz96@gmail.com

Özet

Kadının toplumlardaki yeri tarihin başlangıcından itibaren sürekli değişkenlik göstermiştir. Birçok toplumda zaman zaman şiddete, sömürüye ve ezilmişliğe maruz kalan hatta bir dönem cadılıkla bile suçlanan kadınların mücadelesi hep artarak devam etmiştir. Toplumdaki yeri her ne kadar değişse de kadının tarihteki önemi hiç değişmemiştir. Mitolojide, destanlarda, savaşlarda ve daha başka birçok alanda tarih boyunca kadının önemini ve gücünü görmek mümkündür. Çalışmada da bu önem ve güce dikkat çekmek için öncelikle kadının tarihsel açıdan incelemesi yapılacaktır. Mezopotamya’da, Hitit devletinde, eski Yunan toplumunda ve Roma döneminde kadına farklı bir pencereden bakılacak ve o dönem kadının toplumdaki yerinden bahsedilecektir. Kadınlar, onlara biçilen geleneksel rollerin dışına çıkarak yıllar boyunca siyasi, ekonomik ve sosyal gibi çeşitli alanlarda hak mücadeleleri vermişlerdir ve hala vermeye devam etmektedirler. Bu mücadelelerin önemini anlamak için geçmişe odaklanmak gerekir. Böylece tarihteki kadını anlamak için kadının dünden bugüne kadar olan değişimine ışık tutmak gerekmektedir. Dünyadaki kadın mücadelesi içinde Türk kadının yeri azımsanamayacak kadar önemlidir ve kapsamlı bir inceleme gerektirmektedir. Bu doğrultuda çalışmada kadının tarihi incelendikten sonra Türk tarihinde kadının yeri ile devam edilecektir. Türk tarihinde kadının tarihsel gelişimini anlamak, kadının günümüz Türkiye toplumdaki yerini nasıl aldığını ve yıllar içindeki gelişimini gösterecektir. Günümüz Türkiye’sinde hala birçok alanda mücadele veren ve yaşadığı sorunların üstesinden gelmeye çalışan kadınların tarihsel gelişimlerinin yer aldığı bu çalışmada kadınların her türlü eşitsizlikle nasıl mücadele ettiklerine ve kendi kaderlerini nasıl değiştirdiklerine yer verilecektir. Bu mücadelede sivil toplum örgütlerinin rolleri de oldukça önemlidir bu nedenle çalışmada kadınların yanında aktif rol alan örgütlere de yer verilecektir. Kadın temelli sivil toplum örgütleri, kadınların hak mücadelesinde yanlarında olmakta, kamuoyu oluşmasını ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamakta, raporlar oluşturmakta ve kadınlara hukuki anlamda destek sağlamaktadır. Bu örgütler neredeyse her alanda verilen kadın mücadelesinin ön safhalarında yer almaktadır. Kadınların da bizzat içinde yer aldığı sivil toplum örgütleri, kadınların bu yolda tek başına yürümelerini önlemektedir. Çalışma kapsamında bu konular üzerinden detaylı ve çeşitli bir literatür taraması yapılacak ve örneklerle konu zenginleştirilecektir. Çalışmanın genel çerçevede amacı, öncelikle tarihte kadının yerinin incelenmesi ile beraber Türkiye’deki kadın hareketinin ve kadın örgütlenmesinin tarihsel süreci hakkında ve bahsedilecek olan kadın örgütlerinin alanda yaptıkları çalışmalar hakkında bilgilendirmeler yapmaktır. Türk kadınının tarihine, kadın hareketine ve örgütlerine ışık tutacak kapsamlı bilgilere yer verilecektir.

Anahtar kelimeler: Kadın, Kadın hareketi, Kadın örgütleri, Kadın tarihi, Tarih

Histoloji ve Embriyoloji ile İlgili Youtube Videolarının Eğitim Materyali Olarak Kullanımının Değerlendirilmesi

Dilan ÇETİNAVCI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Histoloji ve Embriyoloji
drdilancetinavci@hotmail.com

Volkan YAŞAR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı
drvolkanyasar@gmail.com

Anıl YÜCEL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı
anil.yucel3564@gmail.com

Hülya ELBE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı
hulya.elbe@mu.edu.tr

Özet

Amaç: Günümüzde YouTube, zengin görsel içerik sağladığı için önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır. Özellikle COVID-19 pandemisi döneminde yüz yüze eğitim yapılamadığı için uzaktan eğitim için kullanılacak videolar daha önemli bir hale gelmiştir. Ancak bu tür platformlarda sunulan içeriklerin geçerliliği ve güvenilirliği bir otoritenin kontrolünde değildir. Tıp eğitimi gibi yüksek öneme sahip konularda sosyal medya gönderilerinin geçerliliğini kontrol etmek için prosedürler geliştirmeye ihtiyaç vardır. Çalışmamızda Histoloji ve Embriyoloji bilimi ile ilgili Youtube videolarının içerik, kalite ve işlevselliğini değerlendirmek ve eğitsel yararlılığını ölçmek amaçlanmıştır.

Yöntemler: YouTube arama sekmesindeki " Relevance " filtre seçeneği ile "Histoloji" ve "Embriyoloji" anahtar kelimeleri kullanılarak aramalar yapılmıştır. Arama sonuçları sıralandı, dışlama kriterlerine uymayan 50 video izlendi ve ana özellikleri kaydedildi. Kalite ve içerik, Video Power Index (VPI), modifiye DISCERN ölçeği, JAMA ve Global Quality Scale (GQS) kullanılarak değerlendirildi. Videolar eğitimsel kullanışlılığa göre kategorize edildi. İstatistiksel analiz için SPSS programı kullanıldı. $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Modifiye DISCERN skorları ile JAMA skorları ($r=0.757$, $p < 0.001$) ve modifiye DISCERN skorları ile GQS skorları ($r=0.743$, $p < 0.001$) arasında istatistiksel olarak anlamlı yüksek bir korelasyon gözlemlendi. JAMA ve GQS puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı yüksek bir korelasyon belirlendi ($r=0.632$, $p < 0.001$). GQS puanları; yorum sayısı ($r = -0.302$, $p < 0.05$) ve beğenimeme sayısı ($r = -0.325$, $p < 0.05$) ile zayıf, negatif ve anlamlı şekilde ilişkiliydi. GQS'ye dayalı olarak, yararlı ve yararlı olmayan videolar; görüntülemeler, beğeniler, beğenmemeler, yorum sayıları ve yüklemeler sonraki gün sayısı açısından önemli ölçüde farklılık gösterdi ($p < 0.05$). Modifiye DISCERN ve JAMA puanları da yararlı ve yararlı olmayan videolar arasında önemli ölçüde farklılık gösterdi ($p < 0.001$).

Sonuç: Histoloji ve embriyoloji eğitimi için hazırlanan ve internet ortamında yayınlanan eğitici videoların uzman eğitimciler tarafından özenle hazırlanmasının daha faydalı olacağını düşünmekteyiz. Tıp eğitimindeki diğer disiplinlerin de bir otorite olarak kendi alanlarında benzer çalışmalar yapmalarını öneriyoruz. Bilimsel olarak eğitim amaçlı kullanılacak bu videoların kalitesini ölçen çalışmaların sayısı arttıkça videoların kalitesinin artacağını ve uzaktan eğitimde kullanılacaklarını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Histoloji; Embriyoloji; Youtube; Tıp eğitimi.

Sivrihisar Kazasının Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler

Kübra YİĞRİK

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/ Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans

Yakıncağ, kyigrik@gmail.com

Özet

Sivrihisar bölge olarak önemli bir noktada olduğundan dolayı pek çok âlimin doğup büyüdüğü bir yer olmasının yanında devletin önemli kademelerinde bulunan vezir, sadrazam, kadı, müftü, müderris gibi önemli mevkilere gelen önemli şahıslarında yetişmesini sağlamıştır. Bu bağlamda Osmanlı Devleti dönemi öncesinde ve sonrasında Sivrihisar kazasında doğup büyümüş ve bir müddet burada bulunmuş gerek Sivrihisar gerekse dönemlerinde önemli olmuş şahsiyetlerden bahsedilecektir. Sivrihisar coğrafyasında yetişen ve çoğu dünyaca tanınmış düşünür, filozof, ulema ve âlimler diyarıdır. Eski dönemlerde dahi okur yazar oranları oldukça yüksek ve örnek gösterilecek düzeydeydi. Dünyaca tanınmış Nasreddin Hoca ile Yunus Emre'de Sivrihisar kazasının yetiştirmiş olduğu önemli şahsiyetlerdendir. Yine Selman-el Farisi, Şeyh Abd-i Vehhab r.d , Seyyid Nureddin, Çandarlı Kara Halil Hayrettin, Hızır Bey Çelebi, Sinan Paşa, Tokatlı Molla Lütfi, Aziz Mahmut Hudayi, Şeyh Baba Yusuf, Karaca Ahmet, Prof. Dr. Mehmet Kaplan gibi pek çok önemli alimi bünyesinde barındırmış yetiştirmiş bir coğrafyadır. Sivrihisar merkezinde 23 medrese köylerde ise 13 medrese kurulmuş bu bağlamda medreselerde binlerce talebe yetirtirmiş ve bu yetişen âlimlerden pek çok âlim çıkarmıştır. Selçuklular ve Osmanlı Devleti döneminde önemli yerlere gelen bu âlimler sayısız dini ve içtimai eserler ortaya çıkartarak günümüzde de tarihimize ışık olacak eserler bırakmışlardır. Sivrihisar kazası Osmanlı Devleti döneminde altın çağını yaşayan bir kaza olmuştur. Bünyesindeki medreselerin varlığının verdiği kıymetle Osmanlı Devleti'ne yetiştirdiği müderris, kadı, paşa ve vezirlerle ulema kenti konumuna gelmiştir. Bu bağlamda Sivrihisar dini ve ticari bir merkez haline gelmiştir.

Anahtar kelimeler: Sivrihisar, eğitim, bilim, âlim

Abstract

Since Sivrihisar is at an important point as a region, it is a place where many scholars were born and grew up, as well as the education of important people who came to important positions such as vizier, grand vizier, kadı, mufti, mudarris, who were at important levels of the state. In this context, it will be mentioned about the personalities who were born and grew up in the Sivrihisar district before and after the Ottoman Empire, and who have been here for a while, both in Sivrihisar and in their periods. Sivrihisar is a land of world-renowned thinkers, philosophers, scholars and scholars who grew up in its geography. Even in ancient times, literacy rates were quite high and exemplary. The world-renowned Nasreddin Hodja and Yunus Emre are among the important personalities raised by the town of Sivrihisar. Again, Selman-el Farisi, Sheikh Abd-i Vehhab r.d., Seyyid Nureddin, Çandarlı Kara Halil Hayrettin, Hızır Bey Çelebi, Sinan Pasha, Tokatlı Molla Lütfi, Aziz Mahmut Hudayi, Şeyh Baba Yusuf, Karaca Ahmet, Prof. Dr. It is a geography that has hosted many important scholars such as Mehmet Kaplan. In the center of Sivrihisar, 23 madrasahs and 13 madrasas were established in the villages, and in this context, thousands of students were trained in the madrasas and many scholars were brought out from these scholars. These scholars, who came to important places during the Seljuk and Ottoman Empire periods, created numerous religious and social works and left works that will shed light on our history today. Sivrihisar town was a town that lived its golden age during the Ottoman Empire period. With the value given by the existence of the madrasahs within its structure, it became a city of ulema with the professors, judges, pashas and viziers that it trained for the Ottoman Empire. In this context, Sivrihisar has become a religious and commercial center.

Key words: Sivrihisar, education, science, scholar

SELMAN-EL FARİSİ

Selman-el Farisi İslamiyet'i kabul eden Ran asıllı ilk sahabilerdendir. Asıl adı Mahbe (Mayeh) b. Buzehmeşan (Buzekhan, Buzihşan, Huşbudan) b. Mürselan b. Yehbuzan olup Müslüman olduğunda Selman İbnü'l- İslam diye kendisini tanıtmış olup Selman el-hayr, Selman-ı Pak veya Selman el-Hakim diye de anılmıştır. ¹

Rahhürmüz'de doğdu ve çocukluk yılları burada geçti isede küçük yaşlarda ailesiyle beraber Ceyy köyüne göç etti. Babası Mecusi dinine mensup ve köyün reisiydi. Kendisi de Mecusi ateşkesinde kutsal ateşin sönmemesini sağlamakla görevli iken hak din arayışına girip Hıristiyanlığı benimsedi. Dışmak'a kaçtı ardından Musul, Nusaybin ve Amuriyye'ye (Sivrihisar) gitti. ² Amuriyye'ye yani günümüz Sivrihisar'a geldiğinde Hıristiyan papaza tabi olup davar, sığır olarak mal edinmişti. Papaz hastalanıp ölüm döşegine düştüğünde kimin yanına gitmesini vasiyet edeceğini sormuş cevap olarak "Oğlum dünyada artık mesleğimiz üzerine kimseyi tanımıyorum lakin dini İbrahim Peygamber'in hanif dini olmak üzere Arap topraklarında zuhur edeceğini onun hediye kabul etmeyeceğini ayrıca kürek kemikleri arasında bir nübüvvet mührü bulunacağını söylemiş ve gidebilersen oraya git" deyip vefat etmiştir.³

Bir arap tüccarıyla tanışıp kendisini çölden geçirmesi karşılığında hayvanlarını verip kervana katılmış ancak Vadilkura'ya ulaştığında tüccar bir Yahudi'ye köle olarak satmıştır. Ardından bu Yahudi onu Medinede yaşayan Beni Kurayza'ya mensup bir başka yahudiye satılmış Medineye gitmiştir. Selman-ı Farisi Medine'yi görünce Ammuriyeli Papaz'ın bahettiği yere geldiğini anladı. Daha sonra Hz. Peygamber'in Medineye yola çıktığını duyunca hemen gitti ve nübüvvet alametlerini görünce Müslüman oldu. Hendek savaşı öncesi 40 ukıyye ödenerek azat edilmesi sağlanmıştır ve Hz. Peygamber Selman'ı kardeş ilan etmiştir.⁴ Hendek savaşında Farsta düşman tarafından kuşatılınca hendek kazdıklarını belirtmiş ve hendek kazılmasını teklif etmiştir. Peygamber Efendimizle kazandıkları ilk gazadır.⁵

Peygamber Efendimiz'in Selman-ı Farisi hakkında "aranızdaki konumu Lokman Hekim gibidir, ilk ve son kitabı okumuştur sonsuz bir deniz gibidir ona evvelkilerin ve sonrakilerin ilmi verilmiştir, ona bulunan bu ilme ulaşılmaz" dediği rivayet olunmuştur. Çok büyük takva sahibi sayılır, Sufiler Selman'ı Ashab-ı Soffe ile tasavvuf kurucularından kabul etmektedir. Selma-ı Farisi Peygamberimiz'in berberi olmasıyla Selman-ı Pak da denmiştir ve Sakalı şerifleri muhafaza etmiştir.⁶ Medain Valiliği yaptığı sırada Medainde hicri 35 sonu veya 36 yılı başlarında vefat etmiştir. IV. Murad tarafından yaptırılan türbesi Bağdat yakınlarında Selman-ı Pak diye bilinen kasabadadır.⁷

ŞEYH ABD-İ VEHHAB r.d (asab-ı Kiramdan) (Abdülvehhab)

Tahtalı Evliya ismiyle maruf olan zatın mezarı Endistüri Meslek avlusunda bulunduğundan dolayı Sivrihisar müftüsü Orhan Ersoy'dan alınan fetva ile 1970 senesinde Tarihi Eserleri koruma Vakfı tarafından Kumluyol Mezarlığında hazırlanan kabrine toprağı ve kemikleri nakledilmiştir. Şeyh Baba Yusuf'un Abd-i Vehhab'ın Sivrihisarda yattığından bahisle;

"Peygamberimizin sahabelerinden Fıkıh ilmine sahip en takva, çok cömert, çok şerefli, ve en şecaatlilerinden (cesurlarından) di. Her an onun ruhuna selam olsun. Cenab-ı hak ruhunu nurlara gark etsin" yazmaktadır.

¹ Türk diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 36. Cilt, s.441.

² Türk diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 36. Cilt, s.442

³ Orhan Keskin, Bütün Yönleriyle Sivrihisar, s.303

⁴ Türk diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 36. Cilt, s.442

⁵ Koca, H. (2019). Osmanlı Hakimiyetinde Sivrihisar Kazası, s.31

⁶ Keskin., age., s.304.

⁷ Türk diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 36. Cilt, s.442.

Anadolu'da ilk iman ateşi yakanlardandır.⁸

SEYYİD NUREDDİN

Seyyid Nureddin 13. Yüzyılda Sivrihisar'da yaşamış Mutasavvıftır. Selçuklu Türklerinin Sivrihisar'ı uç yerleşim bölgesi yaparak, burada camii ve medreslerin yapılmasıyla bölgeye gelen bilginler arasındadır. Doğumu ve ölümü hakkında bir bilgi yoktur.⁹ Hz. Hüseyin soyundan geldiği anlaşılmaktadır. Mezarı 1960 yılında Kumlu Yol mezarlığında nakledilmiştir.¹⁰ Karaca Ahmet Sultanın hocası ve kayınpederidir.¹¹

KARACA AHMED

Sivrihisar'da doğmuştur. Büyük Alim olan Seyyid Nureddin'in talebesi ve aynı zamanda damadıdır. Selçuk medresesinden icazet almış olup sadece dini ilimle ilgilenmemiş kimya ve tıp ilmiyle de alakadar olmuştur. Geliştirdiği ilaçlarla hastaların dertlerine şifa bulmuştur.¹² Karaca Ahmed'in 70 bin müridi vardı ve Orhan Gazi devrinde yaşamıştır. Sivrihisarlı olup o zaman Sivrihisar'a bağlı Sakarya kenarındaki Karaca Ahmed köyünde vefat etmiştir.¹³

ŞEYH SEYYİD MAHMUD SÜZANİ

Hz. Muhammed'in torunu Hüseyin neslinden gelmekte olup Anadolu'da büyük saygı gören Seydi Mahmud, Selçuklu döneminde İslam'a hizmet vererek Sivrihisar medreselerinde görev yapmış olan büyük bir din adamıdır.¹⁴

Sivrihisar'da Selçuklu devrinden kalma Seydi Mahmud Zaviyesi bulunmaktadır. II. Alaaddin Dönemi'nde zaviyeye gelir getirmesi için Dumluca köyünün bağışlanması Bu zaviyenin Selçuklu Döneminde önemli bir kuruluş olduğunu göstermektedir.¹⁵ Seyyid Mahmud Süzani'nin hayatı ve kişiliği hakkında külliyesi ve kabrindeki kitabesinden başka bilgiye ulaşılmamıştır. Türbenin kitabesinin Türkçesi;

"Darı fena olan dünyadan darı beka olan ahirete ve gurur merkezinden sevin. Yurduna giden şehir Seyyid, Allah'ın rahmet ve gufratına vasıl olan Şeyhlerin kutbu Abit, Zahit, Fütüvvet sahibi Şerafettin oğlu Seyyid Mahmud'un kabrini yüce Allah ışıklandırın. Sene 630" M(1232). Yazmaktaydı.¹⁶

NASREDDİN HOCA

Nasreddin Hoca, Türklerin dünyaca tanınmış halk filozofu, fıkra kahramanıdır.¹⁷ Özellikle Türk dünyasınca hikmet ve mizah alem aleminin en çok bilinen ve sevilen seçkin simasıdır. Sivrihisar'da bulunan Hortu köyünde 605 H/ 1208- 1209 M. Yılı doğduğu kabul edilir. Babası Abdullah Hortu köyünün imamıydı, Annesi Sıdıka Hanımdır. İlk Öğrenimine dünyaya geldiği yer olan Hortu köyünde başlamış ilk bilgileri babasından öğrenmiştir. O zamanlar yetiştirdiği ünlü zatlarla rüştünü ispat etmiş olan Sivrihisar medreselerinde yetiştiği, babasından sonra aynı vazifeyi sürdürdüğü, bir taraftan da Sivrihisar'da vaizlik yaptığı bilinmektedir. Bazı kaynaklara göre fıkıh (Hukuk) öğrenimini Konya'da sürdürdüğü ve yüksek öğretim burada tamamladığı Seyyid Mahmud Hayrani'den ders alıp tasavvuf ilmini öğrenmiştir. Seyyid

⁸ Keskin., age., s. 310.

⁹ SEV., Osmanlı Belgelerinde Dünyanın Merkezi Sivrihisar., s.258.

¹⁰ Keskin., age., s.311

¹¹ Tahsin Özalp, Sivrihisar Tarihi, s.85.

¹² SEV., Osmanlı Belgelerinde Dünyanın Merkezi Sivrihisar., s.259.

¹³ Özalp., age., s.86-87.

¹⁴ SEV., Osmanlı Belgelerinde Dünyanın Merkezi Sivrihisar., s.268.

¹⁵ Erol Altınsapan, Fetih ve Medeniyet dergisi, Temmuz 2021, s.54.

¹⁶ <https://sivrihisar.bel.tr/tr/sivrihisar/onemli-sahsiyetler/>

¹⁷ Duman, M. (2008). *Nasreddin Hoca ve 1555 fıkrası*. Heyamola Yayınları. S.15.

Mahmud Hayrani'nin Akşehir'e yerleşmesiyle beraber 635 H/ 1237- 1238 M. Senesinde 30 yaşlarında Sivrihisar'dan köy imamlığını Mehmet adlı halifesine bırakarak Akşehir'e göç etmiştir.¹⁸ Akşehir'de müderrislik ve kadılık yaptığı bilinmektedir.

13. yüzyıl Anadolu'sunda Sivrihisar ve Akşehir'de yaşamıştır. 683 h/ 1285 M. Senesinde Akşehir'de ölmüş ve Akşehir'in en eski Selçuklu mezarlığına gömülmüştür. Mezarı türbe haline getirilerek günümüze kadar korunmuştur. Türbenin tamiri sırasında bulunan mermer kitabe ve sancak alemleri üzerindeki 683h. (1285) tarihi, yenilenen kitabede 683 sayısının tersi yani 386 yazılarak konulmuştur. Nasreddin hocanın şakacı kişiliğini belirtmek için yersiz değişiklik yapıldıysa da araştırma yapanların, özellikle yabancıların kafalarını karıştıran bir durum olmuştur.¹⁹

Nasreddin Hoca 13. yüzyıl içinde Selçuklulardan I. Alaaddin Keykubad, II. Gıyaseddin Keyhüsrev, IV. Kılıçaslan ve III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in zamanında yaşamıştır.

YUNUS EMRE

Yunus Emre Türk tasavvuf edebiyatının meşhur mutasavvıf şairlerinden olup kaynaklarda tasavvufi halk edebiyatı şairi, Türk-İslam düşünürü, Türk tasavvuf edebiyatının en büyük temsilcisi, halk şairi, halk ozanı, tekke şairi, derviş olarak değinilir. Eserleri hayatının önüne geçmiş olup Yunus Emre'nin hayatı hakkında yeterli derecede kesin olmayan bilgiler; şiirleri, menkıbeler, rivayetler/ söylentiler ve sonraki dönemlerde yazılmış eserlerden elde edilebilmektedir. Genel kabul görüşüne göre Yunus Emre Porsuk Çayı kenarındaki Sarıköy'de doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak belli değildir genel kabul görüşüne göre hicri 638/ miladi 1240-1241 yılında (genel bir ifadeyle 13. Yüzyılın yarısının sonlarına doğru) doğduğu tahmin edilmektedir. Horasandan Anadolu'ya yerleşip çiftçilikle geçimini sağlayan Türkmenlerdendir.²⁰ Yunus Emre'nin vefat tarihide kesin olmamakla birlikte rivayetler, menkıbeler ve şiirler ile bazı belgelerden hareketle hicri 720/ Miladi 1320-1321 Sivrihisar'a bağlı Sarıköyde seksen iki yaşındayken vefat ettiği tahmin edilmektedir.²¹

Yunus Emre'nin hayatını anlayabilmek için onunla ilgili yazılmış menkıbelere bakmak gerekmektedir. Yunus'un destani hayatı daha çok Hacı Bektaş-ı Veli Vilayetnamesinde anlatılmaktadır. Vilayetnameye göre Yunus Sarıköyde yaşayan fakir bir kişidir. Buğday almak için Karahöyük'e gider ve yanında götürdüğü alıcı Hacı Bektaş'a sunar ve buğday ister bir müddet sonra Yunus gidecek olunca, Hacı Bektaş "sorun bakalım ne ister buğday mı, nefes mi verelim" bunun üzerine Yunus "nefesi neyleyeyim buğday gerek der" Bektaş ne kadar ısrar etse de Yunus emre kabul etmemiş ve buğdayla dergâhtan ayrılmış ise de kendi köyüne yaklaştığında gafletinin farkına varıp geri dönmüştür. Hacı Bektaş "Bundan sonra olmaz biz o kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye verdik nasibini ondan alsın" diyerek Tapduk Emre'ye göndermiştir. Tapduk Emre'ye giden Yunus durumunu anlatmış ve sonrasında kırk yıl boyunca tekkeye düz odun taşımıştır. Şeyhinin söyle demesiyle dili çözülmüş ve şiir söylemeye başlamıştır. İlahi hakikatlerin sırlarından inceliklerinden öyle sohbetler eyledi ki işitenler hayran kalıp onları kaleme aldılar Ulu bir divan oldu.²²

Yunus Emre'nin Sarıköy 'deki türbesi ve zaviyesi Yunan işgalinde yanmış ve yıkılmıştır. 1947 yılında bir heyetle Yunus'un mezarı açıldığı zaman bir veli ve halk şairi vasfına uygun bir şekilde bir eli başı altında bir eli de kalbi üstünde, sağ tarafına kibleye müteveccih olarak sufiyane bir vaziyette hiç bozulmamış asırlarca uyumakta olduğu görülmüştür. Kafatası incelenip 600 yıl önce 80 yaşında öldüğü Türkmen soyundan birine ait olduğu incelemelerle anlaşılmıştır. Tam altı asırdan beri sapa sağlam duran iskelet ihtimamla hususi sandukaya yerleştirilip 6 Mayıs 1949 Cuma günü 150 metre gerisinde yapılan mezara nakledilmiştir. Bu

¹⁸ Keskin., age., s.312.

¹⁹ Duman., age., s.15.

²⁰ Uslu, M. (2001). *Yunus Emre*. ERKAM YAYIN SAN. AŞ.

²¹ Keskin., age., s.329.

²² TATÇI, M. (2013) Yunus Emre. Divan, Kültür bakanlığı, s.507.

törene Türkiye'nin her yerinden davetsiz ve habersiz 15-20 bin kişi katılmış gözyaşları, ilahiler, tekbirlerle üç saatte taşınmıştır.

ÇANDARLI KARA HALİL HAYREDDİN PAŞA

Osmanlı'nın ilk vezirlerinden olan Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa'nın asıl adı Halil'dir. Babasının adının Ali olduğu bazı kitabelerde kayıtlıdır. Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa o zamanlar Karaman'a Bağlı olan Sivrihisar'ın Cender/ Çandar köyündendir. İznik Medresesi müderrislerinden Taceddin Kürdi'nin kızı ile evlenip Şeyh Edebalı ile bacanak olmuştur bu evlilik neticesi ile Osman Gaziye yakın olmuştur.²³ Osman Gazinin son yıllarında Orhan Bey'in vekillik yaptığı zamanlarda Bilecik kadılığına getirilmiştir. Bu kadılığı esnasında Osmanlı'nın ilk askeri teşkilatı olan yaya ve müsellim teşkilatını kurmuştur.1331'de İznik fethedildikten sonra İznik kadısı, 1328 bursa kadısı oldu.²⁴

Murat Hüdavendigâr'ın tahta çıktığı 1362 yılında en yüksek şer'i ve hukuki makam olan kazaskerlik görevine getirilmiştir. Kara Halil Paşa kazaskerliği boyunca padişahla pek çok sefer katılmıştır. Fetihlerin artmasıyla askeri alanda daha fazla kişiye ihtiyaç duyulmasıyla Acemi ocağı ve Yeniçeri ocağının kurulmasında rol oynamıştır. Sinaneddin Yusuf paşadan sonra vezirlik makamına gelen Kara Halil Paşa Hayreddin unvanını aldı. İlk defa vezirlikle beraber Beylerbeyi yani ordu komutanlığını bir arada yürütmüştür.²⁵

Balkanlarda pek çok sefere katılmış olan Kara Halil Hayreddin Paşa Kavala, Drama, Zihne ve Makedonya şehirlerinden olan Serez ve Karaferye'yi 1372 yılında almış ve Serez'e Anadolu'dan aşiretler getirip yerleştirilmiştir.²⁶

Sulta I. Murat, Hayreddin Paşayı balkanlarda seferde bırakıp oğlu Ali Paşa ile Karamanoğulları üzerine sefer çıkmaya hazırlandığı üzere Yenice- Vardar'da hastalanıp Serez'de öldü. İznik Lefke kapısı dışındaki mezarlıkta oğlu Ali Paşa tarafından yapılan türbesine defnedildi. Mezar kitabesine göre ölüm tarihi 1387'dir. Türbe 1922 tarihinde Yunanlılar tarafından edilmişse de Torunlarından Nuh Neciyyüddin tarafından eski haline getirilmiştir. Hayreddin Paşa pek çok hayır eseri yaptırmıştır. İlk devir Osmanlı mimarisinin ilk örneği olan İznik Yeşil Camii'nin yapımına başlamış oğlu Ali Paşa tarafından tamamlanmıştır. Darü'l Hadis, medrese, Serez'de Kurşunlu Camii, Eski hamam, Gelibolu'daki Eski Camii Hayreddin Paşa'nın eseri olup 19 köy vakfetmiştir.²⁷

HIZIR BEY

İstanbul'un fethinden sonra şehrin ilk kadısı ve İstanbul efendisi (Belediye Başkanı) olan Hızır Bey, Nasreddin Hoca'nın kızı Fatma Hatun'un torunudur. 1 Rebiyülevvel 810 (6 Ağustos 1407) senesinde Sivrihisar'da doğmuştur. Babası Sivrihisar Kadısı Celaleddin Efendidir. İlk eğitimini babasından almış olup eğitimine Sivrihisar medreselerinde devam etti. Buradan Bursa'ya gidip Molla Yegandan ders alıp tahsilini bitirmesi üzerine Sivrihisar'a kadı olarak tayin edildi. Hocası Hacı Molla Yegan'ın kızı ile evlenen Hızır Bey'in Sinan Paşa, Yakup Paşa, müftü Ahmet Paşa adındaki çocukları Sivrihisar'da doğmuştur. Hacı kadın ve Fahrünnisa Hatun adında iki tanede kızı bulunmaktadır. Üç oğlu kendi dönemlerinin bilim adamları olup kızları da yardım severlikleriyle tanınmışlardır.²⁸

Fatih Sultan Mehmet İstanbul fethi için çalışmalar yaptığı sırada Edirne'ye gelen Arap aliminin ilmi sohbetlerde sorular sorup ulemanın cevaplayamaması üzerine Sivrihisar'dan Hızır Bey getirilir. Arap aliminin sorularını cevaplandıran Hızır Bey Arap alimine sorular sormuş ama Arap aliminden cevap alamamış bunun üzerine kendisi cevaplandırmıştır. Fatih Sultan Mehmet bu duruma çok sevinir ki kürkünü Hızır Bey'e bizzat kendisi giydirip

²³ Bardakçı, V. V. (2019). Osmanlı klasik döneminde Çandarlı Ailesi., s.21.

²⁴ SEV., age., s.262.

²⁵ Keskin., age., s.340.

²⁶ Koca., age., s.21.

²⁷ Keskin., age., s.340

²⁸ SEV., age., s.284.

Bursa'daki Sultan Medresesi müderrisliğine tayin etmiştir. ²⁹ Hızır Bey Bursa'da iken talebesi olan Hocazade Muslihuddin ve Hayali Ahmet Efendi ile pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Muslihuddin Kastalani (Kesteli), Hocazade, Aladdin Arabi, Hatibzade ve Muarrifzade bunlardan bazılarıdır.³⁰ Bursa'dan sonra İnegöl'de kadılık yapmış sonrasında Edirne'de müderrislik yapmıştır.

İstanbul'un fethinden sonra başşehre kadı olarak tayin edilmiştir. Hızır Bey İstanbul'da çeşitli meselelerle ilgilendi; adliye, belediye, emniyet ve imar hizmetlerinde bulundu. Ancak görevdeyken genç sayılabilecek yaşta Rebiyülevvel 863 (Ocak 1459) senesinde vefat etmiştir. Mezarının Zeyrekte olduğu belirtilir iken kimileri Vefa yakınlarında olduğunu belirtmektedir. İstanbul Kadıköy ilçesi Hızır Beye arpalık olarak verilmesi sonucunda Kadıköy olarak isimlendirilmiştir.³¹

Hızır Bey tefsir, fıkıh gibi dini ilimlerin yanında astronomi, matematik, fen bilimlerini de iyi bilmektedir. Bu yüzden kendisine "İlim dağarcığı" lakabı verilmiştir. Taassuptan uzak ince ruhlu ve latifeden hoşlandığı belirtilen Hızır Bey'in şiir kabiliyeti de bulunmaktadır. Az ve öz eser vermiştir. İlmî ekolünü öğrencilerinden Hayali, Hocazade Muslihuddin ve Kesteli devam ettirmiştir.³²

Hızır Bey'in Sivrihisar'da Kubbeli mahallesinde bir mescidi ve yanında yakınlarına ait mezarları, Kurşunlu mahallesinde medresesi, Ulu Camii yakınlarında Hızır Bey Kütüphanesi vardır.³³ İstanbul'da adına bir mahalle ve mescidi bulunmaktadır.³⁴

SİNAN PAŞA

Hızır Bey'in oğlu olup Sivrihisar'da 1440 yılında doğmuştur. Asıl adı Yusuf Sinanüddin'dir. Annesi devrin alimlerinden Molla Yegan'ın kızıdır, babası Hızır Bey'de ilk İstanbul kadısıdır.

Sinan Paşa ilk eğitimini babası Hızır Bey'den almış Sivrihisar Medreselerinde okumuştur. Fatih Sultan Mehmet'in daveti üzerine İstanbul'a gittiklerinde 13-14 yaşlarındaydı. ³⁵Burada devrin büyük alimlerinden Molla Hüsrev, Molla Gürani, Molla Kırımı, Kesteli ve Hocazade ile tanışmıştır. Ali Kuşçu'nun da öğrencisi olan Sinan Paşa genç yaşta bilgi ve tecrübe kazandı. Babasının ölümünden sonra Fatih tarafından Edirne'de bir medreseye ardından II. Murad'ın yaptırdığı Darülhadiye müderris olarak atandı. Fatih'in teveccühünü kazanmasıyla "Hace-i Sultani" lakabıyla padişah hocalığına ve Sahn müderrisliğine getirildi. Fatih Sultan Mehmed 1470 yılında vezaret rütbesi vermesiyle Paşa unvanını almıştır.³⁶

Bir yıl kadar sadrazamlık yapan Sinan Paşa Fatih'in gözünden düşüp hapsedilince ulema ayaklanıp hapisten çıkarmış ve Sivrihisar'a kadı olarak sürülmüştür. Sinan Paşa II. Beyazid tahta geçinceye kadar yıl Sivrihisar kadılığı yapmış daha sonra vezirlik makamı geri verilmiştir. 1486 senesinde vefat etmiş mezarı Eyüb el- Ensari'nin civarında olduğu veyahut Gelibolu'da olduğu rivayet edilmiştir.³⁷

TOKATLI MOLLA LÜTFİ

Molla Lütfi, Sarı Lütfi, Deli Lütfi, Mevlâna Lütfi, Lütfullah Tokadi, Maktul veya Şehid gibi lakaplarla anılmış olup tam adı "Lütfullah b. Kutbeddin Hasan et-Tokadi"dir. Doğum tarihi belli olmayıp Tokatta doğduğu bilinmektedir.

²⁹ Keskin., age., s.342.

³⁰ SEV., age., s.283.

³¹ SEV., age., s.283.

³² Koca., age., s.42.

³³ Keskin., age., s.343.

³⁴ SEV., age., s.42

³⁵ Keskin., age., s.346.

³⁶ SEV., age., s.292.

³⁷ Koca., age., s.42.

II. Murad döneminin büyük alimlerinden olup Sinan Paşa'nın yanında yetişmiş ve öğrencisi olmuştur. Sinan Paşa'nın tavsiyesiyle Ali Kuşçu'dan matematik dersleri almıştır. Sinan Paşa'nın Fatih Sultan Mehmed'in veziri olmasıyla Molla Lütü'de Paşanın tavsiyesi ile hazine kütüphanesinin müdürlüğüne (hafizü'l-kütüb) getirilmiştir.³⁸ Sinan Paşa'nın Sivrihisar'a gönderilmesiyle onunla gelerek zor günlerinde hocasının yanında olmuştur. Fatih Sultan Mehmed'in ölümüyle İstanbul'a dönerek Bursa, Edirne, medreselerinde ve İstanbul'da Sahn medreselerinde müderrislik yapmıştır.³⁹

Sürgün yıllarından sonra İstanbul'a dönüşlerinden sonra bazı alimlerin Sinan Paşa'ya hasedi ve Molla Lütü'nin vaazının ters yorumu sebebiyle idam edildi.⁴⁰ Molla Lütü zındıklık suçlamasıyla yargılandıktan sonra 1495 senesinde at meydanında boynu vurulmuştur. Mezarı Eyüp'te Defterdar Mahmud Çelebi Mescidi yakınına gömülmüştür.⁴¹

AZİZ MAHMUD HÜDAYİ

Gerçek ismi Mahmud olup, Aziz ismi hürmet ifadesi olarak kullanılmıştır. Babası Fadlullah bin Mahmud'dur. Hüdayi Sivrihisarlıdır ve 950/1543 yılında doğduğu genellikle kabul edilir.⁴² Aziz Mahmud Hüdayi, Cüneyd-i Bağdadi ve Hz. Peygamber'in soyundan gelen bir Seyyid'dir. İlk tahsiline memleketi Sivrihisar'da başlayıp, İstanbul'a gelerek Küçük Ayasofya Medresesine talebe olmuş akabinde burada hocası olan Nazırzade Ramazan Efendi'ye asistan olmuştur.

Sultan II. Selim, Edirne Sultan Selim Medresine Nazırzade'yi müderris olarak atayınca, Hüdayi de hocasıyla Edirne'ye gitmiş, aynı yıl mülazımlık unvanını alarak Mısır/Şam kadıliklarında kadı vekilliği yapmıştır. 1573 senesinde Nazırzade Ramazan Efendi Bursa kadılığına tayin edilince Hüdayi de Mahkem-i Atik naibliğine atanır. Hocası Nazırzade'nin ölümü üzerine Üftade Hazretlerine tabi olur. Üftade Hazretleri malı, mülkü ve makamı bırakmasını nefsinin ayaklar altına almasını ister Hüdayide bunu yerine getirmiştir.⁴³

Aziz Mahmud Hüdayi, 3 yıl sonra Sivrihisar'a halife olarak gönderilmiş orada birkaç yıl kaldıktan sonra şeyhinin yanına Bursa'ya dönmüştür. Bursa'dan ayrılıp, Anadolu ve Rumeli'nde irşad vazifesinde bulunmuş, Ferhat Paşa ile Tebriz seferine iştirak etmiş ve nihayet İstanbul'a yerleşmiştir. İstanbul'da önce vaizlik hizmetlerinde bulunmuş, sonra Üsküdar'daki zaviyesini inşa ederek gönülleri hak aşkıyla doldurmuştur. Vefatı Hicri 8 sefer 1038, Miladi 1 Ekim 1628 Salı akşamı olup 90 yaşında vefat etmiştir.

Aziz Mahmud Hüdayi bir asra yaklaşan ömründe (948/1543-1038/1628) sekiz padişah devrini görmüştür; Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim, III. Murat, I. Ahmed, I. Mustafa, II. Osman ve IV. Murad.⁴⁴

ŞEYH BABA YUSUF

Sivrihisar'ın meşhur vaizlerindendir. II. Beyazid İstanbul'daki meşhur Camii'ni yaptırdığında ilk cum günü padişahında bulunduğu cemaate vaaz vermiştir. Yavuz Sultan Selim saltanatında (1512-1520) vefat etmiş olup Ebu Eyüp el-Ensari'nin kabri yakınına gömülmüştür.⁴⁵

³⁸ Maraş, İ. (2003). Tokatlı Molla Lütü: Hayatı, eserleri ve felsefesi. *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, (14), 119-136., s. 120-121.

³⁹ Koca., age., s.44.

⁴⁰ Keskin., age., s.351.

⁴¹ Koca., age., s.44.

⁴² Keskin., age., s.351.

⁴³ KAPTAN, M. N. K. V. Bir Musikişinas Aziz Mahmud Hüdayi., s.804.

⁴⁴ Güven, M. S. (2012). AZİZ MAHMÛD HÛDÂYÎ'NİN MEKTUPLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (19), 105-142. s.111.

⁴⁵ Özalp., age., s.126.

Şeyh Baba Yusuf Sivrihisar'da doğmuştur ve ilk tahsilini babası Şeyh Halil Baba'dan aldıktan sonra Sivrihisar medreselerinin en ünlülerinden olan Selçuk medresesinde öğrenimini tamamlayarak icazet almıştır. İyi bir vaiz, başarılı bir hattat ustasıdır. Şeyh baba Yusuf, Hacı Bayram Veli tarikatına mensup olup, Akşemseddin hazretlerinin halifelerindedir.⁴⁶

Arapça ve Farsçayı anadili gibi bildiği, yazdığı eserlerden anlaşılmaktadır. Nasihat kitabı olarak hacerü'l- esved önünde yazdığı "Kitab-ı Mahbuye" fıkıh, tefsir, hadis, siyer gibi islami tasavvufa ait geniş bilgilere sahip olduğunu göstermektedir. "Divan", "Risaltün Nuriye", "Tefsir" ve "Mevhub-ı Mahbub" eserleri bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Keskin, O. (2001). Bütün Yönleriyle Sivrihisar. Eskişehir Yunus Emre Kültür Sanat ve Turizm vakfı, 2.baskı.

Özalp, T. (1960). Sivrihisar tarihi. Tam-İş Matbaası. Eskişehir, 1960-1961.

Koca, Hamiyet. *Osmanlı hâkimiyetinde Sivrihisar kazası*. MS thesis. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.

Güven, M. S. (2012). AZİZ MAHMÛD HÛDÂYÎ'NİN MEKTUPLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (19), 105-142.

KAPTAN, M. N. K. V. Bir Musikişinas Aziz Mahmud Hüdayi.

Maraş, İ. (2003). Tokatlı Molla Lütfi: Hayatı, eserleri ve felsefesi. *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, (14), 119-136.

Bardakçı, V. V. (2019). Osmanlı klasik döneminde Çandarlı Ailesi

Uslu, M. (2001). *Yunus Emre*. ERKAM YAYIN SAN. AŞ.

SEV., Osmanlı Belgelerinde Dünyanın Merkezi Sivrihisar.

TATÇI, M. (2013) Yunus Emre. Divan, Kültür bakanlığı,

Duman, M. (2008). *Nasreddin Hoca ve 1555 fıkrası*. Heyamola Yayınları

Erol Altınsapan, Fetih ve Medeniyet dergisi, Temmuz 2021,

<https://sivrihisar.bel.tr/tr/sivrihisar/onemli-sahsiyetler/>

⁴⁶ Keskin., age., s.356.

Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Hastalık ve Tedavi Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Merve Nur KARLI

Marmara Üniversitesi, mkarli@marun.edu.tr
ORCID: 0000-000-8873- 5025, İstanbul, Türkiye

Nisa Nur BURKANKULU

Marmara Üniversitesi, burkankulunisanur@gmail.com,
ORCID: 0000- 0003-2193-2344, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Psikolojik hastalıklar insanlık tarihiyle birlikte varlığını devam ettirmekle birlikte, modern insanda daha açık bir şekilde kendini göstermektedir. Biz de bu çalışmada psikolojik hastalık ve tedavi kavramlarının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkartmaya çalıştık. Bu amaç doğrultusunda online olarak hazırlanan formla birlikte 19-30 yaş arası 18 erkek ve 52 kadın katılımcı olmak üzere 41 katılımcıdan analizlere dahil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “psikolojik hastalıkbenzer, çünkü.....” ve “psikolojik tedavi.....benzer, çünkü.....” şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası şeklinde transkripte edilmiştir. Buradaki amaç psikolojik hastalık ve psikolojik tedavi kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların özellikle psikolojik hastalıkları olumsuz nitelendirilen ve zamanla olumsuzlukları artan hususlarla açıklamaya çalıştıkları görülmüştür. Psikolojik tedaviyi ise iyi kavramlara ferahlık ve olumlu nitelikleri olan şeylerle açıklamaya çalışmışlardır.

Anahtar kelimeler: psikoloji, tedavi, hastalık

Investigation of Metaphoric Perceptions of University Students on Psychological Illness and Treatment Concepts

Abstrcat

Although psychological diseases have existed since the history of humanity, they manifest themselves more clearly in modern humans..In this study, we tried to reveal the metaphorical perceptions of the concepts of psychological illness and treatment among university students. For this purpose, data that can be included in the analysis was obtained from 41 participants, 18 male and 52 female participants, between the ages of 19-30, together with the online form. A form created by the researchers and consisting of two parts was used. The first part of the form was prepared to determine the demographic variables of the participants. The second part of the form has been prepared in a way to measure metaphorical perceptions including the following sentences “psychological illnesssimilar because.....” and “psychological treatment.....similar because.....” . The data obtained within the scope of the research were transcribed as an excel file . The aim here is to categorize correctly what and why the concepts of psychological illness and psychological treatment are most compared. As a result of the analyzes got, it was seen that the participants tried to explain especially psychological diseases with issues that were described as negative and their negativeness increased over time. On the other hand, they tried to explain psychological treatment with good concepts with things that have refreshing and positive qualities.

Keywords: psychology, treatment, disease

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekâları ile Akademik Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ozan DEMİRCİ

Biruni Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Ergoterapi, ozantdemirci@hotmail.com

Aslı KAYA

İstanbul Üniversitesi

Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

Çocuk Gelişimi, erg.aslikaya@gmail.com

Özet

Duygusal zeka, kişinin kendi ve diğerlerinin duygularını anlayıp çözümledikten sonra kendi düşünce biçimi oluşturmasını ve yaşama yönelik tutumunu tespit etmesini sağlamaktadır. Birey günlük yaşamda problemler ile karşılaştığında psikolojik durumunu düzenleyip umutla hareket ederek hayata bakış açısını pozitif olarak yönlendirdiğinde duygusal zekasını dengelemiş olmaktadır. Duygusal zeka düzeyi yüksek olan bireyler, diğer insanlarla olarak etkileşimini ve iletişimini daha etkin ve işlevsel sürdürebilmektedir. Duygusal zekası yüksek olan sağlık çalışanlarının, danışanlarla olan ilişkilerinin de daha etkin ve verimli olacağı düşünülmektedir. Öz yeterlik, bireylerin bir işi yapabilme konusunda kendi becerileri ile ilgili düşüncelerine dayanmaktadır. Akademik öz yeterlik ise öğrencinin akademik bir işi başarılı bir şekilde sürdürüp sonuçlandırabileceğine dair düşüncesidir. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinde bu iki kavramın ilişkisine yönelik çalışma bulunmamaktadır.

Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin duygusal zekaları ile akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2021-2022 akademik yılı bahar döneminde Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma tanımlayıcı istatistiksel bir çalışma olup 150 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Verilerin toplanması online anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırma verileri, Deniz, Özer ve Işık (2013) tarafından geliştirilen “Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği”, Kandemir tarafından geliştirilen “Akademik Öz Yeterlik Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir. Akademik Öz Yeterlik Ölçeği ile öğrencilerin kendilerini akademik alanda yeterli görme düzeyi, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği ile duygusal zekaları değerlendirilmiştir. Kişisel bilgi formunda ise cinsiyet, öğrencinin kaçınıcı sınıfta olduğunu sorgulayan 2 soru yer almaktadır.

Verilerin istatistiksel analizi SPSS 24.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak yapılmıştır. Tüm analizler $p \leq 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, üniversite öğrencilerinin çoğunun akademik öz yeterliğinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin öz yeterlik değerlerinin cinsiyet ve kaçınıcı sınıfta oldukları ile anlamlı bir ilişki göstermediği belirlenmiştir. Duygusal zeka beceri düzeyi alt boyutlarından iyi oluş ve öz kontrol ile akademik öz yeterlik alt boyutlarının tümü arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Genel duygusal zeka beceri düzeyinin cinsiyet ve sınıf düzeyi bağlamında anlamlı fark göstermediği belirlenmiştir. Son olarak duygusal zeka beceri düzeyi toplam puanları ile akademik öz yeterlik toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Bu çalışma Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka beceri seviyesi arttıkça akademik öz yeterliklerinin arttığı tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin akademik öz yeterliklerinin artırılması hedefleniyorsa duygusal zekalarının gelişimine yönelik çalışmaların yapılmasının gerekli olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Duygusal Zeka, Üniversite Öğrencileri, Akademik Öz Yeterlik

Kişi Merkezli Ergoterapi Müdahale Programının Duyusal İşleme Becerilerine ve Aktivite Katılımına Etkisinin İncelenmesi: Olgu Çalışması

Ozan DEMİRCİ

Biruni Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Ergoterapi, ozantdemirci@hotmail.com

Aslı KAYA

İstanbul Üniversitesi

Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi

Çocuk Gelişimi, erg.aslikaya@gmail.com

Özet

Çevreden ve vücuttan alınan bilgiler duyular aracılığıyla elde edilmektedir. Duyuların uygun şekilde yanıt oluşturması iyi bir nörolojik organizasyonu gerektirmektedir. Duyusal işleme problemleri sosyal katılım, öğrenme ve davranış gibi alanlarda düşük performans neden olabilmektedir. Duyusal işleme bozukluğunun erken tespiti ve etkili Ergoterapi müdahalesinin günlük yaşamda bağımsızlık, aktif katılım ve olumlu davranış gelişimi üzerinde etkili olacağı beklenmektedir.

Çalışmamızda 5 yaşındaki bir çocukta kişi merkezli Ergoterapi müdahalesinin duyusal işleme becerilerine ve aktivite katılımına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ebeveynler ile detaylı görüşmenin ardından klinik gözlem yapılmış, standardize testler uygulanmıştır.

Araştırmada Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Kayıhan ve arkadaşları (2015) tarafından gerçekleştirilmiş olan Dunn Duyu Profili Testi(DP) ve geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Kısa Çocuk Aktivite Profili Testi(SCOPE) kullanılmıştır. Dunn Duyu Profili Testi(DP) ile duyusal işleme becerileri, Kısa Çocuk Aktivite Profili Testi(SCOPE) ile irade, alışkanlık, beceri ve çevre parametrelerine göre aktivite katılımı değerlendirilmiştir. Detaylı değerlendirme sonucunda elde edilen veriler ile oluşturulan hipotez sonrasında müdahale planı oluşturulmuştur. Kişi merkezli Ergoterapi müdahalesi haftada 2 kez 45 dakikalık bire bir seanslar şeklinde 6 ay boyunca uygulanmıştır.

İlk değerlendirmede Dunn Duyu Profili Testi sonuçlarına göre duyusal işlem parametresinde görme işlemi, vestibüler işlem, endurans, hareket ve vücut pozisyonu ile ilgili düzenlemeler, duyusal cevaplarını etkileyen duyusal girdilerin düzenlemesi alanlarında; davranışsal ve duyusal cevaplar parametresinde hassasiyet alanında; modülasyon parametresinde düşük endurans/tonus, duyu hassasiyeti, hareketsiz alanlarında kesin fark aralığında olduğu belirlenmiştir. Kısa Çocuk Aktivite Profili Testi uygulanarak irade, alışkanlıklar, iletişim ve etkileşim becerileri, işleme becerileri, motor beceriler ve çevre parametreleri değerlendirilmiştir. 6 ayın sonunda yapılan değerlendirmede Dunn Duyu Profili Testi duyusal işlem parametresinde görme işlemi, vestibüler işlem ve duyusal cevaplarını etkileyen duyusal girdilerin düzenlemesi alanlarında muhtemel fark aralığına ulaştığı; endurans, hareket ve vücut pozisyonu ile ilgili düzenlemeler alanlarında tipik performansla ulaştığı belirlenmiştir. Davranışsal ve duyusal cevaplar parametresinde hassasiyet alanında muhtemel fark aralığına ulaştığı; modülasyon parametresinde kesin fark aralığında olan tüm alanların tipik performans düzeyine ulaştığı ölçülmüştür. Kısa Çocuk Aktivite Profili Testi sonuçlarında ise olumlu yönde değişimler gözlenmiştir. Sonuç olarak çalışmamız kişi merkezli Ergoterapi müdahalesinin duyusal işleme becerilerine ve aktivite katılımına olumlu etkilerini ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Ergoterapi, Duyusal İşleme, Aktivite Performansı

Üniversite Öğrencilerinin Öteki ve Körlük Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Ömer KIŞI

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü
kisiomer1221@gmail.com

Özet

Öteki ve körlük kavramları; yüzeysel düşünülduğünde farklı ve felsefi düşünülduğünde çok daha farklı anlamlar ihtiva etmektedirler. Günümüz dünyasında sürekli dile getirilen bu iki kavramın nerede ve nasıl konumlandırıldığı da bir o kadar önemlidir. Öteki dediğimizde kimi ya da neyi anlıyoruz? Körlük dediğimizde acaba sadece gözleri görmeyen birilerini mi anlıyoruz? Bu yüzden de bu iki kavramın konumlarını doğru bir zeminde tartışabilmek adına bu çalışma planlanmıştır. Bu çalışmanın amacı öteki ve körlük kavramlarının üniversite öğrencilerinin zihinlerindeki algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 18-30 yaş arası 28 erkek ve 8 kadın katılımcı olmak üzere 36 katılımcıdan analizlere dâhil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “Öteki’a benzer, çünkü.....” ve “Körlük’a benzer, çünkü” şeklinde katılımcıların zihninde oluşan şemaları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası yardımıyla transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Buradaki amaç öteki ve körlük kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların öteki kavramını ‘diğeri’, ‘dışlanmış’ ve ‘yabancı’ kavramlarına benzettikleri görülmektedir. Körlük kavramını ise ‘yalnızlık’ ve ‘karanlık’ kavramlarına benzettikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öteki, körlük, metafor çalışması

Üniversite Öğrencilerinin Cömertlik ve Cimrilik Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

İbrahim Kaçmaz

*Fırat Üniversitesi / Eğitim Fakültesi /
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
Gmail : ibrahimmkacmazz0@gmail.com*

Özet

Birbirine zıt iki kavram olan cömertlik ve cimrilik, insanın hem maddi hem manevi boyutlarına hitap etmektedir. Bu iki kavramın toplum nezdindeki değerleri de benzer bir durum göstermektedir. Birisi övülürken diğer bir kavram ise yerilmektedir. Bir noktada bu kavramlardan herhangi birini elbise olarak giyen bireylerin toplumsal karşılıkları da giydikleri elbiseye göre farklılaşmaktadır. Bu savın doğruluğunu test etmek oldukça önemlidir. Esas itibarıyla bu çalışmada da cömertlik ve cimrilik kavramlarını bir nebze olsun açıklamak ve anlamlandırmak amaç edinilmiştir. Bu yüzden de bu çalışmanın amacı cömertlik ve cimrilik kavramlarının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 17-27 yaş arası 11 erkek ve 18 kadın katılımcı olmak üzere 29 katılımcıdan analizlere dâhil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “cömertlik.....benzer, çünkü.....” ve “cimrilik.....benzer, çünkü.....” şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası yardımıyla transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Buradaki amaç cömertlik ve cimrilik kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların özellikle Cömertliği ağaca benzettiği ağacın karşılıksız meyve verdiği ve köklerinin daima sevgi gibi yayıldığı betimlemelerle açıklamaya çalıştıkları görülmüştür. Cimriliği ise daha çok kuraklık, hastalık, karanlık çürük bir meyve gibi betimlemelerle tanımlandırıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cömertlik, Cimrilik, Metafor Çalışması

Seramik Takviyeli Kompozit Mg Alaşımlarının Yapay Vücut Solisyonlarında Biyo-Uyumluluk İncelenmesi

Yusuf SAĞIR, Esmâ ELMACI, Hanife ÇAKAL

Hitit Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi
Moleküler Biyoloji ve Genetik

Öğr. Gör. Dr. Bünyamin ÇİÇEK

Hitit Üniversitesi
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu
Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü

Özet

Biyomalzemeler insan vücudundaki canlı dokuların işlevlerini yerine getirmek, desteklemek amacıyla kullanılan doğal ya da sentetik malzemelerdir. Biyoaktif malzemeler özel biyolojik aktivite oluşturmak için dizayn edilirler. Bazı özel biyoaktif malzemeler yumuşak doku ile bağ oluştururlar, fakat birçok durumda istenilen biyolojik aktivite, biyoaktif malzemelerin canlı vücut dokusuyla kaynaşp, temas halinde olduğu kemik ile ara yüzeyde kuvvetli bir bağ oluşturmasıdır. Projemizde özet olarak temel amacımız Mg alaşımlarının biyo-malzeme olarak çalışılmamış bir alaşımı olan magnezyum-alüminyum-silisyum (Mg-Al-Si) alaşımının biyo uyumluluğunu incelemektir. Çalışmamızda kullanılan tüm elementlerin (Mg-Al-Si) toksik etki miktarları gözetilerek bir yeni malzeme elde edildi. Kompozit malzemenin üretimi döküm yöntemi ile oluşturulup ana matris olarak kullanılan Mg metaline %10 oranında Al₁₂Si malzemesi ilave edildi. Yüzey uyumluluğu bir biyomalzemenin vücut dokularına fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak uygun olmasıdır. Yapısal uyumluluk ise; malzemenin vücut dokularının mekanik davranışına sağladığı optimum uyumdur. İlk olarak belirli oda sıcaklığında hazırlanan Hank's solüsyonu içerisinde ağırlıkları ve yüzey alanları bilinen numunelerin farklı aralıklarla ağırlık kaybı ölçümü ile mm/yıl değeri hesaplanabilen daldırma korozyon deneyi toplamda 48 saat uygulanarak ve 0-4-12-24-48 saatlerinde solüsyonunun pH/iletkenlik değerleri ölçüldü ve raporlandı. Devamında elektrokimyasal korozyon yöntemi ile deney belirli bir sıvı içerisinde bilinen malzeme yüzey alanının üzerinden mA seviyesinde geçirilen elektrik enerjisi ile açığa çıkan iyonların referans bir elektrotla toplanması sonucunda elektrokimyasal verilere elde edildi. Taramalı elektron mikroskobu (SEM) analizleri ile biyomalzemenin yüzey ve üç boyutlu yapısında meydana gelen bozulmalar gözlemlendi.

Son olarak, sitotoksikite testi çerçevesinde biyo-malzemenin besi yeri oluşturulmuş alana konulması ile özel kültürlerin biyo-malzeme üzerinde üreme-ölme durumları incelenecek ve sito-uyumluluk yorumlamaları yapıldı. Ekstraksiyon sıvısının eldesi, hücre kültürünün hazırlanması ve hücre canlılık tayini aşamaları sonucunda test tamamlandı.

Üçlü bir element kombinasyonu ile dökümü yapılan malzeme yapısında Mg-Al-Si üçlü faz diyagramında oluşan bileşiklerin korozyon hızını yavaşlattığını ve hatta durdurduğunu gözlemledik. Buradan yola çıkarak elde edilecek alaşımın intermetalik yapı yoğunlukları incelenerek, böylelikle korozyon sürecinin nerede yavaşlayacağı ve/veya duracağı raporlandı. Bu aşamaya kadar beklenen sonuçla çözünen yapının korozyon çözültisi içerisindeki oranı, toksik etki sınırlarını belirlendi. Yapıda kullanılan Mg, Al ve Si elementlerinin biyo-çözünme oranının miktarı ile de biyo-uyumluluk yorumlamaları yapıldı. Mg-Al-Si yapısı üzerine yapılan çalışmada görülmektedir ki bu alaşım üçlüsü biyo-uyumlu sonuç verdiği görüldü.

Anahtar kelimeler: Magnezyum, Alüminyum, Silisyum, Döküm, İn-Vitro, Biyoyumluluk, Hank's vücut solüsyonu, Korozyon, Sitotoksikite, SEM.

7-14 Yaş Arası Futbolu Seçen Çocukların Futbol Mesleğini Seçmelerine İlişkin Ebeveynlerinin Yaklaşımlarının İncelenmesi

Kader Zeynep UZER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, kuzer4215@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi/

Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada 7-14 yaş arası futbolu seçen çocukların futbol mesleğini seçmelerine ilişkin ebeveynlerinin yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma, 7-14 yaş arası futbolu seçen çocukların spor okullarına devam eden velilerin spora katılımın çocuklarının yaşamlarında ne gibi faktörlerden etkilendiklerini, ebeveynlerin hangi yaş aralığında spora yönlendirmesi gerektiğini, ebeveynlerin futbol mesleğine bakış açılarını, çocuklarıyla ilgili spor dalına ait paylaşımlarını, sportif aktivitelerin yararları konusundaki farkındalıklarını belirlemek bakımından önemli görülmektedir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada meslek seçim anketi kullanılmıştır. Araştırmaya 252 kişi katılmıştır. Araştırma Niğde ilinde bulunan Altınordu futbol okuluna gelen 7-14 yaş grubu çocukların ebeveynlerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan velilerin %63,9'sını erkekler, %36,1'ini bayanlar oluşturmuştur. Ailelerin eğitim durumlarına bakıldığında ise, %9,9'u ilkokul, %11,9'u ortaokul, %22,6'sinin lise, %7,9'u yüksekokul, %11,1'ini üniversite, %21,8'inin lisansüstü, %9,5'u yüksek lisans, %4 doktora mezunu olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda araştırmaya katılan velilerin eğitim seviyelerinin çoğunluğu lisansüstü ve yüksekokul mezunu oldukları görülmektedir. Aylık gelir seviyeleri ise %39,7 oranıyla 0-5000 ₺ aralığında, %29 oranıyla 5000-7500 ₺ aralığında, %19,4 oranıyla 7500-10000 ₺ aralığında, %5,6 oranıyla 10000-12500 ₺ aralığında ve %6,3 oranıyla 12500-üzeri ₺ aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Bu durumda araştırmaya katılan velilerin dar, orta, iyi ve yüksek seviyeli gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. 7-14 yaş arası futbolu seçen çocukların futbol mesleğini seçmelerine ilişkin ebeveynlerinin ekonomik, meslek, durumları ile ilişkisi olduğu bulunmuştur. Buna göre ebeveynler çocukların meslek seçimlerinde etken rol oynadığı düşünülmektedir. Bu çalışmada, araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuklarının boş zamanlarını sportif faaliyetlerle geçirilmesi konusunda tercihte bulunmaları dikkat çekmektedir. Bireyin yaş ile beraber azalan fiziksel kabiliyetin sportif faaliyetlerle kendini uzun yıllar koruduğunu göz önünde bulundurulduğunda ebeveynlerin çocuklarını boş vakitlerini sporsal faaliyetlerle geçirmelerini ifade etmeleri konusunda ne kadar bilinçli olduklarını göstermektedir. Spora katılım gösteren çocukların velilerinin bedenlen kendilerinin de etkin oldukları, ellerindeki olanaklarla çocuklarını spor faaliyetlerine götürüp getirdiklerini, spora faaliyetlerine katılımlarında ki amaçlarının; mental olarak sağlıklı olması, stresten, kaygıdan uzaklaşması ve iyi bir sporcu olması istenirken, ebeveynlerinin çocuklarından spor üzerinden para kazanmasını büyük bir kısmı önemli bir etmen olarak görülmediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Futbol, Meslek seçimi, 7-14 yaş grubu

Üniversite Öğrencilerinin Akıl ve Zekâ Kavramlarına İlişkin Oluşan Metaforların İncelenmesi

Muhammet ALAGÖZ

Psikolojik Danışman Adayı

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık pr.

mtalgzz@gmail.com

Özet

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli faktör akıl sahibi olmasıdır. Bu yüzden ki insan yaptıklarından sorumlu tutulmuştur. Bunun sebebi yaptığı davranışların bilincinde olması ve bu davranışların neticesini kestirebilmesidir. Bununla birlikte insanın yaşamını sürdürebilmesi için diğer önemli bir kavram ise zekâdır. Çoğu zaman her iki kavramın insan zihnindeki yeri tartışma konusu haline getirilmiştir. Akıl ve zekânın aynı olduğunu, akıl ve zekânın farklı olduğunu ve akıl ile zekânın birbirlerini tamamlayan, benzerlikler barındıran ancak farklı kavramlar olduğunu söyleyenler olmuştur. Bu iki kavramın genç bireyler nezdindeki karşılıklarının nasıl olduğu önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı akıl ve zekâ kavramlarının üniversite öğrencilerinin zihinlerindeki algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 18-39 yaş arası 21 erkek ve 13 kadın katılımcı olmak üzere 34 katılımcıdan analizlere dâhil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “ Akıl’a benzer, çünkü.....” ve “Zeka’a benzer, çünkü” şeklinde katılımcıların zihninde oluşan şemaları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası yardımıyla transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Buradaki amaç akıl ve zekâ kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların akıl kavramını ‘düşünme’, ‘anlama’ ve ‘idrak edebilme’ kavramlarına benzettikleri görülmektedir. Zekâ kavramını ise ‘Çözme’ ve ‘Algılama’ kavramlarına benzettikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıl, Zekâ, Metafor çalışması

Üniversite Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite ile Benlik Saygısının İncelenmesi

Görkem AÇAR

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı
gorkemacar2@gmail.com

Aylin AYDOĞDU

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ortopedik Fizyoterapi Anabilim Dalı
aylinnaydogdu@gmail.com

Onur TURAN

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
onrtran99@gmail.com

İsmail CEYLAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi,
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu
fztceylan@gmail.com

Özet

Amaç: Fiziksel aktivite, bazal oranın üstünde enerji kullanımını artırarak iskelet kaslarının hareketi ile ortaya çıkan beden hareketi olarak tanımlanmaktadır. İskelet kasları ile yapılan ve sonucunda kalori harcanan tüm vücut hareketlerine fiziksel aktivite denir. Düzenli olarak yapılan fiziksel aktivite hem bireysel hem de toplumsal düzeyde genel sağlık durumunu olumlu etkilemektedir. Bireyin kendini değerlendirmesi sonucunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan, beğeni ve kabul durumuna benlik saygısı adı verilir. Benlik saygısı, kişiliğin önemli bir parçası olarak, bireyin hayatının tüm yönlerini etkileyerek onun davranışlarına yön verebilmektedir. Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, katılmaya gönüllü 49 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya üniversitelerin çeşitli bölümlerinde aktif olarak lisans öğrenimi gören öğrenciler dahil edilmiştir. Katılımcıların verileri “Google Anketler” üzerinden hazırlanan veri toplama araçları ile çevrimiçi olarak toplanmıştır. Katılımcıların sosyodemografik verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan “Sosyodemografik Form” aracılığıyla toplanıp kayıt altına alınmıştır. Çalışmada fiziksel aktivite düzeyini değerlendirmek amacıyla “Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi”, benlik saygısını değerlendirmek için ise “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, IBM Statistical Package for Social Sciences Version 24 (SPSS inc, Chicago, IL, USA) istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımı Kolmogorov - Smirnov Testi ile analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama \pm standart sapma, niteliksel değişkenler sayı ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Çalışmada ilgili parametrelerin arasındaki ilişkili Pearson korelasyon analizi ile hesaplanmış olup, tüm ölçümlerde istatistiksel anlamlılık $p \leq 0,01$ olarak iki yönlü alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 41 kadın (%83.7), 8 erkek (%16.3) toplamda 49 kişi katıldı. Katılanların yaş ortalaması 20.76 ± 2.641 yıldır. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite seviyesi %33’ünün inaktif, %40’ının minimum aktif ve %27’sinin çok aktif olduğu tespit edildi. Çalışmaya katılan öğrencilerinin benlik saygıları %51’nin kırılğan benlik saygısı, %47’sinin düşük benlik saygısı ve %2’sinin yüksek benlik saygısı olduğu bulundu. Fiziksel aktivite ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönde bir korelasyon ($p = 0,001$; $r = 0,403$) olduğu tespit edildi.

Sonuç: Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyinin benlik saygısı ile bağlantılı olduğu bulunmuştur. Bu çalışma fiziksel aktivite düzeyini artırarak bireylerin benlik algısını iyileştirebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Benlik Saygısı, Üniversite Öğrencisi

Üniversite Öğrencilerinin Beden ve Can Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Turgut DEMİR

*Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Psikolojik Danışman Adayı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık,
demirturgut226@gmail.com*

Özet

Tarihi kaynaklardan bugünkü modern bilim zamanlarına kadar insanın beden ve candan ibaret olduğu düşüncesi hala canlılığını korumaktadır. Üstelik bu sadece insan için de geçerli değildir. Yeryüzündeki bütün canlılar için benzer bir durum söz konusudur. Ancak insan beden ve candan meydana gelmiştir demek yeterli değildir. Beden ve can kavramlarının algılanma biçimlerinin ortaya çıkarılması da bir o kadar önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmada beden ve can kavramlarını bir nebze olsun açıklamak ve anlamlandırmak amaç edinilmiştir. Bu yüzden de bu çalışmanın amacı beden ve can kavramlarının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 18-23 yaş arası 33 erkek ve 16 kadın katılımcı olmak üzere 49 katılımcıdan analizlere dâhil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “Beden.....benzer, çünkü.....” ve “Can.....benzer, çünkü.....” şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen yazıya dönüştürülmüş ve Maxqda 20 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Buradaki amaç beden ve can kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların özellikle bedeni insanın fiziksel yapısı, dış görünüşünü yani perdenin görünen kısmını ifade eden cümlelerle açıklamaya çalıştıkları görülmüştür. Canın ise yaşamak için önem arz ettiği, insana korumakla görevli olarak bahşedilmiş emanet konumunda tanımlandırıldığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Beden, Can, Metafor Çalışması

Acil Servislerde Preeklampsi ve Eklampsiye Dair Güncel Hemşirelik Yaklaşımları

Hakan ÇOLAK

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü, hakan35paramedik@gmail.com*

Muhammed Nasrullah ER

*İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü, ernasrullah47@icloud.com*

Prof. Dr. Emre YANIKKEREM

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana bilim dalı, emrenurse@hotmail.com*

Özet

Gebelik birçok fizyolojik değişimin yaşandığı doğal bir süreçtir fakat gebelik süresince gelişen komplikasyonlar nedeniyle birçok gebe sağlığıyla ilgili ciddi sorunlar yaşamaktadır. Hipertansiyona bağlı gebelik rahatsızlıkları dünya genelindeki gebeliklerin %5 ile %10'unu komplike hale getirmekte ve anne ölümlerinin %18'ine neden olmaktadır (Alafırad ve ark. 2019). Hipertansiyonu olan gebeler olabileceği gibi gebeliğin 20. haftasından önce veya gebelik döneminde hipertansiyon tanısı da konula bilmektedir. Gebelikte kan basıncı değişimi ile karşımıza çıkan başlıca sorunlar gestasyonel hipertansiyon, preeklampsi ve eklampsi olmak üzere üç ana grupta incelenebilir (Corrigan ve ark. 2021). Gestasyonel hipertansiyon gebelik sürecinin 20. haftasından sonra en az dört saat aryla ölçülen iki kan basıncı değerinde sistolik kan basıncının 140 mmHg, diastolik kan basıncının 90 mmHg üzerinde olması ve proteinürinin görülmemesi durumudur (Selim ve ark 2021). Daha önceden normal tansiyon değerleri olan gebelerde gebeliğin 20. haftasından sonra hipertansiyon ve proteinüri gözlemlenmesi durumu preeklampsi (Yüksekol ve ark. 2019), preeklampsi tablosuna konvülsiyon eklenmesi durumu eklampsi olarak tanımlanmaktadır (Akalin ve ark. 2018). Yüksek kan basıncı, proteinüri, ödem, irritabilite ve geçici baş ağrıları preeklampsi ve eklampsi de başlıca tanı kriterleridir. Ciddi preeklampsi olgularında yukarıdaki belirtilere ek olarak oligüri, proteinüri de artış, görme kayıpları ve trombositopeni görülebilir. Primipar ve nullipar gebelikler, çoğul gebeliğe sahip olanlar, ailede preeklampsi/eklampsi öyküsü olan gebeler risk altındadır (Akalin ve ark. 2018, Oskay 2015, Kızılkaya Beji 2015). Gebelik sırasında hipertansiyon, ablasyo plasenta, intrauterin büyüme geriliği, erken doğum, böbrek yetmezliği, antepartum ve doğum sonrası kanama, perinatal ve anne ölümü riski ile ilişkilidir (Corrigan ve ark. 2021). Gestasyonel hipertansiyon veya kronik hipertansiyon tanısı almış gebelerde teratojenik etkiler göz önünde bulundurularak antihipertansif ilaç tedavisine başlanabilir. Gebelikte gözlemlenen acil hipertansiyonun tedavisinde labetalol, hidralazin ve nifedipin kullanılmaktadır. Gebede eklampsi gelişmesi durumunda magnezyum sülfat (MgSO₄) veya alternatif olarak benzodiazepinlerden diazepam (valium) uygulaması konvülsiyonları durdurmak için uygulanır (T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Kadın ve Üreme Sağlığı Dairesi Başkanlığı 2021; Alafırad ve ark. 2019). Kan basıncında yükselme ile acil servise başvurusu olan gebelerde gebelik başından beri veya 20. haftadan sonra yüksek kan basıncı varlığı fakat proteinüri yoksa gestasyonel hipertansiyon akla gelmelidir. Bu gebelerde anksiyeteyi azaltmak, kendini ifade etmesini sağlamak, dinlendikten sonra kan basıncı ölçümünü tekrarlamak, altta yatan faktörleri sorgulamak ve hekim istemiyle ilaç uygulaması yapmak önemlidir. 20. haftadan sonra yüksek kan basıncına proteinürinin eşlik ettiği gebe için preeklampsi akla gelmelidir. Bu gebeleri yatak istirahatine almak, vital bulguları ve fetal kalp sesini değerlendirmek, boy ve kilo ölçümünü yapmak, damar yolu açıklığını sağlamak, doktor istemine göre MgSO₄ idame dozuna başlamak, üretral kateterizasyonu sağlamak, kan MgSO₄ seviyesini takibe almak, hekim istemiyle belirtilen diğer antihipertansifleri (Labetalol vd.) uygulamak, servise veya doğumhaneye nakli için gerekli prosedürleri uygulamak gereklidir. Yüksek kan basıncı ve konvülsiyonla gelen gebe için eklampsi düşünülmelidir. Bu gebelerin monitorizasyonu sağlamak, damar yolu açıklığını

sağlamak, düşme riskine karşı güvenlik önlemlerini almak, solunum yolunun açıklığını sağlamak, gerekirse hekim istemiyle oksijene başlamak, uyarıcıları (ses, ışık vs.) azaltmak, acil arabasını hasta başına çekmek, konvülsiyon öncesi ve sonrası dönemde yaşamsal bulgularını sık sık takip etmek, hekim istemiyle konvülsiyon sırasında ve sonrasında belirlenen ilaçları (Mg sülfat ve diazepam vb.) uygulamak gerekir (T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Kadın ve Üreme Sağlığı Dairesi Başkanlığı 2021).

Anahtar kelimeler: Acil Servis, Eklampsi, Hemşirelik Bakımı, Preeklampsi

1931 Öğretim Programında Fen Bilimleri Dersi Hedeflerinin Spranger Değer Sınıflandırmasına Göre İncelenmesi

Kübra Gündoğdu

Aksaray Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Fen Bilgisi Eğitimi Ana Bilim Dalı

kbrtml1994@gmail.com

Özet

Değerler, bireye buldukları toplumda nasıl yaşamaları gerektiğini, nelerin önemli olduğunu ve sosyal hayatın nasıl işlediğini gösterir. Sosyo-ekonomik gelişmelerin beraberinde getirdiği sosyal düzendeki değişmelerin toplumsal yaşamı en az etkilemesi, bireylerin sahip oldukları değerlerle uyumlu bir yaşam tarzıyla mümkün kılınabilir. Medyanın ve sosyal ağların hızla değişen dünyada bireyler ve çocuklar üzerindeki etkisinden bahsederken, insanlar bugün her zamankinden daha fazla bilgiye sahip olmaktadır. Bu bilgi dünyanın her köşesinden gelip insanların zihninde yer etmekte; birey ile dış dünya arasındaki manevi ve ahlaki etkileşimi de arttırmaktadır. Bilginin bu denli hızlı yayılması kişisel ve sosyal ihtiyaçları da beraberinde getirmektedir. Özellikle gelişen teknoloji, insanlara insani değerleri hatırlatmayı gerekli kılmaktadır. Geçmiş dönemlerde toplumsal kültür ve insani değerlerin küçük yaşlardan itibaren bireye aktarımı aile ve yerel rol modellere bırakılmış durumdaydı, fakat hızla değişen ve gelişen dünya düzeni aile ve yerel rol modellerin bu fonksiyonlarını zamanla azaltmıştır. Geçmişte toplumdaki geleneksel kurumların sorumluluğu artık büyük ölçüde okullara bırakılmıştır.

Değerler ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan birisi de değer sınıflandırmasıdır. Değerlerin çeşitli sınıflandırmaları bulunmaktadır. Spranger, Schwartz, Nelson, Ülken, vb.dir. Spranger Değerleri 'Bilimsel Değer', 'Ekonomik Değer', 'Estetik Değer', 'Sosyal Değer', 'Politik Değer' ve 'Dini Değer' olmak üzere 6 grupta toplamıştır. Bilimsel Değer; Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirci, akılcı ve entelektüeldir. Ekonomik Değer; Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gerektiğini belirtir. Estetik Değer; Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür. Sosyal Değer; Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempattir. Bencil değildir. Politik Değer; Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir. Dini Değer; Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder.

Bu çalışmada Cumhuriyet döneminin 2. programı olan 1931 fen bilgisi dersi programı hedef alınmıştır. Bunun sebebi öncesindeki 1924 programının Osmanlıdan kalma bir program olması ve bu programda sadece ders konularına yer verilmiş olmasındandır. 1931 programının Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinin hazırlamış olduğu ilk ortaokul programı olduğu söylenebilir. Cumhuriyetten günümüze kadar uygulanan Fen Bilimleri programlarından 1931 programında yer alan hedef davranış ve kazanımları değerler bakımından analiz etmek amaçlanmıştır. Bunun için Spranger'ın değer sınıflandırması kullanılmıştır. Fen bilgisi dersi hedefleri ve kazanımları bu sınıflandırmadaki değer gruplarından uygun olanlarla eşleştirilip tablolaştırılmıştır. Alan yazında bulunan çalışmalara bakıldığında genel olarak nicel çalışmalar olduğu ve değer eğitiminin programlara yönelik incelenmesine çok sık rastlanılmadığı ve 'Değerler Eğitimi' başlığının Fen Bilimleri dersi bağlamında çalışıldığı pek fazla kaynağın bulunmadığı görülmektedir. Yapılacak olan bu incelemenin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmadan elde edilen verilerin değer eğitimi ile uğraşan araştırmacılar, lisansüstü eğitim alan öğrenciler ve politika yapıcılar için faydalı olacağı umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Fen Bilgisi, Değer Sınıflandırmaları, Değerler Eğitimi, Öğretim Programları

Monte Carlo Simülasyonu Kullanılarak Gelecek Döneme Ait Talebin Tahminlenmesi ve Kritik Tedarikçilerin Saptanması: Tekstil Sektöründe Bir Çalışma

Murat ESMERAY

murattesmeray@gmail.com

Özet

Rekabetin küresel boyuta eriştiği günümüz koşullarında işletmelerin belirsizlikleri ve bu belirsizliklerden kaynaklanan riskleri ortadan kaldırmaya yönelik arayışları da giderek daha geniş bir kapsama erişmektedir. Sektör ayırt etmeksizin herhangi bir iş kolundaki belirsizlik yaratan unsurların finansal açıdan, müşteriye sunulacak hizmet açısından ve daha pek çok farklı alanda olumsuz sonuçlara sebep olma ihtimalinden söz etmek mümkündür. Bu hem hizmet işletmeleri hem de üretim işletmeleri için verilen hizmetin tasarımı ya da sunulan ürünün üretimi açısından belirleyici özellikte bir faktördür. Bu nedenle belirsizlik kaynaklı riskleri azaltma yoluyla olumlu sonuçlar elde etmeye yönelik olarak kullanılan talep tahmini uygulamalarının işletmeler açısından kritik öneme sahip olduğu söylenebilir. İşletmeler açısından belirsizliği ortadan kaldırmaya yönelik en sık başvurulan yöntemlerden biri de gelecek dönemlere ait talebin tahmin edilerek buna uygun stratejilerin geliştirilmesidir.

Talep tahmini ister üretim ister hizmet alanında çalışıyor olsun tüm işletmeler için büyük öneme sahip bir konudur. İşletmeler üretim planlama, satış bütçelerinin oluşturulması, yeni ürünlerin piyasaya sunulması gibi pek çok detaylı sürecin işlerlik kazanması için çeşitli yöntemler kullanarak talep tahmini gerçekleştirmek zorundadır. Talep tahmini süreçlerinin yürütülmesine yönelik olarak yıllar içerisinde pek çok farklı yöntem ve yaklaşım üzerinde durulduğunu söylemek mümkündür.

Talebin tahmin edilmesinde kullanılacak temel yöntemlerden biri simülasyon tekniğidir. Temel olarak geçmiş verilerin kullanımıyla gelecek döneme ait tahmini verilerin ortaya konulmasına dayanan bu yöntem aracılığıyla işletmelerin elde edilen tahmini talep verilerini kullanarak bu talebi karşılayacak ürünlerin üretilmesinde kritik öneme sahip hammadde veya yarı mamulleri tedarik ettikleri kritik öneme sahip tedarikçileri saptamaları da mümkün olmaktadır.

Bu araştırmada Türkiye’de tekstil sektöründe faaliyet göstermekte olan bir işletmenin son 5 yıla ait ihracatını gerçekleştirdiği ürün gruplarına ait talep verilerinin Monte Carlo Simülasyonu tekniği ile simülasyonunun gerçekleştirilmesi sonucunda elde edilen verilerle gelecek döneme dair tahmini talep değerleri üzerinden kritik ürün gruplarının ve bu ürün gruplarının üretimi açısından kritik öneme sahip tedarikçilerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Simülasyon, Monte Carlo Simülasyonu, Talep Tahmini

Terörizmin Ortaya Çıkışında ve Gelişmesinde Ekili Olan Nedenler

Beyzanur ŞINIK

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Anabilim Dalı,

beyzanursnk@gmail.com

Özet

Terörizm, uluslararası alandaki tüm aktörlerin güvenliğine yöneltilmiş ciddi bir tehdittir. Ancak terörizm, güvenlik sorunu olmasının yanı sıra ciddi de bir toplumsal sorundur. Toplumsal bir sorun olarak terörizm, toplumda oluşan çok çeşitli sorunlar ile ortaya çıkabilmektedir. Çalışma, bu ciddi tehdidin ortaya çıkmasına zemin hazırlayan unsurları açıklamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda teröre neden olan unsurlar ekonomik, sosyokültürel, siyasal, hukuki, psikolojik ve eğitim yönünden ele alınarak açıklanmaya çalışılacaktır. Hem terörün ne olduğunu daha iyi anlamak hem de terörle etkin bir mücadele gerçekleştirebilmek için bu nedenlerin anlaşılması büyük önem arz etmektedir.

Ekonomik imkânların zorluğu, gelir dağılımındaki eşitsizlikler, işsizlik oranlarında artış yaşanması, ekonomik kurumların yetersiz kalması, enflasyonun giderek artması ve kontrol altına alınamaması ve devletin ekonomik kanalların denetimini kaybetmesi veya yetersiz olması teröre zemin hazırlayan başat unsurlardandır. Terör örgütleri bu olumsuz verileri kullanarak tüm bunlardan devletin sorumlu olduğu görüşünü çeşitli propagandalar ile bireylere empoze etmeye çalışırlar. Böylece bireylerin mevcut sisteme isyan edip huzursuzluk ortamı yaratmak amaçlanır. Sosyokültürel nedenler arasında düzensiz şehirleşme, göç, bireyin sosyal ve kültürel çevresinin değişmesi ve bireyin yeni çevreye uyum sağlamakta zorlanması, ekonomik seviyenin eğitim seviyesine oranla düşük olması, şiddet kültürünün yaygınlaşması, aile bağlarının zayıflaması gibi durumlar da terörizme sebebiyet verebilir. Siyasal nedenlerde ise; siyasal istikrarsızlıkların yaşanması, siyasal katılımın az olması, bireylerin siyasal katılım hususunda bilinçlendirilmemesi, bireylerin farklı siyasal görüşleri ile ortaya çıkan uzaklık ve uyuşmazlıklar olarak sıralanabilir. Terörizmin hukuki nedenleri arasında ilk olarak adalet ve ceza sisteminin yetersizliği gelmektedir. Bu sistemlerin hızlı ve etkili işlemeyişi, hakların ve özgürlüklerin kullanılmasında yaşanan sorunlar terörizme zemin hazırlayabilmektedir. Ek olarak, devletin idari alandaki yetersizlikleri de kamu görevlileri ile bireyler arasında olumsuz durumların yaşanmasına neden olabilmektedir. Terörizmin ortaya çıkışında önemli bir diğer etken de eğitimidir. Eğitim sisteminin yanlış ve yetersiz olması, bireyleri terör örgütlerinin hedefi haline getirmektedir. Eğitimsizlik aynı zamanda ekonomik sorunların da bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Terörizmin psikolojik nedenleri incelendiğinde, bireyin toplum tarafından saygınlık görmemesi, bireyin toplum veya ailesi tarafından sevilmediğine inanması, bireyin aidiyet hissetme arzusu, kişisel becerisi veya yeteneği gelişmemiş bireylerin bu durumu şiddete başvurarak kapatmak istemesi gibi çeşitli durumlarla karşılaşmaktadırlar. İnsan psikolojisinin karmaşık ve değişken yapısı, bu nedenlerin belirli dönemlerde etkisini arttırmaktadır.

Görüleceği üzere teröre zemin hazırlayan çok çeşitli nedenler mevcuttur. Ancak hiçbir unsur tek başına terörün doğmasında etkili değildir. Bir neden, diğer bir nedenin sonucu olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bu yüzden terörizmin nedenlerini bir bütün halinde ele almalı, mücadele yöntemleri de tüm nedenler göz önüne alarak belirlenmeli ve uygulanmalıdır. Ayrıca, bu nedenlerin olduğu her toplumda terörün de mutlaka olacağı görüşünün yanlış olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Terör, Terörizm, Terörizmin Nedenleri

Birleşmiş Milletler

Nafiye Çetin

Hitit Üniversitesi

Bölüm: Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
nafiyecetin98@gmail.com

ÖZET

Barış ve huzur içerisinde bir dünya; aslına bakarsanız her dönemde insanların ihtiyaç duyduğu bir tür yaşanabilir alandır. I. Dünya Savaşı gibi sarsıcı ve yıkıcı etkileri dünyanın her bir köşesinde yankı bulan savaşın sonunda barış ve huzuru sağlamak amacıyla Milletler Cemiyeti kurulmuş ve varlığını II. Dünya Savaşına kadar sürdürmüştür. Bir başka önemli kuruluş II. Dünya Savaşı sonrasında kendisini "Adalet ve güvenliği, ekonomik kalkınma ve sosyal eşitliği tüm ülkelere sağlamayı amaç edinmiş küresel bir kuruluş olarak tanımlayan Birleşmiş Milletler (BM)'dir.

Birleşmiş Milletlerin teşkilat yapısı; bağlı kuruluşlar (UNESCO, UNICEF, UNDP, WHO, FAO, ILO) ve altı birimden oluşur. Bu altı birimden biri her ülkenin temsil edildiği ve beş temsilcisi ile yılda bir kez toplanan Genel Kurul, diğerleri ise Adalet Divanı, Vesayet Konseyi (kendini idame ettiremeyen ülkeler için kurulmuştur), Ekonomik ve Sosyal Konsey, Genel Sekreteryaya ve günümüzde sıkça duyduğumuz Güvenlik konseyidir. Konseyin kuruluş amacı büyük öneme sahiptir; güvenliği sağlamak ve uluslararası bir anlaşmazlığa yol açabilecek her türlü çekişmeli durumu soruşturmak...

Güvenlik konseyi II. Dünya Savaşının kazananı beş daimî üyesi (ABD, Rusya, Çin, Birleşik Krallık ve Fransa) ve iki yılda bir değişen on geçici üyesiyle dünya barışını hâlâ sağlamaya çalışıyor. Barışı destekleme ve koruma operasyonları ilk kez konsey tarafından oluşturulmuş ve buna benzer barış çabaları planlanmıştır. Fakat geçen onca zaman ve çabalar belki sadece kötü etkileri azalttı sorunları çözemedi. Günümüzde Orta Asya'dan Doğu Avrupa'ya kadar milyonlarca insanı etkileyen savaşlar durdurulamıyor. Kendi çıkar ve amaçları doğrultusunda karar ve veto hakkına sahip beş daimî üye krizleri çözmede yetersiz kalıyor. Her gün onlarca insan topraklarını terk etmek mecburiyetinde kalıyor ve ulusların gözünde bir sorun haline geliyorlar: Mülteci sorunu. Mülteci nedir?

BM'nin tanımı ile "ırkı, dini, milliyeti, belli bir gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulüm göreceği konusunda haklı bir korku taşıyan ve bu yüzden ülkesinden ayrılan ve korkusu nedeniyle dönmek istemeyen kişi"dir ve mültecilik hukuki bir süreçtir.

Bugün Suriye'deki terör örgütlerine yardımını esirgemeyen ülkeler savaş mağduru insanları sınırlarda bekletip geri gönderiyorlar. Ülkece din, dil, ayrımı gözetmeksizin milyonlarca savaş mağduru insanı ağır ediyoruz. Dünyanın büyük güçleri ise sınırlarını dikenli tellerle çevirip sadece ülke çıkarlarını düşünerek hareket ediyorlar. Bugün Güvenlik konseyinin daimî üyesinden veto hakkına da sahip Rusya Ukrayna'ya savaş açarak milyonlarca insanı mülteci konumuna düşürdü onlarca masum insanın ölümüne sebebiyet verdi ve hâlâ devam ediyor. Bu durum Güvenlik konseyinin yetersizliğini ve adaletsiz yapısını gözler önüne seriyor. Birleşmiş Milletler uluslararası düzende en büyük etkisi olan ve devletlerin kaderlerini değiştiren bir kurumdur aldıkları karar ve tedbirlerle. Daha yaşanılabilir bir dünya düzeni için başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası düzende reforma ihtiyaç vardır. Her milletin eşit temsil edildiği, uluslararası refah seviyelerinin birbirine yaklaştığı, mülteci ve sığınmacı kamplarının kurulmasına gerek duyulmayan yaşanılabilir bir dünya için güncel bir Birleşmiş Milletler gerekir.

Anahtar kelimeler: Birleşmiş Milletler, Uluslararası Düzen, Reform, Mülteci

Anadolu'nun Kadim Savaşçıları “Hititler”e Genel Bakış

Ayşe Mine ÇELEBİ

Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Tarih, celebi.aysemine@hbv.edu.tr

Özet

Birçok medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu da Hititler de var olmuşlardır. Hititler, MÖ. 11. Binde İç Anadolu bölgesinde Çorum (Boğazkale) sınırlarında Hattuşa merkezli kurulan bir halktır. Anadolu yarımadasını ve Kuzey Suriye'yi de egemenliği altına alan Hititler, Tunç Çağı'nda bir Hint-Avrupa kavmi olarak da bilinirler. Hitit metinlerinde sıkça zikredilen konuların başında Tunç Çağı'nın başlarında Anadolu'nun genel durumu, yaşadıkları alanın etrafının surlarla çevrili olduğu, sınıfsal ayrımları var olması, ekonomik yapılarının genel olarak Tarıma dayalı olmasına rağmen kazançlarının büyük çoğunluğunu madencilikle sağlayan beylikler ülkesi olduğu geçmektedir. Ayrıca paleolitik dönemde yaşayan İlk halkın Hititler olmadığı tabletler de açıkça beyan edilmiştir. 1920'lerde Hattuşa'da bulunan tabletlerde farklı bir ifade yer almaktadır. Aslında Hititlerin kendilerine hiç bir zaman Hatti ya da Heta demedikleri hatta Hitit tabirini de kullanmadıkları bilinmektedir. Hititler kendileri için Neşalı diyorlardı. Hattilerin Anadolu'da yaşayan ilk halk olduğu ve başkent Hattuşa'yı Neşalıların Hattilerden aldıkları ele geçen bulgularla da desteklenmiştir. O sırada Neşa tahtında Pithana oğlu Anitta'nın bulunduğu ve büyüme arzusunun Neşalıları Anadolu'ya getirttiği tabletlerde açıkça beyan edilmiştir. Hititler, Labarna'dan II. Şuppiluliuma'ya kadar yaklaşık 450 yıl Anadolu da hüküm süren bu halk var oldukları dönem içerisinde birçok ilke ve gelişime imza atan Hititlerin savaşta marifetleri ve diplomaside ki ustalıkları ayrıca dikkat çekmektedir. Hititler, savaş esnasında ki güçlerini Kral ve Tanrılardan almaktadırlar. Donanımlı savaş aletleri ile birlikte ele geçirmek istedikleri bölgeye casuslar göndererek bilgi toplamaları savaşta Hititleri ön plana çıkarmıştır. Hititlerin savaşlarını yaz aylarında yaptıkları eğer savaş kış ayına denk geldi ise kış ayı süresince konakladıkları bilinmektedir. Hititler her ne kadar imparatorluk seviyesine gelmiş olsalar da Mezopotamya Uygarlıklarının erişmiş oldukları nüfusa erişemediklerinden dolayı Hititler de var olan insan gücünü korumak için dış devletlerle sürekli bir diplomatik ilişki içerisine girmişlerdir. Mezopotamya Uygarlıklarının buldukları konum itibarıyla Anadolu Uygarlıklarını savaşmaktan ziyade stratejik planlar ve diplomatik ilişkiler geliştirmeye itmiştir. Hititlerin, diplomatik yazışmalarda Akkadça-Aramice dillerini kullandıkları tabletlerden anlaşılmıştır. Mısır ve Hititler arasında imzalanan Kadeş antlaşması tarafların kullandıkları dil eşitliğinden dolayı ilk diplomatik belge niteliği taşımaktadır. Kısaca bu çalışmada Hititlerin savaş ve diplomaside ki yönü üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kavramlar

Hititler, Neşa, Hatti, Tunç Çağı, Diplomasi ve Savaş.

Simit Üretiminde Brokoli Tozunun Kullanılabilme Olanaklarının Araştırılması

Dilara Akca¹, Reyhan Aydın², Aleyna Çağlar³
^{1,2,3} Amasya Üniversitesi Suluova Meslek Yüksekokulu
Gıda İşleme Bölümü, Gıda Teknolojisi Programı, Amasya

ÖZET

Bu çalışmada antioksidan, çeşitli mineraller, C, E ve K vitamini bakımından zengin olan brokolinin simit üretiminde kullanılabilme olanakları araştırılmıştır. Bu amaçla piyasadan temin edilen brokoli tozu, sabah kahvaltıları başta olmak üzere toplumumuzda yaygın tüketilen simit üretiminde kullanılarak piyasada yeni bir ürün kazandırılmak istenmiştir. Özellikle ramazan ayında Amasya'da sahurda ve iftardan sonra simit tüketilmektedir. Simit bileşiminin diyet lif ve antioksidan içeriği yüksek brokoli tozu ile zenginleştirilmesi uzun süren açlık dönemlerinde tokluk hissi sağlayacaktır. Oruç gibi uzun süren açlık dönemlerinden sonra glisemik indeksin hızlı yükselmesine neden olacak simit brokoli tozu ilavesiyle sağlıklı bir alternatif olacaktır.

Günümüzde önemli hastalıklardan biri de kanserdir. Kanser riskinin azaltılması için günlük yaklaşık 500 gram kadar meyve-sebze tüketilmelidir. Meyve-sebzelerde bulunan fitokimyasallar sağlık üzerine önemli etki göstermektedir. Çocuklar ve sebze tüketmekten hoşlanmayan kişiler için sevilen bir alternatif üretmek amacıyla un ile yer değiştirme prensibiyle brokoli tozu 4 farklı oranda (%0, %5, %10 ve %15) ilave edilmiştir. Üretimde Amasya'da daha çok üretilen kazan simidi tercih edilmiştir. Üretilen simitlerde kuru madde, kül, asitlik, su aktivitesi, renk, hacim, toplam fenolik, antioksidan aktivite ve duyu analizler yapılmıştır. İlave edilme oranının artmasıyla kül değeri artmıştır. Üretilen simitlerin iç renklerinde ilave edilme oranının artmasıyla parlaklık, kırmızılık ve sarılık değerinde azalma meydana gelmiştir. En yüksek düzeyde (%15) brokoli tozu ilave edilerek zenginleştirilmiş simitlerde hacim değeri kontrol grubuna göre önemli derecede azalmıştır. Duyusal analizde ise genel kabul edilebilirlik ve tat puanı oranının artmasıyla azalmıştır. Satın alınabilirlik benzer şekilde ilave edilme oranının artmasıyla azalmıştır.

Bu çalışma ile görüntüsü, kokusu ve tadı nedeniyle tercih edilmeyen brokoli sevilerek tüketilen simit üretiminde değerlendirilerek fonksiyonel bir ürün üretilmiştir. Günümüzde gıda okur yazarlığının artması sonucu tüketiciler bilinçli alışveriş yapmakta ve sağlıklı gıdalar tercih etmektedirler. Çalışmada piyasada ürün çeşitliliğinin artırılması ve lezzetli bir alternatifin piyasaya sürülmesine katkı sağlamaktadır.

Türkiye’de Spor Yönetimi Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi

Fırat ARSLAN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, firat.ars019@gmail.com

Gülistan KOŞULAN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, gull33@outlook.com

Mustafa Ertan TABUK

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü, mertantabuk@hitit.edu.tr

Özet

Spor yönetimi, sporu ferdi veya toplumsal, ulusal veya uluslararası etkinlik olarak ele alır ve bir takım analizlere ulaşma amacı ile çalışmalar yapar. Spor yönetimi birden fazla disiplini içinde bulunduran, sporcu, kulüp ve spor teşkilatı arasında ilişkileri inceleyen bir bilim dalıdır. Ülkemizde genç bir bilim alanı olan spor yöneticiliğinin amacı spor endüstrisinin ihtiyaçları doğrultusunda spor yöneticisi yetiştirmektir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Türkiye’de Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı ile Spor Yönetimi ve Rekreasyon Ana Bilim Dallarında yapılan yüksek lisans tezlerinin içerik analizini yapmaktır. Bu amaçla 2003-2020 yılları arasında Yüksek Öğrenim Başkanlığı Ulusal Tez Merkezinin internet sitesi üzerinden yayımlanmış ve erişime açık olan yüksek lisans ve doktora tezlerinden incelenmiştir. **Yöntem:** Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada incelenen dokümanların verileri yüzde, frekans ve nitel bulgular olarak sunulmuştur. **Bulgular:** Araştırmaya toplam 322 tez dahil edilmiş olup bu çalışmaların %96,58’si (n=311) Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı lisansüstü tezlerinden, %3,42’si (n=11) Spor Yönetimi ve Rekreasyon anabilim dalı lisansüstü tezlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya dahil edilen lisansüstü tezlerin sayısal dağılımını, yayım yılı, çalışma türü, benimsenen yöntem, örneklem belirleme yöntemi, türü ve örneklem veri toplama teknik ve araçları, güvenilirlik ve geçerlilik analizlerinin dağılımı frekans, yüzde dağılımı incelenmiştir. Tezlerin %14,5’i (n= 47) doktora tezi olarak yayımlanmıştır. Spor Yönetimi ve Rekreasyon Ana Bilim Dalına ait doktora tezi bulunmamaktadır. Analiz edilen bu iki ana bilim dalında 2003 yılından itibaren yayımlanan tez sayısına göre çalışmaların %50,93’ü 2018 yılından sonra yayımlanmış olduğu görülmektedir. Araştırma yöntemleri incelendiğinde nitel araştırma %40,68 oranıyla çok kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmaların % 50’sinin örneklem grubu olarak sporcu, öğrenci, spor yöneticisi, antrenör, öğretmen grubu belirlenmiş. Çalışmalarda veri toplama aracı olarak %75’inde belirgin bir şekilde ölçek kullanılmış. Örneklem seçiminde tezlerin %25’i tesadüfi örneklem seçme metodu kullanılırken %43’ünde ise örneklem seçimine yönelik bir kriter bulunmamaktadır. Örneklem sayısına göre tezler %25’i 100 kişinin altında, %18,82’si 100-200 kişi arasında, %17,94’ü 500 kişinin üzerinde katılımcı sayısı ile yapılmıştır. Tezlerin %80’inde kullanılan ölçeklere ilişkin bir bilgi bulunamamıştır. Tezlerde uygulanan analizler incelendiğinde güvenilirlik analiz testlerinde en fazla “cronbach alpha” kullanıldığı, veri analiz testlerinde “bağımsız örneklem t-testi” ve “tek yönlü anova” kullanılmıştır. Tezlerde kullanılan değişkenler incelendiğinde en fazla liderlik(n=32), spor yöneticisi (n=21) ve antrenör (n=21) olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre, tez sayısında sistematik bir artış görülmektedir. 2018 yılından itibaren yayınlanan tez sayısında ciddi bir artış görülmektedir. Tezlerde uygulanan yöntemler incelendiğinde; araştırmalarda nicel araştırmanın daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak çoğunlukla ölçek kullanıldığı, 101 araştırmada kullanılan ölçeğe dair bir bilgi bulunmadığı bu nedenle araştırmaların güvenilirlik sorunu bulunduğu söylenebilir. Çalışmalarda tercih edilen örnekleme belirleme yöntemleri birçok çalışmalarda belirtilmemiş ve örneklem belirleme metodu belirtilenlerin arasında en fazla basit tesadüf örnekleme yöntemi kullanılmıştır. 139 tezde örneklem seçiminin nasıl yapıldığı belirtilmemiştir. Örneklem gruplarında kolay ulaşılabilecek örneklemelerin tercih edildiği,

yaklaşık 240 tezde örneklem sayısının araştırma sonuçları için yeterli olmadığı düşünülmektedir. Araştırmaların çoğunda betimsel veriler sunulduğu, kullanılan yöntem ve tekniklerin etkin ve doğru bir şekilde kullanılmadığı, yapılan 147 araştırmada çalışmalarda güvenilirlik analizlerinin yapılmadığı, bu nedenle sonuçların tartışmaya açık olduğu düşünülmektedir. Genel olarak araştırma sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda, hazırlanan tezlerin bilimsel araştırma yayın kriterlerine uygun olmadığı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Spor Yönetimi, Doküman İncelemesi, Lisans Üstü Eğitim

2008 Küresel Krizi ve Türkiye Bağlamında Bir Değerlendirme

Merve TAŞ

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Yönetim ve Organizasyon / Yerel Yönetimler /

merveetas05@gmail.com

Özet

2008 Yılında meydana gelen ve tüm dünyayı etkisi altına alan küresel kriz ülkelerin ekonomilerini çok büyük zararlara uğratmıştır. 1929 Büyük Buhranından sonra dünyanın yaşadığı en büyük ekonomik kriz olarak kabul edilen, 2008 Krizi, tüm dünyada kredi bolluğu yaşanan bir dönemde, ABD ipotekli konut piyasasında verilen özensiz kredilerin oluşturduğu balon ile birlikte ortaya çıkmıştır. Sözkonusu balonun oluşumundan önce mortgage kredileri büyük oranda geri ödeme gücü yüksek olan kişilere verilen (prime mortgage) kredilerden oluşmaktaydı, sonrasında konut fiyatlarının artmaya başlaması ile birlikte ödeme gücü daha düşük kişilere verilen kredilerin (subprime mortgage; eşik altı ipotekli konut kredisi) oranları hızlı bir artış göstermeye başlamıştır. Ardından ev fiyatlarında artışlar başlamış ve FED'in faizleri arttırmasıyla birlikte değişken faiz oranları ile alınan konut kredilerinin geri ödenmesinde yaşanan sorunlar ile kriz ortaya çıkmıştır. 2008 Krizi ABD ipotekli konut piyasasında başlayıp türev ürünler aracılığıyla önce finans sektörünü, ardından reel sektörü etkilemiştir. Konut kredilerinin türev ürünlere dönüştürülmesi ve özensiz risk kontrolü ile bu ürünlere yapılan yatırımlar, krizin yaygınlaşmasına sebebiyet vermiştir. Bu doğrultuda, öncelikle gelişmiş ülkeler olmakla beraber finans piyasaları çok fazla sermaye kayıplarına uğramıştır. Gelişmiş ülkelerdeki birçok büyük ve küçük çaplı bankalar bu krizden milyarlarca dolar zarar etmiştir. Ülkeler büyük finans kurumlarını kurtarmak amacı ile çok fazla miktarda nakit desteği sağlamışlardır. 2008 Krizi her ne kadar gelişmiş ülkeler üzerinde olumsuz etkiler oluştursa da, gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri üzerinde de hasarlara sebebiyet vermiştir. Ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler de cari açıkların finansmanı için kullanılan portföy yatırımları, diğer bir deyişle sıcak para girişlerinde olumsuzluklar yaşamaya başlamış, yine gelişmiş ülkelerin büyüme oranlarını takiben yaşanan talep azalmaları ile gelişmekte olan ülkelerin ihracat değerleri de azalma eğilimine girmiştir. Dolayısıyla dünya çapında ticaretin sekteye uğraması ülkelerin ihracat gelirlerini düşürmüştü ve sonrasında küçülen ekonomiler ile işsizlik oranlarında artışlara sebebiyet vermiştir. Bu çalışma da, 2008 küresel krizinin sebepleri ve sonuçları ifade edildikten sonra, söz konusu krizin Türkiye'nin ekonomik değişkenleri üzerinde nasıl bir etki ortaya koyduğu değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Ekonomik Kriz , Finansal Kriz , Küresel Kriz , 2008 Krizi

Kedilerde Permetrin Zehirlenmesi ve Yardımcı Tedaviler

Yavuz Alperen YILMAZ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi/
Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Gıda ve Tarım Meslek Yüksekokulu
Laborant ve Veteriner Sağlık Bölümü,
alperenyavuz17@gmail.com

ÖZET

Permetrin zehirlenmesi evcil kedilerde en sık görülen morbiditesi yüksek zehirlenme tablolarından biridir. Bu zehirlenmenin ana etkeni olan permetrinler; piretrinlerin yapay bir analogu olarak nitelendirilen geniş spektrumlu tip 1 piretroid insektisitlerdir. Farklı türdeki memelilerde düşük toksisiteye sahip olan permetrinler kedilerde ise büyük toksisite kaynağı olmaktadır. Bahsedilen zehirlenme genelde, köpekler için kullanılan ve içeriğinde permetrin bulunduran; antiparaziter ilaçların veya diğer ürünlerin kaza ile kediler üzerinde kullanılması sonucu ortaya çıkar. Başta kas titremeleri ve nöbetler olmak üzere felç, bilinç kaybı, yüz seğirmeleri, kaş fasikülasyonları, tükürük salgısında artış, ağızda köpürme, yüksek ateş, aşırı duyarlılık, koordinasyon bozukluğu, göz bebeklerinde büyüme, geçici körlük, ataksi, iştahsızlık, kusma ve ishal zehirlenmenin sıklıkla görülen klinik bulguları arasındadır. Zehirlenmeyi takiben birkaç dakika ile birkaç saat arasında ortaya çıkan bu semptomların görülmesi zehirlenmeden şüphelendirir. Kesin teşhis için kandaki permetrin düzeyi, idrarda 3-(2,2- diklorovinil)-2,2-dimetilsiklopropan karboksilik asit (DCCA), 3-fenoksibenzoik asit (3-PBA) metabolitlerinin tespiti; eritrosit asetilkolinesteraz ve plazma psödokolinesteraz aktivitesinin değerlendirilmesi yapılır. Permetrin zehirlenmesinin prognozu özellikle yavru kediler için kötüdür. Bu zehirlenmenin henüz kesin bir tedavisi bulunmamaktadır. Genel olarak hayvanlarda toksisitenin azaltılması ile ilgili işlemler yapılır. Hasta hayvanda ilk müdahalelerin ardından tedavinin seyri, zehirlenmenin oral veya fiziksel temas şeklinde ortaya çıkmış olmasına göre değişkenlik gösterir. Eğer zehirlenme oral yol ile şekillendiyse aktif kömür süspansiyonu, gastrik lavaj ve laktasif uygulamaları yapılabilir. Temasla gelişen zehirlenmelerde ise kılların tıraş edilmesi sonrasında deterjan, sabun veya yumuşak bir şampuan ile hasta ılık su eşliğinde yıkanmalı ve vücut ısısı kontrol altına alınmalıdır. Belirli aralıklarla sıvı tedavileri gerçekleştirilebilir. Bunun yanında hastada görülen nöbet veya titremeler için çarpınma önleyici, yatıştırıcı, sakinleştirici, kas gevşetici ilaçlarla birlikte anestezikler kullanılabilir. İntravenöz lipid emülsiyon tedavisi iyileşme süresini kısaltıcı, klinik tabloları ortadan kaldırmada etkili bir tedavidir. Permetrin zehirlenmesinden korunmada başta antiparaziter ilaçlar olmak üzere permetrin içeren ürünlerin doğru kullanımı için hayvan sahiplerinin bilinçlendirilmesi önemlidir. Bu sunuda evcil kedilerde görülen permetrin zehirlenmesi üzerine güncel literatür bilgilerin verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Permetrin zehirlenmesi, Kedi, Tedavi

Menderes Dönemi Dış Politika Analizi ve Aktif Amerikancılık İlkesi

ENES PALA

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, enespala64@gmail.com*

ŞEVKET KİRACI

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, sevketkiraci5@gmail.com*

Özet

Menderes döneminde izlenen aktif Amerikancılık politikasının altında gerek dış gerekse iç politik birçok sebep yatmaktadır.2.Dünya savaşının sonucunda ortaya çıkan çift kutuplu dünya düzeni bir tarafta devletleri komünizme diğer tarafta kapitalizme sürükledi. Bu savaşta yer almayan Türkiye Cumhuriyeti devleti, savaş sonunda uluslararası düzenin de bir nevi dayatmış olduğu bloklar arasında kendine yer bulmuş ve izlemiş olduğu siyaset, içinde bulunduğu batı bloğunun getirileriyle şekillenmiştir. 14 Mayıs 1950 seçimlerinin getirmiş olduğu demokratik gerçekler Türkiye'ye yeni bir pencere açılmasını sağlamış ve politik anlamda dünyaya açılmasında büyük bir öncü görevi görmüştür. Diplomasinin temel paradigmaları olan “çıkar ve ne olursa olsun hayata kalma “yaklaşımları Adnan menderes ve demokrat parti hükümetini yayılmacı SSCB karşısında Koruyucu görevi üstlenen ABD yanına çekmiş ve Türkiye’de 19.yy. itibariyle süre gelen ABD-TÜRKİYE ilişkileri 20.yy. da resmi bir ittifakla ikili ilişkileri daha da yakınlaştırarak bir üst kademeye çıkarmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin stratejik çıkarları doğrultusunda Türkiye'ye yapılan gerek Truman doktrini gerekse Marshall yardımlarıyla askeri- ekonomik anlamda ortaya konulan gelişmeler ve Kore'ye asker gönderilmesi sonucu 18 Şubat 1952 yılında Yunanistan ile beraber NATO'ya üye olan Türkiye artık SSCB'nin stratejik anlamda çıkarlarına dokunan bir konuma gelmiştir. Menderes hükümetinin kapitalist bloktan yana tavır almasında öne çıkan etkenlerin başında SSCB'nin 2.dünya savaşı başlamadan önce Türkiye'ye karşı uygulamış olduğu özellikle boğazlar ve Türkiye'nin toprak bütünlüğüne olan yaklaşımları belirtilebilir. 1.dünya savaşı öncesinde iyi giden ikili ilişkileri zedelemiş ve SSCB'nin bu politikalarına karşı Türkiye ABD'nin yanında yer alarak güç mücadelesini dengelemek istemiştir ve bu ittifakın oluşmasının temel dayanağı kazan-kazan yaklaşımıdır.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında bu çalışmada Adnan Menderes Dönemi dış politikası analizi yapılacaktır. Öte yandan yine bu dönemde uygulanan aktif Amerikancılık ilkesinin nedenleri uluslararası konjonktürde yaşanan gelişmeler ve iç siyaset bağlamında ele alınacaktır. Bu amaçla öncelikle uluslararası alanda gelişmeler genel hatları ortaya konulmuş. Sonraki başlıklarda da ikili devlet ilişkileri politikanın uluslararası ilişkiler teorileri ile açıklanması atıfla ele alınmıştır. Böylece bu bildiri ile uluslararası ilişkiler gündemini doğrudan etkileyen Türk-Amerikan ilişkilerinin doğasının anlaşılmasına bir katkı sağlanmış olacaktır.

Anahtar kelimeler: Dış Politika Analizi, Uluslararası İlişkiler, Türkiye.

İstihbarat Bağlamında Psikolojik Savaş: Algı Yönetimi

Furkan AVCI

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Tezli Yüksek Lisans

furkanavci19.10@gmail.com

Tarihsel süreçte birbirlerinden bağımsız birer nüve olarak görülen; ancak gördükleri işlevler bakımından birbirleri ile bağlantılı olan üç sihirli kavram: *Psikolojik Savaş*, *Algı Yönetimi* ve *İstihbarat*. Bu üç kavramın tarihsel sürecine bakıldığında, sosyal bilimler ve uluslararası ilişkiler bağlamında önemli işlevleri üstlendikleri görülebilir. Her bir kavram uzun tarihi süreçte; fiiliyatta uygulama alanı bulmuş olsa da, akademik literatür bağlamında incelenmesi ancak 20. yüzyılı bulmuştur. Nitekim birçok sosyal bilim disiplininin spesifik olarak, 1800'lerden sonra çalışmalara konu edildiği bir konjonktürde; disiplinler arası bir hüviyete sahip olan 'Psikolojik Savaş', 'Algı Yönetimi' ve 'İstihbarat' gibi kavramların ancak 1900'lerden sonra akademik çalışmalara konu edilmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu kavramlarla ilgili vurgulanması gereken bir başka nokta ise; psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat I. ve II. Dünya Savaşları'nda bilinçli ve etkin bir şekilde kullanılmıştır. Dünya Savaşları'nda kullanımı ile birlikte; etkililiği anlaşılan bu kavramlar üzerinde, II. Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte daha fazla durulmaya çalışılmıştır. 1950'lerden bugüne kadarki zaman diliminde ise; üzerine daha fazla işlenerek bugünlere kadar gelen psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat kavramları, kurumsallaşmaya başlamış ve akademik literatürde, birbirleri ile ilişkili ancak kendilerine özgü bir disiplin olmuşlardır. Dolayısıyla çalışmada; psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat kavramları tek tek ele alınacak ve neticede, birbirleri ile ilişkisi ortaya konulup bir analiz yapılacaktır. Bu bağlamda çalışmanın konusu "Psikolojik Savaş ve İstihbarat: Algı Yönetimi" olarak belirlenmiştir.

En eski zamanlardan bu yana, uygulamada kendilerine yer bulan psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat kavramları; akademik literatüre dahil olduktan sonraki süreçte, aralarındaki ilişki daha net bir şekilde ortaya konabilmektedir. Bir sacayağının üç unsuru olarak nitelendirilebilecek; psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat birbirleri ile bağlantılı olan terimlerdir. Şöyle ki; her üç terimin ortak noktası 'Bilgi'dir. Bilgi; insanların zihin dünyalarında yer edinen imgelerin bir bütünüdür. Dolayısıyla geçmişten günümüze insanlar, kendileri dışındaki insanların bilgilerine sahip olmak ve o bilgileri, kendi istedikleri şekilde yönlendirmek istemişlerdir. Bu bağlamda; diğer insanların algılarını etkilemek için müdahalelerde bulunmak; bir başka ifadeyle, algılarını yönetmek istemişlerdir. Dolayısıyla algıları yönetebilmek için belli başlı yöntemler denemişlerdir ve bir algı yönetme yöntemi olarak, psikolojik savaş araç olarak kullanmışlardır. Psikolojik savaşın gizlilik ve bilgi temelli faaliyetlerden ötürü; istihbarat faaliyetlerine gereksinim duyulmuştur. Bu bağlamda; algıları yönetmek amacıyla yapılan psikolojik savaşta, istihbarat faaliyetleri önemli rol üstlenmektedir. Bu minvalden hareketle, bir sacayağını oluşturan psikolojik savaş, algı yönetimi ve istihbarat kavramları; hem savaş zamanında hem barış zamanında bilginin elde edilmesi, yayılması ve manipüle edilmesi noktalarında buluşmaktadır.

Bu çalışma ile psikolojik savaş ve istihbarat bağlamında algı yönetiminin rolü üzerinde durulmuştur. Böylelikle çalışmada, psikolojik savaş ve istihbarat bağlamında algı yönetiminin önemini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Algı Yönetimi, Psikolojik Savaş ve İstihbarat

Hız Temelli Kuvvet Antrenman Teori Ve Uygulaması (Antreman Biliminde Yeni Gelişme)

Tuğçe ÇİĞ

Yozgat Bozok Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: tugcecg11@gmail.com

Hakan YARAR

Yozgat Bozok Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, e-mail: hakanyarar96@hotmail.com

ÖZET

Şüphesiz kuvvet antrenmanları tüm spor branşlarında sporcuların performansını etkileyen önemli bir antrenman bileşenidir. Maksimal kuvvet, çabuk kuvvet ve kuvvette devamlılık gibi yöntemleri bulunan bu yöntemlerin bilimsel ve düzgün şekilde planlanması sporcunun üst düzeyde performans gelişimini sağlamaktadır. Geleneksel olarak, kuvvet antrenman planlaması, sporcunun bir maksimum tekrarın yüzdesine (%1TM) ve tekrarlara, yani geleneksel 1TM yüzdesine dayalı direnç eğitimine dayanır. Her alıştırmaların, 1 TM'nin yüzdeleri kullanılarak düzenlenmesinden dolayı her alıştırma için 1 TM değerini saptanmış olması antrenman planlaması için çok önemli olmaktadır. Sporcunun maksimal gücü belirlenirken günün saati, sporcunun psikolojik durumu, yorgunluk seviyesi gibi durumlar oldukça önemlidir. Eğer sporcu psikolojik olarak hazır değilse, yorgunsa ve günün saati üst düzey performans için uygun bir zaman diliminde bulunmuyorsa günlük antrenman yükü ve yüzdeleri belirlenirken hata yapma olasılığı artmaktadır. Bu durumda sporcu yanlış yüklerle kuvvet antrenmanı yapmakta bu da performans kayıplarına sebep olmaktadır. Sporcunun antrenman yüklerini reçete etmek için önceki maksimum kabiliyetini kullanmak, eğer sporcunun 1TM'si antrenmanın bir sonucu olarak değişirse sorunlu olabilir çünkü öngörülen yük, belirli bir seans için amaçlanan 1TM'nin yüzdesiyle eşleşmeyebilir. Ek olarak, belirli bir 1TM yüzdesi ile yapılabilecek tekrar sayısının sporcular arasında farklılık gösterdiği ve bu nedenle tüm sporcular için aynı sayıda set ve tekrar atanmasının farklı efor ve yorgunluk seviyelerine neden olabileceği bilinmektedir. Bu yüzden geleneksel yöntem sorgulanmaya başlanmış ve direnç antrenmanının reçetesini desteklemek için doğru ve nesnel veriler sağlamak amacıyla hıza dayalı antrenman (VBT) gibi alternatif yöntemler geliştirilmiştir.

VBT, antrenman yükünü reçete etmek için hız geri beslemesini kullanan bir direnç antrenmanı müdahalesidir. Alternatif olarak, VBT bir direnç antrenmanı programlamasının tüm yönlerinde uygulanabilir ve yükün, setlerin, tekrar sayısının ve uygulanan programlama yönteminin reçetesini destekleyebilir. Uygulayıcılar, bu temel kavramları kabul ederek, yorgunluk ve sporcu hazırlığındaki dalgalanmalardan bağımsız olarak, her seans için harici yükleri ve antrenman hacimlerini doğru ve nesnel bir şekilde belirlemek için hız çıktılarını kullanabilirler. VBT'ye artan ilgi nedeniyle, hareket yakalama sistemlerinden (MoCap), doğrusal dönüştürücülerden ve ivmeölçerlerden düşük maliyetli akıllı telefon uygulamalarına kadar hızı ölçen cihazlarda bir çoğalma olmuştur. Sonuç olarak sportif performans için hıza dayalı kuvvet antrenman planlaması anahtar rol oynadığı söylenilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hız Temelli Kuvvet Antrenmanı, Planlama, Yük, Hız

Nano Yapı İlaveli Reçine-3D Yazıcı Ürünlerinin Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Tunahan KARACA

*Mühendislik Fakültesi/ Hitit Üniversitesi
tunahankaraca94@gmail.com*

Bünyamin ÇİÇEK

*Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu / Hitit Üniversitesi
cicekbunyamin78@gmail.com*

Özet

3D yazıcılar gelişen dünyada önemli bir prototip üretim yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Katmanlı imalat sürecinde geliştirilen yeni tip bir imalat sistemi olan Reçine 3D yazıcılar (R#3D) bu çalışmamızda temel çalışma konumuzu oluşturmuştur. Tasarım programlarında 3 boyutlu olarak hazırlanan çizimler kod çevirici arayüz programları ile yazıcılara aktarılmakta ve çizimler bir reçine ile ürün haline getirilmektedir. Bu sistemler uygun dalga boyuna sahip bir ışık kuvveti karşısında sertleşebilen sıvı bir reçinenin düzenli katmanlarla sertleştirilmesi esasına dayanmaktadır. Yeni nesil 3D yazıcılar kategorisinde üretim yapan R#3D'da üretilen ürünlerin mekanik değerleri LCD bir ekranda üretilen ışık dalga boyunun kuvveti (395-405 nm) ile sınırlı kalmaktadır. LCD ışık dalga boyunun etkisi ile sertleşebilen monomer yapılı sıvı reçinenin mekanik değerlerini arttırmak adına çalışmamızda nano-yapıların sıvı reçineye eklenmesi ile yeni üretimler yapılmıştır. Ek olarak UV ışını altında artan sürede sertleşmesi sonucu mekanik değerleri de incelenmiştir. Teknolojik nano yapılar olan yüksek yüzey alanına sahip poli-teflon (Polytetrafluoroethylene) ve plaka-grafen (Graphene Nanoplatelet) sıvı reçine yapısına eklenecek nano malzemeler olarak belirlenerek üretim aşamasında kullanılmıştır. Nano yapıların reçine içerisine eklenmesi aşamasında proje kapsamında geliştirilen Arduino kontrollü bir karıştırıcı tasarlanmıştır. Nano yapılar ağırlıkça %0,2-%0,5 ve %1 oranlarında reçine yapıya ilave edilmiştir. Üretimin tamamlanması sonrasında üretilen numuneler, yine proje kapsamında tasarlanan Arduino kontrollü UV ışın kutusu kullanılarak belirli bir süre kütleme işlemine tabi tutulmuştur. 3D yazıcıda basma, çekme, darbe çentik ve mikroyapı incelemesi için numuneler üretilmiştir. Nano yapı ilavesi yapılmayan reçine ile nano yapı ilavesi yapılan reçine karışımlarından üretilen numuneler üzerinde çekme ve darbe testi uygulanmış ayrıca SEM görüntüleri alınmıştır. Nano yapıların yüzey alanlarının yüksek seviyede olması nedeniyle yapı içerisindeki kapladığı alanda o denli yüksek olacaktır. Böylece mekanik değerlerde %30 seviyelerine varan iyileşmeler elde edilmiştir. Ek olarak kırık yüzey görüntüleri ve mikro yapıların da incelenmesi ile literatürde henüz çok yer bulamayan reçine 3D yazıcıların kullanımı hakkında temel bir çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Reçine 3D Yazıcı, Mekanik, Grafen, Teflon, Reçine, Nano malzeme

Marka Bağlılığında Influencer Etkisi: Moda Sektörü Örneği

Zuhal DEMİRAN

*Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
zuhalsarikatipoglu@gmail.com*

Prof. Dr. Sabiha KILIÇ

*Hitit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
skilic19@hotmail.com*

ÖZET

Sosyal medya kullanımının giderek yaygınlık kazandığı günümüz dünyasında tüketiciler sosyal medya üzerinden markaları takip etme alışkanlıkları kazanmaya başlamışlardır. Tüketiciler, sosyal medyada yer alan Influencer'lar aracılığıyla markaları takip etmekte ve hatta içerik üreterek diğer potansiyel müşterileri etkileyebilmektedirler. Bu gelişmelerin farkına varan markalar sosyal medyayı mevcut ve potansiyel tüketicileriyle etkileşim kurma aracı olarak kullanılmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, moda sektöründeki tekstil markalarının Influencer'lar aracılığı ile gerçekleştirdikleri tanıtım çalışmalarının marka bağlılığı yaratma üzerindeki etkisinin belirlenmesidir. Çalışmanın temel varsayımı Influencerlar'ın marka bağlılığı yaratmada etkilerinin bulunduğudır. Araştırmanın ana kütlesini 18-38 yaş aralığındaki tekstil markaları ile ilgili Influencer'ı takip eden Instagram kullanıcıları oluşturmaktadır. Araştırma verileri anket yöntemi kullanılacak elde edilecektir. Araştırmanın örnek hacmi oranlar yoluyla örnekleme yöntemi kullanılarak 266 kişi olarak hesaplanmıştır. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 26.0 programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden yüzde ve frekans yöntemleri ile marka bağlılığında Influencer etkisinin belirlenmesinde faktör analizinden yararlanılmıştır. Ayrıca Influencer takipçisi tüketicilerin demografik özelliklerine göre marka bağlılık düzeyleri arasındaki farklılıklar ANOVA yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre ankete katılan Influencer takipçisi tüketicilerin marka bağlılık düzeyleri üzerinde sırasıyla satın alma niyeti, Influencer özdeşliği, duygusal bağlılık, davranışsal bağlılık ve bilişsel bağlılık faktörlerinin etkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ankete katılan Influencer takipçisi tüketicilerin Influencer'ların etkisi ile tekrar satın alma sıklıkları seyrek tutumsal bağlılıkları yüksektir. Dolayısı ile ankete katılan tüketicilerin içerisinde markaya gizli bağlılar mevcuttur. Influencer'ların etkileşim ve farkındalık yaratma noktasındaki becerilerini tüketiciyi tekrar satın almaya ikna etme konusunda kullanmaları ve yeni stratejiler geliştirmeleri, Influencer'ların marka bağlılığına etkilerini arttırabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Marka, Marka Bağlılığı, Influencer, Tüketici

Olgu Sunumu: Kadavra Karaciğer Transplantasyonundan Sonra Karaciğer Yetmezliği Tanılı Hastada Hemşirelik Bakımı

¹İlknur YÜCEL, ²Ayla TİSİNLİ, ³Gamze GÜNEŞ

¹İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
i.yucel084@gmail.com

² İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

ayla.tisinli@yeniyuzyl.edu.tr

³İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 4.Sınıf Öğrencisi, İstanbul Türkiye
gamzegunes17@gmail.com

Dünya’da yaygın olarak görülen karaciğer yetmezliği; obezite, karaciğer hastalığı, yüksek alkol tüketimi, hepatit B veya C enfeksiyonu, otoimmün hastalıklar, aşırı demir veya bakır yüklenmesi gibi farklı nedenler sonucu meydana gelmektedir. Karaciğer yetmezliği, uzun bir inflamasyon döneminden sonra gelişir; portal hipertansiyona bağlı olarak sağlıklı karaciğer parankiminde fibrotik doku ve rejeneratif nodüller meydana gelir. Hastalık asemptomatik bir fazdan semptomatik bir faza dönüşür. Yetmezliğin en önemli belirtileri; halsizlik, yorgunluk, iştahsızlık, bulantı kusma ve ishaldir. Komplikasyonları sıklıkla hastaneye yatış, yaşam kalitesinin bozulması ve yüksek mortalite ile sonuçlanır. Progresif portal hipertansiyon, sistemik inflamasyon ve karaciğer yetmezliği hastalık sonuçlarını yönlendirir. Karaciğer yetmezliği tedavisi, nedenlerin ve komplikasyonların tedavisine odaklanır. Hastalık, son evre ve çoklu organ yetmezliği ile sonuçlanır. Bazı durumlarda karaciğer nakli gerekebilir (Lancet,2021). En sık nedeni kronik viral hepatit olan, ileri karaciğer yetmezliği vakalarında, tek tedavi seçimi karaciğer transplantasyonudur. Transplantasyondan sonra geç komplikasyon olarak tekrarlayan hepatit C veya B enfeksiyonları ile karşılaşmaktadır. Her ikisi de karaciğer nakli sonrası iyi yönetilebilir. Ayrıca diğer kronik karaciğer hastalıkları da tekrarlayabilir.

Bu olgu sunumundaki amacımız; meslekdaşlarımızla hastalık ve olgu hakkındaki bilgi ve tecrübelerimizi paylaşmaktır. M.Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Ölümlerine göre hastadan veri toplanmıştır. Kuzey Amerika Hemşireler Birliği (NANDA) sınıflandırmasına göre, hemşirelik teşhisleri belirlenmiştir.

Olgu; 27 yaşında, erkek, bekar üniversite mezunu ve ailesi ile büyükşehir de yaşamaktadır. Annesinde de Hepatit B teşhisi olan hastaya 2008 yılında, kadavradan nakil yapılmıştır, 2016 yılından itibaren vücutta yaygın kaşıntı ve ikterik görünüm nedeni ile yılda iki defa ERCP(Endoskopik Retrograd Kolanjio Pankreatografi) işlemi yapılmış ve stend değiştirilmiştir. 2020 yılında hastanın stendi çıkartılmış ve ihtiyacı olmaması üzerine bir daha takılmamıştır. Aralık 2021 tarihinde hastanın kaşıntılarının ve skleradaki ikterik görünümünün artması üzerine hasta gastroenteroloji servisine yatırılmıştır.. Laboratuvar Bulguları: AST: 167 U/L, ALP: 381 U/L, GGT:418 U/L, Total ve direkt bilirubin: 10.77 mg/dl ; 8.12 mg/dl. MRCP: Sağ lobda intrahepatik safra yolları hafif dilate görünümündedir. Koledok Çapında 2,7 mm'ye ulaşan ani daralma ve aynı kesimde duvarda hafif derecede diffuz kalınlık artışı dikkati çekmiştir. Batın ve portal venöz doppler usg : safra yollarında dilatasyon ve trombüs gözlenmedi. Tıbbi teşhis; Hepatit B ye bağlı karaciğer yetmezliği, tedavi; Ursactive tab 2X2 , Cellcept 500 mg 2X1, Prograf 0,5 mg 2X1. Hemşirelik teşhisleri; karaciğer kupffer hücrelerinin-fagositoz fonksiyonunu yapamamasına bağlı enfeksiyon riski, yorgunluk, etkisiz bireysel başatme, yaygın ikterik görünüme bağlı beden imgesinde rahatsızlık, karaciğer fonksiyonlarında bozulma, cilt bütünlüğünün bozulması riski ve bilgi eksikliği. Belirlenen hemşirelik teşhislerine göre hemşirelik süreci uygulanmıştır. Yatışından 7 gün sonra hastanın ilaç düzeyleri belirlenerek taburcu edildi.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer Yetmezliği, Transplantasyon Sonrası Hemşirelik Bakımı

Osmanlı- Rus çatışmalarında Kırım Meselesi: Kırım Savaşı

Sabri Berkay GÜN

Ordu Ü. İİBF. Sbky öğrencisi,
e-mail:gunberkay8@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Figen TAŞKIN ÖZGÜLŞEN

Çalışmada, Osmanlı- Rus ilişkileri açısından önemli sonuçları olan 1853- 1856 Osmanlı- Rus Savaşının nedenleriyle birlikte sonuçlarını da değerlendirilecektir. Kırım yarımadasının Osmanlı müttefikleri olan İngiltere ve Fransa tarafından çatışma bölgesi seçilmiş olması öncelikle ele alınması gereken önemli bir husustur.

Osmanlı ve Rusya arasında asırlar boyunca süren ilişki ve savaşlar yaşanmıştır. Rusya bir dünya devleti olmayı benimsemiş ve boğazlar, kafkaslar gibi bir çok yeri işgal etmek istemiştir. Bu bölgeleri ele geçirmek için savaş dahil birçok yolu denemiştir. 1774 yılında yapılan Küçük Kaynarca ile hedeflerine büyük ölçüde yaklaşmıştır. Rus Çarı I. Nikola'nın tahta geçtiği sırada Boğazlar Sözleşmesi(1841) sayesinde avantajlı duruma geçmiştir. 1853 yılında ise artık savaşa girmek isteyen Rusya yeni gerekçeler aramış ve elindeki azınlıklar kozunu devreye sokmuştur. Ve bunun üzerine Eflak akabinde Boğdan'ı işgal etmiştir. Rusya'nın Doğu Akdeniz üzerinde etkin bir konuma gelme ihtimali karşısında son derece hassas davranan İngiltere, o güne kadar Rusya'yı Karadeniz'e hapsetme siyaseti güderken bu tarihten itibaren bununla da yetinmeyerek Rusya'nın denizlerdeki varlığını tümüyle yok etme siyasetine dönmüştür. Bu olaylardan sonra Avrupa devletlerinin Osmanlıyı desteklemesi üzerine Kırım Savaşı başlamıştır.

“Kırım Savaşı (4 Ekim 1853-30 Mart 1856)” olarak adlandırılan olayı inceleyelim. Tarihin ilk modern savaşı olarak bilinen savaştır. Kırım Savaşı'nda yüzbinlerce asker ve mühimmat kilometrelerce uzağa taşınmıştır. Savaşta kullanılmak üzere telgraf hatları çekilmiş demiryolları kurulmuş ve zırhlı araçlar yapılmıştır. Bu zırhlı araçlar savaş için yapılan buhar gemileridir. Çar I. Petro'nun sıcak denizlere inmek gibi bir politikası vardı. I. Petro bu amacını gerçekleştirmek için 4 Ekim 1853 tarihinde faaliyete geçti. Eflak ve Buğdan'ı işgal eden I. Petro'ya diğer ülkeler tarafından buraları boşaltması gerektiğini bildiren bir ültimatoma verilmiştir fakat Çar I. Petro bu ültimatoma kulak vermemiştir. Bu nokta Kırım Savaşı'nın başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

Avrupalı devletlerin bu ültimatomu vermesinin asıl amacı, Rusların yapmış olduğu bu işgalin diğer devletleri olumsuz etkileyeceği kanaatindeydi. Bu olay sonucunda Viyana da bir kongre düzenleme kararı aldılar. Net bir sonuç alınamayan bu kongre karşısında Avrupa devletleri Osmanlı İmparatorluğu'nun yanında yer almaya karar verdi.

İstanbul'da Rus elçisi olarak görev yapan Aleksandr Mençinkof talepte bulunduğu isteklerinin yapılmaması üzerine 19 Mayıs 1853 tarihinde İstanbul'dan ayrılmıştır. O sırada İstanbul'daki yerel halk tarafından Rusya'ya savaş ilan edilmesi için yoğun bir baskı yapıyordu. Bunun üzerine İstanbul tarafından 4 Ekim 1853 tarihinde bir yazı gönderildi ve Rusların Buğdan ve Eflak'tan ayrılması istendi. Bu isteği Ruslar reddedince Kırım Savaşı resmen başlamış oldu. İlk başlarda Balkanlarda başarı gösteren Osmanlı imparatorluğu daha sonra Batum'a yardım gönderince Rus Askeri Kuvvetleri tarafından batırıldı. Yaptığı bu hamle ile Karadeniz'de üstünlük sağlayan Ruslar boğazlardaki durumu da Osmanlı aleyhine çevirmiştir.

Anahtar kelimeler: Kırım Savaşı, Osmanlı siyasi tarihi, Rusya

Kanser Hücrelerinde Telomeraz Gen Ekspresyonunun Susturulması

Gamze ŞİMŞEK

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Moleküler Biyoloji ve Genetik A.D.

gamzesimsek901@gmail.com

"Kanser" kelimesi ilk kez Hipokrat tarafından kullanılmıştır. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu hastalıktan Mısır papirüslerinde bile bahsedilmektedir. Kanser belirli bir süreçte hücre çekirdeğinde, genlerde art arda meydana gelen mutasyonların veya epigenetik değişikliklerin birikmesiyle oluşur. Bu süreç çok aşamalıdır. Kanser hücresi çevresindeki olumsuz koşullara direnç göstermek ve bu şartlara uyum sağlamak adına bazı özellikler kazanmıştır. Kanser kök hücreleri (KKH) tümör oluşumunun başlamasından sorumlu olan ve tümör dokusundaki çok sayıda farklılaşmış hücre topluluğunu oluşturan hücrelerdir. KKH hipotezinin geliştirilmesiyle kanserin, tümör dokusunda oluşan kök (veya öncü) hücrelerden oluştuğu ortaya atılmıştır. Sağlıklı bir hücrenin kanser hücresine dönüşmesinden onkogenler ve tümör süpresör genler (TSG) olarak ikiye ayrılan kanser genleri sorumludur. Kanser oluşumunda etkin rolü olan epigenetik mekanizmalar ise DNA metilasyonu, histon modifikasyonları ve kodlanmayan RNAlar (ncRNA) olmak üzere 3 çeşittir. Hücre siklusunun başlamasıyla kromozom yapısı oluşur. Kromozom sadece hücre bölünmesinin metafaz evresinde görülmeye başlanır. Ökaryotik kromozomların DNA ve protein içeren terminal kısımları "telomer" olarak adlandırılır. Telomerler işlevsel olmamakla beraber çok sayıda "TTAGGGG" dizisinin tekrarından oluşur. Telomerler pekçok olayda etkilidir. Telomerlerin kromozomların diğer kısımlarından farkı Telomer Dinamiği, telomerik DNA'nın hücre döngüsüne bağlı kaybı ve yeniden oluşturulması, olayıdır. Telomer dinamiği telomeraz enziminin TERT komponentinin aktivitesiyle ilgilidir. Metastatik tümörlerde telomeraz enzim aktivitesi üst düzeydedir. Telomeraz geni overekspresedir. Bu durum hücrenin sürekli bölünmesine zemin hazırlar. Kanser hücrelerinde telomeraz enzim aktivitesinin incelenmesi ve tedavi geliştirilmek amacıyla kullanması yakın geçmişte başlamıştır. Günümüzde kanser tedavisi için telomeraz enzimi kullanımı çok yenidir. Telomeraz enziminin TERT komponentiyle çalışmak etkin tedavi geliştirebilmek adına daha doğru bir yol olacaktır. Telomeraz enzimi özel bir DNA polimerazdır ve bir tür reverse transkriptazdır. Telomerazın ölümsüz kanser hücrelerinde yeniden oluştuğu bilinmektedir. Telomeraz enzimini diğer reverse transkriptazlardan ayıran özelliği ise kendi RNA'sını kalıp olarak kullanarak kendini sentezleyebiliyor olmasıdır. Kanserli hücrelerde telomer uzunluğu ve telomeraz enzim aktivitesinin, tümör oluşumuyla ilgili olduğu in vivo ortam koşullarında yapılan çalışmalarla gösterilmiştir. Bening tümörlerin telomerazları kısaldıkça erken evrelere dönebildikleri görülmüştür. Fakat habis tümörlerde ise telomeraz enzim aktivitesi fazladır. Farklı tümör çeşitlerinde telomeraz enzim aktivitesinin %85 oranında pozitif olduğu bilinmektedir. Kanser hücrelerinde telomeraz gen ekspresyonunun susturulması, kanser hücrelerinin telomer dinamiğini negatife çevirerek sonsuz bölünebilmelerine engel olacak ve senesence sürecine girmelerinin ardından degede olmalarını sağlayacaktır. Yakın gelecekte kanser tedavisi için telomeraz enzim kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Telomer, Telomeraz Enzimi

CRISPR Teknolojisi

Gamze Şimşek

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Moleküler Biyoloji ve Genetik A.D.

gamzesimsek901@gmail.com

Günümüzde bir genom mühendisliği aracı olan “Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats (CRISPR)–Cas9 sistemi, biyolojik bilimlerde yepyeni bir dönem başlatmıştır. Bu teknoloji, klinik öncesi ve klinik çalışmalarla çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılabilir. Bilim adamlarının herhangi bir organizmada herhangi bir geni teorik olarak hedeflemesine ve değiştirmesine olanak sağlayan hedeflenebilir nükleazlar, bu tedavilerin yolunu açmaktadır. Bu sistem embriyoloji, kanser, nörolojik hastalıklar ve enfeksiyon hastalıklarında araştırma aşamasında kullanıma girmiştir. CRISPR-Cas9 sistemi ilk olarak bakteri ve arkealar gibi prokaryotlarda keşfedilen, bakteriyofaj enfeksiyonları, istilacı plazmidler ve yabancı nükleik asitlere karşı hücreyi korumayı amaçlayan RNA ve protein tabanlı bir sistemdir. İstilacı patojen kökenli kısa DNA sekansları enfekte hücrelerde, konakçı genomun CRISPR dizilerinde “spacer” formunda depolanır. CRISPR-Cas sisteminde DNA’nın palindromik tekrar kümelerinin kopyası “trans-aktive edici RNA (tracr RNA)” ve “spacer” bölgelerin kopyası “CRISPR RNA (crRNA)” olarak adlandırılır. CRISPR dizisi kopyalanır ve CRISPR RNA (crRNA) olarak bilinen tek “spacer” içeren küçük RNA’lara dönüşür. Bu crRNA’lardaki “spacer” sekansları, yabancı DNA ya da RNA sekanslarını baz eşleşmesi ile tanıyan efektör kompleksler oluşturmak için Cas proteinlere ve tracrRNA molekülüne bağlanır. Cas proteinler, DNA’nın palindromik dizilerinden kopyalanan RNA’ya bağlanabilen veya RNA “spacer”ları ile eşleşmiş DNA’yı kesen helikazlardır. TracrRNA ve crRNA, proto-aralayıcı bitişik motif (PAM) bölgelerinde çift sarmallı DNA kesilmesini indüklemek amacıyla Cas9’u yönlendirebilen tek rehberli RNA’yı (sgRNA) oluşturmak için birleşirler. Cas9 gibi Cas proteinleri, adaptif bir immün yanıt oluşturmak için işgal edilmiş hedef nükleik asidi böler. Böylece, kesildiği yerden DNA içine ekleme ya da çıkarmalar yapılabilmesini mümkün kılar. Prokaryot bağışıklık sistemi için fonksiyonları çok önemli olan Cas genleri genellikle CRISPR sisteminin yakınında bulunurlar. Cas proteinlerinin helikaz ve nükleaz özelliklerinin bulunması DNA dizilerini açma ve kesmesine imkan sağlamaktadır. Böylece Cas proteinleri nükleik asitlerle etkileşim kurarak nükleaz, helikaz veya RNA bağlanma proteini şeklinde aktivite gösterebilirler. CRISPR-Cas sisteminin uygulama alanları; enfeksiyon hastalıkları, genetik hastalıklar, nörodejenereatif hastalıklar, kanser ve embriyonik uygulamalardır.

Anahtar Kelimeler: CRISPR, Cas-9, Genom Editing

AZ91 Magnezyum Alaşımının Silisyum ile Kaplama Durumu ve Korozyon İncelenmesi

Onur Avcı

Hitit Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Makine Mühendisliği

Özet

Günümüzde çoğu sektörde hafif malzemeler ile ağırlıktan tasarruf edilmesi önemli konudur.Önemli olan sektörlerde otomotiv, savunma ve havacılık sektörlerinde kullanılan malzemelerin yapısal özelliklerini değiştirmeden büyük oranda ağırlıkları azaltılabilir. Magnezyumun kullanımındaki en büyük etken yoğunluğudur. Magnezyum , gerçekten çok hafif bir metal olup yapısal uygulamalar için kullandığımız metal ve alaşımlar içinde en hafif olduğunu söyleyebiliriz. Magnezyum diğer metaller ile karşılaştırıldığında yoğunluğu oldukça düşük olduğu için çoğu yapısal uygulamalarda tercih edilir. Ayrıca mükemmel dökülebilirlik , kaynak yapılabilme özelliği , yüksek korozyon direnci, ve yüksek ısı iletkenlik özellikleri ise diğer avantajları arasındadır. Piyasalarda ise öne çıkan Mg alaşımı olan AZ91 Mg alaşımı sahip olduğu iyi döküm ve yüksek mekanik özellikleri sayesinde öne çıkmaktadır. Özgül mukavemet değerlerinin yüksek olmasından dolayı AZ serisi Mg alaşımları birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Malzeme biliminde dikkat edilmesi gerek en önemli özelliklerden biri korozyondur. Korozyon, metal veya metal alaşımlarının oksitlenme veya diğer kimyasal etkilerle aşınma durumudur. Demirin paslanması, alüminyumun oksitlenmesi korozyona örnek olarak verilebilir. Aşınma, çürüme, paslanma, bozulma anlamlarına gelir. AZ91 alaşımı korozyon dayanımı iyi seviye de olan bir alaşım olarak dikkat çekmektedir. Çalışmamızda belirli saat aralıkları ile AZ91 alaşımı mikro saf Si tozu içerisinde belirli sıcaklık ve sürelerde bekletilerek malzeme yüzeyinde oluşacak Mg₂Si fazı sayesinde korozyon direncini çok daha yüksek seviyelere çıkarılmaya çalıştık. Bunlarla beraber projemizde AZ91 alaşımının daha dirençli hale getirilip sanayi sektöründe daha kullanışlı hale getirmeyi amaçladık.

Anahtar kelimeler: Magnezyum , Silisyum ,Alüminyum

Türkiye’de Yaşayan Doğu Türkistanlı Göçmenlerin İnsan Hakları Çerçevesinde Yaşadığı Sorunlar: İstanbul İli Örneği

Burçin ERSEÇENLER

İstanbul Aydın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Fakültesi

Sosyal Hizmet

burcinersecenler@gmail.com

Özet

Göç kavramı küreselleşen dünyanın önemli bir gündemidir. Küresel bir ortamda tartışılan göç kavramının uluslararası alanda ortak bir tanımı bulunmaması göçün farklı tanımlarının olmasına neden olmaktadır. İnsanların birçok nedenden dolayı yaşadıkları mekânları bırakıp başka mekânlara gitmesi göç olarak ifade edilmektedir (Ekici ve Tuncel, 2015: 10). Birey veya topluluklar ülke içinde göç yapabildiği gibi uluslararası göçte yapabilmektedir. “Göç altı şekilde gerçekleşebilir bunlar; eğitim göçü, siyasi göç, beyin göçü, ekonomik göç, iklim göçü ve ekmecli göçüdür” (Aksoy, 2012: 294-295). Göçler zorunlu veya isteğe bağlı yapılır ancak her iki göçte de göç etmek için önemli bir neden bulunmaktadır. Zorunlu göçte bireyin kendi isteğiyle göç etmeye karar vermesi ancak bu kararın kendi isteği dışında ki faktörlerden kaynaklanması yani bireyin istemeden de olsa gönüllü göç etmek durumunda kalması söz konusudur. Bu duruma Doğu Türkistanlı göçmenler en uygun örnektir. Daha rahat, baskı görmeden, özgür bir yaşam arzusu için buldukları toprakları bırakıp göç etmek zorunda kalmaktadırlar (Özkan, 2019).

Yaşadığı topraklardan daha konforlu bir yaşam için başka ülkelere giden göçmenler refah içinde bir yaşama ulaşma çabasıdır. Göç eden bireyler genellikle az gelişmiş ülkelere ya da gelişmemiş ülkelere gitmektedir. Refah devleti olmayan bu ülkelerde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalan göçmenlerin insan hakları ihlalleri söz konusudur (Çelik vd. 2018). Göçmenler ayrımcılık, yoksulluk, sosyal dışlanma, resmi statü sorunu, ikamet sorunu, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşamama, eşit hak ve ücretlerde çalışmama, uygun yaşam şartlarında yaşayamama gibi problemlerle karşılaşmakta ve bu sorunlar ihmal edilmiştir. Bu ihmallerin önüne geçmek için bazı belgelerle haklar koruma altına alınmıştır (Urk, 2010). 10 Aralık 1948 yılında yürürlüğe giren “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi” ile insan haklarının tüm insanlar için geçerli olduğu belirtilmiş ve bu çerçevede hareket edilmesi gerektiği resmiyete dökülmüştür. İnsan hakları evrensel beyannamesi yukarıda belirtilen maddeler ışığında göçmenlerin; tüm insanlar kadar eşit olduğunu, özgür olduğunu, ayrımcılığa maruz kalmaları durumunda haklarının korunacağını ve tüm insanlar kadar eşit korunma hakkının bulunduğunu, iş, barınma, eğitim, sağlık gibi temel haklarının eşit ve ulaşılabilir olması gerektiğinin göstergesidir (Bozbeyoğlu, 2015: 70-80; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 1949: 203-208).

Bir diğer önemli belge ise 1951 Cenevre Sözleşmesidir. Bu sözleşmenin göçmenler için önemi; insan hakları ihlalinin yüksek olduğu ülkelere iade edilmelerinin önüne geçmek, barınma, sağlık, eğitim, din ve inanç özgürlüğü, seyahat özgürlüğü, yasa dışı girişlerin cezalarından hukuki koruma ve ayrımcılığa maruz bırakılma durumunda korunma gibi hakları güvence altına alınmıştır (Barkın, 2014; Çiğner, 2016).

Sosyal hizmet hak temelli bir meslek olarak, insan hakları ve sosyal adalet odaklı çalışmaktadır. Toplumdaki tüm insanların esenliğini arttırmak için çalışır. Göçmenlerle sosyal hizmet çalışmaları insan hakları çerçevesinde gerçekleşmektedir çünkü sosyal hizmet insan haklarını esas alıp uygulamalı çalışmalarda bulunur (Buz vd. 2019). Dezavantajlı grup olan göçmenler göç ettiklerinde yeni toplumla entegre olmayı, kendi hayatlarını yönetecek güçte olmayı, ekonomik bağımsızlığı, ruhsal ve fiziksel olarak sağlıklı olmayı, insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmeyi beklemektedir. Sosyal hizmet oluşacak sorunları öngörüp engellemeye, var olan sorunları çözmeye çalışmaktadır. Göçmenlerin yaşadıkları sorunları anlayıp, ortadan kaldırmak için uygulamalı çalışmalarda bulunmaktadır (Duyan vd. 2021).

Bu çalışmanın konusu Türkiye’ye göç eden Doğu Türkistanlı göçmenlerin insan hakları çerçevesinde yaşadıkları sorunları keşfetmek, anlamak ve sosyal hizmet bağlamında incelemektir.

Anahtar kelimeler: Göç ve Göçmenlik, İnsan Hakları, Sosyal Hizmet

Olağüstü Durumlarda da Kullanılabilecek Hemşire Çizelgeleme Problemi İçin Bir Karar Destek Sistemi

Zeynep KARAKAYA

Hitit Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

karakaya6019@gmail.com

Ayşegül YILDIRIM

Hitit Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Yildirimaysegu560@gmail.com

Özet

Hastanelerde farklı şekillerde ortaya çıkan problemlerden biri hemşirelerin hastalara atanmasıdır. Hastane idarecileri ya da sağlık yöneticileri bu atama işlemini periyodik olarak gerçekleştirmek zorundadır. Hizmeti verecek personelin dengeli bir iş yüküne sahip olması öncelikli olarak hastaların aldıkları hizmet seviyesini arttırmaktadır. Bununla beraber hemşirelerin tamamını memnun eden bir çizelge iş tatmin seviyesini arttırmakla beraber personelin ev verimli şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Bunlara ek olarak Covid-19 pandemisi gibi olağüstü durumlarda söz konusu problemin önemi daha da artmaktadır. Çalışmada ilk aşama olarak Covid-19 tedbirleri sebebiyle herhangi bir hastaneye gitmeksizin bir gerçek hayattakilere benzeyen hemşire-hasta atama senaryosu planlanmıştır. Ele alınan problem tam sayılı matematiksel programlama yöntemleri kullanılarak modellenmiştir. Daha sonra oluşturulan matematiksel model, çeşitli esnekliklerle beraber Microsoft MS Excel Solver platformunda bir karar destek sistemine dönüştürülmüştür. Geliştirilen karar destek sistemi çeşitli senaryo problemler üzerinde uygulanmış ve kısıtları dikkate alan optimal hemşire atamaları raporlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hemşire çizelgeleme problemi, tam sayılı matematiksel programlama, karar destek sistemi

Özgün Baskı

Amile ERDOĞMUŞ

Hitit Üniversitesi

Grafik Tasarımı Bölümü, Çorum/Türkiye

erdogmusamile@gmail.com;

Özet

Sanatçının doğrudan malzemeler üzerine yapmış olduğu bir baskıdır. Sanatçı tarafından basılıp , yapılan resimlere özgün baskı denir. Sert yüzeyleri oyarak resim yapmak anlamına gelir. İnsanlar eski dönemlerden belli sert yüzeylere oyma işlemi ile resim yapmaktadır. Eskiden gelen ve şuan da da gelişen bir baskı çeşididir .Eskiden kemik,tahta gibi sert yüzeylere oyularak resim yapmaktadır. Kağıdın bulunması ile baskı iyice gelişmeye başlamıştır ve bu günde de sanat olarak devam etmektedir.Baskı sanatının ilk okulu İtalya'da Reveal tarafından kurulmuştur. Bu okulun kurulması ile beraber öğrenciler çizilen gravürlerin kopyasını çizerek çalışmaya başlayıp kendilerini geliştirmişlerdir.Gün geçtikçe de baskı tekniği her alanda kendini yenileyip geliştirmiştir.19. yüzyılda (Joseph Nicephore Niepce)'in fotoğrafı bulunması ile beraber baskı sanatına yeni teknik araştırmaları doğmaya başlamıştır.Sanatçılar kendilerine göre yeni baskı teknikleri denemeye başlamışlardır.Baskı günümüzde çok önem kazanmıştır.Teknolojinin gelişmesi ile birlikte yeni imkanlar ve teknikler gelişmeye başlamıştır.Şuan da da okullarda bunun dersleri verilmekte olup önemi hala bizim için devam etmektedir.Türkiye'deki ilk baskı 1533'de Osmanlı devletinden gelen Pieter Coeck ressamın yedi adet gravür sanatı yapmış olduğu bilinmektedir.Avrupa'dan sonra Türkiye'de de kitap basımları başlamıştır.Türkler tarafından ilk basım evi 1727 yılında (Darüttıbaa) kurulmuştur. Bu basım evinden sonra gelişmeye devam ederek Türkiye'de basım evleri çoğalmaya başlamıştır.Baskı tekniği sanatçının ruh halini anlatmaktadır,geçmişten bugüne gelen bir sürü baskı eseri müzelerde yerini almaktadır.Baskı sanatının önemi büyüktür.Özgün baskı alt dallardan oluşmaktadır. Yüksek baskı çeşitleri (Ağaç baskı,Linol baskı), Çukur baskı çeşitleri (Gravür), Düz baskı çeşitleri (Litografi, Serigrafi , Şablon baskı , Mono baskı) olarak bilinmektedir. Özgün baskı yapmadan önce çalışmanın eksizleri çıkartılmaktadır. Daha sonrasında yapılmaya başlanarak çalışma bittikten sonra sağ alt köşeye imza ve tarih atılarak bitirilir.Çalışma bittikten sonra kaç adet basılacağı belirlenerek basıma gönderilir. İlk sıralarda basılan baskılar daha değerli olarak kabul edilmektedir çünkü ilk baştakiler daha güzel çıkmaktadır. Sonlara doğru gidildikçe yıpranma meydana gelmektedir. İlk basılanlar orijinal haline daha yakın olarak kabul edilmektedir.Basım işlemi de bittikten sonra sanatçının gözetiminde baskı kalıpları çıkarılmaktadır.Aşağıda özgün baskı örnekleri yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özgün Baskı, Oyma İşlemi, Baskı Tekniği

ORIGINAL EDITION

Summary

It is a print that the artist made directly on the materials. Paintings printed and made by the artist are called original prints. It means painting by carving hard surfaces. People have been painting with carving process on certain hard surfaces since ancient times. It is a kind of printing that came from the past and is developing now.He used to paint by carving on hard surfaces such as bone and wood. With the discovery of paper, printing has started to develop thoroughly and continues as an art today.The first school of printmaking was founded by Reveal in Italy. With the establishment of this school, students started to work by making copies of the engravings drawn and developed themselves.Day by day, the printing technique has renewed and improved itself in all areas.19. with the discovery of the photograph of Joseph Nicephore Niepce in the XVIII century, new technical researches into the art of printing began to emerge.Artists have begun to try new printing techniques according to themselves.Printing has become very important nowadays.With the development of technology, new possibilities and techniques have begun to develop.At the moment, this is also taught in schools, and its importance still remains for us.The first edition in Turkey was

published by Pieter Coeck, who came from the Ottoman Empire in 1533. It is known that the painter made seven engravings. Editions of books in Turkey after Europe it has started. The first printing house was established by the Turks in 1727 (Darüttıbaa). After this printing house, it continued to develop and printing houses began to multiply in Turkey. The printing technique tells about the artist's mood, a lot of printing works from the past to the present take their place in museums. The importance of printing art is great. The original edition consists of the lower branches. It is known as high printing types (Woodblock printing, Linoleum printing), Pit printing types (Gravure), Flat printing types (Lithography, Silk-screen printing, Stencil printing, Mono printing). The excises of the study are removed before making the original print. Then it starts to be done and after the work is finished, the signature and date are placed in the lower right corner and finished. After the end of the study, it is determined how many units will be printed and sent to printing. Prints printed in the first place are considered more valuable because the first ones turn out to be more beautiful. As we go towards the end, wear and tear occurs. The first editions are considered to be closer to the original. After the printing process is over, the printing molds are removed under the supervision of the artist. The following are examples of original prints.

KAYNAKÇA

- Aslan, M., Türker, İ. H. & Çokokumuş, B.. Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Programında Özgün Baskı Dersinde Karşılaşılan Sorunlar.
- Bacaksız, E. (2009). *Özgün Baskı Tekniklerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürler, Z., Doyran, E. Y. & Yılmaz, B. (2019). Özgün Baskı Resim Sanatı Üzerine Bir Araştırma. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(6), 408-429.

Elektronik Adresten Yararlanılan Kaynaklar

<https://www.istanbulsanatevi.com/resim-dunyasi/ozgun-baski-nedir/>

Tüketim Toplumunda Kadın ve Beden Tüketimi

Enes TEKİN

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Din Sosyolojisi Bölümü, enestekin3305@gmail.com

Özet

İnsan, biyolojik ve ruhsal kimliklenebilen özelliklere sahip bir varlıktır. Beden ve ruhu ile insan, içerisinde yaşadığı ailesinin, kültürünün ve döneminin etkisi altındadır. Özellikle modern ve post modern dönemlerde insan, bir tüketim aracı olarak görülmektedir. Fakat modern dönemlerde tüketimde insanın tatmin olması amaçlanırken bundan farklı olarak post modern dönemde tatminsizliğin amaçlanması ile birlikte daha çok sınırsız bir tüketime itilen insanın çıkmazı ciddi bir problem olarak karşımızda durmaktadır. Bir insan teki olarak kadının bu manada durumu beden tüketimi yönüyle dikkat çekicidir. Özellikle post modern dönemde özgürleşmesi adına kadına kapitalist sistemin kar etme anlayışı çerçevesinde ideal bir beden çizilmektedir. Kapitalizm idealize beden üzerinden kazanç sağlayacağı sektörleri üretmekte ve burada üretilen ürünleri yazılı, sözlü, görsel kitle iletişim araçlarıyla gerçekliğin yerini alan sanal gerçeklikle sunarak bilinçsizce tüketmektedir. Bu idealize edilen bedeni elde edebilmek adına sahip olunan bedenin tüketimi daha çok kadın üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılmakta bunu yaparken de bedenin kısımlara ayrılması üzerinden bir strateji izlenmektedir. Kapitalist sermayenin desteklediği güzellik sektörleri, bu parçalar için ayrı ayrı ürünler üretmekte, ayrıca bu ayrı ayrı parçaların estetik operasyonlarla, sporla bunun nasıl ve hangi ürünlerle yapılacağı sunulmakta ve kadının idealize edilen formuna ulaşması için algılar devreye sokulmaktadır. Genellikle bedenle ilgili yazılarda dönemler; Eski çağlarda üretici bir güç, Antik Yunan'da güç ve güzellik, Ortaçağ'da eziyet edilerek terbiye edilen, Rönesans ile birlikte beden-ruh ayrımı yapılması sonrası bedene fazla önem verilen, modern ve post modern dönemlerde ise tüketim odaklı olarak verilmektedir. Bu dönem sınıflandırılmalarının birçoğu doğrulanabilmektedir. Ancak bedene bazı dönemlerde örneğin medeniyetlerin, kültürlerin farklılıkları göz ardı edilerek bedenin Ortaçağ'da eziyet edilen bir nesne olarak gösterilmesi batı eksenli bir yaklaşım içermektedir. Oysa İslam Medeniyeti'nde beden, yaratılışı itibarıyla aslının korunması noktasında hassas olunması gereken ve var edeninin emaneti olarak görülen bir gerçekliğin ifadesidir. Dolayısıyla tüketirken her geçen gün tükenmekte olan insanın ve özellikle kadının, bu manada post modern dönemde daha dikkatli olması gerektiği açıktır. Tebliğimizde konuyla alakalı tespitlerimizi, görüşlerimizi ve tekliflerimizi sunmak amacındayız.

Anahtar Kelimeler: Kadın-Post Modern Dönem-Tüketim Toplumu-İdealize Beden

Giriş

İnsan, ruh ve beden ikilisinden oluşan bir varlıktır. Beden ve Ruh özel olarak ailenin genel olarak içerisine doğduğu toplumun dönemin yapısına göre şekillenmektedir. Aile mikro anlamda, toplum ve dönem ise makro anlamda kişiliklerin kültürel davranışların bedene bakış tutumlarının oluşmasında etkindir.

Çalışmanın konusu; insanın özellikle kadının tüketim toplumu olan post modern dönem kapitalizmin, idealize beden üzerinden kazanç sağlayacağı sektörleri üretmekte ve burada üretilen ürünleri yazılı, sözlü, görsel kitle iletişim araçları ile sunarak bilinçsizce tüketmektedir.

Çalışmanın amacı; insanın daha çok kadının bedelinin metalaştırılması yolu ile ihtiyacı olmadığı halde hem ekonomik hem bedeninin metalaştırılmasına tüketilmesine sebep olan/olabilecek durumları göstermektedir. Özellikle kadının post modern dönemde gerçekliğin yerini sanal gerçekliğin aldığını farkına varması amaçlanmıştır.

Literatür taramasında yayınların başlıkları; tüketim toplumunda sıfır beden söylemi: neden sonuçları üzerine sosyolojik bir değerlendirme, tüketim toplumunda sosyal beden kurgusu olarak kadın, medyada kadın bedeninin ötekileştirilmesi, kadın bedeninin inşası beden

anlayışının değişimi, kadın bedeninin metalaşması, geleneksel dönemden post modern dönemi beden anlayışının değişimi yer almaktadır. Literatür taramasında, bilimsel metinlerde beden, dönemlere göre durumu eski çağlarda üretici bir güç, Antik Yunan'da güç ve güzellik, Ortaçağ'da bedene eziyet edilerek terbiye edilen, Rönesans döneminde beden- ruh ayrımı sonucu önem verilmeye başlanan, modern dönemde endüstrileşme ile birlikte üreten ve tüketen, post modern dönemde ise, daha çok üreten ve tüketen/ tüketilen bir nesnedir. Bu dönem sınıflandırmaları doğrulanabilmektedir. Ancak Ortaçağ'da bedene eziyet edilerek terbiye edilen bir nesne olarak gösterilmesi Batı eksenli bir yaklaşımdır başka bir medeniyet olan İslam Medeniyetinde eziyetin aksine yaratılışı itibariyle aslının korunması gereken yaratının bir emaneti olarak görülmektedir.

Başlıkta geçen kavramlar olan beden ve tüketimin tanımlarını vermemiz konunun anlaşılması adına yararlı olacaktır.

Tüketim: belirli bir ihtiyacımızı tatmin etmek için bir ürünü ya da hizmeti edinme sahiplenme kullanma ya da yok etme anlamında kullanılmaktadır.

Beden: Canlı varlıkların maddi bölümü

Modern Öncesi Dönemde Kadın ve Beden Tüketimi:

Beden her dönem dinlerin, dönemlerin, kültürlerin denetimi altında yönlendirilen bir nesne olmuştur. Modern öncesi dönemlerde ise beden, dinler özelinde daha belirgin hissedilen dönemler olarak bilinmektedir.

Hıristiyanlıkta beden günahın kaynağı, ruhun yükselmesine engeldir. Bu bakış açısı ona acı çektirerek ruhun yükselmesinin sağlanması anlayışını vermektedir. Bu anlamda çileciliği, acı çekmeyi tavsiye ederek ve bedeninin arzularını aşağılayarak kurtuluşa ermek temel ilkedir. Hristiyanlık dünyevi olana tavrılıdır, Beden arzusunun hevesin, zevkin yuvasıdır. Bunun için bedene karşı önlem alınmaktadır. Çilecilik, bedeninin acı çekmesi, insanın bedenine karşı menfi tavır sergilemesindedir (Tekin, Ferhat, Geleneksel Dönemden Post Modern Döneme Beden Anlayışının Değişimi, Dergipark,2016.) Manastır hayatı bedene karşı olan tavrın sonucunda ortaya çıkmıştır, Hristiyanlıkta Âdem ve Havva kıssası iki şekilde yorumlanmıştır. İkinci şekilde Hristiyan teologlar iki şekilde kullanmıştır. İlki, kadın erkekten sonra yaratıldığı için ona bağımlıdır. Erkek normdur. İnsanlığın yarısını oluşturan kadın ise ikincildir(Topcan, Özlem, Yahudilik ve Hristiyanlık Din Geleneklerinde Toplumsal Cinsiyet.)Yahudilik ve Hristiyanlık Âdem ve Havva kıssalarını aynı şekilde kadının aleyhinde yorumlamaktadırlar. Bu yüzden modern öncesi dönemlerde kadın geri planda kalmaktadır. Bu yüzden kadın bedeni kadın için çok bir şey ifade etmeyecektir.

Musevilikte insan bedeni topraktan yaratılmış Tanrı bedene üfleyerek canlanan beden yaşam kazanmıştır. Musevilik'te dünyaya ve bedene olumlu bir bakış vardır. Yahudilikte kadın ilk insan Havva şeytana kanarak yasak ağaçtan meyve yediği için Âdem cennetten yeryüzüne indirilmiş ve onun kederlenmesine neden olmuştur. Kadın günahkârdır, İsrail kadınları kocalarının ya da babalarının sağladığı bağımlı yaşam biçimlerine sahip olmuşlardır (Topcan, Özlem, Yahudilik ve Hristiyanlık Din Geleneklerinde Toplumsal Cinsiyet.) Kadının aşağılanan konumu ve erkeğe tam bağımlılıkları sebebiyle kendi bedeni hakkında tasarrufta bulunma hakkı yoktur.

İslam' da bedeninin konumu, Allah'ın bir emaneti aslının korunması gereken bir nimettir. İnsanın kendi bedeninin sağlığını koruması, sağlığı bozulduğunda işin ehli tarafından muayene edilmesi uyarısı yapılmaktadır. Bu anlayış İslamiyet'in kuruluşundan beri günümüze kadar devam etmektedir.

Modern ve Post modern Dönemde Kadın, Beden ve Tüketimi:

Modern kavramının yaygın iki kullanımı vardır. Bunların ilkinde çağdaş anlamı, modernus kelimesinden kaynağını alır. Çağdaş biçimlerin geleneksel biçimlerin yerini alması anlamına gelir (Açık öğretim İstanbul.edu.tr.) İkinci olarak ise, ilerlemeyi ve gelişmeyi içeren anlamda

kullanılan modernleşme, gelişmiş toplumun özelliklerinin az gelişmiş toplumlar tarafından örnek alınması olarak tarif edilmektedir. Ancak bu tarifi yeterince açık olmadığını düşünen İlber Ortaylı, modernleşme var olan değişimin değişmesidir, demektir. Yani toplum zaten belli bir ölçüde değişmektedir, ani ve hızlı bir değişime girilmesi söz konusudur. Burada değişimin her zaman devam ettiğini ancak modern ve post modern dönemde endüstrileşme ve makineleşme ile birlikte yaşam tarzında hızlı bir değişim görülmektedir.

Modernite ve Biyo-iktidar; Foucault, Cinselliğin Tarihi eserinde, 18 yüzyıl ortalarından itibaren bedenin merkeze alındığını söylemektedir. Bu dönemde bollaşma doğum ve ölüm oranları, sağlık düzeyi, yaşam süreci ve bunları etkileyecek tüm koşullar önem kazanmıştır. Bunların sorumluluklarının yüklenmesi bir dizi müdahale düzenleyici denetim ile gerçekleşir. Bu nüfusun biyo politikasıdır.(Foucault,2007:103) Foucault, bu anlamda modern öncesi ve modern dönemde bedene müdahale yöntemleri farkının, egemen iktidarın simgelediği eski öldürme gücü yerini, bedenlerin yönetimine bırakmıştır. Klasik çağ boyunca hızla farklı disiplinler gelişir ve yaşama kamu sağlığı konut göç sorunları belirir, yani bedenlerin boyun eğme temsilini ve nüfuslarının denetimini sağlamak üzere çeşitli ve çok sayıda tekniğin pıtrak gibi bitmesine tanık olunur, böylece bir biyo-iktidar çağı başlamış olur. Modern dönemde beden iktidarın nesnesine dönüşmüştür. Dinler varlığını ritüeller ve davranışlarla bedenler üzerinden göstermektedir. Modern devlette biyo-iktidar aracılığıyla beden üzerinde denetim kurarak onun üzerinde kendini göstermektedir.

Modern batı, insan haklarında çifte standart, çok yoğun bilgi bombardımanı ve kontrolsüz sanayileşme beraberinde çevre problemlerini getirmiş, milletlerarası silahsızlanma yarışı, aşırı bireyselleşmenin yalnızlıkla sonuçlanması, maddeyi ilahlaştırma, mananın yok sayılması modernizmin olumsuzlanmasına sebep olmuştur. Modernizmde bilgi bombardımanı ve faydacılık ile beslenen insan, kendi talebini oluşturmada ve tüketim sonucunda tatmin olmaktadır.

Post modern dönem tüm toplumsal yaşam gerçekleri değil, taklitlerin, modellerin saf imgelerin ve temsillerin denetimi altına alınmıştır (Kurt, Abdurrahman, Din Sosyolojisi.) Post modernizmin özelliklerinde; çoğulculuk, görecelik ve hoşgörü ön plandadır. Modern dönemde biyo-iktidar devletin elindeydi, post modern dönemde bu biyo-iktidar artık kitle iletişim araçlarının uzmanların, modacıların, ünlülerin, küresel aktörlerin elindedir. Biyo-iktidar sahipleri post modern dönemin özelliği olan tüketim toplumunun baş aktörleridir.

Jameson'a göre, post modernizm kapitalist sistemin bir tür genişlemesi ve bunun zorunlu olan kültürel bir sonucudur (Cirinlioğlu, Zafer sayfa 94.) Post modernizme bir başka eleştiri Harvey tarafından yapılmaktadır Harvey post modernizmi Fordist Dönemin bir uzantısı olarak görmektedir. Fordizm kapitalizmin üretim sürecindeki üretimin malının başındaki her bir işçinin iş bölümlerinin olması ve bunun çok küçük parçalar üzerinde olması işçinin bütünden haberdar olmaması ile tanımlanan bir üretim sistemidir. Fordist sistemde üretim standart, tüketim standart şeklinde idi. Post Fordizm dönemde üretim ve tüketimin esnek hale geldiği görülmektedir. Tüketimin esnek hale gelmesi /getirilmesi sonuç olarak tüketim toplumu kavramını da ortaya çıkarmıştır.

Tüketilen şeyler arasında diğer nesnelere daha güzel daha kıymetli daha eşsiz bir nesne vardır, bu nesne bedendir (Baudrillard, 2004:163.)

İnsan bedeni canlı, akıl sahibi, her bir organı ile mükemmel eşsiz bir sisteme sahiptir. Bu eşsiz bedenin her bir parçasının eşsizliği dikkat çekmekte ve bedene dikkati çektirecek uygulamalar ve ideal ölçüler biçilmektedir. Kadınların fitratının kendine bedenine özen göstermeye yatkın olduğu gözlenmektedir. Kapitalist sistem bunun farkında olarak ya da olmayarak özellikle kadını kendisine ve başkasına beğendirmeye özendirme, kadının sosyal medyadaki konumundan anlaşılabilir. Kadınların erkeklere göre beden ile ilgili uyarılara daha fazla duyarlı oldukları görülmektedir. Bunun nedenleri fiziksel çekiciliğin öneminin erkeklere göre kadınlar için daha çok vurgulanması, başarıları kadar görüntüleri ile de değerlendirilmesi gibi nedenlerdir (Daşlı Yılmaz Bulut Erol Sağlık Sosyolojisi, sayfa 212.)

Kadın bedeninin metalaştırılmasının araçları; kadına yazılı, sözlü, görsel, kitle iletişim araçlarında idealize edilen beden ölçüleri belirtilmekte, bu ölçü sağlıklı olma, çekici olma, statü göstergesi, saygınlık kazanma, gibi değerlerle özdeşleştirilmektedir. İdeal vücut ölçüleri dışındaki ölçülere sahip olan kadın, sağlıklı, çekici olmayan, hastalıklı kusurlu görülmektedir. Bu idealize edilen bedeni elde edebilmek adına, beden tüketimi daha çok kadın üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bunu yaparken de bedenin kısımlara parçalara ayrılması üzerinden bir strateji izlenmektedir. Kapitalist sermayenin güzellik sektörleri bu parçalar için ayrı ayrı ürünler üretmektedir. Ayrıca bu ayrı ayrı parçaların estetik operasyonlarla, sporla bunun nasıl ve hangi ürünlerle istenen duruma geleceği sunulmakta ve kadının idealize edilen formuna ulaşması için, algılar devreye sokulmaktadır. Birey vücudu sağlıklı olduğu halde ideal beden parçasına ulaşmak için, vücudunun parçalarına müdahale etmektedir. İletişim araçlarında, reklamlarda bireyin tüketmesi istenen ürünleri kullanması için reklamda kullanan kişi mutlu bir görünüm sunmaktadır. Genellikle reklamlardaki kişisel bakım, kozmetik ürünler kadınlara yöneliktir ve reklam figürü de kadındır. Ekranlarda ünlüler ağırlıklı olarak kadınlardır. Reklamlarda genellikle ünlüler oynamaktadır. Çünkü reklam izleyen kadın reklamdaki ünlü kadın gibi olmayı isteyecektir. Bu anlamda ünlünün kullandığı ürünleri kullanarak onun gibi olacağı, ona benzeyeceği yanılması oyununa getirilmektedir. Ünlü kişi ürünün reklamını yaparken bir de bedeninin reklamını yapmaktadır.

Post modern dönemde kadın bedeninin tüketiminin, metalaşmasının sağlanmasında en önemli kaynak moda yayınlarıdır. Moda yayınları ideal ölçülerdeki mankenlerinin teker teker farklı kostümlerle, ancak tek tip idealize edilmiş, ölçülü bedenlere sahip olmaları dikkat çekmektedir. İzleyenlerin, takip edenlerin bedenine iyi bakması, aynı beden ölçülerine sahip olması adına estetik operasyonlar, diyet, egzersiz yapması teşvik edilmektedir. Beden ölçülerinin bu mankenlerin beden ölçülerinin üstünde ve altında olması olumsuz bir durum olarak algılanmaktadır. İnsanlar özellikle kadınlar, moda programlarını izleyerek tek tip beden olan mankenlerin ölçülerini, nasıl bir elbise, aksesuar uyumu yaptıklarını yürüyüşlerine kadar benimsemektedir. Daha öncede belirttiğimiz kadına kendini beğenme, kendinden hoşlanılmasını görmek istemesi, sistem tarafından yürürlüğe konulmuştur. Kadınların mutlu olması sözde modayı takip etmesiyle olacağı için bu dediklerimize bağımlı yaşar hale gelmektedir. İnsan tabiatının devamlı mutlu olma arzusu, devamlı kendinin beğenilmesi ve kendinden hoşlanması dürtüsünün yerleşmesine sebep olacaktır. Moda programları kadının moda olarak sunulan giyinme davranışlarının, kişisel bakım şekillerinin, vücudun parçalarını beğenmenin/beğendirilmesinin nasıl olacağını profilini çizmektedir. Moda programları yarışmalarında söylemler ve yorumlar kişinin güzelliği, vücudunun kilolu olup olmadığı, vücut ve parçalarının şekli, vücudun kusurlu olup olmadığı, kusurlu ve kilolu görünen beden parçalarının hangi tarz giysiyle gizleneceği detayları ile verilmektedir. Post modern dönemde zayıf, ince olunması istenmektedir, ancak kilolu olanlar içinde çözüm vardır, sonuçta herkes istenen seviyede tutulamayacaktır. Moda programlarında kilolu insanlara şu renk, şu modelde elbiseler giyilirse zayıf ve uzun görünebilirsiniz, denilerek kilolu insanlara da çareler bulunmaktadır. Hangi ürünün hangi ürünlerle kombine olacağı, hangi rengin hangi renklerle uyumlu olacağı, hangi bedene hangi elbisenin uyumlu olacağı belirtilmektedir (Özdemir Özden Moda Programlarında Kadın Bedeninin Metalaşması İletişim Dergisi).

Bana Her Şey Yakışır' adlı moda programında, yarışmacılar her bir yarışmacıyı moda söylemi üzerinden eleştirmektedir. Yaşlı saçlı olmuş eleştirisi yarışmacıların en rahatsız oldukları konuların başında gelmektedir. Yaşlanmak post modern dönemde beğenilmemek, çirkinlik ve ölüme yaklaşmak ile aynı anlama gelmektedir (Moda Programlarında Kadının Bedeninin Metalaşması). Yaşlılık bu olumsuzlamanın sebebiyle onu kendimizden uzaklaştırabileceğimiz algısı verilmektedir. Bu yaşlılığın uzaklaştırılması için kozmetik ürünler ve estetik operasyonlar yaptırılmalıdır. Yine bu yarışma programında yarışmacılar birbirlerini eleştirip puan vermekteler, ayrıca yarışmanın formatı itibarıyla üç saat içinde alışveriş yaparak, en az para harcayana artı üç puan verilmektedir. Programda en az harcama denilerek az harcama algısı yapılmakta, ancak kapitalist sistem bu programlarla devamlı yenilenen bu moda ürünlerini takip ettirmekte ve bu ürünleri tükettirmekte dolayısı ile fazlaca harcattırmaktadır.

Victoria's Secret' in bir mankeni instagram hesabından sosyal medyada, toplum ve moda dünyasında kadın bedeni üzerine yapılan baskılara dikkat çeken 36 yaşındaki manken 'kadınlara belirli bir vücut ölçüsünün dikte edilmesi hiç adil değil, bu ne fiziksel ne de aklen sağlıklı' demektedir. Ancak bazı meslektaşlarının bu mankenin açıklamalarını emekliliğe ayrıldıktan sonra yaptığı gerekçesiyle samimi bulmadıklarını söylemektedir (Habertürk, 11.12.2017.)

Bu açıklamayı emekliye ayrıldıktan sonra yapmasının samimi olmadığı söylenmekte, evet emekli olmadan önce yapması, onu işinden edebilirdi, Ancak söylediğinin içeriğine bakıldığında DSÖ' nün verdiği sağlıklı vücut indeksine göre mankenlerin sıfır bedeni olan otuz iki bedeninin sağlıksız bir vücut olduğu görülmektedir. Vücut kitle indeksi formülü üzerinden 32 bedeninin 18.5 olan değer, zayıflığın alt sınırının altında olduğu formülün değer aralığında görülmektedir. Kapitalizm sektörlerinin, insan için ideal olarak sunduğu beden ölçüsü bir aldatmacadır. Moda denilen şey devamlı değişmesi gereken bir şeydir. Tükettirme adına kadının bunun farkında olarak ya da olmayarak zamanını, ekonomisini, bedenini kişiliğini tüketmemesi bakımından dikkatli olması onun yararına olacaktır.

Popüler kültür gündelik yaşama hâkim olan insanların yaşantılarına önemli ölçüde müdahale olan ve insanların yaşamlarını yalnızca tüketim alışkanlığı üzerine o tutmalarını zorlayan bir güçtür (Popüler Kültür ve spor ilişkisi üzerine bir araştırma Selvi Özgür Altan Servet.)

Popüler kültürün bir unsuru olan spor, insana özgü davranıştır. İnsan bedeni yapısı itibarıyla hareket etmek zorundadır. Kasların hareketle kendini üretmesi hareketsizlikle ise kas kaybına uğrayacağı bilim tarafından söylenmektedir. Diğer açıdan vücudun bazı hormonlarının hareketle salındığı, hareketin sindirime yardımcı olduğu tıp biliminde söylenmektedir. Hareketsizliğin obeziteyi artırdığı, obezitenin ise kronik kalp hastalıkları, diyabet, organ yağlanmaları gibi birçok hastalığın etiyolojisi (altta yatan neden) oluşturmaktadır. Hareket bu yönlerden elzemdir. Spor hareket eylemleri hemen hemen aynı şeyi anlatmaktadır, ancak spor düzenli hareket etme davranışı anlamda farklı araçlarla farklı uygulamalarla yapılan eylemlerdir. Modern öncesi dönemlerde farklı medeniyetlerde farklı sporlar görülmektedir Spor daha çok savaş adına insan gücünün kullanılması dinamikliğinin korunması için yapılmaktadır. Model sonrası dönemlerde üzerinde çalışmalar artmış, bedeninin sağlığı için hareketin, sporun elzem olduğu daha da üstünde durulan bir durum olmuştur. Post modern dönem her şeyin metalaştırıldığı bir dönem olması beden üzerinden sporunda metalaştırılmasını es geçmemiştir.

Güzellik sektörleri ve estetik operasyonlar, güzellik sektörleri kozmetik ürünlerini reklamlar, dergiler, işyeri ve alış-veriş merkezlerindeki vitrinler aracılığıyla ürünlerini sergilemektedirler. Reklamın amacı, insanda içinde bulunduğu yaşamdan bir ölçüde memnun olmadığı duygusunu kamçulamaktır. Bireyin yaşamında bir eksiklik duymasının hissettirilmesi önemlidir.(güzellik kadınlar için nasıl vaade dönüşür kadın dergilerindeki Kozmetik reklamları üzerine bir inceleme, Oğuz Gürsel Yakut) Reklamlarda insana içinde bulunduğu yaşamdan memnun olmadığı duygusu sanal olarak verilmekte, onu memnun, edecek, mutlu edecek ürünlerin reklamdaki ürünler olduğu yanılması oluşturulmaktadır. Gösterimdeki ürünlerin var olmayan bir eksikliği, eksiklik olarak, onsuz mutlu olunamayacağı şeklinde sunulmaktadır. 20 yüzyılda hızla ilerleyen kozmetik endüstrisi, Erdoğan Alemdar'a göre, sahte farklılıkların yaratılmasını da beraberinde getirmiştir. Sürüleştirmenin bireysel ifade olarak satıldığı bir ortamda aynılaştırma ve standartlaştırma farklılık olarak sunulmaktadır. Burada iki tur standartlaştırma vardır, standartlaştırılmış ürün ve standartlaştırılmış tüketici. Standartlaştırılmış tüketici yaratılmadan, standartlaştırılmış ürünler satılamamaktadır.

Beden, modern öncesi dönemde, post modern dönem kadar üzerinde durulan bir nesne olmamıştır. Endüstrileşmenin arttığı dönem olan post modern dönem tıp alanına da yansımaları, estetik operasyon yapabilecek aletlerin üretilmesi, sonucunu doğurmuştur. Plastik ve estetik cerrahi iki işlevi yerine getirmeyi amaçlar. İlki doğuştan gelen ya da kaza gibi durumlar sonucunda işlevini kaybetmiş bir uzun tekrar işlevini yerine getirmesini sağlamaktadır. İkincisi estetikdir (Jones 2008 sayfa 8 estetik uygulamaların bedelini yeniden inşasına dair görüşlerinin sosyolojik bir değerlendirmesi, Alptekin Duygu- Delibaş, Eda.) Bu

ilk işlem bedeninin orijinalliğini bulma adına anlaşılabilir görünmekte, İkinci işlev ise vücut bütünlüğünde bir bozulma olmadığı halde estetik operasyonun yaptırılması anlaşılır görünmemektedir. Eğer bunun anlaşılabilirliği varsa onlar yaşlanma korkusu, aidiyet kurma, beğenilme ve onaylanma ihtiyacı, tüketim kültürü, sosyal medya, sınıfsal ayırım, statü ve ekonomik sermayenin etkileri olabilir. Yaşlanma korkusu daha sağlıklı daha genç, daha güzel estetik bir bedende kalmak isteyen bireyler yaşlanmama adına estetik cerrahi ve benzeri uygulamalarda yararlanma gereği duymaktadırlar. Aidiyet kurma, beğenilme ve onaylanma ihtiyacı, bireyleri sistemin ve çevrenin bir parçası olarak eklemlenmeye yönelik hislerdir. Biz olabilmeyen kriterleri olarak herkes herkesin yaptığını yapmaktadır. Sınıfsal ayırım statü ve ekonomik sermayenin etkileri bireyin bedeni ait olduğu sınıfa ve bu sınıfın toplumsal ve kültürel mirasının görünür kılındığı yerdir. Her bir sınıfın, statünün, ekonomik sermaye sahipliğinin farklılıkları, bedene müdahalelere yaklaşımda farklılıkları getirmektedir.

Sonuç

Beden, insanı tanımlayan beden ruh ikilisinden biri olarak dinlerin, ideolojilerin, kültürlerin konusu olmaktadır. Beden içine doğduğu ortamın, dönemin özellikleri ile tanımlanmasını bulur. Bedenin tanımlanmasında dönemlerin etkisi olmakla birlikte asıl etken dinlerin, ideolojilerin, medeniyetlerin bedene bakış açıları olmaktadır.

Post modern dönemde yani tüketim kültürü döneminde beden, önceleri dinin mülkiyeti altında, sonra biyo- iktidarın denetiminde, daha sonra olan şimdi ise kişinin öz-denetiminde, üzerinde sınırsız tasarrufta bulunabileceği/ bulundurabileceği bir meta haline dönüşmüştür. Tüketirken her geçen gün tükenmekte olan insanın ve özellikle kadının, sağlıklı bedenine beğenme, onaylanma ihtiyacı, yaşlanmama adına dışarıdan gelen yanlış algılarla, bedenine müdahalede bulunma konusunda dikkatli olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Altan, Ö. S.-S. (2014). Popüler Kültür ve Spor İlişkisi Üzerine. Dergipark, 3.
- Cirhinlioğlu, Z. (2014). Sağlık Sosyolojisi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Daşlı, Y.-E. B. (2019). Sağlık Sosyolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Delibaş, D. A.-E. (2021). Estetik Uzmanların Bedenin Yeniden İnşasına Dair Görüşlerinin Sosyolojik Bir Değerlendirmesi. Dergipark, 5.
- Foucault, M. (2007). Cinselliğin Tarihi. İstanbul: Aktaran, Tekin, Ferhat Geleneksel dönemden pOST modern Döneme Beden Anlayışının Değişimi, Dergipark.
- Habertürk. (2017, Aralık 11). hürriyet: <https://www.habertürk.com.tr/> adresinden alındı
- Özlem Özdemir. (2016). Moda Programlarında Kadın Bedeninin Metalaşması. Dergipark, 21,22.
- Özlem Topcan. (tarih yok). Yahudilik ve Hıristiyanlık Cin Geleneklerinde Toplumsal Cinsiyet. ankara.edu.tr: Ankara adresinden alındı
- Suiçmez, M. (2018). Medyada Kadın Bedeninin Ötekileştirilmesi: Victoria's Secret Modeli. Dergipark, 14.
- Tekin, F. (2016). Geleneksel Dönemden Post modern Döneme Beden Anlayışının Değişimi. Dergipark, 5,6,11.

Taraftarların Sosyal Medya Takipçiliği İle Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Adanademirspor Örneği

Gökhan İSPENOĞLU

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, gokhan.ispen@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada taraftarların sosyal medya kullanımı ve örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma, bireylerin ne kadar süredir sosyal medya kullandıklarını, en çok hangi sosyal medyayı kullandıklarını, sosyal medyayı kulüp hakkında bilgi edinmek amacıyla kullanıp kullanmadıklarını, sosyal medyayı kulübün yaptığı resmi açıklamalara ulaşabilmek için kullanıp kullanmadıklarını, sosyal medyayı maç hakkındaki yorumları okuyabilmek ve paylaşabilmek için kullanıp kullanmadıklarını konularındaki farklılıkları belirlemek açısından önemli görülmektedir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli esas alınarak yapılmıştır. Araştırmada sosyal medya motivasyon anketi kullanılmıştır. Araştırmaya 264 kişi katılmıştır. Araştırma Adana Demirspor taraftarlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan taraftarların %72,6'sını erkekler, %27,4'ini kadınlar oluşturmuştur. Taraftarların yaş ortalamasına bakıldığında %68,8'i 20-30 yaş, %19,8'i 20 yaş altı, %8,4 30-40 yaş, %3'ü 40 yaş ve üzerindedir. Taraftarların eğitim durumlarına bakıldığında ise, %1,5'i ilkökul, %5,3'ü ortaokul, %38'i lise, %22,4'ü ön lisans, %32,7'si lisans mezunu olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda araştırmaya katılan taraftarların eğitim seviyelerinin çoğunluğu lise ve lisans mezunu oldukları görülmektedir. Aylık gelir seviyeleri ise %49,4 oranıyla 0-2500 TL aralığında, %13,8 oranıyla 2500-5000 TL aralığında, %13,8 oranıyla 5000-7500 TL aralığında, %8,7 oranıyla 7500-10000 TL aralığında ve %14,2 oranıyla 10000 TL ve üzeri aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Bu durumda araştırmaya katılan taraftarların dar, orta, iyi ve yüksek seviyeli gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. Dar gelirli taraftarların oranı diğer oranlara göre yüksek çıkmıştır. Araştırmaya katılan taraftarların sosyal medyayı günlük kullanma sürelerine bakıldığında %9,9 oranıyla 1 saatten az, %57,3 oranıyla 1-3 saat, %26 oranıyla 4-6 saat, %6,9 oranıyla 7 saat ve üzeri olduğu görülmüştür. Buna göre taraftarların sosyal medyayı aktif olarak kullandığı söylenebilir. Sosyal medyayı ne kadar süredir kullandıklarına bakıldığında ise %6,5 1 yıldan az, %6,9 1-2 yıl, %24 3-4 yıl, %62,6'sı 5 yıl ve üzeri cevabını vermiştir. Taraftarların büyük çoğunluğunun uzun süredir sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir. En yaygın kullanılan sosyal medya platformuna bakıldığında %5,7 oranıyla Facebook, %76,6 oranıyla Instagram, %8,4 oranıyla Twitter, %6,5 oranıyla youtube,%2,7 oranıyla Tiktok cevabı alınmıştır. En çok kullanılan platformun Instagram olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edildiğinde taraftarların sosyal medyayı kulübün kombine ve normal maç bilet bilgilerini öğrenebilmek, kulüp hakkında çıkan haberleri takip edebilmek, kulübün yaptığı resmi açıklamalara ulaşabilmek, maç özetlerini izleyebilmek ve paylaşabilmek, kulübün maç öncesi ve sonrası bilgi alabilmek, kulübün transferler ve son dakika haberlerini öğrenebilmek için kullandıkları görülmektedir. Kulübü sosyal medyada takip ettikçe taraftarlık duygusunun pekiştiğini düşünen taraftar oranı çoğunluktadır. Sosyal medyada kulübü takip ettikçe kendimi kulübe daha ait hissediyorum diyen taraftar sayısı da anlamlı derecede yüksektir. Buna göre günümüzde sosyal medya kullanımı ile taraftarlık arasında bağ olduğu bu araştırmada ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Futbol, Taraftar, Sosyal Medya Kullanımı, Örgütsel Bağlılık.

Fitness Salonu İşletmeleri Girişimcilerinin Amaçlarının ve Örgütsel Yapısının İncelenmesi: Gaziantep İli Örneği

Deniz SEVER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, severdeniz64@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada fitness işletmeleri kurulurken, fitness salonlarının örgütsel yapıları ve amaçları incelenmiştir. Fitness işletmelerinin kurulum aşamasında girişimcilerin maddi düzeyleri, salonu açarken ne gibi amaçlar güttükleri, hangi müşteri kesimine hitap etmek istedikleri, pazardaki paylarının ne kadar olduğu araştırılması amaçlanmıştır. Bu araştırma fitness salonu açmak isteyen girişimcilerin bu pazara girerken ne tür bir hedeflerinin olduğu, bütçelerini hangi kaynaklardan elde ettikleri, bu piyasada ne kadar süre ayakta kaldıklarının belirlenerek onlara rehber olması açısından önemli görülmektedir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada demografik bilgileri de içeren görüşme soruları araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanıp katılımcılarla görüşme yapılmıştır. Araştırmaya 11 işletme sahibi katılmıştır. Görüşme Gaziantep ilinde bulunan fitness işletmelerinin işletme sahipleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan girişimcilerin 10'u erkek, 1'i kadın olmak üzere toplam 11 girişimci ile görüşme yapılmıştır. Yaş gruplarına bakıldığında 24-27 yaş aralığında 4 girişimci, 30-37 yaş aralığında 4 girişimci, 38-60 yaş aralığında 3 girişimci bulunmaktadır. Girişimcilerin eğitim durumlarına bakıldığında ilkokul ve ortaokul düzeyine girişimci bulunmamaktadır. Lise düzeyinde 2 girişimci, lisans düzeyinde 9 girişimci bulunduğu görülmektedir. Bu durumda araştırmaya katılan girişimcilerin eğitim seviyelerinin çoğunluğu lisans mezunu olduğu görülmüştür. Girişimcilerin fitness piyasasında bulunma sürelerine bakılınca; 1-4 yıl hizmette olan 2 işletme, 5-6 yıl hizmette olan 4 işletme, 7 yıl ve üzeri hizmette olan 5 işletme bulunmaktadır. Girişimcilerin mezun olduğu eğitim alanları 1 acil durum ve afet yönetimi, 3 beden eğitimi öğretmenliği, 1 maliye, 1 bilgisayar mühendisliği, 1 fizyoterapi ve 2 mimarlık bölümünden oluşmaktadır. Girişimcilerin işletmelerinde personel sayılarına bakıldığında en az 2 ve en fazla 12 personelin çalıştığı görülmektedir. İşletme kurulurken genel olarak maddi imkanların daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. İşletmenin bulunduğu konum pazar payında oldukça etkili olduğu anlaşılmaktadır. Girişimcilerin bu pazara girerken maddi imkanların yanında manevi desteğinde oldukça önemli olduğu kanısına varılabilir. İşletmenin popülerliğini etkileyecek birçok unsur bulunmaktadır. Bunlar işletmede bulunan spor dallarının çeşitliliği, ekipmanların durumu, tüketicinin temel ihtiyaçlarına yani soyunma odası ve duş gibi ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanabilmesi gibi unsurlarının en üst düzeyde tutulması takdirde pozitif sonuçlar elde edilebilir. Hedeflenen tüketici sayısına ulaşılabilmesi için işletmenin bulunduğu konum oldukça önemlidir. İstenilen tüketici kitlesine ulaşmak için işletmenin kurulacağı konumu analiz etmek gerekirse birtakım müşteri beklentilerini belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması girişimcilerin işini oldukça kolaylaştırabilir. Sonuç olarak; ekipman düzeyi, antrenör sayısı ve yeterliliği, işletmenin konumu, kaynakların verimli ve planlı kullanılması, tüketici kitlesinin fitnessa olan isteğini arttırması ve ilgisini sürekli hale getirmesi, işletmenin fitness piyasasındaki payını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fitness, İşletme, Girişimci.

Sığırlarda Organik Fosforlu İnsektisid (OFİ) ve Karbamat Zehirlenmeleri

Gamze EKİCİ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksek Okulu
Laborant ve Veteriner Sağlık,
gamzeekici119@gmail.com

Özet

Organik fosforlu insektisit ve karbamat zehirlenmeleri sığırlarda sık olarak karşılaşılan zehirlenmelerden biridir. Kolinesteraz inhibitörü olan bu maddeleri içeren antiparaziter uygulamalarda, fazla doz uygulanması veya yanlış kullanım sonucu bahsedilen zehirlenmelerle karşılaşılır. Ayrıca tarımda kullanılan pestisitlerden olan karbamatların ot ve sularla sığırlar tarafından alınmasıyla karbamat zehirlenmesi oluşur. Klinik bulgular, zehirli bileşiğin alınma yolu ve miktarına göre 5 dakika ile 2 saat arasında şekillenir. İlk olarak parasempatik sinirlerin uyarılması ile muskarinik etkiler görülür. Bu etkiler aşırı salivasyon, sık defakasyon, ürinyasyon, burun akıntısı, hırıltılı dispne, öksürük, hafif ishal, bol gözyaşı akıntısı, pupillalarda daralma yani misosis, huzursuzluk, sinirlilik hali ve bradikardi şeklindedir. Daha sonra iskelet kaslarının uyarılması ile birlikte nikotinik etkiler görülmeye başlanır. Bu etkiler ise kaslarda tik, titreme, tetani, opistotonus, sallantılı yürüyüş, inkoordinasyon, ataksi ve daha sonra kaslarda paraliz şeklindedir. Şiddetli ve gecikmiş durumlarda hipersekresyon ve şiddetli bronkokonstriksiyon ile solunum yetmezliğine bağlı ölüm gerçekleşebilir. Daha toksik bileşikler ağız ve solunum yoluyla alındığında hayvanı birkaç dakika içinde zehirleyerek öldürebilir. İyileşme durumunda klinik belirtiler 12-24 saat içerisinde kaybolur. Anamnez, çevre şartları ve klinik bulgularla tanı yapılması mümkündür. Sağaltım için sığırlar maruz kaldıkları ortamdan hemen uzaklaştırılmalıdır. Deri yoluyla bulaştı ise hayvanın vücudu ılık sabunlu su ile yıkanmalıdır. En kısa sürede spesifik antidotu olan atropin sülfat normal dozun en az 2-3 katı, 0.1 mg/kg dozunda iv yolla yavaş olarak uygulanmalıdır. Salivasyon ve moisisin kaybolması atropinin yeterli olduğunu işaret eder. Daha sonra ilk 48 saatte her 1.5-2 saatte bir 0.1-0.4 mg/kg dozunda sc tekrarlanması gerekebilir. Diğer bir atropin uygulaması olarak; 0.25 mg/kg dozunda hesaplanan atropin 1/3 oranında iv yolla verilerek geri kalanı sc olarak verilir. Daha sonra ilk 48 saatteki klinik bulgulara bakılarak 4-5 saatte bir sc tekrarlanabilir. Dispne giderildikten sonra rumenin boşaltılması, tuzlu sürgüt verilmesi ve barsaklardaki toksinlerin emilimini önlemek için tıbbi kömür gibi adsorbantların kullanılması gerekir. Sağaltımda ayrıca atropin+toxogonin+buscopan+mecamylamin kombinasyonundan iyi sonuç alındığı da bildirilmektedir. Sağaltılmayan hayvanlarda ölüm oranı %100'e ulaşabilir. Bu sunuda organik fosforlu insektisid (OFİ) ve karbamat zehirlenmesiyle ilgili genel bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sığır, Organik fosforlu insektisid, Karbamat, Zehirlenme

Kontra Tabla Levhaların Yapısı ve Mobilya Endüstrisinde Kullanımı

Elif DURAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Endüstri Mühendisliği, elif-soyer@hotmail.com

Özet

Günümüzde odun ürünlerine talebin artmasıyla ormanlardan temin edilen keresteler azalmaktadır. Bu sebeple hammaddesi odun olan sanayi kolları, hammaddelerini sağlamak için başka seçenekler bulma arayışı içerisinde. Sanayi kollarındaki bu boşluğu gidermek için kontra tablalardan yararlanılabilir. Kontra tabla, ağacın çalışmasını engellemek için ahşap kökenli levhalardan veya çitalardan elde edilen orta tabaka (kör ağaç) ve bu orta tabakanın iki yüzüne de liflere dik 2mm kalınlığındaki ahşap kaplamanın presle yapıştırılarak elde edilen plakalardır.

Kontra tablalar, ahşabın olumsuz özelliklerini azaltır ve dayanıklı bir yapı sağlayan kompozitlerdir. Genellikle düşük maliyetli, hafif ve nerdeyse kusursuz olumlu mekanik özelliklere sahiptirler. Mobilya endüstride ve konutlarda (zemin, duvar, bölme, cephe, çatı... vb.) kullanılabilirler.

Kör ağaç; plaka kalınlığının en az 1/2 sini en fazla 2/3 ünü oluşturur. Kör ağaç kısmı kalitesi düşük, çapı küçük, değeri az olan kütüklerden elde edilir.

Kullanıldığı yerler ise iç mekânda, mutfak dolabı, paravan paneller, yatak ve yemek odası mobilyaları gibi dekoratif ürünler yapılmasının yanı sıra gibi hoparlör kutuları, bina yapıları, pervazlar gibi dekoratif olmayan ürünlerde yapılabilir.

Kaplama; TS 2128'e göre kaplama odundan soyularak, kesilerek veya biçilerek elde edilen en çok 7 mm kalınlığındaki ince levhalardır. Buna göre kaplamalar; üretim yöntemlerine göre kesme, soyma ve biçme kaplama olmak üzere üç ana sınıfa ayrılırlar. Diğer taraftan her bir üretim yöntemine göre de elde edilen kaplamaların görünüşleri de farklı olmaktadır.

Yapılan araştırmalar sonucunda kontratablaların mekanik özellikleri yüksektir. Basınç, eğilme, rutubet direnci yüksek, dolayısıyla ağacın çalışma riski düşüktür.

Kaplamalar körağaca ham olarak preslendiği için üzerine istenilen üst yüzey işlemi uygulanabilir.

Birleştirme yöntemlerinde kullanılan bağlantı elemanlarındaki vida ve çivi gibi metalleri tutma gücü yüksektir.

Kontra tablaların;

- Mobilya sanayisi pazarına göre uygun formlara getirilebilmesi,
- Kaplama seçiminde çok sayıda alternatifin olması,
- Körağacın fire odunlar elde edilebilmesi,
- Hafif oldukları için taşıma kolaylıklarının olması,
- Mukavemet özelliklerinin yüksek seviyede olması, (korozyona, neme, ısıya, darbeye vb.)
- Şekil verme olanağı yüksek olduğundan tasarımcılara ve üreticilere kolaylık sağlaması,
- Üretimlerinin güç ve ekonomik açıdan maliyetli olması
- Herhangi bir sebepten dolayı kontratablada oluşan deformasyonun tamirat ve tadilatının maliyetli ve zor olması
- Tedarik zamanının uzun olması

tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kontra tabla, Mobilya, Mobilya Endüstrisi

Kronik Kolelityazis Tanısından Sonra, Laporoskopik Kolesistektomi Olan Hastada Karaciğer Enzimleri ve Bilirubin Seviyelerindeki Değişiklikler ve Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

¹İlknur YÜCEL, ²Ayla TİSİNLİ, ³Elif GÜRSES

¹İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
i.yucel084@gmail.com

²İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul,
Türkiye,

ayla.tisinli@yeniyuzyl.edu.tr

³İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2.Sınıf
Öğrencisi, İstanbul, Türkiye
elifgurses4@gmail.com

Safra taşı olarak bilinen kolelityazis, safra kesesi içerisinde ve kanallarında taşların oluştuğu en yaygın hastalıktır. Kolelityazisin ülkemizde görülme sıklığı %11-36'dır. Kolelityazis tanısı konulan bireylerin semptomların şiddeti veya sıklığına bakılmaksızın ilk başvurudan itibaren 2 hafta içinde bir cerraha ve/veya gastroenteroloğa sevk edilmesi önerilir. Literatürde aksi çalışmalar olsa da, abdominal ameliatlarından sonra, özellikle kolesistektomilerde karaciğer enzimleri ve bilirubin seviyelerinin geçici olarak arttığını gösteren çalışmalar mevcuttur. 2015 yılında mide bulantısı şikayeti ile üniversite hastanesi dahiliye polikliniğine başvuran hastaya kolelityazis tanısı konulan ve o tarihten itibaren takip altına alınan 34 yaşında, erkek olgu aylık kontrol altına alınmıştır. 8 Şubat 2022 tarihinde hasta karın ağrısı ve mide bulantısı şikayetlerinin artması üzerine takipte bulunduğu hastaneye başvurmuştur. Yapılan tetkikler sonucunda hasta genel cerrahi servisine yatırılmış ve kolesistektomi yapılmıştır. Ameliyattan iki hafta sonra vücudunda yaygın kaşıntı, sklerada ikterik ve idrar renginde koyuluk şikayetleri ile gastroenterohepatoloji polikliniğine yönlendirilmiştir. Yapılan kan tahlilleri sonucunda hastanın bilirubin değerleri ve karaciğer enzimlerinin yüksek, HBV (+) olduğu saptanmıştır. Ultrasonografi, bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans görüntülemesi sonucunda karaciğer boyutu ve laboratuvar değerlerinin dışında sonuçlar olduğu saptandı ve gastroenterohepatoloji servisine yatırıldı. Hastaya multidisipliner yaklaşım yapıldı. Olgunun sağlık hikayesinde ve soy geçmişinde bilinen bir hastalık mevcut değildi. Sürekli kullandığı ilaç ve bilinen allerji öyküsü yoktu. Tıbbi teşhis ve tedavisi; Ursactive 2*2 tb PO ve Rocephine 1*2gr IV'dir. Bu olguda M.Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne göre veri toplandı ve Kuzey Amerika Hemşireler Birliği (NANDA) sınıflandırmasına göre, hemşirelik teşhisleri belirlenmiştir. Hastanın bir hafta sonra kan değerleri normale döndü ve taburcu edildi. Bu olgunun kliniği araştırmalar tarafından desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kolelityazis, Hemşirelik Bakımı, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri

Covid-19 Salgının Türkiye'de E-Ticaret ve Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi

Fatma Demir

Hitit Üniversitesi

İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi

Uluslararası Ticaret Ve Lojistik Bölümü

Minofat.90@Gmail.Com

Özet

Çin'in Wuhan kentinde 2019 yılında ortaya çıkan korona virüsün (Covid-19), 2020 yılında tüm dünyaya yayılması ile Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından salgın ilan edildi. Ülkelerin salgına hazırlıksız yakalanmasıyla ekonomi, sosyal, sağlık ve neredeyse her alanda önemli derecede olumsuz etkiler görüldü. Bunun üzerine tedbir amaçlı Türkiye'de tamamen veya kısmen sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Bu süreçte Covid-19 salgınının tüketici davranışlarının yeniden şekillenmesinde etkili olmuştur. İnsan sağlığını önemli ölçüde tehdit eden salgından korunmak için tüketiciler çevrimiçi alışverişe yöneldiler. Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgının Türkiye'de E-ticaret üzerindeki etkisini ve tüketici davranışlarını incelemektir. Araştırmada mevcut literatür ve TÜİK verileri üzerinden tüketici davranışları yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre tüketiciler çevrimiçi alışverişten sadece sağlık açısından değil zaman, pratiklik, sosyal mesafe yönünden de faydalandılar. Tüketicilerin ilgi odağının E-ticaret olmaya başlamasıyla, fiziksel mağazalar, kafeler, restoranlar vb. Çoğu yer alınan tedbirler ve tüketici tercihlerinin değişmesiyle salgından olumsuz etkilendiler. Araştırmada en çok ihracatı yapılan ürün hazır giyim olarak tespit edilmiştir. Tatil, seyahat ve turizm salgından önceki dönemde en çok tercih edilenler kategorisindeyken salgın döneminde ise en çok düşüş yaşayan sektör olmuştur. Yapılan araştırmaya göre Türkiye'de Covid-19 öncesi yani 2000-2018 yılları arasında E-ticaretin %6,%10,%15 oranlarla artış göstererek 2018 yılsonunda 59,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Salgın döneminde ise bu oran 2019 yılında %43 büyüme göstererek 83,1 milyar TL, 2020 de 2019'a göre %66 artarak 226 milyar 220 milyon TL yükseldi. Son olarak 2021 yılında Türkiye'de E-ticaret hacmi %69 artarak 381,5 milyar TL olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: E-ticaret, Tüketici davranışları, Covid-19

Yabancı Terörist Savaşçılar İle Mücadelede Türkiye Örneği

Kasım Erkut GÖKGÜL

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Anabilim Dalı

kasimerkut@gmail.com

Yabancı terörist savaşçılar(YTS), terörist bir eylem gerçekleştirmek ve bu amaçla silahlı eğitim almak, silahlı eğitim vermek veya silahlı çatışmalara katılmak için yaşamadığı ya da vatandaşlık bağıyla bağlı olmadığı bir devlete giden kişilerdir. Arap Baharı sonrası Suriye iç savaşının başlamasıyla bölgeye gelen YTS'nin artmasından sonra ve DEAŞ'ın Musul'u işgalinin ardından 2014 yılında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi(BMGK) iki önemli karar almıştır. Aldığı ilk karar olan 2170 sayılı kararında YTS tanımlanırken cihatçı gruplarla sınırlı bir tanımlama yoluna gitmiş(Kızılgül, 2020, s.103), ikinci kararı olan 2178 sayılı kararında YTS tanımının kapsamını genişletmiş(Elhan, 2020, s. 505) ve YTS ile mücadele de neler yapılması gerektiğini belirten kararları alarak bu mücadeleyi resmileştirmiş ve YTS faaliyetlerini yasaklamıştır(Yalçınkaya, 2017, s.27). BMGK kararlarına ek olarak Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği de YTS ile ilgili atılan adımların takibini yapan mekanizmalardır. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 15 Mart 2017 tarihinde kabul ettiği AB Direktifi de YTS ile mücadelede Avrupa Birliği'nin attığı önemli bir adımdır(Yazar, 2021, s.65-74). YTS ile mücadele sadece birkaç devletin kendi imkânlarıyla altından kalkabileceği bir durum değildir. Bütün devletlerin karşılıklı bilgi paylaşımıyla ve uluslararası koalisyonlarla yapılabileceği ön görülmektedir. Türkiye, BMGK' da kurulan DEAŞ karşıtı koalisyonda aktif rol üstlenmekte askeri üslerini kullanarak lojistik destek sağlamaktadır(Babacan, 2019, s.73). Türkiye en uzun kara sınırı olan ülkede iç savaş çıkması sonrasında sivillerin can güvenliği için açık kapı politikası uygulamış, 2022 yılı itibariyle yaklaşık 3.8 milyon Suriyelinin geçici koruma kapsamında kaydı alınmıştır(GİB, 2022)

YTS, çatışma bölgesine giderken sonlarının da çatışma bölgesinde ölmek, çatışma bölgesinde kalmak ya da çatışma bölgesinden ayrılmak olduğunun farkında olmaktadır. Hangi evrede bu sonların kendilerini bulacağını kestirmeleri şüphesiz zordur. Çatışmalar bittikten sonra çatışma bölgesinde kalan YTS, terörist eylemlerden uzak duracakları gibi tekrar terörist eylemlere bulaşabilmektedir. Bu durumda söz konusu ülke için her zaman risk barındırmaktadır. Çatışma bölgesinden ayrılan YTS ise hem transit geçtikleri ülke hem de hedef ülke için risk barındırmaktadır. Çünkü bu ülkelerde eylemlere karışma ihtimalleri yüksektir(Yalçınkaya, 2017,s.34). Türkiye'de Suriye'den YTS geçişlerini engellemek amacıyla çeşitli önlemler almıştır. Bu önlemlerin başlıcaları; Suriye sınırına beton bloklardan oluşan duvar örnek, yabancı terörist savaşçıların kaynak ülkelerinden alınan istihbarat doğrultusunda bu kişilerin ülkeden geçişini engellemek için sınır kapılarında Risk Analiz Birimleri kurmak ve ülke içerisinde yakalananları da menşe ülkelerine sınır dışı etmektedir(Örs, 2019, s.67-68). Göç İdaresi Başkanlığı verilerine göre 2011-2021 yılları arasında 102 farklı uyruktan 8.585 yabancı terörist savaşçıyı ülkesine sınır dışı edilmiştir(İçişleri Bakanlığı, 2021). YTS ile mücadele sadece çatışma alanlarında olmamakta istihbarati faaliyetlerle de sorunu kaynağında çözmek önemlidir. Bu kapsamda istihbarati faaliyetlere önem verilmeli, sınırlar azami düzeyde korunmalı ve illegal geçişlere izin verilmemelidir. Çatışma bölgelerinden geri dönen YTS'nin ise yaşadığı travmaları atlatmaları için özel merkezler kurulmalı, hem topluma uyum sağlamları hem de işledikleri uluslararası suçların cezalandırılması için uluslararası mekanizmalar kurulmalı ve var olan mekanizmalar ise güçlendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: Yabancı Terörist Savaşçılar, Türkiye, Suriye, Arap Baharı

Kaynaklar

Babacan, A. (2019). Türkiye'nin DEAŞ ile Mücadelesi: Zemini ve Hakikatı Okumak, *Kriter*, 4(41), 70-73.

Elhan, N.(2020).Uluslararası Güvenlik Gündemi Olarak Yabancı Savaşçılar ve Paralı Askerler: Suriye'de Şii Afgan Savaşçılar Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Güvenlik Geleneksel Güncele Bir Gündem Analizi*, Der. Emre Çıtak ve Sami Kiraz, (ss. 501-523), Ankara: Orion Kitabevi.

GİB, (2022). <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (Erişim tarihi: 10.04.2022).

İçişleri Bakanlığı, (2021). <https://www.icisleri.gov.tr/2011-yilindan-gunumuze-102-farkli-uyruktan-8585-yabanci-terorist-savasci-sinir-disi-edildi#:~:text=2019%20y%C4%B1%C4%B1nda%2012%20Avrupa%20Birli%C4%9Fi,ter%C3%B6rist%20sava%C5%9F%C3%A7%C4%B1%20s%C4%B1n%C4%B1r%20d%C4%B1%C5%9F%C4%B1%20edildi>. (Erişim tarihi: 12.04.2022).

Kızılgül, P. B. (2020). Balkanlarda Yabancı Terörist Savaşçılar, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 9 (1), 101-124.

Örs, E. (2019). *Yabancı Savaşçılığa Giden Yolun Sosyolojik Bağlamı: Arap Baharı Sonrası Türkiye'deki Yabancı Terörist Savaşçılar*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yalçınkaya, H. (2017). "İŞİD'in Yabancı Savaşçıları ve Yarattığı Tehdit: Türkiye'nin Tecrübesi (2014-2016)", *Uluslararası İlişkiler*, 14 (53), s. 23-43.

Yazar, E. (2021). *Yabancı Terörist Savaşçılara Karşı Alınan Tedbirlerin İnsan Hakları Bağlamında Değerlendirilmesi: Fransa, Almanya, Birleşik Krallık ve Belçika Örneği*, (Doktora Tezi), Ankara: Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

Arakan Müslümanlarının Zorunlu Göç Süreci ve Ortaya Çıkan Güvenlik Sorunları

Lala NAGHIYEVA

Akdeniz Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler, nagiyeva2016@inbox.ru

Özet

Sürekli devinim halinde ve çok boyutlu bir olgu olarak bilinen göç, bireylerin daha iyi koşullarda yaşama istekleri ve göç edilen yerle ilgili daha iyi yaşam elde etme beklentilerinin varlığı olarak açıklanabilir. Dolayısıyla, gerek gönüllü göçte gerekse de zorunlu göçte daha iyi yaşam elde etme isteği göçün gerçekleşmesini kaçınılmaz hale getirmektedir. Fakat insanların mevcut imkan ve kaynakları başkalarıyla paylaşmak istememeleri durumu da bir göç nedeni olarak görülmektedir. Ekonomik veya politik gücünü koruma amacıyla belirli grupları göç etmeye zorlayan bir otorite bunun en açık örneklerinden biri olarak gösterilebilir. Bunun doğrultusunda Arakan Müslümanlarının zorunlu göç süreci hem daha iyi yaşam elde edebilmek amacıyla göç edenler hem de kendi güçlerini koruyabilmek amacıyla göç etmeye zorlayanlar bakımından örnek gösterilebilecek bir durumdur.

Günümüzde de güncelliğini koruyan ve sıcak bir savaş olarak bilinen Rohingya çatışması sonucunda gerçekleşen göç süreci, gerek göç eden kişiler gerekse de göç edilen bölgeler için güvenlik sorununu da beraberinde getirmiştir. Şöyle ki, Myanmar hükümeti ile yaşanan sorunlardan dolayı milyonlarca Arakan Müslümanı iç ve dış göçlere tabii kılınmış, farklı yerlerde yerleşmek zorunda bırakılmıştır 135 etnik grubu resmen tanıyan Myanmar hükümeti tarafından Rohingyalara karşı atılan bu adımın nedenlerini açıklığa kavuşturmak için ise bölgedeki tarihi süreci gözden geçirmek gerekmektedir. Bunun doğrultusunda çalışmada tarihi arka plana da bakılmış ve sorunun ortaya çıkışı gözden geçirilmiştir.

Göç ve güvenlik kavramlarının bir arada bulunduğu yabancı dilde ve Türkçe akademik araştırmaların yeteri kadar olduğu denilebilir. Lakin ifade etmekte yarar vardır ki Arakan Müslümanları ile ilgili çok sayıda araştırmalar olsa da Arakan Müslümanlarının göç sürecinden kaynaklı olarak ortaya çıkan güvenlik sorunları güvenliğin farklı boyutlarıyla detaylı bir şekilde irdelenmemiştir. Dolayısıyla, “Arakan Müslümanlarının Zorunlu Göç Süreci ve Ortaya Çıkan Güvenlik Sorunları” başlıklı çalışmada Rohingya çatışmasına tarihsel bir bakış açısı ile bakılmış, Arakan Müslümanlarının zorunlu göçü ve güvenlik sorunları güvenliğin farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Çalışmanın bir diğer özelliği ise Arakan Müslümanlarının göç süreci ve güvenlik meselelerine bazı noktalarda Politik Psikoloji boyutuyla da değinilmiş olmasıdır. Bu minvalde çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

- Rohingya çatışması nasıl ortaya çıkmıştır?
- Rohingya çatışmasının tarihi gelişmesi nasıl olmuştur?
- Çatışma neden çözülememektedir?
- Geçmiş yaşantıların günümüzdeki sorunlara ve sorunun çözülmemesine etkileri nelerdir?
- Arakan Müslümanlarının zorunlu göçü sürecinde ortaya çıkan güvenlik sorunları nelerdir ve güvenliğin hangi boyutları üzerinden ele alınabilir?
- Sorunun ortaya çıkmasında ve günümüzde çıkmaza sürüklenmesinde psikolojik etkenler var mıdır? (Varsa nelerdir?)

Bu arka plandan hareketle, çalışma, Giriş ve Sonuç kısımları da dahil olmak üzere toplamda beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın diğer bölümleri Kuramsal Çerçeve, Araştırmanın Amacı ve Yöntemi, Araştırmanın Bulguları olarak bilinen başlıklardan ibarettir. Ayrıca bu başlıklar da kendiliğinde alt başlıklardan oluşmaktadır. Çalışma, Arakan Müslümanlarının zorunlu göç sürecinin güvenliğin farklı boyutlarıyla irdelenmesini hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Rohingya Çatışması, Arakan Müslümanları, Zorunlu Göç, Güvenlik.

Etkileşimli Kitap Okumanın Dil Gelişimi Üzerine Etkisini Konu Alan Çalışmaların İncelenmesi

Yasemin KINA SERTÇELİK

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü, 193520352@ogrenci.hitit.edu.tr*

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz BOLAT

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü, yelizbolat@hitit.edu.tr*

Özet

Toplum olabilmenin önemli koşullarından biri olan dil, birçok araştırmaya konu olmuştur. Özellikle çocuğun bir dili içselleştirmesi, onu öğrenmesi ve dil yoluyla iletişim kurabilmesi hep merak edilmiştir. Erken yaşlardaki dil edinimiyle ilgili; çeşitli yaklaşımlar ileri sürülmüştür. Dil gelişiminin tamamen çevresel etkenlere bağlı olduğunu savunan görüş davranışçı yaklaşımdır. İnsanların dil öğrenmeye donanımlı olduğunu öne süren doğalcı yaklaşımdır. Dil kazanımını içsel kapasitenin çevreyle etkileşimi olarak tanımlayan etkileşimci yaklaşımdır. Dilin bilişsel gelişimle birlikte kazanıldığını savunan ‘anlamsal-bilişsel yaklaşımdır. Erken çocuklukta farklı etkinlikler ve yöntemlerle dil gelişimi desteklenmektedir. Konuşurken çocuk için rol model olmak, onunla resim yapmak, müzik dinlemek, günlük olaylardan sohbet etmek, bunlardan birkaçı olarak sayılabilmektedir. Erken çocuklukta dil gelişiminin desteklenmesi amacıyla kullanılan etkinliklerden biri de kitap okumadır. Özellikle çocuğun ilgisini çekecek resimli kitaplar okunması, resimler üzerine çocukla konuşulması ve okuma sürecine çocuğun aktif bir şekilde katılmasını teşvik etmek dil kazanımı ve gelişimi açısından oldukça önemlidir. Birlikte kitap okuma olarak da anılan etkileşimli kitap okuma aktivitesi, yetişkin-çocuk arasında aktif bir etkileşime dayanmaktadır. Bu çalışmada, etkileşimli kitap okumanın dil gelişimine etkisi konulu tezler ile ulusal, uluslararası makalelerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma tarama modelinde yürütülmüş, ve araştırmada dökman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada doğrudan etkileşimli kitap okumanın dil gelişimine etkisini inceleyen çalışmalar ele alınmıştır. Bu anlamda, etkileşimli kitap okumanın ne olduğu, bazı özel gereksinimli çocuklar üzerinde yapılmış etkileşimli kitap okuma programlarının dil gelişimine etkisinin incelendiği çalışmalar ele alınmıştır. Araştırmanın kapsamını, etkileşimli kitap okumanın dil gelişimine etkisi konusunda yapılmış 5 doktora tezi, 15 ulusal makale ve 10 uluslararası makale oluşturmaktadır. Tezler belirlenirken, “etkileşimli kitap okuma” ifadesi doğrultusunda belirlenen 9 tez incelenmiştir. Bu tezlerin beşi, etkileşimli kitap okumanın dil gelişimi üzerine etkisini incelediği için bu çalışmanın içinde yer almaktadır. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nin kendi internet sitesinden (<http://tez2.yok.gov.tr>) doktora tezlerine erişim sağlanmıştır. Google Scholar veri tabanında, “erken çocukluk ve kitap” ve “etkileşimli kitap okuma” anahtar kelimeleri doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlardan konuyla ilişkili olan 15 makale seçilmiştir. İngilizce makaleler için “Interactive book reading”, “preschool period” ve “Language development” yazılarak çıkan sonuçlar içerisinden konuyla ilgili olduğu düşünülen 10 çalışma seçilmiştir. Bunlardan bazıları derleme makalelerdir. Belirlenen kriterler ışığında tezlerin ve makalelerin tam metinlerine ulaşılmıştır. Tezler ve makaleler, araştırmada belirtilen alt başlıklara göre incelenmiş ve bu başlıklarla ilgili dağılımda, betimsel analiz yöntemlerinden biri olan frekans ve yüzde dağılımından yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda etkileşimli kitap okumanın kelime haznesini gelişimine, otizmlili bireylerin iletişim becerilerinin artmasına, düşük sosyoekonomik çevreden gelen çocukların dil gelişimine ve okulöncesi dönem çocuklarının dil gelişimine olumlu katkısı olduğu görülmüştür. Ayrıca etkileşimli kitap okumanın yazı farkındalığını artırdığı saptanmıştır. Tüm bunlarla birlikte, etkileşimli kitap okumanın dil gelişimi üzerine etkisi konusunu ele alan çok fazla makale olmadığı gözlemlenmiş olup, bu konudaki tez ve makalelerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Dil gelişimi, Etkileşimli kitap okuma, erken çocukluk eğitimi.

Uzaktan Eğitim Sürecinin SWOT Analizine Göre Değerlendirilmesi

Mihriban GEVREK

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü
g.mihriban46@gmail.com*

Özet

Bu çalışmada kırsal bölgelerde uzaktan eğitim veren ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda uzaktan eğitimin güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve olası risklerinin neler olduğu sorularına cevap aranmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması türünde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 öğretim yılı Gaziantep ilinde yer alan devlet okullarında görev yapan sekiz ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık-uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise SWOT analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada uzaktan eğitimin güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve olası riskleriyle ilgili sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre uzaktan eğitimin güçlü yönleri ve fırsatlarına göre zayıf yönleri ve olası risklerinin daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, SWOT Analizi, Öğretmen.

Giriş

31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan Şehrinde ortaya çıkan Koronavirüs (Covid-19) başladığı bölgeyle birlikte kısa sürede dünyadaki birçok ülkeyi etkilemiştir (World Health Organization-Dünya Sağlık Örgütü, 2021).

2020 yılının mart ayında Covid-19 salgını sebebiyle T.C. Milli Eğitim Bakanlığı öğrenciler, öğretmenler ve velilerin sağlığı için ülke genelindeki bütün okullarda, örgün eğitime ara verilerek eğitim öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitim üzerinden yapılması kararını almıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2020). Alınan bu kararlar birlikte öğretmenler, öğrenciler ve veliler uzaktan eğitimle karşı karşıya kalmışlardır. Beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan bu salgın nedeniyle gerekli incelemeler yeterince yapılamadan ani bir şekilde uzaktan eğitime geçilmesinin uygulamada birtakım olumsuzluklara neden olması muhtemeldir. Dolayısıyla bu süreçte birtakım aksaklıklar meydana gelmesi beklenebilir. Her bölgenin imkanları farklı olduğundan bu süreçten bölgeler farklı şekillerde etkilenebilmektedir.

Kırsal bölge genellikle yeterli gelir seviyesine sahip olmayan, temel altyapı imkanlarının kısıtlı olduğu, genellikle tarıma dayalı faaliyetlerin yapıldığı, eğitim sağlık ve sosyal güvenlik gibi hizmet imkanlarının sınırlı olduğu yerlerdir (Cirik, 2011). Dolayısıyla kırsal bölgelerdeki uzaktan eğitim faaliyetlerinin merkezi yerlere göre değişiklik göstereceği aşıkardır. Bu sürecin öğretmenleri olumlu veya olumsuz etkilediği hala açıklanmaya ihtiyaç duyulan sorulardan bir tanesidir. Bu nedenle kırsal bölgelerde uzaktan eğitim gerçekleştiren ortaokul öğretmenlerinin görüşlerinin alınması önemli görülmüştür.

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemiyle desenlenmiştir. Araştırma 2020-2021 Öğretim yılı Gaziantep ili, Yavuzeli ilçesinde, devlet okullarında görev yapan ve Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan 4 kadın 4 erkek olmak üzere toplam 8 ortaokul öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme göre belirlenmiştir. Bu çalışmada ölçütler, kırsal bir bölgede ortaokul öğretmeni olarak görev yapıyor olmak ve Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerinde bulunmaktır. Görüşme formu <https://docs.google.com/> üzerinden online olarak hazırlanmış ve katılımcılara internet ortamından uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SWOT analizi tekniğiyle analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada uzaktan eğitimle ilgili toplam 78 tane kod oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kodlar 19 kategori altında ele alınmıştır. Bu kategoriler temelde 4 temada birleştirilmiştir.

Araştırma problemlerine ait bilgiler tablolar haline getirilmiştir. Uzaktan eğitimin güçlü yönleri teması altında “öğretim teknolojileri” (f=8) ve “öğretim maliyeti (f=6) kategorileri ön plana çıkmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu uzaktan eğitimi çoğunlukla teknik yönden zayıf görmektedirler. Uzaktan eğitimin öğretim maliyeti ve tamamlayıcı yönüne ait fırsatların ön plana çıktığı görülmektedir. Öğretim maliyeti açısından katılımcılar uzaktan eğitimin en fazla mekânsal sınırsızlık alanında fırsat sunduğuna vurgu yapmışlardır. Uzaktan eğitimin en sık sosyalleşme yönünden risk taşıdığı vurgulanmakla birlikte eğitim durumları, sağlık ve güdülenme açısından olası riskler taşıyacağı ön plana çıkmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre uzaktan eğitimin güçlü yönleri ve fırsatlarına göre zayıf yönleri ve olası risklerinin daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan öğretmenlerin kırsal bölgede görev yapıyor olmasından kaynaklanmış olabilir.

Uzaktan eğitim teknoloji kullanımını artırmış, yaygınlaştırmış ve teknoloji kullanımı konusunda bireylere özgüven kazandırmıştır. Uzaktan eğitim materyal çeşitliliği sunmaktadır. Alt yapı eksikliği, öğrencilerin internete erişiminin olmaması, internet bağlantı problemleri, teknik açıdan uzaktan eğitimin zayıf yönlerini oluşturmaktadır. Uzaktan eğitimde zaman mekân sınırı olmadan eğitim öğretim gerçekleştirilmektedir. Uzaktan eğitim bireyin sosyalleşmesini ve iletişim becerisini zayıflatabilir. Teknoloji bağımlılığının artmasına neden olabilir.

Uzaktan eğitimin özellikle alt yapı eksikliği ve internet erişim problemi gibi teknik yönden eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu açıdan uzaktan eğitimin olumsuz etkisini önleyebilmek için internet altyapısı geliştirilerek daha fazla bölgeye ulaştırılabilir. Uzaktan eğitimin zaman ve mekân sınırını ortadan kaldırdığı düşünüldüğünde öğrencilerin eksik kaldığı konularda telafi eğitimi veya yüz yüze eğitimi desteklemek amacıyla kullanılabilir.

Kaynakça

- Akgül, G., & Oran, M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 15-37.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Anadolu Ajansı. (2020, 03 13). A.A: <https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/turkiyekoronavirus-icin-etkin-onlemler-aldi/1765471> adresinden alındı
- Balaman, F. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84. doi:<https://doi.org/10.15869/itobiad.769798>
- Canpolat, U., & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Cirik, V. (2011). *Kırsal ve Toplumsal Kalkınma Stratejilerinin Geliştirilmesinde Köydes Projesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çakın, M., & Akyavuz, E. K. (2020). Covid-19 Süreci Ve Eğitime Yansıması: Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186. doi:<https://doi.org/10.24289/ijsser.747901>
- Devrim, B. (2006). *Strateji Formülasyonu: Swot Analizi, Kurumsal Karne, Kalite Fonksiyon Yayılımı, Sun Tzu'nun İşletme Yönetimi Stratejilerinin Bütünleştirilmesi Üzerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ergüney, M. (2015). Uzaktan Eğitimin Altı Evresi. *T.C. Meb Yeğitek*(12), 25-30.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Koçulu, T. F., Kantar, M., & Doğan, M. (2016). Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitimde Hazırbulunmuşluklarının Önemi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 2(1), 52-70.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020, 03 12). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı: <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinantdbirleri-acikladi/haber/20497/tr> adresinden alındı

- Odabaş, H. (2003). İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(1), 22-36. Sağlık Bakanlığı. (2020, 03 11). Sağlık Bakanlığı: <https://www.saglik.gov.tr/TR,64383/koronavirus-alacagimiz-tedbirlerden-gucludegildir.html> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu. (2019). Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- WHO. (2021). World Health Organization: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/healthemergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov> adresinden alındı
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11.Basım b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitime Yönelik Görüşleri

Merve PALABIYIK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD
Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
mervepalabiyik46@gmail.com

Özet

Bu çalışmada öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında lisansüstü programlara sahip bir yükseköğretim kurumunun eğitim fakültesinde farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören 38 öğrenciden görüş alınmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiş ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler benzer veya farklı görüşler tanımlamıştır. Lisansüstü eğitim almak isteyen öğrenciler bunun nedenlerini “kendini geliştirmek”, “alanında uzmanlaşmak”, “donanım sahibi olmak”, “alanına katkıda bulunmak” şeklinde belirtmişlerdir. Lisansüstü eğitim görmek istemeyen öğrenciler ise bunun nedenlerini “gelecek kaygısı”, “atanma durumu”, “maddi imkansızlık”, “zor ve emek istemesi” ve “hedeflerinin arasında bulunmaması” olarak değerlendirmişlerdir. Her sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğunun mezuniyet sonrası alanında lisansüstü eğitim alma niyetinde olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime ilişkin değer inançları hakkında önemli önemli bilgiler sunmaktadır. Bulgular temel alınarak lisansüstü eğitimi daha yaygın hale getirmek ve lisansüstü programlara katılımı teşvik etmek için neler yapılmasının gerektiğine dair birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Lisansüstü eğitim, öğretmen adayı, öğretmenlik kariyer basamakları

2010-2019 Yılları Arası Tütün Mamulleri Kullanımının İncelenmesi

EDA TEZİN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, edatezin20@outlook.com*

SİBEL KAYA

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, sibkaya23@gmail.com*

ZEYNEP KAPLAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, Zeynepkaplan12@icloud.com*

DERYA SARIDOĞAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, deryasrdgn@icloud.com*

Özet

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) dünyadaki en büyük sağlık sorununun sigara olduğunu ilan etmiş ve sigarayı “dünyanın en hızlı yayılan ve en uzun süreli salgını” olarak tanımlamıştır. DSÖ’ye göre her 10 erişkinden birisi tütün mamullerinin kullanımının sonuçlarına bağlı sebeplerden dolayı hayatını kaybederken, tütün mamulleri kullanımının yol açtığı çeşitli hastalıklar nedeni ile dünyada her yıl 5 milyondan fazla insanın ölümüne neden olmaktadır. Sigara bağımlılığı üzerine yapılan tüm araştırmaların ortaya çıkarttığı en önemli ve tartışmasız kabul gören gerçek bu alışkanlığın yaklaşık %40 oranında 15- 19 yaşlarında başlanmış olduğudur. Tüm dünyada ve ülkemizde 15 yaşın üzerindeki nüfusun yaklaşık %45’inin ciddi boyutlarda sigara bağımlısı olduğu varsayımı, sorunun özellikle gençlik açısından ne denli önemli olduğunu gösterir. Bu çalışmada 15 yaş üzeri bireylerin tütün mamulü kullanım durumları ve başlama nedenlerini konu alan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) istatistiklerine dayalı veri araştırmasının yapılmasıyla Türkiye’de bu konudaki durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamızın önemi tütün mamullerinin kullanımının azaltılmasına katkı sağlayacak ve gerçekleri yansıtabilecek değişkenlerin Türkiye açısından ele alınmasıdır. Çalışmada TÜİK, Türkiye Sağlık Araştırması 2010-2019 yılları arası yıllık istatistiklerinden faydalanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde tanımlayıcı istatistikleri kullanılmıştır. TÜİK verilerine göre 2010-2019 yılları arasında hiç tütün mamulü kullanmayan kadınların oranında %2,1 artış sağlanırken bu oran erkeklerde %0,3’tür. Kadın ve erkeklerde 2010 yılında tütün mamulü kullanmaya başlama nedeni en yüksek oranla “merak” iken, 2019 yılında en yüksek oranla başlama nedeni “arkadaş etkisidir”. Tütün mamulü hiç kullanmayan kadınların oranı 2010 yılında %72,6 iken 2019 yılında %74,7’ye yükselmiştir. Tütün mamulü hiç kullanmayan erkeklerin oranı ise 2010 yılında %33,5’ten 2019 yılında %33,8’e yükselmiştir. Türkiye’de ve dünyada en sık kullanılan bağımlılık yapıcı ürünlerin başında gelen tütün her yıl çok sayıda can kaybına sebep olmanın yanı sıra maddi ve manevi sorunlara yol açması sebebiyle uluslararası tütünle mücadele önem kazanmıştır. Hem ulusların kendi içlerinde aldığı önlem ve yasalar hem uluslararası tütünle mücadele kapsamında imzalanan sözleşmeler tütün kullanımını en aza indirmeyi hedeflemektedir. Türkiye etkili tütün karşıtı politikaları uygulayan ülkelerden biridir. Sigara sorununu tüm dünyada ortadan kaldırmak için ülkelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle ülkeler tütünsüz dünya için tütün karşıtı politikalara destek vermeli ve uygulamalı, tütün endüstrisine savaş açmalıdır (Öztoprak ve Günay, 2013). Özellikle yenilenen tütün kontrolü kanunu ile ülkemiz pek çok ülke ve uluslararası kuruluş açısından ilgi odağı durumundadır. Ancak bu kapsamlı yasaya sahip olmanın yanında yasanın başarılı şekilde uygulanması tütün kontrolü konusunda başarıya ulaşmak bakımından çok önemlidir. Vergileri artırma

yoluyla sigara fiyatlarının artırılması tütün kontrolü için etkili politikalardan biridir. Çünkü daha yüksek fiyatlar tütün tüketimine olan talebi düşürür. Bu etki daha düşük gelirlili ülkelerde daha fazladır (Bilir, 2009). Sonuç olarak Türkiye’de yıllara göre tütün mamulleri kullanım oranının azaldığı görülse de tütün mamulleri kullanımını azaltılması için halen yapılması gereken çalışmalara ihtiyaç vardır. Tütün mamullerinin kullanımı sosyokültürel, psikolojik, ekonomik vb. nedenlerle genellikle çocukluk çağlarında başlamaktadır. Bu nedenle çocukluk çağı döneminden başlamak üzere toplumdaki tüm bireyleri ele alan okul, aile, devlet, medya, sivil toplum örgütü iş birliğine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Tütün, tütün mamulleri, sigara, hastalıklar

2008- 2019 Yılları Arası Obezite Oranlarının İncelemesi

SİBEL KAYA

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, sibkaya23@gmail.com*

EDA TEZİN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, edatezin20@outlook.com*

ZEYNEP KAPLAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, zeynepkaplan12@icloud.com*

DERYA SARIDOĞAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, deryasrdgn@icloud.com*

ÖZET

Obezite başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada ve ülkemizde yaygınlığı gittikçe artan küresel bir salgındır. Etiyolojisini genetik, çevresel, nörolojik, fizyolojik, biyokimyasal, kültürel ve ruhsal pek çok etkenin yer alması hastalığın önlenmesi ve tedavisini son derecede güç ve karmaşık bir hale getirmektedir (Ergin, 2014). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 2015 yılında yayınlanan bildirmede obezitenin tanımı; vücutta sağlığı bozacak seviyede aşırı yağ depolanması olarak yapılmış, ayrıca obeziteyi tanımlamaya yönelik Beden Kütle İndeksi (BKİ) formülü geliştirilmiştir. BKİ, yetişkinlerde fazla kilolu ve obez sınıflandırması için yaygın olarak kullanılan kilo-boy oranı olarak tanımlanmaktadır. Bu oran, kişinin kilogram cinsinden ağırlığının, metre cinsinden boyunun karesine bölünmesiyle (kg/m^2) elde edilir. DSÖ'nün BKİ üzerinden tanımlamasına göre BKİ'si 25'e eşit ya da üzerinde olanlar fazla kilolu, 30'a eşit ya da üzerinde olanlar ise obezdir. BKİ'nin özellikle 30'un üzerinde olduğu durumlarda kalp rahatsızlıklarına bağlı ölümlerin dört kat arttığı görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından en riskli 10 hastalıktan biri olarak kabul edilen obezitenin, yine aynı örgüt tarafından yürütülen son araştırmalarda kanserle yakın ilgisi olduğu da belirlenmiştir. Son yıllarda birçok endüstri ülkesinde obezite ve fazla kilolu olma sıklığı artmakta ve bu olay birçok popülasyonu üzen bir sorun haline almaktadır. (Altunkaynak ve Özbek, 2006). Obezite, başlangıçta gelişmiş ülkelerin sorunu olarak kabul ediliyordu. Gelir düzeylerinin artması, batı yaşam tarzının benimsenmesi, enerji alımı artarken enerji harcanmasının azalması ve kırsaldan kente göç oranının artması ile obezite, gelişmekte olan ülkelerin de en büyük sağlık sorunlarından biri haline geldi. Sonuç olarak dünyada obezite görülme sıklığı, Doğu-Batı veya zengin-yoksul toplum ayırımı gözetmeksizin, giderek artmaktadır (Kurt, 2019). Bu çalışmada bireylerin vücut kitle indeksinin cinsiyete göre dağılımını konu alan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) istatistiklerine dayalı veri araştırmasının yapılmasıyla Türkiye'de bu konudaki durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamızın önemi dengeli ve sağlıklı beslenmeyi artırarak, paketli ve hazır gıdaların tüketimini azaltarak bireylerin ve toplumun yeme alışkanlıkları üzerinde olumlu geri dönüşlere katkı sağlayacak ve gerçekleri yansıtabilecek değişkenlerin Türkiye açısından ele alınmasıdır. Çalışmada TÜİK, Türkiye Sağlık Araştırması 2008-2019 yılları arası yıllık istatistiklerinden faydalanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde tanımlayıcı istatistikleri kullanılmıştır. TÜİK verilerine göre 2008-2019 yılları arasında erkeklerde %5 oranında artış yaşanırken kadınlarda %6,3 oranında obez artışı vardır. Obezite dünya çapında artan bir prevalansa sahip olup, sebep olduğu metabolik, endokrin ve bazı organlardaki yapısal problemler nedeniyle, halk sağlığı açısından önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden, öncelikle obezitenin önlenmesi ile ilgili olarak halkın bu yönde eğitimi, gelecek kuşakların daha sağlıklı yaşam şansına sahip olması ve aynı zamanda

ülkelerin ekonomilerini de olumsuz etkileyen bu durumun ortadan kaldırılması için daha fazla çaba sarf edilmesine ihtiyaç vardır (Gülcan ve Özkan, 2006). Sonuç olarak Türkiye’de yıllara göre obez oranının arttığı görülmekte ve sağlıklı beslenme yönünde yapılması gereken çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Obezite, sağlıklı beslenme, vücut kitle indeksi

Din ve Maneviyat Kavramlarına İlişkin Üniversite Öğrencilerinin Metaforik Algıların İncelenmesi ve Psikolojik Etkilerinin Ele Alınması

Psikolojik Danışman Merve Doğan

Fırat Üniversitesi,

mervedoganfiratpdr@gmail.com

Psikolojik Danışman Supha Nur Küçükbahçe

Fırat Üniversitesi,

suphanur.123@gmail.com

Özet

İnsanoğlu geçmişten günümüze hep bir şeye inanma ihtiyacı içindedir. Bu inanama ihtiyacını din ile gidermiş ve dinin öğretilerinden de manevi deneyimler ortaya çıkmıştır. Her toplumda bu iki kavram insanoğlunun hayatında yer almış ve yer almaya devam etmektedir. İnsan hayatını şekillendiren bu iki kavramın birey psikolojisi üzerindeki etkileri de araştırma konusu olmuştur. Dolayısıyla din ve maneviyat kavramlarının üniversite öğrencileri nezdinde nasıl algılandığı ve psikolojik olarak öğrenciler üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduklarını belirlemek önem kazanmaktadır. Bu yüzden de bu çalışmanın amacı din ve maneviyat kavramlarına ilişkin öğrencilerin metaforik algılarını ortaya çıkartmak ve bu iki kavramın bireylerin psikolojisi üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 18-35 yaş arası 11 erkek ve 25 kadın katılımcı olmak üzere 36 katılımcıdan analizlere dahil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve üç kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “Din.....benzer, çünkü.....” ve “Maneviyat.....benzer, çünkü.....” şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Formun üçüncü kısmında ise, din ve maneviyatın psikolojik etkilerinin irdelendiği sorular yer almaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler Excel dosyası şeklinde transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Buradaki amaç din ve maneviyat kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların dini yolu aydınlatan ışığa ve olmazsa olmaz olarak nitelendirdikleri metaforlara benzettikleri saptanmıştır. Maneviyatın ise daha çok huzurla nitelendirdikleri metaforlara benzetmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: *Din, maneviyat, metafor çalışması*

Sporcu Seçiminde Bedensel Okuryazarlık

Ruveyda AKKURT

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı,
ruveydaakkurt77@gmail.com*

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü,
h.sukrutastan@ohu.edu.tr*

Özet

Bu araştırmada sporcu seçimleri yapılırken, antrenörler tarafından sporcu seçimlerinde bedensel okuryazarlık yeteneği ve kapsamı araştırılmıştır. Sporcuların branş yönlendirmesi yapılırken bireyin morali, motivasyonu, psikolojik uygunluğu, yapacağı spora ilgisini, uygunluğunu, yeterliliğini seçim yapılırken hangi testlerden geçtiklerine, bedensel özelliklerinin seçim yapılırken ne kadar etkili olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma sporcu seçimleri yapılırken, sporcuların bedensel özellikleri, dayanıklılığı, çabukluğu, hızı, çevikliği, sürati çeşitli testlerden geçirilerek hangi branşlara uygun oldukları ve hangi spor dallarına yönlendirilmesi gerektiğini, genetik yapılarının sporcu seçimlerinde etkisinin olup olmadığının belirlenmesi bakımından önemli görülmektedir. Araştırma da nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada görüşme yapılmıştır. Araştırmaya 19 kişi katılmıştır. Görüşme Niğde ilinde bulunan Niğde Gençlik Spor İl Müdürlüğüne gelen antrenörler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan antrenörlerin 16'sı erkek, 3'ü kadın olmak üzere toplam 19 antrenör ile görüşme yapılmıştır. Yaş gruplarına bakıldığında 18-24 yaş aralığında 9 antrenör, 24-30 yaş aralığında 3 antrenör, 30-40 yaş aralığında 3 antrenör, 40-60 yaş arasında 4 antrenör bulunmaktadır. Antrenörlerin eğitim durumlarına bakıldığında ilkökul ve ortaokul düzeyinde antrenörler yoktur. Lise düzeyinde 4 antrenör, ön lisans düzeyinde 2 antrenör, lisans düzeyinde 11 antrenör, lisansüstü düzeyde ise 2 antrenör bulunduğu görülmektedir. Bu durumda araştırmaya katılan antrenörlerin eğitim seviyelerinin çoğunluğu lisans mezunu olduğu görülmüştür. Antrenörlerin takım çalıştırma yıllarının toplamına bakıldığında; 0-2 yıl çalıştıran 8 antrenör, 3-4 yıl çalıştıran 1 antrenör, 5 yıl ve üzeri çalıştıran 10 antrenör bulunmaktadır. Antrenörlük seviyelerine bakıldığında 6 yardımcı antrenör, 6 antrenör, 3 kıdemli antrenör, 3 baş antrenör ve 1 teknik direktör ile görüşme sağlanmıştır. Antrenörlerin kulüp çalıştırma durumlarına bakıldığında 17 tane amatör kulüp, 2 tane profesyonel kulüp çalıştırma durumlarının olduğu görülmektedir. Yetenek seçimleri yapılırken bedensel okuryazarlık kavramının etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Yetenek seçiminde bedensel kriterlerin boyun, kilonun, branşa yakınlık reflekslerinin, esnekliğin, kemik yapısının, yağ oranının, VKI, mental dayanıklılığın, hızın, çabukluğun ve dayanıklılığın etkili olduğu görülmüştür. Yetenek seçimleri yapılırken dikkat edilen önemli kriterlerin, motorik, genetik, fiziksel, aile durumu ve dayanıklılığın sporcu seçim kriterleri için önemli etkenlerin olduğu kanısına varılmıştır. Yaş grupları için farklı yetenek testleri vardır. Bu testler algı testleri, dikkat testleri, sıçrama testleri, sürat testleri, cooper testleri, motorik testler, reaksiyon zaman testleridir. Yetenekli çocuklar boya, yaşa, genetik özelliklerine ve öğrenme istekleri doğrultusunda seçilebilir. Yetenek seçiminde sporcunun yaşam alanının, coğrafi ve kalıtsal faktörlerinin etkili olduğu görülmüştür. Yetenek seçimin yapıldığı cihazların yeterliliğine bakıldığında, cihazların yeterli olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Sporcunun branş yönlendirilmesi ise sporcunun dikkatine, patlayıcı kuvvetine, boyuna, kilosuna, dayanıklılığına, spor geçmişine, genetik özelliklerine bakılarak yönlendirme yapılabileceği bilgisine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sporcu yetenekleri, Bedensel okuryazarlık, Sporcu seçimi,

Makine Öğrenmesi İle Kredi Kartı Dolandırıcılık Tespiti

Zeynep KAYA

Hitit Üniversitesi

Mühendislik Fakülte

Endüstri Mühendisliği, zeynep_k54@hotmail.com

Erdener ÖZÇETİN

Hitit Üniversitesi

Mühendislik Fakülte

Endüstri Mühendisliği, erdenerozcetin@hitit.edu.tr

Özet

Alışveriş noktalarında kullanılan POS cihazları aracılığıyla ödeme yapılmasını sağlayan kredi kartlarını bankalar hizmette buldukları kişilere vermektedir. Kredi kartları aynı zamanda ATM'lerden nakit para çekilmesine olanak sağlamaktadır. İnsan yaşamını kolaylaştıran bu kartlar yapılan harcamaların taksitlendirilmesini sağlayarak tek seferde ödeme yapmak yerine belirli ay sayısına bölerek aylık harcama miktarını azaltabilmektedir. Kredi kartlarının kısa sürede insanların kolayca ve sıkça kullanabilecekleri bir ödeme aracı haline gelmesindeki faktörlerden biri de dünya üzerindeki yaygınlığı ve güçlü bir altyapıya sahip oluşudur. Kredi kartları sağladığı faydalarının yanı sıra elbette bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Bu problemlerin başlıca nedeni ise dünya çapında kullanılan kredi kartlarının erişiminde olan kişisel bilgilerin, kötü niyetli bazı kişilerin eline geçmesi ve sonucunda kötü amaçlı kullanımın ortaya çıkmasıdır. Kredi kartı dolandırıcılığı olarak ortaya çıkan bu kavram var olan bir kartın bire bir şekilde yeni bir karta aktarılarak kopyalanmasıyla olabileceği gibi yine var olan kart üzerindeki kişisel bilgilerin çevrimiçi alışveriş sitelerinden çalınarak kartın sahibi gibi kullanıma açılması veya içerisinden para aktarımının gerçekleştirilmesi gibi de olabilir. Kredi kartı dolandırıcılığı evrensel bir boyuta ulaşarak büyük finansal kayıplar verilmesine sebep olmaktadır. Bu nedenden ötürü yapılan bu çalışmada kredi kartı hareketlerinden elde edilen veriler kullanılarak belirli analizler yapılmakta ve bu analizler sonucunda kredi kartı dolandırıcılığının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Kredi kartı işlemlerinden dolandırıcılık sınıfa girenlerin tespiti büyük önem taşımaktadır. Çalışmada gerçek ve sahte işlemlerden oluşan 284.807 adet kaydın bulunduğu bir veri seti kullanılmıştır. Bu veri setinin 492 işlemi dolandırıcılık yapıldığını ifade etmektedir. Pozitif sınıf (1, dolandırıcılık) tüm işlemlerin %0.172.2'sini oluşturmaktadır ve yalnızca PCA dönüşümünün sonucu olan sayısal girdi değişkenlerini içermektedir. Müşterilerin kişisel verilerinin korunması amaçlandığından veri setinde bazı orijinal özelliklere ve bazı verilere erişim sağlanamamıştır. Veri setleri, Avrupa kart sahipleri tarafından Eylül 2013'te kredi kartlarıyla yapılan işlemleri içermektedir. Söz konusu veri setinde dolandırıcılık işlemlerinin tespiti için SVM, Lojistik Regresyon vs. makine öğrenmesi algoritması farklı parametrelerde çalıştırılmış ve sonuçlar karşılaştırmalı olarak raporlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Makine Öğrenmesi, Veri, Kredi Kartı

Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet Vakalarının Çalışan ve İşveren Yönünden Değerlendirilmesi

Özlem SAKLICA

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, ozlem.saklica@yobu.edu.tr

Sevil ÖZKINALI

Hitit Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi

Kimya Bölümü, sevilozkinali@hitit.edu.tr

Özet

Şiddet, hem fiziksel hem de zihinsel sağlığı etkileyen bireysel ve toplum güvenliğini ve refahını baltalayan bir halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü(WHO), Uluslararası Hemşireler Konseyi(ICN) ve Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO) tarafından hazırlanan “Sağlık sektöründe İşyerinde Şiddet” başlıklı ortak raporda sağlık sektöründeki şiddetin dünyadaki tüm şiddet olaylarının dörtte birini oluşturduğu belirtilmektedir. İşyerinde şiddet vakaları, diğer endüstrilerin neredeyse iki katı oranında sağlık hizmetlerinde önemli bir yer işgal etmeye devam etmektedir. İşyeri şiddeti, görevi başındaki personele yönelik saldırgan veya tehdit edici bir dilden cinayete kadar uzanan bir yelpazede bir saldırganlık eylemi olarak tanımlanabilir. Yine işyeri şiddeti, genellikle “herhangi bir fiziksel saldırı; duygusal veya sözlü taciz veya iş ortamında fiziksel ve/veya duygusal zarara neden olan tehdit edici, taciz edici veya zorlayıcı davranışlardır”. Sağlık kurumlarında şiddet ise; hasta yakınlarından, hastadan ya da başka bir bireyden gelen, sağlık çalışanları için risk teşkil eden, sözel ya da hareketlere yansımış tehdit, fiziksel saldırı yahut cinsel saldırıdır. Sağlık tesislerinde, enfeksiyonlardan ve düşmelerden, kimyasal maruziyete kadar birçok tehlikeler mevcuttur. Buna rağmen, en önde gelen mesleki tehlike işyerinde şiddet olmaya devam etmektedir. Bu durum, gelişmekte olan ülkeler kadar, gelişmiş ülkelerinde ortak sorunudur. Sağlık sektöründe şiddet vakaları yaygın olmanın yanında hastalara hizmetin kalitesini de olumsuz etkilemekte ve bu durumda sağlık bakım maliyetleri de artış göstermektedir. Aynı zamanda sağlık bakım hizmetlerinde görevli personeller için tehlike arz ederek, onların psikolojik, sosyal ve refah yönünden yaşam kalitelerini düşürmektedir. Sağlık işyerlerinde görülen şiddetin insidans oranı çeşitli ülkelerde hemşireler arasında farklılık göstermektedir; örneğin, Yunanistan'da şiddetin görülme sıklığı %76.0, Pakistan'da %82 ve İtalya'da %67'dir. Türkiye'de yapılan bir araştırma, sağlık sektöründe şiddet görülme sıklığının, 2016'da %28,4'ten 2018'de %39,71'e yükseldiğini ortaya koymuştur. Birçok araştırma, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin yetersiz rapor edildiğini ortaya koymaktadır. Sağlık çalışanları, yalnızca yaralanmaların meydana geldiği daha ciddi olayların bildirimini yapmaktadır. Saldırganların misilleme yapmasından korkma, beyanda bulunmaktan kaynaklanan herhangi bir sorundan kaçınma, raporlama için yerleşik bir prosedürün olmaması veya var olan prosedürü bilmeme ya da şiddeti bildirmek için zaman bulamama, zaman alıcı olay raporlama prosedürleri, amirlerin veya iş arkadaşının destek olmaması gibi durumlar da söz konusudur. Eksik bildirim bir diğer yaygın nedeni, hemşirelerin bildirim herhangi bir olumlu değişikliğe yol açmayacağına inanmalarıdır.

Çorum Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Yozgat Şehir Hastanesi ve Yozgat Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi bünyesinde yaptığımız çalışmamızda şiddete uğrayan sağlık çalışanlarının ve onların bağlı bulunduğu sağlık kurumu yöneticilerinin yükümlülüklerini ortaya koymak, alınması gerekli önlemlere ışık tutarak yöneticilere ve mevcut yasalara alternatif çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda Yozgat ve Çorum illerinde yer alan Üniversite Hastanesi Şehir Hastanesi ve Devlet Hastanesinde çalışılan birim unvan ve meslek ayırımı olmaksızın şiddetin yaygın olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Sağlık uzmanları için sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturarak işyerinde şiddetle mücadele için etkili tedbirler almak işverenin sorumluluğundadır. Risklerden korunmak için işveren teknolojik gelişmeleri takip ederek iş ortamını çalışma şartlarını daha yeni ve daha teknolojik duruma getirip, çalışanlara çalışma alanlarına uygun talimatlar verip, öncelikle toplu koruma önlemlerini daha sonra bireysel koruma önlemlerini hayata geçirmekle

yükümlü kılınmıştır. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ise 417'nci maddesinde işverenin çalışanları için gerekli olan her türlü sağlık ve güvenlik önlemini eksiksiz olarak alması gerektiği, çalışanlarında işverenlerin sağlık ve güvenliğin sağlanabilmesi için alınan bu önlemlerin hepsine eksiksiz riayet etmesi gerektiği belirtilmiştir. İşverenin belirtilen bu duruma uymaması, kanuna ve sözleşmeye uygun hareket etmemesi sebebiyle çalışanın zarar görmesi, ölmesi ya da vücut bütünlüğünün bozulması, ya da kişilik haklarının ihlal edilmesi sebebiyle oluşacak zararların karşılanması, sözleşmeye uyulmamasından oluşacak sorumluluk hükümlerine tabi tutulmuştur. Türkiye gibi %100'e yaklaşan sağlık kurumları doluluk oranına sahip gelişmekte olan bir ülkede, yetersiz yatak sayısı, aşırı kalabalık, sorunsuz işleyen ulusal bir sağlık sisteminin olmaması, hastaların bir an önce işlerini halledebilmek için acil servisleri aşırı kullanımı gibi sorunlar veya yetersiz personel, şiddeti daha da kışkırtıyor görünmektedir. Şiddetin nedenlerinin bilinmesinin etkin önleme stratejilerinin geliştirilmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Hemşireler, güvenilir veriler elde etmek için şiddet olaylarını bildirmeye teşvik edilmelidir. Sorun raporlanmadığı sürece yok izlenimi vermekte olmayan soruna da çözüm arama çabasında bulunulmamaktadır. Dolayısıyla hemşirelerin doktorların hasta bakıcıların ve diğer sağlık personelinin şiddeti raporlamamasının önündeki bürokratik engeller kaldırılarak daha kolay daha hızlı bir raporlama sistemi geliştirilmelidir. Anketimize, Sağlık çalışanları şiddetin sebebi olarak yüksek oranda "hastaların çalışanlarca uzun süre bekletilmeleri" cevabını vermeleri sağlık sisteminin neden olduğu uzun bekleme sürelerinin şiddete neden olan kaynaklardan biri olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla hastanelerde uzun bekleme sürelerinin kısaltılmasına yönelik iyileştirmeler yapılmalıdır. İşverenlerin çalışanlarını korumak adına her türlü önlemi alması, çalışanların da kendilerine sunulan önerilere talimatlara riayet etmesi, kurum tarafından düzenlenen şiddet, iletişim ve çalışan güvenliği ile ilgili eğitimlere katılması gereklidir.

Anahtar kelimeler: Sağlıkta Şiddet, İşyeri Şiddeti, Sağlık Çalışanı

Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı İş Kazaları

Özlem SAKLICA

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, ozlem.saklica@yobu.edu.tr

Özet

Sağlık kurumlarında çalışanların huzurlu ve güvenli bir ortamda çalışma uygulamaları son yıllarda sürekli gündemde olmuştur. İş sağlığı ve güvenliği, yeni bir oluşum olmamasına rağmen, şimdiye kadar daha çok iş kazalarının daha fazla ortaya çıktığı ve gündeme geldiği imalat ve üretim sektörleriyle daha sık anılmaktadır. Sağlık sektörü de dâhil olmak üzere hizmet sektörü, gelişmeye başlayan ülkelerde, geri plana itilmiştir. Sağlık sektörü, başta sağlık profesyonellerinden oluşmak üzere farklı meslek dallarından çalışanların, değişik hizmet basamaklarında, ihtiyaç duyan tüm insanlar için sağlık hizmeti verdikleri, yüksek özveri gerektiren bir hizmet işkoludur. Sağlık profesyonellerinin yanı sıra restoran, güvenlik, otelcilik vb.gibi farklı iş kollarında hizmetler barındıran hastanelerde, hastalar çalışanlar ziyaretçiler ve öğrenciler için güvenli bir çalışma ortamı sağlama çalışmaları yeni ivme kazanmaya başlamıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), kaba hatlarıyla sağlık sektörü çalışanlarını 5 gruba ayırmıştır: Doktorlar, diğer sağlık profesyonelleri (diş hek. Ecz. Psikolog vb.), hemşire ebe sağlık memuru, diğer sağlık elemanları (Eeg, Ekg, radyoloji, odyoloji teknisyeni Vb.), diğer çalışanlar (Sekreter, Diyetisyen, güvenlik görevlisi, çamaşırhane pers. Sterilizasyon pers. Temizlik pers. Mutfak çalışanları, bilişim pers. şoförler vb.). Sağlık çalışanları için biyolojik, kimyasal, fiziksel, ergonomik, psikososyal tehlike ve riskler söz konusudur. Sağlık çalışanlarında görülen iş kazaları kesici delici alet yaralanmaları, kas-iskelet sistemi yaralanmaları (hasta kaldırma, ağır kaldırma, kötü duruş, düşme-kayma – takılma kaynaklı), kimyasallara maruziyet sonucu iş kazaları, şiddet ve trafik kazaları olarak sınıflandırılabilir. Kesici delici alet yaralanmaları sağlık bakım ortamlarında en sık karşılaşılan iş kazası türüdür ve enfeksiyonla sonuçlanması yüksek olasılıklıdır. İğne batması yaralanmaları, sağlık çalışanları için en büyük mesleki tehlikeyi oluşturmaktadır. 20'den fazla kan yoluyla bulaşan hastalık vardır ancak sağlıkçılar için birincil öneme sahip olanlar, HBV (Hepatit B), HCV (Hepatit C) ve HIV (İmmün Yetmezlik Virüsü)dir. HIV bulaşının %25' inin, HBV+HCV bulaşının ise %40' ının Mesleki kazalar sonucu oluştuğunu bildirilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, sağlık çalışanları arasında 2000 yılında kesici delici alet yaralanması yoluyla 16000 hepatit C (HCV), 66000 hepatit B (HBV) ve 1000 HIV vakası meydana gelmiştir. Hemşireler doktorlar atık toplayan personel (temizlik/ev idaresi personeli) bu alanda en çok etkilenen meslek gruplarıdır. Pek hesaba katılmayan bir grup ta hemşirelik okulu öğrencileridir. Hemşirelerin bu olaylar için yüksek riskli bir grup olduğu bilinmesine rağmen, hemşirelik öğrencilerinin, sınırlı klinik deneyimleri nedeniyle daha büyük risk altında oldukları bazı çalışmalarda gösterilmiştir. Amerikan öğrencilerin %30-33, İngiliz öğrencilerin %12-33, Türk öğrencilerin %58, İranlı öğrencilerin %72 oranlarında iş kazalarına maruz kalmış oldukları çalışmalarda gösterilmiştir. Kas-iskelet sistemi yaralanmaları ise özellikle hasta taşıma ve kaldırma eylemleri nedeniyle ortaya çıkan kaza türlerinden olup, hastane ortamlarında iş kazalarının üçte birini oluşturmaktadır. Yaralanma oranlarının üçte iki oranında azaltılmasıyla tazminat taleplerinde %62 azalma ve çalışmadan kaybedilen zamanın %35' inin kazanılması sağlanabilecektir. Kimyasal madde yaralanmaları /zehirlenme bir diğer iş kazası şeklidir. Dezenfektanlar ve sterilizasyon maddeleri, sitotoksik maddeler, antineoplastik ilaçlar (antineoplastik ilaçlar kemoterapi hastalarına uygulanan ilaçlardır), anestezi maddeleri, laboratuvar kimyasalları, nano malzemeler, temizlik kimyasalları, civa, lateks, kimyasallarla yaşanan iş kazalarının sebepleri arasında sayılabilir. Yapılan çalışmalarda, sağlık çalışanlarının kimyasal maruziyetleri algılama oranının, fiziksel tehlike ve riskleri algılama oranından daha düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan uluslararası çalışmalarda en çok şiddet olayı yaygınlığı (fiziksel saldırı, saldırı tehdidi, duygusal istismar, sözlü cinsel taciz, cinsel saldırı) acil servisler, psikiyatri, tıbbi müdahale alanlarında yaşanmaktadır. Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin bu durumları raporlama oranları daha yüksektir. Sağlık çalışanlarına şiddetin gerçekleşmesinin en önemli sebepleri arasında, 24 saat ara vermeksizin hizmette bulunma, hasta yakınlarının hastalarının haklarını koruma çabası, hastaların bekleme sürelerinin uzun olması ve sağlık hizmetlerinden

yararlanmadığını düşünme, işlerin yoğun olduğu halde personelin sayısının yetersizliği, kalabalık ortamda görev yapma sayılabilir. Bir diğer sağlık sektörü iş kazası türü de ambulans kazalarıdır. Türkiye’de ambulans kazaları son 5 yılda %42,5 artarken, hizmet alanı %57,3 oranında büyümüştür. Bu da ambulans kazalarındaki artışın sebebi olarak gösterilebilmektedir. Bazı çalışmalarda, “hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde hız ve zaman baskısı, ambulans sürücüsünde stresi arttırmakta ve hem kaza olasılığını hem de kazada oluşabilecek olan hasarı arttırmaktadır” denilmektedir. Ambulansların karıştığı kazalarda; kavşaklarda hızın azaltılmaması, ani manevralar, öndeki aracı yakın takip etme ve ışık ihlalleri, gibi ortak hatalar dikkat çekmektedir. Bu nedenle ambulans sürücülerine görev başındayken trafikteki sorumluluklarını, uymaları gerekli kuralları hatırlatan kapsamlı güvenli sürüş eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: İş Kazası, Sağlık sektörü, Sağlık çalışanı

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Tutumlarına Yönelik Nitel Bir Araştırma

Hilal Sarıbuğa

Hitit Üniversitesi
Sungurlu Meslek Yüksekokulu
Sağlık Kurumları İşletmeciliği,
hll.srbga@gmail.com

İrem Aydemir

Hitit Üniversitesi
Sungurlu Meslek Yüksekokulu
Sağlık Kurumları İşletmeciliği,
irem5291@gmail.com

Beyzanur Atasoy

Hitit Üniversitesi
Sungurlu Meslek Yüksekokulu
Sağlık Kurumları İşletmeciliği,
atasoybeyzanur@gmail.com

Özet

Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen ve 2019 yılının sonlarına doğru dünyada büyük infial yaratan pandemi tüm yaşam alanlarımızı etkilemiştir. Özellikle temel eğitimden üniversite eğitimine kadar tüm eğitim sürecimizi büyük bir sekteye uğramıştır. Çoğu eğitim kurumları bu durumla mücadele etmek için hızlı bir biçimde eğitim modüllerini uzaktan eğitime uyarlayarak sürecin olumsuz etkisini en aza indirmeye çalışmışlardır. Her ne kadar yüz yüze ve interaktif eğitimin yerini tutmasa da böylece uzaktan eğitim hayatımıza daha fazla girmiş ve bazı kolaylıkları da getirmiştir. Bu çalışma da pandemi sürecinde Sungurlu Meslek Yüksekokulunda uzaktan eğitim alan öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin tutumlarını incelemek üzere yapılmıştır. Bu amaçla nitel yöntemle yürütülen bu araştırma da 30 öğrenciye yarı yapılandırılmış sorularla pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin tutumları incelenmiştir. Farklı bölümlerde eğitim gören ve köy, kasaba, şehir gibi farklı yerlerde ikame eden öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin internete erişim konusunda bazı sıkıntılar yaşadıkları, uzaktan eğitim yerine yüz yüze eğitimi tercih edecekleri, uzaktan eğitimde derslere katılım konusunda motive olma konusunda zorluklar yaşadıklarını iletmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Pandemi, ön lisans öğrencisi, uzaktan eğitim.

Bu çalışma Sungurlu MYO Yönetim ve Organizasyon Bölüm Başkanı, Doç.Dr. Gamze Ebru ÇİFTÇİ'nin danışmanlığında yürütülmüştür.

Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Ve Mutluluk Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi

Ferda Evren

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

PDR, ferdaevren29@gmail.com

Büşra Güler

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

PDR, bsraglerss@gmail.com

Özet

Kaygı ve mutluluk insan hayatında çok önemli yere sahip olan iki kavramdır. İnsan varoluşundan itibaren mutluluğu arayıp durmuştur. Bu yolculukta kaygı insanları hiçbir zaman yalnız bırakmamıştır. Lao Tzu bu iki kavramla ilgili şöyle demiştir: “Mutsuzsan, geçmişte yaşıyorsun. Endişeliysen, gelecekte yaşıyorsun. Huzurluysan, şu anda yaşıyorsun. “ Esas itibarıyla bu çalışmada da kaygı ve mutluluk kavramlarını bir nebze olsun açıklamak ve anlamlandırmak amaç edinilmiştir. Bu yüzden de bu çalışmanın amacı kaygı ve mutluluk kavramlarının üniversite öğrencileri nezdindeki metaforik algılarını ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda çevrimiçi olarak hazırlanan formla birlikte 19-25 yaş arası 15 erkek ve 28 kadın katılımcı olmak üzere 43 katılımcıdan analizlere dâhil edilebilecek veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan ve iki kısımdan oluşan bir form kullanılmıştır. Formun ilk kısmı katılımcılara ilişkin demografik değişkenleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Formun ikinci kısmı ise, “Kaygı.....benzer, çünkü.....” ve “Mutluluk.....benzer, çünkü.....” şeklinde metaforik algıları ölçmeye yarayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler excel dosyası şeklinde transkripte edilmiş ve Maxqda 20 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Buradaki amaç kaygı ve mutluluk kavramlarının en çok neye ve niçin benzetildiğini doğru bir şekilde kategorize edebilmektir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların kaygıyı belirsiz ve huzursuzluk veren cümlelerle açıklamaya çalıştığı, korku ve karanlık kavramlarına benzettikleri görülmektedir. Mutluluğu ise mücadele gerektiren ve huzur veren cümlelerle açıklamaya çalıştıkları, çocuk ve çikolata gibi kavramlara benzettikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kaygı, Mutluluk, Metafor Çalışması

Şecere Turizmi: Ata Topraklarına Seyahat Fenomeninin İncelenmesi

Nazlı ESER

Giresun Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ekoturizm Rehberliği, nazlieser1209@gmail.com

Özet

Bireylerin çeşitli beklenti ve istekleri sonucunda farklı turizm türleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu turizm türlerinin bazıları ise turizm endüstrisinde özel ilgi turizmi olarak kendine bir yer edinmiştir. Özel ilgi turizmi içerisinde değerlendirilebilecek turizm türlerinden bir tanesi de şecere turizmidir. Bu doğrultuda hem şecere turizmine yönelik kavramsal bir çerçeve oluşturmak hem de turizm endüstrisi içerisinde bilinirliğini artırmak amacıyla derleme bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Şecere turizmi (genealogy tourism), bireyin atalarının geçmişiyle bir bağ kurması ya da kendi kültürel köklerini araştırma ihtiyacı hissetmesi sonucu kişiselleştirilmiş arayışlara dayanan turizm türlerinden bir tanesini ifade etmektedir. Bir diğer deyişle bireyin duygusal nedenlerle kendisinin, ailesinin, akrabalarının veya atalarının kökenine yönelik uluslararası seyahatini tanımlamaktadır. Net bir şemsiye terim olmamakla birlikte bu turizm türü için miras turizmi (heritage/legacy tourism), etnik turizm (ethnic tourism), nostalji turizmi (nostalgia tourism), duygusal turizm (sentimental tourism), diaspora turizmi, kök turizmi (roots tourism), ata turizmi (ancestral tourism), soy turizmi (genealogical tourism), gen turizmi (gene tourism) vb. terimler kullanılmaktadır. Bu doğrultuda bilinirliğinin artırılması için terminolojinin standartlaştırılması veya tek bir çatı terimin kullanılması gerektiği ön görülmektedir.

Diğer taraftan teknolojinin gelişmesiyle birlikte popüler şecere veri tabanlarının oluşturulması (Ancestry.com, FamilySearch.org, Family Tree Magazine, US GenWeb Project gibi) da bu turizm türüne olan ilgiyi artırmaktadır. Şecere turistleri nostalji, aidiyet duygusu, soyağacı oluşturma, atalarının tarihini keşfetme, bilgi toplama, bir anlatı inşa etme, kendini tanımlama ve keşfetme, duygusal arayış, kendilerinde bulundurabilecekleri ya da çocukları ve torunları ile paylaşabilecekleri veri ihtiyacı gibi çeşitli dürtüler ile bu turizm türüne katılmaktadırlar. Öyle ki şecere turizmine yönelik artan talep sonucunda gerek Almanya, Çin, Galler, İrlanda ve İskoçya gibi ülkelerde gerekse İskandinav ülkelerinde ata topraklarına özel ilgi turları düzenlendiği de bilinmektedir. Literatürde, ziyaretçilerden gelen yıllık yaklaşık 200 milyon pound gelirin bir kısmının şecere turistlerinden/soyağacı turistlerinden elde edildiği ve bu turistlerin tüm uluslararası ziyaretçilerin dörtte birine tekabül ettiği belirtildiğinden bilinirliğinin artırılması ekonomik olarak da önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda turizm literatüründe şecere turizmi üzerine çok sınırlı sayıda araştırma olması sebebi ile bu alanda önemli bir boşluk olduğu ve bilinirliğinin de az olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Özel İlgi Turizmi, Miras Turizmi, Şecere Turizmi, Soy Turizmi, Ata Turizmi

Sığırlarda Kurşun Zehirlenmesi

Tolgahan SÜTCÜ

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Burdur Gıda Tarım Ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu
Veterinerlik Bölümü Laborant Ve Veteriner Sağlık Programı
tolgahanstc@icloud.com*

Özet

Özet: Sığırlarda kurşun (Pb) zehirlenmesi ahırlarda kurşunlu bileşiklerin alınması ve çevre kirliliği ile şekillenir. Ortaya çıkan akut veya perakut seyirli genellikle öldürücü toksinlerce zehirlenmeye plumbizm adı verilir. Kurşun içeren materyaller arasında maden ve sanayi atıkları, kullanılmış motorlu taşıt yağları gres yağları, PVC su boru atıkları ve çatı kaplama malzemeleri yer almaktadır. Sığırlar diğer ruminantlara göre kurşuna daha fazla duyarlıdır. Sığırların ahırlarda yabancı madde yeme eğilimleri zehirlenme riskini artırmaktadır. Zehirlenme en sık rastlanılan inorganik zehirlenmelerin başında gelmektedir. Zehirlenme buzağılarda akut seyrederken yetişkinlerde subakut seyredir. Yaz aylarında zehirlenmenin görülme oranı daha fazladır. Vücuda sindirim ve solunum yoluyla giren kurşun, akciğerlerden veya bağırsaklarda rezorbe edilir. Kurşun sinir sisteminde dejeneratif bozukluklar oluşturarak sinirsel bulgulara yol açar. Zehirlenmede ölüm solunum kaslarının felcinden meydana gelir. Zehirlenmenin semptomları arasında baş ve boyunda ani başlayan kas titremeleri, ağızda köpük, diş gıcırdaması, göz kapaklarında anormal hareketler sese ve dokunmaya karşı aşırı duyarlılık, körlük, sallanarak yürüme, her iki yöne dönme hareketi bulunabilir. Köpek ve atlarda dişlerde görülen mavi kurşun çizgisi ruminantlarda belirgin değildir. Zehirlenmenin kesin tanısı kan ve dokularındaki kurşun düzeylerine bakılarak netleştirilir. Genel olarak akut olaylarda 12-24 saat, subakut olaylarda ise 3 gün içerisinde ölümle sonuçlanabilir. Tedavi sonucunda zehirlenmenin iyileşmesi 4-14 gün sürebilir ve hayvanda hastalık bulgusu olarak görülen körlük birkaç gün daha devam eder. Tedavi olarak buzağılarda pentobarbital sodyum ve erişkinlerde klorahidrat kullanılır. Barsaklardaki emilimi engellemek için tuzlu sürgüt, yumurta akı ve köyü çay içirilebilir. Zehirlenmenin başlangıcında rumenotomi yapılarak içerik boşaltılabilir. Dokulardaki kurşun birikimini önlemek amacı ile spesifik ilacı olan kalsiyum disodyum EDTA'nın 1ml/kg hesaplanan dozu günde 2-4'e bölünerek iv yolla 3-5 gün uygulanmalıdır ve kalsiyum disodyum EDTA ile birlikte 25-50 mg/kg dozunda B1 vitamini kullanılmalıdır. Zehirlenmeden korunmak için sığırlar kurşun riski yüksek yerde otlatılmamalı. Sığırlar dengeli beslenerek pika belirtilerine sahip olmasından önlenmelidir. Meralara kurşun değeri yüksek atıklar atılmamalı çiftlik avluları kurşun yönünden zengin olduğundan hayvanlar buralarda zorunlu olmadıkça tutulmamalıdır. Sonuç olarak bu bildiri ruminantlarda yer alan sığırların kurşun zehirlenmeleri ile ilgili genel bilgiler verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Kurşun, Zehirlenme, Ruminant, Plumbizm

Savaş Türlerinin İncelenmesi ve Konvansiyonel Savaşta Kullanılan Siber Faaliyetler

Yaşar ÖZDEMİR

Hitit Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik

Ysrzdmr32@gmail.com

Özet

İnsanlık tarihinin başlangıcından buyana insan varlığını devam ettirebilmek için çeşitli mücadeleler içerisine girmiştir. Bireysel çabasının yetersiz olduğunu anlayan insan, bireyden topluma geçişi gerçekleştirmiştir. Birey güvenlik çabası sonucu devlet denen olguyu oluşturmuş, devlet tarih sahnesinde üzerine koyarak ve gelişerek günümüze kadar gelmiştir. Bu süreç boyunca devlet ve devletleri oluşturan bireyler birçok saldırı ve çatışmaya maruz kalmıştır. Bu çatışmalar rekabet ve hayatta kalma refleksini geliştirerek savaş, zafer, yenilgi, yok olma ve hüküm sürme gibi birçok kavram getirmiştir. Bu kavramların en önemlilerinden biri olan ve dünya düzeninin sürekli değişmesine neden olan “savaş” kavramı insanlığın kadim tarihini belirleyici etmenlerden olmuştur.

Savaşlar insanlık için hep bir arayış getirmiştir. Daha hızlı ve daha etkili envanterlerle potansiyel kuvveti maksimum seviyeye çıkarmak güç ile caydırıcılık göstergesi olarak görülmüştür. Uzun süreli muharebeler devletlerin birçok etmenini etkilemiştir. Geleneksel savaşlar genellikle muharebe meydanlarında gerçekleşmiş ve muharebe alanı adı ile anılmıştır. Savaşların muharebe alanlarında yapılmasının amacı minimum seviye kayıpla, minimum sürede savaşı sonuçlandırma arzusudur. Savaş nice görüşe göre savaşmadan kazanılan muharebedir. Sun Tzu (2016) iyi komutanın düşmanı savaşmadan yenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Uzun soluklu muharebeler her zaman devletleri yormuş ve savaş olgusundan daha farklı arayışa itmiştir. Bunun sonucu savaş yeni dünya düzeninde yeni dönüşümler geçirmiştir.

Savaşlarda yaşanan dönüşüm zamana ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak fiziksel alandan sanal alana geçişle hızlanmış ve savaşların yeni bir boyutu olan siber savaş kavramını karşımıza çıkarmıştır. Savaş muharebelerinde kullanılan silahların dijitalleşmesi, uzaktan etkileşimi ve muharebe sahasından insanların kısmi uzaklaşması neticesinde siber savaş kavramı başlı başına incelenmesi gereken ve üzerinde durulması gereken bir olgu olarak karşılaşılmaktadır. Devletler siber alandaki faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini uzaya kadar taşımış ve uydular üzerinden füze sistemlerinin kontrolü hedeflenmiştir.

İletişim, ulaşım, bilgi temini, istihbarat faaliyetleri gibi birçok savaş sahasının unsurları üzerinde siber faaliyetler devletlerce yürütülmektedir. Savaşta üstünlük kurmak kadar savunma sistemlerinin geliştirilmesi de konvansiyonel savaşlarda kullanılan envanterin güvenliği açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle devletler savunma faaliyetleri çerçevesinde siber alana önem vermiş ve halen de vermektedirler. Günümüzün savaşları çok boyutlu hal almış sadece konvansiyonel olarak değil, ekonomik ve bilgi gibi çokça alanda üstünlük kurma çabası üzerinde ilerlemektedir. Öyle ki Fukuyama çalışmasında savaşların iki düşünce üzerinde ilerlediğini, bunlardan ilkinin Samuel Huntington’a ait olan; milli devletlerin gelecekte makroskopik nitelik üzerinden medeniyetleri ortadan kaldırma mücadelesi olduğunu, ikincisinin ise; Hans Magnus Enzesberger’e ait olan savaşların minyatürleşmesi ve iç savaşlar çerçevesinde devam edeceği görüşü olduğunu belirterek çalışmasında bu görüşlerin yeterli olmadığını tartışmıştır (Huntington, 2020, s.236). Fukuyama savaşların geçmişte ne olarak algılanmakta ise gelecekte de aynı şekilde algılanacağını, ancak çatışma ve mücadelenin başka düzlemlere kayacağını vurgulamıştır (Huntington, 2020, s.236).

Savaşlarda yaşanan eksen kayması, günümüzde ekonomik, bilgi ve siber sahaların savaşlarda kullanılan alanlar olarak karşımıza çıkmasına neden olmaktadır. Siber savaş kavramı ise bilinmeyenleri içerisinde barındıran ve kendi gizemini yaratan bir alan olarak incelenmesi gereken olgudur. Fukuyama’ nın da dediği üzere savaşlar halen aynı ancak sahası ve mücadele şekli farklılık göstermektedir (Huntington 2020, s.236). Konvansiyonel savaşlar sırasında kullanılan siber sistemler günümüzün ve geleceğin harp şeklini oluşturmakta ve incelenmesi elzem bir alan olmaktadır.

Bu çalışmada, savaşın geçirdiği dönüşümün anlaşılması amacıyla literatür taraması yapılmış ve kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Özellikle çatışma kavramına yer verilerek savaş ile çatışmanın ayrıldığı noktalar genel anlamda belirtilmiştir. Savaşın uluslararası alanda meşruluk durumu ve bakış açılarına yer verilerek geleneksel savaş ile yeni tür savaş olgularına karşılaştırmalı olarak değinilmiş, yeni tür savaşın ilgi alanı olan Siber Savaş'a değinilmiştir. Siber savaş' faaliyetlerine örnekleme oluşturması açısından konvansiyonel savaş sahasında siber faaliyetlerin kullanılması üzerinde durulmuş ve bu ekseninde Rusya-Ukrayna savaşında kullanılan siber faaliyetlere değinilerek analiz yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Savaş, Savaş Türleri, Siber Savaş, Konvansiyonel Savaşlarda Siber Faaliyetler*

KAYNAKÇA

- Huntington, S. P. (2000). Medeniyetler Çatışması, (Derleyen: M. Yılmaz), Vadi Yayınları, Ankara.
- Otkan, P., Fidan, G. (2016). Sun Zi (Sun Tzu): Savaş Sanatı, 5. Baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Roma İmparatorluğu ve Din: Paganizmden Hıristiyanlığa

Rıfat AKGÜL

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı, rifat.akguul@gmail.com

Özet

Eskiçağ toplumlarının neredeyse hepsinde din olgusu oldukça ön plandadır. Roma'nın kuruluş hikayelerinde de dinsel ve mitsel imgeler bulunmaktadır. Yani Roma için din, kuruluşundan itibaren vazgeçilmez unsurlardan biri haline gelmiştir. Antik Roma dini, etkileşime girdiği toplulukların dinlerine göre şekillenmiştir. Özellikle başlarda Etrüsk ardından Yunan ve Mısır uygarlıkları Roma devletinin dinini ve pantheonunu derinden etkilemişlerdir. Hıristiyanlık ise Roma İmparatorluğu sınırları içerisinde bulunan Filistin bölgesinde doğmuş ve Akdeniz Havzası üzerinden yayılım göstermiştir. Pagan bir coğrafyada Yahudiliğin bir kolu olarak ortaya çıkmış olan Hıristiyanlık, zamanla ayrı bir din haline gelmiştir. Buna rağmen Hıristiyanlığın etki alanı oldukça sınırlıydı ve azınlıkta olan bir gruba hitap ediyordu. Küçük bir etki alanına sahip olan bu din nasıl oldu da Roma İmparatorluğu'nun resmi dini haline geldiği hâlâ merak ve tartışma konusudur. Antik toplumlarda yabancılar genellikle bir tehdit unsuru olarak görülmüşlerdir. Bu yaklaşım, bizden olmayanın bize zararı olur anlayışının benzer bir dışavurumudur. Çok tanrılı inanca sahip olan Romalılar da Hıristiyanlığa başlarda oldukça mesafeli yaklaşmışlar ve Hıristiyanlara karşı genelde suçlayıcı bir tavır takınmışlardır. Romalıların böyle davranmalarının nedenlerinden biri, Hıristiyanların Roma tanrılarına ve imparatorların onuruna kurban kesmeyi reddetmeleridir. Bu davranış Roma egemenliğine karşı çıkmak ile aynı anlama gelmektedir. O dönemlerde Anadolu'da Bithynia Eyaleti valisi olarak görev yapmakta olan Genç Plinius'un, İmparator Traianus ile olan mektuplarından bazı kısımlar bize o dönemki bakış açısı hakkında fikir vermektedir. Genç Plinius bir mektubunda tanrılara kurban sunmayı reddeden Hıristiyanlara karşı ne yapması gerektiğini İmparator Trainanus'a sormaktadır.

Roma inancında tanrılara kurban sunmak "versin diye veriyorum" anlamına gelmektedir. Ayrıca Romalılar tanrılarını gücendirmekten de imtina etmişlerdir. Romalılara göre, Hıristiyanlar kurban kesmeyi reddederek Roma ve tanrılara karşı gelmişlerdir. Bu reddediş onları istenmeyen kimseler haline getirmiştir belki de bu yüzden onlar, Büyük Roma Yangınının failleri olarak görülmüşlerdir. İmparator Nero döneminden itibaren Hıristiyanlar bir takım zulme ve takibata uğramışlardır. Hıristiyanlara yönelik son büyük kovuşturma, İmparator Diocletianus zamanında yaşanmıştır. Sonraki dönemde İmparator Konstantinus itibariyle bir yumuşama sürecine girilmiş, MS. 313 yılında "Milano Fermanı" sayesinde Hıristiyanlar yasal bir statü kazanmış ve resmen tanınmışlardır. "Hoşgörü Fermanı"ndan sonra, yapılan takibatlar yavaş yavaş sona ermeye başlamıştır. Bu ferman genel kanının aksine Roma'yı Hıristiyan yapmamıştır sadece Hıristiyanlar resmi olarak tanınmışlardır. Hıristiyanlığın devlet dini haline gelmesi daha sonraki bir imparator zamanına denk gelmiştir. İmparator Theodosius zamanında MS. 380 yılında "Selanik Fermanı" ile Hıristiyanlık devlet dini olarak kabul edilmiştir. Hıristiyanlık, Roma'nın resmi dini haline geldikten sonra bu defa paganlar takibata uğramaya başlamışlardır. Paganizmden Hıristiyanlığa geçiş sürecini 3. Yüzyıl Krizi olarak adlandırılan "Askeri Anarşi Dönemi" derinden etkilemiştir. Bu dönemde "Pax Romana" olarak adlandırılan barış dönemi sona ermiş, Roma'da hem iç hem dış sorunlar baş göstermiştir. Toplumlar kriz ve açlık dönemlerinde, inançlarını yavaş yavaş sorgulamaya başlarlar. Yaşanan sorunlardan dolayı da bu dönemin insanları, yaşama dair umut ve beklentilerini yavaş yavaş yitirmeye başlamışlardır. Paganizmde öbür dünya hayatı oldukça silik olduğundan Hıristiyanlığın vaatleri ve ölümden sonraki yaşam inancı, insanlara daha cazip gelmiş olmalıdır. Yaşanan krizlerin ve yeni fikirlerin etkisiyle İmparatorluk, dinî ve sosyal değişimler içerisine girmiştir. Bu çalkantılı dönem, Hıristiyanlık dininin yükselişine ve çok tanrılı inanışların yavaş yavaş terk edilmesine tanıklık etmektedir.

Anahtar kelimeler: Roma İmparatorluğu, Din, Hıristiyanlık, Paganizm, 3. Yüzyıl Krizi, Takibat

Üç Boyutlu Biyoyazıcılar

Beyza Nur TINMAZ

Samsun Üniversitesi

Mühendislik Fakültesi

Biyomedikal Mühendisliği, 191117040@samsun.edu.tr

Rukiye DEMİR

Samsun Üniversitesi

Mühendislik Fakültesi

Biyomedikal Mühendisliği, rukiye.demir@samsun.edu.tr

Özet

Günümüzde ortez, protez, implant, yapay doku ve organ nakline fazlasıyla ihtiyaç oluşmuştur ve uygun donör bulmadaki güçlük birçok hayati riske sebep olmaktadır. İşlevini yitirmiş organ veya dokuların geri kazanımını hedefleyen doku mühendisliği yaklaşımı, gelişen üç boyutlu (3B) biyoyazıcı teknolojisiyle bunun üstesinden gelmeye çalışmaktadır. 3B hücre baskıları, biyomalzemelerin ve hücrelerin seçimine ve yüksek çözünürlüğe sahip hücre yüklü yapıların üretilmesine imkân sağlamıştır. Vücutta tamir edilemez şekilde hasar gören, tamamen kaybedilen ya da vücuttan çıkarılmak zorunda kalınan dokuların yerine 3B biyoyazıcılarla üretilen yapay dokular kullanılmaya başlanmıştır.

3B biyoyazıcılarda istenilen dokuları üretmek için üç ana fabrikasyon stratejisi vardır. Bunlar inkjet biyoyazıcılar, mikro ekstrüzyon biyoyazıcılar ve lazer destekli biyoyazıcılardır. Basım tekniğine, hücre çeşidi ve kullanılacak olan malzemeye göre karar verilir. Bu tekniklerin kendi aralarında avantajları ve dezavantajları vardır. Biyofonksiyonel mürekkep damlacıklarının temassız olarak birikimine dayalı olan inkjet, eski biyobasım metotlarından biridir. Mekanik, termal ve piezoelektrik olmak üzere üçe ayrılır. Bu teknik genellikle, yüksek basım hızı, düşük maliyeti, yüksek hücre canlılığı, hücre ve malzemelerle uyumluluğu sebebiyle tercih edilir. Mikroekstrüzyon biyoyazıcı sistemler, sıcaklık kontrollü malzeme işleme aparatı, x, y, z hareketini sağlayan kontrol paneli ve video kamera ile dağıtıcı sistemden oluşmaktadır. Mikroekstrüzyon biyoyazıcılar, mikroekstrüzyon başlığı ile substrat üzerine malzemenin ekstrüzyonun robotik olarak kontrol edilmesi şeklinde çalışır. Uygulanan dış etkiyle birlikte şırınga ucundaki piston itilirken hücre polimer karşımı devamlı bir akışla yazılır. Lazer destekli biyoyazıcılarda ise, hücreleri bir solüsyondan yüksek hassasiyetli bir yüzeye taşımak için bir lazer kullanır. Lazer, solüsyonun bir kısmını ısıtarak bir hava cebi oluşturur bu şekilde hücreleri bir yüzeye doğru kaydırır. Lazer destekli biyoyazıcılar sayesinde çok hassas baskılar yapma imkanı bulunmaktadır. Ancak, lazerden gelen ısı, yazdırılan hücrelere zarar verebilir. Biyobaskı işlemi yapılırken, doku yapıları oluşturmak için, genel olarak istenen hücre tiplerini kapsülleyen, biyofonksiyonel mürekkepler kullanılır. Biyofonksiyonel mürekkepler, iskele tabanlı ve iskelesiz olmak üzere ikiye ayrılır. İskele tabanlı biyofonksiyonel mürekkeplerde hücreler; mikro taşıyıcılara, hidrojellere ya da hücreleştirilmiş matriks bileşenlerine yüklenir ve istenilen doku 3B olarak basılır. Burada iskele biyomateryali, dokuları belirli bir formda geliştirmek için ortam oluşturur. Daha sonra enkapsüle edilmiş canlı hücreler, basılması istenilen dokunun formunda çoğalırken, biyomalzeme zamanla degrade olur. İskelesiz biyofonksiyonel mürekkeplerde de canlı hücreler embriyonik gelişimi taklit edebilecek şekilde doğrudan basılır. Hücreler, önce neo-dokulara dönüştürülür ve ortaya çıkan yeni dokular, daha büyük ölçeğe sahip fonksiyonel dokuların üretimi için olgunlaştırılır.

Literatürde, 3B biyoyazıcılarla karaciğer modeli üretimi, triküspit kalp kapakçığı üretimi, canlı hücrelerin kullanılarak aort damarı doku örneği üretimi gibi birçok çalışma bulunmaktadır. Doku ve organ üretimine yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Başarılı örneklerle karşın oluşabilecek sorunların da göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Biyobaskıların zayıf kalması, hücre içine girdikten sonra formunu koruyamaması ve mimarisinde oldukça farklı hücre tiplerini içeren dokuları çoğaltamaması bu sorunlara örnek olarak gösterilebilir. 3B biyoyazıcılar, artan çalışmalar ve hızla gelişen teknolojiyle birlikte umut olmaya devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: Üç boyutlu biyoyazıcılar, Biyobaskı, Yapay doku

A Comparative Examination Of Rational Decision-Making And Bounded Rationality Approaches

Lamin B. Sawo

Hitit University

Faculty of Economic and Administrative Science

Political Science and Public Administration

Laminbsawo61@gmail.com

Abstract

Rational decision-making is one of the fundamental public policy-making strategy in which decision-makers go over a form of phases and strategies and choose the best solution to a problem. These decisions are based on data examination and reasoning, omitting reasoning and subjectivity. Rational decision-making means that every variable factor, every piece of information about all the available options, has been taken into account. It's a structured model that helps you specify a problem, pick a solution between considerable choices, and find an answer. Bounded rationality, on the other hand, is a human decision-making strategy in which we sought to satisfice, rather than optimize. Human mostly prefer to seek a decision that will be good enough, rather than the best possible decision. According to the decision-making process of bounded rationality, people are not willing to find out all the vital information that would be needed to make a rational decision, because of cognitive and secular limitations. This causes us to make choices that are satisfactory rather than optimal. Our preferences are still rational, evaluating the information that is realistically available to us but may not be rational instead of all the possible information and resources. While it is difficult to behave perfectly rational, which is to maximize benefits while diminishing costs, making decisions based on bounded rationality can cause us to be inconsistent with our objectives. In this paper, rational theory and bounded rationality ideas in the processes of decision making are critically and comparatively examined.

Keywords: Decision making, rational choice, bounded rationality, cognition, preferences.

Introduction

Rational decision-making was coined by Thomas Hobbes but later, Rational public policy ideas were applied by Max Weber's rationalist philosophy. Rational decision-making influences objective data, logic, and analysis instead of subjectivity and reasoning to aid solve a problem or accomplishing a goal. On the other side, Bounded Rationality approach was coined by Herbert Simon as an alternative to Rational decision-making to complement the weakness of Rationale Decision making (Ates and Genc, 2015)

Rational decision-making is not only applicable in the academic fields of study or research but also to politicians and policy makers. According to John (2012), "it seems that the spirit of the age celebrated individual choices" (p. 19). He just claims that people should make research and brainstorm the solution to any problem to expand the pool of potential solutions. According to Rational Choice Theory, plenty of information is needed for the problems to boost the chances of solving them. On the other hand, Bounded Rationality contrast the Rational views on decision making by arguing that a person desires to satisfy and seeks a good enough solution while Rational decision making focuses on the optimization of individuals (Jones, 2003). In Bounded Rationality, an individual's decision making are constrained by his/her awareness, manners, or objectives. That's why, Bounded Rationality supporters criticizes Rational decision-making claiming that the rational decision-making criterion are unrealistic, especially about the amount of information accessible and an individual's ability to process this information when making decisions (Decision Lab).

Methodology

In this paper, the literature on decision making is comprehensively assessed. Specifically, rational choice theory and bounded rationality approaches are critically explored with their strength and weaknesses. Overall, a set of resources are brought together to address the issue of decision making in the process of public policy.

Discussion

People barely have full or accurate information. For instance, the information might not be available, the person might not be able to access it, or it might take too much time or too many resources to attain. More sophisticated criteria depend on the likelihood to characterize results rather than the hypotheses that a person will always know all results (Ates and Genc, 2015). Individual rationality is insufficient for their proficiency to administer examinations and think through finalizing choices. The more sophisticated the decision, the greater the limits are to make completely rational choices. Rather than always seeking to optimize benefits while minimizing costs, human being is frequently willing to choose an acceptable option rather than the optimal one (Simon, 1955). This is especially true when it is difficult to precisely measure and assess factors among the selection criteria

Conclusion

In this comparison, Rational decision-making and Bounded rationality are investigated thoroughly. Philosophical approaches by Thomas Hobbes for rational decision-making and Herbert Simon for Bounded Rationality are also explained. By and large, Herbert Simon's approach to Bounded Rationality over Thomas Hobbes's approach to Rational Decision-making looks more implementable and make sense in the real-world conditions. According to the Bounded Rationality, decision makers are not willing to find out all the vital information that would be needed to make a rational decision, because of the cognitive and emotional limitations. This causes human to make choices that are satisfactory rather than optimal.

References

- Ates, H., Genc, E. (2015). Bounded Rationality approach as an alternative to Rational Choice. *Journal of Civilization Studies*, 2(3), 1-8.
- John, P. (2012). *Analysing public policy*. London: Routledge.
- Jones, B. D. (2003). Bounded Rationality and political science: Lessons from public administration and public policy. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 13(4), 395-412.
- Simon, H. A. (1955). A Behavioral Model of Rational Choice. *The Quarterly Journal of Economics*, 69(1), 99-118.
- The Decision Lab Canada. *Bounded Rationality*. Accessed on: [11.04.2022]. <https://thedecisionlab.com/biases/bounded-rationality>

Çatışma Çözümünde Önleyici Diplomasi Teorisinin Önemi: Rusya-Ukrayna Krizi Örneği

Mustafa Özcan Şen

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Uluslararası İlişkiler, mustafasenucomu@gmail.com

Özet

24 Şubat 2022 tarihinde Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin'in açıklamasıyla Ukrayna'yı askerden ve neo-nazizmden arındırmak amacıyla Donbas Halk Cumhuriyetleri'nin davetiyle başlatılan askeri operasyon, dünya genelinde yeni bir savaşın başlayabileceği korkusunu uyandırmıştır. 1991 yılında Ukrayna'nın bağımsızlığını ilan etmesi ve 22 Kasım 2004 yılında Ukrayna'da başlayan Turuncu Devrim sonrası Batı yanlısı Yuşçenko'nun iktidara gelmesi ile başlayan batılılaşma politikaları Rusya'yı, NATO'nun genişleme politikasının kısılcasına almıştır. Bu gelişmelerle birlikte NATO'dan korunma konusunda Rusya'nın kırmızı çizgisi haline gelen Ukrayna'da önce Kırım daha sonra Donbas Bölgesi olarak adlandırılan Rusya sınırındaki Luhansk ve Donetsk'te Rus yanlısı protestolar gerçekleşmiştir. Bu protestoların sonucunda 2014 yılında kendi kaderini tayin hakkı (*self determinasyon*) prensibi iddialarıyla Kırım bağımsızlığını ilan etmiş ardından Rusya tarafından ilhak edilmiştir. Donbas Bölgesi ise referandum ile Ukrayna'dan bağımsızlığını ilan etmiştir. Uluslararası hukukta devlet olma şartlarını yerine getirip getirmediği konusunda tartışmalar olsa da 21 Şubat 2022 tarihinde Luhansk ve Donetsk'i bağımsız devletler olarak tanıyan Rusya, geleceğe dönük planları doğrultusunda 2014 yılı itibariyle bölgede Kırım ilhakına benzer bir strateji geliştirmeye başlamıştır.

Ukrayna'nın bütünlüğünü ve Batıdan bağımsızlığını Rusya'nın geleceği için oldukça önemli bulan Vladimir Putin, Ukrayna'yı da Belarus gibi kendine bağımlı bir devlet haline getirme amaçlarını, sebeplerini ve doğurabileceği sonuçları her fırsatta dile getirerek Batıya uyarılarda bulunmuştur. Avrupa Birliği ve NATO gibi örgütlerin sınırlarında var olmasını istemediğini, böyle bir durumla karşılaşıldığında Rusya'nın buna müdahale edeceğini de belirtmiştir. Vladimir Putin'in devlet başkanı olduğu 2000 yılından sonra NATO, kuruluş amacından saparak doğruya doğru bir genişleme politikası izlemiş, böylece Rusya'ya verdiği taahhütleri de rafa kaldırmıştır. Bu genişleme politikasıyla Rusya-NATO arasında gerçekleşebilecek olası çatışmaların sinyalleri ise 2014 yılından sonra giderek artmıştır.

Bu sinyaller uluslararası toplum tarafından küresel bir güvenlik tehdidi yaratmadığı için yeterince dikkate alınmamıştır. Birleşmiş Milletler ve AB başta olmak üzere çatışma çözümünde rol oynayabilecek uluslararası örgütler tarafından herhangi bir önleyici diplomasi adımı da atılmamıştır.

Soğuk Savaş sonrası ortaya çıkan ulus içi çatışmaların (*intra-state*) çözümünde önemli rol oynayan çatışma çözümü teorisi kapsamında geliştirilen yöntemler, uluslararası çatışmalarda küresel etkilerinin görülebilmesi sebebiyle geleneksel bir yöntem olarak kullanılmaktan ileri gidememiştir. Güçlü olanın yapabileceği her şeyi, zayıf olanın ise yapması gerekeni yaptığı bir küresel sistemde çatışma çözümü yaklaşımlarının katkıları, uluslararası siyaset yapıcılar, karar alıcılar ve uluslararası örgütler tarafından küresel bir katkıya dönüştürülebilmiştir.

Çatışma çözümünde önleyici diplomasi (*preventive diplomacy*) ve erken uyarı sistemlerinin (*early warning systems*) kullanılması için uluslararası kamuoyunun yaratılmaması ve BM başta olmak üzere küresel ve bölgesel örgütlerin sonradan müdahaleler ile geç kalınan yaptırımlar uygulaması, tartışılan BM ve NATO meşruiyetinin de yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini göstermiştir. Önleyici diplomasi ve erken uyarı sistemleri sıkça görülen ulus içi çatışmalarda kullanılırken, Rusya-Ukrayna krizi gibi küresel ölçekli krizlerin çözümünde göz ardı edilmiştir. Böylece krizin sonuçları küresel çapta ekonomi ve güvenlik tehdidi oluşturmuştur.

Bu çalışmada Birleşmiş Milletler Önleyici Konuşlandırma Gücü (UNPREDEP) ve 1995 Kırım Krizi'ni sıcak çatışmaya dönüşmeden önlemeyi başaran Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği (HCNM)'nin başarılı önleyici diplomasi araştırmaları, Rusya-Ukrayna Krizi'nde 2014'ten bu yana çalan tehlike çanlarının da benzer önleyici diplomasi adımlarının atılmasıyla doğru şekilde yönetilebileceğine değinilmiştir. Çalışmada

bu uygulamaların gerçekleşmemesi ve bu krizden sonra ortaya çıkan küresel güvenlik açığı sonrasında önleyici diplomasi teorisinin ilgili uluslararası örgütler tarafından daha önemli bir hale geleceği ve daha fazla dikkate alınacağı savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Önleyici Diplomasi, Erken Uyarı Sistemleri, Rusya-Ukrayna Krizi, Çatışma Çözümü, Birleşmiş Milletler

Glutensiz Yulaf Unlu Topkek Üretiminde Portakal Yaprağı Tozunun Kullanılabilme Olanaklarının Araştırılması

Reyhan Aydın¹, Dilara Akça², Aleyna Çağlar³
^{1,2,3}Amasya Üniversitesi, Suluova Meslek Yüksek okulu, Suluova, Amasya
Gıda İşleme Bölümü, Gıda Teknolojisi Programı, Amasya

Ülkemizde özellikle Akdeniz Bölgesi'nde üretimi yapılan turunçgiller sağlık üzerine oldukça faydalıdır. Kış aylarında yaygın görülen soğuk algınlığının doğal savunucusu olan C vitamini turunçgillerde fazlaca bulunmaktadır. Bu nedenle portakal, mandalina, turunç, greyfurt ve limon gibi gıdalar sevilerek tüketilmektedir. Akdeniz havzasının üretime uygun olması nedeniyle piyasadan kolay ve ucuz temin edilen portakal meyve olarak tüketilmesinin yanı sıra çeşitli gıdaların zenginleştirilmesi ya da tatlandırılmasında tercih edilmektedir. Hoş aroması ve faydalı bileşimi nedeniyle yemeklerin lezzetlendirilmesinde, bisküvilerin, keklerin ya da çikolataların çeşitlendirilmesinde tercih edilmektedir. Portakal meyvesinin bileşimi kadar kabuğunda bulunan antioksidanlara da son zamanlarda bilim insanlarının dikkatini çekmiş ve çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Benzer şekilde portakal ağacının da bileşiminde bulunan antioksidanlar ile gıdaların zenginleştirilmesi, fonksiyonel özellik kazandırılabilmesi mümkündür.

Bu çalışmada sağlık üzerine birçok faydasının olduğu düşünülen portakal ağacı yapraklarının glutensiz top kek üretiminde kullanılabilme olanakları araştırılmıştır. Çölyak hastaları bağırsak hassasiyetleri nedeniyle özel bir beslenme şekline sahiplerdir. Günlük diyetlerinde tükettikleri besinlerin zenginleştirilmesi sağlık üzerine olumlu etkiye sahiptir.

Portakal ağacı yaprağında bulunan bazı bileşenler sindirim sistemini uyarmakta ve kabızlık gibi şikayetini ortadan kaldırmaktadır. Damar sertliğini ve felç gibi durumları önlemektedir. Yorgunluğa, sindirim rahatsızlıklarına ve mide rahatsızlıklarına iyi gelmektedir. Bu amaçla portakal yaprağı kurutulup öğütülerek toz haline getirilen ve glutensiz kek üretiminde un ile yer değiştirme prensibine bağlı olarak 4 farklı oranda (%0, %5, %10 ve %15) top kek hamuruna ilave edilmiştir. Üretilen keklerde hacim, simetri indeksi, tek düzelik indeksi, iç renk, dış renk gibi fiziksel analizler ve pH, kuru madde, kül, antioksidan aktivite ve toplam fenolik madde gibi kimyasal analizler yapılmıştır.

Yapılan çalışma ile piyasada sevilerek tüketilen top kek çeşidinin arttırılmasına katkı sağlanmıştır. Ayrıca gluten alerjisi olan kişiler için ürün çeşidi arttırılmıştır. Sağlıklı ve fonksiyonel ürünlerin tüketilmesiyle toplum sağlığının arttırılmasına olumlu yönde katkı sağlanmıştır.

Londra Türk Dili ve Kültürü Okulları (1-2 Ve 3. Düzey) Kaynak Kitaplarındaki Etkinliklerin Kültürel Değerler Bakımından İncelenmesi

Ayşe BAYRAM

Lefke Avrupa Üniversitesi
Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği/aysse.00@icloud.com

Esra BAĞSIZ

Lefke Avrupa Üniversitesi
Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği/Esrabagsiz11@gmail.com

Özet

Bir toplumun meydana getirdiği tüm maddi ve manevi bileşenlere kültür adı verilir. Kültürün, kuşaktan kuşağa aktarılmasının en büyük sağlayıcısı dildir. Bireyde kültürel değerlerin aktarımı ilk önce aile, daha sonra eğitim yoluyla gerçekleşir. Kültürel değerlerin aktarılmasında en büyük kanal okullardır. Yurt dışında yaşayan Türklerin bulunduğu okullarda Türkçe öğretimi gerçekleştirilirken kültürel değerlerin aktarımı daha da önem kazanmaktadır. Bu bağlamda Londra Türk Dili ve Kültürü Okulları (1-2 ve 3. Düzey) Kaynak Kitaplarında yer alan etkinliklerde kültürel değerlere ne oranda yer verildiğini saptamak, oluşturulan kültürel etkinliklerin hangi tekniklerle zenginleştirildiğini incelemek ve kültürel dil etkinliklerinde daha çok hangi becerilerin kullanıldığını irdelemek bu çalışmanın hedefini belirlemektedir. Araştırmada nitel yaklaşım temel alınmıştır. Doküman analizi tekniği ile veri elde edilmiştir. Araştırmada incelenen dokümanlar, KKTC’de yazılan ve Londra Türk Okullarında okutulan ders kitaplarıdır. Bu kitaplar belirlenirken amaçlı örneklem ve benzeşik örneklem temel alınmıştır. Ders kitaplarında kültür temasıyla ilgili etkinlikler içerik analizi ile belirlenmiştir. İçerik analizi sonucunda ulaşılan temalar şöyledir: Dini bayramlar; Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı. Milli bayramlar; 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 15 Kasım Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin Kurtuluşu, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma ve Gençlik Spor Bayramı. Etkinliklerde işlenen diğer özel gün ve haftalar olarak; 10 Kasım Atatürk’ü Anma, 24 Kasım Öğretmenler Günü, 21 Aralık Kıbrıs Türk Milli Mücadele Haftası, 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma, Dr. Fazıl Küçük’ü Anma, Rauf Raif Denktaş’ı Anma gibidir. Bunların dışında ise, anneler günü, babalar günü, aile sevgisi, özgün tekerlemeler, kültürel şarkılar, oyunlar gibi konulardır. 1, 2 ve 3. düzey kaynak kitaplarında yer alan toplam 136 temadan sadece 34’ü kültürel değerler ile ilgilidir. Bunun dışında kalan 102 etkinlikte herhangi bir kültürel öğeye rastlanmamıştır. Kaynak kitaplarda dikkat çeken bir başka önemli bulgu ise, kültürel değerlerin ele alındığı dil etkinliklerinde sadece okuma ve yazma ağırlıklı dil becerilerinin öğretimine ağırlık verilmesidir. Kültürel değerlerin aktarımının istenilen düzeyde gerçekleşmesi için yemek, kıyafet, tarih, edebiyat gibi farklı alanlarda kültürel etkinliklere yer verilmesi, kültürel etkinliklerin sayısının artırılması ve söz konusu etkinliklerin okuma ve yazma becerileri dışındaki dil becerileri ile zenginleştirilerek öğrencilere aktarılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, KKTC, Londra Türk Okulları, Ders Kitaplarında Kültürel Değerler, Dil Etkinlikleri, Dil Becerileri

Trapeziometakarpal Eklem Osteoartriti Tedavisinde Ortez Kullanımı

Mustafa SARI

Lokman Hekim Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
mustafa.sari@lokmanhekim.edu.tr

Demet ÖZTÜRK

Lokman Hekim Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
demet.ozturk@lokmanhekim.edu.tr

Nilgün BEK

Lokman Hekim Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
nilgun.bek@lokmanhekim.edu.tr

Özet

Trapeziometakarpal eklem osteoartrit (TMC OA), başparmak tabanında ağrıya neden olan eklem yüzeylerindeki ilerleyici bozulma ve osteofit oluşumu ile karakterize dejeneratif bir eklem hastalığıdır. El fonksiyonunu önemli ölçüde etkileyen TMC OA, 30 yaş üstü yetişkinlerin %15'ini etkilemekte ve kadınlarda erkeklere oranla daha fazla görülmektedir. Hastalığın konservatif tedavisi, nonsteroid anti inflamatuvar ilaçlar, kortikosteroid enjeksiyonlar ve fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımlarını içermektedir. Fizyoterapi yaklaşımları arasında ortezleme önemli bir yer tutmaktadır. TMC OA'da ortotik tedavinin amacı inflamasyonu ve ağrıyı azaltmak, istirahat ve immobilizasyonu sağlamak, eklem üzerindeki yükü azaltarak aktiviteler sırasında stabilite sağlamak ve subluksasyonu veya başparmağın deformitesini önlemek veya düzeltmektir. Bu amaçlar doğrultusunda özelleştirilmiş ya da kullanıma hazır ortezler kullanılmaktadır. TMC OA tedavisinde yaygın olarak; el bileğini içine alan ve baş parmağın interfalangeal (IP) eklemine uzanan uzun opponens ortezi ve avuç içine dayanan ve birinci metakarpofalangeal (MCP) eklemi stabilize eden kısa opponens ortezi kullanılmaktadır. Bu ortezler kişiye özel termoplastik veya prefabrik neopren atel kullanılarak üretilebilmektedir. Uzun opponens ortezi, TMC eklemine abduksiyonda stabilize ederek, başparmağın IP eklem hareketine izin verirken metakarpalin palmar tiltini en aza indirir. Bu ortez ile el bileği 10-20° ekstansiyonda, başparmak 30-40° abduksiyonda ve MCP eklemi 30° fleksiyonda pozisyonlanır. Ortez, ligament ve kasların istirahat pozisyonunda kalmasını sağlar ve eklem boşluğunu maksimuma çıkarır. Bu, maksimum stabilite pozisyonudur. Kısa opponens ortezi ise el bileğini içine alan uzun opponens ortezine kıyasla ağrının giderilmesinde daha etkilidir. Kullanım kolaylığı ve estetik açıdan daha çok kısa opponens ortezi ve özellikle daha esnek olan neopren malzemeden yapılan ortezler tercih edilmektedir. Colditz, kısa opponens ortezini modifiye ederek TMC eklemi stabilize eden ve aktif çimdikleyici kavrama için başparmak MCP ve IP eklemi serbest bırakan bir ortez tasarlamıştır. Bu tip ortezdeki tek fonksiyonel limitasyon, avuç içindeki rijid malzeme nedeniyle hafif sınırlı fonksiyonel kavramadır. Başarılı bir sonuç için bu ortezin uygun şekilde üretilmesi önem arz etmektedir. Comfort Cool™ başparmak TMC kısıtlama ortezi, TMC OA için etkili olduğu kanıtlanmış yumuşak bir neopren ortezdir. Bu ortez, ekstra bir strap (kayış) ile birinci metakarpın dorsal subluksasyonunu önlemeye yardımcı olmak için TMC eklem desteği sağlar.

Çoğu rijid ortez ile karşılaştırıldığında bu ortez, elin fonksiyonel kullanımında daha etkilidir. Sonuç olarak, TMC OA tedavisinde ortez kullanımı, ağrı ve inflamasyonun azaltılıp el fonksiyonlarının artırılmasında büyük öneme sahiptir. Bu hedef doğrultusunda kullanılan birçok ortez ve materyal çeşidi bulunmaktadır. Hastaya en uygun olan ortezin belirlenmesi ve tedavi sürecine eklenmesi hastalığın seyri için oldukça önemlidir. Bu derlemede TMC OA'nın

konservatif tedavisinde ortez kullanımının önemine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır. Derlemenin TMC OA hastalarının takibinde ve tedavisinde uygun ortez uygulamalarının göz önünde bulundurulmasına dikkat çekeceği ve bu konuda tüm tedavi ekibine ve fizyoterapistlere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Trapeziometakarpal Eklem, Osteoartrit, Ortez, Fizyoterapi

1999-2020 Yılları Arası Türkiye’de Sağlık Harcamalarının İncelenmesi

Zeynep KAPLAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, zeynepkaplan12@icloud.com*

Sibel KAYA

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, sibkaya23@gmail.com*

Eda TEZİN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, edatezin20@outlook.com*

Derya SARIDOĞAN

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sağlık Yönetimi, deryasrdgn@icloud.com*

Özet

Bir ülkenin ekonomisinin güçlü olması, ekonomik büyümenin sağlanıp sürdürülebilir kılınması için sağlıklı bir topluma sahip olunması gereklidir. Sağlıklı bir toplumun varlığından söz edebilmek için ise toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak sağlık hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Bu hizmetlerin sağlanması için yapılan tüm harcamalar “sağlık harcamaları” altında toplanmaktadır. Sadece sağlığın kaybolması durumunda sağlığı yeniden elde etmek için yapılan harcamalar değil aynı zamanda bağışıklama, cinsel hastalıklarla mücadele gibi sağlığı koruma amacını benimseyen tüm koruma harcamaları ile beslenme, sağlık yatırımları gibi sağlığı geliştirme amaçlı harcamalar da “sağlık harcaması” olarak kabul edilmektedir (USH, 2000). Toplam sağlık harcamaları içinde kamunun ve özel sektörün payını bilmek kadar, özel sağlık harcamaları için de cepten yapılan harcamaların oranını bilmek son derece önemlidir. Bu oranları bilmek, sosyal devlet anlayışı içinde devletin sorumluluklarını ne kadar yerine getirmekte olduğunu ortaya koymada önemli olmakla birlikte, önümüzdeki dönemlerde sağlık sektörünün kamuya olacak yükünü tahmin etmekte de son derece önemlidir. Bu çalışmanın amacı; ülke düzeyinde yapılan sağlık harcamalarını kaynaklarına ve kullanım yerlerine göre belirlemek ve sağlık harcamalarının makro ekonomi içindeki rolünü ortaya koymak olup, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan uluslararası sınıflandırmalar çerçevesinde sunmaktır (Kuşun ve Rakıcı, 2014). Bu amaç çerçevesinde izleyen başlıklarda; kuramsal çerçeve kapsamında ülkemizdeki sağlık harcamalarının genel çerçevesi hakkında bilgi verilmektedir. Çalışmada TÜİK, 1999-2020 yılları arası yıllık istatistiklerinden faydalanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde tanımlayıcı istatistikleri kullanılmıştır.

TÜİK verilerine göre 1999 yılında 4,9 milyar TL düzeyinde olan Toplam Sağlık Harcaması, 2020 yılında 249,9 milyar TL’ye yükselmiştir. 1999 yılında yapılan toplam sağlık harcamasının %61,1’i kamu sektörü tarafından, %38,9’u ise özel sektör tarafından finanse edilmiştir. 2005 yılında ise kamu sektörünün payı %67,8’e yükselirken özel sektörün payı %32,2’ye gerilemiştir. 2009 yılı %81 ile toplam sağlık harcamalarının kamu kaynakları ile en yüksek düzeyde finanse edildiği yıl olmuştur. 2015 ve 2016 yılı bu oran %78,5 kamu, %21,5 özel sağlık harcaması payı olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise %79,2 yükselerek kamu sektörü tarafından, %20,8’u ise gerileyerek özel sektör tarafından finanse edilmiştir.

Genel anlamda, harcamalardaki bu çok büyük artışın ana nedenleri olarak; yaşlanan nüfus, yüksek pahalı teknolojilerin piyasaya sürülmesi ve daha iyi sağlık hizmetiyle bağlantılı olarak nüfusun beklentilerindeki artış sayılabilir (Annemans, 2009). Sağlık sistemlerinin organizasyonu için yapılan öneriler, sadece sağlık harcamalarının düzeyiyle ilgili çalışmalara dayandırılmamalı; aynı zamanda sağlık harcamalarının değişim hızları da üzerinde önemle

durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Barros, 1998). Buna göre, cari harcamaların veri dönem içerisinde arttığı ancak Gayri Safi Milli Hasıla içerisindeki paylarının kayda değer bir değişim göstermediği anlaşılmaktadır. Toplam sağlık harcamaları içerisinde kamu sağlık harcamalarının arttığı, bu harcamaların büyük bir bölümünün hastane ve ilaç harcamalarını kapsadığı, sağlığa yapılan yatırımların yaklaşık %80'inin devlet tarafından karşılandığı ve Türkiye'de sağlık hizmetlerinin ve finansmanının kamulaştığı anlaşılmaktadır (Ağır ve Tıraş, 2018).

Sonuç olarak sağlık hizmetlerinde reform çalışmalarının en önemli gerekçesini artan sağlık harcamalarını kontrol etme çabası oluşturduğu için sağlık hizmetlerinin finansmanı önemlidir. Ancak sağlık harcamalarındaki artış gereksiz kullanım ve kaynakların verimsiz kullanımından kaynaklanıyorsa öncelikle bu olumsuzlukları ortadan kaldıracak önlemlerin alınması gerekmektedir. Sağlık hizmetlerinin finansmanı sorunu, hakkaniyet ve dayanışma ilkeleri doğrultusunda, sağlık hizmetlerine erişim engellenmeden, sosyal adaleti sağlayan sosyal devlet tarafından çözümlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, sağlık harcamaları, sağlık hizmetleri, sağlık ekonomisi

Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Uyanmak Fiiline İlişkin Bir Çözümleme

Kübra Taşkın

*Lefke Avrupa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği
kubrataskin81@gmail.com*

İrem Kıratoğlu

*Lefke Avrupa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği
iremkiratoglu@outlook.com*

Özet

Türkçe bir fiil olan uyanmak, zaman zaman şair ve yazarlarımız tarafından Türk ulusunun karakter ve yaşamında gördükleri aksaklıkları düzeltmek veya eleştirmek için kullanılmaktadır. Aslında uyanmak düşüncesinin başlangıcını MS 8. ve 9. yüzyıla tarihlenen Göktürk Yazıtlarına götürmek mümkündür. Bilge Kağan ve Kül Tigin yazıtlarında anlaşıldığı üzere Göktürkler bir dönem Çin'in ipekli kumaşlarına, güzel sözlerine ve kızlarına kandırılarak esir düşmüşlerdir. Onları yeniden özgürlüğe kavuşturan Bilge Kağan ve Kül Tigin bir daha bu duruma düşmemeleri, dikkatli ve uyanık olmaları için görüşlerini yazıtlarda Tonyukuk aracılığıyla halka aktarmıştır. Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti ve 19. yüzyıldan itibaren Fransız Devrimi'nin getirdiği Cumhuriyet ve Milliyetçilik düşünceleri, Osmanlı Devleti'nin Rum, Ermeni, Yahudi cemaatlerinde ayrı birer ulus ve devlet olmak fikrini tetikleyince Tanzimat sonrası ve özellikle 20. yüzyıl başındaki şair ve yazarlar devletin parçalanması ve Türk unsurunun zarar görme tehlikesi karşısında uyanmak fiilini kullanarak Türk halkını uyandırıp ulusal kimliğe sahip çıkmalarını işleyen eserler yazmışlardır. İbrahim Hilmi Bey'in Türkiye Uyan ve Mehmet Emin Yurdakul'un Ey Türk Uyan eserleri akla ilk gelen örneklerdir. Mehmet Akif Ersoy'da da çok geçen bu fiil ve düşünce Batılı tarzdaki ilk büyük öykü yazarımız olan Ömer Seyfettin'de de karşımıza çıkmaktadır. Bu araştırmada Ömer Seyfettin'in öykülerinde uyanmak eyleminin anlamsal görünümünü incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada doküman analizi tekniği kullanılarak Ömer Seyfettin'in öykülerinden üç tanesi amaçlı olarak seçilmiştir. Bu öyküler; Tuhaf Bir Zulüm, Nakarat ve Ashab-ı Kehfimiz'dir; öyküler belirlenirken uyanmak eyleminin sıklıkla kullanılmasına dikkat edilmiştir. Öykülerde inceleme birimi olarak cümle ve paragraf temel alınmıştır. Uyanmak sözcüğünün hangi farklı anlamlarda kullanıldığı betimlenmiştir. Araştırmada öykülerden doğrudan alıntılar yapılarak uyanmak eyleminin anlamsal görünümüleri betimlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Ömer Seyfettin'in öykülerinde geçen uyanmak fiili, yazar tarafından Türk ulusunun çevresinde yaşanan olaylara karşı dikkatli olunması gerektiği ile ilişkilendirilmiştir. Aynı zamanda yaşadığı coğrafyadan bir haber olan Türkler için bir eleştiri tutumu sergilemiş olan yazar, onların uyanmalarını sağlamak amacıyla öykülerinde söz konusu eyleme yer vermiştir. Toplumsal uyanış dışında uyanmak eyleminin anlamsal görünümüne bakıldığında bilgisizlikten kurtulmak ve gerçeklerin farkına varmak gibi anlamların da Ömer Seyfettin'in öykülerine yansıdığı görülmektedir. Bu öyküler:

Anahtar kelimeler: Uyanmak, Ömer Seyfettin'in Öyküleri, Edebi Çözümleme, Toplumsal Yapı.

Türkiye’de Bankacılığın Dijital Dönüşümü

Tuğba KOÇBAŞ

Hitit Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Finans ve Bankacılık Bölümü, kocabast@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Recep ÇAKAR

Hitit Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Finans ve Bankacılık Bölümü, recepcahar@hitit.edu.tr

Özet

Banka kavramının ortaya çıkmasından itibaren sürekli gelişim gösteren Bankacılık kavramı şubeye gitmeye gerek kalmadan faaliyetlerini sürdürebilmektedir. Dünya da ve Türkiye’de çağın getirdiği dijitalleşme ile birlikte dijital bankacılık hayatımıza girmiştir. Dijital bankacılık; internet bankacılığı, mobil bankacılığı, ATM bankacılığı ve telefon bankacılığı olmak üzere dört grupta incelenmektedir. Dijital bankacılık, geleneksel bankacılık hizmetlerinin elektronik ortamlarda banka müşterisine sunulmasıdır. Dijital bankacılığın diğer bir adı da elektronik bankacılıktır. Geleneksel bankacılık işlemlerinin hepsini kapsayan ve müşterilerine daha düşük maliyette ve daha kısa sürede işlem yapmaya olanak sağlayan uygulamadır. Dijital Bankacılık bir web sayfası kullanılarak zaman ve mekân sınırı olmadan uygulanabilmektedir. Bankalar dijital cüzdan kullanımıyla ödeme türlerine çeşitli seçenekler sunmaktadır. İnternet bankacılığı sıra beklemeden, 7/24 işlem imkânı sunan coğrafi bir yere ve personele ihtiyaç duymadan internetin olduğu her yerde rahatlıkla ulaşabileceğimiz masrafsız bir uygulamadır. Şube bankacılığı ise sıra bekleyerek sadece mesai saatleri içerisinde belirli bir mekânda ve personel yardımı ile gerçekleştirilen işlemlerdir. Dünya’da dijital bankacılık uygulamaları 2010 yılında Avrupa kıtasında gelişmeye başlamıştır. Dijital banka sayısı Dünya’da 300’ü aşmaktadır. Bunun en önemli göstergelerinden biri de Dünya’da ki internet kullanıcısı sayısı 4,6 milyara yükselmesidir. Türkiye’de dijital bankacılığa bakıldığında ise Aralık 2021 yılı itibari ile 78 milyon kullanıcıya ulaşmıştır. Türkiye’ nin nüfusu 85 milyon olduğuna göre dijital bankacılık uygulamasını kullanan müşteriler birden fazla dijital bankacılık uygulaması kullanmaktadır. Temassız ödeme işlemleri 2020 yılında 9 milyar 181 milyon TL iken 2021 yılında yaklaşık 5 kat artış göstererek 45 milyar 925 milyon TL’ye ulaşmıştır. Türkiye’de yeni nesil bankacılık hizmetleri ilk kez 2012 yılında QNB Finansbank tarafından kurulan Enpara ile verilmiştir. Türkiye’de dijital bankacılık konusunda ki mevzuat ‘Dijital Bankaların Faaliyet Esasları ile Servis Modeli Bankacılığı Hakkında Yönetmelik’ ile 29 Aralık 2021 tarihli ve 31704 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1 Ocak 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dijital bankacılık genel olarak, finansal tüketiciler ve KOBİ’lere yöneliktir, istisnai olarak büyük işletmelere döviz kredisi kullandırmaktadır. Kredileri verirken ise müşterilerin aylık geliri belli olan müşterilerde en fazla aylık net gelirinin dört katı kredi verebiliyorken aylık geliri belirli olmayan müşteriler için ise en fazla on bin Türk lirası verilmektedir. Günümüzün getirmiş olduğu dijitalleşme ile birlikte dijital bankacılık hayatımızda önemli bir yere sahip olmuştur. Bu çalışmada gelişen bir bankacılık hizmeti olan dijital bankacılık ile ilgili Dünya ve Türkiye’deki dönüşüme değinilmiştir.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, Dijital Bankacılık, Türkiye’de Bankacılık

Ege Bölgesindeki Üniversitelerin 2020 Yılı Performansları: En İyi-En Kötü Yöntemi ve Aras Yöntemi İle İnceleme

Süheyla ÖNGÖREN

*Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ekonometri, songoren18@posta.pau.edu.tr*

Feyza Çakır

*Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ekonometri, fcakir18@posta.pau.edu.tr*

Özet

İnsanlar her zaman gelişimin ve değişimin odağında olmuştur. Üniversiteler, eğitim düzeylerini daha ileriye taşımayı hedefleyenler, bilgi ve birikimlerini artırarak kendilerini geliştirmek isteyenler, daha iyi koşullarda çalışmak isteyen bireyler için çok önemli bir basamak olmaktadır. Bireylerin beklentilerinin yanında üniversitelerin toplumsal ve ekonomik olarak katkı sağlayarak bölgelerinin, ülkelerinin gelişiminde faydalı olacakları açıktır. Türkiye’de 207 üniversite bulunmaktadır. Bunların, 131’i devlet ve 76’sı vakıf üniversitesidir. Büyük çoğunluğu devlet üniversitesi olan ve kamu kaynaklarını kullanan üniversitelerin performanslarını incelemek oldukça önemlidir. Ayrıca, kamu yararına olan vakıf üniversitelerinin performanslarının incelenmesi ve devlet üniversiteleri ile karşılaştırılmasıyla elde edilecek bilgiler yükseköğretim kurumlarının daha iyi olmasında yararlı olacaktır. Üniversite tercihinde bulunacak adayların, üniversitelerin performanslarına göre karar vermeleri de mümkün olabilir.

Bu çalışmada, Çok Kriterli Karar Verme yöntemleriyle Ege Bölgesinde bulunan üniversitelerin 2020 yılı performanslarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Ege Bölgesi’nde 2 vakıf ve 17 devlet üniversitesi olmak üzere 19 üniversite bulunmaktadır. Ege Bölgesi’ndeki bu üniversiteler, yok.gov.tr adresinden yayımlanan Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporu’ndan elde edilen verilerle karşılaştırılmıştır. 2018 yılından beri yayımlanan Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporu ile üniversitelere ilişkin etraflı bir değerlendirme fırsatı elde edilebileceği, yükseköğretim sisteminin iyileştirilmesine yönelik ne tür müdahalelerde bulunulabileceği ve hangi alanlarda araştırmalar yapılabileceğine ilişkin ipuçlarının belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

Çalışmada, Eğitim, Araştırma Geliştirme (AR-GE), Uluslararasılaşma, Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk başlıklarında üniversitelerin performansları ayrı ayrı incelenmiştir. Eğitim’de dokuz, AR-GE’de sekiz, Uluslararasılaşma’da dokuz, Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk’da yedi tane olmak üzere dört ana kriterin altında toplam 33 alt kriter kullanılmıştır. Dört ana kriter ve her ana kriterdeki alt kriterlere ilişkin ağırlıklar En İyi-En Kötü Yöntemi (Best-Worst Method) ile belirlenmiştir. Bu amaçla, farklı bölüm ve ünvanlardaki (Profesör, Doçent, Doktor Öğretim Üyesi, Araştırma Görevlisi) öğretim üyelerinin ana kriterler ve alt kriterler için önem değerlendirmelerini yansıtan uzman görüşleri alınmıştır. Bu değerlendirmeleri dikkate alan En İyi-En Kötü Yöntemi ile belirlenen alt kriter ağırlıkları Aras Yöntemi’nde (Additive Ratio Assessment) kullanılarak üniversitelerin sıralanması sağlanmıştır. Her bir ana kriter için ayrı ayrı elde edilen sıralamaların yanında, her ana kriterin performans puanlarının ağırlıklı toplamıyla da genel bir sıralama elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Üniversitelerin Sıralaması, Çok Kriterli Karar Verme, En İyi-En Kötü Yöntemi, ARAS Yöntemi

Osmanlı Döneminde Kelam Karşıtlığının Medrese Eğitime Yansıması (Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk Örneği)

Abdullatif ZORLU

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kelam Ana Bilim Dalı

210459001@ogrenci.hitit.edu.tr

Özet

Fahreddin er-Razi (ö. 606/1210) sonrası müteahhirün olarak adlandırılan dönemde kelam ilmi felsefe ilimleri ile iç içe girmiş, öyle ki bir kelam kitabında felsefe, felsefe kitabında ise kelam birbirinden ayırt edilemeyecek seviyede yakınlaşmıştır. Bu ilmi birikim Osmanlı dönemi kelam anlayışına yansımış, medreselerde bu türden eserler okutulagelmiştir. Bu dönem ilmi geleneğinde şerhler, haşiyeler yazılırken tahkik ve tetkik metotları kullanılmış ve böylelikle felsefe ve kelam eserleri içerisinde karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu eserler Osmanlı medrese eğitiminde ders kitapları olarak okutulmuştur. II. Mehmet (ö. 886/1481) döneminde medresede din ilimleri ile felsefe sentezi yapan alimler yaygınlaşmış, *Hâşiyetü't-Tecrid*, *Şerhu'l-Mevâkıf* gibi felsefi kelam türünde eserler yazılmıştır. Bu türden eserler Osmanlı kelam öğretiminde müfredat kitaplarına yansımış ve üzerine çalışmalar yapılmıştır. Kelam ilmi çerçevesinde İslam alimleri felsefe ile oldukça yoğun biçimde meşgul olmuşlardır.

17. yy'a gelindiğinde ise bu türden kelam öğretimine karşı bir direniş ortaya çıkmıştır. Zira müfredatta okutulan bu türden kelam eserleri içerik olarak; felsefe, mantık, astronomi ve matematik gibi ilimleri kapsamaktadır. Bu ilimlerin özellikle de felsefenin kelam ile iç içe geçmesi din ilimlerinin felsefileştiği düşüncesini ortaya koymuş bunun müsebbibi kelam ilmi olarak görülmüş, kelam ilmüne şiddetli bir karşıtlık başlamıştır.

Kâtip Çelebi (ö. 1067/1657) 'nin *Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk* eserinde 17. yy Osmanlı medreselerinde okutulan bu kelam müfredatına yapılan karşıtlığa dikkat çekmektedir. Mehmet Birgivi (ö. 981/1573) 'nin düşüncelerinden etkilenen öğrencisi Kâdızade Mehmed (ö. 1045/1635) ve ona katılan birtakım gruplar kelam karşıtlığını daha da ileri düzeye çıkartarak müfredattan bu tür felsefi derslerin kaldırılmasını istemiştir. Osmanlı döneminde zaman zaman bu tür girişimler neticesinde medrese müfredatı Tefsir, Hadis, Arapça Fıkıh ağırlıklı dini ilimlerle oluşturulmuş, Kelamla birlikte felsefe türü ilimler müfredattan çıkarılmıştır. Bu süreç incelendiğinde felsefe karşıtlığı Kelam ilmi üzerinden yürütüldüğü görülmektedir.

Bu bildiride İslam düşüncesinde zaman zaman görülen kelam-felsefe karşıtlığının zihinsel kodlarını Osmanlı dönemi örneğinde incelemeyi amaçladık. Kâtip Çelebi *Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk* adlı eserinde O dönemin özgün değerlendirmesini yapmaktadır. Dolayısıyla kelam karşıtlığı meselesini ele aldığımız bu bildiri Kâtip Çelebi *Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk* adlı eseri ile sınırlıdır. Günümüzde bile bu sorunsalın hala devam ettiği göz önünde bulundurulursa felsefe-kelam karşıtlığının önemli kırılma noktalarından olan bu dönemin incelenmesi özgün bir çalışma olarak sayılabilir.

Bu çalışmada felsefe-kelam karşıtlığının ve bu kapsamda gerçekleşen girişimlerin nakilci, selefi anlayışa dayandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kâtip Çelebi'nin *Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk* eserinde bu tür düşünce sahiplerini şiddetle eleştirdiği ve felsefe-kelam karşıtlığının müfredatı değiştirmekle ibaret olmadığı, sosyal ve kültürel hayatın tüm boyutlarını etkileyen bir anlayış ve hayata bakış olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kelam, Kâtip Çelebi, *Mizanu'l-hak fi ihtiyari'l-ehakk*, Kadızadeliler, Medrese

Sporcu Seçiminde Bedensel Okuryazarlık

Ruveyda AKKURT

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı,
ruveydaakkurt77@gmail.com*

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr*

Özet

Bu araştırmada sporcu seçimleri yapılırken, antrenörler tarafından sporcu seçimlerinde bedensel okuryazarlık yeteneği ve kapsamı araştırılmıştır. Sporcuların branş yönlendirmesi yapılırken bireyin morali, motivasyonu, psikolojik uygunluğu, yapacağı spora ilgisini, uygunluğunu, yeterliliğini seçim yapılırken hangi testlerden geçtiklerine, bedensel özelliklerinin seçim yapılırken ne kadar etkili olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma sporcu seçimleri yapılırken, sporcuların bedensel özellikleri, dayanıklılığı, çabukluğu, hızı, çevikliği, sürati çeşitli testlerden geçirilerek hangi branşlara uygun oldukları ve hangi spor dallarına yönlendirilmesi gerektiğini, genetik yapılarının sporcu seçimlerinde etkisinin olup olmadığının belirlenmesi bakımından önemli görülmektedir. Araştırma da nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada görüşme yapılmıştır. Araştırmaya 19 kişi katılmıştır. Görüşme Niğde ilinde bulunan Niğde Gençlik Spor İl Müdürlüğüne gelen antrenörler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan antrenörlerin 16'sı erkek, 3'ü kadın olmak üzere toplam 19 antrenör ile görüşme yapılmıştır. Yaş gruplarına bakıldığında 18-24 yaş aralığında 9 antrenör, 24-30 yaş aralığında 3 antrenör, 30-40 yaş aralığında 3 antrenör, 40-60 yaş arasında 4 antrenör bulunmaktadır. Antrenörlerin eğitim durumlarına bakıldığında ilkokul ve ortaokul düzeyinde antrenörler yoktur. Lise düzeyinde 4 antrenör, ön lisans düzeyinde 2 antrenör, lisans düzeyinde 11 antrenör, lisansüstü düzeyde ise 2 antrenör bulunduğu görülmektedir. Bu durumda araştırmaya katılan antrenörlerin eğitim seviyelerinin çoğunluğu lisans mezunu olduğu görülmüştür. Antrenörlerin takım çalıştırma yıllarının toplamına bakıldığında; 0-2 yıl çalıştıran 8 antrenör, 3-4 yıl çalıştıran 1 antrenör, 5 yıl ve üzeri çalıştıran 10 antrenör bulunmaktadır. Antrenörlük seviyelerine bakıldığında 6 yardımcı antrenör, 6 antrenör, 3 kıdemli antrenör, 3 baş antrenör ve 1 teknik direktör ile görüşme sağlanmıştır. Antrenörlerin kulüp çalıştırma durumlarına bakıldığında 17 tane amatör kulüp, 2 tane profesyonel kulüp çalıştırma durumlarının olduğu görülmektedir. Yetenek seçimleri yapılırken bedensel okuryazarlık kavramının etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Yetenek seçiminde bedensel kriterlerin boyun, kilonun, branşa yakınlık reflekslerinin, esnekliğin, kemik yapısının, yağ oranının, VKI, mental dayanıklılığın, hızın, çabukluğun ve dayanıklılığın etkili olduğu görülmüştür. Yetenek seçimleri yapılırken dikkat edilen önemli kriterlerin, motorik, genetik, fiziksel, aile durumu ve dayanıklılığın sporcu seçim kriterleri için önemli etkenlerin olduğu kanısına varılmıştır. Yaş grupları için farklı yetenek testleri vardır. Bu testler algı testleri, dikkat testleri, sıçrama testleri, sürat testleri, cooper testleri, motorik testler, reaksiyon zaman testleridir. Yetenekli çocuklar boya, yaşa, genetik özelliklerine ve öğrenme istekleri doğrultusunda seçilebilir. Yetenek seçiminde sporcunun yaşam alanının, coğrafi ve kalıtsal faktörlerinin etkili olduğu görülmüştür. Yetenek seçimin yapıldığı cihazların yeterliliğine bakıldığında, cihazların yeterli olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Sporcunun branş yönlendirilmesi ise sporcunun dikkatine, patlayıcı kuvvetine, boyuna, kilosuna, dayanıklılığına, spor geçmişine, genetik özelliklerine bakılarak yönlendirme yapılabileceği bilgisine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sporcu yetenekleri, Bedensel okuryazarlık, Sporcu seçimi,

Kız Meslek Lisesi Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Planlamasında Etkili Olan Faktörlerin ve Etkilerinin Belirlenmesi

Serdar Daşcı

*Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
İKY Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi,
serdardasci@gmail.com*

Mustafa Coşar

*Hitit Üniversitesi
Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi,
mustafacosar@gmail.com*

ÖZET

Ülke kalkınmasında tabii kaynaklar, sanayi atılımları ve yetişmiş insan gücü en önemli unsurlar arasındadır. Ülkemiz sanayi alanında hedeflerine ulaşmak için çeşitli girişimlerde bulunsa da istenen sonuçlar tam olarak alınamamaktadır. Bunun nedenleri arasında mesleki eğitim ile nitelikli insan kaynağının yetiştirilememesi ve doğru işe doğru çalışanın yerleştirilememesi gelmektedir. Bu eksiklikleri gidermek için öğrencilerin hayallerindeki meslek ile okul seçimleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak ve onların kariyer planlarını etkileyen diğer faktörleri incelemek önemli görülmektedir. Ayrancı ve Coşar (2021)'e göre, Türkiye'nin her alanda gelişerek sürdürülebilir bir büyümenin sağlanabilmesi için mesleki eğitim ve öğretimin geliştirilmesini, genişletilmesini, iyileştirilmesini ve bu bağlamda eğitim ve insan kaynakları yönetiminin (İKY) etkinliğinin artırılmasını gerektirmektedir.

TÜİK 2017'de yayınladığı bir araştırma raporunda, Mesleki veya teknik lise mezunları için işgücüne katılma oranı yüzde 66.2 istihdam oranı yüzde 58.1 işsizlik oranı ise yüzde 12.2'dir. Diğer lise türlerinde de bu oranlara yakın değerler çıkmış olsa da toplam işsizlik oranında %1.7 ile %7 arasında bir fark olduğu görülmektedir. Herhangi bir işte çalışmayan ve iş arayan meslek lisesi mezunlarının yüzde 77'si yüksek beceri gerektirmeyen meslek alanlarını tercih etmektedirler. Bu mezunların yüzde 48.9'u hizmet, yüzde 26.4'ü satış elemanı ve yüzde 22.5'i büro hizmetlerinde çalışmak için iş aradığını ifade etmektedirler. Ayrıca raporda, Mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin eğitim aldıkları alanlarda çalışmak istememeleri önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır (TÜİK, 2017).

Alizamar, Samosir ve Nirwana, (2020) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin kariyer planlaması betimlenmiş, öğrencilerin öğrenme motivasyonu tanımlanmış ve kariyer planlaması ile öğrencilerin öğrenme motivasyonu arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma, 435 öğrenci arasından 208 öğrenci orantılı tesadüfi örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Çalışmada kariyer planlama faktörü, öğrencilerin öğrenmesi ve motivasyonu ile ilişkilendirilmiştir.

Bağatır ve Peker (2004) Endüstri Meslek Lisesi son sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin, kendilerine ait algılamış oldukları yetenek, ilgi ve değerler ile öğrenim gördükleri bölümler arası ilişkiyi incelemişlerdir. 200 öğrencinin katılımı ile yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin farklı bölümlerde farklı ilgi ve değerleri önemsedikleri ortaya çıkmıştır. Bu değerler arasında ün sahibi olmak ve kazanç öne çıkmıştır.

Coşar, (2016)'da yaptığı bir çalışmada, Üniversiteyi yeni kazanan öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen faktörleri arasında ailelerin kendi istedikleri okulları seçtirmesi, okul rehberlik servisinin yönlendirmesi, yazılı ve görsel basındaki reklamlar, internet ortamındaki tanıtıcı web sayfaları ve arkadaş çevreleri ile alınan ortak kararları sıralamıştır. Öğrencilerin bu faktörlerden hangisinden etkilenecek karar verdiğinin belirlediği çalışmasında, öğrencilerin %95'inin "hayalimdeki üniversite olması" faktörünü işaretlediği görülmüştür.

Yüksel (2015)'e göre öğrencilerin iş hayatını ve meslek algılamaları biçimlerinde sosyo-ekonomik ve sosyo-politik faktörlerin yanında ailenin ve çevrenin önemli bir rolü vardır. Gelişli vd. (2018) bir mesleği seçmenin, kişisel özellikler, mesleki kimlik, dünya görüşü ve diğer faktörler tarafından etkilendiğini vurgulamaktadırlar. Ayrıca, öğrenciler için meslek seçimi süreci, kendisi, ailesi ve sosyal çevresini içine alan bir baskı sürecine dönüşebilir.

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin kariyer planlarını yaparken onları etkileyen faktörlerin neler olduğu ve bu faktörlerin hangi düzeyde etkili oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu hedef doğrultusunda 14-20 yaş arası kız meslek lisesi öğrencilerine, mesleki kariyer hedeflerini belirlemede nelerin etkili olduğunu

soran anket uygulaması yapılmıştır. Anket Çorum İli Bahçelievler Teknik ve Anadolu Lisesi'nde öğrenim gören toplam 265 öğrenci tarafından doldurulmuştur. Ardından, belirlenen bu faktörlerin önem ve etki düzeyine göre sınıflandırılması yapılarak bir faktör analizi ve değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirme sonucuna göre öğrencilerin 157'sinin "Mesleki bilgi, beceri ve mesleğe olan ilginin meslek seçimini etkiler" seçeneğini işaretlediği görülmüştür. İkinci sırada, "Meslek seçimimde çevrem etkisi olur" seçeneği seçilmiştir. Son olarak, yüksek kazanç beklentisi, mesleğin toplumdaki imajı ve mesleğin istihdam durumu gibi bazı faktörlerin, öğrencilerin mesleki kariyerlerini planlamada etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu faktörlerin etki düzeyleri dikkate alınarak öğrencilerin kariyer planlamasına rehberlik eden destekleyici çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, İKY, Kariyer planı, Faktör analizi

Televizyon Reklamlarının Okul Öncesi Çocuklarda Beslenme ve Beslenme Davranışlarına Yönelik Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Fatma DEMİR

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü, demir.fatma1999@gmail.com*

Dr.öğr. Üyesi Yeliz BOLAT

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü, yelizbolat@hitit.edu.tr*

Özet

Kitle iletişim araçlarından biri olan televizyon çoğu aile için hâlen sosyalleşmenin ve haber almanın en önemli aracı olarak görülmektedir. Televizyonun görsel-işitsel, ilgi çekiciliği ve algılanabilme kolaylığının olması onu en etkin reklam medyası hâline getirmiştir. Reklamlar her yaşta insanı etkilemekte ve tutumlarını değiştirmektedir. Bu sayede reklamcılar televizyonu kullanarak birçok insana kolayca ulaşabilmektedir. Reklam medyası açısından çocuklar önemli bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle de erken çocukluk döneminde olan çocuklar reklamlardan en fazla etkilenen grup olmakla beraber televizyon reklamları da çocukların birçok alışkanlığını değiştirme eğiliminde olmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmayla televizyon reklamlarının 3-6 yaş grubundaki okul öncesi çocuklarında beslenme ve beslenme davranışlarına yönelik yapılmış olan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın problemi “Televizyon reklamlarının 3-6 yaş grubundaki okul öncesi çocuklarında beslenme ve beslenme davranışları üzerine etkileri ile ilgili hangi araştırmalar yapılmıştır?” şeklindedir. Bu çalışma betimsel nitelikte bir tarama çalışmasıdır. Çalışma da verilerin analizi için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi araştırmanın istenen hedeflerine yönelik verilere ulaşmak için araştırılan ve bulunan dokümanların incelenmesi ile gerçekleşmektedir. Çalışmanın kapsamı, televizyon reklamlarının okul öncesi dönemi çocuklarında beslenme ve beslenme davranışlarına yönelik etkileri konusunda yapılmış 1 doktora tezi, 6 yüksek lisans tezi, 13 ulusal makale ve 10 uluslararası makaleden oluşmaktadır. 1 doktora tezi ve 6 yüksek lisans tezlerine Ulusal Tez Merkezi’ inden ulaşılmıştır. 13 ulusal ve 10 uluslararası makalelere ise Google Scholar veri tabanından ulaşılmıştır. İncelenen çalışmalar 2007-2021 yılları arasında yapılmış olan araştırmaları kapsamaktadır. Belirlenen amaca uygun olarak bulunan tezlerin ve makalelerin tam metinleri kaydedilmiş olup tek tek incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular, okul öncesi dönemi çocuklarının televizyon reklamlarında kullanılan müzikler ve hareketli efektlerinden daha çok etkilendiği yönünde olmakla beraber ayrıca reklamı yapılan ürünlerin genellikle bu dönem çocuklarının harçlıkları ile alabilecekleri çikolata, cips, gazlı içecekler, fast-food gibi zararlı yiyecek ve içeceklerden oluştuğu görülmüştür. Bu çalışmada yapılmış olan çalışmaların taranıp incelenmesi sonucunda televizyon reklamlarının çoğunluk olarak okul öncesi dönemi çocuklarının beslenme ve beslenme davranışlarını etkilediği sonucunu ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Televizyon reklamları, Okul öncesi çocuklar, Beslenme.

Türkiye ve KKTC'deki Türkçe Öğretim Programlarının Karşılaştırılarak İncelenmesi

Damla Çelik

*Lefke Avrupa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği
Damlae300@gmail.com*

Aydın Salar

*Lefke Avrupa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği
aydnnsalar@gmail.com*

Hüseyin Adrin

*Lefke Avrupa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Öğretmenliği
huseyinadrin@gmail.com*

Özet

Bu çalışmada Türkiye ve KKTC Türkçe Öğretim Programlarının içerik ve yaklaşım açısından benzerlik ve farklılıkları değerlendirilmiştir. Türkiye'de kullanılan güncel Türkçe Öğretim Programı 2019 yılında, KKTC Türkçe Öğretim Programı ise 2016 yılında güncellenmiştir. Araştırmada nitel yaklaşıma uygun olarak betimsel veri elde edilmiş ve doküman analizi gerçekleştirilmiştir. Programlar belirlenirken ölçüt örneklem temel alınmış ve ölçüt olarak güncel tarihli programların analiz edilmesi amaçlanmıştır. Türkçe öğretim programları; giriş açıklamaları, biçimsel yapı ve içerik açısından incelenmiş ve analiz tekniği olarak içerik analizi kullanılmıştır. Giriş açıklamaları; programın felsefesi, öğretme-öğrenme yaklaşımı vb. başlıklar temel alınarak incelenmiştir. İçerik kısmında programların kazanımları değerlendirilmiştir. Biçimsel olarak ise görsel tasarım, sayfa sayısı vb. ele alınmıştır. Bu çalışmanın temel amacı, iki ülkede kullanılan Türkçe öğretim programlarındaki farklılıklar ve benzerlikler üzerinde durarak hem Türkiye Türkçe Öğretim Programı, hem de KKTC Türkçe Öğretim Programının belirgin yönlerini vurgulamaktır. Bu çerçevede her iki ülkenin Türkçe Öğretim Programlarındaki temel prensipler, gereksinimler ve avantajlı yönleri vurgulanmıştır. Araştırma bulguları temel alındığında iki ülkede kullanılan Türkçe öğretim programlarında benzerlikler olduğu gibi farklılıkların da görüldüğü saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında her iki programın hazırlanırken hem toplumsal gereksinimlerin temel alındığı hem de nasıl bir insan yetiştirilmek istenildiğine odaklanıldığı görülmektedir. Türkiye Türkçe Öğretim Programı'nda 1-4. sınıfa kadar ilkokul, 4-8.sınıfa kadar ortaokuldur (4+4). KKTC Türkçe Öğretim Programı'nda ise 1-5.sınıfa kadar ilkokul, 5-8.sınıfa kadar ortaokuldur (5+3). Türkiye Türkçe Öğretim Programı ve KKTC Türkçe Öğretim Programı benimsedikleri eğitim modelleri farklı olmuş olsa da, aynı eğitim ilkeleri çerçevesinde bütünlükçü bir şekilde ilerlenmektedir. Bu noktada Türkçe Öğretim Programı'nın en büyük eksiklerinden biri, Türkçe ders kitaplarında verilen metinlerin çocuğa görelilik kapsamında değerlendirilmemesidir. Bu bağlamda metinlerin daha soyut ve gerçek dışı kaldığı görülmektedir. Ayrıca KKTC Türkçe Öğretim Programı'nda ise halk dili kültürünün kullanımı ön plana çıkmaktadır. Bu durum Türkiye Türkçe Öğretim Programında görülmemekle birlikte, iki program arasındaki temel farklılıklardan biri olmuştur. Ülkelerin kendi dil öğretim programlarını hazırlarken belirli hususlara dikkat etmeleri ve toplumsal gereksinimleri göz önünde bulundurmalarının önemli olduğu söylenmelidir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretim programları, program değerlendirme, karşılaştırmalı analiz, Türkiye, KKTC.

Spor Bilimleri Fakültesindeki Sporcuların Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Şaban KÖSE

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, sabankose173@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/*

Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada spor bilimleri fakültesindeki sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, sporcuların müsabaka öncesi kaygı düzeylerini inceleyerek sporcuların kaygısız bir şekilde müsabakaya katılmaları bakımından önem arz etmektedir. İnsanlar birçok problemlerle, olumsuzluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bireyler bu olumsuz durumlarını sosyal hayatlarına yansıtmaktadırlar. Sporcuların ise müsabaka esnasına kaygı düzeyleri bozulabilmektedir. Bunun sonucunda ise sporcuların performansları düşmektedir. Bu çalışma da bu kaygı düzeylerinin araştırılmasını amaç edinmiştir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada durumluluk kaygı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya 133 kişi katılım sağlamıştır. Araştırma Niğde ilinde bulunan Spor Bilimleri Fakültesindeki sporcularda gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan sporcuların % 71,4 ünü erkekler, % 28,6 sını bayanlar oluşturmuştur. Sporcuların eğitim durumlarına bakıldığında ise % 95,5 oranında üniversiteli olduklarını ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan üniversiteli sporcuların aylık gelir seviyeleri ise % 73, 7 oranıyla 0-1000 TL aralığında, %15 oranıyla 1000-2000 TL aralığında, %3,8 oranıyla 2000-3000 TL aralığında ve %7,5 oranıyla 3000 TL üzeri aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Bu durumda araştırmaya katılan üniversiteli sporcuların dar, orta, iyi ve yüksek seviyeli gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. Bireyler sadece fiziksel ve fizyolojik varlıklar değildir. Aynı zamanda psikolojik ve sosyolojik özelliklere sahiptirler. Bu nedenle sporcunun psikolojik durumu müsabaka esnasında sergileyeceği performansıyla doğrudan etkilidir. Antrenörler bu durumun farkında olduğundan sporculara fiziksel antrenmanın yanında psikolojik, zihinsel antrenmanlarda yaptırmaktadırlar. Sporcunun antrenörle arasındaki ilişkinin iyi olması sporcunun fiziksel ve psikolojik gelişiminde etkilidir. Bu ilişki yarışmaya dayalı sporlarda performans başarısını kazanmada da etkilidir. Sporcu antrenörüne güvendiğinde antrenörü kendini eksik hissetmez ve sporcu aracılığıyla performansını aktarır. Sporcular müsabaka esnasında sergiledikleri performanslarını etkileyen olumlu ve olumsuz durumlarla karşılaşabilirler. Bu durumlar bazen sporcunun kendi içindeki sorunlar olabileceği gibi, dışarıdan gelen sorunlarda olabilir. Performansı etkileyen psikolojik etkenlerden biride kaygıdır. Kaygı, bireyin günlük hayatında en sık görülebilen bir haldir. Var olan sorunun ne olduğunu bile bilmeden duyduğumuz korkudur. Kaygılı olan bir sporcu yanlış kararlar alır ve çok iyi bildiği becerileri bile yapamayabilir Sporcuların duygusal düzeyleri onların performanslarında etkili olmaktadır. Bu etkiler pozitif ya da negatif olabilir. Negatif etki müsabaka esnasında sporcuya stres, sıkıntı, korku gibi özellikler yükleyebilir.

Anahtar kelimeler: kaygı, müsabaka, sporcu

İslam Düşüncesinde Bir Deist Yaklaşım Örneği: İbnü'r-Râvendî

Şükran ALTIOĞLU

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Kelam Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
210459003@ogrenci.hitit.edu.tr

Özet

Batı dünyasında Hristiyanlığın temel doktrinlere karşı eleştiriler yönelterek ortaya çıkan deizm, Tanrı'nın varlığını kabul etmekle birlikte, akli merkeze alan bir din anlayışı ile ilahi vahyi reddeden bir düşünce şeklinde tanımlanmaktadır. Deizmin temel söylemleri arasında; insanda var olan evrensel bir akıl ile Tanrının var olduğu fikrine ulaşılabileceği, mucize türü harikuladeliğin imkansızlığı, kutsal metinlere yönelik şiddetli eleştiriler ve din adamlarının otoriter tavrına karşı duruş gibi örnekler sıralanabilir.

İslam düşüncesinde bilgi kaynaklarının akıl ve vahiy olduğu genel kabul görmekle birlikte zaman zaman ilahi vahyi reddeden akli tek bilgi kaynağı olarak görenler de zuhur etmiştir. Bu tutumun nihai noktasında nübüvvet karşıtı söylemlerin türediğini görmek mümkündür. Deizm, büyük oranda nübüvvet müessesinin geçersiz kılmak üzere inşa edilmiş bir anlayış şeklinde yorumlanmıştır. İslam düşüncesinde İbnü'r-Râvendî nübüvvet karşıtı olarak değerlendirilen grupların en önde gelen temsilcisi olarak görülmüştür. İbnü'r-Râvendî'ye nispet edilen *Kitâbü'z-zümürüd* adlı eserde nübüvvet kurumunun imkansızlığına yönelik reddiye türü iddialara yer verildiği belirtilmektedir. Bu söylemler, Allah'ın insanlara bahşettiği en büyük nimetin akıl olduğu, Allah'ın varlığının akıl ile idrak edilebileceği, doğruyu ve yanlışını akıl ile ayırt edilebileceği argümanlarla temellendirilmeye çalışılmıştır. Neticede İlahi vahyin bildirdiklerinin zaten akıl tarafından bilindiği gerekçesiyle, ilahi vahyin akla aykırı olduğu ve nübüvvetin saçma olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Ancak bazı düşünürlere göre nübüvvet karşıtı iddiaların İbnü'r-Râvendî ve Berahime'ye isnat edilmesi pek mümkün görünmemektedir. Üstelik literatürde sadece isim olarak var olan *Kitâbü'z-zümürüd* söz eserinde nübüvveti ispat yönünde deliller bulunduğu söylenmektedir. Nübüvveti inkâr niteliğindeki fikirlerin Berâhime'ye, nübüvveti ispat niteliğindeki fikirlerin ise İbnü'r-Râvendî'ye ait olduğu ileri sürülmektedir. İslam dünyasında deist bir düşünür olarak görülen İbnü'r-Râvendî'den başka Zekeriyya er-Râzi gibi bazı alimler de deist olarak nitelendirilmiştir.

Bu bildirinin amacı nübüvvet karşıtı iddialara sahip olan İbnü'r-Râvendî'nin görüşlerinin deizmin ilkeleri ile örtüşüp örtüşmeyeceğini tespit etmektir. Bu kapsamda çalışmada deizm temel argümanları ile İslam düşüncesinde var olduğu kabul edilen nübüvvet karşıtı iddialar İbnü'r-Râvendî örneğinde karşılaştırmalı analiz yöntemiyle incelenmiştir. Ayrıca nübüvvet karşıtı iddiaların İbnü'r-Râvendî ve Berahime'ye aidiyeti sorgulanmıştır. İlk dönem İslam düşüncesinde İbnü'r-Râvendî'nin nübüvvet karşıtı söylemleri ile günümüzde var olan deist yaklaşımların söylemlerini karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın sonucunda İbnü'r-Râvendî'ye atfedilen nübüvvet karşıtı iddiaların deizmin argümanları ile benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kelam, Nübüvvet, Deizm, Akıl, Vahiy, İbnü'r-Râvendî, Berâhime

Üniversite Öğrencilerinin Genetiği Değiştirilmiş Gıdalar Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Yaklaşımları: Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu Örneği

Merve KAPUSUZ

Hitit Üniversitesi

Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu

Gıda İşleme Bölümü

Eda PEKGÖZ

Hitit Üniversitesi

Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu

Gıda İşleme Bölümü

Esra YAYLA

Hitit Üniversitesi

Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu

Gıda İşleme Bölümü

Gönül ARSLAN AKVERAN

Hitit Üniversitesi

Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu

Gıda İşleme Bölümü, gonularslan@hitit.edu.tr

Özet

Bu çalışmada Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 301 öğrencinin (161 kız, 140 erkek) Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) hakkındaki bilgi düzeylerini ve GDO'lu gıdalara karşı yaklaşımlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Öğrenciler tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş, 7 soruluk ön bilgi formu ve öğrencilerin GDO'lara karşı yaklaşımlarını değerlendirmeyi sağlayacak 40 sorudan oluşan anket formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Buna göre kız (%88) ve erkek öğrencilerin (%82) büyük çoğunluğu GDO'lu gıdaların insan sağlığına zarar verdiği görüşündedir. Kız (%70) ve erkek öğrencilerin (%61) çoğunluğu farkında olmadan GDO'lu gıda tükettiklerini düşünmektedir. Kız (%51) ve erkek öğrencilerin (%56) yaklaşık yarısı Türkiye'de GDO ile ilgili yasal düzenlemeleri yeterli bulmamaktadır. Hem kız hem erkek öğrencilerin %78'i gıdaların besin içeriğinin değiştirilmesini yanlış bulmaktadır. Kız (%62) ve erkek öğrencilerin (%75) çoğunluğu GDO'lu ürünlerin geleneksel tarıma zarar verdiğini düşünürken, özellikle kız öğrenciler GDO'lu ürünlerin dünyada yaklaşmakta olduğu düşünülen açlığa çare olmadığı görüşündedir (%67 ve %55). Özellikle erkek öğrenciler GDO'lu gıdaların helal olmadığını düşünmektedir (%43'e %27). Kız (%51) ve erkek öğrencilerin (%47) yaklaşık yarısı gıdaların GDO'lu olduğunu gösterir amblemi tanımaktadır. Tıp ve eczacılık alanında genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanımını destekleme oranı kız öğrencilerde (%45) erkek öğrencilerden (%39) fazladır. Öğrencilerin %39'u GDO'lu gıdalar ve hormonlu gıdaları karıştırmaktadır. Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu'nda GDO ile ilgili eğitim verilirse gitmeyi düşünme oranı erkek öğrencilerde (%63) kız öğrencilerden (%56) daha fazladır.

Bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin GDO'lu gıdaları tüketme noktasında görece duyarlı oldukları görülmüştür. İlgili birimde düzenlenecek eğitim programları ile konuyla ilgili eksik veya yanlış bilgiler giderilerek öğrencilerin bilinç düzeyleri yükseltilebilir.

Anahtar kelimeler: Genetiği Değiştirilmiş Gıdalar, Öğrenci, Alaca

Examining Organizational Culture Under the Typology of Competing Values Framework

Lamin Ceesay

Faculty of Economics and Administrative Science
Department of Political Science and Public Administration
Lamscsay@gmail.com

ABSTRACT

With the worldwide globalization, the research on organizations and their cultures gained considerably importance. The study of Cameron and Quinn's organizational culture named Competing Values Framework, examines how organizations perform by basically looking into their culture. Organizational culture propounded by Quinn and Cameron in 1999 to describe the collection of values, expectations and practices that guides and informs the values of an organization. In other words, organizational culture refers as the trait an organization or company uses to improve or build performance levels. It is built through authentic and consistent behaviours, not press releases or policy documents. An organization's culture can be determined by the ways managers respond to a crisis, how the team adapts to new customer demands and so on.

Robert Quinn and Kim Cameron created a four-box culture model use to categorize organizational cultures. This helps to determine whether an organization is more focused on stability or flexibility, and whether it's more inwards or outward. The four types of organizational cultures are Clan, Innovative, Hierarchical, and rational culture. Each type of these culture has special characteristics different from the others on their leadership type, values, decision-making process and success differ. The framework will be explored throughout this paper.

Keywords: Organizational culture, Competing Values Framework, Group, Innovation, Hierarchy, Rational

INTRODUCTION

Despite different definitions of organizational culture, there is a consensus among organizational researchers that it refers to the shared meanings or assumptions, beliefs and understandings. According to Wilkins and Ouchi (1983), organizational culture is the combination of important assumptions that are shared in common by each member of an organization and are often unstated. Organizational culture is made up of two major common assumptions which are values and beliefs. Values are the assumptions that are forwarded by the leaders of the organization and considered to be ideals that are desired by all members of an organization. Beliefs on the other hand are the assumptions about reality created by the experience.

Furthermore, Cooke and Rousseau (1988) also define organizational culture as a set of commonly experienced stable characteristics of an organization that shows the distinctive features of an organization that differentiate it from others. A similar definition to Wilkins and Ouchi (1983), Cooke and Rousseau (1988) define the organizational culture as a set of norms and values that are shared by individuals and groups across the organization.

Organization values and beliefs refer to the common idea about what the shared goals of an organization are, and what types of behaviours should the members of an organization follows to achieve the common goals of an organization. These values in turn form out the standard norms and guidelines for the organization that makes it distinct from others (Quinn and Rohrbaugh, 1981).

METHODOLOGY

It is very important to understand the different types of organizational cultures for any public or private sector. In the account of this, the paper aims to examine the sources of most of the research and literature that explain the definition, importance, types and impact of organizational culture in both private and public sectors through time.

DISCUSSION AND CONCLUSION

In summary, for better performance levels and effectiveness in any public or private organization, culture plays an important role. It is the trait (pathway) to improve the performance level. In understanding the role of organizational culture and achieving the

desired changes in public science management, organizations will need to understand not just their internal cultures but also the cultural attributes best suited for promoting the desired behaviours in the system as a whole (Cameron and Quinn, 1999). We should define and bring about cultural orientations that will promote values, behaviours, and relationships that cause effectiveness and increase collaboration.

In conclusion, organizational culture is linked directly to support values, that is the strategy in our model. As it is often defined as a set of guiding principles, it can be demonstrated by arguing that culture affects operationalization. This reckons that strategies are put into effect through structures and operations by considering cultural values, that is underlying assumptions, held within an organization (Demir, et al., 2011). Therefore, operationalization has to be in line with corporate values. Culture indirectly affects the strategies, operations and structures of organizations as the shared ethics of doing a business or task are constituted by organizational values.

REFERENCES

- Cameron, K. S., Quinn, R. E. (1999). *Diagnosing and changing organizational culture*. Upper Saddle River, Nj: Prentice-Hall.
- Cooke, R. A., Rousseau, D. M. (1988). Behavioral norms and expectations: A quantitative approach to the assessment of organizational culture. *Group & Organization Studies*, 13(3), 245-273.
- Demir, C., Unnu, N. A. A., Erturk, E. (2011). Diagnosing the organizational culture of a Turkish pharmaceutical company based on the competing values framework. *Journal of Business Economics and Management*. 12(1), 197-217.
- Quinn, R. E., Rohrbaugh, J. (1981). A competing values approach to organizational effectiveness. *Public Productivity Review*. 5, 122-140.
- Wilkins, A. L., Ouchi, W. G. (1983). Efficient cultures: exploring the relationship between culture and performance. *Administrative Science Quarterly*. 28(3), 468-481.

Farklı Branşlarda Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgi Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Ölçülmesi: Çorum İli Örneği

Murat ERDOĞAN

*Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Adli Bilimler AB.D. Yüksek Lisans Öğrencisi,
muraterdogan41@gmail.com*

Mustafa COŞAR

*Hitit Üniversitesi,
Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi,
mustafacosar@gmail.com*

Özet

Bilişim teknolojilerinin hızla geliştiği günümüz dünyasında iş ve işlemler daha fazla dijitalleşmeye başlamıştır. Dijitalleşme sağlıktan ticarete birçok alanda yaygın bir şekilde tercih edilmektedir. Erişim kolaylığı sağlaması açısından internet, sosyal medya, mobil sistemler ve uygulamalar dijital yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Dijital ortamlar insan hayatına sayısız kolaylıklar ve avantajlar sunmasına karşın doğru ve dikkatli kullanılmadığı durumlarda büyük kayıplara neden olmaktadır. Bu kayıplar arasında, bilgilerin kaybolması, kötü niyetli kişiler tarafından çalınması ve tehdit ve saldırılara maruz kalınması durumlarıdır. Son yıllarda kişilere, kurumlara ve hatta devletlere yapılan siber saldırıların sayısı ve türleri artmaktadır. Siber tehdit ve saldırıların karşısında temel bazı güvenlik önlemlerini almak hayati önem taşımaktadır. Öncelikle siber güvenlik farkındalığının oluşması ve farkındalık düzeyinin geliştirilmesi, ardından yazılım ve donanım sistemlerinin güncel tutulması gerekmektedir. Son olarak, bilgilerin ve dijital sistemlerin zarara uğramasına engel olacak antivirüs yazılımları ve güvenlik duvarları gibi koruma kalkanlarının oluşturulması gerekmektedir. Bu çalışmada, gelecek nesillerin yetiştirilmesine büyük katkıları olan öğretmenlerin siber güvenlik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda farklı branşlarda görev yapan öğretmenlere anket yardımıyla sorular sorulmuştur. Çalışmanın grubunu, Çorum İli Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan farklı branşlarda öğretmenler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak daha önce geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış olan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek soruları daha fazla katılımcıya ulaşabilmek ve pandemi koşullarını göz önüne alınarak online form şeklinde hazırlanmıştır. Anket linki sosyal medya ortamlarından mesaj yoluyla ve e-posta yoluyla dağıtım yapılmıştır. Cevaplar elektronik tablolar yardımıyla birleştirilmiştir. Ayrıca, eksik ve hatalı veriler temizlenerek veri seti son haline getirilmiştir. Toplanan veriler üzerinden öğretmenlerin demografik durumları, branşları, bilgisayar ve internet kullanım durumları ve bilgi güvenliği ve siber güvenlik hakkındaki görüşleri, bilgi düzeyleri ve farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Verilerden frekans dağılımları, değişken analizleri ve istatistiksel analizler yardımıyla bulgular elde edilmiştir. Sonuçlar bulgular ışığında ele alınarak önceki yapılan çalışmalar ile karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur. Çalışmanın kişisel ve kurumsal bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için rehber niteliğinde bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital yaşam, Siber güvenlik, Bilgi güvenliği, Bilgi güvenliği farkındalık düzeyi

Öğretmenlerin Akıllı Telefonlarda Kullanılan Mobil Uygulamaların Güvenlik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi: Çorum İli Örneği

Esmâ ERDOĞAN

Hitit Üniversitesi,

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Adli Bilimler AB.D. Yüksek Lisans Öğrencisi,

esnardgn19@gmail.com

Mustafa COŞAR

Hitit Üniversitesi,

Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi,

mustafacosar@gmail.com

Özet

Dijital yaşam günümüz dünyasının vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Bu nedenle eğitimden iletişime pek çok faaliyet dijital ortamlara taşınmaktadır. İnsanlar, bu ortamlara erişebilmek için bilişim teknolojilerinin yazılım ve donanım sistemlerini kullanmaktadırlar. Özellikle hız ve kolaylık sunması açısından mobil sistemlerin kullanımı her geçen gün artmaktadır. Akıllı telefonlar ve tabletler her yaşta kullanıcının her an ve her yerden dijital faaliyetleri kullandığı sistemlerdir. Bu sistemlerin çalıştırılabilmesi için bilişim teknolojileri ile geliştirilmiş olan uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Mobil uygulamalar daha çok application olarak bilinmektedir. Sayısız amaç ve görev için geliştirilmiş olan bu uygulamalar çeşitli mağazalarda bulunmaktadır. Bu mağazalara örnek olarak, Google Play, App Store, ve Microsoft Store verilebilir. Bu ortamlardan istenilen uygulama cihaza indirilmekte ve kurulmaktadır. Ücretli ve ücretsiz bir şekilde kullanıcılara sunulan bu uygulamaları kişiler, firmalar ve devletler tarafından geliştirilmekte ve bu mağazalara bırakılmaktadır. Ücretli ve ücretsiz bir şekilde erişime sunulan uygulamalar faydalı olduğu kadar zararları da olabilmektedir. Özellikle kişisel ve kurumsal bilgilerin bulunduğu mobil cihazlar üzerine kurulan bu uygulamaların arkasında kimlerin olduğu, ne tür bilgileri alıp verdikleri ve nelere yol açabilecekleri önemli bir unsurdur. Siber saldırıların her geçen gün arttığı ve mobil sistem üzerinden bilgi hırsızlıklarının çokça yaşandığı bu günlerde bilgi güvenliği farkındalığının önemi bir kez daha artmaktadır. Mobil uygulama indirirken hangi noktalara dikkat edilmesi gerektiği, istenen izinler, uygulamanın faydaları ve olası zararları hakkında bilgi sahibi olmanın gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada, toplumun diğer kesimlerine göre bilgi güvenliği konusunda farkındalık düzeyinin daha yüksek olması beklenen öğretmenlerin mobil cihazlara uygulama indirirken dikkat düzeyleri hangi izinleri verdikleri ve farkındalıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Bu amaçla okullarda görev yapan öğretmenlere çeşitli sorular sorularak veriler toplanmıştır. Çalışmanın örnekleme, Çorum İli Milli Eğitim Müdürlüğü okullarında görev yapan farklı branşlardaki öğretmenlerdir. Veri toplama aracı olarak mobil uygulamaların güvenilirliğini araştıran ve daha önce geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış olan bir anket kullanılmıştır. Anket sorularının daha fazla katılımcıya iletilebilmesi için pandemi koşulları da göz önüne alınarak online anket formu şeklinde oluşturulmuştur. Anket linki sosyal medya ortamlarından mesaj yoluyla ve e-posta yoluyla katılımcılara iletilmiştir. Toplanan veriler bilgisayar ortamında elektronik tablolar yardımıyla birleştirilmiştir. Veriler katılımcıların demografik durumlarını, görev bilgilerini, mobil cihaz kullanım durumlarını ve uygulama indirme sırasındaki bilgi güvenliği farkındalıklarını simgelemektedir. Veriler üzerinden matematiksel ve istatistikî analizler yardımıyla bulgular elde edilmiştir. Ardından bulgular ışığında yorumlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın mobil cihaz kullanımını sırasında uygulama indirme kapsamında bilgi güvenliği farkındalık düzeyinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için rehber niteliğinde bir çalışma olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital yaşam, Akıllı telefon, Mobil uygulama, Bilgi güvenliği, Bilgi güvenliği farkındalık düzeyi

Deepfake Teknolojisinin Güvenlik Sorunları

Melih AKBULUT

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik

mustafamelih1995@gmail.com

ÖZET

2017 yılında reddit adlı web sitesinde “deepfake” isimli kullanıcı tarafından ünlülerin yetişkin içerikli uygunsuz videolarının yayınlanması ile deepfake terimi ilk kez kullanılmış ve deepfake’in serüveni başlamıştır. “Deepfake” kelime anlamı olarak derin sahtecilik anlamına gelmektedir (Mahmud, 2020). Deepfake’in temel işlevi bir kişinin hiç söylemediği veya yapmadığı bir şeyi söylüyormuş veya yapıyormuş gibi görünmesini sağlamaktır. Birçok türü bulunsa da deepfake içerik üreticileri dört tür üzerinden ilerlemektedir. İlk ortaya çıktığında göze çarptığı gibi olumsuz örneği birçok açıdan karşımıza çıkmaktadır. Fakat olumsuz bir yazılım gibi gözükse de deepfake uygulamalarını olumlu yönde de kullanmak mümkündür.

Bu çalışmada, Deepfake’in olumsuz örneklerine ve güvenlik sorunu oluşturduğu alanlara değinilecektir. Deepfake’in olumsuz yanı ise manipülatif paylaşımlardır. Son yıllarda sahte haberler, insan toplulukları ve demokrasi için tehdit oluşturan bir konu haline gelmektedir. Sahte haberler, halkı aldatmak için üretilmiş hayali haber içeriğini ifade etmektedir (Temir, 2020). Bilgi dezenformasyonunun artışı, güvenilir bilgiye ulaşımın zorlaşması sahte haberciliği arttırır hale gelmekte ve riskler oluşturmaktadır. Özellikle güvenilir gazetecilik, sahte haberler ile yara almaktadır. Sahte haberler, ülkelerin iç siyasetini, dış siyasetini ve toplumun hassas olduğu noktalara dem vurarak kötü sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Sahte haber paylaşımlarının geldiği bu noktada, son darbeyi de deepfake teknolojisi ile üretilen haber paylaşımları vurmuştur. İnanırcılığı bir hayli yüksek olan deepfake videoları, gelişen teknoloji çağında bilgi kirliliğinin de artması ile tehlikeli bir hal almaktadır.

Yapılan araştırmalara göre; insanlar karşılıklarına çıkan paylaşımın sahte olabileceğinden şüphelense de, mevcut görüşlerini yansıttığı için veya hoşuna giden bir fikir olduğu için bu paylaşımları sorgulamadan kabul etmektedir. Toplumun bilinç altının yansımalarının bu şekilde ortaya çıkması, deepfake kurgulayıcıları içinde bir argüman olarak kullanılmaktadır. Toplumların sorgulama yetersizliği, kendilerine dayatılan sahte paylaşımları doğruymuş gibi yorumlamasına sebep olmaktadır. Kurguların toplumları yönlendirebilecek şekilde hazırlanmasında ki temel argüman bu şekilde açıklanması doğru olacaktır.

Deepfake ‘in güvenlik sorunları oluşturduğu bu noktada, önlenmesi adına birkaç yöntem karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik sorunlarını önlemek insanların daha sade ve doğru bilgiye ulaşması için gerekli olan alanı sağlamaktadır. Bilgi artık sadece kitle iletişim araçlarından veya kitaplardan sağlanan bir olgu değildir. Bilgi sosyal paylaşım sitelerinde paylaşılan bir durum haline gelmiştir. Bu sayede de deepfake paylaşımlar ile yanlış bilginin yayılımı daha kolay hale gelmiştir. Bu çalışmada, Deepfake’in ne olduğu, örnekleri ile anlaşılır hale getirilmesi sağlanacaktır. Deepfake’in tehdit ettiği yönler ama buna rağmen az da olsa karşımıza çıkan iyi örneklerinden de bahsederek teknolojinin kötü bir şey olmadığı anlatılmaya çalışılacaktır. Deepfake teknolojisinin olumsuz örnekleri karşısında neler yapılabilir, önlenmesi veya anlaşılması kolay mıdır sorularına cevap aranacaktır. Deepfake videonun anlaşılması için birkaç yöntem ile çalışmanın son bulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deepfake, bilgi kirliliği, Dezenformasyon, Manipülasyon Sahte haber,

Eyvah Telefonum Kayboldu! Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin İncelenmesi

Büşra KÖYÖNÜ

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, busrakoyonu21@gmail.com

Özge ESER

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, ozgeser9@gmail.com

Ayşe Feray ÖZBAL

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, fozbal@kastamonu.edu.tr

Arıkan EKTİRİCİ

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, arikanektirici@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 349 (120 kadın, 229 erkek) öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilen Yıldırım, Sumuer, Adnan ve Yıldırım (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan “Nomofobi Ölçeği” kullanılmıştır. Cinsiyet değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre rahatlıktan feragat etme ($t=2,152$, $p<0,05$) ve iletişim kuramama ($t=4,553$, $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Düzenli egzersiz yapma durumu değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre ise hiçbir alt boyutta anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçlarına göre anne-baba eğitim düzeyi, branş ve kişisel gelir (öğrenci aylık gelir) değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Sınıf düzeyi, bölüm, telefon kullanım süresi ve algılanan aile gelir düzeyi değişkenlerine yönelik olarak gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçlarına göre ise gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin nomofobi düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, düzenli egzersiz yapma durumu, telefon kullanım süresi ve algılanan aile gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaştığı ortaya konmuştur. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin nomofobi skor ortalaması 71,22 olarak belirlenmiştir. Bu değer, katılımcıların orta düzey nomofobi seviyesine sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Nomofobi, bağımlılık, akıllı telefon, üniversite öğrencileri, spor bilimleri fakültesi

Kaudal Regresyon Sendromu ve Diyabet

Beyza DEVECİOĞLU

Ufuk Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Elektronörofizyoloji, beyza.devecioglu@gmail.com

ÖZET

Diabetes Mellitus olarak geçen Diyabet hastalığı Yunanca'da şekerli idrar anlamına gelir. Sağlıklı bireyler, genellikle 70-100 mg/dL aralığında açlık kan glukoz seviyesine sahiptirler. Kandaki şeker seviyesinin bu değerlerin üzerine çıkması durumunda diyabet hastalığı riski oluşmaktadır. Hastalığın temel nedeni olarak, insülin hormonu üretiminin yetersiz olması ya da hiç üretilmemesinin yanı sıra hücrelerin ve dokuların da insülin direnci geliştirerek insüline duyarsız hale gelmeleri olarak gösterilmektedir.

Kaudal Regresyon Sendromu (KRS), terminal spinal segmentlerin etkilendiği nadir bir sporadik bozukluk ya da hastalık olarak ifade edilmektedir. Omurganın alt (kaudal) ucunun anormal gelişimiyle karakterize edilen KRS hastalığı aslında nadir görülen anorektal bir doğum kusurudur. KRS tedavisi, temelde semptomları yönetme üzerine kuruludur ve genellikle cerrahi müdahale ve fizik tedavi uygulamalarını içermektedir. Aynı zamanda normal hareket koşullarının sağlanması için hastanın oturma ya da yürüme işlevlerine yardımcı olacak birtakım cihazlar da kullanılır. KDR'nin insidansı 60000 doğumda 1 gibi düşük bir orandır. Bunun yanında 2.7/1 erkek/kız oranıyla genellikle erkeklerde meydana gelen bir doğum kusuru olarak karşımıza çıkar. Doğum kusuru olduğu için tekrarlama riski oldukça düşüktür. Fakat KDR'nin sebebi tam olarak bilinmemektedir. Literatürde bu amaçla yapılan bazı çalışmalarda birtakım çevresel faktörler, genetik yatkınlık, vasküler hipoperfüzyon, maternal retinoik asit kullanımı, minoksidil ve trimetoprim-sulfometaksazol kullanımı gibi nedenlerin hastalığın oluşmasında risk faktörü olabileceği öne sürülmüştür.

KRS'ye sahip bebeklerin çoğunun annelerinin bilinen herhangi bir risk faktörü olmamasına rağmen bir diyabet hastalığına sahip bir kadının, retinoik aside maruziyet ve kan akışı bozuklukları gibi faktörlerden etkilenecek KRS'ye sahip bebek sahibi olma riskinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Özellikle diyabet hastası annelerin bebeklerinde KRS 200-250 kat daha sık meydana geldiği birçok çalışmada rapor edilmiştir. Bu da maternal diyabetin bu hastalığı tetikleyebileceğini göstermektedir.

Uluslararası Diyabet Federasyonu (IDF) tarafından açıklanan güncel verilerde Türkiye'deki diyabet prevalansı ele alındığı zaman 20-79 yaş aralığında yaklaşık 7 milyon (toplam yetişkin nüfusunun yaklaşık %15'i) diyabet hastası olduğu görülmektedir. IDF'nin raporunda eğer diyabete karşı acil önlem alınmadığı takdirde dünya genelinde 366 milyon olan diyabet hastası sayısının 2030 yılına kadar 552 milyona ulaşacağı öngörüsü üzerine vurgu yapılmaktadır. Diyabet hastası sayısının kısa sürede bu kadar artış yaşamasında geçtiğimiz 3 yıllık süreçte tüm dünyada yaşanan Covid-19 pandemisinin de rol aldığı aşıkardır. Bu bağlamda önümüzdeki yıllarda dünya genelinde yükselen bu diyabet prevalansının farklı hastalıkları tetikleyeceği gerçeği de oldukça açıkça görülmektedir. Bu hastalıklardan bazıları yüksek insidanslı bazıları da düşük insidanslı hastalıklar olabilir. Fakat artan diyabet prevalansı ile doğru orantılı olarak nadir hastalıklarında görülme olasılıklarının artacağını farkında olmamız gerekmektedir.

KRS gibi nadir görülen hastalıkların düşük insidansları nedeniyle köken ve tedavi araştırmalarına çok fazla yatırım yapılmamaktadır. Bu da bu hastalıkların kapsamlı tedavisinin önünde bir engeldir. Fakat artan diyabet gibi hastalıkların dolaylı veya direkt olarak tetiklemesi sonucu olduğu düşünülen bu hastalıkların geleceğimizi tehdit etmemesi açısından tedavi araştırmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Yapılan araştırmada da bu hassas noktaya parmak basılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kaudal Regresyon Sendromu, Diyabet, Anorektal

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi

Zehra Sude BAŞLI

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, baslizehrasude@gmail.com

Gökay CEVİZCİOĞLU

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, gkaysega@gmail.com

Arıkan EKTİRİCİ

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, arikanektirici@kastamonu.edu.tr

Ayşe Feray ÖZBAL

Kastamonu Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, fozbal@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 220 (71 kadın, 149 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İlhan ve Esentürk (2014) tarafından geliştirilen “Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Ölçeği (ZEBSEYFÖ)” kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç-tutarlılık değeri. 989 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde t-testi ve ANOVA yapılmıştır. Cinsiyet, branş türü, düzenli spor yapma durumu ve ailede engelli birey olma durumu değişkenlerine bağımsız örneklem t-testi; bölüm, sınıf ve ailedeki engelli bireylerin engel türü değişkenlerine ise tek yönlü ANOVA analizleri yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda cinsiyet ($t=.925$, $p>.05$), branş ($t=.069$, $p>.05$), düzenli spor yapma durumu ($t=1.498$, $p>.05$) ve ailede engelli birey olma durumu ($t=-1.591$, $p>.05$) değişkenlerinde katılımcıların zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları incelendiğinde bölüm ($F=.587$, $p>.05$), sınıf ($F=.898$, $p>.05$) ve ailedeki engelli bireyin engel türü ($F=.474$, $p>.05$) değişkenlerine yönelik olarak gerçekleştirilen analizler sonucunda katılımcıların zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yapılan araştırma sonucunda Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinde farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Zihinsel engel, farkındalık, spor, üniversite öğrencisi.

7. Sınıf Öğrencilerinin Sanal Laboratuvara İlişkin Deney Günlüklerinin İncelenmesi

Zeynep KESKİN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Fen Bilgisi Eğitimi (TEZLİ YL), zeydeekeskin@gmail.com

Dilber POLAT

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, dilber.polat@ahievran.edu.tr

Özet

Laboratuvar, fen bilgisindeki karmaşık ve soyut kavramların öğretilmesinde etkili olmasının yanında, öğrencilerin fenle ilgili etkinliklere katılmalarına, bilimsel yöntemi tanıyarak takdir etmelerine; gözlem yapma, düşünme, fikir üretme ve yorum yapma gibi yeteneklerinin gelişmesine katkıda bulunur. Günümüzde teknoloji eğitim ve öğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle özellikle pahalı ve tehlikeli deneyler başta olmak üzere, geniş kitlelere ulaşması hedeflenen pek çok deney etkileşimli simülasyon olarak sanal laboratuvarlarda insanların hizmetine sunulmaya başlanmıştır. Bir tür laboratuvar simülatörü olan “Sanal Laboratuvar”; laboratuvarında yapılan çalışmaları eğitim amaçlı olarak bilgisayar ortamında görüntülü olarak gerçekleştiren bir bilgisayar programıdır. Dünyada ve ülkemizde çok sayıda örneği olan ve özellikle fen eğitiminde sıklıkla kullanılan sanal laboratuvarlar dünyayı etkisi altına alan 2020 covid-19 pandemi sürecinde YÖK tarafından da ülkemizdeki üniversitelerin hizmetine sunulmak üzere uygulanmaya başlamıştır. Bu bilgiler ışığında yapılan bu çalışmanın amacı, Fen Bilimleri dersinde yedinci sınıf öğrencilerinin sanal laboratuvar deneyimlerini incelemektir. Çalışma Niğde İl Merkezi’nde özel bir çocuk kulübünde eğitim almakta olan 35 ortaokul öğrencisinin katılımıyla yürütülmüştür. Çalışma grubunu oluştururken seçkisiz olmayan amaçlı örneklem yöntemlerinden kritik durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma nitel yöntem durum araştırması modeli ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın uygulama süreci 10 hafta sürmüş olup izin dahilinde Colorado Üniversitesi’nin PHeT Etkileşimli simülasyonları kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak deney günlükleri kullanılmış olup, günlükler incelenerek doküman analizi yoluyla analiz edilmiştir. Sonuç olarak, sanal laboratuvar deneyleri öğrencilerin Fen Bilimleri dersine olan ilgisini artırmış olup, Fen Bilimleri dersini öğrenciler için daha eğlenceli hale getirmiş, kavrayamadıkları konuları sanal laboratuvar deneyleri ile kavrayabildikleri sonuçlarına ulaşmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında fen bilimleri öğretmenlerine sanal laboratuvar kullanmayı derslerinin doğal bir parçası haline getirmeleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Sanal Laboratuvar, Etkileşimli Simülasyon, Fen Eğitimi, PHeT Colorado

Yolda Erginlenme ve Keloğlan'ın Sonsuz Yolculuğu

Çağla YILMAZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Halk Bilimi, cyilmaz061@gmail.com

Özet

Halk anlatılarının görünürdeki çeşitliliğinin altında aslında çok benzer yapı ve işleyişe sahip oldukları pek çok kuramsal bakış açısının merkezinde yer almıştır. Masalarda kahramanlar, çeşitli sebeplerle evden ayrılarak yola çıkarlar. Kahramanların bu yolculukları onların dönüşmesine sebep olur. Masalın sonunda kahraman eve döndüğünde artık yola çıkan kişi ile aynı kişi değildir. Masal kahramanlarının yolculukları onların içsel olarak değişmesini sağlar. Çalışmada Keloğlan Masalları, Kahramanın Sonsuz Yolculuğu bağlamında değerlendirilecektir. Joseph Campbell'ın anlatı kahramanının macerasının aslında bir erginlenme öyküsü olduğu teorisi, Keloğlan Masalları üzerinde uygulanmıştır. Keloğlan, Anadolu masallarının en önemli tiplerinden biridir. Kahramanı olduğu onlarca masal derlenmiştir. Maceraların hemen hepsi Keloğlan'ın yola çıkışı ile başlar ve geçirdiği birçok sınav sonucu eve dönüşü ile biter. Erginlenme macerasının *ayrılma-erginlenme-dönüş* biçimindeki üç temel sürecinin, Keloğlan'ın macerasındaki *yola çıkış-erginlenme-dönüş* süreçlerine uygunluğu tespit edilmiştir. Bu metinde aksiyonu sağlayan eylemlerin aslında hiç de tesadüfi olmadığı, dairesel bir çizgide süren bu maceranın kahramanı erginlediği görülmüştür. Kahramanın eylemleri, erginlenme ayinlerinin yapısında yer alan evrensel formülle birlikte ele alınmıştır. Keloğlan, evden kovulduktan sonra erginlenme aşamalarını içeren yolculuğuna başlar. Sınavlarla dolu bu yolculuklarda başarılı olur ve erginliğe ulaşmış olarak evine, maceranın başladığı yere döner. Bu macera dairesel bir çizgi üzerinde gerçekleşir. *Yola Çıkış*, büyümenin işaretiyken *Erginlenme*, sınavlarla dolu zorlu bir geçiş sürecidir, *Geri Dönüş* ise erginlenen, dönüşen kahramanın eski hayatını terk ederek erişkinlerin toplumuna girmesini ve yeniden doğuşunu simgeler. Kahramanın yaşadığı bu döngüsel yaşam edebiyattan, sinemaya pek çok farklı alanda değerlendirilmiştir. Anadolu masallarının en tanınmış kahramanı olan Keloğlan da bu minvalde değerlendirilmeye açıktır. Çalışmada Tahir Alangu'nun Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmış olan Keloğlan Masalları kitabı kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Masal, Erginlenme, Keloğlan

Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin İncelenmesi

Neslihan BEKTAŞ

*Kastamonu Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, neslihanbktsss@gmail.com

Gizem HAN

*Kastamonu Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, gizemhann345@outlook..com

Berk Hakan YILMAZ

*Kastamonu Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi*

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, bhylimaz@kastamonu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 206 (111 kadın, 95 erkek) öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akkuzu ve Akkaya (2014) tarafından geliştirilen Ölçeği” kullanılmıştır. Cinsiyet değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre beden dili ($t=3,646$, $p<0,05$) ve değer verme ($t=2,963$, $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Fakülte değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre beden dili ($t=-2,728$, $p<0,05$) ve değer verme ($t=-2,797$, $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Düzenli spor yapma durumu değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre değer verme ($t=-2,076$, $p<0,05$) alt boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır. Spor medyası takip etme durumu değişkenine yönelik gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre ise hiçbir alt boyutta anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçlarına göre yaşanan yer ve aile tutumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Sınıf düzeyi değişkenine yönelik olarak gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçlarına göre yeterlilik, beden dili ve değer verme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Yapılan araştırmalar sonucunda öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin cinsiyet, öğrenim görülen fakülte, düzenli spor yapma durumu, sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılaştığı ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: İletişim, iletişim becerileri, öğretmen adayları, spor bilimleri fakültesi, eğitim fakültesi

Samsun İli Örneğinde Sağlık Alanında Sosyal Medya Kullanımının İncelenmesi

Nisanur AYDINLI

Samsun Üniversitesi

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Sağlık Yönetimi Bölümü

aydinlinisanur23@gmail.com

Özet

Günümüzde yüzlerce sosyal medya ortamı ve milyonlarca kullanıcı bulunmaktadır. Teknolojik yeniliğin ve teknolojik araç kullanımının zirve yaptığı bu son yıllarda, hemen her alanda teknoloji tabanlı uygulamalar kullanılmaktadır. Bu alanlardan biri de sağlıktır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlık, “insanın bedenlen, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyi olma hali” şeklinde tanımlanmaktadır. İnsanlar, modern tıbbın sunduğu imkanlar dahilinde bir kurum/kuruluş bünyesinde sağlık hizmeti alabilmektedirler. Sağlık haberleri ve medya arasında etkileşim görülmektedir. Bu etkileşim sadece toplumsal katkı sağlamakla kalmayıp sağlık hizmetlerinin planlanmasında, sunumunda, tanıtımında, rakip firmalara karşı rekabet üstünlüğü sağlamakta da önemli görevler üstlenmektedir. Bahsinin yapıldığı sosyal medya ile sağlık alanı arasındaki ilişkiler yer yer olumlu sonuçlanırken bazen de olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. İlk olarak faydalarını ele alacak olursak sağlık alanında sosyal medya kullanımının maliyetleri azaltması, sağlık çalışanları arasında iş birliğini arttırması, farklı coğrafyalara erişim sağlanması, sağlık bilgilerine daha kısa sürede ulaşılmasını gerçekleştirmesi, bilginin hızlı yayılması, sağlık alanındaki sorunların daha çabuk giderilmesini sağlaması, az zamanda çok bilgiyi karşılaştırma imkanını önümüze sunması sağlık alanında sosyal medyanın avantajları arasında sayılmaktadır. Tüm bu avantajların yanında elbette dezavantajlarından da bahsetmek mümkündür. Sosyal medya aracılığıyla hızla yayılan fakat yanlış olan bilgiler toplum hayatına karışıp risk faktörü oluşturabilmektedir. Bu duruma ek olarak çok sayıda bilginin bulunması kafa karışıklığına sebebiyet vermektedir. Ayrıca sosyal medya hesapları zaman zaman sağlık sektöründeki dolandırıcıların eline geçebilmektedir. İnsanları asılsız reklamlarla, sloganlarla ve sahtecilik gibi yöntemlerle yanıltabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı Samsun ili örneğinde bireylerin farklı gelir ve eğitim seviyesinde sağlık konusunda sosyal medya kanallarını hangi oranda kullandıklarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bireylerin bu tür sosyal medya hesaplarından hangilerini kullandıkları, bilgi aldıkları kişilerin niteliği ve hangi tıbbi bölümlerin kapsamında olan sağlık sorunlarına çözüm aradıkları istatistiksel olarak ortaya konulmuştur. Çalışmada kullanılan veriler anket tekniği kullanılarak toplanmış olup, toplamda 150 anket uygulanmıştır. Bu çalışma, son dönemlerde insanların pek çoğunun kullandığı sosyal medya kanallarının, sağlık açısından etkisini araştırmak ve bireylerin sağlık sorunlarına çözüm noktasında bu tür bilgi kanallarına yönelik eğilimlerini tespit etmek bakımından önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Sağlık, Sosyal Medya, Teknoloji

Covid-19 Salgını İle Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü

Melisa ÇETİN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kamu Yönetimi, cetin.melisa@outlook.com

Özet

Dünya Sağlık Örgütü'nün 11 Mart 2020'de küresel salgın ilan etmesiyle başlayan Covid-19 pandemisi ile tüm dünya ülkeleri mücadele etmektedir. Bu konuda ülkeler çeşitli önlemler almışlar; karantina, sokağa çıkma yasağı, seyahat kısıtlamaları gibi tedbirlerle hastalığın yayılmasının önüne geçmeye çalışmışlardır. Merkezi hükümet tarafından alınan önlemlerin yanında bu süreçte yerel yönetimlere de önemli görevler düştüğü görülmüştür. Halka en yakın hizmet sunan birimler olmaları sebebiyle yerel yönetimler pandemi ile mücadelede çeşitli önlemler almış; sosyal, kültürel, ekonomik yardımlarla vatandaşa salgınla başa çıkma konusunda destek olmuşlardır.

Salgın hastalıklar küresel veya yerel düzeyde olmaları fark etmeksizin yerel düzeydeki tüm kurum ve kuruluşların bu süreçte görev almalarını gerektirir. Pandemi düzeyindeki salgınlar ise olağanüstü şartlar mevcut olduğundan diğer zamanlara göre daha fazla örgütlenmeyi, katılımı ve birlikte hareket etmeyi gerektirmektedir. Bu olağanüstü durum karşısında halka hizmet götürülebilmesi ve hastalığın yayılım seyrinin azaltılması için yerel düzeyde bütüncül bir yönetim gereklidir. Bu yerel dayanışma aynı zamanda süreç içerisinde yaşanacak personel eksikliğinin giderilmesinde de etkili olacaktır. Geçmişe kıyasla salgın hastalıkların seyri azalsa da kapitalist politikalar sonucu yoksulluğun artması, ekolojik sorunlar, bunun üzerine bir de küresel salgın yaşanması sorunları giderek derinleştirmiştir. Bu sebeple kentlerin salgın hastalıklarla mücadele konusunda plan yapması, yerel yönetimlerin etkin şekilde faaliyet göstermesi ile mümkündür (TTB, 2020: 70).

Her vatandaşın hukuken belediyenin sunmuş olduğu hizmetlerden ve yaptığı yardımlardan yararlanma hakkı vardır. Pandemi sürecinde bütün ülkelerde öncelikle maddi yardımlara önem verilmiştir. Özellikle mülteciler, yoksullar, öğrenciler ve esnaflar bu süreçten en çok etkilenen kesimler olmuş, yerel yönetimler aracılığıyla bu sıkıntıların çözülebilmesi için adımlar atılmıştır. Örneğin sokağa çıkma kısıtlamaları sebebiyle gıda yardımları bu süreçte önem kazanmıştır (Bayraktar, 2020: 2-3).

Yerel yönetimler halka en yakın hizmet sunan birimlerdir. Bu nedenle merkezi yönetime kıyasla daha hızlı ve etkili kararlar alarak yerel düzeydeki temel ihtiyaçları karşılamaları daha kolaydır. Bu durum küresel bir salgında yerel ölçeğin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (Kavas Bilgiç, 2020: 2086).

Günümüzde nüfusun büyük çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. Bu sebeple kentlerin toplum sağlığında belirleyici olduğu söylenebilir. Kent idaresinden sorumlu olan belediyeler ise halk sağlığı ile ilgili görevler üstlenmektedir. Örneğin salgın hastalıkların kontrol altına alınması için çevre ile ilgili düzenlemeler yapmak, halka sosyal ve kültürel anlamda destek olmak bu görevler arasındadır. Bu süreç yerel yönetimlerin ve sosyal belediyeciliğin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha hatırlatmıştır (TTB, 2020: 67).

Yerel yönetimlerin halk sağlığını korumakla ilgili görevleri kanunlarda düzenlenmiştir. Bunlar genel olarak "sağlıklı su temini, spor kompleksleri kurulması, yoksullara yardım yapılması, gıdaya erişimin sağlanması, toplu ulaşım" şeklinde sayılabilir. Yaşadığımız süreçte yerel yönetimlerin kentsel alanları halk sağlığına uygun şekilde planlamaları açısından bu görevleri yerine getirmeleri büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın konusu Covid-19 pandemisi ile mücadele sürecinde yerel yönetimlerin rolünü değerlendirmektir. Amaç merkezi hükümet kadar yerel yönetimlerin de uygulama ve yardımlarıyla hastalığın yayılımını engellemek konusunda önemli görevler üstlendiğini ortaya koymaktır. Çalışma üç bölümden oluşacaktır. Sonuç kısmında Covid-19 pandemisi ile yerel yönetimler üzerine genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Pandemi, Yerel Yönetimler, Türkiye

Kaynakça

- Bayraktar, U. (2020). Pandemi ve sonrasında yerel yönetimler için politika önerileri. İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü. Ders notu.
- Kavas Bilgiç, A. (2020). Covid-19 ile mücadele sürecinde yerel yönetimlerin genel görünümü. İdealkent. 11 (31). 2084-2112.
- Türk Tabipleri Birliği (2020). Covid-19 pandemisi altıncı ay değerlendirme raporu, Yerel yönetimler ve salgınlarla mücadele.

Ev Hanımlarının Egzersize Katılım Güdülerinin İncelenmesi

Ahmet KARADAĞ

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, ahmettkaradagg0@gmail.com

Esmâ ÇELİK

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, esmac2781@gmail.com

Fundanur TEMİZ

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, funda-temiz@hotmail.com

Gülünaz GÜLLÜ

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, gulunazgullu@gmail.com

Nezahat YEŞİL

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, Nezahetyesil73@gmail.com

Seda Büyük

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, sedaboyuk88@gmail.com

Yağmur Özge ÖLÇER

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, yağmur.olcr@hotmail.com

Mustafa Ertan TABUK

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü, ertantabuk@gmail.com

Özet

Zamanı verimli kullanmak bedensel ve zihinsel olarak günlük hayattaki dengeyi kurmayı sağlar. Zaman ve boş zamanların aktif olarak kullanılması kadınların olumlu yönde güdülenmeleriyle mümkün olabilir. Günlük hayatta yapılan egzersizler sayesinde ruhsal ve bedensel zindelik sağlanabilir. Ev işi ve çocuk bakımıyla alakalı sorumlulukları olan ve ücretsiz işçi sıfatıyla çalışan ev hanımları, bu görev ve sorumluluklardan arta kalan zamanda kendine vakit ayırmaya çalışırlar. **Amaç:** Araştırmanın amacı, ev hanımlarının egzersize katılım güdüsünü bazı demografik özellikler ile sosyal medya kullanım araçları ve süresi açısından incelemektir. **Yöntem:** Araştırma; nicel araştırma modeline göre tasarlanmış olup, tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi, 2021 yılında Çorum merkezde yaşayan 20-44 yaş aralığındaki 430 ev hanımıdır. Verilerin elde edilmesinde araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgi formu ve Egzersizde Davranışsal Düzenlemeler-2 (EDDÖ-2) ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin ilk versiyonu olan EDDÖ, Mullan, Markland ve Ingledew (1997) tarafından geliştirilmiş olup Markland ve Tobin (2004) tarafından revize edilerek "EDDÖ-2" adını almıştır. Ersöz, Aşçı ve Altıparmak tarafından Türkçe geçerlilik ve

güvenirlilik çalışması yapılmış olan ölçek, 5'li likert tipi ve 19 maddeden oluşmaktadır. Katılımcıların verdiği cevapların, yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları incelenmiş, $p < ,05$ anlamlılık düzeyinde, t testi ve anova testleri yapılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılanların %47,2'si (n=203) 20-28 yaş arası, %14,4'ü (n=62) 29-37 yaş arası, %38,4'ü (n=165) 38-44 yaş arasındadır. Katılımcıların BMI derecesi 0-18 arası %7,2 (n=31), 19-24 arası %53,5 (n=230), 25-29 arası %26,5 (114), 30-34 arası %9,3 (40), 35-44 arası %3,5 (15) olarak bulunmuştur. Katılımcıların %54,2'si evli (n=233), %45,8'i bekar (n=197) ve %54,9'u (n=236) çocuk sahibidir. Eğitim durumlarına göre %17,9'u (n=77) İlkokul, %11,4'ü (n=49) Ortaokul, %28,1'i (n=121) Lise, %13'ü (n=56) Önlisans ve %29,5'i (n=127) Lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların sosyal medya kullanım düzeyleri ile ilgili olarak ; **a)** %9,1'i (n=39) Facebook, %6,5'i (n=26) Twitter, %64,9'u (n=279) Instagram, %1,9'u (n=8) Tiktok, %18,1'i (n=78) diğer sosyal medya ağlarını kullanmaktadır, **b)** %16,5'i (n=71) 0-30 dk., %20,2'si (n=87) 30-60 dk., %23,5'i (n=101) 60-120 dk., %12,1'i (n=52) 120-180 dk., %27,1'i (n=119) ise 180 + dk. sürelerde sosyal medya uygulamalarını kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmada medeni durum ile egzersize yönelik davranış düzenleme arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir. Bekar kadınların ($X = 2,227$) evli kadınlara ($X = 2,079$) oranla, egzersize katılım davranışlarında daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($t[427] = -2,828$; $p < ,05$). Çocuk sahibi olmayan kadınların ($X = 2,228$) çocuk sahibi olan kadınlara ($X = 2,080$) oranla egzersize katılım davranışlarında daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($t[427] = -2,816$; $p < ,05$). Tukey testi sonuçlarına göre 20-28 yaş aralığının ($X = 2,25$) 38-44 yaş aralığına ($X = 2,03$) oranla egzersize yönelik davranış düzenleme güdüsünün daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir ($F = 7,705$; $p < ,05$). Eğitim durumu ile egzersize yönelik davranış düzenleme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($F = 2,206$; $p > ,05$). Katılımcıların kullandıkları sosyal medya aracı ile egzersize yönelik davranış düzenleme arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Yapılan tukey testi sonuçlarına göre Twitter sosyal medya aracını kullanan katılımcıların ($X = 2,39$), Facebook sosyal medya aracını kullanan katılımcılara ($X = 1,92$) oranla daha yüksek düzeyde egzersize yönelik davranış düzenledikleri belirlenmiştir ($F = 3,725$; $p < ,05$). Katılımcıların sosyal medya araçları kullanım süresi ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($F = 1,445$; $p > ,05$). **Sonuç:** Medeni durum değişkenine bağlı olarak bekar katılımcıların evli katılımcılara göre daha yüksek oranda egzersiz faaliyetlerine katılımları görülmektedir. Çocuk sahibi olan kadınların egzersize katılım düzeyleri daha yüksektir. Araştırmaya katılan kadınların yaş değişkeni ile egzersize katılımlarında istatistiksel anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 20—28 yaş aralığındaki katılımcıların diğer katılımcılara oranla daha yüksek düzeyde egzersize katılımlarının olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya aracı kullanımında twitter kullanıcılarının egzersize yönelik davranış düzenleme güdüsünün daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre ev hanımlarının, ev işi sorumlulukları ve çocuk bakımı gibi nedenlerle egzersize yönelik davranışsal düzenlemeler yapmakta zorlandıkları, sosyal medya araçlarının da buna etkili olduğu ifade edilebilir.

Anahtar kelimeler: Güdü, Egzersize katılım, Ev hanımları, Sosyal Medya.

Sedanter Kadın ve Erkek Bireylerin Denge Karşılaştırması

Ahmet KARADAĞ

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, ahmettkaradagg0@gmail.com

Alican SÖZEN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, alican.sozen.55@gmail.com

Bünyamin TAŞCI

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, bnymin227@gmail.com

Büşra ÜSTÜNTAŞ

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, Busraaa5134@gmail.com

Mustafa ALGÜL

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, algulmustafa73@gmail.com

Zeynep TAŞKESEN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği, ztaskesen05@gmail.com

Mustafa Ertan TABUK

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü, ertantabuk@gmail.com

Özet

Genel olarak düşünüldüğünde sedanter birey; önerilen seviyede fiziksel aktivite yapamayan bireylerdir. Kişisel hareket olarak değerlendirilen fiziksel hareketler ve sportif etkinliklerden kaynaklı psiko-motor bozukluk olarak bilinir. Denge bozukluğu ise; bireyin yaşadığı ve uyum sağladığı mekâna göre fiziksel olarak dengesini koruyamaması halidir. **Amaç:** Araştırmada sedanter kadın ve erkek bireylerin denge düzeylerinin, cinsiyet, yaş, egzersiz yapma durumu, beden kitle indeksi (BMI) değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma grubu 5 farklı ilden gönüllü olarak katılan sedanter 130 erkek (yaş aralığı, 40±15) ve 126 kadın (yaş aralığı, 40±15) olmak üzere 256 katılımcıdan oluşmaktadır. Bireylerin denge düzeylerini ölçmek için Flamingo denge testi uygulanmıştır. Flamingo denge testi statik dengeyi ölçmek için kullanılan yaygın, geçerli ve güvenilir testlerden biridir. Flamingo denge testi ile elde edilen veriler, SPSS 23,0 paket programında analiz edilmiştir. Demografik verilerin değerlendirilmesinde yüzde (%), frekans dağılımları (f) incelenmiştir. Denge ve BMI düzeyleri için, $p < ,05$ anlamlılık düzeyinde, iki grupta değişkenlerde t-Testi, ikiden fazla grubu olan değişkenler için Tek Faktörlü Varyans Analizi testleri yapılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan bireylerin %50,8'i erkek (n=130) ve %49,2'si kadın (n=126), %64,8'i 15-24 yaş arası (n=166), %23'ü 25-39 yaş arası (n=59), %12,1'i 40 yaş ve üzeri (n=31) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %67,8'inin egzersiz yapmadığı (n=172), %32,8'inin egzersiz yaptığı (n=84) belirlenmiştir. Beden kitle indeksi düzeylerine göre katılımcıların %3,1'i zayıf, %57'si normal, %31,3'ü kilolu, %6,3'ü şişman ve %2,3'ü çok şişman olduğu tespit edilmiştir (sırasıyla n=8, 146, 80, 16 ve 6). Katılımcıların BMI düzeyleri cinsiyetlerine göre, kadın ($X=2,60$) ile erkek ($X=2,35$) arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir (t [254] =-2,650; $p < .05$). Denge düzeylerine

göre katılımcıların %2,3'ü yetersiz, %2,3'ü kötü, %10,5'ü orta, %23,4'ü iyi ve %70,3'ü çok iyi olduğu görülmüştür (sırasıyla n=6, 6, 27, 60 ve 157). Katılımcıların cinsiyete göre denge düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiştir (erkek, ($X=4,48$), kadın ($X=4,31$); $t [254] = 1,394$; $p>.05$). Katılımcıların egzersiz yapma durumuna göre denge düzeyinde incelendiğinde anlamlı farklılık bulunmuştur (egzersiz yapan ($X=4,75$) egzersiz yapmayan ($X=4,23$); $t [254] = 4,173$; $p<.05$). Katılımcıların egzersiz yapma durumuna göre BMI düzeyinde incelendiğinde anlamlı farklılık bulunmuştur (egzersiz yapan ($X=2,59$) egzersiz yapmayan ($X=2,22$); $t [254] = -3,771$; $p<.05$). **Sonuç:** Araştırmada elde edilen bulgulara göre, katılımcıların denge düzeylerinde erkeklerin kadınlara oranla daha fazla dengeli oldukları ve BMI değerlerine göre erkeklerin daha normal bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Egzersiz yapan katılımcıların denge düzeyi ve BMI değerlerindeki referans aralıkları egzersiz yapmayanlara oranla daha normal düzeyde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Beden kitle indeksi, flamingo denge testi, sedanter birey.

Asgari Ücret

Burak Keser

Hitit Üniversitesi
Sosyal bilimler MYO
Sosyal Güvenlik Bölümü

Ülkemizde ilk olarak 1951 yılında kullanılmaya başlanan asgari ücret, 1974 yılından beri uluslararası standartlara uygun olarak iki yılda bir, altı ayda bir veya yıllık olarak en geç 2 yılda bir belirlenen asgari ücret sağlıklı bir şekilde devam etmektedir. Asgari ücret ile ilgili en güncel bilgiler 2003 yılında yürürlüğe eklenen 4857 sayılı İş kanunu ve 2004 yılında yürürlüğe giren asgari ücret yönetmeliğidir. Ekonomik yönden etkileri büyüktür. Enflasyona, üretime, ihracata, istihdam ve büyümede büyük rol üstlenmektedir. Asgari ücret Osmanlı devleti döneminde ahi teşkilatı olarak anılıyordu. Sizlere bu sistemde iş ve işçinin o dönemdeki düzeni, idare etme şekilleri, çırak, kalfa ve ustanın nasıl bir ortamda olduğunu paylaşacağım. Asgari ücret uygulamasını ilk kullanan ülke Yeni Zelandadır. Bu ülkeden sonra hangi ülkelerin kabul ettiğini, nasıl bir etki yarattıklarına değineceğim. Makineleşmelerden sonra toplumdaki asgari ücret düzeyinin nasıl sallantıda olduğunu, seri üretimin bir işçinin 1 günde yaptığını saatler içerisinde yapması ile küçük iş verenlerin işçiye emeklerinin karşılığını veremeyecek durumda olması sorunlarına değineceğim. Kadın, çocuk ve erkeklerin neden kaçak yoldan çalıştırıldığı, devlete asgari ücret üzerinden neden vergi vermek istemedikleri, kurumun bu vergileri neden aldığı gibi sorunlar bulunmaktadır. Ücretin, enflasyonun, grevin, net ücretin, brüt ücretin tanımları, ne olduğu, brüt ve net ücretin arasındaki farklar gibi çeşitli başlıklardan bahsedeceğim. Devletin asgari ücret üzerinden aldığı vergilerin miktarı, ne tür ve kaç tane olduğu tablo üzerinde hazırlanmış bir şekilde sunuma eklenmiştir. Asgari ücret, çalışanların tek geçim kaynağı olarak bilinir. Bu yüzden dikkatli olarak hazırlanması gerekmektedir ki bu ücret işçilere verilen en az miktardaki düzeydir. Bu ücreti sadece tek bir kişinin geçimini değil diğer aile bireylerinin de ihtiyaçlarına göre hazırlanıp hazırlanmadığını göreceğiz. Asgari ücret başlığı altında incelenen bazı anket çalışmalarını inceleyip, bu hususları dikkate alarak bir anket çalışması gerçekleştirdim. Yapmış olduğum anket çalışmasını toplamda kırk üç kişi cevaplamıştır. Kişilerin asgari ücretin ne kadar olmasını istediklerini, kaç kişinin bu ücreti kabul ettiğini, kaç kişinin bu ücreti reddettiğini, bu ücret üzerinden Devletin almış olduğu vergileri, kaçak işçi çalıştırılması gibi soruların ulaştığım cevaplarını sizlerle paylaşacağım.

Temiz Enerji

Furkan TARKAN

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü

ÖZET

1760'lı yıllara kadar dünyada savaşlar ticaret,din ve mezhep üzerinden gerçekleşmiştir lakin 1760'lı yıllardan sonra sanayi devriminin başlamasıyla ingiltere,fransa gibi büyük imparatorluklar hammadde arayışına girmiş Ortadoğu, afrika gibi yer altı ve yer üstü zenginlikleri olan ülkeleri işgal edip oraları sömürmeye başlamışlardır dünyada ilk enerji savaşları bu zamanda başlamış ve halen biz hissetmesekte bu savaşlar devam etmektedir. Fosil yakıtların kıt olması sebebiyle ülkeler ya birbirleriyle savaşarak bu enerjiye sahip olmak istiyor yada doğrudan doğadan elde edilen ve çevreye hiçbir zararı olmayan yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmaya başlıyor. Bu kaynaklar: rüzgar,güneş,biyokütle,hidrojen,jeotermal ve hidro elektririk enerjisidir. Temiz enerji kaynaklarına baktığımızda çoğunluğunun yenilenebilir enerji kaynaklarından olduğunu görüyoruz. Yani doğamızın bize verdiği bu kaynaklar hem bitmiyor hemde çevremize hiçbir zarar vermiyor. Fosil yakıtlar çevremizi geçen yüzyılda tahmin edilenden daha fazla zarar verdiği için ve tükeniyor olmasından dolayı büyük devletler hızla temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yöneldi.

Ülkemizde bu hızlı değişime ayak uydurmaya çalışıyor ve bu alanda çalışan şirketlere bir çok ayrıcalık tanıyor. Lakin yapmış olduğum anket çalışmasında vatandaşlarımızın %67,4'ü ülkemizde temiz enerji adına atılan adımları yeterli bulmamakta %28,4' kısmen yeterli bulmaktadır umuyoruzki ülkemiz temiz enerjiye yapılan yatırımları artırır ve gelecek nesillere daha güzel bir türkiye bırakırız. Yerli enerji üreten şirketlerimizle ilgili yapmış olduğum bir araştırmada fosil yakıttan enerji üreten şirketlerin yavaş yavaş fosil yakıtları azaltarak temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçtiklerini ve yeni kurulan enerji şirketlerinde fosil yakıtlardan uzak doğrudan temiz ve yenilenebilir enerjiden yararlandıklarını gördüm. Bu durum şirketlerimizin de hem kendi maliyetlerini düşürdüğünü hemde çevremize katkı sağladığının farkına vardıklarını göstermektedir. Gelelim temiz enerji kaynaklarına ve potansiyellerine:

Ülkemizde enerji üretimi 2021 yılı verilerine göre bir önceki yıla kıyasla %8 oranında arttı Üzülerek söylüyoruzki geçen yıl ulaşılan enerji üretiminde fosil yakıtların oranı %64'e ulaştı bunun bazı sebeplerinden biriside 2020 yılının çok kurak geçmesidir.2020'de ülkemizin hidroelektririk santrallerinde üretilen enerji ülkemizin enerjisininin %25'ini karşılamaktaydı bu durum ülkemizde fazla sıcaklar olmasından dolayı %17'ye düşmüştür.

Güneş,Rüzgar ve Jeotermal enerji kaynaklarından elde edilen enerji 2021 yılında 10 milyar kilovatsaat artarak genel üretimde %16.6lık paya ulaşmıştır umuyoruzki devletimiz ve şirketlerimiz yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş sürecini hızlandırır ve gelecek nesillerimize daha temiz ve daha güvenilir bir çevre bırakmamızı sağlarlar. Son olarak yapmış olduğum anket çalışmasında elde ettiğim verileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Vatandaşlarımıza daha önce evlerinizin çatısında güneş enerji sistemi kullandınız mı şeklindeki soruma %60,9 evet, %19,6 hayır, %19,5 kullanmadım ama gördüm cevabını aldım. Buda demek oluyor ki vatandaşlarımızın bir çoğu aile bütçesine katkı sağlamak isterken farkında olmadan temiz enerji kullanmış ve çevremizin kirlenmesini azaltmışlardır. Bu alanda Sosyal duyarlılık çalışmaları yapılmalı ve vatandaşlarımız bu konuda bilinçlendirilmelidir. Vatandaşlarımız çevrelerinde en çok güneş enerji sistemlerini ve rüzgar güllerini görmüşlerdir bunun nedeniyse rüzgar gülleri ve güneş enerji sistemleri tek başlarına fazla enerji üretmez bu yüzden çok sayıda kurulmalarıdır. Yine aynı şekilde çok olmasından dolayı vatandaşlarımız bu iki enerji kaynağını diğer enerji kaynaklarına kıyasla daha önemli bulmaktalar. Lakin ülkemizde en çok enerjiyi hidroelektririk santralleri üretiyor her ne kadar geçtiğimiz yıl kuraklık nedeniyle enerji üretim verimi düşsede zirvedeki yerini korumaya devam etmiştir.

Toplumda Bir Grup Kişilerin Çocuk İstismarı ve İhmaline Karşı Bilgilerinin İncelenmesi

Aybükenur MERT

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
aybukenurmert@gmail.com*

Fatmatüzzehra GÜNAY

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
zehragunay18@gmail.com*

Kübranur ULUPINAR

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
kubra81ulupinar@gmail.com*

Özet

Çocuk bakımından ve gelişiminden sorumlu olan kimselerin çocuğun ihmal ve istismarına karşı bilgi düzeyleri çocuğun ihmal ve istismardan korunması açısından önemli olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı toplumda bir grup kişilerin çocuk ihmal ve istismarına yönelik bilgilerinin ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın evrenini sağlık çalışanları, anneler, babalar, üniversite öğrencisi ve çalışan bekar kimseler ve eğitimciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 246 kişiye ulaşılmıştır (n=246). Verilerin toplanmasında; kısa kişisel bilgi formu ve Sağır (2013) tarafından geliştirilen "Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik görüş ve farkındalıklarını ölçmeye yönelik yaptığı tez çalışmasındaki anketin ikinci kısmında kullanılan çocuk ihmal ve istismarı çeşitlerinden uygun olanını seçmeleri istenilen 6 adet sorudan oluşan sorular kullanılmıştır. Anket soruları Google survey yöntemi ile gönüllülük esasına göre araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda Statiscal Package for Social Sciences (SPSS) 22.0) programı ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların 128'i kadın, 118'i erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 27, 7'dir (min:21, max:62). Önceden belirlenen anne, baba, eğitimci, sağlık çalışanı, öğrenci ve bekar çalışan grubu eşit dağılım göstermektedir. Grupların çocuk istismarı ve ihmali konusundaki cevapları karşılaştırıldığında; fiziksel istismarın (%17,7) gruplar arasında ayırt edilemediği, fiziksel ihmal (%78,6) ile karıştırıldığı görülmüş olup, diğer ihmal ve istismar çeşitlerinde doğru cevapların fazla olduğu görülmüştür. Fiziksel istismar konusunda sağlık çalışanlarının doğru cevap sayıları diğerlerine daha çoktur, bir eğitimcinin de örnekte verilen fiziksel istismar bulgularına istismar ve ihmali olmadığı şeklinde cevap verdiği görülmüştür. Cinsel istismar bilgisi edinilen soruda katılımcıların % 90'ı doğru cevap vermiştir. Bu bulgular ışığında fiziksel istismar konusunda insanların farkındalığının düşük düzeyde olduğu, diğer ihmal ve istismar çeşitlerinde özellikle cinsel istismarın tanınmasında farkındalığın daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuçlar doğrultusunda, kişilerin çocuk istismarı ve ihmali ile farkındalık düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığı, verilen örneklerde çocuk istismarı ve ihmalinin olmadığını söyleyen kişilerin bulunması sebebiyle insanların bilinçlenmesi amacıyla bu konuda eğitimler düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Çocuk ihmali, Çocuk istismarı, Farkındalık

Zimbabve'den Güney Afrika'ya Göç

Sinan YILDIZ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Bölge Çalışmaları Enstitüsü

Afrika Çalışmaları, sinan.yildiz@student.asbu.edu.tr

Özet

Göç, insanlık tarihiyle beraber ortaya çıkan bir fenomen olmakla beraber küreselleşmenin etkisiyle beraber son 40 yılda dünya siyasetini daha fazla meşgul etmeye başlamıştır. Zaman içerisinde göç etmenin nedenleri farklılaşmış ve karmaşıklaşmıştır. Savaşlar, iç çatışmalar, ekonomik zorluklar, işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk, iklim değişikliği gibi nedenler insan hareketliliğini tetikleyen temel sebeplerin başında gelmektedir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasını müteakip sona eren Soğuk Savaş sonrası dönemden liberal demokrasi, serbest piyasa ekonomisine duyulan güven artarken ulus-devletlerin ortadan kalkacağına dair öngörüler dile getirilmiştir. Ancak beklenenin aksine ulus-devletler ortadan kalkmamış dahası devlet sınırları boyunca duvarlar yükselmeye başlamıştır. Devletler göçü güvenlik perspektifiyle değerlendirerek hareketliliği azaltıcı adımlar atmaya başlamışlardır. Sınırdan geçişleri kontrol etmenin yanı sıra sınır dışı etme politikaları, belirli süre için verilen oturma ve çalışma izinleri gibi politikalarla göçü kontrol etmeye çalışmaktadırlar.

Göç hareketliliğinin yoğun bir şekilde yaşandığı bölgelerin başında Afrika kıtası gelmektedir. Afrika'da kıta içerisindeki önemli göç rotasyonlarından bir tanesi Güney Afrika Cumhuriyeti'dir. Güney Afrika Cumhuriyeti Afrika'nın en büyük ikinci ekonomisi olmasının yanında bağımsızlığı sonrası ülke, kıta boyunca istikrarlı ekonomik ve siyasi yapısı sebebiyle insanlar açısından cazibe merkezi olmuştur. Zimbabve, bağımsızlığını elde ettikten sonraki süreçte istikrarlı ekonomik ve siyasi bir yapı oluşturamamış ve bu durum ülkeden göçe sebep olmuştur. Zimbabveli göçmenler göçü ülkede içinde buldukları ekonomik zorluklarla başa çıkmanın bir yolu olarak kullanmaktadırlar. 1980'lerden bu yana ekonomik büyüme kötüleşen ekonomik yapı, artan işsizlik ve yüksek enflasyon nedeniyle yavaşlamıştır. Düşük gelirli insanların refahını iyileştirmek için liberal ekonomi politikaları uygulayan hükümet, bu süreçteki hedeflerinin gerisinde kalmıştır. İşsizlik artarken, toplu işten çıkarmalar da artmış, yabancı yatırım yetersiz kalmış ve açılan işletmeler kepenk kapatmak durumunda kalmıştır. Güney Afrika'ya göç eden Zimbabveli sayısı ile ilgili göçün yasa dışı olması sebebiyle kesin bir rakam söylemek mümkün değildir. Her ne kadar rakamlar net olmasa da Zimbabve'den göçün bilançosuyla ilgili bazı istatistikler de bulunmaktadır. Zimbabveli ailelerin %19'unun en az bir üyesinin ülke dışına göç ettiği ve göç edenlerin %87'sinin ise Güney Afrika'ya göç ettiği belirtilmektedir. 2000'li yıllardan itibaren ülkedeki ekonomik ve siyasi karışıklıklar artarken ülkeden göçün hızında da artış gözlenmiştir. Güney Afrika göçü durdurmaya yönelik politikalar üretmiştir. Güney Afrika'nın uyguladığı sert uygulamalar ve sınır dışı etme politikaları Zimbabvelileri yasa dışı yollardan ülkeye girmeye itmektedir.

Güney Afrika'ya göç yeni bir olgu değildir. Güney Afrika 19. Yüzyıldan itibaren altın ve gümüş madenlerinin bulunmasından itibaren çevre ülkelerden iş göçü kabul etmiştir. 1974 yılına kadar iki ülke arasında iş göçü anlaşması olmamasına rağmen Zimbabveliler Güney Afrika'ya göç ederek çiftliklerde, fabrikalarda, ev işlerinde çalışmaya devam etmişlerdir. 1995 ve 1997 yılları arasında hükümet Güney Afrikalı olmayanlar için üç af ilan etmiştir. Zimbabveliler bu af programına en çok başvuran ülkelerden biri olmuştur. Özel muafiyet ve şirket izinleri aracılığıyla Zimbabveliler istihdam edilmeye devam edilmiştir. 2002 yılında hükümet vasıflı yabancı işgücüne yönelik bir yasa çıkarmıştır. Kritik ve özel beceri alanları belirlenerek çalışma izin kotaları bu ihtiyaca yönelik düzenlenmiştir. 2009 yılına gelindiğinde çıkarılan yeni yasa Zimbabvelilere 3 aylık sürelerle barınma ve çalışmalarına müsaade eden 12 aylık özel muafiyet izinleri verilmiştir. Bu yasayla Zimbabveliler serbest dolaşım, istihdam ve varlıklarını yasallaştırma imkanına erişmişlerdir. 2010 yılında ise özel muafiyet izni uygulaması kaldırılarak yerine Zimbabve Belgeleme Projesi getirilmiştir. Bu kapsamda Zimbabveliler 4 yıllık izinlerle oturma, çalışma ve girişimcilik hakkı elde etmişlerdir. Yasa, yasa dışı göç eden sığınmacıları da kapsamıştır. 2014 ve 2017 yıllarında program genişletilmiş ve bu programdan çok sayıda Zimbabveli yararlanmışır.

Bu çalışmada, ülkelerin ekonomik durumları ve göç yönetimi çerçevesinde çeşitli bakış açıları sunarak Zimbabve'den Güney Afrika'ya göç nedenleri irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Göç, Zimbabve, Güney Afrika, Göç Yönetimi

T.C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığının 2020 Yılı Araç Yangını Kayıtlarının Değerlendirilmesi

Serap DİKMEN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği, srp_510@hotmail.com

Aclan ÖZDER

Bezmialem Vakıf Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Afet Yönetimi, aclanozder@gmail.com

Enes ARSLAN

Bezmialem Vakıf Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Afet Yönetimi, enes.arslan@yobu.edu.tr

Özet

Yangın, kontrol dışı meydana gelen, yaşanmasını istemediğimiz olaydır. Yanma, yanıcı madde, yeterli oksijen ve yangını başlatacak yeterlilikte ısı enerjisinin bulunduğu ortamlarda gerçekleşir. Yanma olayının meydana geldiği araçların deposunda bulunan yakıt, potansiyel enerji olarak bulunmaktadır. Yakıtın içeriğinde bulunan kimyasal enerji hızlı bir biçimde ısıya dönüşmektedir. Ortaya çıkan ısı enerjisi ise mekanik ve elektrik enerjisine dönüştürülerek kullanılmaktadır. Motorun içindeki yakıt yanarak, ısı enerjisinin gücü ile pistonun hareketini sağlar ve böylelikle aracın hareketi etmesi sağlanır. Aracın iç mekanizmasında bulunan ısı malzemelerinde yanma olayı aracın hareketinin sağlanması için istediğimiz ve kontrol altındaki bir olaydır. Yanmanın kontrol altından bir anda çıkmasıyla birlikte yangın olayı gerçekleşir.

İnsanlar tercihlerini sıklıkla toplu taşımadan yana kullanmaktadır. Bir karayolu taşımacılığı olan toplu taşıma araçları ve diğer kara yolu araçları ulaşım esnasında, güvenliğin sağlanabilmesi için araçların öncelikli olarak trafik güvenliklerinin sağlanması gerekmektedir. Trafik güvenliğinin doğru bir biçimde sağlanabilmesi için yangın güvenliğinin de eksiksiz bir şekilde sağlanması gerekir. Özellikle de toplu taşıma araçlarının çok daha fazla tercih edilmesiyle birlikte bu araçlarındaki tehlikelerin en başında yangınlar gelmektedir. Motorlu araçlarda ortaya çıkan yangınlar, araç sayısının artmasına bağlı olarak doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Bütün bunlara doğru orantılı olarak yangına maruz kalan kişilerin sayısı da artacak ve buna bağlı olarak insanların kendi araçlarında yangın ile karşılaşma riski ve tehlikesi daha fazla olacaktır. NFPA (Ulusal Yangından Korunma Kurumu) verilerine göre araçlarda meydana gelen yangınların %25 i toplu taşıma araçları, geriye kalan araç yangınları ise binek araçlarda görülmektedir. Toplu taşımalarda gerçekleşen yangınların dünyada meydana gelen diğer yangınlara oranı %1 olduğu saptanmıştır. Araçlardan kaynaklı yangınların diğer nedenlerden kaynaklı yangınlara oranı Türkiye’de %2 olarak saptanmıştır. Toplu taşıma araç yangınları çarpışma sonrasında oluşan yangınlar, araçların kendi aralarında çarpışma olmadan ortaya çıkan yangınlar ve terör saldırıları olmak üzere üç ayrı alanda değerlendirilir. İlk iki neden ile oluşan yangınlarda %92 den fazla insanın öldüğü görülmüştür. Ölüm ile sonuçlanan araç yangınlarının %60 ı araçların birbirleri ile veya farklı bir cisme çarpması sonucu meydana geldiği görülmüştür. Toplu taşıma araçlarında meydana gelen yangınların çoğunluğu (%90) çarpışma olmadan gerçekleşmektedir.

Yangının yaşandığı bölgede kazazedelerin veya bölgenin yakınında yardım etmek amaçlı bulunan insanların önceliği 112 itfaiyeyi arayıp, gerekli bilgilendirmeyi yetkililere yapmak olmalıdır. İtfaiye istasyonunda santralden sorumlu itfaiyeci yangın olayı hakkında, itfaiye ekibinin olay yerine en kısa süre içerisinde ve daha verimli bir şekilde müdahalesini gerçekleştirebilmesi için gerekli bilgileri toplar.

İstanbul ili geneli incelendiğinde ilçeleri arasında araç yangınlarının en fazla olduğu ilk 3 ilçe sırasıyla %5,9 Esenyurt, %5,2 Pendik, %5,1 Ümraniye, %4,4 en az olduğu ilçeler; %0,9

Beyoğlu, %0,8 Beşiktaş, %0,8 Şile olarak saptanmıştır. Araç yangınları yangın çıkış nedenlerine göre gruplama yapıldığında 2020 yılı içinde en sık meydana gelen araç yangını nedeni %59,6 ile elektrik olmuştur. En az sıklıkta araç yangını görülen neden ise %0,2 ile yangın zannı olmuştur.

Anahtar kelimeler: İtfaiye, Yanma, Yangın

Gençlerin İstihdamı

Mehmet KARGI

Hitit üniversitesi

Sosyal bilimler meslek yüksekokulu

Mülkiyet koruma ve güvenlik bölümü sosyal güvenlik programı

Mehmetkargi34@gmail.com

Özet

Özet; işsizlik tüm ülkelerde sorunların en başında gelmektedir. Bu sorun ülkelerin hem ekonomik açıdan olsun hem de demografik açıdan da büyük etki etmektedir. Ekonomik açıdan bakıldığında bir ülkede ne kadar az sayıda insan çalışıyorsa o kadar da üretim miktarı negatif yönde etkilemektedir. Buda GSMH ya da etki etmektedir. Demografik açıdan bakıldığında ise bir ülkede insanların çalışabileceği iş gücünün olmaması o ülkedeki nüfus oranını etkileyebilir. Bu konuda gençlerin iş gücü piyasasında kendilerine yer bulamaması hem o gençlerin geleceği açısından hem de o ülkenin büyüme ve kalkınma doğrultusu açısından büyük sorundur.

Türkiye 1960 dan beri görülen işsizlik ile mücadele eden bir ülkedir. 1980 den sonra teknolojik gelişmelerin artması bakımından 1990'larda yüksek oranlarda işsizlik görülmeye başlamıştır. 2001 yılındaki kriz sebebiyle işsizlik oranı daha yüksek rakamlara çıkmıştır. Bu sebeplerden dolayı işsizlik karşısında istihdamı sağlamak daha güç hale gelmiştir. Demografik nedenler, eğitim politikalarındaki sorunlar, siyasi ve ekonomik nedenler bu istihdam sağlama yollarını daha zorlu hale getiren etkenlerdendir. 1960 dan günümüze kadar istihdama yönelik birçok politika uygulanmaktadır.

Türkiye de ki işsizliğin nedenleri iş gücü maliyetlerinin fazla olması, işten çıkarmanın çok olması ve yasalar ve sendikalaradır.

Türkiye de işsizlik üzerine yapılan çalışmaların bir tanesinde köyden şehre geçilmesinin halen devam etmesidir. Buda tarım ve tarımdaki iş gücüne istihdam sağlanamadığını gösterir. Geçen yıla göre bu yıl tarımdaki istihdam oranında düşmeler söz konusudur. Tarımdaki maliyet ve işin zorluğu gençlerin bu sektörü seçmemesine en büyük etkenlerden birisidir.

İstihdam için uygulanan diğer politikalarda ise eğitim uygulamalarını görebiliyoruz. Bu eğitim politikalarının uygulanması için en başta gelen kurum Türkiye iş kurumudur (İŞKUR). Bu eğitimlerde iş gücü piyasası eğitim programları başlığı altında dil kursu, bilgisayar kursu ve üretimsel beceri sağlayan kurslar içermektedir. Bu eğitim politikasında doğrudan iş oluşturma, bilgilendirme ve işe yerleştirme hizmetleri gibi programlarda bulunmaktadır. İŞKUR bünyesinde bulunan girişimcilik eğitimi, iş başı eğitim programı (staj) gibi eğitimler büyük katkı sağlamaktadır.

Kişinin kendi istihdamını sağlayabilecek bazı iş arama kanallarında vardır. Bunlarda birkaç tanesi doğrudan bir iş verene başvurma, eşe dosta ricada bulunma, gazeteden ve internetten iş bulmak gibi iş kanalları da vardır.

En önemli konulardan biriside yükseköğretim mezunlarının yaşadığı işsizlik ve sağlanamayan istihdam sorunudur. Bu sorun devam ettiği sürece ülkedeki eğitim oranı gittikçe düşmeye başlayacaktır. İstihdamın en büyük oranını yükseköğretimlerden çıkan mezunlar sağlamakta gibi dursa da halen istihdam edilememiş mezunların sayısı da çok fazladır.

İstihdam edilemeyen gençler üzerinde oluşan etkilerinde en önemlisi psikolojik etkilerdir. Bu etkiler kişinin yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir. İşsiz kalan gençlerin karşılaştığı zararların bazıları şu şekilde olabiliyor; kendi güvenlerini kaybetmesi, streslerinin yükselmesi, intihara meyilli olması gibi etkenler büyük sorunlar doğurabiliyor.

Anahtar kelimeler: İşsizlik, istihdam, genç

Mobbing ve Sosyal Fobi

İnci Sevcan KURAL

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

*Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü
incisevcann@gmail.com*

Özet

Mobbing sözlük anlamı olarak yıldırma anlamına gelmektedir. Mobbing kişinin çalışma ortamında bir veya birçok kişi tarafından maruz kaldığı psikolojik baskıdır. Bu baskının sürekli ve adım adım ilerleyerek devam etmesi kişiyi olumsuz olarak birçok anlamda etkilemektedir. Mobbing bir nevi iş yerinde yaşanan psikolojik bir saldırı durumudur. Sosyal statü farkının belirgin olduğu topluluklarda keskin bir şekilde varlığını hissettirmektedir, güçlü olanın farklı yöntemlerle diğer çalışanların üzerinde uygulamış olduğu istenmeyen durumlar bütünüdür.

Mobbing karşısında mağdur kalan kişilerde bir çeşit travma ve stres bozukluğu ortaya çıkar. Stres yaratabilecek olgunun ortamda olmamasına rağmen kişinin duygusal hayatında özel yaşamda hissettiği bozuklukla birlikte kişide görülen rahatsızlıkların kronikleştiği görülür. Meydana gelen rahatsızlıkların en önemli sonucu kişinin öz güvenini yitirmesidir. Kişiye yardım eden başka birinin bulunmaması halinde, hayatını sürdürebilmek için gerek duyduğu etkinlikleri yapamayacak hale gelir. Örneğin; bankaya gidemez, alışverişe çıkamaz, sokağa çıkamaz, sosyal ortamlarda bulunmaktan çekinir. Mağdur olan birey belli bir süre sonra yaşadığı panik atak krizlerini, iş yerinde kendisine karşı uygulanan tacizkar davranışlarla, karşı saldırılarla açıklamaya çalışır. Acı çeker ve tükenir. Bir zaman sonra her şeyin nedeninin kendisinden kaynaklandığının algısına varır ve yitirdiği öz güveninin yanında, kendisine olan öz saygısını da yitirir. Böyle bir durumda olan kişinin mutlaka bir psikoterapiye ve uygun ilaç tedavilerine gerek duyar. Ayrıca kişinin işyerinde kendisine yapılan psikolojik taciz karşısında düşürülmüş olduğu bu olayın, hukuki açıdan da ele alınması konunun hukukçular tarafından kişilik haklarını korumaya yönelik çözümlerin bulunması da gerekir İş hayatında yaşanan mobbing örneklerine kişinin sürekli olarak maruz kalması içsel motivasyonunu düşürerek sanki davranıldığı gibi, önemsiz ve değersiz biriymiş gibi hissetmesine sebep olur. Kişinin kendine olan güvenini derinden etkileyen yıldırma yani psikolojik taciz olayı kişinin sosyal hayatındaki durumunu da ciddi yönde etkiler. Mobbinge maruz kalan birey toplum içinde kendini aciz ve işe yaramaz bir halde görmesi sosyal fobinin belirtilerinden biridir. Kişi bu bağlamda tüm oklar kendi üzerindeki gibi algılaması sosyal ortamlarda huzursuz bir ruh haline bürünmesine, kendini bu ortamlardan gizleme davranışlarını göstermesine yol açan mobbing kişinin sosyal çevreden mahrum kalmasına neden olur. Yani araştırmaların ışığında yaşanan mobbingin sosyal fobiyi tetikleyici bir rol oynadığını açık bir şekilde görebiliyoruz.

Anahtar kelimeler: Mobbing, Sosyal Fobi, Psikolojik Etki

Gelir Dağılımında Adalet

Gelir Dağılımında Adalet Milli gelirden üretim faaliyetlerine katılanların dengeli ve adil pay olarak alımı gelir dağılımında adalet olarak tanımlanır. Gelişmiş ülkelerde ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde gelir dağılımında adalet son derece önemlidir. Ülkelerin ekonomideki amacı refahı arttırmaktır. Bunu gözlemlemenin en mantıklı yolu şudur; Yoksullukla birlikte gelir dağılımının uğradığı değişimlerden yola çıkarak büyüme sürecinde meydana gelen refah artışının veya azalışını analiz etmektir. Gelir dağılımını etkileyen en belirgin sebep üretim yapmak için kullanılan üretim araçlarının dağılımıdır. Çünkü bu dağılıma göre en çok kazanan kişiler o üretim aracına sahip olan kişilerdir. Sanayi devrimiyle ortaya çıkan bu toplum, üretim faktörlerinin sermayesi olan kişilerin mülkiyetine alması sonucunda işçi adıyla bilinen kısım milli gelirden aldığı pay oldukça düşmüştür ve bu gelir adaletsizliğini ortaya çıkarmıştır. Gelir dağılımını etkileyen faktörlerde biriside işsizliktir. İşsiz kalan insanlar veya işe gitmeyen insanların milli gelire en ufak bir faydası olmamakla beraber işsizlik maaşı aldığı takdirde zararı dokunmaktadır. Bu yüzden her çalışabilir insanın işe gidip çalışması istihdama destek olması gelir eşitsizliğini azaltabilir. Sendika kuruluşları gelir dağılımını etkileyen faktörlerden diğeridir. Sendikalar, işçilerin lehine alınan kararlarından dolayı sendikalı işçilerin gelirleri sendikalı olmayanlara göre daha fazladır ve hakları daha iyi korunur. Bunun dışında siyasi partilerin aldığı kararlarda geliri etkileyen faktörlerden biridir. Bu sebep neden etkiler diye soracak olursak siyasi partiler seçimden önce ettiği vaatleri yerine getirdikleri takdirde seçilmediği bölgelere göre eşitsizlik olmuş olur. Bunların dışında teknolojik gelişmeler ,nüfus artış veya azalışları, ekonomik liberalleşme gibi daha birçok faktör gelir dağılımını etkileyen etkenlerdendir. Üretim ilişkilerinden her toplumda zengin ve yoksul kesim illaki bulunmaktadır. Bu zengin kısmın milli gelirden yüksek bir pay alması ve yoksul kısmın çok az bir kısmını alması insanlık açısından kabul edilemez bir şeydir. Ama herkes aynı geliri alacak diye de bir şey yoktur. Az çalışan ve üretime fazla etkisi olmayan kişilerin milli gelirdeki payının az, çok çalışıp üretime etkisi yüksek olanlarında yüksek bir pay alması daha adil olur. Ama kapitalist düzende bunu her insana kabullendirmek nerdeyse imkansızdır.

Lisansüstü Programlarda Yapılan Tezler Üzerine Bir Araştırma: Otizm Spektrum Bozukluğu ve Fiziksel Aktivite

Sema YEĞİN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

smdmrc_12@outlook.com

Doç. Dr. Sema CAN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

semacan@hitit.edu.tr

Özet

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), yineleyici davranışlar, sınırlı ilgi alanları, duyuşsal hassaslık, sosyal etkileşim ve iletişimdeki bozulmalar ile karakterize edilen, hayat boyu devam eden nörogelişimsel bir bozukluktur. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC), 2020 verilerine göre her 54 kişiden 1'inde OSB görülmektedir. OSB'li bireylerin sosyal beceri düzeylerinin arttırılması ve topluma kazandırılması ülkemizin son zamanlardaki hedeflerinden bir tanesidir. Günümüzde kesin bir tedavi yöntemi bulunmayan OSB'nin bilinen tek tedavi yöntemi olarak özel eğitim ve fiziksel eğitimlerin olduğu belirtilmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde, 2013-2021 yılları arasında otizm spektrum bozukluğu ve fiziksel aktivitenin ilişkilendirildiği, toplam 21 lisansüstü tezin, yapıldığı üniversite, türü, yayımlandıkları yıl, anabilim dalı ve konu ölçütleri bakımından özelliklerini araştırmaktır. Araştırma, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında "otizm spektrum bozukluğu" anahtar kelimesi ile "fiziksel aktivite", "egzersiz", "spor" kelimelerinin kombinasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Otizm ve fiziksel aktivite alanında yapılmış olan lisansüstü tezler türleri ve sayıları bakımından değerlendirildiğinde, 2013-2021 dönemi kapsamında 12 adet yüksek lisans tezinin ve 9 adet doktora tezinin tamamlanmış olduğu görülmektedir. OSB ve fiziksel aktivite alanında en fazla yüksek lisans tezinin 2019 (5 adet), 2016 (2 adet) 2014, 2017, 2018, 2020 ve 2021 yıllarında (1'er adet) yapıldığı görülmektedir. Doktora tezleri yıllar itibari ile incelendiğinde ise en fazla doktora tezinin 2019 (3 adet) ve 2021 (2 adet) yıllarında yapıldığı görülmektedir. Tezlerin araştırma grubu 7-19 yaş arası bireyler ile OSB tanısı almış çocukların ailelerinden oluşmaktadır. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde en fazla lisansüstü tezin Gazi Üniversitesi'nde, Anabilim Dalı düzeyinde dağılımları incelendiğinde ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı (7 adet) ve Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda (6 adet) yapıldığı belirlenmiştir. Konu dağılımlarına göre incelendiğinde, en fazla otizimli çocukların fiziksel aktiviteye katılımının sosyal beceriler üzerine etkisi alanında 7 adet tez çalışmanın yürütüldüğü görülmektedir. Tezlerin içerikleri incelendiğinde ise, fiziksel aktivitenin tedavi amacıyla kullanıldığı, düzenli aktivite programlarına katılan çocukların yaşam kalitesi ve sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu, motor yeterlik düzeyi ve sosyal beceriler üzerinde olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel aktiviteye katılımı engelleyen nedenler olarak; aile, mahalle, okul, maddi olanaklar, ulaşım, uzman personel, fiziksel ortam ve materyal ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, engelli çocukların ailelerinin fiziksel aktivitelere katılımlarının düşük düzeyde olduğu ve ailelerin çoğunlukla hafif düzeyde depresyon skorlarına sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Fiziksel aktivite, Otizm spektrum bozukluğu, Özel eğitim, Bibliyometrik analiz, İçerik analizi.

Ağırlık Kemerinin 1 Tekrar Maksimal Performansı Üzerine Etkisi

Hüseyin Aykut ERTUNÇ

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, aykutertunc@outlook.com

Erbil Murat AYDIN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, emurataydin@hitit.edu.tr

Özet

Bu çalışma günümüzde egzersizlerde sıkça yer verilen ağırlık kemeri kullanımının 1 tekrar maksimal (1TM) performansına olan etkisinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmaya 24 erkek birey (yaş: 23,87±3,00 yıl; boy:177,10±6,54 cm; vücut ağırlığı; 76,91±9,42 kg; vücut yağ yüzdesi:23,79±3,04 %) gönüllü olarak katılmıştır. Bu çalışma çapraz deney deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar rastgele kemerli ve kemersiz grup olarak ikiye ayrılmıştır. Katılımcılar belirli aralıklarla hem kemerli hem de kemersiz olarak 1TM testini gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada katılımcıların 1TM performansları yarım squat egzersizi sırasında belirlenmiştir. Katılımcılar 10 dakika koşu bandında koşu şeklinde ısınma egzersizinin ardından 1TM testini gerçekleştirmişlerdir. 1TM denemeleri boyunca ağırlık barının her iki yanında birer yardımcı bulunmuştur. Katılımcıların ağırlık kemeri kullanmadan ve ağırlık kemeri kullanarak belirlenen 1TM ağırlıklarını karşılaştırmak için bağımlı örneklem t-testi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda katılımcıların ağırlık kemeri kullanmadan (69,17±9,63 kg) ve ağırlık kemeri kullanarak (77,71±11,75 kg) yapabildikleri 1TM arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0,05). Sonuç olarak ağırlık kemeri kullanımının bireylerin 1TM ağırlıklarını arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ağırlık kemeri, Squat, 1 Tekrar Maksimal

Lisansüstü Programlarda Yapılan Tezler Üzerine Bir Araştırma: Zihinsel Engelliler ve Fiziksel Aktivite

Derya TUNCAL

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

deryatuncal93@gmail.com

Doç. Dr. Sema CAN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

semacan@hitit.edu.tr

Özet

Toplumumuzun ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmesi gereken engellilik insanoğlunun varoluşundan bu yana görülmeye devam etmektedir. Zihinsel engellilik, gelişim sürecinde ortaya çıkan, uyumsuz davranışlardaki yetersizlik ile karakterize, genel zekâ fonksiyonlarının ortalamasının altında olması durumudur. Dünya nüfusunun yaklaşık %15'inin bir tür engellilik sorunu ile yaşadığı, bir başka ifade ile her yedi kişiden birinin engelli olduğu belirtilmektedir. Ülkemizde ise sisteme kayıtlı olan 2,5 milyon kişinin engelli olduğu bilinmektedir. Zihinsel engelli bireylerde en az normal insanlar kadar düzenli fiziksel aktivite yapmaya ihtiyaç duymaktadır. Düzenli fiziksel aktiviteye katılımın engelli bireyler üzerindeki etkilerinin ele alındığı birçok araştırma bulunmakta olup fiziksel aktivite programlarının engelli kişiyi topluma ve üretime kazandırarak sağlıklı, kaliteli bir yaşam sürmesi açısından önem taşıdığı vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışma zihinsel engelli bireylerde fiziksel aktivite alanında yapılan tez çalışmalarının belli kriterler açısından değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak 2012-2022 yılları arasında “zihinsel engelli”, anahtar kelimesi ile “fiziksel aktivite”, “egzersiz”, “spor” kelimelerinin kombinasyonu kullanılarak tezlere erişim sağlanmıştır. Tezler üniversite, tür, yayımlandıkları yıl, çalışılan grubun engel düzeyi, kullanılan yöntemlere göre incelenmiştir. Yapılan taramada 40 adet lisansüstü tez tespit edilmiştir (31 yüksek lisans, 9 doktora). Üniversiteye göre dağılımında ise 23 farklı üniversite tespit edilmiştir. En fazla Muğla Sıtkı Koçman üniversitesinde 4 adet lisansüstü tez çalışması yürütülmüştür. Çalışılan engel grubuna göre en fazla “hafif düzeyde zihinsel engelli bireyler” ile çalışılmış ve kullanılan yöntemin ise çoğunlukla deneysel yöntem olduğu tespit edilmiştir. Deneysel yöntem çalışma sonuçlarında, zihinsel engelli bireylere sistemli ve düzenli bir şekilde fiziksel aktivite programları uygulandığında bu bireylerin biyomotorik özellikleri üzerinde olumlu ve anlamlı düzeyde gelişme olduğu görülmüştür. Betimsel tarama yöntemi ile yapılan çalışmaların ise çoğunlukla ebeveynler veya zihinsel engelli bireylerin öğretmenleri üzerinde yapıldığı belirlenmiştir. Fiziksel aktivite, bireysel/grup egzersizleri ile takım oyunlarının zihinsel engelli bireyler için fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal olarak birçok yarar sağladığı ve bu bireyleri topluma daha uyumlu bireyler haline getirdiği görülmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmanın zihinsel engelliler ve fiziksel aktivite alanında yürütülen tezlerin kapsamı hakkında genel görünümü ortaya koymada literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Zihinsel engelli, Fiziksel aktivite, Bibliyometrik analiz, İçerik analizi, Sağlık.

Türkiye’de Kadın İstihdamı

Selin AYKAN

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu
Mülkiyet Koruma Ve Sosyal Güvenlik,
214575010@Ogrenci.Hitit.Edu.Tr

Özet

Ekonomik düzen içerisinde yer alan kadınlar toplumun yarısını oluşturmasına rağmen eskiden bu zamana, işgücü bakımından bu ekonomik ilerlemenin içinde alan oluşturamamışlardır. Kadınların erkeklerle mukayese edildikleri bugünde ekonomiye yardımları çok az seviye de olduğu görülmüştür. Yalnızca ekonomik anlamda olmamakla beraber siyasal ve sosyal birçok alanda bu hal pek farklı olmamıştır. Geçmişten beri kadının yeri, hane ortamındaki gibi iş yaşamında da ikincil konumda sayılmıştır.

Dünya’nın ilerleme düzeylerinden biri de kadınların işgücüne olan katkısı olmuştur. Kadınlar hayatlarındaki karşılaştıkları problemleri birçok ülkelerde aynı şekilde görmekteyiz. Kadınların karşılaştığı engeller arasında birincil olarak öğrenim ve mesleki alanlarda işe, kabul edilmelerinde ve para almalarında, mesleki alanlarında uzmanlaşmalarında, sosyal haklardan faydalanmalardaki adaletsizlik ve türlü blokajlar yer alır. Bu blokajları kaldırmak için türlü ulusal ve uluslararası yöntemler de ilerleme kaydedilmiştir.

Türkiye’de kadın istihdamı çalışmamda cumhuriyet döneminde kadınların durumu, iş yaşantıları, hangi alanlarda çalıştıklarına değinilmiştir. Kadınların işgücü alanlarında işe atılmalarında ve sonrasında ülkemizde pek çok problem ile karşılaşmışlardır. Bunların birincil nedeni olarak ülkemizdeki kültürel anlamındaki ayrımcılık sayılmaktadır. Başlıca sebepleri olarak, bedensel olarak zor işler ve kadınların doğurganlığı sayılmıştır. Bu faktörler kadınlarda iş hayatlarında isteksizliğe neden olmuş ve çalışma yaşamlarını ikinci hedef olarak görmüşlerdir. Böylece iş gücü piyasasının içine girememişlerdir. Yapılan TÜİK araştırmasına göre de 2020 yılında kadın istihdam oranı erkeklerin oranının yarısını geçememiştir.

Türkiye’nin ekonomisinde kadının yeri ve değeri inkâr edilemez bir gerçek sayılmıştır. Kadınların çalışma hayatlarındaki rolünün artması ülkemizin refahı açısından önemli bir yeri vardır. Bunu sağlamakla da ekonomi anlamında GSMH’ da artmalar yaşanması beklenir. Ayrıca aile ve toplum arasındaki en önemli köprü kadın sayılmıştır. Bireyin doğduğundaki ilk eğitimi anne kucağında ve sonrasında ise ailedeki eğitimle devam eder. Bundan dolayı kadınlarımız eğitim ve öğretimden uzak olmamalı ve ülkemizin güçlenmesi için kadınlarımızın eğitimlerine daha önem vermeliyiz.

İş ve aile kavramı birçok kişi için önem arz eden konulardan biri olmuştur. Kadınlarda bu durum iş hayatlarına katılmasıyla beraber iş-yaşam dengesini ortaya çıkarmıştır. Bununla beraber kadınlar da birçok zorluk ortaya çıkmaya başlamıştır. Yapılan bazı çalışmalarda bu zorluğun erkeklerden daha çok kadınlarda görüldüğü buna dayanak olarak da kadınlara verilen çocuk ve bebek bakımı gibi sorumlulukların olduğunu söyleyebiliriz. Kadınların uğramış oldukları başka bir problem ise kariyerlerinde yaşamış oldukları zorluklardır. Bu problemlerin bir kaçını söyleyecek olursak; kadınlar mesleklerine uzun bir zaman ara vermek mecburiyetinde kalmaları ve kadınlara verilen ücretteki eşitsizliği örnek verebiliriz. Bu sebeplerden ötürü kadınlar daha az ücrette çalışmakta bu durum iş yaşam dengelerini, iş tatminliklerini ve hayatta tutunduğu isteklerini negatif etkileyebilmektedir. Kadın ve erkek arasındaki istihdam konusunun eşitsizliğine karşı yapılan çalışmalara da yer verilmiştir. Yapılan çalışmalara, uygulanan politikalara ve teşviklere rağmen işgücünde kadınların katılımının düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: kadın istihdamı, kadın ve erkek arasındaki eşitsizlik, iş-yaşam dengesi, iş ve aile

Türkiye Süper Liginde Mücadele Eden Profesyonel Dört Büyük Kulübün Forma Göğüs Sponsorluklarının Bilinirliğinin İncelenmesi

Ramazan YILDIZ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, ramazeyn19@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de dört büyükler olarak bilinen Fenerbahçe A.Ş., Galatasaray A.Ş., Beşiktaş A.Ş., Trabzonspor A.Ş.’nin forma göğüs sponsorluklarının bilinirliğinin incelenmesidir. Spor sponsorluğu, hem işletmeler hem de spor kulüpleri tarafından karşılıklı olarak birbirlerinden yarar sağladıkları sözleşmelerdir. Futbol kulüpleri sponsorluk sözleşmelerinden aynı ve nakdi yarar sağlarken, işletmeler spor sponsorlukları ile müşterilerine ulaşarak pazarlama ve marka bilinirliği amaçlarını gerçekleştirebilmektedir. Bu kapsamda spor sponsorluğu kulüp ve işletmeler için önem arz etmektedir. Araştırma da nicel araştırma deseninde ilişkiisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada daha önce başka bir araştırmacı tarafından geliştirilen ve geçerlilik, güvenilirlik çalışması yapılan “Sponsorlukların Marka Bilinirliğine Etkisi” ölçeği kullanılmıştır. Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde eğitim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 100 erkek, 100 kadın olmak üzere toplam 200 kişi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların %38,5 77 kişi ile Fenerbahçe A.Ş., %38,5 77 kişi ile Galatasaray A.Ş., %12,5 25 kişi ile Beşiktaş A.Ş., %2,5 9 kişi ile Trabzonspor A.Ş., %8 16 kişi ile diğer takımlıdır. Katılımcıların %73 ile futbol ile ilgi düzeyleri orta ve çok olarak belirlenmiştir. Takımlarının maçlarını %21 ile hiç kaçırmadığını, %38’inin maçlarını Fırsat buldukça izlediği, %28,5 ile ara sıra izlediği %12,5’inde hiç izlemediği görülmektedir. Katılımcıların %52’sinin maçlara gitmediği, %48’nin taraftarları olduğu kulüplerin maçlarına gittiği görülmektedir. Sponsorlukların marka bilinirliğine etkisini ölçmek için sorulan Fenerbahçe A.Ş. spor kulübün forma göğüs sponsoru %68,5 düzeyinde, Galatasaray A.Ş. spor kulübün forma göğüs sponsoru %51,5 düzeyinde, Beşiktaş A.Ş. spor kulübün forma göğüs sponsoru %60,5 düzeyinde, Trabzonspor A.Ş. spor kulübün forma göğüs sponsoru %50 düzeyinde bilinirliğinin olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar sponsor olan markaların sembolünü veya logosunu %64,5 ile hatırladığı, %44’nün sponsor firmayı tanıdığı, %57,5’nin sponsor markalar hakkında bilgi sahip olduğu sonucu bulunmuştur. Katılımcıların ürün satın alırken takımların forma göğüs sponsorluklarının %48,5 aklına geldiğini, %39 ile sponsor olan firmanın ürününü tercih ettiğini, %50 sinin takımına sponsor olan firmayı destek amaçlı tercih ettiğini, ürün satın alırken %42 ile sponsorluğun ikinci planda olduğu, %55,5 ile de en uygun fiyatlı ürünün sponsor ürüne tercih edildiği görülmektedir. Spor, insanların, zihinsel ve fiziksel gelişimine katkı sağlaması ile birlikte, bireylerin sosyalleşmesine de aracı olması bakımından insan hayatında önemli bir rol üstlendiği görülmektedir. Spor toplumdaki bu rolü ile insan hayatında önemli bir yer almasını sağlamıştır. Bu durum kurum ve işletmelerin spora ve spor sponsorluğuna gösterdiği önemi de hızla arttırmaya başlamıştır. Sponsorluk, firmaların veya kuruluşların daha geniş kitleye ulaşmak için bir etkinlik veya organizasyon yoluyla destek verilmesi olarak açıklanabilir. Profesyonel olarak yeni gelişim gösteren veya gelişiminin sürekliliğini korumaya çalışan firma ve kuruluşlar hedef kitle sponsorluk vasıtasıyla duygusal bir bağ kurmuş olur. Güçlü rekabet koşullarını göz önünde bulunduran işletmeler sponsorluk ilişkisini bir bütün olarak görürler. Markaların bilinirliğini arttırmada sponsorluk en etkili yolların başında gelen bir araçtır. Sonuç olarak; spor sponsorluğu kapsamında Türkiye Süper Liginde mücadele eden dört büyük takımın forma göğüs sponsorluklarının katılımcılar tarafından bilinirliğinin yüksek olduğu, ürün satın almalarında sponsor firmalarının tercih nedeni olarak görüldüğü değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sponsorluk, Spor Sponsorluğu, Futbol, Marka Bilinirliği.

Phineas Gage ve Nöropsikoloji

Tuğçe Doğan
Hitit Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Tıp

Özet

Beyin, vücudumuzda çözümlenmesi henüz tam olarak tamamlanmayan oldukça komplike bir organdır. Beynin her bir bölümü insanı insan yapan özellikler üzerine özelleşmiştir ve bu yönüyle birden fazla bilim dalının multidisipliner çalışmasını gerektirecek çalışmalara her zaman ve koşulda konu olmayı başarmıştır. Bu çalışmaların ışığında çözülmüş olan kısımdan çok olduğu tahmin edilen çözülmemiş kısmının olması bu organın gizemini halen korumaktadır.

19.yy Amerikasında demir yolu işçisi olarak çalışan ve o zamanlar 25 yaşında olan Phineas Gage, görevi başındayken beklenmedik bir kaza sonucu 110 cm uzunluğunda, 6 kg ağırlığında silindirik bir çubuğun sol göz altından girmesi sonucu yaralanmıştır. Çubuk beyin sol ön lobunu haraplayarak kafatasından çıkmıştır. Bu olay sonrası bilincini kaybetmeyen Gage, kendisiyle ilgilenen doktorları şaşkına çevirmiştir. 5 haftalık iyileşme dönemi ve geçirdiği seri beyin ve sinir ameliyatları sonrasında durumu stabil hale gelen Gage, davranışlarındaki değişiklikler sonucunda kazadan canlı kurtulması ile kendisiyle ilgilenen sağlık personelinin şaşkına çevirdiği gibi çevresindeki insanları da şaşkına çevirmişti. Gage'in kişilik değişimi o kadar fazlaydı ki, arkadaşları ve beraber çalıştığı kişiler onun için "artık o Phineas değil." diyorlardı.

Vaka, dönemin bilim insanlarına beyin hasarının doğrudan duyguları, davranışları ve kişiliği etkileyebileceği hakkında kanıt sağladı. Dönemin bilim insanlarının zihninde özellikle frontal lobun kişilik özellikleri üzerine belirleyici olabileceği ve hatta beyin farklı kısımlarının da farklı işlevler üzerine özelleşmiş olabileceği fikrini uyandırdı. Gage ilerleyen zamanlarda geçirdiği beyin hasarına bağlı olabileceği kuvvetle muhtemel bir epileptik nöbet sonrası hayatını kaybetti. Modern araştırmalar ve inovatif beyin görüntüleme teknikleri sayesinde kafatasının dijital olarak yeniden yapılandırılması ile özellikle frontal lobda hasar olduğu ve burada sınırlı kaldığı kanıtlanmış oldu.

Bu vakanın ışığında yapılan araştırmalar sayesinde bu lobun kişinin karar verme, dürtüsellik, sosyal yargı gibi birçok işlev için önemli olduğunu ortaya koymuştur. Benzer travmaları bulunan hastaların da Phineas gibi; eylemlerin sonuçlarını anlama, gelecek planlama, risk alıp almama durumuna göre hareket etme konusunda daha az yetenekli olduğu görülmüş olup nöropsikoloji biliminin gelişimine öncü olmuştur. Gage'in kafatası halen Harvard'ın Warren Anatomik Müzesinde, 1867'den beri sergilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nöropsikoloji, Beyin, Gage

Farklı Nanomateryaller Kullanarak Radyasyon Zırhlama Ürünü Üretimi

Pelin BAYANER

Hitit Üniversitesi

Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Elektrik ve Enerji Bölümü Nükleer Teknoloji ve Radyasyon Güvenliği

pelin.bayaner@gmail.com

Doç. Dr. Seyfi ŞEVİK

Hitit Üniversitesi

Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Elektrik ve Enerji Bölümü Nükleer Teknoloji ve Radyasyon Güvenliği

seyfisevik@hitit.edu.tr

Özet

Radyasyondan korunmada; zaman, mesafe ve koruyucu engeli olmak üzere üç önemli husus bulunmaktadır. Kurşun, ideal bir X-ışını koruma malzemesi olup, röntgen odalarındaki duvar, zemin ve diğer yüzeyleri donatmak için %99.998 saflıkta levhalar şeklinde kullanılmaktadır. Ancak son yıllarda, kurşuna alternatif ürün geliştirmek için pek çok çalışma yapılmaktadır. Literatür incelendiğinde; polyester matrisli vermikulit, lületaşı, polimer-tungsten bileşikler, sodyum pentaborat, bor karbür, nano bor tozu, gadolinyum ve ayrıca farklı materyal katkı kumaşlar gibi ürünler de denenmektedir.

Bu çalışmada ise amaç, kurşuna alternatif veya destek olabilecek nano katkı yeni (özellikle organik) materyaller ile kısmen daha ekonomik, sağlıklı ve teminatı daha kolay olan malzemeler ile radyasyon zırhı geliştirmektir. Böylece, geleneksel malzemelerin yanı sıra nanomateryaller ile hazırlanabilecek polimer bir yapı oluşturmak hedeflenmektedir. Bu çalışmanın ana amacı, radyasyon zırhlamada kullanılacak, sağlık personelinin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlamak ve literatüre yeni üretim tekniği ekleyerek yeni ürünler üretmektir. Uzak amaç olarak; değişim odaklı ve akıllı projelerinin hayata geçirilmesi gibi yenileme piyasasının oluşturulmaya çalışıldığı bir ortamda bu çalışma ile bir katkıda bulunmak istenmektedir. Ayrıca, firmalar ve sağlık sektörü yeni ürün ve model seçenekleri aramaktadır. Bu çalışma ile, piyasanın ihtiyaç duyduğu farklı ürünler üretilebilir. Ayrıca, Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) tarafından radyasyon kullanılan odaların tesisi için duvar kalınlıklarını en az 29 cm dolu tuğla veya 15 cm beton olması ve hasta soyunma kabinlerinin 2.0 mm kalınlığında kurşun plaka ile kaplanması gerektiği belirtilir. Bu nedenle, bu çalışmada üretilen ürünler kullanılarak sağlığa zararlı olan kurşun plaka kalınlığı azaltılabilir. Çalışma, yedi aşamada yürütülmüştür. Bunlar sırasıyla; tasarım, tozların hazırlanması, tozların reçine içerisine eklenerek 1 saat boyunca manyetik karıştırıcıda karıştırılması, 3D reçine yazıcıda yazdırılması, 10 dakika UV ışını altında kurlenmesi, ürünlerin temizlenmesi ve test aşamasıdır. Çalışmada, baskı alanı klasik FDM 3D yazıcılara oranla çok daha yüksek çözünürlük sunan LCD 3D reçine yazıcı ile radyasyondan koruyucu malzemeler bloklar halinde oluşturulmuştur. Oluşturulan bu bloklarda; sadece reçine ve %0.5 oranında 1 mikrondan daha düşük boyutlarda yumurta kabuğu tozu, alüminyum tozu ve grafen tozu kullanılmıştır. Bloklar, koruyucu engelinin etkisini belirleyebilmek için 5mm ve 10mm olmak üzere iki farklı kalınlıkta ve 40mm*40mm boyutlarında üretilmiştir. Üretilen ürünler radyasyon kaynağına maruz bırakılmıştır. Testler devam etmekte olup, alüminyum ile ilgili yapılan ilk deneme sonuçlarına göre % 14.8 oranında başarı sağlanmıştır. Buna göre, 3D reçine yazıcı ile farklı nano katkı materyaller kullanarak radyasyon zırhı üretilebileceği sonucuna varılmıştır. Bunun yanında geliştirilen ürünler farklı üretim yöntemleriyle de üretilebilir.

Anahtar kelimeler: Radyasyon zırhlama, nanomateryal, ürün geliştirme, radyasyon önleme

TEŞEKKÜRLER

“Farklı nanomateryaller kullanarak radyasyon zırhlama ürünü geliştirilmesi” isimli ve 1139B412100804 başvuru numaralı bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Bilim İnsanlarını Destekleme Dairesi Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen "2209-B - Üniversite Öğrencileri Sanayiye Yönelik Araştırma Projeleri Desteği Programı (2021-2. Dönem)" kapsamında finansal olarak desteklenmektedir.

Proje yürütücüsü öğrenci Pelin BAYANER, akademik danışmanı Doç. Dr. Seyfi ŞEVİK'e ve sektör danışmanı Öğr. Gör. Dr. Bünyamin ÇİÇEK'e teşekkür etmektedir.

Effects of Solar Mounting Tilt Angle and Wind Pressure On Stress of Solar Lighting Poles

Abdulkadir AK

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: akkadir24@gmail.com*

Kadir YILĞİN

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: kadir.000m@gmail.com*

Salih Zeki YILDIR

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: salihzekiyildir@gmail.com*

Serdar SARAÇOĞLU

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: serdarsaracoglu156@gmail.com*

Sevde Nur ÖZDEMİR

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: sevdenurozdemir7@gmail.com*

Sude Zeliha YAVUZ

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: zelisy485@gmail.com*

Şevval CAN

*Çanakkale Onsekiz Mart University
Canakkale Faculty of Applied Sciences
Energy Management, e-mail: defnec755@gmail.com*

Abstract

Solar lighting poles have been used where no cabling or infrastructure. These poles are generally used in streets and traffic to save city electricity and cables. The lamps in poles are powered by renewable energy sources. The main body of the poles can be made of aluminum alloy or steel materials. The wind can occur negative effect such as stress on the poles. Wind can be defined as air flow that moves between low pressure and high pressure region. As the pressure difference increases, the air flow velocity increases. These poles must be able to withstand high wind speeds. The wind creates pressure on the solar panels. This pressure causes the stress on the poles and the panel mounting structure. The stress level increases depending on the severity of the wind speed. Increased stress can cause negative situations on the poles. In this numerical study, the effects of tilt angle of the panel mounting structure and wind pressure on stress of the solar lighting poles are analyzed. The numerical calculations are performed using finite element software ANSYS Workbench. Stress analysis is carried out in accordance with von mises stress. Each pole height is taken as 3 meters and the poles in numerical analysis are modelled using structure steel. Two types of panel mounting structures are used. One of them is single panel and the other is double panel. In finite element analysis, axially pressure value on each solar panel mounting structure is used as 1 Pascal. According to the results of this study, increase of number of the solar panel mounting structures leads to the increase of the von mises stress values occurred in poles. This is because the surface areas affected by the wind increases. The maximum affected areas

are monitored on the surfaces of the poles connected to the ground. The effect of tilt angle of solar mounting structure on von mises stress is smaller than the influence of wind pressure.

ACKNOWLEDGEMENT

The authors would like to thank Dr. Savas Evran (Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey) for his generous support and encouragement during the preparation of this manuscript.

Keywords: Pole, Tilt Angle, Stress, Finite Element Method.

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Web 2.0 Araçlarına İlişkin Farkındalık Düzeyleri (Kırşehir İli Örneği)

Zeynep Sena ÖRNEK

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Fen Bilgisi Eğitimi, zynpsn54@gmail.com

Doç. Dr. Dilber POLAT

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, dilber.polat@ahievran.edu.tr

Özet

Dijital içeriklerin ve teknoloji kullanımının sanayi, ekonomi, sosyal hayat ve bunların en önemlisi eğitim olmak üzere farklı birçok alanda etki bıraktığı inkâr edilemez bir gerçektir. Ülkemizde bu araçların öğretmenler tarafından kullanılması, çağı yakalayabilmemiz açısından oldukça önemlidir. Yirmi birinci yüzyıl becerilerinin önem kazandığı bilgi toplumlarında öğrenme ve öğretme süreçlerini teknoloji ve çağdaş yaklaşımlar doğrultusunda tasarlamak, yaşam boyu öğrenenlerin gelişimi için bir gereklilik olarak görülmektedir. Eğitim ve öğretim sürecine teknolojinin entegrasyonu ile birlikte eğitim teknolojisinin doğuşu, öğretmenlerin ve öğrencilerin ilgisini çekmekte ve öğretim sürecinin etkililiğini ve verimliliğini arttırabilmektedir. Teknoloji ilerledikçe web tabanlı teknolojilerin eğitimde kullanım olanakları artmakta ve her yaşta öğrenciye fayda sağlamaktadır. Bloglar, wikiler, sosyal ağlar web tabanlı teknolojilerdir ve eğitimde kullanımları son yıllarda ortaya çıkmıştır. Web 2.0 araçları, kullanıcıların öğrenirken iletişim kurmasına ve iş birliği yapmasına olanak tanır (Ajjan ve Hartshorne, 2008; O'reilly, 2005). Web 2.0 araçları, bireylerin üst düzey düşünme becerilerini ve problem çözme becerilerini kullanmalarını sağlar (Korucu ve Yücel, 2015). Web 2.0 araçları, erişim engellerini ortadan kaldırarak ve öğrencilerin başarısını artırarak (O'Bannon ve Britt, 2012) kullanıcıların birlikte çalışmasına ve iletişim kurmasına olanak tanır. Web 2.0 araçlarının öğrenme için hayati ve faydalı olduğuna dair yaygın inanışa rağmen, bazı araştırmalar öğretmenlerin bu araçları bilgi eksikliği, teknik donanım eksikliği ve veli korkuları nedeniyle kullanmadığını ortaya koymuştur (Blannin, 2015; Chen). Yetişen yeni neslin teknolojiyle sürekli iç içe olması, bireylerin bilgiyi dijital ortamlardan elde ediyor olması, bu ortamlarda bilgi kirliliğinin olması, internetin kontrolü, kimi zaman tehlikeli bir sanal ortam olması, bireylerin bu ortamlarda farklı şekillerde istismar edilebilme olasılıkları gibi durumlara karşı önleyici tedbirler alabilmek için eğitim öğretim sürecinde dijital okuryazarlık becerisine sahip öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum eğitim teknolojilerinin eğitim sürecinde kullanılmasının önemini arttırmaktadır. Bireylerin karşılaştıkları verileri analiz edip ihtiyaç duydukları verilere ulaşabilmeleri, veri üretimine dahil olabilmeleri ve bunları sunabilmeleri de öğretmenlerden beklenen önemli bir yeterlidir. Eğitimcilerin bu yeterliğe sahip olmalarının dijital platformlardan üst düzeyde yararlanmalarına olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, Kırşehir ili sınırları içinde görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarına ilişkin farkındalık düzeyleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Kırşehir ili ortaokullarda görev yapmakta olan 65 fen bilimleri öğretmenin Web 2.0 araçlarına ilişkin farkındalık düzeyleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesi amaçlanmış olup “Fen bilimleri öğretmenlerinin Dijital okur-yazarlık düzeyleri öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?” ve “Fen bilimleri öğretmenin teknolojiye olan özel ilgilerine göre Web 2.0 araçlarını kullanma düzeyleri farklılık göstermekte midir?” araştırma sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında Çelik (2020) tarafından geliştirilmiş olan “Web 2.0 Araçları Kullanımı Yetkinliği Ölçeği” ayrıca Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2020) tarafından geliştirilmiş olan “Dijital Okuryazarlık Ölçeği (DOYÖ)” kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanmasında açık uçlu sorulardan yararlanılmıştır. Ölçekler aracılığıyla toplanan nicel verilerin analizinde betimsel analiz, bağımsız gruplarda t-testi analizi yapılırken, açık uçlu sorularla toplanan nitel verilerin analizinde ise içerik analizinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonunda Web 2.0 araçlarını kullanma yeterliği ve Dijital okuryazarlık puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturmadığı fakat her iki ölçekten alınan puanların teknolojiye olan ilgilerine göre anlamlı farklılık gösterdiği ayrıca öğretmenlerin Web 2.0 araçları kullanıma ilişkin eğitime ihtiyaç duydukları ve dijital

okuryazarlık düzeyinin artmasının verecekleri fen eğitiminin kalitesini artıracakını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlere Web 2.0 araçlarını kullanma kurslarına katılmalarını ve söz konusu araçların öğrenme çıktılarını derslerinin doğal bir parçası haline getirecek etkinliklerle derslerini zenginleştirmeleri önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Web 2.0 araçları, Fen bilimleri öğretmenleri, Dijital okuryazarlık

Kaynakça

- Ajjan, H., & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71- 80. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2008.05.002>
- Bayrakçı, S. & Narmanlıoğlu, H. (2021). Türkiye'deki Lisans Öğrencilerinin ve Mezunlarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi . *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi* , 12 (46) , 46-67 . DOI: 10.5824/ajite.2021.03.003.x
- Blannin, J. (2015). The role of the teacher in primary school Web 2.0 use. *Contemporary Educational Technology*, 6(3), 188-205.
- Chen, Y. L. (2008). Modeling the determinants of Internet use. *Computer & Education*, 51(2), 545-558.
- Çelik, T. (2021). Web 2.0 Araçları Kullanımı Yetkinliği Ölçeği Geliştirme Çalışması . *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 449-478. DOI:10.9779/pauefd.700181
- O'Bannon, B. W., & Britt, V. G. (2011). Creating/developing/using a wiki study guide: Effects on student achievement. *Journal of research on technology in education*, 44(4), 293-312. <https://doi.org/10.1080/15391523.2012.10782592>
- O'Reilly, T. (2005). What is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. Retrieved from <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web20.html>

Uluslararası Örgütlerin Terörle Mücadele Stratejileri ve Birleşmiş Milletler Örneği

Ceyda KURT

Yüksek Lisans Öğrencisi,
Hitit Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik A.B.D.
ceydakurt.2@outlook.com

Özet

Terörizm daha öncesi dönemlerde ulusal veya bölgesel bir mesele olarak kabul edilirken özellikle 2001 yılından sonraki gelişmelerle beraber küresel bir niteliğe bürünmüştür. Terör gruplarının hafife alınamayacak boyutta eylem yapabilme kapasitelerinin olduğu ve bunun bölgesel değil küresel bir tehdit haline geldiği uluslararası ortamda kabul görmüştür. Terör örgütleri küresel bir kimlik kazanmış bu nedenle de terörizme karşı koyma stratejilerinin bu bağlamda ele alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. Terörizm tehdidinin uluslararası bir hale gelmesi, terör tehdidine yönelik uluslararası ve ortak bir savunma güvenliğinin oluşturulması elzem görülmektedir. Bu bağlamda ulus üstü bir kanun koyucu olarak niteleyebileceğimiz ve kuruluş amacı gereği uluslararası barışın ve güvenliğinin sağlanması olan Birleşmiş Milletler uluslararası terörü ortadan kaldırmayı, örgütün amaçları arasında görmüş ve mücadele stratejisi geliştirmesine ön ayak olduğu görülmektedir. Bu kapsamda BM Genel Kurul ve Güvenlik Konseyince uluslararası terörizmin önlenmesi için bir dizi karar alındığı gözlenmektedir. Genel Kurul, iki farklı yaklaşım izlemektedir. İlki terörizm ile mücadele edilmesi gereken bir sorun olduğu yönünde ortak aklın inşasına yöneliktir. İkincisi ise devletleri terörizme karşı mücadele etmeleri için teşvikinin sağlanması ve iç hukuklarını uluslararası hukuka uygun hale getirilmesidir. Bu kapsamda BM Terörle Mücadele Uygulama Görev Gücü, Terörle Mücadele Komitesi, Terörle Mücadele Komitesi İcra Direktörlüğü, 1540 Komitesi, 1566 Çalışma Grubu Uluslararası Terörizmle Mücadele Merkezi gibi çeşitli birimler oluşturma yoluna gitmiştir. Bu kararlar “BM’nin küresel terörle mücadele stratejisini” oluşturmuştur. Güvenlik Konseyi’nin aldığı kararların ortak amaçlarından birincisi terör eylemlerinin kınanması olmuştur. İkincisi ise terörizmle mücadelede tüm devletleri bağlayıcı yükümlülükler içermektedir. Kararların amacı ise devletlerin terörizmle mücadelede kapasitesinin geliştirilmesine yöneliktir. Uluslararası terörizmle mücadelede ekonomik ve siyasi yaptırımların etkisi çok büyüktür. BM Şartının VII. Bölüm kapsamında daha çok yaptırım içerdiği, hatta 1368(2001) sayılı kararda meşru müdafaa hakkının da tanınmış olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın hedefi, 77 yıldır varlığını koruyan en büyük kolektif barışın korunması ve sürekliliğinin sağlanması amacıyla olan Birleşmiş Milletlerin terörle mücadele stratejisinin incelenmesi oluşturmaktadır. Çalışma Birleşmiş Milletlerin terörle mücadelede tespit edilen eksikleri ve çözüm önerileriyle son bulması amaçlanmaktadır. Anahtar Kelimeler: Terörizm, BM, Genel Kurul, Küresel, Güvenlik Konseyi.

Boks Milli Takımı Sporcularının Ring Dışındaki Öfke ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi

Eda EMEK

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, emekeda16@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada 16-24 yaş arası 2021-2022 sezonunda lisanslı faal olan boks milli takımı sporcularının ring dışındaki öfke ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesini amaçlanmaktadır. Bu tez çalışmasında katılımcıların saldırganlık eğilimlerinin ölçülmesi amacıyla Buss-Perry Saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca, katılımcıların demografik değişkenlerine yönelik bilgi toplanması adına bir de kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu araştırma, boks'un sporcular üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkilerini görebilmek ve bu sporun bireylerin öfke ve saldırganlık düzeylerini arttırıp arttırmadığına, daha agresif olma, tartışma ve kavgaya karışmaya meyilli olma, şiddete başvurma, çok çabuk öfkelenme, insanlara vurma dürtüsünü kontrol edebilme ya da tam tersine daha sakin, ortama uyumlu ve mutlu bir birey olabilme olasılığına dair bulguları belirlemek bakımından önemli görülmektedir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişki tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Buss ve Perry saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya 23 milli boksör katılmıştır. Araştırma Türkiye boks federasyonu 2021-2022 sezonunda faal olan boks milli takımı sporcular ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan sporcuların %82,6'sını erkekler, %17,4'ünü bayanlar oluşturmaktadır. Sporcuların eğitim durumlarına bakıldığında ise %60,9'u lisans, %26,1'i ön lisans, %13'ü lise eğitimi aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda araştırmaya katılan sporcuların eğitim seviyelerinin çoğunluğu lisans olduğu görülmektedir. Aylık gelir seviyeleri ise %86,4 oranıyla 0-5000 TL aralığında, %13,6 oranıyla 5000-10000 TL aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Bu durumda araştırmaya katılan sporcuların dar ve orta gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. Milli boksörlerin ring dışındaki öfke ve saldırganlık düzeyleri ile ilgili sporcuların yaş, cinsiyet, mesleki deneyime ve öğrenim durumları ile ilişkisi olduğu bulunmuştur. Buna göre sporcuların bu özellikleri bakıldığında günlük yaşamdaki karşılaştıkları durumlarda öfke ve saldırganlık düzeylerinde etken rol oynadığı düşünülmektedir. Bu araştırmada sporcuların arkadaşlarının görüşlerine katılmadığı durumlarda açıkça ifade ettikleri, olaylara karşı öfkenin uzun süre dinmediği ve sakin yapılı biri oldukları ve öfkelerini kontrol edemedikleri büyük oran olarak dikkat çekmektedir. Sporcuların bir tehlike anında olduklarında ya da haksızlığa uğradıklarında kendilerini savunma maksadıyla daha saldırgan ve öfkeli oldukları görülmüştür. Bunların dışında sporcuların sahip oldukları gücü ring dışında kullanmadıkları ve daha sakin yapılı bir birey oldukları sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Boks, Boks Milli Sporcuları, Öfke ve Saldırganlık.

Efes Antik Kenti Mimari Özellikleri

Ünal DEMİR

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Tarih Bölümü, Yüksek Lisans
Eskiçağ Tarihi

Giriş

Efes kentinin ortalama olarak kuruluş tarihi M.Ö. 10. yüzyıla dayanmaktadır. Bu önemli kenti kuran kişi ise kral Kodros'un oğlu Androklos'un olduğu düşünülmektedir. Efes kentindeki ilk yerleşimin Artemision'un 1200 metre batısında olan Koessos Limanı'nda kurulduğu düşünülmektedir. Efes, M.Ö. 7. yüzyılda Kimrnerler tarafından ele geçirilmiş, 6. yüzyılın ortasına doğru Lydia hakimiyetine girmiştir. Efesliler Koessos Limanı'ndaki yerleşimlerinden sonra burayı terk ederek Artemision'un yakınına yerleşmişlerdir. Yerleştikleri bu ikinci yer olan Artemision çevresi su düzeyinin altında olduğundan dolayı burada geniş bir araştırma yapılamamıştır. Daha sonra bu kent Büyük İskender'in ölümünden sonra onun halefi olan Lysimachos'un kontrolüne geçmiştir. Lysimachos, Efesos'u ovoidan Bülbül dağına önlerine taşımıştır. Lysimachos, bölgenin nüfusunu arttırmak adına Kolophon ve Lebedos halklarının bir kısmını zorlayarak Efesos'ta oturmalarını sağlamıştır. Bu girişim Efes'in kısa sürede Anadolu'nun en kalabalık şehirleri arasına girmesine neden oldu. Hellenistik Dönem'de Efes'in yöneticileri Seleukoslardı. M.Ö. 190 yılında kent Bergama krallığına bağlansa da bu uzun sürmemiş ve M.Ö. 130 yılında Romalıların himayesine girmiştir. Kent en parlak dönemini İmparator Augustus devrinde başlayan ve devam eden iki yüzyıl boyunca süren dönemde yaşamıştır.

Efes Antik Kenti'nde ilk defa 1869 yılında İngiliz arkeolog J. T. Wood tarafından kazılara başlanmıştır. İlk ortaya çıkarılan yapı ise Artemis Tapınağı'dır. Daha sonra 1895-1913 yılları arasında Avusturyalı bilim adamları yaptıkları çalışmalarla kentteki Hellenistik ve Roma dönemine ait kalıntıları ortaya çıkarmışlardır.

Kamu Yapıları

Kamu yapılarının en önemlilerinden birisi tiyatrodur. Efes'teki bu tiyatro Hellenistik dönemde yapılmıştır. Roma İmparatoru Claudius (M.S.41-54) döneminde genişletilmiştir. Tiyatro son haline İmparator Trajan (M.S. 98-117) döneminde ulaşmıştır. Bu yapı Efes antik kentindeki en görkemli ve en iyi korunmuş yapıların başında gelmekteydi.

Efes'teki bir diğer önemli kamu alanı da Vedius Gymnasionu'dur. Burada spor ve jimnastik hareketleri yapılmaktaydı. Aynı zamanda yapının içerisinde sporcuların temizlenebilmesi için hamamda bulunmaktaydı. Ayrıca dini törenlerin yapılabilmesi içeride sunak bulunmaktaydı. Kentte araba yarışları, atletik yarışmalar ve gladyatör dövüşlerinin yapıldığı alan is Stadyum'du. Bu stadyum günümüz stadyumlarından oldukça farklı bir foruma sahipti. Efes'teki bu stadyum Roma İmparatoru Neron (M.S. 54-68) döneminde yapılmıştır.

Günümüzde Efes'in en popüler yapısı Celsus Kütüphanesi'dir. Kütüphanenin inşasıyla ilgili bilgileri, yapının merdiven korkuluklarında Hellence ve Latince yazılmış olan yazıtlardan öğrenmekteyiz. Gaius Aquila, babası Celsus Polemaenus onuru için burayı inşa ettirmiştir. Yapının inşaatı M.S. 135 yılında tamamlanmıştır. Kütüphane dışarıdan bakıldığında iki katlı gibi görünse de içerisi tek bir katlıydı. Kütüphane tek bir salon olsa da içerisindeki nişler üç kattan oluşmaktaydı. Bu nişlerde rulo şeklinde ve ciltli el yazmaları bulunmaktaydı. Kütüphanenin okuma salonun bilinmeyen bir tarihte bilinmeyen bir nedenle yanmış sadece kütüphanenin girişi ayakta kalabilmiştir.

Dini yapılar

Artemis tapınağı Hellen dünyasının en büyük yapısı ve antik çağın tamamı merdivenden yapılmış ilk anıtsal mimari yapıdır. Sidonlu Antipatros, Artemis Tapınağı'nı dünyanın yedi harikasından biri olarak göstermektedir. Artemis Tapınağı'nın batı yönüne bakması daha önceden bölgede Anadolu tanrıçası Kybele adına bir kutsal alan bulunduğunun en önemli kanıtıdır.

Arkaik Artemision'un yapılmasının birkaç nedeni bulunmaktaydı; ilk olarak eski yapı artık Efeslilere yetmiyordu. İkinci nedende Samos'ta büyük bir tapınağın inşa edilmesiydi. Efes Samos'u kendisine rakip olarak görmekteydi. Efes'teki bu tapınak Samos kentiyle özdeşleşen mimari türden olan iki sıra sütunlu ve üstü kapalı yapı olarak tasarlanmıştı. Bu yapıyla ilgili en çarpıcı nokta 24 ton ağırlığında bir arşitrava sahip olmasıdır. Burası Herostratos tarafından yakılmıştır.

Arkaik Artemision'un yerine yüz yıl sonra Yeni Artemision inşa edilmiştir. Buranın inşa edilmesinin en büyük nedeni İskender'in buraya bir tapınak yapmak istediğini söylemesiyle gerçekleşmiştir. M.Ö. 3. Yüzyılın ilk yarısında yapı tamamlanmıştır. Hristiyanlık adına Efes'teki en önemli yapıdır. M.S. 431 yılında "Ecumenik Meclis" inde alınan kararla Meryem ana, oğlu İsa'yı tanrının oğlu olarak burada doğurduğu görüşü kabul edilmiştir.

Devlet yapıları

Efes'teki Prytaneion ve Bouleuterion yapılarının mimari özellikleri, tarihçeleri hakkında bilgilendirme yapacağım ve sunumumu kendi çekmiş olduğum fotoğraflar ve özel izin aldığım Rekonstrüksiyon fotoğraflarıyla daha açıklayıcı hale getireceğim.

KAYNAKÇA

AKARCA, Aşkıldil, "Yunan Arkeolojisinin Ana Çizgileri I, Şehir ve Savunması", Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1998.

AKURGAL, Ekrem, "Anadolu Uygarlıkları", Phoneix Kitabevi, Ankara, 2017.

TAŞKIN, Zehra, "İlkçağ Uygarlıklarında Kitap ve Kütüphane: Efes Celsus Kütüphanesi", Türk Kütüphaneciliği Dergisi 25, 1 (2011).

WYCHERLEY, Richard Ernest, "Antik Çağda Kentler Nasıl Kuruldu?", Çev.: Nur Nirven – Nezh Başgelen, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1993

Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı: Türk Siyasal Hayatı Kapsamında Bir Değerlendirme

Neşet KICIK

Hitit Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi/

neset.kicik@gmail.com

Kavalalı Mehmet Ali Paşa, iç-dış dinamikleri yorumlayabilme özelliği sayesinde güçlü bir otoriteye sahip olmuştur. Bu güçlü otoriteyi tahsis ederken Osmanlı ile sorun yaşayan Vahabilikle ilgili gösterdiği gayret, Hüsrev Paşaya karşı tutumu ve kölemen beylerine karşı aldığı önlemler oldukça önemlidir. Otoritesini sağlam temellere oturtan Kavalalı, daha modern ve daha güçlü bir Mısır için eğitim, askeri, zirai alanlarda bir dizi modernleşme çalışmalarını hayata geçirmiştir.

Kavalalı'nın valiliği ve Mısır'ın modernleşme sürecinde ortaya çıkan Mora isyanı, Navarin Baskını, 1823-1829 Osmanlı-Rus savaşı gibi gelişmeler ve bu gelişmelerle birlikte Osmanlı ile Kavalalı arasında meydana gelen anlaşmazlıklar 1832 yılında Mısır ordusunun Suriye'ye harekât düzenlemesiyle bir çatışmaya dönüşmüştür. Bu çatışmanın ardından Dış siyasi aktörlerin (Rusya, Fransa ve İngiltere gibi devletler) de yardımıyla Kütahya anlaşması (5 Mayıs 1833) imzalanmıştır. Kütahya anlaşmasından altı yıl sonra isteklerine ulaşamayan taraflar çeşitli bahaneler öne sürerek tekrar 1839 yılında Nizip'te karşı karşıya gelişlerdir. Nizip savaşında dış siyasi aktörlerin de (çıkartları doğrultusunda) yardımıyla Osmanlı, Mısır ordusunu yenmiş ve Kavalalı ile Osmanlı arasında Mısır valiliğinin durumu, Mısırdaki asker sayısı gibi başlıkları içeren İmtiyaz Fermanı (1841) hazırlanmıştır.

Kavalalı isyanı, genel anlamda Osmanlı'nın valisi tarafından topraklarında meydana gelen bir başkaldırı olarak söylenebilir. Temelde bakıldığında bir iç mesele olmasına rağmen dış siyasi aktörleri de ilgilendiren dış mesele haline gelmiştir. Bununla birlikte Osmanlı'nın bir valisi sorumlu olduğu bölgede yaptığı modernleşmeyle bağlı olduğu Osmanlı'ya karşı isyan etmesi ve Osmanlı ordusunu mağlup etmesi Türk siyasal hayatı çerçevesinde oldukça önemli bir olaydır. Ayrıca Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanı, iç mesele olmaktan çıkarak dış mesele haline gelmesi sonucunda Osmanlı dış siyasi aktörlere (isyanla mücadele kapsamında alınan yardımlar sonucunda verilen imtiyazlar) imtiyaz vermek zorunda kalmıştır. Bu sayede Kavalalı isyanı doğrudan veya dolaylı olarak dış siyasi aktörlerin kazançlı çıkmasına katkı sağlamıştır. Hünkâr İskeleyi Anlaşması bu duruma verilebilecek örneklerdendir. Sonuç olarak Kavalalı daha sonra Arap yarımadasında patlak verecek olan Şerif Hüseyin isyanıyla benzer şekilde bağlı olduğu merkezi yapıya başkaldırmış ve bu başkaldırı sonucunda da hiçbir şey elde edememiştir.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Kavalalı Mehmet Ali Paşa ve Mısır valiliği süreci incelenerek Mısır modernleşmesini ortaya koymaktır. Devamında Mısır'ın nasıl Osmanlı'ya tehdit haline geldiğini saptayarak Kavalalı isyanını Türk siyasal hayatı kapsamında değerlendirmektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda literatür taraması yapılarak Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın hayatı ile ilgili bilgilere ulaşıldıktan sonra Mısır valiliği ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanını konu alan ilgili eserler incelenmiş ve Mısır'ın modernleşmesi, Kavalalı isyanı ve bu isyanın Türk siyasal hayatına etkileri saptanmıştır. Son olarak Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanı ve isyan sonrasındaki süreci anlamak ve bir değerlendirme yapmak için Kavalalı isyanı sonrası değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Kavalalı Mehmet Ali Paşa, sağlam bir otoriteyle birlikte Mısır valisi olmayı başarmasının ardından yönetiminde olan vilayeti modernleştirmek için yenilikçi ve sağlam adımlar atmıştır. Bu adımlar sonucunda modernleşen Mısır hem askeri hem de ekonomik olarak önemli bir güç haline gelmiştir. Fakat devamında Kavalalı ile Osmanlı arasında çıkan anlaşmazlıklar (Osmanlı'nın atadığı Mısır valisinin görevinin idrakinde olmayarak görev sınırını aşması gibi nedenlerden) Mısır ile Osmanlı arasından bir mücadeleye dönüşmüştür. Temelde bakıldığında iç mesele çerçevesinde değerlendirilebilecek Kavalalı isyanı dış siyasi aktörlerin de katılımıyla dış mesele haline gelmiştir. Osmanlı-Kavalalı mücadelesi sonucu olan İmtiyaz Fermanıyla Kavalalı Osmanlı'nın gücünü kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu isyanın önemli bir başka çıktısı da Şerif Hüseyin isyanına benzer şekilde bir Osmanlı valisinin Osmanlı'ya karşı isyan etmesi ve sonucunda kaybeden taraf Osmanlı ve isyanı çıkaranlar olmasıdır. Kazanan veya kazançlı çıkan taraf ise o dönemin

şartlarında güç sahibi olan, çıkarları doğrultusunda hareket eden ve isyanları doğrudan veya dolaylı olarak destekleyen dış siyasi aktörler olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Mısır Modernleşmesi, Mora İsyanı, Navarin Baskını, Kavalalı İsyanı, Kütahya Anlaşması, Nizip Savaşı, İmtiyaz Fermanı

Nasr Hamid Ebu Zeyd' İn Çağdaş Dini Söylemleri Ayrımı ve Eleştirisi

Ümit AKKUŞ

Hitit Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü/Kelam
umitakkus19@hotmail.com

Ebu Zeyd için söylem; bir paradigmanın, dünya görüşünün ve çoğu zamanda bir ideolojinin karakteristiğini gösteren, otoriter ve politik niteliklere sahip bir yapıyı ifade eder.

Ebu Zeydi; bilginin iktidarla ilişkisi, dini ve düşünsel söylemlerin oluşum süreçleri, söylemlerin ideolojileşmesi ya da bir ideolojinin sözcüsü haline gelmesi çalışmalarında öne çıkan düşünceyi oluşturmaktadır.

Ebu Zeyd' in söylem analizinde fikirleri çevreleyen sahte kutsallık örtüsünün ortadan kaldırılarak söylemleri tarihsel ve insani birer ürün olduklarını ortaya koymaya çalışmıştır. Burada analiz ve yapı-çözüm metodunu kullanan Ebu Zeyd söylemlere dair arka plan okuması yaparak söylemleri oluşturan temel unsurları ortaya koymaya çalışmaktadır

Ebu Zeyd çağdaş dini söylemleri; Yeni-İhyacı Söylem ve Aydınlanmacı ve Yeni – Modernist Söylem olarak iki başlık halinde incelemektedir.

Yeni – İhyacı Söylem, Ebu Zeyd'e göre bu dinî söylem, çağdaş dönemde Arap/İslam dünyasında hâkim ve yaygın söylemdir. Bu durumun, İslam düşüncesinin tarihi, toplumsal ve politik konularından kaynaklanan sebepleri olduğu gibi modern Avrupa'nın meydan okumasına karşı üretilen çözümlerin doğasından kaynaklanan sebepleri de vardır.

Ebu Zeyd, Yeni-İhyacı söylemi; metin ve insan, indirgemecilik, selef ve otorite ve tarihsel boyutun ihmali başlıkları altında eleştirisini yapmıştır.

Ebu Zeyd aydınlanmacı dini söyleme kimi zaman yenilikçi söylem kimi zaman akılcı söylem isimlendirmesini kullanmıştır. Ebu Zeyd, Yeni-modernist söylemi; eleştirisinde Dinî düşünce alanında hakiki ve bilimsel bir yenilenmenin yolu, geleneksel yapıların kökenlerine yönelik eleştiriden geçmektedir. Bu eleştiri, bünyesinde hem söz konusu yapılarla diyalogu hem de bu yapılardan kopuşu aynı zamanda taşımaktadır. Zira ona göre, eleştirel, yaratıcı ve üretici diyalog olmadan amaçlanan kopuşa ulaşmak mümkün değildir.

Anladığımız kadarıyla, Ebu Zeyd, çoğulcu, demokrat, sivil bir dinî-düşünsel söylem arayışındadır. Bunun için İslam toplumunun vesayet ve otorite odaklı her türlü düşünce, inanç ve değerden arındırılmasını talep etmektedir. Müslüman, birey ve toplum ancak böyle bir bilinçlenmeden sonra gerçek bir fail olarak kendi tarihiyle ve buhranlarıyla yüzleşebilecek ve geleceğini kendi elleriyle inşa edebilecektir.

Çalışmamızda Nasr Hamid Ebu Zeyd'in modern çağdaş dini söylemlere getirdiği eleştiriler incelenmiştir. Bunun neticesinde eleştiri noktaları belirlenerek 21.yy'da dini algılama ve yorumlama metodlarında yeni yaklaşımların dikkat etmesi gereken temel noktalar ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Nasr Hamid Ebu Zeyd 1, Söylem 2, Çağdaş Dini Söylemler 3, Yeni- İhyacı Söylem 4, ,Yeni-Modernist/Aydınlanmacı Dini Söylem5,

Reçine 3D Yazıcı İle Elektronik Komponent Soğutucusu Üretimi

Zelal Özer

Hitit Üniversitesi

Mühendislik Fakültesi

Endüstri Mühendisliği, ozerzelal43@gmail.com

Doç. Dr. Seyfi ŞEVİK

Hitit Üniversitesi

Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Elektrik ve Enerji Bölümü, seyfisevik@hitit.edu.tr

Özet

Katmanlı üretim olarak adlandırılan 3 boyutlu (3D) yazıcı teknolojisi, bilgisayar ortamında tasarlanan 3 boyutlu objeleri elle tutulur bir hale dönüştürebilen hızlı prototipleme işlemidir. Klasik katmanlı üretim 3D yazıcılara oranla çok daha yüksek çözünürlük sunan LCD 3D reçine yazıcı, yeni yeni kullanım alanı bulmaktadır ve bu yazıcıda ultraviyoleye hassas bir reçine kullanarak her türlü ürün basılabilmektedir. Elektronik teknolojisinin hızlı gelişmesi ile birlikte elektronik ürünler her geçen gün gelişimini sürdürmektedir ve ortaya koyduğu performans artışından dolayı, beraberinde bir ısınma oluşmakta ve bu da büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İşlevselliği artan bilgisayar, cep telefonu, tablet gibi ürünler, her geçen gün biraz daha fazla bir soğutma aparatına ihtiyaç duymaktadır. Elektronik bileşenlerin çalışma sırasındaki arızalarının büyük bir bölümü sıcaklık artışından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, bu oluşan ısının cihazlardan ısı emiciler vasıtasıyla uzaklaştırılması gerekmektedir. Bu ısı emicileri de alüminyum, bakır, grafit ve seramik gibi malzemelerden üretilen, farklı kanat yapılarına sahip, ısı iletim katsayısı yüksek ürünlerdir ve onların üretimi ekstrüzyon, tel erozyon veya döküm yöntemiyle gerçekleştirilir. Bu malzemelerden bireysel olarak ürün üretilmesi, başta kalıp olmak üzere ekstrüzyon, tel erozyon veya döküm masrafları nedeniyle mümkün değildir. Ancak, bu çalışmada da olduğu gibi reçine 3D yazıcı ile ısı emiciler üretilebilir. Bu çalışmadaki geliştirilen üretim yöntemiyle bireysel bazda farklı geometrilerde istenen boyutlarda üretim gerçekleştirilebilir. Ayrıca, son zamanlarda basit, hızlı ve ihtiyaca yönelik üretim yöntemleri oldukça tercih edilmekte olup reçine 3D yazıcılar ile ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte ürünler üretilebilir. Bu bağlamda, bu çalışmada, elektronik cihazlardaki aşırı ısınma sorununu çözmek için yukarıda bahsi geçen ürünlerden daha ucuz fakat daha düşük ısı iletim katsayısına sahip özellikle özel tasarımı gerektiren ısı emicilerin üretiminin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Düz plakalı, çapraz kesimli, eğimli düz plakalı ve eğimli çapraz kesimli olmak üzere 4 farklı ısı emici tasarlanmıştır. Ürünler, sadece reçine kullanarak ve reçine içerisine %0.5 oranında nanografen tozu eklenerek üretilmiştir. Çalışma, sırasıyla; tasarım, tozların hazırlanması, tozların reçine içerisine eklenerek 1 saat boyunca manyetik karıştırıcıda karıştırılması, 3D reçine yazıcıda yazdırılması, 10 dakika UV ışını altında kürlenmesi, ürünlerin temizlenmesi ve test aşaması olmak üzere yedi aşamada yürütülmüştür. Üretilen ürünler, alüminyum ve grafit kadar yüksek ısı iletkenliğine sahip olmasa da polimer ısı emicilerine kıyasla çok daha yüksek ısı iletim katsayılarına çıkılarak daha performanslı ürünler üretilebilmiştir. Ayrıca, ısı emicilerin ısıl deneyleri devam etmekte olup, grafit ile ilgili 3W ısı kaynağı ile yapılan ilk deneme sonuçlarında sadece reçine ile üretilen ürünlere kıyasla nanografen katılan ürünlerde %10 daha iyi performans sağlanmıştır. Buna göre, 3D reçine yazıcı ile nano grafit katkılı materyallerin ısı emici olarak üretilebileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, geliştirilen ürünler farklı üretim yöntemleriyle ve farklı katkı malzemeleriyle de üretilebilir.

Anahtar kelimeler: Katmanlı üretim, 3D reçine yazıcı, elektronik komponent soğutucusu, çip soğutma

TEŞEKKÜRLER

“Reçine 3D printer ile elektronik komponent soğutucu üretimi” isimli ve 1139B412100127 başvuru numaralı bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Bilim İnsanlarını Destekleme Dairesi Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen "2209-B-

Üniversite Öğrencileri Sanayiye Yönelik Araştırma Projeleri Desteği Programı (2021-1. Dönem)" kapsamında finansal olarak desteklenmektedir.
Proje yürütücüsü öğrenci Zelal ÖZER, akademik danışmanı Doç. Dr. Seyfi ŞEVİK'e ve sanayi danışmanı Öğr. Gör. Dr. Bünyamin ÇİÇEK'e teşekkür etmektedir.

Kadın Girişimcilik

Ahmet Tataş

Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu/Sosyal Güvenlik
Ahmettatas8@gmail.com

Kadın girişimciler, kendine güvenen diğer bir tabirle risk alan, kararlı ve istikrarlı prensipleriyle ekonomik bağımsızlıklarını sağlayacak otoriteye sahip bireylerdir. Sadece bir iş kurup işleten ya da işleri çekip çeviren değil aynı zamanda, günlük yaşantılarında, sosyal alanda her türlü zorluklarla mücadele eden, karşılıklarına çıkabilecek olan tüm olumsuzlukları göğüsleyen girişimcilerdir. Ülkemizde kadınlar cinsiyetlerinden dolayı erkeklerden farklı olarak bir çok problemle karşı karşıyadır. Bunun yanında ekonomik özgürlüklerini kazanmanın' da mücadelelerini vererek kendi işlerini kurmak istemişlerdir. Ancak bazı, kadınlar kendilerine verilen imkanların kısıtlı olması, sermaye eksikliği, bilgi ve eğitim yetersizliği gibi nedenlerden dolayı ön yargıyla yaklaşmışlardır özgüvenleri kırılmış cesaret edememişlerdir. İstediklerini bilen yılmayan kadın girişimciler ise sadece hemcinslerine değil aynı zamanda erkeklere karşı da farklılık yaratmış olup bireysel olarak kendi ekonomik bağımsızlıklarının yanı sıra girişimciliğe adım atmakta emin olamayan birçok kadına istihdam sağlamışlardır. Böylece kendileri adına işletme açmaya ve yönetememe korkusu olan kadınları cesaretlendirmişlerdir. Aynı zamanda kendi istihdamalarını sağlamak isteyen bir çok kadının sesi olmuştur. Kadınları girişimciliğe iten faktörlerden bahsedecek olursak dış etkenler, kişisel sebepler bir çok olumlu ve olumsuz durumlardır. Bunlar yetersiz aile geliri veya ek gelir ihtiyacı, aileden birinin ölümü, ekonomik zorunluluk, ekonomik bağımsızlık, kendi hayatını kontrol etme arzusu, hırs, deneyim ve gelir elde etme arzusu gibi nedenlerdir. Dünya' da olduğu gibi ülkemizde de kadınlar erkeklere göre bilindiği gibi ekonomik yönden dezavantajlı gruptur. Toplumda da başarı ve yeteneklerine gösterilen saygı az olduğundan girişimci kadınların kendini kanıtlama arzuları çok güçlüdür. Kendi öz saygılarını oluşturmak için girişimciliği bir fırsat olarak görmektedirler. Bu sebeple yüksek başarı ihtiyacı da kadınları girişimciliğe yönlendirmektedir son olarak kadın girişimciler ülke ekonomisine çeşitli şekiller de katkı sağlamışlardır ancak bu katkı payı ülkemizde maalesef ki yeterince gelişmemiş düzeydedir. Oysa ki kadınlar ülke ekonomisinin refah seviyesini yükseltebilecek potansiyele sahip olduğunu bilmekteyiz bunun bir çok örneğini sosyal yaşantımızda ve çevremiz de görmekteyiz. Bu sebeple bir çok kadın başta devletin verdiği teşvikler olmak üzere bazı bankaların kredi imkanları, girişimcilik desteği sunan özel kurum ve kuruluşların teşviklerinden faydalanabilirler. Teşvikler kadınlara verilen imkan ve destek anlamında büyük rol oynamaktadır bu doğrultuda yapılan çalışmalar ve istatistik verileri kanıtlamaktadır.

Anahtar kelimeler: kadın girişimcilik, kadın girişimciler, girişimcilik

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Takım Sporlarda ve Bireysel Sporlarda Saldırganlık Düzeyinin İncelenmesi

Ezgi EŞİN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı,
ezgiesin47@gmail.com*

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/
Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr*

Özet

Bu araştırmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin Takımsal sporlarda ve Bireysel sporlarda saldırganlık düzeyinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırmada, takım sporlarda ve bireysel sporlarda saldırganlığın farklılık göst ermesindeki etkenler incelenmektedir. Bireylerin saldırganlık türlerini ölçmek için Andaç Demirtaş Madran tarafından geliştirilen Buss-Perry Saldırganlık anketi kullanılmıştır. Araştırmaya 304 kişi katılım sağlamıştır. Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören öğrencileri tarafında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan öğrencilerin %53,9'unu erkekler, %46,1'ini kadınlar oluşturmuştur. Yaş gruplarına bakıldığında ise %26,6'sı 18-20, %40,5'i 20-22, %25,3'ü 22-24, %7,6'sı ise 24 yaş üstü öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %59,92'u ilköğretim, %22,7'si ortaöğretim, %8,9'u önlisans ve %8,2'si lisans mezunu olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda araştırmanın sonucuna göre annelerin çoğunluğu ilköğretim ve ortaöğretim mezunu oldukları görülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına bakıldığında ise %47,7'si ilköğretim, %38,52'i ortaöğretim ve %5,9'u da lisans mezunu olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda çoğunluğu ilköğretim ve ortaöğretim mezunu oldukları görülmektedir. Ailenin aylık gelir seviyeleri ise %53,6 oranıyla 1500-3000 ₺ aralığında, %27 oranıyla 3000-5000 ₺ aralığında, %11,52 oranıyla 5000-7000 ₺ aralığında ve %7,9 oranıyla 7000 ve üzeri ₺ aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Bu durumda ailelerin dar, orta, iyi ve yüksek seviyeli gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. Öğrencilerin dövüş sporlarını izleme oranlarına bakıldığında %6,9'u her gün izliyor, %19,1'i haftada bir, %19,1'i ayda bir, %24,4'ü yılda bir ve %33,6'sı hiç izlememektedir. Öğrencilerin saldırganlık düzeyleri okudukları bölüm ve ilgilendiği spor branşlarından dolayı farklılık gösterebilmektedir. Spor, bireyleri ve grupları karşılıklı bir rekabet ve yarışma içine dahil etmektedir. Rakiple doğrudan teması gerektiren sporların takım sporlarına göre saldırganlığa ve şiddete daha yatkın oldukları görülmektedir. Sporda genellikle başarma, galip gelmeye eş anlamlı olarak düşünüldüğünde fiziksel davranışlarındaki kontrolsüzlük bir yerde galip gelme amacına hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel sporlar, Takım sporları, Saldırganlık

Çip Üstü Laboratuvar Sistemlerinin (Lab on a Chip) Komponentlerinin Geliştirilmesi

Ercan ASLAN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Kimya-Metalürji Fakültesi

Biyomühendislik Bölümü, ercanaslan1991@gmail.com

İbrahim İŞILDAK

Yıldız Teknik Üniversitesi

Kimya-Metalürji Fakültesi

Biyomühendislik Bölümü, iisildak@gmail.com

Özet

1970'lerden bu yana elektronik bileşenlerin minyatürleştirme eğilimi ve 1980'lerden bu yana mikro ve nano ölçekli mekanik sistem üretim tekniklerinin geliştirilmesi birçok alanda mikrometre ve nanometre boyutlarına sahip elektromekanik cihazların kullanılmasına yol açtı. Sonuç olarak, mikro ölçekte akışkan akış olaylarıyla ilgilenen bir mikro-akışkan alanı ilginç ve zengin bir araştırma alanı haline geldi. Mikro akışkan sistemlerde tasarım ve süreç kontrolü için mikro ölçekte akışkan, termal ve kütle taşınımı önemlidir. Çok düşük hacimlerde (nanolitreden mikrolitre mertebesine kadar) akışkan ile tek bir mikroişlemci çip üzerinde minyatür olarak laboratuvar fonksiyonlarını birleştirebilen sistemler "çip üstü laboratuvar" olarak adlandırılmaktadır. [1]Çip üstü laboratuvar teknolojisinin gelişmesi akışkanlar mekaniği, termodinamik, elektrostatik ve kimya gibi alanlardan malzeme bilimlerine kadar birçok disiplinin bir arada çalışması ile gerçekleşmiştir. Çip üstü laboratuvar cihazları son zamanlarda sağladığı avantajlardan dolayı araştırmacılar arasında oldukça popüler bir hale gelmiştir. Son 20 yılda ortaya çıkan mikro kanal yapılarında mikro litreler mertebesinde akışkanın proses edilmesi için kullanılan çip üstü laboratuvar sistemleri konvansiyonel yöntemlere bir alternatif oluşturmaktadır. Mikro-yapıların kendine has özelliklerinden dolayı çip üstü laboratuvar sistemler, geleneksel yöntemlerle karşılaştırıldığında, karmaşık analizleri daha düşük maliyette, daha düşük enerji, daha düşük kimyasal sarfiyatı ile daha verimli bir şekilde yapabilmektedir. Bu yönleriyle birçok alanda (biyomedikal, gıda, kimya, tıp, eczacılık, tarım vb.) çok değerli bir seçenek oluşturmaktadır. Ayrıca bu sistemler otomasyona uygundur ve taşınabilir olma potansiyelleri vardır. Özellikle kimya endüstrisinde bazı durumlarda analiz sonuçlarının hızlı alınabilmesi işletme için büyük önem taşımaktadır. Çip üstü laboratuvar teknolojisi bu nedenle kimya endüstrisinde hızlı sonuç vermesi, uzman personel gerektirmemesi, az örneğe ihtiyaç duyması gibi özellikleri ile son zamanlarda oldukça önem kazanmıştır.[2]

Bu çalışmada, çip üstü laboratuvar sistemleri için özel tasarlanan motorlardan lineer peristaltik sistemler ve akustik motor teknolojisi üzerinde çalışılmıştır. Motorun amper ve performansı arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Viskoz sıvıların pompalanabilmesi ve mikro akış hızını artırmaya yönelik deneyler yapılmıştır. Ayrıca motorun mikro akış hızının sensör verimleri üzerindeki etkileri incelenip sensör hatalarının düşürülmesi için parametreler belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Çip-üstü-laboratuvar, Mikro akışkanlar, Sensörler

Kaynaklar

[1] Atay, A., Sarioslan, B., Kuşcu, Y.F., Akkuş, Y., Saygan, S., Gürer, T., Çetin, B., Dursunkaya, Z. (2019). "Experimental dryout characterization of commercial sintered and grooved heat pipes", J.Termal journals

[2]Gamze Düven, Barbaros Çetin, Duygu Kışla,Çip-Üstü-Laboratuvar (ÇÜL) Teknolojisinin Gıda Mikrobiyolojisindeki Uygulamaları

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Açısından Medyada Kadın Cinayetleri Sunumunun Sosyal Hizmet Perspektifiyle Değerlendirilmesi

Afranur ERGİN

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sosyal Hizmet,afranurkantarci@hotmail.com

Özet

Kadın cinayeti olgusu kadınların kadın olmalarından kaynaklı erkek şiddeti yoluyla öldürülmeleri anlamına gelmektedir.Kadınların bedenleri,cinsellikleri,sosyal yaşam kabulleri üzerinde kurulmak ve sürdürülmek istenen eril tahakküm sayısız kadını canından etmiştir. Türkiye’de 2021 yılında 419 kadın,2022 yılının ilk 3 ayında ise şiddetten cinayet kurbanı olan kadın sayısı 95 olarak kayıtlara geçmiştir. Dünya Sağlık Örgütü salgın hastalıklar dahil acil durumlarda şiddetin artma eğiliminde olduğunu ve Covid-19 salgınıyla aile içi şiddet vakalarında artış olduğunu bildirmektedir.Konunun ciddiyetinin gün geçtikçe artması cinayet olaylarında mevcut bulunan ataerkil yapının sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.Bu noktada içinde bulunduğumuz teknoloji çağı devreye girmektedir.Öyle ki medya artık bireyleri tümüyle etkilemekte ve bireylerden etkilenmektedir. Oldukça güçlü kamuoyu oluşturma,kitleleri yönlendirme,doğru veya yanlış bilinçlendirme gücüne sahip medya kaynakları kadın cinayetleri sorunu için büyük önem teşkil etmektedir.Hız ve süreklilikle okunan,izlenen,duyulan yani bir biçimde maruz kalınan haberler günlük yaşam içerisinde çok ilgi uyandırmasa bile başlıklar,verilen mesaj toplumca bilinçaltında depolanmaktadır.Kadın cinayetlerinin son bulması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesinin önemli bir yolu da medyada normalleştiren,suçlayan içeriklerin önce farkına varılması sonra bu içeriklerin ortadan kaldırılıp yeniden inşasından geçmektedir.Çalışmada literatür tarama tekniği kullanılarak haberlerin sunuşunda kullanılan dil, içerdiği alt metinler, yönlendirmeler söylem analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İncelenen haberlerde hamilelik, engellilik gibi özel gereksinim ve bakım isteyen dönemlerde bazı kadınların öldürüldüğü, kimi suçlu erkeklerinse mevcut psikolojik sorunlara sahip olduğu tespit edilmiştir.Kadınların bir bölümünün eşi,akrabası,sevgilisi yani tanıdığı kişilerce katledilmesinin,erkeklerin cinayetlerini öfke,kıskançlık gibi sözde haklı duygulara dayandırabilmesi noktasında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sosyal hizmet perspektifinden değerlendirilmesi yeniden gereklilik halini almaktadır.Medyada kadın cinayetlerinin bu çerçevede suçlu ve mağdur psiko-sosyal sağlığı açısından hassasiyetle oluşturulması,denetlenmesi gerekmektedir.Kadınların hayatlarına kastın sonlanması,yaşamlarını sağlıklı devam ettirebilmeleri,psikolojik iyilik halinin toplumsal düzeyde öneminin farkındalığını sağlamak açısından bu çalışma yürütülmüştür. Sosyal hizmetin çalışma alanı olan dezavantajlı bireyler ve aileler yaşanan cinayet sürecinde oldukça etkilenmekte ve güçlendirme,hak savunuculuğu,sorun çözme,bağlantı kurma,en genel kapsamıyla danışmanlık alma hizmetlerine ihtiyaç duymaktadırlar.Kadın cinayetlerinin medyada toplumsal cinsiyet eşitsizliği,oluşturulan suçlu ve mağdur algısı açısından sunuşuna ve ihtiyaç duyulan sosyal hizmet uygulamalarından yola çıkarak bu doğrultuda çeşitli düzeylere yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler:Kadın,cinayet,medya, toplumsal cinsiyet

Abdal Ata Zaviyesi

Hafize AYTAŞ MERT

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, hafizeaytas@gmail.com

Özet

Abdal Ata Zaviyesi, Anadolu'da kırsal kesimlerde kurulan Bektaşî zaviyelerindedir. Çorum-Ankara karayolunun 18. km'sinde, adını verdiği köyde kurulmuş ve kurulduğu yüzyıllardaki zaviyelerle hemen hemen aynı özellikleri taşıyan bir zaviyedir. Köy, zaviye kuruluncaya kadar 'Yakacuk' ya da 'Yanacuk' olarak bilinen ancak, zaviyenin kurulmasıyla birlikte Abdal Ata olarak anılmaya başlanmıştır. Önceleri sadece zaviye binası bulunan sonradan cami, türbe ve minarenin eklenmesi ile Osmanlı mimarisindeki 'zaviyeli camii' tipi müesseseler ortaya çıkmıştır. Abdal Ata Zaviyesi de zaviyeli camilerdendir.

Zaviye, düz bir arazi üzerindedir. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'ndeki fotoğraflardan, zaviyenin cami, türbe, caminin kuzeydoğusuna bitişik olarak yer alan iki mekândan oluşan hizmet binası ile caminin güneybatısından başlayıp, türbenin batısına kadar devam eden mezarlık, yapıların kuzeyindeki avlu ve buradaki şadırvan ile avlu duvarının kuzeydoğusunda cephesi dışarıya bakan çeşmeden oluştuğu anlaşılmaktadır. Zaviyeden günümüze camisi, türbesi, avlunun ortasındaki şadırvanı ve mezarlığı ulaşmıştır. Yapı dört taraftan duvar ile çevrilerek mezarlık dışarıda bırakılmıştır.

Zaviye ve zaviyeye ait yapıların, caminin kubbe kasnağındaki güneye açılan pencerenin dışı bakan cephesinin kilit taşı üzerindeki "1956" tarihinden ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'ndeki 1970 yılına ait çizimlerden iki defa büyük tamir geçirdiği anlaşılmaktadır. 1970 yılında başlayıp 1973 yılında tamamlanan tamirler türbenin kuzeybatı köşesindeki '1973' tarihiyle belirtilmiştir. Yapı Çorum'da meydana gelen 1619 yılındaki sel ve 1720 yılındaki depremden etkilenmiştir.

Yapının avlusuna doğu ve batıdaki kapılardan girilmektedir. Doğudaki kapı, bu gün mevcut olmayan eski çeşmenin yeri olan avlunun kuzeydoğu köşesinde, batıdaki ise, kuzeybatı köşesindedir. Avluya açılan batıdaki kapıya yakın üzeri kapatılmış bir kuyu vardır. Şadırvan; altıgen, ahşap kubbeli ve alaturka kiremit çatılıdır. Günümüzde şadırvanın ortasında çeşmelerin bulunduğu kısım altıgen camekânlıdır. Eski fotoğraflara bakıldığında bu kısmın demir bir kafes olduğu görülmektedir.

Yapımında tuğla ve taş malzeme kullanılmıştır. Ayrıca duvarlarında Bizans ve Roma döneminden kalma kilise yapılarındaki taşlardan da kullanılmıştır. Zaviyenin camisi; kare planlı, tek kubbeli, son cemaat yeri ve minareden oluşmaktadır. Türbesi; kare planlı ve tek kubbeli ve mezar bulunan bir yapıdır. Türbede etrafı demir parmaklıklarla çevrili dört mezar bulunmaktadır. Mezarların kimlere ait oldukları Gülru Necipoğlu'nun çizimlerinden öğrenilerek yazılmıştır. Mezarlar güneyden kuzeye doğru, makber-i Burhan Dede, makber-i Recep Dede, makber-i Emir Seyyid, makber-i Abdal Ata şeklindedir. Caminin minberi ahşaptan, mihrabı ise, yarım daire nişli ve kavsarası mukarnaslıdır. Camide, türbede ve son cemaat yerinde tezyinat bulunmamaktadır. Minare ahşaptandır ve özgünlüğünü korumuştur. Abdal Ata Zaviyesi, günümüzde cami olarak kullanılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Abdal Ata Zaviyesi, mimari, tezyinat, Bektaşî zaviyeleri, zaviyeli cami

Liderlerlik Tarzlarının ve Duygusal Zekânın Çalışanların İş Tatminleri Üzerindeki Etkisi

Gökçen TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Bölümü, Yönetim Organizasyon Yüksek Lisans Programı,
gokcenatestastan@gmail.com*

Murat GÜLER

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/
İşletme Bölümü, murat_guler@ohu.edu.tr*

Özet

Bu çalışmada etkili bir liderin duygusal zekâ yaklaşımları ile çalışanların iş tatmini üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, örgütsel performansın artırılmasında liderlerin sahip olması gereken duygusal zekânın çalışanların etkin ve verimli çalışmalarını, örgüte bağlılığını ve aidiyet duygusunun edinilmesi gibi önemli değerlerin kazanımını sağlaması bakımından önemli görülmektedir. Bu çalışma ile hem liderlerin duygusal zekâyâ sahip olmalarının önemi hem de çalışanların duygusal zekâ düzeylerinin artırılmasının iş tatminine etkisine yönelik ne gibi çalışmaların yapılması gerektiği ortaya konulacaktır. Çalışmada nitel araştırma yönteminde doküman incelemesi yapılmıştır. Çalışma örgüt yönetiminde liderlerin çalışanlar üzerine etkilerinin olduğu varsayılan duygusal zekâ yaklaşımları ile ilgili literatürde yer alan kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır. Örgütler her ne kadar fiziksel ve finansal gibi önemli duran varlıklara sahip olsalar da bunları kullanan yöneticiler duygusal insan kaynağının etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesi ile motivasyonun sağlanması duygusal zekâyâ sahip liderler tarafından gerçekleştirilebilir. Liderler örgüt yönetiminde yeni liderlik tarzlarında değerlendirdiğinde karizmatik lider, dönüşümcü lider gibi liderlerin, çalışmada etki bırakması ve duygularına hitap etmesi için liderlikte özellikler teorisinde de belirtilen liderin sahip olması gereken özelliklerde duygusal özelliklerin de önemi vurgulanmaktadır. Çalışanların işletme amaçlarını gerçekleştirmek için geliştirilmesi ve çağın gerektirdiği şekilde çağdaş yönetim araçları kullanılarak yönetilmesi gerekmektedir. Bunun için idealist, söz sahibi, yeniliklere ayak uydurabilen, iyi bir lidere ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan liderlik teorileri araştırmalarında liderin insan ilişkilerine dönük olması, kişiyi dikkate alması, empati (duygudaşlık) kurarak onlara destek olması, grup üyelerine motivasyon sağlaması ve güvene dayalı bir ilişki gerçekleştirilmesi liderin duygusal zekâ yetilerine sahip olması gerekliliğini ortaya çıkardığı söylenebilir. Günümüzde liderlik tarzları incelendiğinde ortak noktalarından birinin liderlerin duygusal zekâyâ sahip olmaları gerekliliğidir. İşletmelerin amaçlarına ulaşabilmek ve performansını artırabilmek için çalışanların beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayarak çalışanlarının tatmin olmalarını sağlamak işletmelerin uzun ömürlü olmasının sebebi olarak görülebilir. Liderlerin grup üyelerini etkileyebilmesi, motive edebilmesi, performanslarını artırabilmesi ile etkinliklerinin ve verimliliklerinin sağlanmasında duygusal zekâyâ sahip olmalarının gerekliliği vurgulanmaktadır. Bunun da lider eğitimlerine dâhil edilerek geleceğin lider adaylarında farkındalık yaratacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Liderlik, Duygusal zekâ, İlişki Yönetimi, İş Tatmini

Covid-19 Pandemisi ve Spor

Muhammet Mustafa YAMAN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor mstf.ymn@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisi ile mücadele kapsamında uygulanan kısıtlamaların spor, spor organizasyonları ve sağlık üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Pandemi sürecinde alınan tedbirlerin en çok yoğunlaştığı aktiviteler spor aktiviteleridir. Pandeminin yavaşlatılması açısından spor camiasında COVID-19'un yayılmasını önlemek önemlidir. Sporcularda COVID-19 sadece müsabaka ve antrenman programlarının bozulmasına sebep olmakla kalmayıp maddi kayıpların yanı sıra performans ve psikolojilerini de olumsuz etkilemiştir. Sporcu olmayan bireylerin de bağışıklık sistemlerinin güçlenmesinde ve salgından korunmasında spor önemli bir yere sahiptir. Pandemi sırasında ve sonrasında COVID-19'un negatif etkilerini en aza indirebilmek, spor müsabakalarının ve faaliyetlerinin ne zaman başlayacağını belirleyebilmek, sporcu, seyirci ve toplum sağlığı açısından önemli bir yere sahiptir.

Anahtar kelimeler: COVID-19, Pandemi, Spor, Spor Organizasyonları, Sağlık

Giriş

Salgınlar (epidemi); Tek bir patojenik kaynağa bağlı olarak ortaya çıkan, bir grupta ya da toplumda veya o bölgede görülen insanları etkilemesi kontrol edilmesinden daha fazla olan hastalıklardır. Bu hastalıklar salgın boyutuna dönüştüğünde ve küresel çapta bir yayılma gösterdiğinde ise 'pandemi' olarak nitelendirilmektedir. (Tuğaç, 2020) Çin'in Wuhan şehrinde başlayan COVID-19 salgını; 11 Mart 2020 de, 114 ülkede 118.000'den fazla vaka, 4291 ölüme ulaşmış ve Dünya Sağlık Örgütü(DSÖ) tarafından pandemi olarak onaylanmıştır. (Samancı, 2020) Pandemi süreci beraberinde yasaklar ve kısıtlamalar getirmiştir. Salgının başlangıcından itibaren birçok ülkede alınan önlemlerden biri COVID-19'un yayılmasını engellemek için her türlü spor organizasyonuna ara vermek olmuştur. (Utku & Kaşıkçıoğlu, 2020) Devletlerin spor organizasyonları üzerine verdiği kararlar COVID-19 salgının ilk günlerinde benzerlikler gösterse de salgının boyutu büyüdükçe spor organizasyonlarına kilit vurulması gerektiği anlaşılmıştır. (Göksel, 2020) Dünya COVID-19 ile mücadele ederken spor dünyası bu durumdan çok ağır yaralar almıştır. İptal edilen turnuvalar, ertelenen maçlar, karantinaya alınan sporcular derken sportif faaliyetler ile ilgili COVID-19 yayılmaması için alınan önlemler sportif faaliyetler için bir dizi olumsuz kararı beraberinde getirmiştir. Dünyadaki tüm spor branşları, tüm ligler ve uluslararası tüm organizasyonlarının ertelenmesi bazılarının iptal edilmesi, büyük ticari gelir elde edilen çok branşlı mega organizasyonların ve etkinliklerin iptali, Avrupa Futbol liginin durdurulması, EURO 2020 gibi Avrupa bölgesinin 12 ülke katılımıyla 60 yıllık bir rekabeti geliştirmek için yapılmış önemli bir turnuvanın 1 yıl sonrasına ertelenmesi, Tokyo olimpiyat oyunlarının 2021 yılına ertelenmesi ve Türkiye de bütün ligler dahil tüm spor etkinlikleri ve faaliyetlerinin tamamıyla iptali ve ertelenmesi, COVID-19'un spor camiasına üzerindeki sayısız etkileri olarak görebiliriz. (Türkmen & Özсарı, 2020) Analizler, Covid-19 salgını dolayısıyla spor organizasyonlarının ertelemeleri ve iptalleri sonucunda tahmini spor turizmi açısından gelir kaybının 2,4 milyar ABD doları olacağını gösterirken, ayrıca televizyon yayın gelirlerinden de 2,2 milyar ABD doları kriz sonucu gelir kaybının yaşanabileceği sonucunu gözler önüne sermektedir. (Göksel, 2020) COVID-19 tüm dünyada sağlığı tehdit etmesiyle birlikte hareketsizlik ve sedanter yaşamı arttırmıştır. Bu durum beden ve ruh sağlığı üzerinde tehdit oluşturmaktadır. (Özkan & Diliçikık, 2020)

Yöntem

Çalışma, literatür taraması esnasında ve sonrasında bulguların değerlendirilmesi ile yorumlanması şeklinde yapılmış bir derlemedir.

Bu çalışmada veri toplamak için; kitap, makale, tez, bildiri vb. gibi veri toplama araçlarından yararlanılarak tarama tekniği kullanılmıştır.

Araştırma Bulguları ve Tartışma

COVID-19 pandemisinin beraberinde getirdiği kısıtlamalar insan sağlığını korumak amacı ile düzenlenmiş olsalar da yasaklar ile beraber gelen kısıtlamalar günlük yaşamdaki hareketliliği ve egzersiz düzeyini olumsuz etkilemiştir. Sedanter yaşamın artmasıyla beraber sağlık sorunlarının yaşanması kaçınılmazdır. Bu durum göz önüne alındığında alınan önlemlerin içerisinde bireylerin günlük aktivite düzeyleri ile ilgili herhangi bir düzenleme olmadığı göze çarpmaktadır.

Liglerin ertelenmesi veya iptali maçların seyircisiz oynanması, spor organizasyonlarının iptali bu süreçte ciddi maddi kayıplara sebep olmuştur. Sporcuların kodisyonları ve psikolojik durumları da bu durumdan olumsuz etkilenmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Pandemi sürecinde gelen kısıtlamalar insan sağlığını doğrudan etkileyen fiziksel aktivite düzeyinde ciddi azalmalara sebep olarak sedanter geçirilen zamanı arttırmıştır. COVID-19 pandemisi virüs kaynaklı bir hastalığın sebep olduğu düşünüldüğünde artan sedanter yaşam şekli bireylerin bağışıklık sistemlerini olumsuz etkilemektedir. COVID-19 ile mücadele kapsamında fiziksel aktivite ve sağlık ilişkisi göz önünde bulundurulmalı, getirilen kısıtlamalar bu doğrultuda düzenlenerek bireyin ve toplumun sağlığı yeni düzenlemeler/bilgilendirmeler ile sağlanmalıdır.

Ertelenen/iptal edilen organizasyonlar spor müsabakaları maddi kayıplara, sporcu performans kayıplarına neden olmuş olsa da spor müsabakalarında sosyal mesafe kurallarının uygulanmasının mümkün olmaması seyirci boyutunda çok büyük kitlesel etkinlikler olması COVID-19 pandemisinin yayılmasını yavaşlatmak için gerekli bir karar olmuştur. Kısıtlamalardan önce oynanan maçlar, etkinlikler ise seyirci potansiyeli, sporcu temasları düşünüldüğünde tam bir 'Biyolojik Bomba' olarak nitelendirilmektedir.

Kaynakça

- Göksel, A. G. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Spor Organazasyonlarına Etkisi ve Sporda Normalleşme Süreci. 454-455.
- Özkan, Ö., & Diliçik, U. (2020). COVID-19 Pandemisinde Ne Yapmalıyım ve Nasıl Yapmalıyım. *Medical Research Reports*, 169-170.
- Samancı, V. M. (2020). Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri ve Pandemi Süreci. *Konuralp Tıp Dergisi*, 392-393.
- Tuğaç, Ç. (2020). Kentsel Sürdürülebilirlik ve Kentsel Dirençlilik Perspektifinden Tarihteki Pandemiler ve Covid-19 Pandemisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 260-261.
- Türkmen, M., & Özşarı, A. (2020). Covid-19 Salgını ve Spor Sektörüne Etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 56-57.
- Utku, B., & Kaşıkçıoğlu, E. (2020). *COVID-19 Pandemisi ve Spora Katılım Öncesi Değerlendirmeleri: Riskler ve Önlemler*, 252-253.

Adalet ve Kalkınma Partisi Dönemi Türkiye Rusya Arasındaki İlişkiler: Uçak Krizi Öncesi ve Sonrası

Özlem ÖZTÜRK

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
ozzlemzzturk@gmail.com*

Zilan AVCI

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
zilanavci20@gmail.com*

Özet

Tarihi çok eskilere dayanan Türkiye-Rusya ilişkilerindeki rekabet, 2002 yılında Türkiye’de Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara gelmesiyle birlikte yerini çok boyutlu bir ortaklığa bırakmıştır. 2014 yılına kadar genel hatlarıyla ilişkilerin iyiye doğru gittiği gözlemlense de iki ülkenin yaşadığı fikir ayrılıkları da olmuştur. Suriye’de rejimin değişmesini destekleyen Türkiye, karşısında Esad’ı destekleyen Rusya ile çıkar çatışması yaşamıştır. 2008 yılında Rusya’nın sınır komşusu ve aynı zamanda arka bahçesi olarak nitelendirilen Gürcistan NATO üyesi olmak istediğini bildirmiş, Rusya arka bahçesinde hakimiyeti kaybetmemek için Güney Osetya bölgesinde savaş başlatmış ve bu savaş Gürcistan’ın ağır yenilgisiyle sonuçlanmış, Türkiye – Rusya ilişkilerinin zirveyi yaşadığı dönemler olmasına rağmen Türkiye Gürcistan’a yapılan bu ağır saldırıyı kınamıştır. Aynı zamanda Rusya’nın 2014 yılında Kırım’ı ilhakı Türkiye tarafından tanınmamış; Rusya’nın karşısında duran bir tavır sergilenmiş fakat Rusya ile ticari ilişkiler gerekçe gösterilerek iki ülke arasındaki ticari ilişkiler sekteye uğramamıştır. 2015 yılında Türkiye’nin egemenlik haklarının ihlali gerekçe gösterilerek düşürülen Rus SU-24 tipi uçağının düşürülmesinin ardından yaşanan uçak krizi, ikili ilişkiler iyi yönde ilerlerken diplomasiyi sekteye uğratmış, turizm başta olmak üzere ithalat-ihracat ilişkileri, kültür ve enerji alanı zarar görmüştür. Rus turistlerin Türkiye’ye gelmesi yasaklanmış, Türkiye’den yola çıkan tarım ürünleri sınırdan geri çevirilerek ziyan edilmesi gözlemlenen ilk yaptırımlar olmuştur. Krizin daha da tırmanmaması için Türkiye Cumhuriyeti ılımlı bir yaklaşımda bulunmuş olsa da Rusya yaptırımlarını geri çekmemiştir. İki ülke arasındaki kriz Haziran 2016’da Türkiye’nin başarılı mektup diplomasisi sayesinde yatışmış, nitekim Rusya Türkiye hükümetine karşı yapılan darbe girişimini ilk kınayan devletlerden biri olmuştur. İkili ilişkilerin düzelmesinin ardından verilere yansıyan Rus turist sayısı önceki dönemleri kısa sürede yakalamış üstelik eski oranların üstüne çıkmıştır. Türkiye’nin dış ticaret verileri incelendiğinde Rusya Federasyonu ithalat açısından en üst sıralarda yer alırken; Rusya’ya olan ihracat grafiklere yansımaya kadar az miktardadır. Bu makalede Adalet ve Kalkınma Partisi dönemi Türkiye-Rusya ilişkileri uçak krizi milat alınarak, kriz öncesi ve sonrası olarak iki dönemde incelenmiş, iki ülkenin karşılıklı bağımlılıkları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriye sorunu, uçak krizi, karşılıklı bağımlılık, enerji, ithalat

Öğrencilerin Sosyal Bilgilere Yönelik Görüşleri ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinden Beklentileri

Yüksel Beyza ÇAKIROĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi /Eğitim Fakültesi
Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD Lisans Öğrencisi
cakiroglubeyza@hotmail.com

Arzu BAŞI

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi /Eğitim Fakültesi
Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD Lisans Öğrencisi
arzubahsi49@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı ortaokul düzeyinde 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi kapsamında sosyal bilgiler öğrenmek için motive edici unsurlar, öğrenme aşamasında yaşanan zorluklar ve beraberinde sosyal bilgiler öğretmenlerinden beklentileri ile sosyal bilgiler dersinin hayatlarına katkısına ilişkin görüşlerini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 6.sınıf düzeyinde 10 ve 7.sınıf düzeyinde 10 öğrenci olmak üzere toplamda 20 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler Sosyal bilgiler dersini öğrenmeye motive eden unsurların başında “tarihi öğrenmek” gelirken beraberinde “hayallere ulaşma isteği”, “öğretmen öğrenci ilişkisinin olumlu olması”, “yaşadığı ülkeyi tanımak”, ‘öğretmenin dersi etkili anlatımı’, olarak belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler dersinde yaşanan zorlukların başta gelen unsuru “tarihi konuları anlamada zorluk çekme” olarak belirtilmiş beraberinde”, “tarihi konuların detaylı ve ezber gerektiriyor olması” şeklinde belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinden beklentileri ortak bir görüş olmamakla birlikte her öğrencinin farklı bir Beklentileri olduğu tespit edilmiştir. 6.sınıf öğrencilerinin öğretmenlerinden beklentilerini “dersin eğlenceli anlatılması” olarak belirtirken 7.sınıf öğrencileri ise öğretmenlerinden beklentileri “konuların açık ve anlaşılır anlatılması”, ‘tarihi konuların öğretiminde drama yapılması’, ‘derste etkinlik yapılması’ şeklinde belirtmişlerdir. Sosyal bilgiler dersinin hayatlarına katkıları ile ilgili görüşleri incelendiğinde 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin ortak görüş olarak “tarihi bilgi öğrenme” olarak belirtmişlerdir. Ayrıca 6. Sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar “hakları ve sorumlulukları öğrenmek”, “ülkeyi tanımak” olarak belirtirken 7.sınıf öğrencileri ise “çevreye karşı duyarlılık”, “sosyal birey olma”, “kültürel değerleri öğrenme”, “iyilik, saygı gibi değerleri öğrenme” olarak belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda Sosyal bilgiler dersini alan öğrencilerin derse yönelik tutumları, sorunları, Sosyal bilgiler öğretmenlerinden beklentileri ve Sosyal bilgiler dersinin hayatlarına katkıları konusunda önemli bilgiler sunmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilerin beklentilerine yönelik ders içerisindeki etkinlikleri arttırması, dersleri daha ilgi çekici, anlaşılır anlatmasıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde yaşadıkları sorunların azalacağı ve derse yönelik motivasyonlarının artacağı öngörülmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere samimi davranıp, güler yüzlü tavır sergilemesi hem öğrenci motivasyonunu arttıracaktır hem de derse yönelik ilginin aratacağı öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: sosyal bilgiler, tarihi öğrenme, öğretmen, ortaokul öğrencileri

Uluslararası İlişkiler Teorilerinin İncelenmesi

Gökalp İNCİK

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
incikgokalp@gmail.com*

Özet

Uluslararası İlişkiler teorileri; geçmişten günümüze meydana gelen olayları açıklamak, devletlerin temel prensiplerini anlamak ve bu prensipler ışığında dış politika unsurlarını analiz etmek için ortaya atılmış temel düşünceleri içermektedir. Bu teoriler arasında devletin asıl unsur olduğunu belirten Realizm, sadece devlet faktörü değil birey ve uluslararası taraflarları da dahil eden Liberalizm ve tarihsel yapıya önem veren Konstrüktivizm gibi üç temel disiplin yer almaktadır. Bu disiplinler, Uluslararası İlişkiler teorilerinin kökenlerini oluşturmaktadır. Savundukları görüşler itibariyle birbirleri ile çatışma halinde yer almaktadırlar. Bu üç temel disiplinin yanında değişen dünya düzeni ile beraber yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçlara cevap sağlamak için çeşitli yeni teoriler ortaya çıkmıştır. İşçi sınıfının sorunlarını çözmeye amaçlı Marksizm, kadın-erkek eşitliğini sağlamak için Feminizm ve doğayı korumaya yönelik Yeşil Teori (Green Theory) yer almaktadır. Bu yeni teoriler ve eski teorilerin bir sentezi olarak düşünülen İngiliz Okulu Teorisi (English School Theory) ortaya çıkmıştır. Günümüz sorunlarının daha kapsamlı hale gelmesi, temel teorilerinin ihtiyaçları tam olarak karşılayamaması ve sadece keskin kalıplar içerisinde bulunmak istemeyen birey, kurum veya kuruluşların istekleri gibi sebeplerden dolayı çok çeşitli bir Uluslararası İlişkiler teori düzlemi ortaya çıkmıştır. Bu düzlem itibariyle dünyanın farklı bölgelerinde meydana gelen savaşlar, ittifaklar ve ortaya çıkan yeni yapılar; Uluslararası İlişkiler teorilerini daha cazip kılmaktadır. Bu teoriler, yarını düşünmek zorunda olan tüm tarafların olayları analiz etmekte ve bir diğer hamlesini doğru bir şekilde yapmasını kolaylaştırmakta ön plana çıkmaktadır. Bu çalışma itibariyle eski ve yeni teoriler, kendilerini savunan düşünürlerin görüşleri ve eserleri ile birlikte incelenmektedir. Geçmiş ile gelecek arasında bağlantılar kurarak tarihin tekerrür ettiği zamanlar ortaya çıkarılmakta ve Uluslararası İlişkiler teorilerinin ilkelerin esasları, belirli düzlemlerce aktarılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Uluslararası İlişkiler, Teoriler, Günümüz Dünyası*

Kıbrıs Sorunu ve ABD

Betül ÜNAL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Muğla, Türkiye,
betulunal4114@gmail.com

ÖZET

Kıbrıs Sorunu, bölgenin Osmanlı'dan İngiliz egemenliğine geçmesiyle beraber sadece bölgedeki Rumlar ve Türkler arasında kalmayıp; Türkiye, İngiltere, ABD, Yunanistan ve diğer batılı ülkelerin ve hatta NATO, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve EOKA (terör örgütü) gibi birçok kuruluşun hedefi olmuş ve Lozan'dan bu yana çözümlenemez bir diplomatik konu haline gelmiştir. Bölgede yalnızca Rum ve Türk kuvvetleri bulunmamakta, Rumlar Yunanistan'ı dahil ettiğinden Türkiye de bölgede Kıbrıs Türklerini yalnız bırakmamıştır. Bölgede Yunan birliklerinin ve Rumların yağmalamalarına ve katliamlarına karşı direniş hüküm sürerken, üzerine o zamanlarda Türkiye'nin en büyük dostu olan ABD'den Türkiye'ye beklenmedik şekilde tehditkar bir mektup, ambargolar ve yaptırımlar meydana gelmiş, sorumlusu Kıbrıs'taki olaylarda Türkiye'nin tutumu olarak gösterilmiştir. Bu konu ile ilgili her zaman, tüm bu kaos ortamını barış ortamına çevirme odaklı olan ve bu yolda çalışmalar yapan Türkiye'nin de ABD ambargoları ve yaptırımları sebebiyle geçici bir süre eli kolu bağlanmış ve bu olaylar Türkiye'nin bundan sonraki tarihi serüveninde yeni bir perde açmasına sebep olmuştur. Türkiye, olaylar hala sonuca bağlanmamasına rağmen yaşananlardan pek çok çıkarım yapmış ve ülkenin geleceği için yeni ittifaklar, yeni yollar ve yeni politikalar geliştirmiştir. Bu çalışmanın amacı, o günlerden başlayıp günümüz Türk dış politikası tarihinin yeniden şekillenmesinde etkili olan olayları, sonralarda sağlanan ittifakları, yaşanan krizleri vb. durumları düşünüp aralarında tarihi temellere dayandırılarak sebep-sonuç ilişkilerini kurdurup anlamlandırmayı ve bunları sağlam temellere dayandırmayı, ABD'nin Türk dış politikasında ne kadar etkili olduğunu ve bu gücün günümüz Türkiye'sinin temellerini ne gibi ABD unsurları beklemekte olduğunu göstermeyi hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: ABD, Türk dış politikası, Kıbrıs Sorunu

KAYNAKÇA https://www.mfa.gov.tr/kibris-meselesinin-tarihcesi_-bm-muzakerelerinin-baslangici.tr.mfa <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/985610>
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/301191>
<https://www.youtube.com/watch?v=YsqcWUkWB8Q>
https://www.youtube.com/watch?v=2DPwRfiu_m8

Rusya-AB İlişkileri

Ahmet KAYA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü,
2. Sınıf Öğrencisi Muğla, Türkiye,
kyaa091@gmail.com

Avrupa Birliği Rusya'nın en önemli ekonomik partneridir. Coğrafi koşullar nedeniyle aynı zamanda tarihsel çerçevede ikili ilişkiler göz ardı edilmeyecek seviyededir. Dolayısıyla AB ve Rusya birbirlerine bağlıdır. AB ile Rusya arasında ilişkiler SSCB döneminde başlamış 11 Kasım 1993 tarihinde tarihin de güvenlik ve işbirliği toplantılarıyla kilit bir nokta olmuş. Rusya ve AB'nin ilişkisinde en önemli faktör enerjidir.2000 yılında Rusya ve AB arasında Paris'teki zirvede enerji iş birliğini geliştirmek için en önemli adımdır. Gazprom vasıtasıyla AB ve Bağımsız Devletler Topluluğu'na gaz ihraç etmektir. Gazprom Avrupa pazarlarına yaptığı satıştan %60 gelir elde ederken, bu gelirin Rusya'nın devlet bütçesine katkısı %20'dir. 2014 yılında yaşanan Ukrayna krizinden sonra Rusya ve AB arasındaki ticaret hacmi bir miktar gerileyerek yaklaşık 285,5 milyar avro düzeyine inmiştir. AB'nin doğal gaz alanında Rusya'ya bağlı olması, Rusya için oldukça büyük bir avantaj. Putin döneminde AB Rusya ilişkileri yeni bir zeminde şekillenmeye başlamıştır. Putin döneminde AB ile Rusya'nın ticari ilişkilerinde sürekli bir artış göze çarpmaktadır. 2003 yılında 85 milyar Euro olan ticaret hacmi, 2006 yılında 200 milyar Euro'ya yükselmiştir. 2007 yılı itibariyle Rusya'nın dış ticaretinin %54'üAB ile yapılmıştır. Putin'in AB politikası; bu güç ile ekonomik ve ticari ilişkileri geliştirmek, özellikle enerji alanında Avrupalıları Rusya'ya bağımlı hale getirmek ve ABD'nin tek taraflı eylemlerini sınırlandırmak için gerekli hallerde AB ile iş birliğine gitmek gibi stratejilerden oluşmaktadır. Ukrayna ve Rusya arasında yapılan savaştan dolayı Rusya'ya yapılan yaptırımlar Rusya'yı ekonomik çöküşe uğratabilir mi? Yoksa bu yaptırımlardan AB'mi zarar görecektir? Sorularına cevap arayacak olan bu çalışma önümüzdeki süreçte Rusya'yı ve Avrupa Birliğini ikili ilişkilerin savaştan dolayı nasıl etkileyeceğini inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Rusya, Ekonomi,

Küreselleşme

Giriş

Küreselleşme simdikiki yıllarda en çok tartışılan konulardan bir tanesidir çoğu boyutuyla tartışılan küreselleşme gibi büyük bir olguyu kısa makalede incelemeye çalışmak kolay bir şey değildir ekonomiden siyasete, sosyal politikalarından kültüre sosyolojiden medyaya çoğu alandaki tartışmalara adeta büyüdü bir sözcük gibi kullanılan küreselleşme olgusu zor olan başka bir özelliği ise ideolojik temelli tartışılmasıdır küreselleşme ne kadar çok tartışılırsa sonunda ekonomik bir olaydır küreselleşmenin ekonomik bir olay olması onu ideolojik tartışmaların ortasında olurken aynı şekilde yine bu sebepten dolayı küreselleşmenin kazananları oldu gibi kaybedenleri de var aynı şekilde bu sebeplerden dolayı küreselleşme her zaman tartışılan bir konudur

Bağzalarına göre küreselleşme büyüme ve gelişme demekken yine bağzalarına göre küreselleşme emperyalizimin 21. Yüzyıldaki adıdır bağzalarına göre küreselleşme batının demokrasi ve insan haklarına kadar ki olan biraz gelişmiş ülkelere götüren bir olayken bazılarına göre küreselleşmenin demokrasi ve insan hakları gibi nitelikler bir yalandandır gerçekliği yoktur bazılarına göre dünya kaynaklarının akıllı ve israfsız bir şekilde kullanılması iken bazılarına göre küreselleşme batının ekonomik sıradanlığı olan dünyayı bir Pazar yapma amacındadır.

Bu çalışma küreselleşmenin ekonomik büyüklüğünü ve özellikle ekonomi anlamında küreselleşmeyi yönetebilen kurumlar IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret örgütü tartışmayı amaçlamaktadır bu belli kurumların politika bakımından küreselleşme kelimesini açıklamayı amaçlayan bu hedef iki ana olgudan oluştuğu söylenebilir bu amaçla birinci bölümde küreselleşme ve küreselleşme ile ilgili konuları anlatmaya çalıştık aynı bu bölümde küreselleşmenin diğer olgularını en önemlisi ekonomik büyüklüğünü anlatmaya çalıştıktan sonra öteki bir çalışmada konunun en önemli olguları olan IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret örgütü nü tartıştık aynı zamanda Dünya Ticaret örgütü nün oluşmasına sebep olan Uruguay Round un aldığı kararları küreselleşme bağlamında olan gelişmeleri incelemeye çalıştık bu konuda adı gecen o kurumların politikalarını oluşturduğu bu süreçte merkez kapitalist ülkeler kendi tarafına çevre-gelişmemiş ülkeler kendi olumsuz tarafına olan bir süreç olduğunu kanaat getirmiştir. yaşanan siyasi ekonomi kültür gibi gelişmeler küreselleşmenin bileşenini oluşturmakta güçlü ülkelerin ekonomik anlamda etkilerini artırması ve ulaşım teknolojilerin gelişip çoğalması yerel değerlerin sınırları aşması küreselleşmenin bileşenini oluşturur.

İki Dünya Savaşı Arası Dönemde Faşizmin Yükselişi

Yusuf Gazi Çelik

yusuf1453gazi@gmail.com

Hitit Üniversitesi

*Lisansüstü Eğitim Enstitüsü - Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Başkanlığı -
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER (YL) (TEZLİ)*

Özet

Birinci dünya savaşı bitimi ile birlikte Avrupa'da krallıklar bu savaştan galip ve mağlup olarak çıksa da kazanlar bile kaybetmişti. Zira savaşın kayıpları çok getirileri yok denecek kadar azdı. Savaş yılları ülkeleri yormuş halk bitkin düşmüştü. Üretimin asli gücü olan genç nüfus bu savaşta kaybedilmiş üretim zarara uğramıştı. Bu siyasi ve toplumsal bunalım bir sivil hareketlenmede başlatmıştı. Ülkeler yani iktidarlar bu sivil hareketlerin komünist tehdide dönüşmesinden korkuyordu. Komünizm korkusu, ekim devrimi sonunda Çarlık Rusya'nın yıkılması ile Lenin, Stalin, Troçki önderliğinde köylü isyanının marksist, sosyaliz bir devletin kurulması ile diğer ülkelere de yayılma korkusu olarak söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır. Savaş bitmişti sorun şuydu ülkelerin yeni durumu ne olacak yönetim nasıl bir ivmede ilerleyecekti. Avrupa bu sorunun çözümü için ülkeler, uluslar anayasacılık yolunda bir ivme aldı ve ulus devletin ulus egemenliğine geçişi için bir alt yapı olarak temel argüman olan anayasalar yapılmaya başladı. Ülkeler anayasalarında cumhuriyet ibaresi yazma yarışına ve halkın gücünün egemenliğin gücü olduğunu temellendirmeye çalıştılar. Fakat burada bir şeyi unuttular. Monarşiden cumhuriyete, demokrasiye geçişte devletlerin ödediği, katlandığı faktörler olmadan bunun mümkün olup olamayacağı belli değildi. Demokrasi kelimesi ve özgürlük kelimesi çok tehlikeli birer öznelerdir. Zira bedel ödenmeden bir hakkın elde edilmesi büyük bir hayaldir. Hatta 1789 Fransız Devrimi'nde bu bedelin ödenmesi bile halka demokrasi getirmemiştir. İki dünya savaşı arası dönemde oluşan siyasi ve toplumsal krizlere çözüm için alınan önlemler. Halkın komünist tehdide yönelmelerini engellemek amacı taşır. Toplum mühendislik çalışmasının bir ürünü olarak ortaya çıkmış bir demokrasi kavramının, çöküş yaşaması ve demokrasiden yasal yollar ile Faşizm ve Nazizm'i oluşturması ile ikinci dünya savaşını doğurmuştur. Demokrasi 1. Dünya Savaşı'nda ve sonrasında demokrasi tarihsel bir alt yapıya sahip olan İngiltere için uygundur. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra ise Faşizm ve Nazizm ile savaştan Avrupa için temelleri atıldığı için bir anlam kazanmıştır çıkarımını yapabilirim. Burada yapılması gereken bir eleştiride zamanın hukukçularının anayasa yapımı sırasında siyasi değil de hukuksal temelli bir anayasa yapılması konusunda çalışmalarıdır Anayasa hukuksal en üst norm olsa da aslında siyasi olarak ta en üst norm ve siyasetin bir girdisi aynı zamanda çıktısıdır. Yani anayasanın hukuksal bir düzlemde yapılması siyasetin yokluğuna neden olmasa da siyasetin sakat ve verimsiz olmasına neden olur. Anayasalar yazılmış ve parlamenter sisteme geçilen Avrupa da siyasi bir düzensizlik ortaya çıkmasına neden olmuştur. Zira kurulan birçok parti var bu partiler parlamentoya girebiliyordu. Bunun demokrasiyi güçlendirmesi veya güçlüğünün sonucu olarak görülse de aslı böyle değildi. Avrupa parlamentolarında iktidarın kurulmasına engeller oluşuyordu zira çoğulcu demokrasi değil azınlıkları temsil eden partiler nedeni ile bir hükümet kurulamıyor kurulsa bile çok kısa ömürlü oluyordu. Bu dönemde en fazla iktidarda kalma ortalaması 8 ay gibi bir rakama tekabül etmesi durumu gösteriyor. Çoklu koalisyonlar kuruluyor bunlarda uzun soluklu olmuyordu. Örnek olarak İtalya'da Mussolini ilk iktidara geldiğinde komünist parti ile koalisyon kurmuştur. Bu gibi koalisyonlar uzun soluklu olmuyor kısa sürede bozuluyor ve hükümet düşüyordu. Koalisyonlar bir sorun olarak karşımıza çıkıyorlardı fakat asıl sorun koalisyonlar değildi. Azınlıkçı partiler toplumsal kesimler olarak bölünüyorlar ve bu bölünmelerin sonucu olarak ortaya çıkması meclislerde bir demokratik tartışma ortamı değil çatışma ortamı sağlıyordu. Bu sorun zaten koalisyon hükümetinin erkenden ayrılmasına neden oluyordu zira toplumsal çatışma ürünü olan partilerin kurduğu ortaklıklar başarılı olmamıştır. Avrupa bu dönemde anladı ki demokrasi sorunların çözümü için yetersiz kalıyordu. Bu nedenler ile totaliter bir yapıya sahip devlet yapılanmaları hız kazanmaya başlamıştı. Diktatörlerin sayıca çoğaldı bu dönemde Avrupa'nın en batısından en doğusuna kadar birçok diktatörlük ortaya çıktı. İspanya'da Francisco Franco, Portekiz'de

Oliviera Salazar, Yugoslavya'da Josip Broz Tito ve Bulgaristan'da Todor Jivkov gibi isimler karşımıza çıkar. Faşizm ve Nazizm'in kurulmasına, güçlenmesine 2. Dünya savaşına giden yol 1. Dünya Savaşı biter bitmez başlamıştır. Kısaca iki dünya arası dönemde liberal demokrasiler kurulmaya çalışılsa da sonuç olarak demokrasi denemeleri Avrupa da başarılı olamamıştır.

Anahtar kelimeler: Demokrasi, Faşizm, Komünizm

Takım Sporlarında Sporcuların Empati Kurma ve Takım Birlikteliği İlişkisinin İncelenmesi

Zeynep SIRLI

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, zeynepsirli69@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin takım sporlarında sporcuların empati kurma ve takım birlikteliği ilişkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Takım sporlarında sporcuların empati kurma ve takım birlikteliği ilişkisi takımın performansına olumlu katkıları olduğu değerlendirildiğinden önemli bir etken olarak görülmektedir. Katılımcıların empati kurma ve takım birlikteliği ilişkisini ölçmek için başka araştırmacılar tarafından geliştirilen geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış “Spor Ortamında Empati Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmaya 233 kişi katılım sağlamıştır. Araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %55,4’ünü kadınlar, %44,6’sını erkekler oluşturmaktadır. Yaş gruplarına bakıldığında ise %13,7’si 18-20, %36,1’i 20-22, %34,3’ü 22-24, %15,9’u 24 yaş ve üstü öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %57,5’i ilköğretim, %29,6’sı ortaöğretim, %9’u lisans mezunu olarak ifade etmişlerdir. Bu durumda çoğunluğu ilköğretim ve ortaöğretim mezunu oldukları görülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına bakıldığında %45,1’i ilköğretim, %44,2’si ortaöğretim mezunu olarak ifade etmişlerdir. Ailenin aylık gelir seviyeleri ise %31,3’ü 1500-3000 TL, aralığında, %35,2’si 3000-5000 TL aralığında, %17,6’sı 5000-7000 TL aralığında, %15,9’u 7000 ve üzeri aralığında farklı gelir oranlarında bir dağılım göstermektedir. Öğrencilere ilgilendikleri spor branşı sorulduğunda çoğunluğunun takım sporuyla ilgilendiği görülmüştür. Öğrencilerin grup aktivitelerine katılma oranlarında bakıldığında %27’si her zaman, %24,5’i bazen, %45,9’u genellikle cevabını verdiği görülmüştür. Öğrencilerin takım ruhunu oluşturmaya yardım etme oranlarına bakıldığında %44,2’si her zaman, %11,2’si bazen %39,9’unun genellikle cevabının verildiği görülmüştür. Öğrencilerin empati kurma düzeyleri ve takım birlikteliğini benimsemeleri okudukları bölümden, cinsiyetten ve ilgilendikleri spor branşlarından, grup aktivitelerine katılma oranlarından, takım ruhunun oluşmasına olan katkılarından dolayı farklılık gösterebilmektedir. Takım sporlarında oyuncuların birbirleri ile uyumu takımın performansında etkili olmaktadır. Empati kurma takım oyuncusunun olumlu ya da olumsuz oyun performansında ona destek olması ve anlaması olarak ifade edilebilir. Empati kurma ve takım birlikteliği ilişkisi oyuncuların duygusal zekâ yeteneği kapsamında da ele alınabilir. Oyuncuların duygusal zekâyâ sahip olmaları oyuncuların takım birlikteliği ile uyumunu sağlayarak takımın başarılı olmasına imkan tanıyabilir. Bu kapsamda oyunculara duygusal zekâ eğitimi verilerek oyuncuların bu yetenekleri geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Empati, Sporda Empati, Sporda Duygusal Empati, Takım Birlikteliği.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde İşletmelerde Mesleki Eğitime Giden Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Algılarının İncelenmesi

Keziban KODAZ

*Milli Eğitim Bakanlığı,
Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Öğretmeni
kezibankodaz@hotmail.com*

Azra ELİCEKLI

*Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Alanı, Muhasebe Dalı
azraelicekli19@gmail.com*

Özet

Finans alanında yaşanan hızlı değişimler ve gelişmeler, finansal araçların çeşitliliğinin artması, bireylerin finansal okuryazar olma gerekliliğini getirmiştir. Dünya genelinde birçok finansal eğitim programları uygulanmaktadır. Fakat finansal alışkanlıkların erken yaşlarda biçimlendiği dikkate alınarak olursa, erken yaşta alınan finansal eğitim, finansal okuryazarlığın temelini oluşturmak için iyi bir fırsat yaratacaktır. Bireylerin hayatları boyunca aldığı finansal kararların hem kendilerine hem de ülke ekonomisine olan etkileri düşünüldüğünde finansal okuryazarlık kavramının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Finansal okuryazar olma yeteneğini kazanmış birey aynı zamanda parayı yönetme yeteneğini de kazanmış demektir. Böylece birey mevcut ekonomik sistemdeki ortaya çıkan fırsatları değerlendirir, bütçesinde mevcut gelir-gider dengesini sağlar ve yaşanabilecek ekonomik risklere karşı kendisini korur. Finansal okuryazarlık, toplumun her katmanını ilgilendiren ve uzun vade de etkileri bulunan mühim olan bir olgudur. Finansal kararlar çocuk yaşlarda başlayan ve hayat boyu devam eden bir süreçtir. Tüketim, risk, borç verme, borç alma, yatırım ve tasarruf konuları hayatın her aşamasında kişiler için geçerli ve önemlidir. Bu nedenle, finans yalnızca yetişkin bireyleri değil, gençleri ve çocukları da ilgilendirmektedir. Finansal okuryazarlık 21. yüzyılda ortaya çıkan okuryazarlık kavramlarından biri olarak büyük bir öneme sahiptir. OECD'nin her üç yılda bir 15 yaşındaki öğrencilere uyguladığı PISA testlerinde, fen okuryazarlığı, matematik okuryazarlığı ölçümleriyle birlikte bazı ülkelerde finansal okuryazarlık seviyesini ölçmeye dair sorular yer almaya başlamıştır. Türkiye'de 2010 yılından itibaren finansal okuryazarlığa olan ilginin arttığı görülmektedir. Ülkelerin kalkınmasında mesleki ve teknik eğitim önemli bir yere sahip olduğu için küresel ölçekte hararetli tartışmaların yapıldığı bir eğitim alanıdır. Ülkeler ekonomilerinin yönelimlerine ve mevcut durumuna göre mesleki ve teknik eğitimi yeniden revize etmekte, kurgulamakta ve dönüştürmektedirler. Bu açıdan bakıldığında her ülke mesleki ve teknik eğitimiyle kendi ülke gerçeklerini ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın amacı, mesleki ve teknik Anadolu liselerinde işletmelerde mesleki eğitime giden öğrencilerin finansal okuryazarlık ve para yönetimi algılarını istatistiksel olarak çeşitli değişkenler açısından tespit etmektir. Öğrencilerin finansal okuryazarlık ve para yönetimi algıları; cinsiyet, yaş, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, ailenin toplam aylık geliri, işletmelerde mesleki eğitim ücreti ile birlikte toplam gelir, haftalık harçlık durumlarına göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmaktadır. Araştırma evrenini 2021-2022 öğretim yılında Çorum ili merkez ilçesinde mesleki ve teknik Anadolu liselerinde işletmelerde mesleki eğitime giden 359 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Güvenç (2016) tarafından geliştirilmiş olan "Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Öğrencilerin finansal okuryazarlık ve para yönetimi algıları planlama öz yeterliği, biriktirme öz yeterliği, harcama davranışı, biriktirme davranışı ve finans bilgisi şeklinde 5 alt boyutta ele alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük kısmının finansal okuryazarlık ve para yönetimi algılarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Demografik özellikler bakımından finansal okuryazarlık özellikleri ve para yönetimi algıları karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin cinsiyet dışındaki demografik özellikleri bakımından finansal okuryazarlık özellikleri ve para yönetimi algılarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Para Yönetimi, Mesleki ve Teknik Eğitim, İşletmelerde Mesleki Eğitim

Not: Bu araştırma, 2022 TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması kapsamında yapılmıştır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Öğrenim Gören Mülteci Öğrencilere Yönelik Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi

Keziban KODAZ¹

*Milli Eğitim Bakanlığı,
Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Öğretmeni
kezibankodaz@hotmail.com*

Abdulsamad Hafedh Mhana ALDOORI²

*Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Alanı, Muhasebe Dalı
abdulsamadhafedh@gmail.com*

Özet

2019 Birleşmiş Milletler (BM) küresel göç verilerine göre dünya üzerinde yaklaşık 272 milyon kişi başka bir ifadeyle dünya nüfusunun %3,5'i uluslararası göçmenlerden oluşmaktadır. Hemen hemen her ülke dünya genelinde göçten etkilenmiştir. Dünya özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında toplu nüfus hareketlerine şahitlik etmiştir. Son elli yıllık dönemde 175 milyondan fazla kişinin kitlesel olarak göç ettiği bilinmektedir. Mültecilerin yapmış olduğu zorunlu göçler neticesinde, gidilen ülkenin, bölgenin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yapılarını değiştirerek gidilen coğrafyanın güvenliğini ve istikrarını da etkileyebildiği görülmektedir. Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla göçmenlere kapılarını açan, ihtiyaç duyanları koruma altına alan ve dünya kamuoyu tarafından da saygı duyulan bin yıllık köklü bir göç geleneğine sahiplik etmiştir. Son dönemlerde Ortadoğu'da, meydana gelen şiddet ve yoğunluğu gittikçe artan toplumsal çatışmalar, siyasi ve askeri belirsizlikler bölgesel karışıklıklar vb. sorunlar Türkiye'nin kültürel ve coğrafi olarak sınır ve yakın olduğu Suriye, Irak, İran gibi komşu ülkelerin çatışma alanlarından kaçarak, oldukça fazla sayıda insanın Türkiye sınırlarına gelmelerine ve sığınma talebinde bulunmalarına sebep olduğu görülmektedir. Göç konusu sadece göç alan devletlerde değil, küreselleşmenin hissedildiği veya yoğun olarak yaşandığı tüm coğrafyalarda gündemin ilk sıralarında yer almakta, herkesi ve her yapıyı ilgilendirmektedir. 2011 yılında göçe başlamaya başlayan Suriye vatandaşlarının ülkelerine dönmeyerek, Türkiye'ye yerleşmeye başlaması Türk eğitim politikalarında farklılığa sebep olmuştur. Bütün toplumlarda olmakla beraber göçmen toplumunda da en zayıf, en kırılgan ve en yüksek risk grubunu çocuklar meydana getirmektedir. Okullar, çocukların toplumsal uyumu açısından baskın kültürün kazandırıldığı yerlerdir. Okullar, bu bağlamda mülteci öğrencilerin toplumla bütünleşmesi bakımından önemli bir faktör olarak görülmektedir. Bu araştırmada Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okullarındaki mülteci öğrencilere yönelik tutumları incelenmiştir. Bu amaçla Çorum ili merkez ve ilçelerinde bulunan mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören 610 öğrenciye Sağlam ve Kanbur (2017) tarafından geliştirilen Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği (MÖTÖ) uygulanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda iletişim, uyum ve yeterlik olarak gruplandırılan öğrenci tutumlarının öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve sınıfta mülteci öğrenci olup olmaması bakımından kısmen farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Göç, mülteci, mesleki ve teknik eğitim, lise öğrencisi

Not: Bu araştırma, 2021 TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışmasında il birincisi olarak bölge finaline kalmıştır.

Müziğin Lise Öğrencilerinin Çatışma Yönetim Tarzlarına (Stillerine) Olan Etkisinin İncelenmesi

Keziban KODAZ¹

*Milli Eğitim Bakanlığı,
Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Öğretmeni
kezibankodaz@hotmail.com*

Edanur EVRAM²

*Bilge Kağan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Muhasebe ve Finansman Alanı, Bilgisayarlı Muhasebe Dalı
evramedanur@gmail.com*

Melike KARAKÖSE³

*Anadolu Üniversitesi
Açıköğretim Fakültesi, İşletme Yönetimi Bölümü
melikekrk036@gmail.com*

Özet

Ergen kelimesi yapısı itibariyle bir durumu değil bir süreci ifade etmekte ve günümüzde ise kişide gözlenebilen sürekli ve hız bir gelişme dönemi olarak tanımlanır. İnsanlık tarihi kadar eski olan çatışma olgusu, bireyleri, grupları ve toplumsal yaşamı belirleyici bir etkiye sahiptir. Çatışma nedenleri ve sonuçları bakımından öğrenciler açısından da önemlidir. Öğrenci ergenlik döneminde çoğu zaman kendisiyle ve çevresiyle hesaplaşma halinde olduğu görülmektedir. Özellikle yaşanan bu çatışmalar ergenlik döneminde en üst düzeyde oluşur bunun sebebi de birey olarak kendisini içinde bulunduğu topluma ispatlama çabaları çocukluktan çıkarak gençliğe adım atan ergenler hem ruhsal hem bedensel hem de okul yaşamında birçok problemle karşılaşır. Öğrenciler genellikle çatışmalarda saldırgan davranışları çatışmayı çözüme ulaştırma için bir araç olarak kullandıkları görülmektedir. Okul ortamında öğrenciler arasında yaşanan saldırgan davranışların, onların kaygı ve korkularını artırdığını, öğrenme isteği ve arzusunu, motivasyonlarını negatif yönde etkilediği görülmektedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin psikolojik, sosyal ve fiziksel durumlarını negatif yönde etkileyerek eğitim ve öğretimin aksamasına sebep olduğu bilinmektedir. Bu nedenlerle okullarda meydana gelen çatışma, şiddet ve saldırganlığı önlemek için ergenlerin çatışma yaşadıkları durumlar, çatışma durumunda ortaya koydukları davranış şekilleri ve çatışmayı nasıl çözeceği konusu okul, öğrenci, öğretmen ve toplum için önemlidir. Yapılan bu araştırmada, müziğin lise öğrencilerinin çatışma yönetimi tarzları (stilleri) üzerine etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında, Çorum İli Merkez İlçesinde bulunan ortaöğretim kurumlarında, farklı okul (Anadolu Lisesi, Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi, Anadolu İmam-Hatip Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Fen Liseleri, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi) türlerinin 9,10,11 ve 12. sınıflarında öğrenim gören 15-19 yaş aralığında 677 kız, 686 erkek olmak üzere toplam 1.363 öğrenciye, Rahim (1983) tarafından geliştirilmiş ve Gümüşeli (1994) tarafından Türkçeye çevrilmiş olan ROCI -II (Rahim Organizational Inventory) Çatışma Yönetimi Stratejileri Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmada 28 sorudan oluşan ROCIII- B formu kullanılmıştır. Her bir soru çatışma yönetim stratejilerinden İşbirliği, Uzlaşma, Uyma, Hükmeme ve Kaçınma boyutlarını ölçülmüştür. Müzik ile çatışma yönetimi stratejileri (tarzları) arasındaki ilişki, SPSS 22.0 istatistiksel analiz programı yardımıyla araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, müziğin lise öğrencilerinin çatışma yönetimi tarzlarına etkisinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik, çatışma yönetimi, çatışma yönetim tarzları, lise öğrencisi

Not: Bu araştırma, 2020 TÜBİTAK 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması kapsamında yapılmıştır.

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Maske Kullanımına Yaklaşımları

Meryem ŞAHAN

Hitit Üniversitesi

*Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü*

Necmiye ŞAHİN ARSLAN

Hitit Üniversitesi

*Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü necmiyesahin@hitit.edu.tr*

Özet

Covid-19 pandemisi sürecinde, pandemi ile mücadelede alınacak önlemlerden maske kullanımının oldukça önemli olduğu görülmüştür. Özellikle eğitim ve öğretim faaliyetlerinin aksamadan yürütülebilmesi ancak eğitim kurumlarında alınacak önlemler ve bu önlemlere uyulması ile mümkündür. Bu kapsamda öğrencilerin maske kullanımı konusunda yeterli bilince sahip olup olmadığının değerlendirilmesi gereklidir. Ayrıca, yüksek öğretim kurumlarında eğitim gören genç nüfusun maske kullanımına bakış açısının değerlendirilmesi yakın gelecekte de karşılaşılabilecek muhtemel olan pandemilerle mücadelenin sağlıklı yürütülebilmesi için gereklidir.

Bu çalışmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin Covid-19 pandemisi sürecinde maske kullanımına yaklaşımlarının değerlendirilmesi amacıyla bir anket hazırlanmıştır. Ankette düzenli maske takılıp takılmadığı, maskenin doğru kullanılıp kullanılmadığı, maske kullanılmasının kişisel korunmadaki ve toplum sağlığı açısından öneminin kavranıp kavranmadığı temel sorularına cevap aranmıştır. Online olarak hazırlanan ankete Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 91 öğrenci katkı sunmuştur. Elde edilen anket sonuçlarına göre maskenin Covid-19 dan korunmada etkili olduğunu düşünenlerin oranı % 83, bu fikre katılmayanların oranı ise %12'dir. Öğrencilerin % 73'ü düzenli olarak maske kullandığını ifade ederken % 81'i derslerde mutlaka maske taktığını belirtmiştir. Katılımcıların % 18'i maskesini bir günden daha uzun süre kullandığını, % 23'ü ise maskeyi yalnızca ağızını kapatacak biçimde taktığını ifade etmektedir. Katılımcıların % 89' u aile bireylerini kapalı ve kalabalık mekanlarda maske takmaları konusunda uyardığını belirtmiştir. Halk sağlığını korumak için maske takmanın gerekli olduğunu düşünenlerin oranı % 88 dir. Katılımcıların % 62'si Covid-19 pandemisi sonlansa bile gerekli gördüğü durumlarda maske kullanmaya devam edeceğini ifade etmiştir.

Bu çalışma, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin büyük çoğunluğunun pandemi süresince maske kullanımının gerekliliğinin bilincinde olduğu ve toplum sağlığını korumakla ilgili duyarlılık geliştirdiklerini göstermektedir. Bunun yanında maskenin doğru kullanımının önemi ile ilgili olarak eğitimlerin verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Covid-19, Pandemi, Maske, Halk Sağlığı, Alaca

Çocuk Acil Servislerine Başvuran Ebeveynlerin Durumluk Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Edanur YILMAZ

Hitit Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi Bölümü
183520030@ogrenci.hitit.edu.tr

Doç. Dr. Ayhan BABAROĞLU

Hitit Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi Bölümü
ayhanbabaroglu@hitit.edu.tr

Özet

İnsan yaşamı boyunca bedeninde ve ruhunda derin izler bırakabilecek olumsuzluklarla karşılaşabilir. Çocuklarda gelişimsel süreçleri boyunca çeşitli hastalıklarla karşılaşabilirler. Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili aniden gelişen kaza, düşme, ateş vb. herhangi bir durumla karşılaştıklarında ilk başvurdukları yer hastanelerin çocuk acilleridir. Acil servisler, birbirinden farklı şikâyetleri olan ve birçok hastaya hizmet veren birimlerdir. Acil Servis başvurusu planlı bir başvuru olmadığı için ebeveynler üzerindeki etkileri diğer alanlardan daha farklı seyredebilmektedir. Bu başvurular ebeveynler için birden fazla olumsuz duyguya maruz kalmalarına neden olabilir. Çünkü hastaneye geliş akut bir durumdur ve aile hazırlıksızdır. Buna ek olarak belirsizlik, daha fazla sorumluluk hissi, çocuğun ağlaması, apar-topar geldikleri için zaman zaman ağlayan çocuğun bırakılıp sağlık prosedürleriyle ilgilenmek zorunda olmaları gibi birçok nedenin yanı sıra sosyal güvencenin var olup olmaması gibi ekonomik temelli sorunlar da ebeveynlerin kaygılarını arttıran en önemli unsurlardandır. Bütün bu stresörlerin etkisiyle kaygı hızlı bir şekilde kendini göstermekte ve ebeveynlerin baş etme mekanizmalarını zorlamaktadır. Çocuğun hastalanması ya da hastaneye getirilmesi ebeveyn ile birlikte çocuğu da etkilemektedir. Çocuklar, aniden ve çoğunlukla da acı içinde hızlı bir şekilde içine girdikleri tanımadıkları bir ortama, yapılan muayenelere, çoğu acı veren tıbbi uygulamalara, duymaya alışkın olmadığı seslere ve kokuya maruz kalır. Tüm bu yaşananlar ebeveynlerin durumluk kaygı düzeylerini nasıl etkilediğini ve kaygıyı artıran diğer faktörlerin neler olabileceğini araştırmak bu çalışmanın amacıdır. T.C. Sağlık Bakanlığı Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Acil Servis'e başvuran ebeveynlerin durumluk kaygı düzeyleri ilişkisel tarama modeli kapsamında incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Ocak 2022-Şubat 2022 dönemleri arasında Çorum T.C. Sağlık Bakanlığı Hitit Üniversitesi Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Acil Servis'e başvuran ebeveynlerden tesadüfi örneklem methodologyyla belirlenen ve gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya dahil edilen 450 ebeveyn oluşturmaktadır. Verileri elde etmek için Ebeveyn Bilgi Formu ile Spielberger Durumluk Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, ebeveynlerin çocuk acil serviste bulunduğu alan, bekleme süresi gibi durumluk kaygı düzeylerini etkileyebilecek diğer faktörlere de yer verilmiştir. Ölçeklerden elde edilen veriler istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Sonuçlar literatür doğrultusunda tartışılarak sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Durumluk kaygı, çocuk acil servis, çocuk, ebeveyn

**Anne Babaların Çocuklarıyla İlgili Sosyal Medya Paylaşımları:
Bir Meta Analiz Çalışması**

Sevilay Varan

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi Bölümü,
174620005@hitit.edu.tr*

Doç. Dr. Ayhan Babaroğlu

Hitit Üniversitesi

*Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi Bölümü
ayhanbabaroğlu@hitit.edu.tr*

Özet

Gelişen teknoloji ile anne babalar arasında sosyal medya kullanım oranı belirgin bir biçimde artış göstermiştir. Çocuklar henüz doğmadan anne babaların sosyal medya paylaşımlarıyla sosyal medya üzerinde iz bırakmaya başlamışlardır. Dijital ortamda oldukça hızlı artan anne baba paylaşımları “parenting” ve “share” yani “ebeveynlik” ve “paylaşmak” kelimelerinden türetilerek “Sharenting” olarak literatürdeki yerini almıştır. Ebeveynler fark etmeden çocuklarının mahremiyet alanına girerek dijital ortamda farklı tehlikelerle karşılaşmalarına sebebiyet veren ihmallere yol açmaktadırlar. Bu konu dijitalleşmenin artmasıyla birlikte hızlı bir ilerleme katetmiştir ancak, ebeveynlerin sık paylaşım yapmalarının altındaki sebepler ve ebeveynlerin yaptıkları paylaşımların sonucunda yol açtıkları durumu fark etmelerini sağlayacak ya da sosyal medyanın sağlıklı kullanılması konusunda farkındalık yaratacak az sayıda ulaşılabilir kaynak mevcuttur.

Bu çalışmanın amacı Sharenting kavramının altında yatan sebepleri saptamak ve belli hak ve özgürlükler çerçevesinde bu durumu daha bilinçli bir kalıba sokmak için çözüm önerileri sunmaktır. Bu çalışma, tarama modelinde tasarlanmış ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada sosyal medyada çocuklarının fotoğrafını paylaşan ebeveynlerin bu eylemi Sharenting’e dönüştürmelerinin sebepleri ve çocukları açısından sonuçlarını içeren yayınlardan faydalanılmıştır. Bu yayınların çoğunluğunu Yüksek Lisans Tezleri ve makale derlemeleri oluşturmaktadır. Bu çalışmalara Google Scholar veri tabanından erişilerek “Sharenting”, “Paylaşılan Ebeveynlik”, “Paylaşan Ebeveynlik”, “Çocuk ve Medya”, “Çocuk Hakları”, “Ebeveyn Psikolojisi” anahtar kelimeleri doğrultusunda çıkan sonuçlardan konuya ilişkin 25 çalışma seçilmiştir. Tez, makale ve derlemeler araştırmada belirtilen alt başlıklara göre incelenmiş ve bu başlıklarla ilgili dağılımda betimsel analiz yöntemlerinden yüzde dağılımı ve frekanstan faydalanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili paylaşımlara sosyal medyada çokça yer verme sebeplerinin; ruhsal doyumsuzluk, benlik sunumu, sosyal destek yetersizliği, toplum tarafından ebeveynliğini onaylatma ihtiyacı, iletişim, çocuğuyla ilgili anıları arşivleme isteği, sosyal medya reklamları üzerinden para kazanma amacı ve fenomen olma arzusu olarak belirlenmiştir. Sharenting eyleminin çocuklar açısından olası tehlikeleri ise mahremiyetinin zedelenmesi, çocuğun kişilik haklarının zarar görmesi, sanal kimlik kazanan çocuğun dijital ayak izlerinin oluşması sebebiyle sanal kaçırılmaya yol açarak çocuğu ihmal ve istismar, pedofili ve çocuk pornografisine açık hale getirmesi olarak sıralanabilir. Ayrıca konunun hukuksal boyutu da çok ciddi yaptırımlara yol açmaktadır. Bunun sonucunda “Sharenting” olgusu üzerine daha fazla yoğunlaşılması, konuyla ilgili yayınların artırılması ve bu konuda ebeveynleri bilinçlendiren çalışmaların sıklıkla yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sharenting, sosyal medya, çocuk hakları, siber toplumlar, ebeveyn psikolojisi

Religion and Civil Society in Afghanistan

Mujeebullah AMIRI

Fuculty Of Economics And Administrative Sciences
Political Science And Public Administration
mujeebullahamiri2000@gmail.com

ABSTRACT

Before 1995 government of Taliban or Islamic extremist party government, Afghanistan had a good working civil society and a powerful economy as well as protecting human rights, women's education rights. However, when Taliban reach to the power, all rules, constitution and people live style have been changed. On 11 September 2001, when a terrorist attack happened in the USA, New York City, by Islamic extremist group by the name of Al-Qaeda, with leadership of Usame bin LADIN, the Afghan people live changed once again, and civil society rise slowly. Of course, this process is a very painful and still gives rise to Civil Society Conflicts as various points in today's Afghanistan. In this paper, we will talk about a non-governmental organization that experienced this process, the Religion and Civil Society in Afghanistan, the critics of Civil Society and its relationship with Afghan's Religion. Also the current study will address the peoples' achievement on this issue for the last 20 years (2001-2021), and Islam religion that misused against the civil society.

Keywords: Afghanistan civil society, Taliban, Women rights in Afghanistan, NGOs of Afghanistan.

INTRODUCTION

Afghanistan is an Islamic country which has 34 provinces with various ethnics and different language speakers. Before Taliban administration, the civil society in Afghanistan was strong, and that the massive popular engagement in the recent Loya Jirga process were evidence that war or repressive governments had not subdued it. Some would go further and say that the strength of civil society, in its manifold and conflicting manifestations, is an obstacle to building a strong and functioning state, hence lies at the core of the Afghan problem. The claim that Afghanistan has a civil society, even potentially a strong one, rests on the assumption that civil society is composed of much more than the intelligentsia. Examination of constraints and opportunities for civil society to function in relation to the present political power structure, including the international community, the Islamic Transitional Administration of Afghanistan, and local and regional powerholders. The discussion in this research will be then turned to enable and restrictive factors for civil society, before concluding with an examination of the potential for international organizations to strengthen the role of civil society.

METHODOLOGY

This study employs an approach which enables sources to use from a very objective way. As it is very difficult to bring an objective point of view to this issue since many sources are written intentionally and unilaterally, the paper focuses on reviewing the relevant literature and make a discussion on the topiz.

CONCLUSION

Afghanistan is a multi-ethnic society, that containing tribal groups, linguistic and diverse ethnic. It is an Islamic Republic and an Islamic value that government of Afghanistan based on, which has practices inform in many social and behavioral norms throughout society. There is civil society for the right to life and liberty, which protected as the right to a fair trial, and its innocence for all society. The Islamic Republic is the strongest human rights framework in Afghanistan that is guaranteed to all citizens. Attacks on healthcare providers and facilities, violence and sexual harassment against women, defenders, torture, and violation of international humanitarian law are some issues that Taliban did (still doing) in

Afghanistan. In Taliban government that it back again, the women do not have right to educate. Finally, I can say that Afghanistan future is unclear by the hand of Taliban.

REFERENCE

- Carothers, T. (1999). The concept of civil society is a recent invention, *Foreign Policy*, (117), 18-29.
- Evason, N. (2019). *Afghanistan culture*, P.1-3, Culture Atlas Site, Source: <https://Culturalatlas.Sbs.Com.Au/Afghan-Culture/Afghan-Culture-Religion>, (Date Of Access: 08.March.2021)
- Giles, M. (2002), The disappointments of civil society: The politics of Ngo intervention in Northern Ghana, *Political Geography*. 125-154.
- Maley, W., Saikal, A. (2002). *Civil society and reconstruction: Some reflection*, Kabul: Afghanistan Info.
- Muntazir, A. (2009). Civil society in Afghanistan: Issues and prospects, *Pakistan Horizon*. 77-94.
- Orzala, A. N. (2017), The role of civil society in promoting good governance in Afghanistan, *Analytical Publications (Tahlili Nasharat)*. 20-24.

Farklı Sıcaklıklarda Ekstrakte Edilen Çiya (*Salvia Hispanica L.*) Tohumu Jelinin Kurutulması ve Toz Ürün Özelliklerinin İncelenmesi

Merve ŞAHİN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Gıda Mühendisliği ABD, mervesahin52@gmail.com

Hülya ÇAKMAK

Hitit Üniversitesi

Mühendislik Fakültesi

Gıda Mühendisliği Bölümü, hulyacakmak@hitit.edu.tr

Özet

Çiya (*Salvia hispanica L.*) Meksika ve Guetemala kökenli Lamiaceae ailesine ait bir bitki olup, çiya tohumu omega-3 ve omega-6 yağ asitleri, karbonhidratlar, proteinler (%16-26), çözünür ve çözünmez diyet lifi ve antioksidan bileşenlerce zengindir. Üstün besinsel içeriği sayesinde inflamatuvar hastalıklar, diyabet ve kardiyovasküler rahatsızlıkların önlenmesi ve merkezi sinir sistemini korumada etkisi olduğu bilinmektedir. Çiya tohumu suyla temas ettiğinde müsilaaj benzeri berrak bir jel salınırken elde edilen bu jel gıdalarda tekstür oluşturma, stabilize etme, kıvam verme, emülsifiye etme, yumurta ve yağ ikamesi amacıyla kullanılabilir. Tohumun kabuk kısmında bulunan müsilaaj suda çözünür polisakkaritlerden oluşmakta ve literatür incelendiğinde tetrasakkarit yapısına sahip polisakkaritlerin β -D-xylopyranosyl, α -D-glucopyranosyl ve 4-O-methyl- α -D-glucopyranosyluronic asitten oluştuğu belirtilmektedir. Ayrıca çiya jelinin dondurarak kurutulmasıyla elde edilen tozların, farklı konsantrasyonlarda suda çözülmesiyle elde edilen jellerde kaymayla incelen (pseudoplastik) ve zayıf jel karakteristiğe sahip olduğu aktarılmaktadır.

Bu çalışmada çiya tohumundan farklı sıcaklıklarda (80 ve 90°C), sabit distile su ile 1:40 (tohum:su, w/v) oranında ve 2 saat süreyle ekstrakte edilen çiya jelinin farklı sıcaklıklarda (80 ve 90°C) kuruma davranışı incelenmiştir. Örneklerin jel verimi incelendiğinde; 80°C'de yapılan ekstraksiyonun ortalama verimi 3021.71 ± 65.76 iken 90°C'de verim 3182.80 ± 132.36 bulunmuş, ancak verimler arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Benzer şekilde örneklerin ortalama suda çözünür kuru madde değerleri aynı grupta bulunmuştur ($p > 0.05$). Elde edilen ekstraktların ortalama kuru maddeleri incelendiğinde, 80°C'de elde edilen ekstraktın 0.36 ± 0.02 ve 90°C'deki ekstraktın 0.39 ± 0.07 kuru madde içerdiği belirlenmiştir. Çiya jellerinin kuruma davranışı incelendiğinde kurumunun sabit kuruma akısı ve azalan kuruma akısı bölgesinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kurutma sıcaklığının artışı, ekstraksiyon sıcaklığından bağımsız olarak kuruma süresini önemli düzeyde kısaltmıştır. Elde edilen tozların su tutma kapasitelerinin literatürle uyumlu olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde çiya jelinin jel verimi oldukça yüksek olsa da toz ürün veriminin düşük olduğu belirlenmiştir. Ancak bu çalışmada elde edilen çiya jeli tozlarının özellikle kıvam verme, tekstür oluşturma ve yumurta ikamesi olarak bitkisel veya vegan yeni gıda formülasyonlarında kullanılabilenliği öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: Çiya, jel, kurutma, toz

**Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi By6676/9 Numaralı Mecmuada
Yer Alan Muhyiddîn Abdülkâdir-İ Geylânî ve Kâdirîlikle İlgili
Manzumeler**

Fatmanur DEMİR

Selçuk Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı, fatmanur.demirr95@gmail.com

Özet

Kâdiriyye tarikatının kurucusu Muhyiddîn Ebû Muhammed Abdülkâdir b. Ebî Sâlih Mûsâ Zengîdost el-Geylânî (ö. 561/1165-66) Gilân eyâletinin Neyf köyündendir. En büyük amacı döneminin ilim merkezi olan Bağdat'a gitmektir. On sekiz yaşında ilim öğrenmek için Bağdat'a gitmiştir. "Bâzullah" (Allah'ın şahini), "el-Bâzü'l-eşheb" (avını kaçırmayan şahin) unvanlarıyla da anılır. Karşılaştığı insanları tesiri altına alması onun bu unvanları almasına vesile olmuştur. Abdülkâdir-i Geylânî, ilk vaazını 1127'de vermeye başladı. İlk zamanlar sadece birkaç kişiye hitap ederken zamanla cemaati artmıştır. Vaazlarında dinleyicilerine umut verici konuştuğu bilinir. Hitabetinin güçlü olduğu konusunda da kaynaklar hemfikirdir. Bağdat'ta vefat etmiştir. Kâdirîlik XI. yüzyıl sonlarında Abdülkâdir Geylânî tarafından kurulmuştur. Evlatlarının babalarının ilim ve manevi mirasına sahip çıkarak onun yolundan devam etmesi Kâdiriyye'nin en yaygın tarikatlardan biri olmasına vesile olmuştur. Özellikle Afrika'da İslâmiyetin yayılmasında Kâdirîlik büyük öneme sahiptir. Kâdiriyye Anadolu'ya XV. yüzyılda Eşrefoğlu Rûmî tarafından getirilmiştir. Abdülkâdir Geylânî'den sonra Eşrefoğlu Rûmî, Kâdirîlerin ikinci piri sayılır. Abdülkâdir-i Geylânî, Türk tekke ve tasavvuf edebiyatına tesir eden, fikir ve kerametleriyle müntesiplerinin eserlerine konu olan önemli şahsiyetlerdendir. Yüksek lisans çalışma konusu edindiğimiz Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi BY6676/9 numarada kayıtlı Mecmua-i Eş'ar'da Abdülkâdir-i Geylânî ve Kâdirîlik hakkında muhtelif nazım şekilleriyle yazılmış manzumeler yer almaktadır. Eser harekesizdir. Eserde bulunan şiirlerin bir kısmı aruz vezniyle yazılırken bir kısmı hece vezniyle yazılmıştır. Dünyanın fenalığı ve geçiciliği, dünya sevgisinin önemsizliği, Allah'tan af dileme gibi konular şiirlerde sık sık yer almaktadır. Şiirlerin beyit sonlarında sık sık "Bize Kâdirîler dirler" şeklinde tekrarlanan kısımlar bulunmaktadır. Manzumelerde seyr ü sülûk hallerine dair bilgiler vardır. Şairler, şiirlerinde Sultân Abdülkâdir'i ve Kâdirîliği sıklıkla medh ederler. Abdülkâdir Geylânî'ye mürid olmak hususunda çağrıda bulunurlar. Bu manzumelerde, Muhyiddîn Abdülkâdir'e gönül veren şairlerin Kâdirîliğe verdikleri önem ve Kâdirîliğe bakış açıları incelenmiştir. Tirsi, Eşrefoğlu Rûmî, Mürîdzâde, Sâdîkî, Yûsuf, Abdî, Dervîş, Şeyhî gibi şairlere ait bu manzumelerde Abdülkâdir-i Geylânî'ye olan sevgi ve bağlılık açıkça görülmektedir. Çalışmamızda İslam coğrafyasının geniş bir alanında teveccüh bulmuş Abdülkâdir-i Geylânî'nin Türk şairlerinin düşünce dünyasındaki izleri, mecmuada yer alan şiirlerden hareketle tespit ve tasnife gayret gösterilmiş; daha önceki çalışmalarda henüz yayımlanmamış manzumelere dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhyiddin Abdülkâdir 1, Kâdirîlik 2, Mürid 3, Manzume 4

Kariyer Geliştirmede Yaşanan Problemler

Gülsüm Çakın

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü

gulsumcakin51@gmail.com

Özet

Kariyer insanların meslek hayatlarında deneyim ve tecrübe kazanmaları sonucu ile elde ettikleri başarının karşılığında mesleklerinde ki mevkilerinin zamanla yükselmesidir.

Kariyer bireylerin hayatında özgüven,saygınlık başarı ve Statü kazanmaları bakımından önemli bir yer tutmaktadır bu sebebden dolayı bireyler kariyerlerine ve kariyer gelişimine büyük önem göstermektedirler

Kariyer gelişiminin genel anlamı ise bireylerin aldıkları eğitimin ve kültürün sonucu ile seçtikleri meslek hayatlarında buldukları konumu edindikleri bilgi,tecrübe ve kazanımları bir araya getirerek geliştirmesidir fakat bireyler kendilerini ne kadar geliştirse ellerinde olmayan problemler ile karşılaşır mesela bir ailede her iki eşin de çalışması ve her ikisinin de hayatı kariyerlerini geliştirme odaklı olmasıdır bu şekilde kariyer hayatı izleyen bireyler üç guruba ayrılır

Aynı işletmede farklı kariyer izleyen çiftler

Aynı işletme'de değişik Kariyer kolların da bulunan çiftler

Farklı işletmelerde değişik ve aynı kariyer yolunda ilerleyen çiftler

Bu şekilde kariyerlerinde ilerlemek isteyen çiftlerin ayrı ve uzak yerlerde çalışarak,izin ve aktivite programlarının uymaması gibi problemlerle karşılaşması kaçınılmaz bir gerçektir ayrıca çocuğu olan çiftlerin çocuğun genel bakımının kadının üstünde olması ve çocukla daha fazla annenin ilgilenmesi gerekiyor algısı var olması, ev işlerinin daha çok kadının yükümlülüğünde olması kadınlarda stres,baskı ve acaba aileme karşı yetersizmi kalıyorum düşüncüsene sebebiyet vermektedir ve bu sorumluluklardan dolayı kadınlar iş yükünün artma korkusu nedeniyle kariyerlerinde ilerlemeyi her ne kadar isteselerde bu problemlerle baş edemeyip kariyerlerinde herhangi bir gelişim gösteremekten kaçınmadıklarıdır

Göçmen çalışanların yaşadıkları problemler de evli çiftlerin yaşadıkları problemler ile benzerlik göstermektedir yapılan araştırmalara göre göçmen çalışanların yüzde seksenin evli olduğu ve yüzde yetmişinin ailesi ile göç etti belirlenmiştir evli göçmenlerin yaşadıkları problemleri çalışmayan eşin ülke ve ülke şartlarına alışamadığı bu sebepten dolayı uyum sıkıntıları yaşadığı bu nedenlerden dolayı üzgün,sinirli ve gergin oldukları belirlenmiştir bu duyguların verdiği gerginliği eşlerine yansıtıkları için kavga ve boşanmaya sebebiyet verdiği anlaşılmıştır evli olmayan bireylerin problemleri ise onlardan bekleneni karşılayamama duygusu dış etkenlerden dolayı hissettikleri baskı ve yalnızlık hisisinden dolayı depresyona girmek ve ruhsal problemler yaşamasıdır kariyer geliştirmede yaşanan sorunlar farklı başlıklar altın da genel olarak aynı sorunlardır.

Anahtar kelimeler : gelişim,kariyer,birey

Esnek Çalışma Modelleri

İlknur HÜKÜMDAR

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

Mülkiyet Koruma Ve Güvenlik Bölümü Sosyal Güvenlik Programı

ilknurhukumdar2002@gmail.com

ÖZET

Esneklik: zamanın getirdiği yeniliklerle gelişen teknolojilere ve belli kurallara bağlı kalmadan ani değişimlere uyum sağlamaktır. Ayrıca esneklik kavramı ilk kez Almanya da 1967 yılında kullanılmıştır.

Esnekliğin amacı ; günümüz koşullarına en kısa ve iyi şekilde uyum sağlayarak işletmenin rekabet gücünü arttırmasını sağlamaktır.

Yapılan bir çalışmada TISK esnekliği şöyle sınıflandırmıştır: sosyal , fonksiyonel , sürede esneklik ve uzaklaştırma stratejileridir.

Esnek Çalışma: çalışanların toplam mesai saatleri hesaba alınarak hazırlanmış bir sistemdir. Buradaki amaç: çalışanların sosyal güvenlik haklarının korunması açısından çalışmalar yapılması ve bu haklardan faydalanma şekillerinin sorgulanmasıdır. Esnek çalışmayı etkileyen bazı nedenler ve faktörler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları ; ekonomik değişim ve artan rekabet, teknolojik değişim ve işgücü talebinin azalması , işgücü piyasasındaki değişim , küreselleşme ve uluslararası rekabet , kesimler arası uzlaşma , hizmet sektöründeki gelişmeler , işsizlik ve diyalog' tur.

Siber Alanda Terörizm ve Siber Suçlar

Furkan MAZMAN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik, corumfurkanmazman@gmail.com

Özet

İlk insandan beri hayat kolaylaştırıcı araç ve gereçler yani teknoloji varlığını değiştirerek ve dönüştürerek sürdürmektedir. Bugün dijitalleşme ve siber uzay hayatları şekillendirmekte iken beraberinde yine hayatın olmazsa olmazı bir formada bürünmüştür. Siber uzayın doğası gereği kolay ulaşılabilirlik, düşük maliyet, takip edilemezlik gibi nedenler “terör” ve “suç” kavramlarının da bu alanda şekillenmesine sebep olurken beraberinde başına “siber” gelen bazı kavramlarında doğmasına sebep olmuştur ve olmaktadır da.

Terör ve suç siber uzay çatısı altında daha tehlikeli ve kontrolü mümkün olmayan bir hal almış ve gün geçtikçe terör ve suç çeteleri, şebekeleri ve örgütleri tarafından daha önce ifade edilen sebepler dolayısıyla tercih edilir olmuştur. Terör ve suç kavramları dışında siber istihbarat, siber casusluk, siber savaş ve siber zorbalık gibi yeni alanların bilgisayar teknolojileri vasıtası ile yeni bir cisme bürünmesi dolayısıyla bahse konu oldukları görülmektedir. Bu şekilleniş beraberinde derinliği ve genişliği bilinmeyen siber uzayın güvenlik sorunlarını, özellikle Soğuk Savaş sonrası küresel ortamda ve hızla artan dijitalleşme dolayısıyla, doğurmuştur.

İfade edilen kavramların doğası itibariyle olumsuz çağrışımlarda bulunması siber uzayın gün geçtikçe artan önemi de göz önünde bulundurulduğunda yalnızca bir kısmını oluşturduğunun da ifade edilmesi gerekli olacaktır. Çünkü ileride bahsedileceği gibi altyapı ve üstyapı donanımlarından tıp alanında hayati iyileştirmelerde kullanılan teknolojiye kadar, özellikle Korona-virüs pandemisi sürecinde eğitim alanında kullanılan Skype ve Zoom gibi uygulamalardan gezegenler arasında seyahat tartışmalarına kadar tüm bu süreçler siber uzayın diğer, insan hayatına katkı, değer sunan yönünü oluşturmaktadır.

1980’lerde ARPANET’ in ortaya çıkışından bugünkü hayat kolaylaştırıcı giyilebilir teknolojilere kadar siber uzayın küreselleşme ile etkileşimi de çalışmada incelenmektedir. Çalışmada siber, siber güvenlik, siber terör, siber suç kavramları dünyadan ve Türkiye’den çeşitli örneklerle incelenirken özellikle en büyük siber terör/savaş örneklerinden biri olarak akademik literatürde yer alan “Estonya Saldırısına” da yer verilecek, mücadele yöntemleri yanı sıra siber hukuk tartışmaları ve bu anlamda ki örnek düzenlemeler ve son olarak mücadele önünde ki sorunlar ile siber uzayın geleceği tartışılacak ve değerlendirilecektir. Araştırmanın siber alanda kavramların geniş bir analizine ve değerlendirmesine katkı sunması, kavramların incelenmesi ve örneklendirilmesi yöntemi ile sağlanmak istenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Siber, Siber Terör, Siber Suç, Siber Güvenlik.

Yaşlı Kadınlarda Aİ CHİ ve Modifiye Core Egzersizlerinin Düşme Korkusu, Denge ve Bazı Fiziksel Parametreler Üzerine Etkileri

Esin Çağla ÇAĞLAR

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, esincaglacaclar@hitit.edu.tr

Doç. Dr. Erkan DEMİRKAN

Hitit Üniversitesi

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Spor Bilimleri Fakültesi, erkandemirkan19@gmail.com

Özet

Düşmeler, yaşlılar için en önemli yaralanma ve ölüm nedenlerinden biri olarak bilinmektedir. Dünya sağlık örgütünün verilerine göre 65 yaş ve üstü kişilerin %28-35'i yılda bir defa düşerken, 70 yaş ve üstü kişilerde bu oran %32-42'ye yükselmektedir. Akuatik tedavilerin 1900'lerden bu yana yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Akuatik egzersizler suyun, içinde yer alan organizma üzerindeki fizyolojik ve biyomekanik etkileri hidrostatik basınç, yoğunluk (dansite), kaldırma kuvveti, viskozite, yüzey gerilimi, hidrodinami ve termodinami ile ilişkilendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı iki farklı antrenman (ai chi ve modifiye core) modelinin sedanter kadınların denge, düşme korkusu, vücut ağırlığı (kg), vücut kitle indeksi (VKİ), vücut yağ yüzdesi (VYY) (%), yağsız vücut kütlesi (YVK), antropometrik özellikler (göğüs, uyluk, kalça ve bel çevresi) üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma katılan katılımcılar, Ai Chi grubu (n=15), Modifiye Core Grubu (n=15) ve kontrol grubu (n=15) olmak üzere 3 gruba ayrılmış olup toplamda 45 kadın birey çalışmaya katılmıştır. Araştırmaya katılanların yaş, boy ve vücut ağırlığı ortalamaları sırası ile 68,3 ±3,04 (65-76), 159,02±5,80 (143 - 175), 71,47±12,63 (52,20 - 105) olarak tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma 8 hafta boyunca haftada 3 gün ve 60 dk süre ile uygulanmıştır. Tüm katılımcılara çalışma öncesi ve sonrası olmak üzere test ve ölçümler uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde grup içi ve gruplar arası analizler yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri normal dağılan veriler için ortalama±standart sapma kullanılarak, normal dağılmayan veriler için ortanca±çeyrekler açıklığı kullanılarak raporlanmıştır. İstatistiksel test seçimi için verilerin normal dağılımı Shapiro-Wilk testi ile değerlendirilmiştir. Sürekli değişkenler için bağımlı iki grup karşılaştırmalarında normal dağılım gösteren veriler için bağımlı gruplarda t-testi (paired t-test), normal dağılım göstermeyen veriler için Wilcoxon testi kullanılmıştır. İki'den fazla grup arasındaki sayısal değişkenlerin karşılaştırmalarında normal dağılan veriler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), normal dağılmayan veriler için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. ANOVA ve Kruskal Wallis test sonrası farklılığın kaynaklandığı grupları belirlemek için Tukey veya Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U post-hoc çoklu karşılaştırma testleri kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi için p<0,05 olarak kabul edilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, Ai Chi egzersiz grubunda vücut ağırlığı (kg), VKİ, VYY, YVK, göğüs, bel, kalça, uyluk çevre uzunlukları düşme korkusu ve berg denge ölçümleri ön test-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Modifiye Core egzersiz grubunda ise vücut ağırlığı (kg), VKİ, VYY, göğüs, bel, kalça, uyluk çevre uzunlukları düşme korkusu ve berg denge ölçümleri ön test-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05). Bununla birlikte, Modifiye Core egzersiz grubunda YVK ön test-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Ayrıca, Kontrol grubunda da vücut ağırlığı (kg), VKİ, VYY, YVK, göğüs, bel, kalça, uyluk çevre uzunlukları düşme korkusu ve berg denge ölçümleri ön test-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>0,05). 2 farklı egzersiz modelinde gruplar arasında ön test ve son test karşılaştırmaları yapıldıktan sonra tüm egzersiz gurubundaki katılımcıların son test ölçümlerinden, ön test ölçümleri çıkartılarak yeni fark değişkenleri oluşturulmuştur. Daha sonra 2 farklı egzersiz türü arasında bu fark değişimleri istatistiksel olarak karşılaştırılmış ve gruplar arasında; vücut ağırlığı (kg), VYY, YVK, göğüs çevresi, kalça çevresi uzunlukları, düşme korkusu ve berg denge ölçümlerinin ön test son test farkı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur

($p < 0,05$). Gruplar arasında; VKİ, bel çevresi, uyluk çevresi uzunlukları ölçümleri ön test son test farkı arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Sonuç olarak Ai Chi ve Modifiye core egzersizleri vücut ağırlığı (kg), VYY, YVK, göğüs çevresi, kalça çevresi, düşme korkusu ve berg denge performans değerleri kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde gelişim gösterdiği ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Ai Chi, Modifiye Core, Sedanter kadın

Üniversite Öğrencilerinin Mesleki İlgi ve İş Bulma Kaygı Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

Ali Davut ALKAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı Doktora Programı, akademikuyelikadalkan@gmail.com

Özet

Dünya genelinde sınırların belirsizleşmesi ve iletişim teknolojilerindeki baş döndürücü değişimin bir sonucu olarak meslek edinmek ve belirli mesleklere talip adaylar bulmak oldukça kolaylaşmıştır denilebilir. Ancak bu kolaylık adayların ilgili mesleğe duydukları ilgi ve istihdam olanaklarına bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Bu kapsamda hem ulusal hem de uluslararası aday çalışan havuzları derinleşip gelişmiştir. Eğitim olanaklarının dünya genelinde gösterdiği değişim ve çeşitlilik, artık hemen her meslekte yükseköğretim alınmasını zorunlu kılmaya da görünmez bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada yükseköğretimde mesleki eğitim gören öğrencilerin mesleki ilgi ve iş bulma kaygılarının tespiti önem taşımaktadır. Türkiye örneğinde öğrencilerin merkezi bir sınavla yerleştirildiği bölümler, ilgili meslekle ilgili hem teorik hem de pratik bilgi ile gerçek manada ilk karşılaşılan yerler olarak önemli görülmektedir. Öğrenciler her ne kadar meslekle ilgili bölüme bir tercih sürecinden sonra yerleştiriliyor olsalar da zamanla bu mesleğe duydukları ilgi ve iş bulma kaygılarında bir değişim yaşanabilmektedir.

Çalışmanın amacı; mesleki yükseköğretim gören öğrencilerin mesleki ilgi ve iş bulma kaygı düzeylerini tespit etmek, bu düzeylerin hangi demografik değişkenlere göre farklılaştığını ortaya koymaktır. Böylelikle mesleki ilgi ve iş bulma kaygısı arasındaki ilişki de ortaya konulabilecektir.

Araştırma kapsamında Gökalp ve Soykan (2020) tarafından geliştirilen Akademik Umutsuzluk Ölçeği ve Kaysi (2021) tarafından geliştirilen Mesleki İlgi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerinin uygulanmasına yönelik olarak geliştiren yazarlardan yazılı izin alınmıştır.

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesine bağlı sosyal bilimler meslek yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya 192 öğrenci katılım sağlamıştır. Anket, Google Formlar aracılığıyla öğrencilerin cep telefonlarına gönderilen bağlantı sayesinde uygulanmıştır. Toplanan veriler Jamovi istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir.

Araştırmaya 99 kadın ve 93 erkek öğrenci iştirak etmiştir. Katılım sağlayan öğrenciler 94 tanesi 1'inci sınıf, 98 tanesi 2'nci sınıfta eğitim hayatlarına devam etmektedirler.

Her iki ölçeğe verilen cevaplar incelendiğinde, çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ile -1 arasında yer aldığı görülmüş ve buradan hareketle verilerin normale yakın dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademik Umutsuzluk Ölçeğinin güvenilirlik katsayısı olarak Cronbach Alpha değeri α 0.815 ve Mesleki İlgi Ölçeğinin güvenilirlik katsayısı olarak Cronbach Alpha değeri α 0.915 olarak tespit edilmiştir. Bu değerler her iki ölçeğin de yüksek derecede güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Mesleki ilgi ve akademik umutsuzluk durumunun cinsiyete ve öğrenim görülen sınıf düzeyine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın en önemli kısıtlarından biri görece küçük ve iş olanaklarının kısmen daha az olduğu bir ilde yapılmasıdır. Nüfus ve iş olanakları bakımından daha fazla seçeneğin bulunduğu şehirlerde uygulanması gelecek çalışmalar için önerilebilir. Araştırmanın devamında, örneklem sayısı artırılarak elde edilen bulguların tutarlılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi, yaşam doyumu düzeyi ile akademik umutsuzluk ve mesleki ilgi arasındaki ilişkinin incelenmesi planlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: İş Bulma Kaygısı, Mesleki İlgi, Mesleki Yükseköğretim

Yolcu Kabini Tasarımı

Araz AKBARLI

Eskişehir Teknik Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sivil Havacılık ABD,
arazakbarli@aof.anadolu.edu.tr

Baran Nevzat BAYRAK

Eskişehir Teknik Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sivil Havacılık ABD,
barannevzatbayrak@eskisehir.edu.tr

Özet

Havacılık sürekli gelişen ve değişen veya belirli olaylar karşısında değişime uğrayan bir sektördür. Uçak tasarım süreci güçlü, hafif, ekonomik ve güvenli bir şekilde uçağın tasarım ömrüne ve uçağa yeterince güvenilir olurken, yeterli yük taşıyabilen bir uçak üretmek için birçok rakip ve zorlu gereksinimleri dengelemek için kullanılan gevşek tanımlanmış bir yöntemdir. Olağan mühendislik tasarım sürecine benzer, ancak daha titiz olan teknik, yüksek düzeyde konfigürasyon ödümlerini, analiz ve testlerin bir kısmını ve yapının her parçasının yeterliğinin ayrıntılı incelenmesini içeren oldukça tekrarlı bir süreçtir. Bazı uçak türleri için tasarım süreci, ulusal uçuşa elverişlilik otoriteleri tarafından düzenlenir. Tasarım süreci, uçağın nasıl bir görev için kullanacağı ile başlamaktadır. Ticari uçaklar, bir yolcu veya kargo yükü, uzun menzil ve daha yüksek yakıt verimliliği taşımak için tasarlanmıştır. Savaş uçakları ise, yüksek hızlı manevralar gerçekleştirmek ve kara birliklerine yakın destek sağlamak için tasarlanır. Uçak tasarımcıları, tasarımları üzerindeki tüm kısıtlamaları göz önünde bulundurarak normalde başlangıç tasarımını kabataslak şekilde çizerler. Önceki yıllarda uçak tasarım ekipleri daha az kişiden oluşmaktaydı. Genellikle tüm tasarım gereksinimlerini ve hedeflerini bilen ve ekibi buna göre koordine eden bir tasarımcı tarafından yönetilmekteydi. İlerleyen yıllarda, askeri ve havayolu uçaklarının karmaşıklığı da arttı. Modern askeri ve havayolu tasarım projelerinin sayıları arttı ve her tasarım, yönü farklı ekipler tarafından ele alınır ve ardından bir araya getirilir hale geldi. Genel havacılıkta çok sayıda hafif uçak, amatör hobi sahipleri ve meraklıları tarafından tasarlanır ve üretilir duruma geldi. Uçak kavramsal tasarımı, gerekli tasarım özelliklerini karşılayan çeşitli olası konfigürasyonların taslağını içerir. Tasarımcılar, bir dizi konfigürasyon çizerek, tüm gereksinimleri tatmin edici bir şekilde karşılayan tasarım konfigürasyonuna ulaşmanın yanı sıra aerodinamik, tahrik, uçuş performansı, yapısal ve kontrol sistemleri gibi faktörlerle el ele gitmeyi amaçlamaktadır. Gövde şekli, kanat konfigürasyonu ve konumu, motor boyutu ve tipi gibi temel hususların tümü bu aşamada belirlenir. Bu belirtilen kısıtlar gibi tasarımda birçok kısıt dikkate alınır. Nihai ürün, mühendisler ve diğer tasarımcılar tarafından incelenmek üzere kağıt veya bilgisayar ekranında uçak konfigürasyonunun kavramsal olarak gösterimidir. Çalışmada yolcu uçaklarındaki kabinlerin yolcular için ergonomik ve konforlu tasarlanması için yeni bir bakış açısı sağlanması amaçlanmıştır. Bu bakış açısının sağlanmasında yolcuların istek ve arzularına yanıt verilmesi ve böylece ticari uçuşlarda müşteri memnuniyetinin sağlanması da ikincil amaç olarak benimsenmiştir. Çalışma genel bir bakış açısı sağlanması açısından önemlidir. Çalışmayı farklı kılan ise kabin tasarımında yolcular ve havayolları açısından problem olarak görülen konular üzerinde durulacaktır. Bu nedenle çalışmada Airbus A320 ve A340 modelleri ele alınmıştır. Daha sonra tasarım ve eleştirme aşamalarında ise Türk Hava Yolları'nın 2019 yılında kazanmış olduğu "Avrupa'nın En İyi Dizayn Havayolu" ödüllü tasarımından örnek verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Tasarım, Yolcu Uçağı, Uçak Kabini, Yolcu Kabini Tasarım

Efficacy and Effects of COVID-19 Vaccines in Inflammatory Bowel Patients

Bekir Alp Bilge

Hitit University, Medical School

bekiralp14@gmail.com

Abstract

COVID-19 has been a pandemic that affected and is still affecting the whole world since early 2020. There are some risk groups got affected the most. If we give some examples; elders, individuals with chronic diseases, pregnant women, and those who use immunosuppressive drugs. Since the COVID-19 vaccines become more achievable, more and more different situations become more clear to need to be researched. One of them is that what is the efficacy and effects of COVID-19 vaccines in IBD patients. Are vaccines effective? Are vaccines affect the disease process or cause any flare-ups? In this study, we will examine previous studies and try to understand the subject more clearly.

Keywords: COVID-19, Inflammatory Bowel Disease, IBD Patients

Introduction

This study will help us to understand that what is the effects of COVID-19 vaccines in IBD patients.

Method

This study examined previous publications, and case reports prepared on this subject conducted a literature review and created this summary.

Research Findings and Discussion

As we know, IBD patients commonly use immunosuppressive drugs. So there is a general concern about vaccine efficacy in IBD patients.

A study published in 2021 December, states that the Pfizer COVID-19 vaccine provided strong protection for IBD patients on immunosuppressive drugs for as long as 22 weeks. Patients on drugs didn't have a higher incidence of infection. Also, the risk of exacerbation was 29% in the vaccinated patients compared with 26% in unvaccinated patients (Lev-Tzion R, Focht G, 2021).

Another study published in 2021 November, states that vaccinations should be performed while the patient is under stable therapy with the lowest possible level of immunosuppression. But, lowering immunosuppression just for vaccine administration is not recommendable, while waiting shortly for an already planned steroid taper, e.g., is logical. It also states that IBD patients should get fully vaccinated even if they recovered from infection (Tepasse PR, Vollenberg R, 2021).

According to another study, fully vaccinated patients were associated with a 69% reduced risk of infection compared to an unvaccinated state, which corresponds to an 80.4% effectiveness (Khan N, Mahmud N, 2021).

If we come to the topic of vaccine effects, according to a study, severe AEs are rare at dose 1 of Moderna, but after dose 2 it can be significantly more. Generally, IBD flares were low - %2 (Weaver KN, Zhang X, 2021).

But two case reports are concerning flare-ups in UC patients after vaccination. One of the reports states that a female with UC gets a flare-up after the first dose of Pfizer. That mechanism can be explained that mRNA vaccines induce type 1 interferon response (Masuta Y, Watanabe T, 2022).

Abbreviations :

IBD=Inflammatory Bowel Disease

AE= Adverse Event

UC= Ulcerative colitis

Conclusion

Some studies show us that there is no real correlation between vaccines and flare-ups, but also some studies show us it might be. Our overall conclusion is that vaccines can flare up IBD. But that is not common. More research on this subject is needed.

Vaccine effectiveness is not bad, but it's not the same as non-IBD people. But it shouldn't stop IBD patients from getting vaccines.

Farklı Kaslara Uygulanan Foam Roller Egzersizlerinin Dikey Sıçrama Üzerine Akut Etkileri

Erbil Murat AYDIN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, emurataaydin@hitit.edu.tr

Burak GÜNDOĞAN

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Antrenörlük Eğitimi Bölümü, burakgundogan@hitit.edu.tr

Esin Çağla ÇAĞLAR

Hitit Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, esincaglacaglar@hitit.edu.tr

Ali Fatih SAĞLAM

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Bilimleri Anabilim Dalı, alifatihsglam@gmail.com

Özet

Foam roller egzersizleri antrenmanlarda özellikle ısınma evresinde sıkça kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı gluteus maximus, quadriceps ve calf kaslarına ayrı ayrı uygulanan foam roller egzersizlerinin dikey sıçrama performansına akut etkilerini ve bu etkilerin zamanla değişimini incelemektir. Bu çalışmaya 23 erkek birey (yaş: 21,09±1,83 yıl; boy: 176,19±6,07 cm; vücut ağırlığı: 72,04±9,56 kg; vücut yağ yüzdesi: 13,43±5,62 %) gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma çapraz deney deseni modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu şekilde bütün katılımcılar her bir uygulamaya katılmışlardır. Uygulama değişimlerinde katılımcılara 48 saat dinlenme verilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce çalışmada uygulanacak olan foam roller egzersizleri ve çalışmada yer alan dikey sıçrama test denemeleri gerçekleştirilmiştir. Alıştırma evresinden sonra katılımcılara 1 hafta dinlenme verilmiştir. Daha sonra katılımcılar rastgele olarak gluteus maximus egzersiz grubu, quadriceps egzersiz grubu, calf egzersiz grubu ve kontrol grubu olarak 4'e ayrılmıştır. Bu çalışmada katılımcılar gluteus maximus, quadriceps ve calf kaslarının her birisine ayrı günlerde olmak üzere foam roller egzersizleri uygulamışlardır. Foam roller egzersizleri 3 set ve her set 30 saniye olacak şekilde uygulanmıştır. Her set arasında katılımcılara 30 saniye dinlenme verilmiştir. Katılımcıların dikey sıçrama performanslarını belirlemek için Bosco Mat'i kullanılarak havada kalma süreleri ölçülmüştür. Katılımcılar egzersizlerden önce orta şiddette 5 dakikalık koşu ve ardından 2 dakikalık yürüyüş şeklinde ısınma gerçekleştirmişlerdir. Isınmanın ardından ön test olarak dikey sıçrama testine katılmışlardır. Ön testten sonra uygulama grupları foam roller egzersizlerini gerçekleştirirken kontrol grubu 4 dakika pasif dinlenmiştir. Uygulama grupları foam roller egzersizlerinden sonra, kontrol grubu ise dinlenmeden sonra son test olarak dikey sıçrama testlerine katılmışlardır. Son testler foam roller uygulaması veya dinlenmeden hemen sonra başlamış ve 5'er dakika aralıklarla 20 dakika boyunca devam etmiştir. Bu şekilde katılımcılar son testler olarak 5 ölçümde yer almışlardır. Katılımcıların dikey sıçrama mesafelerinin belirlenmesi için countermovement jump test protokolü uygulanmıştır. Katılımcılar sıçramayı elleri belinde olacak şekilde gerçekleştirmişlerdir. Katılımcılar üç deneme gerçekleştirmişlerdir. Her deneme arasında katılımcılara 1 dakika dinlenme verilmiştir. Denemelerden elde edilen en yüksek havada kalma süresi kayıt edilmiştir. Ölçülen havada kalma sürelerinden katılımcıların sıçrama yükseklikleri hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlerde katılımcıların sıçrama yüksekliklerinin karşılaştırılması için tekrarlı ölçümlerde çift yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda grup, zaman ve grup×zaman etkisinde anlamlı fark tespit edilmemiştir (p>0,05). Yapılan bu çalışma sonucunda farklı kas gruplarına uygulanan 3 set

30 saniyelik foam roller egzersizlerinin dikey sıçrama performansına etkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Foam roller, dikey sıçrama, anaerobik güç.

Cumhuriyetten Günümüze Özel Gereksinimli Bireylerde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları Serüveni: Türkiye Cumhuriyeti Örneği

Mehmet Kadir AKBULUT

*Millî Eğitim Bakanlığı/Hatay Kırıkhan Karaçağıl Ortaokulu Beden Eğitimi Öğretmeni
Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim
Dalı Doktora Öğrencisi
mehmetkadirakbulut@gmail.com*

Ekrem Levent İLHAN

*Gazi Üniversitesi/Spor Bilimleri Fakültesi/ Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi, Prof. Dr.
leventilhan@gazi.edu.tr*

Özet

Ülkeler yaklaşık son 200 yıldır, ilk çağ ve orta çağdan farklı olarak belirli bir kesim insanı eğitmek yerine tüm vatandaşlarını eğitime, topluma kazandırma, üretime teşvik etme ve kendi sorunlarını yine kendilerinin çözüme kavuşturabilme özellikleri gibi yeteneklerle donatma gayreti içerisine girmiştir. Dolayısıyla iyi bir vatandaş yetiştirebilmek her düzeyde sosyal, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor farklılara rağmen bireyin en iyi şekilde eğitilmesi ile kendini gerçekleştirme ile mümkündür. Bunu yaparken norm grup diye tabir edilen ve birçok açıdan birbirine benzeyen bireylerden farklı gelişim gösterenlerin sayısının artışı o kişilerin topluma kazandırılmasında çalışmaların artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor (BEvS) dersi kapsamında özel gereksinimli bireylerin de sosyal yaşam içerisinde fiziksel olarak aktif olması ve sportif faaliyetlere katılımlarının sağlanabilmesi önemlidir.

Norm grup, gelişim ve öğrenme açısından herkes tarafından benzer davranışlar sergileyen bireyleri ifade ederken, özel gereksinimli birey, norm gruba ait birey özelliklerinin dışında kalan bireyler için kullanılmaktadır. Bireydeki hareket kısıtlılığı, duyuşsal bozukluklar veya zihinsel yetersizliğin oluşturduğu durum norm grup karakteristiğinden daha aşağıda olup bireyi farklı kılabildiği gibi bu özellikler açısından daha iyi davranışlar sergileyerek farklı olması da üstün yetenekli olarak adlandırılmaktadır.

Bu çalışma ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze kadar norm grup ortalamasında performans gösteremeyen özel gereksinimli bireyler için gerçekleşen politikaları tarihsel olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çalışmada veriler nitel araştırma yaklaşımı olan doküman incelemesi yolu ile toplanmıştır. Bu kapsamda, norm grubun dışında kalan bireyler ile ilgili çalışmalar yapılmıştır? sorusuna cevap aranmıştır. Bunun için Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile birlikte anayasalar, ilgili mevzuatlar ve BEvS dersi öğretim programları ve ulaşılan akademik çalışmalar incelenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş çalışmaları aşamasında 1921'de İzmir'de Özel İzmir Sağırlar ve Körler Müessesesi adı altında okulun açılmasından başlayıp, 1909'da Selim Sırrı Beyin Avrupa Hükümetlerinin gönderdiği askeri veya sivil personelin eğitim aldığı İsveç Kraliyet Yüksek Beden Eğitimi Enstitüsüne gitmesi ve dönüşünde 1925'te ülkemizde yine İsveç'e eğitim görmek üzere öğrencilerin seçilerek gönderilmesine, 1923'te Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesinin imzalanmasına, 1929'da 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanuna, 1948'de 7 ve 12 yaşlarındaki üstün yetenekli iki çocuğun eğitimleri için çıkarılan Harika Çocuklar Yasasına, 1950'de Altı Nokta Körler Derneğine, 1966'da ilk Beden Eğitimi Kılavuzunun yürürlüğe girmesine, 1987'de İlköğretim okulları, lise ve dengi okullar beden eğitimi dersi öğretim programlarının Sağırlar İlkokulu, Sağırlar Ortaokulu ve Sağırlar Sanat Okulu öğrencilerine de uygulanmasına, 1990'da Özürlüler Federasyonunun kurulmasına, 1992'de özel yetenekli bireylerin eğitimini yürütmek üzere kurulmaya başlayan ve halen varlığını sürdüren Bilim ve Sanat Merkezleri'ne (BİLSEM), 1997'de 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile özürlü bireylere yönelik hizmet kalitesinin düzenli, etkin ve verimli yürütülmesi çalışmalarının başlatılmasına, 1999'da ilk Özürlüler Şurasına, 2006'da ilk defa Beden Eğitimi ve Spor dersi ile özel gereksinimli bireylere karşı tutum geliştirici kazanımların (5-6-7 ve 8. Sınıf düzeyi için ikişer kazanım) eklenmesine, 2010'da yapılan referandumda özürlülere pozitif ayrımcılık getirilmesine, 2016'da Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında yapılan iş birliği protokolü doğrultusunda eğitim-öğretim gören 3. Sınıf öğrencilerden başlayarak sportif

yönüyle yetenekli birey tespitine ve spora yönlendirmek amacıyla tüm yurttaki yetenek taramaları yapılmaya başlanmasına kadarki süreçte özel gereksinimli bireylere pek çok alanda yaşam kalitelerinin artırılması için uğraş verilmiştir.

Sonuç olarak, 100 yıllık Türkiye Cumhuriyeti tarihinde özel gereksinimli bireyler için yaşam kalitelerinin artması adına pek çok alanında değişim ve gelişim görülmüş, bu bireyler eğitim sürecine dahil edilmiştir. Özel gereksinimli bireylerin her türlü haklarına yönelik çalışmalar hem hükümetlerin aldıkları kararlarla hem de uluslararası sözleşmelerle güvence altına alındığı görülmektedir. Bu faaliyetlerin kamu kurumları tarafından yürütülse de dernek, vakıf ve özel girişimcilerin önemli katkıları vardır. Özellikle engellilere yönelik yardım etme güdülerini, ahirette sevap kazanma inancı temalı yardımseverlik arzuları ağırlıkta olması bu coğrafyanın insanlarını diğerlerinden ayıran önemli bir özelliktir. Özellikle 90'lı yıllarda tüm dezavantajlı vatandaşlarımız için başta özel eğitim olmak üzere yaşam kalitelerini arttıracak önemli hamlelerin yapıldığı gözlemlenmiştir. Amaç, Avrupa Birliği uyum paketleri gibi gözükse de makro ölçekte gelişmelerin vatandaşlarımıza yansımaları esas olmalıdır. Bu açılımların her geçen gün kapsamı genişlemiş ve yakın tarihlerdeki gelişmelerle önemli bir temele oturmuştur. Bu bağlamda -her ne kadar yeterli olmasa da- spor ortamında da söz konusu bireylerin eğitim sürecine katılmaları adına önemli gelişmeler olduğu tespit edilmiştir. BEvS dersi programları zayıf kalmıştır. Özel eğitim imkanları günden güne gelişse de özel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak görmek istediğimiz ve bireylerin tüm gelişim boyutlarına hitap eden BEvS programlarının hakkettiği yeri alması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: özel gereksinimli birey, norm grup, engelli, üstün yetenekli, beden eğitimi ve spor, öğretim programı, tarihsel süreç

Spor Bilimlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Öz Liderlik Davranışlarının İncelenmesi

Osman ÇALIŞKAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı,
sportmenus_66@hotmail.com*

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@phu.edu.tr*

Özet

Araştırmanın amacı, Spor Bilimleri Fakültesi'nin, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümünde öğrenim gören, Öğretmen, Antrenör ve Spor Yöneticisi adaylarının Öz Liderlik davranışlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 135'i kadın (%40.5), 198'i erkek (%59.5) 92' si Antrenörlük Eğitimi, 72' si Öğretmenlik 170'i Spor yöneticiliği, olmak üzere toplam 334 Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların 123'ü 20-ve altı, 180'i 21-24, 20'si 25-28, 3'ü 29-32, 8'i ise 33 ve üzeri yaş aralığına sahiptir. Araştırmada nicel bir yöntem olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu ile Houghton ve Neck (2002)'in geliştirmiş, Fidan (2018)'in Türkçeye uyarlamış olduğu 'Yenilenmiş Öz Liderlik Ölçeği (YÖLÖ)' kullanılmıştır. Araştırmanın anket verileri doğrultusunda, Beden Eğitimi Öğretmeni, Antrenör ve Spor Yöneticisi adaylarının Öz liderlik davranışlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Cinsiyet, bölüm, anne ve baba eğitim durumu, sınıf düzeyi, spor yapma durumu, spor branşı, sporcu düzeyi değişkenleri incelendiğinde, Öz liderlik davranışlarının yapıcı düşünce stratejileri-YDS boyutunda, farklılık görülürken; davranış odaklı stratejiler-DOS ve doğal ödül stratejileri-DÖS boyutlarında farklılık görülmemiştir. Sonuç olarak yapılan anket verilerine bakarak katılımcıların Öz liderlik düzeyleri ile, kardeş sayısı, sporun hangi amaçla yapıldığı, ailelerin aylık geliri, bir yerde çalışıyor olması gibi değişkenler arasında farklılıklara ulaşılamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri Fakültesi, Liderlik, Öz Liderlik.

Niğde Amatör Futbol Kulüplerinde Oynayan Sporcuların Fair Play Anlayışlarının İncelenmesi

Yasin POLAT

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi / Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı,
polatyasin71704@gmail.com*

Hacı Şükrü TAŞTAN

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi/ Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr*

Özet

Bu çalışmada Niğde ilinde amatör olarak futbol oynayan futbolcuların Fair Play farkındalık düzeylerinin incelenerek ortaya konulması amaçlanmıştır. Fair Play anlayışının futbolcular tarafından benimsenmesinin başta sporda şiddetin önlenmesi ve oyuncu, taraftar ve görevli güvenliğinin sağlanması olmak üzere, sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda önemli sonuçlarının bulunduğu değerlendirilmektedir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma Niğde ilinde amatör olarak futbol kulüplerinde futbol oynayan sporcular üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Birinci bölümde demografik ve kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ise Sezen-Balçıkanlı tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği bulunmaktadır. Araştırmaya 104 futbolcu katılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalışmaya katılan sporcuların %80,8'i erkek, %19,2'si kadındır. Yaş gruplarına bakıldığında ise %21,8' i 18-20, %43,6'sı 21-23, %14,9'u 24-26, %9,9'u 27-29, %9,9'u 30 yaş ve üzeri sporculardan oluşmaktadır. Sporcuların eğitim durumları ise %4 ilkokul, %3,3'ü ortaokul, %9,9'u lise, %83,2'si üniversite eğitimi görmektedir. Bu durumda çoğunluğunun üniversite öğrenimini okudukları anlaşılmaktadır. Aktif sporcu durumuna bakıldığında %64,4'ü lisanslı olmadığı, %35,6'sı ise lisanslı sporculardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmanın sonucuna göre çoğu sporcunun sporu aktif olarak kullanmadıkları gözlemlenmektedir. Spora başlama yaşına bakıldığında %32,7'si 8-10 yaşında, %26,7'si 11-13 yaşında, %27,7'si 14-16 yaşında, %12,9'u 17 yaş ve üzeri sporculardan oluşmaktadır. Kaç yıldır futbol oynuyorsunuz sorusuna bakıldığında %23,8'i 1-3 yıl, %25,7'i ise 4-6 yıl, 14,9'u 7-9 yıl, %35,6'sı ise 10 yıl ve üzeri futbol oynamaktadırlar. Sporculara kulüpte kaç yıldır oynuyorsunuz sorusuna bakıldığında %45,5'i 1 yıl, %12,9'u 2 yıl, %9,9'u 3 yıl, %9,9'u 4 yıl, %21,8'i ise 5 yıl ve üzeri kulüpte forma giymektedirler. Bu sonuca göre 1 yıl ve 5 yıl oynayan sporcuların daha fazla olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların Fair Play farkındalıklarının yüksek seviyede oldukları belirlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının futbol oyun kurallarına, rakibine ve futbol etik değerlere karşı saygılı olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak katılımcılarda cinsiyet, yaş ve eğitim durumlarına bağlı kalınmaksızın Fair Play farkındalığının oluştuğu ve Fair Play oyuncu ruhuna uygun davranışlar sergileme gayreti içerisinde oldukları, anlayışın yaygınlaştığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Amatör Futbol Kulüpleri, Fair Play,

Antik Çağ Toplumlarında Zehirli Bitkiler ve Kullanımı

Harun ŞAHİN

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Adli Bilimler, harunshn0402@gmail.com

Ebru GÖKMEŞE

Hitit Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi

Kimya Bölümü, ebrugokmese@hitit.edu.tr

Özet

İnsanlığın var oluşundan itibaren doğadaki bitkilerin çeşitli amaçlar için kullanıldığı bilinmektedir. Tarih öncesi çağlardan günümüze kadar gelen bilgilerde bitki kullanımına sıkça rastlamaktayız. Bitkiler kimi zaman mitolojilerde, kimi zaman ise doğa olaylarının içinde karşımıza çıkmaktadır. Doğada önemli bir yere sahip olan bitkiler beslenmeye, hastalıkların tedavisine kadar pek çok alanda kullanılmıştır. İnsanlığın var oluşundan itibaren hayatımızda pek çok alanda etkili olmuş olan bitkiler bazı toplumların yaşamlarında önemli izler bırakmışlardır. Zaman içinde bazı bitki türlerinin tarımını yapmış, bazılarını ise tedavi amaçlı olarak kullanmışlardır. Yapılan kimi araştırmalarda bitkilerin tedavi amaçlı kullanıldığına dair bazı bulgulara rastlanılmıştır. Eskiçağda yaşamış olan insan toplulukları günah işlemeleri, büyü yaptırmaları ve tanrıya karşı gelmelerinde tanrının onları hastalık ile cezalandıracağına inanıyorlardı. Bu nedenle hastalıkları tedavi etmek için hayvan organlarını kullanmışlar, bitkilerden ilaçlar yapmışlar ve zaman zaman da büyüye başvurmuşlardır. Bitki ve meyveler hastalara şifa verdiği için de sıkça kullanılmıştır. Kullandıkları bu bitki ve meyveler bazen şifa verirken bazen de hastaların ölümüne yol açmıştır. Bitkiler hakkında yeterince bilgi sahibi olunmadığı dönemlerde doğada bulunan zehirli bitki ve meyveler içerikleri açısından tanınmamıştır. Eskiçağlarda insanlar bitkiler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarından kullandıkları bitkinin şifa ya da zehir kaynağı olacağını tanrılar ile ilişkilendirmişlerdir. Hatta bazı bitkileri tanrılar ile özdeşleştirmişlerdir. Örneğin Anadolu kökenli olan defne yaprağı sıcak ve güneşli yerleri sevdiği için güneş tanrısı Apollon ile özdeşleştirilmiştir. Yine bir başka örnekte ise eski mısırdaki karanlıklar tanrısı olan Seth'in gözyaşlarının değdiği bitkilerin zehirli olduğuna inanıldığı bilinmektedir. Eski Babil ve Mısır toplumlarında ise zehirlenen insanlar için ağız açma törenleri düzenlenmiş, hastalıkların bu şekilde vücudu terk edeceğine inanılmıştır. İnsanların yerleşik hayata geçmesi ile hastalıklar artmış, madenlerin kullanılmaya başlanması ile de kullanılan malzemelerden kaynaklı zehirlenmeler ortaya çıkmıştır. Hastalıklar karşısında nasıl önlem alacaklarını bilemeyen eskiçağ toplumları hastalıklardan kötü bir şekilde etkilenmişlerdir. Zamanla eskiçağ toplumları tarafından bitkilerin zararlı ve yararlı olanları öğrenilmiş ve zehirli bitkiler bilinçli bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Zehirli Bitkiler, Eski Çağ Toplumları, Adli Bilimler, Zehir Etkileri

Arkeolojik Saha Çalışmalarında İş Sağlığı ve Güvenliği

Büşra DÖLCÜ

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği, busradlc94@gmail.com

Ebru GÖKMEŞE

Hitit Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi

Kimya Bölümü, ebrugokmese@hitit.edu.tr

Özet

Arkeolojik kazılar sırasında güvenlik riskleri çalışılan döneme ve çalışma yöntemlerine göre değişiklik göstermektedir. Mimari restorasyon çalışmalarında iş makineleri kullanıldığı için bu çalışmalar ölümcül kazalara yol açabilecek kazı ortamlarıdır. Anadolu'da özellikle höyük kazılarında ise en önemli güvenlik sorunu kesitlerdir. Bir höyüğü görkemli ve muhteşem göstermesi için kullanılan kesitler bir metreden büyük olduğunda her bir kesit ölümcül riskler taşıyabilir. Yüksek kesitlerin güvenli bir şekilde desteklenmeleri gerekmektedir. Türkiye'de höyük kazısı çalışmalarında kesitin çökmesi ve çöken kesitin altında işçilerin kalması çok sık rastlanan bir durumdur. Nekropol kazılarında ise tonlarca ağırlıkta olan mezar kapakları kaldırılırken kapakların işçilerin üzerine düşmesiyle yine çok sık karşılaşılmaktadır. Toprakla uğraşan bir bilim dalı olan arkeolojide en fazla dikkat edilmesi gereken bir diğer risk ise tetanostur. Toprağa dokunmak bile tetanos hastası olmaya yetebilirken bunun yanında sıklıkla gerçekleşen küçük kesikler ve diken batmaları ölümcül olan tetanos hastalığının riskini artırmaktadır. Yılan, akrep ve kene gibi zehirli olabilecek hayvanların arkeologları sokmasıyla da ülkemizde sık sık karşılaşmaktayız. Tüm bu riskler nedeniyle arkeolojik saha çalışmalarında iş sağlığı ve güvenliği uzmanının bulunması ve kazı ekibinde ilk yardım bilen bir arkeoloğun bulunması hayati önem taşımaktadır. Tüm bu riskler için en doğru yaklaşım, kazı çalışmalarında arkeologların ve işçilerin başına gelebilecek en kötü senaryolarının planlanmasıdır. Yapılan işe göre olası tehlike belirlenmeli ve önlem alınmalıdır. Örneğin, hayvan ısırması ya da sokmasına önlem olarak uzun kollu ve paçalı giysiler giyilmeli, ilk yardım öğrenilmelidir. Kazılarda güneş çarpması ve dehidrasyon için yeterince su içilmeli, gölgede düzenli mola verilmeli ve mutlaka güneş kremi kullanılmalıdır. El, göz, kafa ve ayak yaralanmaları için ise eldiven, gözlük gibi ekipmanların kullanılması oldukça önemlidir. Tüm iş alanlarında olduğu gibi arkeolojik arazi çalışmalarında da riskler her zaman değişkendir. Bu nedenle risklerin her zaman keşfedilmeye çalışılması gerekmektedir. Arkeolojik kazılarda çalışanların da kendi sorunları ve her sorunun ayrı çözümü mevcuttur. İş sağlığı ve güvenliği bu nedenle tek doğrulu bir çözüm değildir. Bu çözümlere ulaşmak kazıdaki tüm çalışanların güvenli bir iş ortamının sağlanması sürecine katılmasıyla mümkün olacaktır.

Anahtar kelimeler: Arkeolojik Kazı, Arkeolojik Ekipmanlar, Kazılarda İş Güvenliği, Arkeoloji ve İş Sağlığı

Dijital Bağımlılık İle Vücut Postür Bozukluğu İlişkisi

Muhammed Talha YAZICI

Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Adli Bilimler,
yzc.ftr.93@gmail.com

Ebru GÖKMEŞE

Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü,
ebrugokmese@hitit.edu.tr

Özet

Gelişen teknolojiler hayatımızın her anını kaplarken bu durum bir açıdan dijital bağımlılıklara ciddi boyutta yol açmaktadır. Geldiğimiz durum, kişisel yaşamda veya kültür sanat faaliyetlerinde, öğrencilik ya da iş hayatında (e-ticaret gibi) teknolojik aletleri kullanmadan herhangi bir şey yapma imkanı kalmadığını göstermektedir. Sürekli yenilenen sürümleri ile cep telefonları, diz üstü bilgisayarlar, tabletler, akıllı saatler ve VR gözlükler bizi geçmişten farklı olarak daha yoğun bir şekilde sabit bir hayat yaşamaya zorlamaktadır. Bir parkta ya da doğal bir ortamda temiz hava alarak yürüyüş yapmak, doğal hayatın bize sağlamış olduğu nimetlerden yararlanmak arzusunda olan kişilerin sayısı gittikçe azalmaktadır. Sanayileşen hayat bu haliyle beraberinde çok ciddi sağlık sorunlarına davetiye çıkarmaktadır. Yaklaşık yirmi yıldır uzun süreli sabit hareketsizliğe dayalı ve yetersiz egzersizlerden kaynaklı olarak kas iskelet sistemimizde belirgin sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız. Üstelik bu sorunlar toplumun hemen her yaş grubunda (bilhassa adolesan çağında olanlar için) kendini gösterir bir hale gelmiş durumdadır. Gittikçe daha küçük yaşlarda teknolojik aletlerle tanışan ve bu nedenle bedensel gelişimlerine olumlu etkisi bulunan sportif faaliyetlerden uzak kalan insanların, başta bel ve boyun ağrıları, ileri düzeyde omurga ve duruş (postür) bozuklukları (skolyoz, lordoz, kifoz vb.) nedeniyle yaşam kalitesi gittikçe azalmaktadır. Bu tür rahatsızlıkların tedavi edilmesi sürecinde ortaya çıkan ekonomik sorunlar (geç tanı konması, dijital bağımlılığın tedavi edilmesinde karşılaşılan davranışsal ve psikolojik sorunlar gibi) ve artan kamu sağlık harcamaları ilave olumsuzluklar olarak kendini göstermektedir. Son iki yıldır salgın sürecinin de etkisiyle artık insanlar doğal yaşamdan uzaklaşmış, ev ortamında daha uzun süre geçirmekte, hareketsiz ve kısıtlı, pasif bir yaşam moduna geçmiş durumdadırlar. En basit alışverişler bile internetten yapılmaktadır. Sosyal yaşam alanlarının daralması, kullanılan kas hareket çeşitlilik sayısında azalmaya yol açmış, bu da pek çok kasın atrofiye uğramasına sebep olmuş ve bundan dolayı omurganın gelişim gösterdiği yaş gruplarında postür bozuklukları yaygınlaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital bağımlılık, teknoloji, davranışsal sorunlar, postür bozuklukları, skolyoz, lordoz, kifoz,

Diyanet İlmihalinde Namaz Konusunda Referans Gösterilen Hadislerin Tahric ve Değerlendirilmesi

Behçet Koçak

Hitit Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Hadis Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

behcet.kocak@diyanet.gov.tr

Özet

İslam dünyasında insanların gündelik yaşantılarını tesis etmek için telif edilmiş olan eserlere ilmihal denilir. Bu eserler Müslümanların gündelik yaşamlarında ibadetlerini düzgün ve sahih olarak yerine getirmeleri için yazılmıştır. Fıkıh kitaplarının özellikle ibadat bölümlerinin bir özeti ve kolaylaştırılmış hali olan ilmihaller, Bir Müslümanın ibadetlerinde ihtiyaç duyabileceği en temel bilgileri bulması açısından yüzyıllardır önemini korumaktadır.

İlmihal kitaplarının en geniş ve sık kullanılan kısmı namaz bölümüdür. Bu bölümler, Müslümanların gündelik yaşamlarında beş vakit olarak kıldıkları namazın teorik karşılığıdır. Burada namazın vücûb ve sıhhat şartlarında, erkânına ve onu ifsat eden şeylere kadar pek çok konu ele alınmaktadır. Bu konuların her birinin altında çeşitli tafsilatların olduğu bölümler vardır.

Çoğu İslam ahkâmının olduğu gibi namazın da erkânı ve ahkâmı daha çok Hz. Peygamber'in sünneti ile sabit olmuştur. Bu sünnetin de en yaygın taşıyıcı malzemesi hadislerdir. Hadislerin içerisinde Hz. Peygamber'in bu konuya dair söylemiş olduğu sözler, yapmış olduğu fiiller ve sükût geçtiği takrirleri vardır. İlmihal kitaplarında namazın erkânı ve ahkâmını temellendirmek üzere çeşitli hadisler kullanılmaktadır. Bu hadislerin fıkıh kitaplarında da aynı konu için delil olarak kullanıldığı bilinmektedir. Fakat bu hadislerin hadis tekniği açısından tam olarak nereye tekabül ettiği bilinmemektedir. Çünkü bazen bir konuda sahih kabul edilen bir hadisle amel edilmediği bilindiği gibi, hadisçilerin sahih olarak değerlendirmedeği bazı hadislerin de amel edilmeye uygun olduğu bilinen bir durumdur. Burada fakihlerin kullandıkları malzemeyi hangi kıstaslara göre kabul veya reddettiklerini bilmek büyük önem taşımaktadır.

Biz bu çalışmada fıkıh kitaplarından mülhem olarak kaleme alınan ilmihal kitaplarında kullanılan hadis malzemesinin hadisçilerin kıstaslarına uygunluğunu araştırmayı amaçladık. Bu çerçevede ilgili makalede ilmihal kitaplarında kullanılan hadislerin hadis kitaplarındaki yerlerine, sıhhat değerlerine ve amel edilmeye uygun olup olmadıklarını incelemeye çalışacağız. Böylelikle kullanılan hadislerin büyük kısmı sahih olsa da, bazılarının hadisçiler nezdinde sahih olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlmihal, Namaz, Hadis, Sahih, Tahric,

Kadınların Savunma Sporlarına Yönelme Nedenlerinin ve Beklentilerinin İncelenmesi

Durdane Nisa TORCU

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yöneticiliği Bölümü Lisans Programı, nisaatorcu@gmail.com

Hacı Şükrü TAŞTAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Spor Bilimleri Fakültesi/

Spor Yöneticiliği Bölümü, h.sukrutastan@ohu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada Boks, Kick boks, Muay Thai ve Taekwando gibi savunma sporlarına yönelen kadınların bu branşlara yönelme nedenlerinin ve bu spor branşlarından beklentilerinin incelemek amaçlanmıştır. Kadın ve erkek sporu olarak yapılan savunma sporları ayrımcılıktan en çok etkilenen spor dallarıdır. Kadınlar yapısı bakımından erkeklere nazaran daha hassas ve naif karakterde insanlardır. Bu nedenle güç sarf ettiren sporlarda daha geri planda kaldıkları değerlendirilmektedir. Fakat günümüzde artan kadın şiddetleri, tacizleri ve gasp olayları kadınların kendini savunması için bu spor dallarına yönelimini artırmıştır. Bu araştırma kadınların savunma sporlarına yöneliminin nedenlerinin ve bu sporlardan beklentilerinin belirlenmesi bakımından önemli olarak görülmektedir. Araştırma nicel araştırma deseninde ilişkiisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada verileri toplamak için önceden geçerlilik ve güvenilirlik işlemlerine tabii tutulan 'Sporu Tercih Etme ve Beklentileri' anketi kullanılmıştır. Araştırmaya 180 kişi katılmıştır. Araştırma Mersin ilinde bulunan spor kulüplerinde kayıtları olan sporcularla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ankete katılan spor kulübü üyelerinin %51'ini erkekler, %48,9'unu kadınlar oluşturmuştur. Üyelerin yaş ortalamalarına bakıldığında %63,9'unu 18-25 yaş, %32,2'sini ise 26-40 yaş aralığında sporcular oluşturmaktadır. Bu durumda spor kulüplerine üye olan sporcuların daha çok genç kesim olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarında ise %57,8'ini lise, %31,12'ini lisans, %8,3'ünü ilköğretim mezunu oldukları görülmüştür. Aylık gelir seviyelerinde %34,42 oranıyla 1000-2500, %31,1 oranıyla 4001-5000, %25 oranıyla 2501-4000, %9,4 oranıyla 5000 TL'den fazladır. Bu durumda araştırmaya katılan kulüpteki sporcuların gelir düzeylerinin dar, orta, iyi ve yüksek seviyeli gelir gruplarından oluştuğunu söyleyebiliriz. Sporcuların savunma sporlarına yönelmesindeki etkenler; aile, arkadaş ortamı, doktor önerisi ve kendini savunma isteğidir. Sporcuların savunma sporlarından beklentileri şu şekildedir; sağlıklı olmak, zayıflamak, boş zamanlarını doğru değerlendirmek, öz saygının artırılması ve güçlü olmak gibi nedenlerdendir. Bu sonuçlara göre sporcular neden savunma sporlarına yöneldiklerini ve bu spordan beklentilerini bize anket aracılığıyla ulaştırmıştır. Bu anketle erkeklerin kadınlardan daha çok savunma sporu içinde olması ve bu spordan beklentisinin güçlü olmasıdır. Kadınlarda ise savunma sporlarına katılım oranı yıllar geçtikçe artmıştır. Kadınlar ise bu savunma sporlarına katılmasında en büyük beklentileri kendilerini savunma isteğidir.

Anahtar kelimeler: Savunma Sporları, Kadın ve Spor, Kadına Yönelik Şiddet